

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
300 ਸਾਲਾ ਗੁਰਿਆਈ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਰਚਿਤ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਥਿਤ ਸਵਈਏ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼

ਸੰਪਾਦਕ
ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

2008

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ
ਪਟਿਆਲਾ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਗੁਰਿਆਈ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਰਚਿਤ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਬਿਤ ਸਵਈਏ ਵਿਚਾਰ-ਕੌਸ਼

SIKHBOOKCLUB.COM

ਸੰਪਾਦਕ
ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

2008

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ
ਪਟਿਆਲਾ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

© ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿ.)
ਪਟਿਆਲਾ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ

Ideological Dictionary of
Bhai Gurdas's
Varan & Kabitt Savaiyye
(Punjabi)

Editor
Gurmail Singh
C/o Academy of Sikh Religion & Culture,
1-Dhillon Marg, Patiala-147 001

2008
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : 1000 ਕਾਪੀਆਂ

SIKHBOOKCLUB.COM

ਛਪਾਈ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ
ਸ. ਮੋਹਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ

ਲੇਜ਼ਰ ਟਾਈਪ ਸੈਟਿੰਗ
ਪੰਜਾਬ ਟੂਡੇ, ਪਟਿਆਲਾ (☎ 0175-2360187, 2354381)

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ, ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ, ਪਟਿਆਲਾ
ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟੂਡੇ, ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਹੀਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ।

ੴ ਸੇਤਿ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ
੩੦੦ ਸਾਲਾ ਗੁਰਤਾਗੱਦੀ ਦਿਵਸ
ਦੇ ਪਾਵਨ ਅਵਸਰ

ਅਤੇ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ
੭੫ ਸਾਲਾ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ (੧੯੩੩-੨੦੦੮) ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ

ਸ. ਮੋਹਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ)

ਨੇ

ਸ. ਸੁਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਗੁਰਪੁਰ ਵਾਸੀ)

ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਾਈ।

Courtsey :

Satkul Enterprises Limited, Ahmedabad

SIKHBOOKCLUB.COM

ਤਤਕਰਾ

ਦੋ-ਸ਼ਬਦ	xi
ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ ਬਾਰੇ	xv
ਭੂਮਿਕਾ	xxi

ਭਾਗ-I ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼

ਉਚ ਅਵਸਥਾ (ਆਤਮਿਕ)	1	ਅਜਾਮਲ	11
ਉਤਮ	1	ਅਜਾਣ	11
ਉਦਾਸੀ (ਮਾਇਆ ਵਿਚ)	1	ਅਣਹੋਂਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇ	12
ਉਨਮਨ	2	ਅਧਰਮ ਨਰ (ਹਾਲਤ)	12
ਉਨਮਾਨੀ	2	ਅਨਹਦਿ ਸਬਦਿ	12
ਉਪਕਾਰ (ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ)	2	ਅਨਾਚਾਰੀ ਨਾਇਕਾ	12
ਉਪਦੇਸ਼ (ਨੈਤਿਕ)	3	ਅਪਰਾਧੀ	12
ਅਸੰਗਤਿ (ਅਸਾਧ ਸੰਗ)	3	ਅੰਬਰੀਕ	12
ਅਸਲ ਇਸਤਰੀ	4	ਅਭਿਆਸੀ	13
ਅਸਲ ਥਾਂ (ਗੁਰਦੇਵ-ਸ਼ਰਨ)	4	ਅਭਿਮਾਨੀ	13
ਅਸਾਧ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ (ਤੁਲਨਾ)	5	ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ	13
ਅਹਿਲਿਆ/ਗੋਤਮ	5	ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	14
ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ/ਲੂਣਹਰਾਮੀ	5	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ	15
ਅਖਾਣ (ਪਰਮ ਸਚਾਈਆਂ)	6	ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ	15
ਅਖੀਆਂ	8	ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	16
ਅੰਗਦ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ	8	ਅਰੋਗੀ	19
ਅੰਗਦ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	10	ਅਵਗੁਣਿਆਰਾ	19
ਅਗਿਆਨ	11	ਅਵਤਾਰ, ਦਸ	19

ਆਸਾ ਮਨਸਾ	19	ਸ਼ਬਦ-ਮਹਿਮਾ (ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ)	44
ਆਕਾਰ	20	ਸੰਯੋਗਣ (ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ)	45
ਆਤਮਾ	20	ਸਾਕਤ	45
ਆਨਸਰ/ਮਾਨਸਰ (ਤੁਲਨਾ)	20	ਸਾਧ	45
ਆਨ ਗਿਆਨ (ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ)	20	ਸਾਧ ਤੇ ਅਸਾਧ ਸੰਗਤਿ(ਤੁਲਨਾ)	47
ਆਨਦੇਵ (ਹਾਲਤ)	20	ਸਾਧਸੰਗਤਿ	48
ਆਨਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰਸਿਖ	21	ਸਾਧ-ਧੂਤ	48
ਆਨਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰਦੇਵ	21	ਸਾਧ-ਬਚਨ	48
ਆਪੀਨੈ ਆਪਿ ਸਾਜਿਓ...	21	ਸਿਖ	48
ਇਸਤਰੀ	21	ਸਿਖ-ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ	48
ਇੰਦਰੇ (ਸਾਰਥਿਕਤਾ)	21	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ	48
ਇੰਦ੍ਰ	22	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ	48
ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ...	22	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ	49
ਸਹਿਜ	23	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ	49
ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭੁ...	23	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ	49
ਸਚਖੰਡਿ	23	ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ	49
ਸਚ ਤੇ ਕੂੜ (ਤੁਲਨਾ)	23	ਸਿਖ-ਚਰਨ (ਮਹਿਮਾ)	49
ਸਚੀ ਪ੍ਰੀਤ	27	ਸਿਧ(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	49
ਸੰਜੋਗ/ਗੀ	28	ਸਿਮਰਨ	50
ਸੰਤਨ ਦੋਖੀ	28	ਸਿਵ	51
ਸਤਿ (ਕੌਣ)	28	ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ/ਰਚਨਾ	51
ਸਤਿਸੰਗਤਿ	28	ਸੁਖੀ	59
ਸਤਿਗੁਰੂ	41	ਸੁਚਾ	59
ਸਨਮੁਖ	41	ਸੁਦਾਮਾ, ਭਗਤ	59
ਸੰਨਿਆਸੀ	42	ਸੁੰਦਰੀ	60
ਸਪੂਤ	42	ਸੂਰਮਾ	60
ਸਫਲ (ਸਮਾਂ)	42	ਸੇਵਕ (ਆਨਦੇਵ ਦਾ)	60
ਸਫਲ (ਕੌਣ)	42	ਸੇਵਕ ਤੇ ਖੇਮੁਖ (ਤੁਲਨਾ)	64
ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ	42	ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ (ਕੁਲ/ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ)	64
		ਸੈਣ, ਭਗਤ	64

ਸੋਭਾ (ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?)	65	ਖੋਜੀ ਤੇ ਵਾਦੀ (ਤੁਲਨਾ)	81
ਸੈ-ਸੰਬੋਧਨ	65	ਗਣਤੰ ਗਣਾਵੇ	81
ਹਉਮੈ	65	ਗਨਿਕਾ	81
ਹੰਸ-ਵੰਸ	65	ਗਵਈਏ	
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ	65	(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	82
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	67	ਗਵਾਰ	82
ਹਰੀਚੰਦ/ਤਾਰਾਗਾਣੀ	68	ਗਿਆਨੀ	82
ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ		ਗੁਰ-ਸ਼ਬਦ/ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ	82
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	68	ਗੁਰਸਿਖ	91
ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ (ਤੁਲਨਾ)	68	ਗੁਰਸਿਖ-ਸੰਗਤ (ਫਲ)	91
ਹਿੰਦੂਮਤਿ	68	ਗੁਰਸਿਖ-ਸੇਵਾ (ਫਲ)	94
ਹੁਕਮ	69	ਗੁਰਸਿਖ ਤੇ ਆਨਦੇਵ	94
ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ	69	ਗੁਰਸਿਖ, ਨਿਤ-ਕ੍ਰਿਆ	94
ਹੋਰਤ ਰੰਗ (ਗੁਰੂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ)	69	ਗੁਰਸਿਖ-ਰੋਮ (ਮਹਿਮਾ)	95
ਕਚਾ ਗੁਰੂ	69	ਗੁਰਸਿਖ-ਵੰਸ਼	95
ਕਠੋਰ ਚਿਤ	69	ਗੁਰਸਿਖੀ/ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ	95
ਕੰਨਿਆ	69	ਗੁਰਸਿਖੀ ਤੇ ਅਨਮਤਾਂ (ਤੁਲਨਾ)	115
ਕਪਟ ਸਨੇਹ/ਹੀ	69	ਗੁਰ-ਸੇਵਾ (ਫਲ)	117
ਕਬੀਰ/ਰਾਮਾਨੰਦ	73	ਗੁਰ ਚਰਣ-ਕਮਲ	117
ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ	73	ਗੁਰ ਚਰਨ ਬਿਮੁਖ	124
ਕਰਮਹੀਣ	74	ਗੁਰ-ਚੇਲੇ ਦੀ ਰੀਤ (ਭੇਦ/ਰਮਜ਼)	125
ਕਲਿਜੁਗ	74	ਗੁਰ-ਜੋਤਿ	130
ਕਾਮਨੀ	77	ਗੁਰ-ਦਾਸ	131
ਕਿਵੇਂ		ਗੁਰਦੇਵ ਤੇ ਆਨਦੇਵ (ਤੁਲਨਾ)	132
(ਆਤਮਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ?)	77	ਗੁਰ/ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਕਸਵਟੀ	134
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ/ਬਧਕ	78	ਗੁਰਬਾਣੀ	134
ਕੂੜ ਤੇ ਸਚ (ਤੁਲਨਾ)	78	ਗੁਰਬਾਣੀ-ਸ਼ਬਦ, ਵਿਆਖਿਆ	135
ਖਟ-ਸਾਸ਼ਤਰ	78	ਗੁਰਭਾਈ	135
ਖਲ (ਮੂਰਖ)	80	ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ (ਤੁਲਨਾ)	135
ਖੋਜ/ਜੀ	80	ਗੁਰਮੁਖਿ	137

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਹੋਰ	182	ਤਿਆਗੀ	235
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ (ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ)	190	ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ/ਨਾਮਦੇਵ	236
ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਮਨਮੁਖਿ (ਤੁਲਨਾ)	194	ਦਸ, ਅਵਤਾਰ	236
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ/ਗੁਰਸਿਖੀ	201	ਦਸਮ ਦੁਆਰ	236
ਗੁਰਮੁਖਿ-ਵੰਸ਼	201	ਦੁਸਟ	236
ਗੁਰ-ਮੂਰਤਿ	201	ਦੁਨੀਆਦਾਰ	236
ਗੁਰੂ	202	ਦੁਬਾਜ਼ਰਾ	236
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਪਹਿਲੇ ਛੇ)	224	ਦੁਬਿਧਾ	240
ਗੁਰੂ-ਗਿਆਨ	225	ਦੁਬਿਧਾਧਾਰੀ	240
ਗੁਰੂ-ਧਿਆਨ	226	ਦੁਰਮਤਿ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ	241
ਗੁਰੂ-ਵੰਸ਼ (ਹਰਿਮੈ ਗ੍ਰੰਥ)	226	ਦੂਜਾ ਭਾਉ	241
ਗੁਰੂ (ਵਿਣ ਗੁਣ)	226	ਦ੍ਰੋਪਤੀ	242
ਗੋਤਮ/ਅਹਿਲਿਆ	227	ਧੰਨਤਾਯੋਗ	242
ਗ੍ਰਹਿਸਤ	227	ਧੰਨਾ, ਭਗਤ	243
ਚੰਚਲ ਚਿਤ	228	ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਪੂਜਾ/ਭਾਕ	243
ਜਤੀ	228	ਧਰਮਰਾਇ	243
ਜਨ	228	ਧਿਆਨੀ	244
ਜਨਕ, ਰਾਜਾ	228	ਪ੍ਰਿਥ	244
ਜੀਵ	229	ਪੁ	244
ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ/ਤਿ	229	ਨਾਇਕਾ	245
ਜੂਠ	233	ਨਾਥਮਤਿ	
ਜੈਦੇਉ, ਭਗਤ	233	(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	245
ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੂ ਭਾਵੈ	233	ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ	245
ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ	234	ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	251
ਜੋਗੀ	234	ਨਾਮਦੇਉ, ਭਗਤ	251
ਜੋ ਗੁਰ ਗੋਪੈ	234	ਨਾਮਦੇਵ/ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ	252
ਭਾਕ, ਪੂਜਾ-ਧਾਨ ਦੀ	234	ਨਾਮ (ਮਹਿਮਾ)	252
ਢਾਡੀ		ਨਾਰਦਮੁਨੀ	253
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	235	ਨਿਹਚਉ ਨਾਰੀ	253
ਤਾਰਾਗਣੀ/ਹਰੀਚੰਦ	235	ਨਿਹਫਲ	253

ਨਿਕਰਮਾ	254	ਬਾਣੀ	306
ਨਿਗੁਰਾ	254	ਬਾਲਕ ਬੁਧਿ/ਅਵਸਥਾ	307
ਨਿਜਪਦ	254	ਬਾਲਮੀਕ	307
ਨਿੰਦਕ/ਨਿੰਦਾ	255	ਬਾਵਰਾ	307
ਨਿੰਦਾ/ਨਿੰਦਕ	256	ਬਿਸਨ	308
ਨਿਮਰਤਾ	256	ਬਿਦਰ	308
ਨਿਰਬਾਨੀ	262	ਬਿਬੇਕੀ	308
ਪਰਉਪਕਾਰ/ਚੀ	262	ਬਿਰਹੋ	310
ਪਰ ਤਨ/ਪਨ (ਦੁਖ)	263	ਬਿਰਦ (ਸੋਭਾਵਾਲੀ)	310
ਪਰਮ ਸਚਾਈਆਂ	265	ਬੁਧਮਤਿ	
ਪਰਮਪਦ (ਸਹਿਜ ਪਦ)	265	(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	310
ਪਰਮਾਤਮਾ	267	ਬੁਰਾ ਤੇ ਭਲਾ (ਤੁਲਨਾ)	311
ਪਵਣ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ...	267	ਬੇਣੀ, ਭਗਤ	311
ਪਾਤਿਸਾਹ	267	ਬੇਮੁਖ	311
ਪਾਪ (ਅਸਰ)	268	ਬੇਮੁਖ ਤੇ ਸੇਵਕ (ਤੁਲਨਾ)	314
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ	268	ਬੈਰਾਗੀ	315
ਪਿਰਮ ਰਸ/ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ		ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ	315
(ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ)	289	ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ	315
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ	299	ਬ੍ਰਹਮਾ	315
ਪੂਜਾ-ਧਾਨ	304	ਭਗਤ (ਇਤਿਹਾਸਕ)	316
ਪੂਤਨਾ/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ	304	ਭਗਤ (ਮਿਥਿਹਾਸਕ)	316
ਪ੍ਰਕਨਤਾ	304	ਭਗਤ-ਵੰਸ਼ (ਜਿਨ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ)	317
ਪ੍ਰਹਲਾਦ	304	ਭਗਤ/ਤੀ	317
ਪ੍ਰੇਮ	305	ਭਟ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	321
ਪ੍ਰੇਮਨੀ	305	ਭਲਾ/ਬੁਰਾ	321
ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ/ ਪਿਰਮ ਰਸ	305	ਭਾਉ ਭਗਤਿ	321
ਫੋਕਟ ਕਰਮ (ਨਿਬੇਧੀ)	305	ਭਿਖਿਆ ਖਾਣ ਵਾਲਾ(ਸਿਖਾਂ ਦੀ)	321
ਬਚਨ (ਮਿਠੇ/ਕੌੜੇ : ਤੁਲਨਾ)	306	ਭੇਖ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	321
ਬਨਤਾ	306	ਮਹਾਦੇਉ	321
ਬਲਿ, ਰਾਜਾ	306	ਮਨ	322

ਮਨਮੁਖਿ	324	ਯੁਗ-ਸਰੂਪ (ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਖਿਆਲ)	359
ਮਨਮੁਖਿ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ(ਤੁਲਨਾ)	330	ਯੁਗ-ਗਰਦੀ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ	
ਮਨੁਖ (ਜੀਵ)	330	ਸਾਹਿਬ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਾਲਤ)	360
ਮਨੁਖ ਤੇ ਪਸ਼ੂ (ਤੁਲਨਾ)	342	ਰਚਨਾ/ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ	362
ਮਨੁਖੀ ਜਾਤਾਂ/ਕੌਮਾਂ/ਧਰਮ ਆਦਿ	343	ਰਵਿਦਾਸ, ਭਗਤ	362
ਮਮ-ਹਾਲ (ਸੈ-ਸੰਬੰਧਨ)	346	ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ	363
ਮਾਇਆ	350	ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ	364
ਮਾਇਆਧਾਰੀ	351	ਰਾਮਾਨੰਦ/ਕਬੀਰ	364
ਮਾਨਸਰ ਤੇ ਆਨਸਰ (ਤੁਲਨਾ)	351	ਰੁਦ੍ਰ	364
ਮੀਣਾ	351	ਲੂਣਹਰਾਮੀ/ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ	364
ਮੁਸਲਮਾਨ/ਹਿੰਦੂ		ਲੇਖਾ	365
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	353	ਲੋਗਾਚਾਰ	365
ਮੁਸਲਮਾਨ		ਵਾਹਿਗੁਰੂ (ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ)	365
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)	353	ਵਾਦੀ ਤੇ ਖੋਜੀ (ਤੁਲਨਾ)	365
ਮੁਰੀਦ	353	ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ	365
ਮੂਰਖ	354	ਵਿਆਖਿਆ, ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ	366
ਮੂਝ ਹਾਲਤ (ਅੰਤਿਕਾਲ)	358	ਵਿਸ਼ਨੂ	366
ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ, ਵਿਆਖਿਆ	358	ਵਿਣ ਗੁਣ ਗੁਰੂ	367
ਸੈਂ-ਤੂੰ (ਜੀਵ-ਪ੍ਰਭੂ/		ਵਿਦਿਆ (ਮਹਿਮਾ, ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ)	367
ਸਿਖ-ਗੁਰੂ ਤੁਲਨਾ)	359	ਵਿਯੋਗਣ (ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ)	367
ਮੋਨਿਧਾਰੀ	359	ਵੀਚਾਰ (ਮਹਿਮਾ)	368
ਮੌਤ ਅਟਲਤਾ	359	ਵੇਦ	368

ਭਾਗ-II

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ

I. ਭੂਮਿਕਾ	369	IV. ਸ਼ਿਲਪ	374
II. ਜੀਵਨ, ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਤੇ		V. ਸ਼੍ਰੋਤ	374
ਰਚਨਾ	370	VI. ਸੰਦਰਭ	375
III. ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ	373		

ਦੇ-ਸ਼ਬਦ

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਲਗਪਗ ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਹੀ ਜਾਣੂੰ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਬਿਤ ਸਵਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਅਧਿਆਤਮਕ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰੂਹਾਨੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਹੀ ਬੀਤਿਆ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਅਤੇ ਇਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਜੀਵਨ ਜੁਗਤ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਤਿ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ, ਬੁਝਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰਤੀ ਦੇ ਪਧਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਿਆ। ਉਪਰੰਤ 'ਆਪੁ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮ ਜਪਾਵਰਿ' ਦੇ ਗੁਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਨੁਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪ ਨੇ ਹੈਰਾਨਕੁੰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਾਦਿਤ 'ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸੇਵਾ ਵੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਗੁਰ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਹਰ ਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਜਿਸ ਸਰਲ ਤੇ ਸੁਘੜ ਵੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਆਪ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ' ਕਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕਮਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ, ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਚਨਾ ਅਥਵਾ ਗੁਰਮਤਿ ਆਧਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਜਾਂ ਸਮਾਗਮ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ, ਗਾਉਣ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਥਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਠਨ-ਪਾਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਜ ਸਮੁੱਚਾ ਮਨੁਖੀ ਸੰਸਾਰ, ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਅਗਿਆਨ ਜਾਂ ਵਿਕਾਰੀ ਬਿਰਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਖੁਆਰ ਹੋਇਆ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਲਈ ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਵਿਚਾਰਨ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਜੀਵਨ-ਜੁਗਤ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ, ਹੋਰ ਵੀ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸੇ

ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾਵਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੋਚ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਈ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਰ ਘਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰਸਿਖ, ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਮਰਥ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਮਤਿ ਬਖਸ਼ੀ। ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਇਕ ਅਣਥਕ ਖੋਜਕਾਰ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮਾਣ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਾਰਜ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਡਮੁਲੀ ਘਾਲਣਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਗੁਰੂ ਸਵਾਰੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੁਚਜੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਇਕ ਤਪਸਵੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਉਤੇ, ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਗੁਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਤਪਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਲਗਾਉ ਬਾਵਰੇਪਨ ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾਣ ਹੈ।

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਉਤੇ ਪਏ ਪੁਰਾਤਨ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸੁਰਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਕਰਕੇ ਡੀ. ਵੀ. ਡੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਾਲਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭਿਆ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਸਦਕਾ ਅਜ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਟਰੱਸਟ ਪਾਸ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਹ ਦੁਰਲੱਭ ਸਰੂਪ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਸਤਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਵੀ ਦਰਜ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨੀਸਾਣ ਵੀ ਦਰਜ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਇਤਨੇ ਵੱਡੇ ਦੁਰਲੱਭ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਾਸਤੇ ਅਰਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਖੋਜ ਤੇ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਵਾਸੀ, ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਗਰ ਟਰੱਸਟ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਲਿਤ 'ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਗਰ ਕੰਪਲੈਕਸ' ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਹੋ ਚੁਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਹੀ ਆਦਰਯੋਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ

ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੀ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਵਾਸਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ ਦਾ 75ਵਾਂ ਪਲਾਟੀਨਮ ਜੁਬਲੀ ਵਰ੍ਹਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਭਾਗੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰੂ ਸਵਾਰੇ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਹੀਂ, ਇਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਅਤਿ ਪਿਆਰੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸ. ਮੋਹਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਛਪਵਾਉਣ ਲਈ ਮਾਇਆ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਜਰਾਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੂਜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਸੁਲਭੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਰ ਪਖੋਂ ਮਾਣ ਭਰਿਆ ਸਥਾਨ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਘਾਲਨਾ ਫ਼ਖ਼ਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਡਮੁਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸੇਵਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਣੀ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਗੁਰਸਿਖ ਖੋਜਕਾਰ ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਘਾਲਨਾ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਤਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸ਼ੁਮਤਿ ਤੇ ਸਮਰਥਾ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਜੋਦੜੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਬੁਝਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ, ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਇਸ ਨਿਮਾਣੇ ਯਤਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਆਰ ਭਰਿਆ ਹੁੰਗਾਰਾ ਬਖਸ਼ਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਸੂਝਵਾਨ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਦਾ ਹੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਹੈ।

ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸਨੇਹ ਸਹਿਤ,

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਟਰੱਸਟੀ,
ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ,
ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ।

10 ਜਨਵਰੀ, 2008

SIKHBOOKCLUB.COM

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨੦ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧ ਵਿਚ ਸਿਰਕਢ ਸਿੱਖ ਸੁਖਸੀਅਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਮਰ ਭਰ ਇਕ ਲਗਨ, ਸਿਰਜ਼ ਤੇ ਸਿਦਕ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਖੋਜ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਰਸਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਵਿਆਕਰਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਣ (੧੦ ਜਿਲਦਾਂ) ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਟੀਕਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇਕ ਮੀਲ ਪਥਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸੰਸਥਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੁਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ-ਵਿਗਿਆਨੀ (theologist) ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਛੇਹੇ ਗਏ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੋਤ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਾਂ ਵਲੋਂ ੧੯੯੩ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ (concordance), ਸੁਬਦ-ਕੋਸ਼, ਗੁਰਮਤਿ ਸਬੰਧੀ ਹਵਾਲਾ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਮੂਲ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪਰਸਾਰ ਲਈ ਸਾਹਿਤ ਆਦਿ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦੋ ਅਥਵਾ ਤਿੰਨ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਕਾਰਜ

ਫਪ ਢੁਕੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ

੧. ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

- ਜ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ

ਪਾਠ, ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ, ਅਨੁਕ੍ਰਮਾਣਿਕਾ ਤੇ ਕੋਸ਼

੨. ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰੁਵਿਦਾਸ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੩. ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੪. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਗਿ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
੫. ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ ਬਾਣੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦
 - ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੋਸ਼ੀ
੬. ਅਤਿਰਿਕਤ ਭਗਤ ਬਾਣੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ
੭. ਭਟਾਂ ਦੇ ਸਵਯੇ - ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੋਸ਼ੀ
੮. ਬਚਿਤਰ ਨਾਟਕ - ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੋਸ਼ੀ
੯. ਜਪੁ ਜੀ ਸਾਹਿਬ (ਕੇਵਲ ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ) - ਸ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
੧੦. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬਾ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ
੧੧. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੧੨. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ
੧੩. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ - ਪ੍ਰੋ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ

ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਿਪੇਖ

੧੪. 'ਹਉਮੈ' - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੧੫. 'ਸਤਸੰਗਤਿ' - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੧੬. 'ਸੁਖ' - ਸ. ਹਰਿਬੰਸ ਸਿੰਘ
੧੭. 'ਨਦਰਿ' - ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ
੧੮. 'ਨਿੰਦਾ' - ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
੧੯. 'ਦੁਖ' - ਸ. ਹਰਿਬੰਸ ਸਿੰਘ

ਕੋਸ਼

੨੦. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਏ ਅਰਬੀ-ਫਾਰਸੀ ਮੂਲਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼
(ਤੀਜਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਅਡੀਸ਼ਨ) - ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
੨੧. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੇ ਪੁਸ਼ਨ-ਉਤਰਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼
- ਸ. ਪਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
੨੨. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼
- ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ
੨੩. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜਨਮਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ
ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ - ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

੨੪. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੇ ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਤੇ

ਬਨਸਪਤੀ ਸੰਕੇਤਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼

- ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ

ਹੋਰ

੨੫. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਚਯਿਤਾ ਭਗਤ - ਸ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ

੨੬. ਵੀਚਾਰ ਸਾਂਝਾਂ - ਸ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ

੨੭. ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਮੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ - ਸ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ

੨੮. ਮਹਿਮਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ - ਡਾ. ਨਵਰਤਨ ਕਪੂਰ

੨੯. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਵਤ੍ਰਿਤ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ - ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

੩੦. ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ : ਸ੍ਰੋਤ-ਪੁਸਤਕ - ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

ਛਪਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ

੧. ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ (ਪਾਠ, ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ, ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ ਤੇ ਕੋਸ਼)

- ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ

੨. 'ਸਿਮਰਨ' ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਿਪੇਖ - ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ

੩. 'ਸਹਿਜ' ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਿਪੇਖ - ਡਾ. ਬਿਜਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਤਿਆਰੀ ਅਧੀਨ

੧. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ : ਸ੍ਰੋਤ ਪੁਸਤਕ - ਸ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਡਾ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਐਮ. ਡੀ. ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਤੁਕ-ਤਤਕਰੇ, 'ਹਉਮੈ', 'ਨਦਰਿ' ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਿਪੇਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ 'ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੀ. ਡੀ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਾ. ਬਿੰਦ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਉਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਰਤਗ ਹਾਂ ਡਾ. (ਭਾਈ) ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਜੀ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਖਣ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਕ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਡਾ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁਲਰ ਤੇ ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਚੈਸਟਰ, (ਅਮਰੀਕਾ) ਜੀ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਆਪ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਇਕ ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ-ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਰਜਵੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਥ-ਲਿਖਤੀ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਾਇਜ਼ ਕਰਕੇ ਸੀ. ਡੀ. ਰੋਮਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਰ ਸਾਰੀ ਮਾਇਆ ਤੇ ਸੋਨੀ ਦਾ ਇਕ 5 ਮੈਗਾਪਿਕਸਲ ਦਾ ਕੈਮਰਾ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪੰਜਾਬ

ਵਲੋਂ ਲੈਪਟਾਪ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਹਾਰਦਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਰਿਣੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅਧੀਨ ਅਸੀਂ ਵਿਭਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ 170 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਹਥ-ਲਿਖਤੀ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਲਿਆ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 8 ਸਰੂਪ 1642 ਈ. ਤੋਂ 1700 ਈ. ਤਕ ਦੇ ਮਿਤੀਬਧ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 10 ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਡ ਸੀ. ਡੀਜ਼, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 400 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦੇ ਅਵਸਰ ਉੱਤੇ 22 ਅਗਸਤ, 2004 ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 14 ਹਥ-ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਪੋਥੀਆਂ ਦੇ ਗੁਟਕੇ ਟਰੱਸਟ ਕੋਲ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਥ-ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ ਐਨੇ ਵਡੇ ਅਕਾਰ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ।

ਖੋਜ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਸੰਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਦਾਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਫ਼ਲਾ ਵਧੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਸ. ਹਰਿਬੰਸ ਸਿੰਘ (ਜੰਮੂ), ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ (ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ), ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਮਸ਼ੂਤਆਣਾ ਸਾਹਿਬ), ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ (ਪਟਿਆਲਾ), ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ (ਸਿਰੀ ਨਗਰ) ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਜੋ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਉਪਜੀਵਕਾ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗੇ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਸਾਡਾ ਇਹ ਕਾਫ਼ਲਾ ਵਧੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਟਰੱਸਟ ਜਿਸ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇ।

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼* (ਭਾਗ-I, II) ਅਤੇ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਸ. ਹਰਿਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਬਣਵਾਏ ਗਏ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ* ਦੀ ਸੰਬੰਧ-ਸੂਚਕ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ 'ਮਾਇਕਰੋ ਏਂਟੀਸਰ' ਸੀ. ਡੀ. ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ।

ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ, ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

10 ਜਨਵਰੀ, 2008

ਸਕੱਤਰ

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ (ਰਜਿ.) ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ

1. ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ,
ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ,
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
2. ਸਰਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਟਰੱਸਟੀ
ਬਰਸਿੰਘਮ (ਯੂ. ਕੇ.)
3. ਡਾ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਟਰੱਸਟੀ
ਚੇਅਰਮੈਨ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ)
ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ,
ਮੁਹਾਲੀ
4. ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਟਰੱਸਟੀ
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ)
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
5. ਸਰਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਟਰੱਸਟੀ
ਪਟਿਆਲਾ
6. ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ
ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ)
ਐਕਸ-ਫੈਲੋ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
7. ਸ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ
ਪਟਿਆਲਾ

SIKHBOOKCLUB.COM

ਭੂਮਿਕਾ

1.1 ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਗੁੰਝ ਤਥਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਿਕ, ਸੰਕਲਪਾਤਮਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਭਿਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਿਕ-ਸਾਂਝ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ/ਸੰਕਲਪ/ਸਿਧਾਂਤ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਹ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਸੰਭਵ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸੰਕਲਪ ਸਾਂਝਾ/ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ-ਕਿਰਤ ਵਿਚੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਕਲਪ, ਜਿਵੇਂ 'ਨਾਮ', 'ਮੁਕਤੀ', 'ਸੰਗਤ' ਆਦਿ ਹੇਠ ਜੇਕਰ ਸਮੁੱਚੇ ਹਵਾਲੇ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ-ਕਿਰਤ ਜਾਂ ਗੁੰਝ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ, ਇਕ ਪ੍ਰਬੰਧ (system) ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1.2 ਅਕਾਦਮਿਕ-ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਖੋਜ-ਸੰਦ (research tool) ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਸਲ/ਮੂਲ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਕ ਨਿਸਚਿਤ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਤਥਾ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਅਥਵਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਇਕ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਆਧਾਰ-ਸਮਗਰੀ ਮੁਹਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ-ਸਕੂਲ (school of thought) ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤਥਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨੀਂਹਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤਥਾ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਉਹ ਸਮੁੱਚੇ ਪਖ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਸੰਕਲਪ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ-ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸੂਚਨਾ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਥਾ-ਵਾਚਕ, ਰਾਗੀ-ਸਿੰਘ, ਪਤਰ-ਲੇਖਕ, ਆਮ ਜਗਿਆਸੂ ਆਦਿ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ, ਧਨ, ਊਰਜਾ ਆਦਿ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਲਫ਼ਣ ਹੈ।

1.3 ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕਾਰਜ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਤਥਾ ਗਿਣਤਾਤਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵਧੇਰੇ ਉੱਚ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੁਢਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦਾ *ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਰਤੰਡ* ਹੈ, ਜੋ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹੈ। ਮੁਢਲੀ ਰਚਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਮਹਤਾ

ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਦੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਦਹਾਕੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦੇ ਕਈ ਪੜਾਅ ਟਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਸੰਪਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਹੀ ਤੁਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸੋਚਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਦਸਮ-ਬਾਣੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਆਦਿ ਸਮੇਤ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਹਿੰਦੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ, 1962 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਬੰਧੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਦਾ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਾਰ ਕੋਸ਼* (ਪਟਿਆਲਾ-1969), ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਰਾਂਤੀ ਦਾ *ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਥਨ-ਕੋਸ਼* (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-2000), ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦਾ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼* (ਪਟਿਆਲਾ-2003), ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਤਾਤਲੇ ਦਾ *ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਤ-ਸਾਗਰ* (6 ਭਾਗ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1995) ਆਦਿ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰਸਟ (ਪਟਿਆਲਾ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ) ਨੇ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤੋਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਮਰਥਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

II SIKHBOOKCLUB.COM

2.1 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਹਥਲੇ *ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼* ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਬੜਾ ਸੀਮਿਤ ਪਰ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਿੰ. ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ *ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਹੈ?* ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ, ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਥਾਂ ਛਪੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਅਜਕਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ-ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਅਗਲਾ ਕਾਰਜ ਸ. ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਤਾਤਲੇ ਦਾ *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤਤ-ਸਾਗਰ* ਹੈ। ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿਪਣੀ ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣੀ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਤੀਸਰਾ ਕਾਰਜ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ (ਸੰਪਾਦਿਤ) *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼* ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰਜੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ 2003 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ (ਵਾਰਾਂ, ਕਬਿਤ ਸਵਈਆਂ) ਦਾ ਮਸਾਂ 20-25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਉਕਾਈਆਂ ਹਨ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ :

ਇਹ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰੋ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ (ਸਵਰਗੀ) ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਾਰ ਕੋਸ਼ (ਪਟਿਆਲਾ-1969) ਨੂੰ ਆਧਾਰ-ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣਾ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਅਭਿਧਾਰਨਾਵਾਂ (concepts) ਵੀ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਉਹੀ ਅਪਣਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਦਮ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਾਰਜ ਦੀਆਂ ਹਨ; ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕੋਸ਼ ਤੇ ਪਦਮ-ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਤਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਬਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਭਵੀ-ਵਰਤਾਰਾ (revealed) ਹੈ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਰਚਨਾ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਇਕੋ (ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਪਧਰ ਉੱਤੇ) ਬਣਤਰ ਦੇ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦ-ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸੰਕਲਪ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ — ਫਲ, ਬਸੰਤ, ਬਨਵਾਸ, ਬੇਲਚਾਲ, ਲਿਖਾਰੀ, ਵਢੀ ਆਦਿ, ਪਰੰਤੂ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਸੰਕਲਪ-ਅੰਦਰਾਜ਼ ਹੇਠ ਹਵਾਲੇ ਦੇਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜਿਥੇ ਅਪੂਰੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਗੁਰਮੁਖ ਅੰਦਰਾਜ਼ ਹੇਠ ਕੇਵਲ 28 ਹਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ ਦਾ 20 ਫੀਸਦੀ ਭਾਗ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੀ ਹੈ), ਉਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਕਲਪ-ਅੰਦਰਾਜ਼ ਤਥਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਗਲਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ‘ਗੁਰਮੁਖਿ’ ਦੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮੁਖ, ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਣ ਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਹੀ ਵਸਤੂ-ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ‘ਗੁਰਮੁਖਿ’ ‘ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ’ (ਖਾਸਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਲਈ) ਜਾਂ ‘ਗੁਰਸਿਖ’ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਕੋਸ਼ ਦੇ ਆਰੂਪ (format) ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਵਿਉਂਤਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਮੁਖੀ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕਾਂ (ਜਿਵੇਂ 2. ਅ, 2.1, 2.2...) ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹਵਾਲਾ-ਵਿਧੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀਆਂ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਉਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਕੋਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਕਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ‘ਅੰਦਰਾਜ਼’ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਤਥਾ ਸਮੁੱਚਾ ‘ਵਿਚਾਰ’ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

2.2 ਹੱਥ ਵਿਚਲਾ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਉਂਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

- (1) ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਦੋ ਮੁਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ‘ੳ’ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ‘ਅ’ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ, ਰਚਨਾ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਸ਼੍ਰੋਤ, ਸੰਦਰਭ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਹੈ।
- (2) ਪਹਿਲਾ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਮੁਖ ਭਾਗ, ਭਾਈ ਜੀ ਦੀਆਂ 40 ਵਾਰਾਂ ਤੇ 675 ਕਥਿਤ ਸਵਈਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਹੈ। ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ-ਪਾਠ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਮਾਰਚ-2001, ਅਠਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਸਵਈਆਂ ਲਈ ਸ. ਓਅੰਕਾਰ

ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਥਿਤ ਸਵੈਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1993 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਰਥ, ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਂ ਪਾਠ-ਸਮਸਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਸਮਾਧਾਨ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਟੀਕੇ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨੀ ਟੀਕਾ (ਸੰਪਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1962, ਸਤਵੀਂ ਵਾਰ), ਭਾਈ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਟੀਕੇ ਕਥਿਤ ਸਵੈਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਸਟੀਕ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 2001, ਤੀਜੀ ਵਾਰ), ਡਾ. ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਜੱਗੀ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਸੰਪਾਦਨਾ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਨਿਰਧਾਰਣ (ਪਟਿਆਲਾ-1999, ਦੂਜੀ ਵਾਰ) ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

(3) ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅੰਦਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਖਰ-ਕ੍ਰਮਾਨੁਸਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਅੰਦਰਾਜ ਹੇਠ ਹਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਕਥਿਤ ਸਵਈਆਂ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਥਿਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਧਦੇ ਕ੍ਰਮਾਨੁਸਾਰ ਹਨ।

(5) ਸਮੁੱਚੇ ਅੰਦਰਾਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ-ਕੁ ਸੌ ਹੈ, ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹਨ, ਅਤਿ ਲੰਬੀ-ਦੇ ਸਮਝੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਕ/ਮਿਥਹਾਸਕ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਖੋਂ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਭਗਤ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਦਿ। ਮਿਥਹਾਸਕ ਪਖੋਂ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂ, ਸ਼ਿਵ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਅੰਦਰਾਜ ਵੀ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤਰ, ਵੇਦ ਆਦਿ, ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ/ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ।

(6) ਅੰਦਰਾਜਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਹਵਾਲੇ 'ਭਾਵ' ਜਾਂ 'ਵਿਚਾਰ' ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਅਕਾਰ ਵੀ 'ਭਾਵ' ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਮਸਲਨ ਜੇਕਰ 'ਭਾਵ' ਦੇ ਤੁਕਾਂ/ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋ, ਜੇਕਰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪਉੜੀ/ ਸਵਈਆਂ ਵਿਚ, ਤਾਂ ਸਮੁੱਚਾ ਸ਼ਬਦ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ 'ਹਵਾਲੇ' ਸੰਪੂਰਨ ਪਉੜੀ/ਸਵਈਆਂ ਦੇ ਹੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ 'ਭਾਵ' ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ/ਸਵਈਏ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ 'ਭਾਵ' ਵਿਅਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ :

7.1. ਮੁਖ 'ਭਾਵ' ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ 'ਕਲਿਜੁਗ',

7.2. ਅੰਦਰਾਜ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 'ਕਬੀਰ/ਰਾਮਾਨੰਦ' ਜਾਂ 'ਭਗਤ/ਤੀ',

7.3. ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 'ਗੁਰਮੁਖਿ' ਅੰਦਰਾਜ ਹੇਠ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਵਾਲੇ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਹੋਰ', 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ', 'ਗੁਰਸਿਖੀ ਤੇ ਅਨਮਤਾਂ (ਤੁਲਨਾ)' ਆਦਿ ਅੰਦਰਾਜਾਂ/ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਵੀ ਆਏ ਹਨ। ਹਵਾਲੇ ਦਾ 'ਦੁਹਰਾ' ਸੁਚੇਤ-ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਉਕਾਈ/ ਦੁਹਰਾ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

(8) ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇਕ-ਇਕ 'ਭਾਵ' ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਰੂਪਕਾਂ, ਉਪਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਝੜੀਆਂ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਥਲੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ 'ਰੂਪਕ' ਜਾਂ 'ਉਪਮਾ' ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ/ਅੰਦਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਰੂਪਕ ਜਾਂ ਉਪਮਾ ਆਦਿਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤ 'ਭਾਵ' ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਧਰਤੀ, ਪਾਣੀ, ਰੁਖ-ਤਿਲ, ਪਸ਼ੂ, ਕਪਾਹ, ਕਮਾਦ, ਲੋਹਾ, ਰਾਬਾਬ, ਚੰਦਨ, ਜਲ-ਕਮਲ, ਸੂਰਜ, ਪਾਰਸ, ਹਾਥੀ, ਉਲੂ, ਅਕ-ਤਿਡਾ ਆਦਿ ਸੈਂਕੜੇ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪਕ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਵ, ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਸੰਕਲਪ (ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ 'ਨਿਮਰਤਾ' ਦਾ, ਹਾਥੀ 'ਮਨਮੁਖਿ-ਮਨ' ਦਾ, ਤਿਲ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਆਪਕ' ਦਾ ਆਦਿ) ਨੂੰ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ। ਅੰਦਰਾਜ਼ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਨੀ-ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(9) ਅੰਦਰਾਜ਼-ਸਿਰਲੇਖ ਬਣਾਉਣ/ਘੜਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਹੁ-ਅਰਥਾਂ, ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ, ਤਥਾ ਵਿਭਿੰਨ ਵਰਤੋਂ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਦੀ ਸਤਾਰਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰੇਮ' ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ 'ਹੇਤੁ', 'ਵਿਸਮਾਦ', 'ਪਰੀਤਿ', 'ਪਿਆਰੁ' ਆਦਿ ਇਕੋ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ/ਸੰਕਲਪ 'ਦਸ (ਪਹਿਲੇ 6) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ', 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ', 'ਗੁਰਸਿਖ', 'ਪਰਮਾਤਮਾ', 'ਗੁਰਸਿਖੀ', 'ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਨੁਖ' ਆਦਿ ਕਈ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ/ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ' ਸ਼ਬਦ (ਜਿਵੇਂ 'ਪ੍ਰੇਮ' ਤੇ 'ਗੁਰਮੁਖਿ') ਅੰਦਰਾਜ਼, ਸਿਰਲੇਖ ਲਈ ਚੁਣੇ ਹਨ ਤੇ 'ਗੋਣ' 'ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ' ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ 'ਵੇਖੋ' ਸੰਕੇਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰਾਜ਼-ਸਿਰਲੇਖ ਮੁਖ-ਭਾਵ/ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚਾਹੇ ਮੂਲ-ਪਾਠ ਵਿਚੋਂ ਲਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਲੋਂ ਘੜੇ ਹਨ।

(10) ਅੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਆਰੂਪ (format) ਤੇ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੁਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

10.1 ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੰਦਰਾਜ਼, ਜਿਵੇਂ 'ਉਤਮ',

10.2 ਮੁਖ ਅੰਦਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਰੈਕਟ ਵਿਚ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ 'ਅਸਲ ਥਾਂ' ਨਾਲ ਬਰੈਕਟਾਂ ਵਿਚ '(ਗੁਰਦੇਵ-ਸ਼ਰਨ)'। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 'ਅੰਦਰਾਜ਼' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਹਨ,

10.3 ਦੋ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿਚ '/' ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪਾ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ 'ਅਹਿਲਿਆ/ਗੋਤਮ' ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ 'ਹਵਾਲੇ' ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ ਜਾਂ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 'ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ/ਰਚਨਾ',

10.4 ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ/ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ', ' ਪਾ ਕੇ ; ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਅਹੁਦਾ,

ਸਤਿਕਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 'ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ', 'ਸੈਣ, ਭਗਤ' ਜਾਂ 'ਜਨਕ, ਰਾਜਾ' ਆਦਿ। ਪ੍ਰਸੰਗ-ਸੂਚਕ ਦੀ ਮਿਸਾਲ 'ਭਾਕ, ਪੂਜਾ-ਧਾਨ ਦੀ' ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(11) ਅੰਦਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਤੇ ਰੂਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:

- 11.1 ਜੇਕਰ ਅੰਦਰਾਜ ਮੂਲ ਪਾਠ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ/ਰੂਪ ਮੂਲ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ 'ਮੋਨਿਧਾਰੀ', 'ਭਾਉ ਭਗਤਿ', 'ਨਾਮਦੇਉ' ਆਦਿ,
- 11.2 ਜੇਕਰ ਅੰਦਰਾਜ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਰੂਪ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 'ਸ਼ਿਵ', 'ਵਿਸ਼ਨੂੰ' ਆਦਿ,
- 11.3 ਕਈ ਥਾਂ ਸਮਾਸ-ਰੂਪ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਹਿਤ '—' (ਜੋੜਨੀ) ਚਿੰਨ੍ਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ 'ਗੁਰ-ਦਾਸ' (ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਾਸ), 'ਗੁਰਮੁਖਿ-ਵੰਸ਼' (ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਵੰਸ਼) ਆਦਿ। ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ/ਰੂਪ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

III

3.1 ਪਹਿਲਾਂ ਦਸੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਜੈਕਟ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾਵਾਂ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਅਤਿ ਸੰਖੇਪ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਗ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੂਲ-ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ-ਸਥਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਸੰਦਰਭ-ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ ਹੀ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਅਨੇਕਾਂ ਦਿਲਚਸਪ ਸਿੱਟੇ ਕਢੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ :

- (1) ਸੰਦਰਭ-ਸ੍ਰੋਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਜ ਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਜੋਂ ਟੀਕਾਕਾਰੀ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਹੈ।
- (2) ਵਿਦਿਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਸਾਹਿਤਕ ਵਧੇਰੇ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਦਰਸ਼ਨ (philosophy), ਧਰਮ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ (theology) ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ।
- (3) ਭਾਸ਼ਾ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਵਧੇਰੇ ਹੈ, ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਘੱਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਾਰਜ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਹਾਲੇ (ਦਸੰਬਰ-2007) ਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ...ਆਦਿ-ਆਦਿ।

IV

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਾਰ ਵਜੋਂ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋੜ ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ

ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਸਾਧਾਰਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਤਿਅੰਤ ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ/ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਵਰਤੋਂ (ਜਿਵੇਂ ਅਕਿਰਤਘਣ/ਘਨ; ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ/ਘਨ; ਕ੍ਰਿਤਘਣ/ਘਨ ਆਦਿ), ਪ੍ਰਸੰਗਾਰਥ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ (ਜਿਵੇਂ ਨਿਜਆਸਨ; ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ; ਅਗਮਪੁਰ; ਪਰਮਨਿਧਾਨ; ਉਨਮਨ; ਸਹਿਜਪਦ ਆਦਿ), ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਜਿਵੇਂ ਪਰਮਾਤਮਾ; ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ; ਪ੍ਰਭੂ; ਆਪੇ ਆਪਿ; ਓਅੰਕਾਰਿ; ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ; ਗੋਬਿੰਦ; ਭਗਤ ਵਛਲਿ; ਅਲੋਖ; ਅਬਗਤਿ ਆਦਿ) ਆਦਿ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸਿਰਲੇਖ/ਅੰਦਰਾਜ਼ ਘੜਨ/ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੁਹਿਰਦ ਪਾਠਕ/ਖੋਜਾਰਥੀ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਤੇ (ਭਾਗ 'ਅ' ਵਿਚ) ਦਿਤੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਇਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਾਰਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਕੋਸ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਹਵਾਲੇ-ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਏ ਅਣਮੋਲ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਉਂਤਬਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਮਚਾ ਕਾਰਜ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਤੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ/ਭੈਣਾਂ/ਸਜਣਾਂ/ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮਤਿ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭੇ ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਵਾਲਾ-ਗ੍ਰੰਥ ਤਥਾ ਖੋਜ-ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕਿਣਕਾ ਮਾਤਰ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗਾ।

ਜਨਵਰੀ-2008,
ਪਟਿਆਲਾ।

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

SIKHBOOKCLUB.COM

ਉਚ ਅਵਸਥਾ (ਆਤਮਿਕ)

ਪਾਂਚੇਮ੍ਹੰਦ੍ਰਾ ਚਕ੍ਰਕਟ ਭੇਦਿ ਚਕ੍ਰਵੈ ਕਹਾਏ ।
ਉਲੰਘਿ ਤ੍ਰਿਬੇਨੀ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਜਾਨੇ ਹੈ ।
ਨਵਘਰ ਜੀਤਿ ਨਿਜਆਸਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ਮੈ ।
ਨਗਰ ਅਗਮਪੁਰ ਜਾਇ ਠਹਰਾਨੇ ਹੈ ।
ਆਨਸਰਿ ਤਿਆਗਿ ਮਾਨਸਰ ਨਿਹਚਲ ਹੰਸੁ ।
ਪਰਮਨਿਧਾਨ ਬਿਸਮਾਹਿ ਬਿਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ ।
ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਬਿਸਰਾਨੇ ਹੈ ॥੨੪੨॥

ਉਤਮ

ਉਤਮ ਕੈ ਮਾਨਿ ਜਾਨਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਿਥਾਰ ਕਉ ॥੩੯੮,੪॥

ਉਦਾਸੀ (ਮਾਇਆ ਵਿਚ)

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਜੁਗਤਿ ਜਾਨੀ ।
ਸਲਿਲ ਕਮਲਗਤਿ ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੨੪੮,੪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਸਿਖ ।
ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਏਕਾਕੀ ਇਕਾਤਿ ਹੈ ॥੨੭੨,੪॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਰਜ ਮਜਨ ਮਲੀਨ ਮਨ ।
ਦਰਪਨ ਮਤ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਹੈ ।
ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਦੇ ਚਪਲ ਖੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ ।
ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਧਿਆਨ ਜਲ ਥਲ ਹੈ ।
ਭੰਜਨ ਭੈ ਕ੍ਰਮ ਅਚਿ ਭੰਜਨ ਕਰਮ ਕਾਲ ।
ਪਾਂਚ ਪਰਪੰਚ ਬਲਬੰਚ ਨਿਰਦਲ ਹੈ ।
ਸੇਵਾ ਕਰੰਜਨ ਸਰਬਾਤਮ ਨਿਰੰਜਨ ਭਏ ।
ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਕਲਿਮਲ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ॥੨੯੫॥

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੀ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੀ ।
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਦ੍ਰਿੜ ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੧੩੮,੧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਤੀਆ ਨਾ ਸਤਿ ॥
ਸਿਵ ਨ ਸਕਤ ਗਤਿ ਅਨਭੇ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ।
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਜੀਤ ਨ ਹਾਰ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗ ।
ਸੰਜੋਗ ਬਿਓਗ ਮੇਟਿ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ।
ਚਤੁਰਬਰਨ ਇਕ ਬਰਨ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ ।

ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਤਿਆਗਿ ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸੀ ਹੈ ।
 ਖਟਦਰਸਨ ਪਰੈ ਪਾਰ ਹੁਇ ਸਪਤਸਰ ।
 ਨਵਦੁਆਰ ਉਲੰਘਿ ਦਸਮਈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੩੩੩॥

ਉਨਮਨ

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀ ਹੈ ॥੧੩੭.੩॥

ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਸਮ ਜਾਨੀਐ ਨ ਜਾਇ ਕਛੁ ।
 ਪਹੁਚੈ ਨ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨੁ ਆਨ ਕਾਹੂ ਕੈ ॥੪੩੬.੪॥

ਉਨਮਾਨੀ

ਵੇਖੋ : 'ਉਨਮਨ'

ਉਪਕਾਰ (ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ)

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮਿਲਿ ਨਿਮਿਸਾ ਆਸਾਵੰਤੀ ਉਦਰੁ ਮਝਾਰੇ ।
 ਰਸ ਕਸ ਖਾਇ ਨਿਲਜ ਹੋਇ ਛੁਹ ਛੁਹ ਧਰਨਿ ਧਰੈ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
 ਪੇਟ ਵਿਚਿ ਦਸ ਮਾਹ ਰਖਿ ਪੀੜਾ ਖਾਇ ਜਣੈ ਪੁਤੁ ਪਿਆਰੇ ।
 ਜਣ ਕੈ ਪਲੈ ਕਸਟ ਕਰਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ਵਿਚਿ ਸੰਜਮ ਸਾਰੇ ।
 ਗੁੜਤੀ ਦੇਇ ਪਿਆਲਿ ਦੁਧੁ ਘੁਟੀ ਵਟੀ ਦੇਇ ਨਿਹਾਰੇ ।
 ਛਾਦਨੁ ਭੋਜਨੁ ਪੇਖਿਆ ਭਦਨਿ ਮੰਗਣਿ ਪੜ੍ਹਨਿ ਚਿਤਾਰੇ ।
 ਪਾਂਧੇ ਪਾਸਿ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਖਟਿ ਲੁਟਾਇ ਹੋਇ ਸੁਚਿਆਰੇ ।
 ਉਰਿਣਤ ਹੋਇ ਭਾਰੁ ਉਤਾਰੇ ॥ - ੩੭/੧੦.੧-੮

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਨੰਦ ਵਿਚਿ ਪੁਤੈ ਦੀ ਕੁਤਮਾਈ ਹੋਈ ।
 ਰਹਸੀ ਅੰਗ ਨ ਮਾਵਈ ਗਾਵੈ ਸੋਹਿਲਤੈ ਸੁਖ ਸੋਈ ।
 ਵਿਗਸੀ ਪੁਤ ਵਿਆਹਿਐ ਘੋੜੀ ਲਾਵਾਂ ਗਾਵ ਭਲੋਈ ।
 ਸੁਖਾਂ ਸੁਖੈ ਮਾਵੜੀ ਪੁਤੁ ਨੂੰਹ ਦਾ ਮੇਲ ਅਲੋਈ ।
 ਨੂਹੁ ਨਿਤ ਕੰਤ ਕੁਮੰਤੁ ਦੇਇ ਵਿਹਰੇ ਹੋਵਹੁ ਸਸੁ ਵਿਗੋਈ ।
 ਲਖ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਪੁਤ ਕੁਪੁਤਿ ਚਕੀ ਉਠਿ ਝੋਈ ।
 ਹੋਵੈ ਸਰਵਣ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ॥ - ੩੭/੧੧.੧-੭

ਕਾਮਣਿ ਕਾਮਣਿਆਰੀਐ ਕੀਤੇ ਕਾਮਨੁ ਕੰਤ ਪਿਆਰੇ ।
 ਜੰਮੇ ਸਾਈਂ ਵਿਸਾਰਿਆ ਵੀਰਾਹਿਯਾਂ ਮਾਂ ਪਿਅ ਵਿਸਾਰੇ ।
 ਸੁਖਾਂ ਸੁਖਿ ਵਿਵਾਹਿਆ ਸਉਨੁ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਚਾਰਿ ਵਿਚਾਰੇ ।
 ਪੁਤ ਨੂਹੈ ਦਾ ਮੇਲੁ ਵੇਖਿ ਅੰਗ ਨਾ ਮਾਵਨਿ ਮਾਂ ਪਿਉ ਵਾਰੇ ।

ਨੂੰਹ ਨਿਤ ਮੰਤ ਕ੍ਰਮੰਤ ਦੇਇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਛਡਿ ਵਡੇ ਹਤਿਆਰੇ ।
 ਵਖ ਹੋਵੈ ਪੁਤੁ ਰੰਨਿ ਲੈ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਸਾਰੇ ।
 ਲੋਕਾਚਾਰਿ ਹੋਇ ਵਡੇ ਕੁਚਾਰੇ ॥ - ੩੭/੧੨.੧-੭

ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਨ੍ਰਾਵਣਾ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਘੁੰਮਣ ਵਾਣੀ ।
 ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਕਰੈ ਤਪੁ ਵਣਖੰਡਿ ਭੁਲਾ ਫਿਰੈ ਬਿਬਾਣੀ ।
 ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਕਰੈ ਪੂਜੁ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਨ ਸੇਵ ਕਮਾਣੀ ।
 ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਸੁਣੈ ਵੈਦੁ ਭੇਦੁ ਨ ਜਾਣੈ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀ ।
 ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਕਰੈ ਦਾਨ ਬੇਈਮਾਨ ਅਗਿਆਨ ਪਰਾਣੀ ।
 ਮਾਂ ਪਿਉ ਪਰਹਰਿ ਵਰਤ ਕਰਿ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ।
 ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸਾਰੁ ਨ ਜਾਣੀ ॥ - ੩੭/੧੩.੧-੭

ਉਪਦੇਸ਼ (ਨੈਤਿਕ)

ਜੇਸੇ ਤੋ ਸਮੁੰਦ ਬਿਖੇ ਬੋਹਥੇ ਬਹਾਇ ਦੀਜੈ ।
 ਕੀਜੈ ਨ ਭਰੋਸੇ ਜੋ ਲੋ ਪਹੁੰਚੈ ਨ ਪਾਰ ਕੋ ।
 ਜੇਸੇ ਤੋ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਖੇਤ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਜੋਤੈ ਬੋਵੈ ।
 ਮਾਨਤ ਕੁਸਲ ਆਨ ਪੈਠੇ ਗ੍ਰਿਹ ਧਾਰ ਕੋ ।
 ਜੇਸੇ ਪਿਰ ਸੰਗਮ ਕੈ ਹੋਤ ਗਰ ਹਾਰ ਨਾਰਿ ।
 ਕਰਤ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤ ਪੇਖਿ ਸੁਤ ਕੇ ਲਿਲਾਰ ਕੋ ।
 ਤੇਸੇ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੀਐ ਨ ਕਾਹੂ ਕੇਰੀ ।
 ਜਾਨੀਐ ਧੋ ਕੈਸੇ ਦਿਨ ਆਵੈ ਅੰਤਕਾਰ ਕੋ ॥੫੯੫॥

ਜੇਸੇ ਬਾਨ ਧਨੁਖ ਸਹਿਤ ਹੂੰ ਨਿਜ ਬਸ ।
 ਛੂਟਤਿ ਨ ਆਵੈ ਫੁਨ ਜਤਨ ਸੈ ਹਾਥ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਬਾਘ ਬੰਦਸਾਲਾ ਬਿਖੇ ਬਾਧਯੋ ਰਹੈ, ਪੁਨ ।
 ਖੁਲੈ ਤਉ ਨ ਆਵੈ ਬਸ , ਬਸਹਿ ਨ ਸਾਥ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ਭਵਨ ਬਿਖੇ ।
 ਦਾਵਾਨਲ ਭਏ ਨ ਦੁਰਾਏ ਦੁਰੈ ਨਾਥ ਜੀ ।
 ਤੇਸੇ ਮੁਖ ਮਧ ਬਾਣੀ ਬਸਤ ਨ ਕੋਊ ਲਖੇ ।
 ਬੋਲੀਐ ਬਿਚਾਰ, ਗੁਰਮਤਿ, ਗੁਨ ਗਾਥ ਜੀ ॥੬੩੦॥

ਅਸੰਗਤਿ (ਅਸਾਧ ਸੰਗ)

ਕਊਆ ਜਉ ਮਹਾਲ ਸਭਾ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਮਾਨਸਰ ॥
 ਦੁਚਿਤ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਆਸ ਦੁਰਗੰਧ ਕੀ ।
 ਸ੍ਰਾਨ ਜਿਉ ਬੈਠਾਈਐ ਸੁਭਗ ਪ੍ਰਜੰਗ ਪਾਰ ॥
 ਤਿਆਗਿ ਜਾਇ ਚਾਕੀ ਚਾਟੈ ਹੀਨ ਮਤ ਅੰਧ ਕੀ ।
 ਗਰਧਬ ਅੰਗ ਅਰਗਜਾ ਜਉ ਲੇਪਨ ਕੀਜੈ ।

ਲੇਟਤ ਭਸਮ ਸੰਗਿ ਹੈ ਕੁਟੇਵ ਕੰਧ ਕੀ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚੀਤਿ ॥
 ਮਨਸਾ ਉਪਾਧ ਅਪਰਾਧ ਸਨਬੰਧ ਕੀ ॥੩੮੬॥

ਕੋਇਲਾ ਸੀਤਲ ਕਰ ਕਰਤ ਸਿਆਮ ਗਰੇ
 ਪਰਸ ਤਪਤ ਪਰਦਗਧ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਕੂਕਰ ਕੇ ਚਾਟਤ ਕਲੇਵਰਹਿ ਲਾਗੈ ਛੇਤਿ
 ਕਾਟਤ ਸਚੀਰ ਪੀਰ ਪੀਰ ਨ ਧਰਤ ਹੈ ।
 ਫੂਟਤ ਜਿਉ ਗਾਗਰਿ ਪਰਤ ਹੀ ਪਖਾਨ ਪਰਿ
 ਪਾਹਨ ਪਰਤਿ ਪੁਨਿ ਗਾਗਰਿ ਹਰਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤ ਹੂ ਬਿਰੋਧ ਬੁਰੇ
 ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੁਖ ਦੋਖ ਨ ਟਰਤ ਹੈ ॥੩੮੮॥

ਛਤ੍ਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਜੈਸੇ ਬੈਠੇ ਛਤਨਾ ਕੀ ਛਾਂਹ ।
 ਹੀਰਾ ਅਮੋਲਕ ਬਦਲੇ ਫਟਕ ਕਉ ਪਾਈਐ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨ ਕੰਚਨ ਕੇ ਬਦਲੇ ਕਾਚੁ ਗੁੰਜਾਫਲੁ ।
 ਕਾਬਰੀ ਪਟੰਬਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਓਢਾਈਐ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਕੇ ਬਦਲੇ ਕਰੀਫਲ ।
 ਕੇਸਰ ਕਪੂਰ ਜਿਉ ਕਚੂਰ ਲੈ ਲਗਾਈਐ ।
 ਭੇਟਤ ਅਸਾਧ ਸੁਖ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਖਮ ਹੋਤ ।
 ਸਾਗਰ ਅਥਾਹ ਜੈਸੇ ਬੋਲੀ ਸੈ ਸਮਾਈਐ ॥੩੮੯॥

ਜੈਸੇ ਚੂਨੇ ਖਾਛ ਸ੍ਰੋਤ ਏਕਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ।
 ਪਾਈਐ ਤੋ ਸ੍ਰਾਦ ਰਸ ਰਸਨਾ ਕੈ ਚਾਖੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਪੀਤ ਬਰਨ ਹੀ ਹੇਮ ਅਰ ਪੀਤਰ ਹੈ ।
 ਜਾਨੀਐ ਮਹਤ ਪਾਰਖਦ ਅਗ੍ਰ ਚਾਖੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਕਉਆ ਕੋਕਿਲਾ ਹੈ ਦੇਨੇ ਖਗ ਸਜਾਮ ਤਨ ।
 ਬੂਝੀਐ ਅਸੁਭ ਸੁਭ ਸਬਦ ਸੁ ਭਾਖੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਚਿਹਨ ਕੈ ਸਮਾਨ ਹੋਤ ।
 ਕਰਨੀ ਕਰਤੂਤ ਲਗ ਲਛਨ ਕੈ ਲਾਖੀਐ ॥੪੦੬॥

ਅਸਲ ਇਸਤਰੀ

ਵੇਖੋ : 'ਨਿਹਚਲ ਨਾਰੀ'

ਅਸਲ ਥਾਂ (ਗੁਰਦੇਵ-ਸ਼ਰਨ)

ਬਾਹਰ ਕੀ ਅਗਨਿ ਬੂਝਤ ਜਲ ਸਰਤਾ ਕੈ ।
 ਨਾਉ ਮੈ ਜਦੁ ਅਗਨਿ ਲਾਗੈ ਕੈਸੇ ਕੈ ਬੁਝਾਈਐ ।
 ਬਾਹਰ ਸੈ ਭਾਗਿ ਓਟ ਲੀਜੀਅਤ ਕੋਟ ਗੜ ।

ਗੜ ਮੇ ਜਉ ਲੂਟਿ ਲੀਜੈ ਕਹੇ ਕਤ ਜਾਈਐ ।
 ਚੋਰਨ ਕੈ ਫ਼ਾਸ ਜਾਇ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਨਰਿੰਦ ।
 ਮਾਰੇ ਮਹੀਪਤਿ ਜੀਉ ਕੈਸੇ ਕੇ ਬਚਾਈਐ ।
 ਮਾਇਆ ਡਰ ਡਰਪਤ ਹਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਵੈ ।
 ਤਹਾ ਜਉ ਮਾਇਆ ਬਿਆਪੈ ਕਹਾ ਠਹਰਾਈਐ ॥੫੪॥

ਸਰਪ ਕੈ ਫ਼ਾਸ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਖਰਪਤਿ ਜਾਇ ।
 ਤਹਾ ਜਉ ਸਰਪ ਗ੍ਰਾਸੈ ਕਹੇ ਕੈਸੇ ਜੀਜੀਐ ।
 ਜੰਬਕ ਸੇ ਭਾਗਿ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਕੀ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ।
 ਤਹਾ ਜਉ ਜੰਬਕ ਹਰੈ ਕਹੇ ਕਹਾ ਕੀਜੀਐ ।
 ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਕੈ ਚਾਪੈ ਜਾਇ ਸਮਰ ਸਮੇਰ ਸਿੰਧ ।
 ਤਹਾ ਜਉ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਦਰੈ ਕਾਹਿ ਦੇਸੁ ਦੀਜੀਐ ।
 ਕਰਮ ਭਰਮ ਕੈ ਸਰਨਿ ਗੁਰਦੇਵ ਗਹੇ ।
 ਤਹਾ ਨ ਮਿਟੈ ਕਰਮੁ ਕਉਨ ਓਟ ਲੀਜੀਐ ॥੫੪੫॥

ਅਸਾਧ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : ਸਾਧ ਤੇ ਅਸਾਧ ਸੰਗਤਿ

ਅਹਿਲਿਆ/ਗੋਤਮ

ਵੇਖੋ : ਗੋਤਮ/ਅਹਿਲਿਆ

ਅਕਿਰਤਘਣ /ਲੂਣਹਰਾਮੀ

ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਰੇ ਪਰਬਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਖਰੰਦੇ
 ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਰੇ ਕੋਟ ਗੜ੍ਹ ਘਰ ਬਾਰ ਦਿਸੰਦੇ ॥
 ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਰੇ ਸਾਇਰਾਂ ਨਦ ਵਾਰ ਵਰੰਦੇ
 ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਰੇ ਤਰੁਵਰਾਂ ਫਲ ਸੁਫਲ ਫਲੰਦੇ ॥
 ਨਾ ਤਿਸੁ ਭਾਰੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਣਗਣਤ ਫਿਰੰਦੇ
 ਭਾਰੇ ਭੂਈਂ ਅਕਿਰਤਘਣ ਮੰਦੀ ਹੂ ਮੰਦੇ ॥ - ੩੫/੮. ੧-੬

ਮਦ ਵਿਚਿ ਰਿਧਾ ਪਾਇ ਕੇ ਕੁਤੇ ਦਾ ਮਾਸੁ ॥
 ਧਰਿਆ ਮਾਣਸ ਖੋਪਰੀ ਤਿਸੁ ਮੰਦੀ ਵਾਸੁ ॥
 ਰਤੂ ਭਰਿਆ ਕਪੜਾ ਕਰਿ ਕਜਣੁ ਤਾਸੁ ॥
 ਢਕਿ ਲੈ ਚਲੀ ਚੂਹੜੀ ਕਰਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸੁ ॥
 ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ਪੁਛਿਆ ਲਾਹੇ ਵਿਸਵਾਸੁ ॥
 ਨਦਰੀ ਪਵੈ ਅਕਿਰਤਘਣੁ ਮਤੁ ਹੋਇ ਵਿਣਾਸੁ ॥ -੩੫/੮. ੧-੬

ਚੋਰੁ ਗਇਆ ਘਰਿ ਸਾਹੁ ਦੈ ਘਰ ਅੰਦਰਿ ਵੜਿਆ ॥
 ਕੁਛਾ ਕੂਣੈ ਭਾਲਦਾ ਚਉਬਾਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ॥
 ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਪੰਡ ਬੀਨ੍ਹਿ ਅਗਲਾਈ ਅੜਿਆ ॥
 ਲੋਭ ਲਹਰਿ ਹਲਕਾਇਆ ਲੂਣ ਹਾਡਾ ਫੜਿਆ ॥
 ਚੁਖਕੁ ਲੈ ਕੇ ਚਖਿਆ ਤਿਸੁ ਕਖੁ ਨ ਖੜਿਆ ॥
 ਲੂਣਹਰਾਮੀ ਗੁਨਹਗਾਰੁ ਧਤੁ ਧੰਮਤ ਧੜਿਆ ॥ - ੩੫/੧੦. ੧-੬

ਖਾਧੇ ਲੂਣ ਗੁਲਾਮ ਹੋਇ ਪੀਹਿ ਪਾਣੀ ਢੇਵੇ ॥
 ਲੂਣ ਖਾਇ ਕਹਿ ਚਾਕਰੀ ਰਣਿ ਟੁਕ ਟੁਕ ਹੋਵੇ ॥
 ਲੂਣ ਖਾਇ ਧੀ ਪੁਤੁ ਹੋਇ ਸਭ ਲਜਾ ਧੋਵੇ ॥
 ਲੂਣੁ ਵਣੇਟਾ ਖਾਇ ਕੈ ਹਥ ਜੋੜਿ ਖੜੋਵੇ ॥
 ਵਾਟ ਵਟਾਉ ਲੂਣੁ ਖਾਇ ਗੁਣੁ ਕੰਠਿ ਪਰੋਵੇ ॥
 ਲੂਣਹਰਾਮੀ ਗੁਨਹਗਾਰ ਮਹਿ ਜਨਮੁ ਵਿਗੋਵੇ ॥ - ੩੫/੧੧. ੧-੬

ਜਉ ਪੈ ਤੂੰਬਰੀ ਨ ਬੂਝੇ ਸਰਤ ਪਰਵਾਹ ਬਿਖੈ ।
 ਬਿਖ ਮੈ ਤਉ ਨ ਤਜਤ ਹੈ ਮਨ ਤੇ ।
 ਜਉ ਪੈ ਲਪਟੈ ਪਾਖਾਨ ਪਾਵਕ ਜਰੈ ਸੂਰੁ
 ਜਲ ਮੈ ਲੈ ਬੋਰਿਤ ਰਿਦੈ ਕਠੋਰਪਨ ਤੇ ।
 ਜਉ ਪੈ ਗੁਡੀ ਉਡੀ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ।
 ਬਰਕਤ ਮੇਹ ਬਾਚੀਐ ਨ ਬਾਲਕਨ ਤੇ ।
 ਤੈਸੇ ਰਿਹਿ ਸਿਪਿ ਭਾਉ ਦੁਤੀਆ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਖੇਲ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਨਾਹਿ ਕ੍ਰਿਤਘਨਿ ਤੇ ॥੪੭੮॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਬਾਦ ।
 ਬਲਫਲ ਬੰਚ ਪਰਪੰਚ ਹੀ ਕਮਾਤ ਹੈ ।
 ਮਿਤ੍ਰ ਗੁਰ ਸ੍ਵਾਮ ਦੋਹ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ।
 ਗੋਬਧ ਬਸੂ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਬੰਸ ਬਿਪ੍ਰ ਘਾਤ ਹੈ ।
 ਰੋਗ ਸੋਗ ਹੁਇ ਬਿਓਗ ਆਪਦਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਛਿਦ੍ਰ ।
 ਜਨਮੁ ਮਰਨ ਜਮਲੋਕ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਬਿਸਿਖ ਬਿਖਿਆਈ ਕੋਟਿ ਦੋਖੀ ਦੀਨ ।
 ਅਧਮ ਅਸੰਖ ਮਮ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਾਤ ਹੈ ॥੪੭੯॥

ਅਖਾਣ (ਪਰਮ ਸਚਾਈਆਂ)

ਜੇਹਾ ਬੀਉ ਤੇਹਾ ਫਲ ਪਾਯਾ ॥ - ੧/੧.੮

ਅਉਸਰ ਚੁਕਾ ਹਥ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੧/੧੫.੮

ਚੜੇ ਸੂਰ ਮਿਟ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰਾ ॥ - ੧/੧੭.੮

ਛਪੇ ਨਾਹਿ ਛਪਾਇਆ ਚੜਿਆ ਸੂਰਜ ਜਗ ਰੁਸਨਾਈ ॥ - ੧/੩੪.੪

ਬਿਨ ਦਿਤੇ ਕਿਛ ਹਥ ਨ ਆਈ ॥ - ੧/੪੦.੮

ਦਿਤਾ ਲਈਏ ਆਪਣਾ ਅਣ ਦਿਤਾ ਕਛ ਹਥ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੧/ ੪੭.੫

ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਨ ਲੁਕੇ ਲੁਕਾਈ ॥ - ੮/੧੬.੭

ਦੁਨੀਆ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਕਿਤੜੀ ਕੋਈ ਕਿਤੜੀ ਹੋਗੀ ॥ - ੮/੧੭.੫

ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੇ ਲੁਣੈ ਫਲ ਅੰਬ ਲਸੂੜੀ ॥ - ੮/੧੮.੪

ਪੀਤੇ ਬੋਲ ਨ ਹੰਘਈ ਆਖਾਣ ਵਖਾਣਾ ॥ - ੧੩/੫.੬

ਦਾਤਾ ਓਹੁ ਨ ਮੰਗੀਐ ਫਿਰਿ ਮੰਗਣਿ ਜਾਈਐ ॥

ਹੋਛਾ ਸਾਹੁ ਨ ਕੀਚਈ ਫਿਰਿ ਪਛੋਤਾਈਐ ॥

ਸਾਹਿਬੁ ਓਹੁ ਨ ਸੇਵੀਐ ਜਮਛੰਡੁ ਸਹਾਈਐ ॥

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਕਟਈ ਓਹੁ ਵੈਦੁ ਨ ਲਾਈਐ ॥

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਕਿਉਂ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ॥ - ੨੭/੧੫.੧-੫

ਚਲਿ ਨ ਸਕੈ ਪਿੰਗੁਲਾ ਲੂਲਾ ਗਲਿ ਮਿਲਿ ਹੋਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ॥ - ੨੮/੨੧.੩

ਜੇ ਬੀਜੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਖਾਏ ॥ - ੩੦/੨੦.੭

ਮੂਰਖ ਹੇਤੁ ਨ ਲਾਈਐ ਪਰਹਰਿ ਵੈਰੁ ਅਲਿਪਤੁ ਵਲਾਵੈ ॥ - ੩੨/੮.੬

ਮੂਰਖ ਨਾਲਿ ਚੰਗੇਰੀ ਚੁਪਾ ॥ - ੩੨/੨੦.੭

ਦੁਖਿਧਾ ਅਉਗੁਣ ਹਾਰੁ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੩੩/੬.੭

ਹਸਤੀ ਦੰਦ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਹੋਰੁ ਦਿਖਾਲੈ ਹੋਰਤੁ ਖਾਵੈ ॥ - ੩੩/੧੨.੩

ਗਿਦੜ ਦਾਖ ਨ ਅਪੜੇ ਆਖੇ ਬੁਹ ਕਉੜੀ ॥

ਨਚਨੁ ਨਚਿ ਨ ਜਾਣਈ ਆਖੇ ਭੁਟਿ ਸਉੜੀ ॥

ਬੋਲੈ ਅਗੈ ਗਾਵੀਐ ਭੈਰਉ ਸੇ ਗਉੜੀ ॥

ਹੰਸਾ ਨਾਲਿ ਟਟੀਹਰੀ ਕਿਉ ਪਹੁਚੈ ਦਉੜੀ ॥

ਸਾਵਣਿ ਵਣ ਹਰੀਆਵਲੇ ਅਕੁ ਜੰਮੇ ਅਉੜੀ ॥ - ੩੪/੬.੧-੫

ਸਹਸ ਫਲਹੁ ਇਕੁ ਵਿਗੜੇ ਤਰਵਰ ਕੀ ਦੇਸੁ ॥

ਟਿਥੇ ਨੀਰੁ ਨ ਠਾਹਰੇ ਘਣਿ ਵਰਸਿ ਗਇਓਸੁ ॥

ਵਿਣੁ ਸੰਜਮਿ ਰੋਗੀ ਮਰੈ ਚਿਤਿ ਵੈਦ ਨ ਰੋਸੁ ॥ - ੩੪/੮. ੨-੪

ਤੇਲ ਤਿਲਹੁ ਕਿਉ ਨਿਕਲੈ ਵਿਣੁ ਪੀਤੇ ਘਾਣੀ ॥ - ੩੪/੧੩.੪

ਬਹੁਤੀ ਘਰੀ ਪਰਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਰਹੰਦਾ ਭੁਖਾ । - ੩੪/੧੯.੧

ਜੇ ਮਾਉ ਪੁਤੈ ਵਿਸੁ ਦੇ ਤਿਸ ਤੇ ਕਿਸੁ ਪਿਆਰਾ ।

ਜੇ ਘਰੁ ਭੰਨੈ ਪਾਹਰੁ ਕਉਣੁ ਰਖਣਹਾਰਾ ।

ਬੇੜਾ ਭੋਝੈ ਪਾਤਣੀ ਕਿਉ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ।

ਆਗੂ ਲੈ ਉਤਤਿ ਪਵੈ ਕਿਸੁ ਕਰੈ ਪੁਕਾਰਾ ।

ਜੇ ਕਹਿ ਖੇਤੈ ਖਾਇ ਵਾੜਿ ਕੋ ਲਹੈ ਨ ਸਾਰਾ ।

ਜੇ ਗੁਰ ਭਰਮਾਏ ਸਾਂਗੁ ਕਰਿ ਕਿਆ ਸਿਖੁ ਵਿਚਾਰਾ ॥ - ੩੫/੨੨.੧-੬

ਜਨਨੀ ਸੁਤਹਿ ਖਿਖੁ ਦੇਤ ਹੇਤੁ ਕਉਨ ਰਾਖੈ ।

ਘਰੁ ਮੁਸੈ ਪਾਹਰੁਆ ਕਰੈ ਕੈਸੇ ਰਾਖੀਐ ।

ਕਰੀਆ ਜਉ ਬੋਰੈ ਨਾਵ ਕਹੈ ਕੈਸੇ ਪਾਵੈ ਪਾਰੁ ।

ਅਗੂਆ ਉਬਾਟ ਪਾਰੈ ਕਾਪੈ ਦੀਨੁ ਭਾਖੀਐ ।

ਖੇਤੋ ਜਉ ਖਾਇ ਬਾਰਿ ਕਉਨ ਧਾਇ ਰਾਖਨਹਾਰੁ

ਚਕ੍ਰਵੈ ਕਰੈ ਅਨਿਆਉ ਪੂਛੈ ਕਉਨੁ ਸਾਖੀਐ ।

ਰੋਗੀਐ ਜਉ ਬੈਦੁ ਮਾਰੈ ਮਿਤ੍ਰੁ ਜਉ ਕਮਾਵੈ ਦੋਹੁ ।

ਗੁਰ ਨ ਮੁਕਤੁ ਕਾ ਪੈ ਅਭਲਾਖੀਐ ॥੨੨੧॥

ਅਖੀਆਂ

ਏਈ ਅਖੀਆਂ ਜੁ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਥਮ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ।

ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਿ ਸਹਜ ਸਮਾਨੀ ਹੈ ।

ਏਈ ਅਖੀਆਂ ਜੁ ਲੀਲਾ ਲਾਲਨ ਕੀ ਇਕ ਟਕ ।

ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਨੀ ਹੈ ।

ਏਈ ਅਖੀਆਂ ਜੁ ਬਿਛੁਰਤ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ।

ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਰੋਗ ਪੀਰਾ ਕੈ ਪਿਰਾਨੀ ਹੈ ।

ਨਾਸਕਾ ਸੂਵਨ ਰਸਨਾ ਮੇ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਹੁਤੀ ।

ਏਈ ਅਖੀਆਂ ਸਗਲ ਅੰਗ ਮੇਂ ਬਿਰਾਨੀ ਹੈ ॥੬੬੯॥

ਅੰਗਦ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ

ਥਾਪਿਆ ਲਹਿਣਾ ਜੀਵਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰੁ ਫਿਰਾਇਆ ।

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਰੂਪੁ ਵਣਾਇਆ ।

ਲਖਿ ਨ ਕੋਈ ਸਕਈ ਆਚਰਜੇ ਆਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਕਾਇਆ ਪਲਟਿ ਸਰੂਪੁ ਬਣਾਇਆ ॥- ੧/੪੫.੫-੮

ਸੋ ਟਿਕਾ ਸੋ ਛਤ੍ਰੁ ਸਿਰਿ ਸੋਈ ਸਚਾ ਤਖਤੁ ਟਿਕਾਈ ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹੰਦੀ ਮੁਹਰਿ ਹਥਿ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਦੀ ਦੋਹੀ ਫਿਰਾਈ ।
 ਦਿਤਾ ਛੋੜਿ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੁ ਬੈਠਿ ਖਡੂਰੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈ ।
 ਜੰਮੇ ਪੂਰਬਿ ਬੀਜਿਆ ਵਿਚਿ ਵਿਚਿ ਹੋਰੁ ਕੂੜੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥ - ੧/੪੬.੧-੪

ਗੁਰਸਿਖੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰ ਸੋਇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ ਲੈ ਸਿਖਿ ਸਿਖੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਇਕੋ ਹੋਇ ਜੇ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ।
 ਹੀਰਾ ਕਣੀ ਪਰੋਇ ਹੀਰੁ ਬਿਧਾਇਆ ।
 ਜਲ ਤਰੰਗੁ ਅਵਲੋਇ ਸਲਿਲ ਸਮਾਇਆ ।
 ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮੋਇ ਦੀਪੁ ਦੀਪਾਇਆ ।
 ਅਚਰਜ ਅਚਰਜੁ ਚੋਇ ਚਲਿਤੁ ਬਣਾਇਆ ।
 ਦੁਧਹੁ ਦਹੀ ਵਿਲੋਇ ਘਿਉ ਕਢਾਇਆ ।
 ਇਕੁ ਚਾਨਣੁ ਤ੍ਰਿਹੁ ਲੋਇ ਪ੍ਰਗਟੀਆਇਆ ॥ - ੩/੧੧.੧-੯

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਸੁ ਹੋਇ ਪੂਜ ਕਰਾਇਆ ।
 ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇਆ ।
 ਬਾਵਨ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਬਿਰਖੁ ਬੋਹਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰ ਹੋਇ ਅਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਦੀਪੁ ਦੀਪਾਇਆ ।
 ਨੀਰੋ ਅੰਦਰਿ ਨੀਰੁ ਮਿਲੈ ਮਿਲਾਇਆ ॥ - ੨੦/੨.੧-੬

ਇਕੁ ਗੁਰੁ ਇਕੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਸਚਿ ਸਮਾਣਿਆ ।
 ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੋ ਸਿਖੁ ਸਬਦੁ ਵਖਾਣਿਆ ।
 ਅਚਰਜ ਭੂਰ ਭਵਿਖ ਸਚੁ ਸੁਹਾਣਿਆ ।
 ਲੇਖੁ ਅਲੇਖੁ ਅਲਿਖੁ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਿਆ ।
 ਸਮਸਾਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਿਖੁ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣਿਆ ।
 ਨੀਸਾਣਾ ਹੋਇ ਲਿਖੁ ਰਦ ਨੀਜਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖਹੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਹੋਇ ਰੈਰਾਣਿਆ ॥ - ੨੨/੧੨.੧-੮

ਅੰਗਹੁ ਅੰਗੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਗੰਗਹੁ ਜਾਣੁ ਤਰੰਗੁ ਉਠਾਇਆ ।
 ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰੁ ਗਹੀਰੁ ਗੁਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਦੇਣਹਾਰੁ ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮਸਾਰਿ ਲੇਖੁ ਨ ਲਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ ।
 ਬਿਰਖਹੁ ਫਲੁ ਫਲੁ ਤੇ ਬਿਰਖੁ ਪਿਉ ਪੁਤਰੁ ਪੁਤ੍ਰੁ ਪਿਉ ਪਤੀਆਇਆ ।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ ।
ਬਾਬਾਣੇ ਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਆਇਆ ॥ - ੨੪/੫.੧-੨

ਪਾਰਸੁ ਹੋਆ ਪਾਰਸਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹਣਾ ।
ਚੰਦਨੁ ਹੋਇਆ ਚੰਦਨਹੁ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਰਹਤ ਵਿਚਿ ਰਹਣਾ ।
ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਖੁ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਖ ਦਹਣਾ ।
ਅਚਰਜ ਨੇ ਅਚਰਜੁ ਮਿਲੈ ਵਿਸਮਾਦੈ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਮਹਣਾ ।
ਅਪਿਉ ਪੀਅਣ ਨਿਝਰੁ ਝਰਣੁ ਅਜਰੁ ਜਰਣੁ ਅਸਹੀਅਣੁ ਸਹਣਾ ।
ਸਚੁ ਸਮਾਣਾ ਸਚੁ ਵਿਚਿ ਗਾਢੀ ਰਾਹੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਵਹਣਾ ।
ਬਾਬਾਣੈ ਘਰਿ ਚਾਨਣੁ ਲਹਣਾ ॥ - ੨੪/੬.੧-੨

ਸਬਦੈ ਸਬਦੁ ਮਿਲਾਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਘੜੁ ਘੜਾਏ ਗਹਣਾ ।
ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਚਲਣਾ ਅਪੁ ਗਣਾਇ ਨ ਖਲਹਲੁ ਖਹਣਾ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੀ ਸਾਹਿਬੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੋਸ ਨਸੀਨੀ ਬਹਣਾ ।
ਕਾਰਣ ਕਰਣ ਸਮਰਥ ਹੈ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲ ਅੰਦਰਿ ਛਹਣਾ ।
ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮ ਅਰਥ ਵੀਚਾਰਿ ਸਹਜਿ ਘਰਿ ਘਹਣਾ ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਛਡਿ ਲੋਭ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰਹੁ ਤਹਣਾ ।
ਪੁਤੁ ਸਪੁਤੁ ਬਾਬਾਣੇ ਲਹਣਾ ॥ - ੨੪/੭.੧-੨

ਗੁਰੁ ਅੰਗਦ ਗੁਰੁ ਅੰਗ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਫਲਿਆ ।
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈਅਨੁ ਦੀਵੇ ਤੇ ਜਿਉ ਦੀਵਾ ਬਲਿਆ ।
ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿਆ ਛਲੁ ਕਰਿ ਅਛਲੀ ਅਛਲੁ ਛਲਿਆ ।
ਕੋਇ ਬੁਝਿ ਨ ਹੋਈ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਪਾਣੀ ਰਲਿਆ ।
ਸਚਾ ਸਚੁ ਸੁਹਾਵੜਾ ਸਚੁ ਅੰਦਰਿ ਸਚੁ ਸਚਹੁ ਢਲਿਆ ।
ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਤਖਤੁ ਹੈ ਅਬਿਚਲ ਰਾਜ ਨ ਹਲੈ ਹਲਿਆ ।
ਸਚ ਸਬਦੁ ਗੁਰਿ ਸਉਪਿਆ ਸਚ ਟਕਸਾਲਹੁ ਸਿਕਾ ਚਲਿਆ ।
ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਸਭ ਹਥ ਜੋਤਿ ਕੈ ਹੋਏ ਖਲਿਆ ।
ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਸੁ ਅਟਲੁ ਨ ਟਲਿਆ ॥ - ੨੪/੮.੧-੯

ਅਦਭੁਤ ਅਤਿ ਹੀ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਪਾਰਸ ਕੈ ਪਾਰਸ ॥
ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮਿਲਿ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਸੰਗ ਉਧਾਰਸ ॥
ਅਕਲ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰਿ ਸੂਤੁ ਗਤਿ ਓਤਿਪੋਤਿ ਮਹਿ ॥
ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ॥ ੩.੧-੪ ॥

ਅੰਗਦ, ਗੁਰੁ ਜੀ ਦੇ ਸਿਖ

ਪਾਰੇ ਜੁਲਕਾ ਪਰਮਹੰਸੁ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ ।
ਮਲੂਸਾਰੀ ਸੂਰਮਾ ਵਡਾ ਭਗਤੁ ਭਾਈ ਕੇਦਾਰੀ ।

ਦੀਪਾ ਦੇਉ ਨਰਾਇਣਦਾਸ ਬੁਲੇ ਦੇ ਜਾਈਐ ਬਲਿਹਾਰੀ ।
 ਲਾਲ ਸੁ ਲਾਲੂ ਬੁਧਿਵਾਨ ਦੁਰਗਾ ਜੀਵਣ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
 ਜਗਾ ਧਰਣੀ ਜਾਣੀਐ ਸੰਸਾਰੂ ਨਾਲੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਖਾਨੂ ਮਾਈਆ ਪਿਉ ਪੁਤੁ ਹੈ ਗੁਣ ਗਾਹਕ ਗੋਵਿੰਦ ਭੰਡਾਰੀ ।
 ਜੇਧੁ ਰਸੋਈਆ ਦੇਵਤਾ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੀ ।
 ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੈਜ ਸਵਾਰੀ ॥ - ੧੧/੧੫.੧-੮

ਅਗਿਆਨ

ਜੈਸੇ ਗਜਰਾਜ ਗਾਜਿ ਮਾਰਤ ਮਨੁਖ ਸਿਰਿ ।
 ਡਾਰਤ ਹੈ ਫਾਰ ਤਾਹਿ ਕਹਤ ਅਰੋਗ ਜੀ ।
 ਸੁਆ ਜਿਉ ਪਿੰਜਰ ਮੈ ਕਹਤ ਬਨਾਇ ਬਾਤੇ ।
 ਪੈਖ ਸੁਨ ਕਹੈ ਤਾਹਿ ਰਾਜ ਗ੍ਰਿਹਿ ਜੋਗ ਜੀ ।
 ਤੈਸੇ ਸੁਖ ਸੰਪਤਿ ਮਾਇਆ ਮਏਨ ਪਾਪ ਕਰੈ ।
 ਤਾਹਿ ਕਹੈ ਸੁਖੀਆ ਰਮਤ ਰਸ ਭੋਗ ਜੀ ।
 ਜਤੀ ਸਤੀ ਅਉ ਸੰਤੋਖੀ ਸਾਧਨ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ ।
 ਉਲਟੇਈ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਹੈ ਅਗਿਆਨ ਲੋਗ ਜੀ ॥੫੨੬॥

ਅਜਾਮਲ

ਪਤਿਤੁ ਅਜਾਮਲ ਪਾਪੁ ਕਰਿ ਜਾਇ ਕਲਾਵਤਣੀ ਦੇ ਰਹਿਆ ।
 ਗੁਰੁ ਤੇ ਬੇਮੁਖੁ ਹੋਇ ਕੈ ਪਾਪ ਕਮਾਵੈ ਦੁਰਮਤਿ ਦਹਿਆ ।
 ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ਭਵਜਲ ਅੰਦਰਿ ਫਿਰਦਾ ਵਹਿਆ ।
 ਛਿਅ ਪੁਤ ਜਾਏ ਵੇਸੁਆ ਪਾਪਾ ਦੇ ਫਲ ਇਛੇ ਲਹਿਆ ।
 ਪੁਤੁ ਉਪਨਾ ਸਤਵਾਂ ਨਾਉ ਧਰਣ ਨੋ ਚਿਤਿ ਉਮਹਿਆ ।
 ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਜਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉ ਨਰਾਇਣੁ ਕਹਿਆ ।
 ਅੰਤਕਾਲ ਜਮਦੂਤ ਵੇਖਿ ਪੁਤ ਨਰਾਇਣੁ ਬੋਲੈ ਛਹਿਆ ।
 ਜਮਗਣ ਮਾਰੈ ਹਰਿ ਜਨਾ ਗਇਆ ਸੁਰਗ ਜਮੁ ਛੱਡੁ ਨ ਸਹਿਆ ।
 ਨਾਇ ਲਏ ਦੁਖੁ ਡੇਰਾ ਢਹਿਆ ॥੧੦/੨੦.੧-੯

ਅਜਾਣ

ਅੰਛਣਿ ਪੁਤੁ ਗਵਾਂਢਣੀ ਕੂੜਾਵਾ ਮਾਣੁ ।
 ਪਾਲੀ ਚਉਣਾ ਚਾਰਦਾ ਘਰ ਵਿਤੁ ਨ ਜਾਣੁ ।
 ਬਦਰਾ ਸਿਰਿ ਵੇਗਾਰੀਐ ਨਿਰਧਨੁ ਹੈਰਾਣੁ ।
 ਜਿਉ ਕਰਿ ਰਾਖਾ ਖੇਤ ਵਿਚਿ ਨਾਹੀ ਕਿਰਸਾਣੁ ।
 ਪਰ ਘਰੁ ਜਾਣੈ ਆਪਣਾ ਮੂਰਖੁ ਮਿਹਮਾਣੁ ।
 ਅਣਹੋਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇਦਾ ਓਹੁ ਵਡਾ ਅਜਾਣੁ ॥ - ੩੬/੧੮.੧-੬

ਅਣਹੋਂਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇ

ਵੇਖੋ : 'ਅਜਾਣ'; 'ਗਵਾਰ'

ਅਧਰਮ ਨਰ (ਹਾਲਤ)

ਜੈਸੇ ਨੀਰ ਖੀਰ ਅੰਨ ਭੋਜਨ ਖੁਵਾਇ ਅੰਤਿ ।
ਗਰੋ ਕਾਟਿ ਮਾਰਤ ਹੈ ਅਜਾ ਸੁਨ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਬਹੁ ਭਾਰ ਡਾਰੀਅਤ ਲਘੁ ਨੌਕਾ ਮਾਹਿ ।
ਬੁਝਤ ਹੈ ਮਾਝਧਾਰ ਪਾਰ ਨ ਗਵਨ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਬੁਰ ਨਾਰਿ ਧਾਰਿ ਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਤਨਿ
ਆਪਿ ਆਮੇ ਅਰਪਤ ਚਿੰਤਾ ਕੈ ਭਵਨ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਅਧਰਮ ਨਰ
ਮਰਤ ਅਕਾਲ ਜਮਲੋਕਹਿ ਰਵਨ ਕਉ ॥੬੩੬॥

ਅਨਹਦਿ ਸਬਦਿ

ਅਨਹਦਿ ਸਬਦਿ ਅਗਾਜ ਬਾਣੀ ਗਾਵਣੀ ॥ - ੧੪/੧੮.੫

ਅਨਾਚਾਰੀ ਨਾਇਕਾ

ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਕੁਆਰ ਪਾਤ੍ਰ ਹੀ ਸੁਪਾਤ੍ਰ ਭਲੀ ॥
ਆਸ ਪਿਆਸੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਏਕੇ ਕਾਹ ਦੇਤ ਹੈ ।
ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਦੀਨਤਾ ਕੈ ਦੁਹਾਗਨ ਭਲੀ ॥
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਿਅ ਪਾਇ ਲਾਇ ਲੇਤ ਹੈ ।
ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮੈ ਭਲੇ ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਸੋਗ
ਲਗਨ ਸਗਨ ਸੋਧੇ ਸਰਧਾ ਸਹੇਤ ਹੈ ।
ਐਸੀ ਨਾਇਕਾ ਮਾਤ ਗਰਭ ਹੀ ਗਲੀ ਭਲੀ ॥
ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਦੁਬਿਧਾ ਜਿਉ ਰਾਹ ਕੇਤ ਹੈ ॥੪੫੦॥

ਅਪਰਾਧੀ

ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧੁ ਕਮਾਵੇ ॥ - ੩੩/੧੬.੭

ਅੰਬਰੀਕ

ਅੰਬਰੀਕ ਮੁਹਿ ਵਰਤੁ ਹੈ ਰਾਤਿ ਪਈ ਦੁਰਬਾਸਾ ਆਇਆ ।
ਭੀੜਾ ਓਸੁ ਉਪਾਚਣਾ ਓਹੁ ਉਠਿ ਨੁਵਾਣਿ ਨਦੀ ਸਿਧਾਇਆ ।

ਚਰਣੇਦਕੁ ਲੈ ਪੋਖਿਆ ਚਿਹੁ ਸਰਾਪੁ ਦੇਣ ਨੇ ਧਾਇਆ ।
 ਚਕੁ ਸੁਦਰਸਨੁ ਕਾਲ ਰੂਪ ਹੋਇ ਭੀਹਵਲੁ ਗਰਬੁ ਗਵਾਇਆ ।
 ਬਾਮੁਣੁ ਭੰਨਾ ਜੀਉ ਲੈ ਰਖਿ ਨ ਹੰਘਿਨਿ ਦੇਵ ਸਬਾਇਆ ।
 ਇੰਦ੍ਰੁ ਲੋਕੁ ਸਿਵ ਲੋਕੁ ਤਜਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕੁ ਬੈਕੁੰਠ ਤਜਾਇਆ ।
 ਦੇਵਤਿਆਂ ਭਗਵਾਨੁ ਸਨੁ ਸਿਖਿ ਦੇਇ ਸਭਨਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਆਇ ਪਾਇਆ ਸਰਣਾਗਤੀ ਮਾਰੀਦਾ ਅੰਬਰੀਕ ਛੁਡਾਇਆ ।
 ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਜਗਿ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾਇਆ ॥ - ੧੦/੪.੧-੯

ਅਭਿਆਸੀ

ਅਵਘਾਟਿ ਉਤਰਿ ਸਰੋਵਰਿ ਮਜਨੁ ਕਰੇ
 ਜਪਤ ਅਜਪਾਜਾਪੁ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ॥੨੪੮.੧॥

ਅਭਿਮਾਨੀ

ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰੀ
 ਠਗ ਬਟਵਾਰਾ ਮਤਵਾਰਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ॥੧੬੫.੩॥

ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ

ਲਹਣੇ ਪਾਈ ਨਾਨਕੇ ਦੇਣੀ ਅਮਰਦਾਸਿ ਘਰਿ ਆਈ ।
 ਗੁਰੂ ਬੈਠਾ ਅਮਰੁ ਸਰੂਪ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈ ਦਾਇ ਇਲਾਹੀ ।
 ਫੇਰਿ ਵਸਾਇਆ ਗੋਇੰਦਵਾਲੁ ਅਚਰਜੁ ਖੇਲੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ।
 ਦਾਤਿ ਜੋਤਿ ਖਸਮੈ ਵਡਿਆਈ ॥ -੧/੪੬.੫-੮

ਅਛਲੁ ਅਛੇਦੁ ਅਭੇਦੁ ਹੈ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲਾਇਆ ।
 ਮਹਿਮਾ ਮਿਤਿ ਮਿਰਜਾਦ ਲੰਘਿ ਪਰਮਿਤਿ ਪਾਰਾਵਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਰਹਰਾਸੀ ਰਹਰਾਸਿ ਹੈ ਪੈਰੀ ਪੈ ਜਗੁ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਮਰਪਦੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਲਾਇਆ ।
 ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਪੁਰਖਹੁ ਪੁਰਖ ਉਪਾਇ ਸਮਾਇਆ ।
 ਵਰਤਮਾਨ ਵੀਹਿ ਵਿਸਵੇ ਹੋਇ ਇਕੀਹ ਸਹਜਿ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਅਮਰਿ ਵਰਤਾਇਆ ॥ -੨੪/੯.੧-੭

ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਪਰਚਾਇ ਕੈ ਚੇਲੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੇ ਚੇਲਾ ।
 ਵਾਣਾ ਤਾਣਾ ਆਖੀਐ ਸੁਤੁ ਇਕੁ ਹੁਇ ਕਪੜੁ ਮੇਲਾ ।
 ਦੁਧਹੁ ਦਹੀ ਵਖਾਣੀਐ ਦਹੀਅਹੁ ਮਖਣੁ ਕਾਜੁ ਸੁਹੇਲਾ ।
 ਮਿਸਰੀ ਖੰਡੁ ਵਖਾਣੀਐ ਜਾਣੁ ਕਮਾਦਹੁ ਰੇਲਾ ਪੇਲਾ ।
 ਖੀਰਿ ਖੰਡੁ ਘਿਉ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਅਤਿ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਾਦ ਰਸ ਕੇਲਾ ।

ਪਾਨ ਸੁਪਾਰੀ ਕਬੁ ਮਿਲਿ ਚੂਨੇ ਚੰਗੁ ਸੁਰੰਗ ਸੁਹੇਲਾ ।
ਪੈਤਾ ਪਰਵਾਣੀਕੁ ਨਵੇਲਾ ॥ - ੨੪/੧੦.੧-੭

ਤਿਲਿ ਮਿਲਿ ਫੁਲ ਅਮੁਲ ਜਿਉ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਸੁਗੰਧ ਫੁਲੇਲਾ ।
ਖਾਸਾ ਮਲਮਲਿ ਸਿਰੀਸਾਫੁ ਸਾਹ ਕਪਾਹ ਚਲਤ ਬਹੁ ਖੇਲਾ ।
ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ।
ਦੁਨੀਆ ਕੂੜੀ ਸਾਹਿਬੀ ਸਚ ਮਣੀ ਸਚ ਗਰਬਿ ਗਹੇਲਾ ।
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਦੁੜਾਇਅਨੁ ਜਿਉ ਮਿਰਗਾਵਲਿ ਦੇਖਿ ਬਘੇਲਾ ।
ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਪਿਛੇ ਲਗੇ ਨਕਿ ਨਕੇਲਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਅਮਰਿ ਸੁਹੇਲਾ ॥ ੨੪/੧੧.੧-੭

ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਆ ਸਤਿਗੁਰਹੁ ਅਚਰਜੁ ਅਮਰ ਅਮਰਿ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਸੋ ਟਿਕਾ ਸੋ ਬੈਰਣਾ ਸੋਈ ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਖੋਲਿ ਖਜਾਨਾ ਸਬਦੁ ਦਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਪਰਵਾਣੁ ਕਰਿ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਲੈ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਕੁ ਧਿਆਈਐ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ।
ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸਭ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਰਹਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਥਾਣੁ ਬਣਾਇਆ ॥ - ੨੪/੧੨.੧-੭

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਿ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਸਬਦ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿਤੁ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਦੇ ਸੈਂਸਾਰੁ ਤਰਾਇਆ ।
ਕਲੀਕਾਲ ਇਕ ਪੈਰ ਹੁਣਿ ਚਾਰ ਚਰਨ ਕਰਿ ਧਰਮੁ ਧਰਾਇਆ ।
ਭਲਾ ਭਲਾ ਭਲਿਆਈਅਹੁ ਪਿਉ ਦਾਦੇ ਦਾ ਰਾਹੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਗਹਣ ਗਤਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਅਪਰੰਪਰ ਆਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਪਰਮਿਤਿ ਪਰਾਵਰ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਇਆ ॥ - ੨੪/੧੩.੧-੭

ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ

ਪਿਰਬੀ ਮਲੁ ਤੁਲਸਾ ਭਲਾ ਮਲਣੁ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ।
ਰਾਮੁ ਦੀਪਾ ਉਗ੍ਰਸੈਣੁ ਨਾਗਉਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰੀ ।
ਮੋਹਣੁ ਰਾਮੁ ਮਹਤਿਆ ਅਮਰੁ ਗੋਪੀ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ।
ਸਾਹਾਰੂ ਗੰਗੂ ਭਲੇ ਭਾਗੂ ਭਗਤੁ ਭਗਤਿ ਹੈ ਪਿਆਰੀ ।
ਖਾਨੁ ਫੁਰਾ ਤਾਰੂ ਤਰੇ ਵੇਗਾ ਪਾਸੀ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ।
ਉਗਰੂ ਨੰਦੂ ਸੂਦਨਾ ਪੂਰੇ ਬਟਾ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ।
ਮਲੀਆ ਸਾਹਾਰੂ ਭਲੇ ਫੀਬੇ ਗੁਰ ਦਰਗਹ ਦਰਬਾਰੀ ।
ਪਾਂਧਾ ਬੁਲਾ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਣੁ ਲੇਖਾਰੀ ।

ਡਲੇ ਵਾਸੀ ਸੰਗਤਿ ਭਾਰੀ ॥ - ੧੧/੧੬.੧-੯

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ

ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਲਾ ॥ - ੨/੨੦.੭

ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ

ਫਿਰਿ ਆਈ ਘਰਿ ਅਰਜਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਸੰਸਾਰੀ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੈ ।
ਜਾਣਿ ਨ ਦੇਸਾਂ ਸੋਚੀਓ ਹੋਰਸਿ ਅਜਰੁ ਨ ਜਰਿਆ ਜਾਵੈ ।
ਘਰ ਹੀ ਕੀ ਵਸੁ ਘਰੇ ਰਹਾਵੈ ॥ - ੧/੪੭.੬-੮

ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨੁ ਆਖੀਐ ਅਕਲ ਅਜੋਨਿ ਅਕਾਲ ਅਪਾਰਾ ।
ਰਵਿ ਸਸਿ ਜੋਤਿ ਉਦੋਤ ਲੰਘਿ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪਿਆਰਾ ।
ਜਗ ਮਗ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰੀ ਜਗ ਜੀਵਨ ਜਗ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰਾ ।
ਨਮਸਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਉਧਾਰਾ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾਂ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਸਚੁ ਅਚਾਰਾ ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ।
ਗੁਰੂ ਅਰਜਨੁ ਸਚੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ॥ - ੨੪/੧੮.੧-੭

ਪਿਉ ਦਾਦਾ ਪੜਦਾਦਿਅਹੁ ਕੁਲ ਦੀਪਕੁ ਅਜਰਾਵਰ ਨਤਾ ।
ਤਖਤੁ ਬਖਤੁ ਲੈ ਮਲਿਆ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਵਾਪਾਰਿ ਸਪਤਾ ।
ਗੁਰਬਾਣੀ ਭੰਡਾਰੁ ਭਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਥਾ ਰਹੈ ਰੰਗ ਰਤਾ ।
ਧੁਨਿ ਅਨਹਦਿ ਨਿਝਰੁ ਝਰੈ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮਿ ਅਮਿਓ ਰਸ ਮਤਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਭਾ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਵਣਜ ਸਹਤਾ ।
ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਦੀਬਾਣੁ ਸਚੁ ਸਚੁ ਤਾਣੁ ਸਚੁ ਮਾਣੁ ਮਹਤਾ ।
ਅਬਚਲੁ ਰਾਜੁ ਹੋਆ ਸਣਖਤਾ ॥ - ੨੪/੧੯.੧-੭

ਚਾਰੇ ਚਕ ਨਿਵਾਇਓਨੁ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ ਅਗਣਤਾ ।
ਲੰਗਰੁ ਚਲੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਪੂਰੇ ਪੂਰੀ ਬਣੀ ਬਣਤਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਛਤ੍ਰੁ ਨਿਰੰਜਨੀ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਪਦ ਪਤਾ ।
ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਅਗੋਚਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸਤਾ ।
ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਜਨਕ ਅਸੰਖ ਭਗਤਾ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਭਿਗਤ ਅਭਿਗਤਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਹਜ ਜੁਗਤਾ ॥ - ੨੪/੨੦.੧-੭

ਹਰਖਹੁ ਸੋਗਹੁ ਬਾਹਰਾ ਹਰਣ ਭਰਣ ਸਮਰਥੁ ਸਰੰਦਾ ।
ਰਸ ਕਸ ਰੂਪ ਨ ਰੋਖਿ ਵਿਚਿ ਰਾਗ ਰੰਗ ਨਿਰਲੇਪੁ ਰਹੰਦਾ ।

ਗੋਸਟਿ ਗਿਆਨ ਅਗੋਚਰਾ ਬੁਧਿ ਬਲ ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਨ ਛੰਦਾ । -੨੪/੨੧.੧-੩

ਰਹਿਦੇ ਗੁਰੂ ਦਰੀਆਉ ਵਿਚਿ ਮੀਨ ਕੁਲੀਨ ਹੇਤੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਪਤੰਗ ਜਿਉ ਜੋਤੀ ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਸਮਾਣੀ ।
ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਭੀੜ ਪਈ ਚਿਤਿ ਅਵਰੁ ਨ ਆਣੀ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਮਿਲਿ ਭਵਰ ਜਿਉ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਵਿਚਿ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ।
ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਬਾਬੀਹੇ ਜਿਉ ਆਖ ਵਖਾਣੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਸਰਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਾਣੀ ।
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥ -੨੪/੨੩.੧-੭

ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ

ਪੁਰੀਆ ਚੂਹੜੁ ਚਉਧਰੀ ਪੈੜਾ ਦਰਗਹ ਦਾਤਾ ਭਾਰਾ ।
ਬਾਲਾ ਕਿਸਨਾ ਤਿੰਗਰਣਿ ਪੰਡਿਤ ਰਾਇ ਸਭਾ ਸੀਗਾਰਾ ।
ਸੁਹੜੁ ਤਿਲੋਕਾ ਸੂਰਮਾ ਸਿਖੁ ਸਮੁੰਦਾ ਸਨਮੁਖੁ ਸਾਰਾ ।
ਕੁਲਾ ਭੁਲਾ ਝੰਡੀਆ ਭਾਗੀਰਥੁ ਸੁਇਨੀ ਸਚਿਆਰਾ ।
ਲਾਲੂ ਬਾਲੂ ਵਿਜ ਹਨਿ ਹਰਖਵੰਤੁ ਹਰਿਦਾਸ ਪਿਆਰਾ ।
ਧੀਰੁ ਨਿਹਾਲੂ ਤੁਲਸੀਆ ਬੁਲਾ ਚੰਡੀਆ ਬਹੁ ਗੁਣਿਆਰਾ ।
ਗੋਖੂ ਟੇਭਾ ਮਹਤਿਆ ਤੋਤਾ ਮਦੂ ਸਬਦ ਵੀਰਾਰਾ ।
ਝਾਂਡੁ ਅਤੇ ਮੁਕੰਦੁ ਹੈ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰੈ ਹਜੂਰਿ ਕਿਦਾਰਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਗਟੁ ਪਾਹਾਰਾ ॥ - ੧੧/੧੮.੧-੯

ਗੰਗੂ ਨਾਉ ਸਹਗਲਾ ਰਾਮਾ ਧਰਮਾ ਉਦਾ ਭਾਈ ।
ਜਟੂ ਭਟੂ ਵੰਤਿਆ ਫਿਰਣਾ ਸੂਦੁ ਵਡਾ ਸਤ ਭਾਈ ।
ਭੋਲੂ ਭਟੂ ਜਾਣੀਅਨਿ ਸਨਮੁਖ ਤੇਵਾੜੀ ਸੁਖਦਾਈ ।
ਡਲਾ ਭਾਗੀ ਭਗਤੁ ਹੈ ਜਾਪੂ ਨਿਵਲਾ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ।
ਮੂਲਾ ਸੁਜਾ ਧਾਵਣੇ ਚੰਦੂ ਚਉਝੜ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ।
ਰਾਮਦਾਸੁ ਭੰਡਾਰੀਆ ਬਾਲਾ ਸਾਂਈਦਾਸੁ ਧਿਆਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਿਸਨੁ ਬੀਬਤਾ ਮਾਛੀ ਸੁੰਦਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੧/੧੯.੧-੮

ਜਟੂ ਭਾਨੂ ਤੀਰਥਾ ਚਾਇ ਚਈਲੇ ਚਢੇ ਚਾਰੇ ।
ਸਣੇ ਨਿਹਾਲੇ ਜਾਣੀਅਨਿ ਸਨਮੁਖ ਸੇਵਕ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ।
ਸੇਖੜ ਸਾਧ ਵਖਾਣੀਅਹਿ ਨਾਉ ਭੁਲੂ ਸਿਖ ਸੁਚਾਰੇ ।
ਜਟੂ ਭੀਵਾ ਜਾਣੀਅਨਿ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੁ ਮੂਲਾ ਪਰਵਾਰੇ ।
ਚਤੁਰਦਾਸੁ ਮੂਲਾ ਕਪੂਰੁ ਹਾਥੁ ਗਾਥੁ ਵਿਜ ਵਿਚਾਰੇ ।
ਫਿਰਣਾ ਬਹਿਲੁ ਵਖਾਣੀਐ ਜੇਠਾ ਚੰਗਾ ਕੁਲੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ।

ਵਿਸਾ ਗੋਪੀ ਤੁਲਸੀਆ ਭਾਰਦੁਆਜੀ ਸਨਮੁਖ ਸਾਰੇ ।
 ਵਡਾ ਭਗਤੁ ਹੈ ਭਾਈਅੜਾ ਗੋਇੰਦੁ ਘੋਈ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ।
 ਸਤਿਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ॥ - ੧੧/੨੦.੧-੯

ਕਾਲੂ ਚਾਉ ਬੰਸੀਆ ਮੂਲੇ ਨੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਾ ।
 ਹੋਮਾ ਵਿਚਿ ਕਪਾਹੀਆ ਗੋਬਿੰਦੁ ਘੋਈ ਗੁਰ ਨਿਸਤਾਰਾ ।
 ਭਿਖਾ ਟੋਡਾ ਭਟ ਦੁਇ ਧਾਰੂ ਸੂਦ ਮਹਲੁ ਤਿਸੁ ਭਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਾਮੁ ਕੋਹਲੀ ਨਾਲਿ ਨਿਹਾਲੁ ਸੇਵਕੁ ਸਾਰਾ ।
 ਛਜੂ ਭਲਾ ਜਾਣੀਐ ਮਾਈ ਦਿਤਾ ਸਾਧੁ ਵਿਚਾਰਾ ।
 ਤੁਲਸਾ ਵਹਾਰਾ ਭਗਤੁ ਹੈ ਦਾਮੋਦਰੁ ਆਕੁਲ ਬਲਿਹਾਰਾ ।
 ਭਾਨਾ ਆਵਲ ਵਿਗਹਮਲੁ ਬੁਧੇ ਛੀਬਾ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰਾ ।
 ਸੁਲਤਾਨੇ ਪੁਰਿ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥ - ੧੧/੨੧.੧-੮

ਦੀਪਕੁ ਦੀਪਾ ਕਾਸਰਾ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ।
 ਪਟੀ ਅੰਦਰਿ ਚਉਧਰੀ ਢਿਲੇ ਲਾਲੁ ਲੰਗਾਰੁ ਸੁਹੰਦਾ ।
 ਅਜਬੁ ਅਜਾਇਬੁ ਸੰਭਿਆ ਉਮਰਸਾਹੁ ਗੁਰ ਸੇਵ ਕਰੰਦਾ ।
 ਪੈੜਾ ਫਜਲੁ ਜਾਣੀਐ ਕੰਦੁ ਸੰਘਰੁ ਮਿਲੈ ਹਸੰਦਾ ।
 ਪੁਤ੍ਰੁ ਸਪੁਤ੍ਰੁ ਕਪੂਰਿ ਦੇਉ ਸਿਖੇ ਮਿਲਿਆ ਮਨਿ ਵਿਗਸੰਦਾ ।
 ਸੰਮਣੁ ਹੈ ਸਾਹਬਾਜ ਪੁਰਿ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲਹੰਦਾ ।
 ਜੋਧਾ ਜਲੇ ਤੁਲਸ ਪੁਰਿ ਮੋਹਣ ਆਲਮੁ ਗੰਜਿ ਰਹੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਡਿਆ ਵਡੇ ਮਸੰਦਾ ॥ - ੧੧/੨੨.੧-੮

ਢੇਸੀ ਜੇਧੁਹੁ ਸੰਗੁ ਹੈ ਗੋਇੰਦੁ ਗੋਲਾ ਹਸਿ ਮਿਲੰਦਾ ।
 ਮੋਹਣੁ ਕੁਕੁ ਵਖਾਣੀਐ ਧੁਟੇ ਜੋਧੇ ਜਾਮੁ ਸੁਹੰਦਾ ।
 ਮੰਤ੍ਰੁ ਪੰਨੂ ਪਰਵਾਣੁ ਹੈ ਪੀਰਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇ ਚਲੰਦਾ ।
 ਹਮਜਾ ਜਜਾ ਜਾਣੀਐ ਬਾਲਾ ਮਰਵਾਹਾ ਵਿਗਸੰਦਾ ।
 ਨਿਰਮਲ ਨਾਨੇ ਓਹਰੀ ਨਾਲਿ ਸੂਰੀ ਚਉਧਰੀ ਰਹੰਦਾ ।
 ਪਰਬਤਿ ਕਾਲਾ ਮੋਹਰਾ ਨਾਲਿ ਨਿਹਾਲੁ ਸੇਵ ਕਰੰਦਾ ।
 ਕਕਾ ਕਾਲਉ ਸੂਰਮਾ ਕਦੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਬਚਨ ਮੰਨਦਾ ।
 ਸੇਠ ਸਭਾਗਾ ਚੁਹਣੀਅਹੁ ਆਰੋੜੇ ਭਾਗੁ ਉਗਵੰਦਾ ।
 ਸਨਮੁਖ ਇਕਦੂ ਇਕ ਚੜ੍ਹੰਦਾ ॥ - ੧੧/੨੩.੧-੯

ਪੈੜਾ ਜਾਤਿ ਚੰਡਾਲੀਆ ਜੇਠੇ ਸੇਠੀ ਕਾਮ ਕਮਾਈ ।
 ਲਟਕਣੁ ਘੁਰਾ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰਦਿਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਭਾਈ ।
 ਕਟਾਰਾ ਸਰਾਫੁ ਹੈ ਭਗਤੁ ਵਡਾ ਭਗਵਾਨ ਸੁਭਾਈ ।
 ਸਿਖ ਭਲਾ ਰਵਿਤਾਸ ਵਿਚਿ ਧਉਣੁ ਮੁਰਾਰੀ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ।
 ਆਡਿਤ ਸੁਇਨੀ ਸੂਰਮਾ ਚਰਣ ਸਰਣਿ ਚੂਹੜੁ ਜੇ ਸਾਈ ।

ਲਾਲਾ ਜੇਠੀ ਜਾਣੀਐ ਜਾਣੁ ਰਿਹਾਣੁ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਰਾਮਾ ਝੰਝੀ ਆਖੀਐ ਹੇਮੂ ਜੇਈ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ।
 ਜਟੁ ਭੰਡਾਰੀ ਭਲਾ ਸਾਹਦਰੈ ਸੰਗਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ।
 ਪੰਜਾਬੈ ਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੧/੨੪.੧-੯

ਸਨਮੁਖਿ ਸਿਖ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚਿ ਸੋਈ ਆਇਨੁ ਤਾਇਆ ਸੰਹਾਰੀ ।
 ਸਾਈਂ ਦਿਤਾ ਝੰਝੀਆ ਸੈਦੇ ਜਟੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਸਾਧੂ ਮਹਿਤਾ ਜਾਣੀਅਹਿ ਕੁਲ ਕੁਮ੍ਹਿਆਰ ਭਗਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਲਖੂ ਵਿਚਿ ਪਟੋਲੀਆ ਭਾਈ ਲਧਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
 ਕਾਲੂ ਨਾਨੋ ਰਾਜ ਦੁਇ ਹਾੜੀ ਕੋਲੀਆ ਵਿਚਿ ਭਾਰੀ ।
 ਸੂਦੁ ਕਲਿਆਣਾ ਸੂਰਮਾ ਭਾਨੂ ਭਗਤੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਮੂਲਾ ਬੇਰੀ ਜਾਣੀਐ ਤੀਰਥੁ ਅਤੇ ਮੁਕੰਦੁ ਅਪਾਰੀ ।
 ਕਹੁ ਕਿਸਨਾ ਮੁਹੰਜਗੀਆ ਸੇਠ ਮੰਗੀਣੇ ਨੋ ਬਲਿਹਾਰੀ ।
 ਸਨਮੁਖੁ ਸੁਨਿਆਰਾ ਭਲਾ ਨਾਉ ਨਿਹਾਲੂ ਸਪਰਵਾਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ॥ - ੧੧/੨੫.੧-੧੦

ਭਾਨਾ ਮਲਣੁ ਜਾਣੀਐ ਕਾਬਲਿ ਰੋਖ ਰਾਉ ਗੁਰਭਾਈ ।
 ਮਾਧੋ ਸੋਢੀ ਕਾਸਮੀਰ ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਦੀ ਚਾਲ ਚਲਾਈ ।
 ਭਾਈ ਭੀਵਾਂ ਸੀਹਰੰਦਿ ਰੂਪਚੰਦੁ ਸਨਮੁਖ ਸਤ ਭਾਈ ।
 ਪਰਤਾਪੂ ਸਿਖੁ ਸੂਰਮਾ ਨੰਦੈ ਵਿਠੜਿ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ।
 ਸਾਮੀਦਾਸ ਵਡੇਰੁ ਹੈ ਥਾਨੇਸੁਰਿ ਸੰਗਤਿ ਬਹਲਾਈ ।
 ਗੋਪੀ ਮਹਤਾ ਜਾਣੀਐ ਤੀਰਥੁ ਨਥਾ ਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ।
 ਭਾਉ ਮੋਕਲੁ ਆਖੀਅਹਿ ਢਿਲੀ ਮੰਡਲਿ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਈ ।
 ਜੀਵਦੁ ਜਗਸੀ ਫਤੇ ਪੁਰਿ ਸੇਠਿ ਤਲੋਕੇ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੧/੨੬.੧-੯

ਮਹਤਾ ਸਕਤੁ ਆਗਰੈ ਚੜਾ ਹੋਆ ਨਿਹਾਲੁ ਨਿਹਾਲਾ ।
 ਗੜ੍ਹੀਅਲੁ ਮਥਰਾ ਦਾਸੁ ਹੈ ਸਪਰਵਾਰਾ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲਾ ।
 ਗੰਗਾ ਸਹਗਲੁ ਸੂਰਮਾ ਹਰਵੰਸ ਤਪੇ ਟਹਲ ਧਰਮਸਾਲਾ ।
 ਅਣਦੁ ਮੁਰਾਰੀ ਮਹਾਪੁਰਖੁ ਕਲਿਆਣਾ ਕੁਲਿ ਕਵਲੁ ਰਸਾਲਾ ।
 ਨਾਨੋ ਲਟਕਣੁ ਬਿੰਦਰਾਉ ਸੇਵਾ ਸੰਗਤਿ ਪੂਰਣ ਘਾਲਾ ।
 ਹੰਡਾ ਆਲਮਚੰਦੁ ਹੈ ਸੈਸਾਰਾ ਤਲਵਾਤੁ ਸੁਖਾਲਾ ।
 ਜਗਨਾ ਨੰਦਾ ਸਾਧ ਹੈ ਭਾਨੂ ਸੁਹਤੁ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਢਾਲਾ ।
 ਗੁਰਭਾਈ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ॥ - ੧੧/੨੭.੧-੮

ਸੀਗਾਰੂ ਜੈਤਾ ਭਲਾ ਸੂਰਬੀਰ ਮਨਿ ਪਰਉਪਕਾਰਾ ।
 ਜੈਤਾ ਨੰਦਾ ਜਾਣੀਐ ਪੁਰਖ ਪਿਰਾਗਾ ਸਬਦਿ ਅਧਾਰਾ ।

ਤਿਲਕੁ ਤਿਲੋਕਾ ਪਾਠਕਾ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ ਹਿਤਕਾਰਾ ।
 ਤੋਤਾ ਮਹਤਾ ਮਹਾਪੁਰਖੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਾ ।
 ਜਤੀਆ ਸਾਈਂਦਾਸੁ ਹੈ ਸਭ ਕੁਲੁ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਅਪਾਰਾ ।
 ਮਲਕੁ ਪੈੜਾ ਹੈ ਕੋਹਲੀ ਦਰਗਹੁ ਭੰਡਾਰੀ ਅਤਿ ਭਾਰਾ ।
 ਮੀਆਂ ਜਮਾਲੁ ਨਿਹਾਲੁ ਹੈ ਭਗਤੁ ਭਗਤ ਕਮਾਵੈ ਕਾਰਾ ।
 ਪੂਰਾ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ॥ - ੧੧/੨੮.੧-੮

ਅਰੋਗੀ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬੈਰਾਗੁ ਹੈ ਸੁਖ ਸਹਜ ਅਰੋਗੀ । - ੧੩/੩.੨

ਅਵਗੁਣਿਆਰਾ

ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਵਰਤਣਾ ਸਾਧੁ ਅਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸੈ ।
 ਤਿੰਨ ਵੇਸ ਜਮਵਾਰ ਵਿਚਿ ਹੋਇ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਮੁਣਸੈ ।
 ਸਹਸ ਕੁਬਾਣ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗਸੈ ।
 ਪਰ ਨਾਰੀ ਪਰ ਦਰਬੁ ਹੇਤੁ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਰਪੰਚ ਰਹਸੈ ।
 ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨੁ ਤਜਿ ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਨ ਸਾਧੁ ਪਰਸੈ ।
 ਕੁਤਾ ਚਉਕ ਚੜ੍ਹਾਈਐ ਚਕੀ ਚਟਣਿ ਕਾਠਣ ਨਸੈ ।
 ਅਵਗੁਣਿਆਰਾ ਗੁਣ ਨ ਸਰਸੈ ॥ - ੩੭/੧੬.੧-੨

ਅਵਤਾਰ, ਦਸ

ਬਿਸਨ ਲਏ ਅਵਤਾਰ ਦਸ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਜੋਧ ਸੰਘਾਰੇ ।
 ਮਛ ਕਛ ਵੈਰਾਹ ਰੂਪਿ ਹੋਇ ਨਰਸਿੰਘੁ ਬਾਵਨ ਬਉਧਾਰੇ ।
 ਪਰਸਰਾਮੁ ਰਾਮੁ ਕਿਸਨੁ ਹੋਇ ਕਿਲਕਿ ਕਲੰਕੀ ਅਤਿ ਅਹੰਕਾਰੇ ।
 ਖੜੀ ਮਾਰਿ ਇਕੀਰ ਵਾਰ ਰਾਮਾਇਣ ਕਰਿ ਭਾਰਥ ਭਾਰੇ ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਨ ਸਾਧਿਓ ਲੋਭੁ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਮਾਰੇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਨ ਭੋਟਿਆ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਹਲੰਗ ਨ ਸਾਰੇ ।
 ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਕਾਰਿ ਵਿਕਾਰੇ ॥ - ੧੨/੮.੧-੭

ਆਸਾ, ਮਨਸਾ

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਡਾਇਣੀ ਹਰਖ ਸੇਗੁ ਬਹੁ ਰੋਗੁ ਵਧੰਦੇ । - ੫/੨੦.੩

ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਮੋਹਣੀ ਤਾਅਸੁ ਤਿਸਨਾ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ । - ੧੫/੯.੫

ਆਕਾਰ

ਵੇਖੋ : 'ਸ੍ਰਿਸਟੀ/ਰਚਨਾ'

ਆਤਮਾ

ਬੇਦ ਕਤੇਬਹੂੰ ਬਾਹਰਾ ਜੰਮਨ ਮਰਨ ਅਲਿਖਤ ਰਹਾਈ ॥ - ੫/੧੪.੬

ਜੈਸੇ ਜਲ ਸਿੰਚ ਸਿੰਚ ਕਾਸਟ ਸਮਥ ਕੀਨੇ
ਜਲ ਸਨਬੰਧ ਪੁਨ ਬੇਹਿਥਾ ਬਿਸੁਆਸ ਹੈ ।
ਪਵਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੋਈ ਕਾਸਟ ਸ੍ਰੀਖੰਡ ਹੋਤ
ਮਲਯਾਗਿਰ ਬਾਸਨਾ ਸੁ ਮੰਡ ਪਰਗਾਸ ਹੈ ।
ਪਾਵਕ ਪਰਸ ਭਸਮੀ ਕਰਤ ਦੇਹ ਗੇਹ ।
ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਤ੍ਰਿਬਿਧ ਸਕਲ ਸਿਵ
ਸਾਧਸੰਗ ਭੇਟਤ ਹੀ ਸਾਧ ਕੇ ਅਭਯਾਸ ਹੈ ॥੬੨੫॥

ਆਨਸਰ/ਮਾਨਸਰ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਮਾਨਸਰ/ਆਨਸਰ'

ਆਨ ਗਿਆਨ (ਬਿਨਾ ਸਤਿਗੁਰੂ)

ਲੋਚਨ ਪਤੰਗ ਦੀਪ ਦਰਸ ਦੇਖਨ ਗਏ ॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਪੁਨ ਊਤਰ ਨ ਆਨੇ ਹੈ ।
ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੁਨਬੇ ਕਉ ਸ੍ਰਵਨ ਹਰਿਨ ਗਏ ॥
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਥਕਤ ਭਏ ਨ ਬਹੁਰਾਨੇ ਹੈ ।
ਚਰਨਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸਿ ਰਸਕਿ ਹੁਇ ॥
ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
ਰੂਪ ਗੁਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪੂਰਨ ਪਰਮਪਦ ।
ਆਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਰਸ ਭਰਮ ਭੁਲਾਨੇ ਹੈ ॥੪੩੧॥

ਆਨਦੇਵ (ਹਾਲਤ)

ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੂਪ ਨਿਕਸਤ ਜਤਨ ਕੀਏ ।
ਸੀਚੀਅਤ ਖੇਤ ਏਕੈ ਪਹੁਚਤ ਨ ਆਨ ਕਉ ।
ਪਥਿਕ ਪਪੀਹਾ ਪਿਆਸੇ ਆਸ ਲਗਿ ਢਿਗ ਬੈਠਿ ।
ਬਿਨੁ ਗੁਨੁ ਭਾਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕਤ ਪ੍ਰਾਨ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਕਲ ਦੇਵ ਟੇਵ ਸੈ ਟਰਤ ਨਾਹਿ ।
ਸੇਵਾ ਕੀਏ ਦੇਤ ਫਲ ਕਾਮਨਾ ਸਮਾਨਿ ਕਉ ।

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬਰਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਿਤਿ ।
ਬਰਖ ਹਰਖਿ ਦੇਤ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕਉ ॥੪੫੧॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਕਲ ਦ੍ਰੁਮ ਆਪਨੀ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤਿ ।
ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਰੈ ਸਰਬ ਤਮਾਲ ਕਉ ।
ਤਾਂਬਾ ਹੀ ਸੈ ਹੋਤ ਜੈਸੇ ਕੰਚਨ ਕਲੰਕੁ ਡਾਰੇ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸੁ ਧਾਤੁ ਸਕਲ ਉਜਾਲ ਕਉ ।
ਸਰਿਤਾ ਅਨੇਕ ਜੈਸੇ ਬਿਬਿਧਿ ਪ੍ਰਵਾਰ ਗਤਿ ।
ਸੁਰਸਰੀ ਸੰਗਮ ਸਮ ਜਨਮ ਸੁਵਾਲ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਕਲ ਦੇਵ ਟੇਵ ਸੈ ਟਰਤ ਨਾਹਿ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਅਸਰਨ ਸਰਨਿ ਅਕਾਲ ਕਉ ॥੪੫੨॥

ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਗਾਸ ਨਾਸ ਉਡਗਨ ਅਗਨਿਤ ਜਉ ॥
ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ਧਿਆਨ ਕੈ ।
ਹਾਟ ਬਾਟ ਘਾਟ ਠਾਨੁ ਘਟੈ ਘਟੈ ਨਿਸ ਦਿਨੁ ॥
ਤੈਸੇ ਲੋਗ ਬੇਦ ਭੇਦ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੈ ।
ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰ ਮੋਹ ਦ੍ਰੋਹ ਅੰਧਕਾਰ ॥
ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੈ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਕੈ ।
ਆਨ ਸਰ ਮੇਛੁਕ ਸਿਵਾਲ ਘੋਘਾ ਮਾਨਸਰ ॥
ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕੈ ॥੪੫੩॥

ਆਨਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰਸਿਖ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਸਿਖ ਤੇ ਆਨਦੇਵ'

ਆਨਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰਦੇਵ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਦੇਵ ਤੇ ਆਨਦੇਵ'

ਆਪੀਨੇ ਆਪਿ ਸਾਜਿਓ...

ਵੇਖੋ : 'ਵਿਆਪਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ'

ਇਸਤਰੀ

ਵੇਖੋ : 'ਨਿਹਚਉ ਨਾਰੀ'

ਇੰਦਰੇ (ਸਾਰਥਿਕਤਾ)

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੇ ਦ੍ਰਿਗਨ ਹੁਇ ।

ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੇ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ।
 ਸੰਗਮ ਸਮਾਗਮ ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੇ ਜਿਹਥਾ ਕੈ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਅੰਕਮਾਲ ਕੀ ਰਚਨ ਕੈ ।
 ਸਿਹਜਾ ਗਵਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੇ ਚਰਨ ਹੁਇ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਰਹ ਸੂਖੰਗ ਹੁਇ ਸਚਨ ਕੈ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਬਿਰਹ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕੈ ਬਿਹਬਲ ਭਈ ।
 ਸਸਾ ਜਿਉ ਬਹੀਰ ਪੀਰ ਪ੍ਰਬਲ ਤਚਨ ਕੈ ॥੨੦੩॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਚਿਦੈ ਸਤਿਰੂਪ ਦੇਖੇ ਦ੍ਰਿਗੁ ।
 ਸਤਿਨਾਮ ਜਿਹਥਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਸਤਿ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਰਤਿ ਨਾਦ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧਿ ਸਤਿ ਆਘ੍ਰਨ ਅਘਾਏ ਹੈ ।
 ਸੰਤ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਹਸਤ ਅਵਲੰਬ ਸਤਿ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਹੋਇ ਪਾਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ॥੨੦੬॥

ਸੀਸ ਗੁਰ , ਚਰਨ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ ਦੀਖਯਾ ।
 ਲੋਚਨ ਦਰਸ ਅਵਲੋਕ ਸੁਖ ਪਾਈਐ ।
 ਹਸਨਾ ਸਬਦ ਗੁਰ ਹਸਤ ਸੇਵਾ ਡੰਡੋਤ ।
 ਰਿਦੈ ਗੁਰ ਗਯਾਨ ਉਨਮਨ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
 ਚਰਨ ਗਵਨ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਕ੍ਰਮਾ ਲਉ ।
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਮਾਈਐ ।
 ਸੰਤ ਰੇਨ ਮਜਨ, ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਭੋਜਨ ਦੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪੈਜ ਪ੍ਰਗਟਾਈਐ ॥੬੨੮॥

ਇੰਦ੍ਰ

ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦੀ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਵਿਚਿ ਰਾਜੁ ਕਮਾਵੈ ।
 ਚਉਦਹ ਇੰਦ੍ਰ ਵਿਣਾਸੁ ਕਾਲਿ ਬ੍ਰਹਮੇ ਦਾ ਇਕੁ ਦਿਵਸੁ ਵਿਹਾਵੈ ।
 ਧੰਧੇ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ ਮਰੈ ਲੋਮਸ ਦਾ ਇਕੁ ਰੋਮ ਛਿਜਾਵੈ ।
 ਸੋਸ ਮਹੇਸ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਚਿਰੰਜੀਵ ਹੋਇ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗ ਜਪ ਤਪ ਘਣੇ ਲੋਕ ਵੇਦ ਸਿਮਰਣੁ ਨ ਸੁਹਾਵੈ ।
 ਆਪੁ ਗਣਾਏ ਨ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥ - ੧੨/੧੦.੧-੬

ਏਤੁ ਰਾਹਿ ਪਤਿ...

ਵੇਖੋ : 'ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ'

ਸਹਿਜ

ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਉਲੰਘਿ ਕੈ ਹੋਇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥ - ੯/੯.੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥ - ੧੨/੪.੭

ਆਪੁ ਗਣਾਏ ਨ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥ - ੧੨/੧੦.੬

ਸਚਹੁ ਓਹੇ ਸਭੁ...

ਵੇਖੋ : 'ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ'

ਸਚਖੰਡਿ

ਵੇਖੋ : 'ਸਤਿਸੰਗਤਿ'

ਸਚ ਤੇ ਕੂੜ (ਤੁਲਨਾ)

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਾ ।
ਮਨਮੁਖ ਕਰਮ ਕਮਾਂਵਦੇ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦੁਹੇਲਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗ ਭਾਂਇ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਾ ।
ਕੂੜ ਕੁਸਤੁ ਅਸਾਧ ਸੰਗੁ ਮਨਮੁਖ ਦੁਖ ਫਲੁ ਹੈ ਵਿਹੁ ਵੇਲਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਵਣਾ ਪੈਰੀ ਪਾਉਣਾ ਨੇਹੁ ਨਵੇਲਾ ।
ਮਨਮੁਖ ਆਪੁ ਗਣਾਵਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰ ਤੇ ਉਕਤੁ ਚੇਲਾ ।
ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਸੀਹ ਬਕਰ ਖੇਲਾ ॥ - ੩੦/੧.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਚੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਦੁਖ ਫਲੁ ਕੂੜੁ ਕੂੜਾਵਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੰਤੋਖੁ ਰੁਖੁ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਪਛਾਵਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਡੋਲੁ ਹੈ ਮਨਮੁਖ ਫੇਰਿ ਫਿਰੰਦੀ ਛਾਵਾਂ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਇਲ ਅੰਬ ਵਣ ਮਨਮੁਖ ਵਣਿ ਵਣਿ ਹੰਢਨਿ ਕਾਵਾਂ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਬਾਗੁ ਹੈ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਚਾਵਾਂ ।
ਵਿਹੁ ਵਣੁ ਵਲਿ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਬਹੁਤੁ ਸਿਆਣਪ ਨਿਗੋਸਾਵਾਂ ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਵੇਸੁਆ ਵੰਸੁ ਨਿਨਾਵਾਂ ॥ - ੩੦/੨.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਵੀਆਹੀਐ ਦੁਹੀ ਵਲੀ ਮਿਲਿ ਮੰਗਲ ਚਾਰਾ ।
ਦੁਹੁ ਮਿਲਿ ਜੰਮੈ ਜਾਣੀਐ ਪਿਤਾ ਜਾਤਿ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰਾ ।
ਜੰਮਦਿਆਂ ਰੁਣਝੁੰਝਣਾ ਵੰਸਿ ਵਧਾਈ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰਾ ।
ਨਾਨਕ ਚਾਦਕ ਸੋਹਿਲੇ ਵਿਰਤੀਸਰ ਬਹੁ ਦਾਨ ਦਤਾਰਾ ।

ਬਹੁ ਮਿਤੀ ਹੋਇ ਵੇਸੁਆ ਨਾ ਪਿਉ ਨਾਉਂ ਨਿਨਾਉਂ ਪੁਕਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਮਨਮੁਖਿ ਨਗ ਬਗ ਵੰਸ ਹਤਿਆਰਾ ।
 ਸਚਿ ਸਚਿਆਰ ਕੂੜਹੁ ਕੂੜਿਆਰਾ ॥ - ੩੦/੩.੧-੭

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਰਤਨ ਅਮੋਲਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਅਡੋਲਾ ।
 ਖੀਰਹੁ ਨੀਰ ਨਿਕਾਲਦੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਨਿਰੋਲਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸਲਾਹੀਐ ਤੋਲੁ ਨ ਤੋਲਣਹਾਰੁ ਅਤੋਲਾ ।
 ਮਨਮੁਖ ਬਗਲ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆਂ ਖਾਇ ਅਖੋਲਾ ।
 ਹੋਇ ਲਖਾਉ ਟਿਕਾਇ ਜਾਇ ਛਪਤਿ ਉਹੁ ਪਛੈ ਮੁਹਚੋਲਾ ।
 ਸਚੁ ਸਾਉ ਕੂੜੁ ਗਹਿਲਾ ਗੋਲਾ ॥ - ੩੦/੪.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖ ਸਚੁ ਸੁਲਖਣਾ ਸਭਿ ਸੁਲਖਣ ਸਚੁ ਸੁਹਾਵਾ ।
 ਮਨਮੁਖ ਕੂੜੁ ਕੁਲਖਣਾ ਸਭ ਕੁਲਖਣ ਕੂੜੁ ਕੁਦਾਵਾ ।
 ਸਚੁ ਸੁਇਨਾ ਕੂੜੁ ਕਚੁ ਹੈ ਕਚੁ ਨ ਕੰਚਨ ਮੂਲਿ ਮੁਲਾਵਾ ।
 ਸਚੁ ਭਾਰਾ ਕੂੜੁ ਹਉਲੜਾ ਪਵੈ ਨ ਰਤਕ ਰਤਨੁ ਭੁਲਾਵਾ ।
 ਸਚੁ ਹੀਰਾ ਕੂੜੁ ਫਟਕੁ ਹੈ ਜਤੇ ਜੜਾਵ ਨ ਚੁੜੈ ਜੁੜਾਵਾ ।
 ਸਚ ਦਾਤਾ ਕੂੜੁ ਮੰਗਤਾ ਦਿਹੁ ਰਾਤੀ ਚੋਰ ਸਾਹ ਮਿਲਾਵਾ ।
 ਸਚੁ ਸਾਬਤੁ ਕੂੜਿ ਫਿਰਦਾ ਫਾਵਾ ॥ - ੩੦/੫.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੁਰੰਗੁ ਹੈ ਮੂਲੁ ਮਸੀਨ ਨ ਟਲੈ ਟਲੰਦਾ ।
 ਮਨਮੁਖ ਕੂੜੁ ਕੁਰੰਗੁ ਹੈ ਫੁਲ ਕੁਸੁੰਭੈ ਬਿਰ ਨ ਰਹੰਦਾ ।
 ਬੋਮ ਕਬੂਰੀ ਵਾਸੁ ਲੈ ਨਕੁ ਮਰੇੜੈ ਮਨਿ ਭਾਵੰਦਾ ।
 ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਅਕ ਅੰਬ ਫਲ ਕਉੜਾ ਮਿਠਾ ਸਾਉ ਲਹੰਦਾ ।
 ਸਾਹ ਚੋਰ ਸਚੁ ਕੂੜੁ ਹੈ ਸਾਹੁ ਸਵੈ ਚੋਰੁ ਫਿਰੈ ਭਵੰਦਾ ।
 ਸਾਹ ਫੜੈ ਉਠਿ ਚੋਰ ਨੇ ਤਿਸੁ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀਬਾਣੁ ਕਰੰਦਾ ।
 ਸਚੁ ਕੂੜੈ ਲੈ ਨਿਹਣਿ ਬਰੰਦਾ ॥ - ੩੦/੬.੧-੭

ਸਚੁ ਸੋਹੈ ਸਿਰ ਪਗ ਜਿਉ ਕੋਝਾ ਕੂੜੁ ਕੁਥਾਇ ਕਛੇਟਾ ।
 ਸਚੁ ਸਤਾਣਾ ਸਾਰਧੁਲੁ ਕੂੜੁ ਜਿਵੈ ਹੀਣਾ ਹਰਣੇਟਾ ।
 ਲਾਹਾ ਸਚੁ ਵਣਜੀਐ ਕੂੜੁ ਕਿ ਵਣਜਹੁ ਆਵੈ ਤੋਟਾ ।
 ਸਚੁ ਖਰਾ ਸਾਥਾਸਿ ਹੈ ਕੂੜੁ ਨ ਚਲੈ ਦਮੜਾ ਖੋਟਾ ।
 ਤਾਰੇ ਲਖ ਅਮਾਵਸੈ ਘੋਰਿ ਅਨੇਰਿ ਚਨਾਇਣੁ ਹੋਟਾ ।
 ਸੂਰਜ ਇਕੁ ਚੜ੍ਹਦਿਆ ਹੋਇ ਅਠ ਖੰਡ ਪਵੈ ਫਲਫੋਟਾ ।
 ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਜਿਉਂ ਵਟੁ ਘਬੋਟਾ ॥ - ੩੦/੭.੧-੭

ਸੁਹਣੇ ਸਾਮਰਤਖ ਜਿਉ ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਵਰਤੈ ਵਰਤਾਰਾ ।

ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਨਗਰ ਵਾਂਗੁ ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਪਰਗਟੁ ਪਹਾਰਾ ।
 ਨਦੀ ਪਛਾਵਾਂ ਮਾਣਸਾ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਅੰਬਰੁ ਤਾਰਾ ।
 ਸੁਅਰੁ ਧੁੰਧੁਕਾਰੁ ਹੋਇ ਤੁਲਿ ਨ ਘਣਹਰਿ ਵਰਸਣਹਾਰਾ ।
 ਸਾਉ ਨ ਸਿਮਰਣਿ ਸੰਕਰੈ ਦੀਪਕ ਬਾਬੁ ਨ ਮਿਟੈ ਅੰਧਾਰਾ ।
 ਲੜੇ ਨ ਕਾਗਲਿ ਲਿਖਿਆ ਚਿਤੁ ਚਿਤੇਚੇ ਸੈ ਹਬੀਆਰਾ ।
 ਸਚੁ ਕੂੜੁ ਕਰਤੂਤਿ ਵੀਚਾਰਾ ॥ - ੩੦/੮.੧-੭

ਸਚੁ ਸਮਾਇਣੁ ਦੁਧ ਵਿਚਿ ਕੂੜੁ ਵਿਗਾੜੁ ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਚੁਖੈ ।
 ਸਚੁ ਭੋਜਨੁ ਮੁਹਿ ਖਾਵਣਾ ਇਕੁ ਦਾਣਾ ਨਕੈ ਵਲਿ ਦੁਖੈ ।
 ਫਲਹੁ ਰੁਖ ਰੁਖਹੁ ਸੁ ਫਲੁ ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਖਉ ਲਾਖਹੁ ਰੁਖੈ ।
 ਸਉ ਵਰਿਆ ਅਗਿ ਰੁਖ ਵਿਚਿ ਭਸਮ ਕਰੈ ਅਗਿ ਬਿੰਦਕੁ ਧੁਖੈ ।
 ਸਚੁ ਦਾਬੁ ਕੂੜੁ ਚੋਗੁ ਹੈ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਵੈਦ ਵੇਦਨਿ ਮਨਮੁਖੈ ।
 ਸਚੁ ਸਬੋਈ ਕੂੜੁ ਠਗੁ ਲਗੈ ਦੁਖੁ ਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੈ ।
 ਕੂੜੁ ਪਚੈ ਸਚੈ ਦੀ ਭੁਖੈ ॥ - ੩੦/੯.੧-੭

ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਹਥਿਆਰ ਜਿਉ ਸਚੁ ਰਖਵਾਲਾ ਸਿਲਹੁ ਸੰਜੋਆ ।
 ਕੂੜੁ ਵੈਰੀ ਨਿਤ ਜੇਹਦਾ ਸਚੁ ਸੁਮਿਤੁ ਹਿਮਾਇਤਿ ਹੋਆ ।
 ਸੂਰਵੀਰੁ ਵਰੀਆਮੁ ਸਚੁ ਕੂੜੁ ਕੁੜਾਵਾ ਕਰਦਾ ਦੋਆ ।
 ਨਿਹਚਲੁ ਸਚੁ ਸੁਥਾਇ ਹੈ ਲਹਜੈ ਕੂੜੁ ਕੁਥਾਇ ਖੜੋਆ ।
 ਸਚਿ ਫਤਿ ਕੂੜੁ ਪਛਾੜਿਆ ਚਾਰਿ ਚਕ ਵੇਖਨ ਤੈ ਲੋਆ ।
 ਕੂੜੁ ਕਪਟੁ ਚੋਗੀ ਸਦਾ ਸਚੁ ਸਦਾ ਹੀ ਨਵਾਂ ਨਿਰੋਆ ।
 ਸਚੁ ਸਚਾ ਕੂੜੁ ਵਿਖੋਆ ॥ - ੩੦/੧੦.੧-੭

ਸਚੁ ਸੁਰਜੁ ਪਰਗਾਸੁ ਹੈ ਕੂੜਹੁ ਘੁਘੁ ਕੁਝੁ ਨ ਸੁਝੈ ।
 ਸਚੁ ਵਣਸਪਤਿ ਬੋਹੀਐ ਕੂੜਹੁ ਵਾਸ ਨ ਚੰਦਨ ਖੁਝੈ ।
 ਸਚਹੁ ਸਫਲੁ ਤਰੋਵਰਾ ਸਿੰਮਲੁ ਅਫਲੁ ਵਡਾਈ ਲੁਝੈ ।
 ਸਾਵਣਿ ਵਣ ਹਰੀਆਵਲੇ ਸੁਕੈ ਅਕੁ ਜਵਾਹਾਂ ਰੁਝੈ ।
 ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਮਾਨਸਹਿ ਸੰਖਿ ਨਿਸਖਣ ਹਸਤਨ ਦੁਝੈ ।
 ਸਚੁ ਗੰਗੋਦਕੁ ਨਿਰਮਲਾ ਕੂੜਿ ਰਲੈ ਮਦ ਪਰਗਟੁ ਗੁਝੈ ।
 ਸਚੁ ਸਚਾ ਕੂੜੁ ਕੂੜਹੁ ਖੁਝੈ ॥ - ੩੦/੧੧.੧-੭

ਸਚੁ ਕੂੜੁ ਦੁਇ ਝਗੜੁ ਝਗੜਾ ਕਰਦਾ ਚਉਤੇ ਆਇਆ ।
 ਅਗੈ ਸਚਾ ਸਚਿ ਨਿਆਇ ਆਪ ਹੰਜੁਚਿ ਦੇਵੈ ਝਗੜਾਇਆ ।
 ਸਚੁ ਸਚਾ ਕੂੜਿ ਕੂੜਿਆਰੁ ਪੰਚਾ ਵਿਚਿਦੇ ਕਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਸਚਿ ਜਿਤਾ ਕੂੜਿ ਹਾਰਿਆ ਕੂੜੁ ਕੂੜਾ ਕਰਿ ਸਹਰਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
 ਸਚਿਆਰੈ ਸਾਬਾਸਿ ਹੈ ਕੂੜਿਆਰੈ ਫਿਟੁ ਫਿਟੁ ਕਰਾਇਆ ।
 ਸਚੁ ਲਹਣਾ ਕੂੜਿ ਦੇਵਣਾ ਖਤੁ ਸਤਾਗਲੁ ਲਿਖਿ ਦੇਵਾਇਆ ।

ਆਪ ਠਗਾਇ ਨ ਠਗੀਐ ਠਗਣਹਰੈ ਆਪੁ ਠਗਾਇਆ ।
ਵਿਰਲਾ ਸਚੁ ਵਿਹਾੜਣ ਆਇਆ ॥ - ੩੦/੧੨.੧-੭

ਕੂੜੁ ਸੁਤਾ ਸਚੁ ਜਾਗਦਾ ਸਚੁ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਸਚੈ ਕਰਿ ਪਾਹਰੂ ਸਚ ਭੰਡਾਰ ਉਤੇ ਬਹਿਲਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਆਗੂ ਆਨ੍ਹੈਰ ਕੂੜੁ ਉਤਰਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਚਲਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਸਚੈ ਕਰਿ ਫਉਜਦਾਰੁ ਰਾਹੁ ਚਲਾਵਣੁ ਜੋਗੁ ਪਠਾਇਆ ।
ਜਗ ਭਵਜਲੁ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਗੁਰ ਬੇਹਿਥੈ ਚਾੜ੍ਹਿ ਤਰਾਇਆ ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਭੜਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ਗਰਦਨਿ ਮਰਵਾਇਆ ।
ਪਾਰਿ ਪਏ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ॥ - ੩੦/੧੩.੧-੭

ਲੁਣੁ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਖਾਇ ਕੈ ਰਣ ਅੰਦਰਿ ਲੜਿ ਮਰੈ ਸੁ ਜਾਪੈ ।
ਸਿਰ ਵਢੈ ਹਥੀਆਰੁ ਕਰਿ ਵਰੀਆਮਾ ਵਰਿਆਮੁ ਸਿਵਾਪੈ ।
ਤਿਸੁ ਪਿਛੈ ਜੋ ਇਸਤਰੀ ਬਪਿ ਥੇਈ ਦੇ ਵਰੈ ਸਰਾਪੈ ।
ਪੋਤੈ ਪੁਤ ਵਡੀਰੀਅਨਿ ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ਪਰਾਪੈ ।
ਵਖਤੈ ਉਪਰਿ ਲੜਿ ਮਰੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਸਬਦੁ ਅਲਾਪੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਕੈ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੈ ਆਪੁ ਆਪੈ ।
ਲੜਿ ਮਰਣਾ ਤੈ ਸਤੀ ਹੋਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਪੂਰਣ ਪਰਤਾਪੈ ।
ਸਚਿ ਸਿਦਕ ਸਚ ਪੀਰੁ ਪਛਾਪੈ ॥ - ੩੦/੧੪.੧-੮

ਨਿਹਚਲੁ ਸਚਾ ਬੇਹੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪੰਜੇ ਪਰਧਾਨਾ ।
ਸਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸਮਰਥੁ ਸਭੇ ਬੰਧਾਨਾ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਕਮਾਵਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨਾ ।
ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਨਿਵਿ ਚਲਣੁ ਹਥਹੁ ਦੇਣ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨਾ ।
ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਸੁਚਖਰੂ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਵਜੈ ਨੀਸਾਨਾ ।
ਚਲਣੁ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਵਿਰਲੇ ਮਿਹਮਾਨਾ ।
ਆਪ ਗਵਾਏ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥ - ੩੦/੧੫.੧-੭

ਕੂੜੁ ਅਹੀਰਾ ਪਿੰਡੁ ਹੈ ਪੰਜ ਦੂਤ ਵਸਨਿ ਬੁਰਿਆਰਾ ।
ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਨਿਤ ਲੋਭ ਮੋਹ ਧ੍ਰੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾ ।
ਖਿੰਜੋਤਾਣੁ ਅਸਾਧੁ ਸੰਗੁ ਵਰਤੈ ਪਾਪੈ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਿਆਰੁ ਪਰ ਨਾਚੀ ਸਿਉ ਵਡੇ ਵਿਕਾਰਾ ।
ਖਲੁਹਲੁ ਮੂਲਿ ਨ ਚੁਕਈ ਰਾਜ ਭੰਡੁ ਜਮ ਭੰਡੁ ਕਰਾਰਾ ।
ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਜਰਦਰੂ ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਨਰਕਿ ਅਵਤਾਰਾ ।
ਅਗੀ ਫਲ ਹੋਵਨਿ ਅੰਗਿਆਰਾ ॥ - ੩੦/੧੬.੧-੭

ਸਚੁ ਸਪੁਰਣ ਨਿਚਮਲਾ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਕੂੜੁ ਨ ਰਲਦਾ ਰਾਈ ।
 ਅਖੀ ਕਤੁ ਨ ਸੰਜਰੈ ਤਿਨੁ ਅਉਧਾ ਦੁਖਿ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਈ ।
 ਭੋਜਣ ਅੰਦਰਿ ਮਖਿ ਜਿਉ ਹੋਇ ਦੁਕਧਾ ਫੇਰਿ ਕਢਾਈ ।
 ਰੂਈ ਅੰਦਰਿ ਚਿਣਗ ਵਾਂਗ ਦਾਹਿ ਭਸਮੰਤੁ ਕਰੇ ਦੁਖਦਾਈ ।
 ਕਾਂਜੀ ਦੁਸੁ ਕੁਸੁਧ ਹੋਇ ਫਿਟੈ ਸਾਦਹੁ ਵੰਨਹੁ ਜਾਈ ।
 ਮਹੁਰਾ ਚੁਖਕੁ ਚਖਿਆ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਮਾਰੈ ਸਹਮਾਈ ।
 ਸਚਿ ਅੰਦਰਿ ਕਿਉ ਕੂੜੁ ਸਮਾਈ ॥ - ੩੦/੧੭.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਕੂੜਹੁ ਲੇਖੁ ਨ ਲਗੈ ਭਾਈ ।
 ਚੰਦਨ ਸਪੀਂ ਵੇਤਿਆ ਚੜ੍ਹੈ ਨ ਵਿਸੁ ਨ ਵਾਸੁ ਘਟਾਈ ।
 ਪਾਰਸੁ ਅੰਦਰਿ ਪਸਰਾ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਮਿਲਿ ਵਿਗੜਿ ਨ ਜਾਈ ।
 ਗੰਗ ਸੰਗਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰੁ ਜਲੁ ਕਰਿ ਨ ਸਕੈ ਅਪਵਿਤ੍ਰੁ ਮਿਲਾਈ ।
 ਸਾਇਰ ਅਗਿ ਨ ਲਗਈ ਮੇਰੁ ਸੁਮੇਰੁ ਨ ਵਾਉ ਡੁਲਾਈ ।
 ਬਾਣੁ ਨ ਧੁਰਿ ਅਸਮਾਣਿ ਜਾਇ ਵਾਹੋਂਦਤੁ ਪਿਛੈ ਪਛੁਤਾਈ ।
 ਓੜਕਿ ਕੂੜੁ ਕੂੜੇ ਹੁਇ ਜਾਈ ॥ - ੩੦/੧੮.੧-੭

ਸਚੁ ਸਚਾਵਾ ਮਾਣੁ ਹੈ ਕੂੜੁ ਕੂੜਾਵੀ ਮਣੀ ਮਨੂਰੀ ।
 ਕੂੜੇ ਕੂੜੁ ਪਾਇ ਹੈ ਸਚੁ ਸਚਾਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰੀ ।
 ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਜੋਰਿ ਹੈ ਸਚਿ ਸਤਾਣੀ ਗਰਬ ਗਰੂਰੀ ।
 ਕੂੜੁ ਨ ਦਰਗਹ ਮੰਨੀਐ ਸਚੁ ਸੁਹਾਵਾ ਸਦਾ ਹਜੂਰੀ ।
 ਸੁਕਰਾਨਾ ਹੈ ਸਚੁ ਘਰਿ ਕੂੜੁ ਕੁਫਰ ਘਰਿ ਨਾ ਸਾਬੂਰੀ ।
 ਹਸਤਿ ਚਾਲ ਹੈ ਸਚ ਦੀ ਕੂੜਿ ਕੁਢੰਗੀ ਚਾਲ ਭੇਡੂਰੀ ।
 ਮੂਲੀ ਪਾਨ ਡਿਕਾਰ ਜਿਉ ਮੂਲਿ ਨ ਤੁਲਿ ਲਸਣੁ ਕਸਤੂਰੀ ।
 ਬੀਜੈ ਵਿਸੁ ਨ ਖਾਏ ਚੂਰੀ ॥ - ੩੦/੧੯.੧-੮

ਸਚੁ ਸੁਭਾਉ ਮਜੀਠ ਦਾ ਸਹੈ ਅਵਟਣ ਚੰਗੁ ਚੜ੍ਹਾਏ ।
 ਸਣ ਜਿਉ ਕੂੜੁ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ਖਲ ਕਢਾਇ ਵਟਾਇ ਬਨਾਏ ।
 ਚੰਨਣ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਕਰਿ ਅਫਲ ਸਫਲ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ ਵਸਾਏ ।
 ਵਡਾ ਵਿਕਾਰੀ ਵਾਸੁ ਹੈ ਹਉਮੈ ਜਲੈ ਗਵਾਂਢੁ ਜਲਾਏ ।
 ਜਾਣ ਅਮਿਤਿ ਰਸੁ ਕਾਲਕੂਟੁ ਖਾਧੈ ਮਰੈ ਮੁਏ ਜੀਵਾਏ ।
 ਦਰਗਹ ਸਚੁ ਕਬੂਲੁ ਹੈ ਕੂੜਹੁ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਏ ।
 ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਖਾਏ ॥ - ੩੦/੨੦.੧-੬

ਸਚੀ ਪ੍ਰੀਤ

ਮੀਨ ਕਉ ਨ ਸੁਰਤਿ ਜਲ ਕਉ ਸਬਦ ਗਿਆਨੁ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਇ ਨ ਸਕਤ ਜਲੁ ਮੀਨ ਕੀ ।
 ਸਰ ਸਰਿਤਾ ਅਥਾਹ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਸੈ ।

ਗ੍ਰਸੈ ਲੋਹ ਰਾਖਿ ਨ ਸਕਾ ਮਤਿ ਹੀਨ ਕੀ ।
 ਜਲੁ ਬਿਨੁ ਭਰਫਿ ਭਜਤ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮੀਨ ।
 ਜਾਨਤ ਨ ਪੀਰ ਨੀਰ ਦੀਨਤਾਈ ਦੀਨ ਕੀ ।
 ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਮੀਨ ਕੁਲ ਦ੍ਰਿੜ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਬੈਸ ਪ੍ਰਿਗੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਧੀਨ ਕੀ ॥੩੧੭॥

ਦੀਪਕ ਪੈ ਆਵਤ ਪਤੰਗ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ਲਗਿ॥
 ਦੀਪਕਹਿ ਮਹਾ ਬਿਪਰੀਤ ਮਿਲੇ ਜਾਰਿ ਹੈ ।
 ਅਲਿ ਚਲਿ ਆਵਤ ਕਮਲ ਪੈ ਸਨੇਹ ਕਰਿ॥
 ਕਮਲ ਸੰਪਟ ਬਾਧਿ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਹਾਰਿ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਲ ਮੀਨ ਲਿਵਲੀਨ ਗਤਿ ।
 ਬਿਛੁਰਤ ਰਾਖਿ ਨ ਸਕਤ ਗਹਿ ਡਾਰਿ ਹੈ ।
 ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਕੈ ਮਰੈ ਨ ਟਰੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਿਉ ਬਿਸਾਰਿ ਹੈ ॥੩੧੮॥

ਸੰਜੋਗ/ਗੀ

ਦਰਸਨ ਦਿਸਟਿ ਸੰਜੋਗ ਹੈ ਭੈ ਭਾਇ ਸੰਜੋਗੈ ॥ - ੧੩/੩.੧

ਸੰਤਨ ਦੋਖੀ

ਜੈਸੇ ਗਜ ਮਜਨ ਕੇ ਡਾਰਤ ਹੈ ਛਾਹੁ ਸਿਰਿ
 ਸੰਤਨ ਕੇ ਦੋਖੀ ਸੰਤ ਸੰਗੁ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ॥੩੩੨॥

ਸਤਿ (ਕੌਣ)

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਰਿਦੈ ਸਤਿਰੂਪ ਦੇਖੇ ਦ੍ਰਿਗੁ ।
 ਸਤਿਨਾਮ ਜਿਹਬਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਸਤਿ ਸ੍ਵਨ ਸੁਰਤਿ ਨਾਦ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧਿ ਸਤਿ ਆਘ੍ਰਾਨ ਅਘਾਏ ਹੈ ।
 ਸੰਤ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਹਸਤ ਅਵਲੰਬ ਸਤਿ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਹੋਇ ਪਾਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ॥੨੨੬॥

ਸਤਿਸੰਗਤਿ

ਚਾਰ ਵੀਚਾਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ । - ੫/੧੨.੫

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਸੋਹਿਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ । - ੫/੧੪.੫

ਸੁਧਿ ਨ ਹੋਵੈ ਬਾਲ ਭੁਧਿ ਬਾਲਕ ਲੀਲਾ ਵਿਚਿ ਵਿਹਾਵੈ ।
 ਭਰ ਜੋਬਨਿ ਭਰਮਾਈਐ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਪਰ ਨਿੰਦ ਲੁਭਾਵੈ ।
 ਬਿਰਧਿ ਹੋਆ ਜੰਜਾਲ ਵਿਚਿ ਮਹਾ ਜਾਲੁ ਪਰਵਾਰੁ ਫਹਾਵੈ ।
 ਬਲ ਹੀਣਾ ਮਤਿ ਹੀਨੁ ਹੋਇ ਨਾਉ ਬਹਤਰਿਆ ਬਰਤਾਵੈ ।
 ਅੰਨ੍ਹਾ ਬੋਲਾ ਪਿੰਗਲਾ ਤਨੁ ਥਕਾ ਮਨੁ ਦਹ ਦਿਸੁ ਧਾਵੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਭਵਾਵੈ ।
 ਅਉਸਰੁ ਚੁਕਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੫/੧੮.੧-੭

ਗਾਈ ਬਾਹਲੇ ਰੰਗ ਜਿਉ ਖੜੁ ਚਰਿ ਦੁਸੁ ਦੇਨਿ ਇਕ ਰੰਗੀ ।
 ਬਾਹਲੇ ਬਿਰਖ ਵਣਾਸਪਤਿ ਅਗਨੀ ਅੰਦਰਿ ਹੈ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ।
 ਰਤਨਾ ਵੇਖੈ ਸਭੁ ਕੇ ਰਤਨ ਪਾਰਖੁ ਵਿਰਲਾ ਸੰਗੀ ।
 ਹੀਰੇ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿਆ ਰਤਨ ਮਾਲ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਚੰਗੀ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਓਨੁ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲੁ ਨ ਹੋਰ ਸੁ ਮੰਗੀ ।
 ਦਿਬ ਦੇਹ ਦਿਬ ਦਿਸਟਿ ਹੋਇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਅੰਗ ਅੰਗੀ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਲੰਗੀ ॥ - ੬/੮.੧-੭

ਅਸਟ ਕੁਲੀ ਬਿਖੁ ਸਾਧਨਾ ਸਿਮਰਣਿ ਸੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ।
 ਮਣੁ ਹੋਇ ਅਠ ਪੈਸੇਰੀਆ ਪੰਜੁ ਅਠੇ ਚਾਲੀਹ ਭਾਈ ।
 ਜਿਉ ਚਰਖਾ ਅਠ ਖੰਡੀਆ ਇਕਤੁ ਸੂਤਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਅਠ ਪਹਿਰ ਅਸਟਾਂਗੁ ਜੇਗੁ ਚਾਵਲ ਰਤੀ ਮਾਸਾ ਰਾਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੭/੮.੧-੬

ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਵ ਧਰਿ ਸਚ ਨਾਵ ਵਿਣੁ ਨਾਵ ਗਣਾਇਆ ।
 ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਸੰਜੋਗ ਵਿਚਿ ਦਸ ਪੁਰਬੀਂ ਗੁਰ ਪੁਰਬਿ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਦਹਦਿਸਿ ਧਾਇਆ । - ੭/੧੦.੧-੪

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚੰਨਣ ਬਿਰਖੁ ਮਿਲਿ ਚੰਨਣੁ ਹੋਈ ॥ - ੮/੧੨.੬

ਧਰਮਸਾਲ ਹੈ ਮਾਨਸਰੁ ਚੰਸ ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਹੁ ।
 ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰਸਬਦੁ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਖਾਹੁ ॥ - ੮/੧੩.੬-੭

ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰਿ ਸਚ ਖੰਡਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਤਖਤਿ ਹਰੀਤੀ । - ੧੧/੫.੭

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਹਜ ਘਰਿ ਸਿਮਰਣੁ ਦਰਸਿ ਪਰਸਿ ਗੁਣ ਗੋਈ ।
 ਲੋਹਾ ਸੁਇਨਾ ਹੋਇ ਕੈ ਸੁਇਨਿਅਹੁ ਸੁਇਨਾ ਜਿਉਂ ਅਵਿਲੋਈ ।

ਚੰਦਨੁ ਬੋਹੈ ਨਿੰਮੁ ਵਣੁ ਨਿੰਮਹੁ ਚੰਦਨੁ ਬਿਰਖੁ ਪਲੋਈ ।
ਗੰਗੋਦਕ ਚਰਣੈਦਕਹੁ ਗੰਗੋਦਕ ਮਿਲਿ ਗੰਗਾ ਹੋਈ ।
ਕਾਗਹੁ ਹੰਸੁ ਸੁਵੰਸੁ ਹੋਇ ਹੰਸਹੁ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਵਿਰਲੋਈ । - ੧੧/੧੧.੨-੬

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੧/੧੮.੮

ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸੋਭਾ ਲਹਰਿ ਤਰੰਗ ਅਤੋਲੇ ।
ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਹੀਰਿਆ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਅਮੋਲੇ ।
ਰਾਗ ਰਤਨ ਅਨਹਦ ਧੁਨੀ ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਗਮ ਅਲੋਲੇ ।
ਰਿਪਿ ਸਿਪਿ ਨਿਪਿ ਸਭ ਗੋਲੀਆ ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਗੋਇਲ ਗੋਲੇ ।
ਲਖ ਲਖ ਚੰਦ ਚਰਾਗਚੀ ਲਖ ਲਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਚਨਿ ਝੋਲੇ ।
ਕਾਮਧੇਨੁ ਲਖ ਪਾਰਿਜਾਤ ਜੰਗਲ ਅੰਦਰਿ ਚਰਨਿ ਅਛੋਲੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਬੋਲ ਅਬੋਲੇ ॥ - ੧੨/੨੦.੧-੭

ਇਕੁ ਸਿਖੁ ਦੁਇ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪੰਜੀ ਪਰਮੇਸਰੁ । - ੧੩/੧੮.੧

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਥਾਉ ਸਬਦਿ ਵਖਾਣੀਐ । - ੧੪/੧.੧

ਵਣਿ ਵਣਿ ਭਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਚੰਦਨੁ ਬਾਣੁ ਨ ਚੰਦਨੁ ਹੋਈ ।
ਪਰਬਤਿ ਪਰਬਤਿ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਪਾਰਸ ਬਾਣੁ ਨ ਕੰਚਨੁ ਸੋਈ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਣਿ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਸਾਧੁ ਨ ਕੋਈ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਾਣੋਈ । - ੧੫/੨੦.੧-੪

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡਿ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰਸਬਦੁ ਸਿਵਾਣੈ । - ੧੬/੧੨.੬

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਹੈ ਹਰਿਚੰਦਉਰੀ ਨਗਰੁ ਵਸੰਦਾ । - ੧੬/੧੩.੩

ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਮਨੁ ਧਰਮੁ ਸਚੁ ਦਿੜਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਨਾਉ ਕਰਤਾਰੁ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਖੁ ਦਇਆਲੁ ਦਇਆ ਕਰਿ ਆਇਆ ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਕਾਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡੁ ਥੇਹੁ ਵਸਾਇਆ ।
ਸਚਾ ਤਖਤੁ ਬਣਾਇ ਸਲਾਮੁ ਕਰਾਇਆ ॥ - ੨੦/੯.੧-੬

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡੁ ਅਮਰ ਨ ਮਰਸਣਾ ॥ - ੨੨/੨੧.੮

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰੁ ਸਭਾ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਵਣਜ ਸਹਤਾ । - ੨੪/੧੮.੫

ਗੁਰਮੁਰਤਿ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ । -੨੪/੨੫.੭

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਅਹੰਕਾਰ ਸਾਧਿ ਲੋਭ ਮੋਹ ਦੀ ਜੋਹ ਮਿਟਾਈ ।
ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸਮਰਥੁ ਸੁਗਰਥੁ ਸਮਾਈ ।
ਪੰਜੇ ਤਤ ਉਲੰਘਿਆ ਪੰਜਿ ਸਬਦ ਵਜੀ ਵਾਧਾਈ ।
ਪੰਜੇ ਮੁਦਾ ਵਸਿ ਕਰਿ ਪੰਚਾਇਣੁ ਹੁਇ ਦੇਸ ਦੁਹਾਈ ।
ਪਰਮੇਸਰ ਹੈ ਪੰਜ ਮਿਲਿ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ।
ਪੰਜ ਮਿਲੇ ਪਰਪੰਚ ਤਜਿ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਸਬਦਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੋਹਨਿ ਗੁਰ ਭਾਈ ॥ -੨੯/੬.੧-੭

ਸਤੇ ਪੁਰੀਆ ਸੋਧੀਆ ਸਹਜ ਪੁਰੀ ਸਚੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ।- ੨੯/੮.੩

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਮਨ ਵਸਿ ਆਇਆ ॥ - ੨੯/੮.੭

ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੇ ਲਖ ਵੇਦ ਪੜਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਿ ਕਰਿ ਸਭ ਥਕੇ ।
ਮਹਾਦੇਵ ਅਵਧੂਤ ਲਖ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਉਣੀਏ ਅਕੇ ।
ਲਖ ਬਿਸਨ ਅਵਤਾਰ ਲੈ ਗਿਆਨ ਖੜਗੁ ਫੜਿ ਪਹੁਚਿ ਨ ਸਕੇ ।
ਲਖ ਲੋਮਸੁ ਚਿਰ ਜੀਵਣੇ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਵਿਚਿ ਧੀਰਕ ਧਕੇ ।
ਤਿਨਿ ਲੋਅ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਕਰਿ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਕਰ ਵਕੇ ।
ਲਖ ਪਰਲਉ ਉਤਪਤਿ ਲਖ ਹਰਹਟ ਮਾਲਾ ਅਖਿ ਫਰਕੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਸਰੁ ਹੋਇ ਤਕੇ ॥ - ੨੯/੧੬.੧-੭

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਦੁ ਬਾਗ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸਚਾਵਾਂ ।- ੩੦/੨.੫

ਸਉਦਾ ਇਕਤੁ ਹਟਿ ਹੈ ਪੀਰਾਂ ਪੀਰੁ ਗੁਰਾਂ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ।
ਪਤਿਤ ਉਪਾਰਣੁ ਦੁਖ ਹਰਣੁ ਅਸਰਣੁ ਸਰਣਿ ਵਚਨ ਦਾ ਸੂਰਾ ।
ਅਉਗਣ ਲੈ ਗੁਣ ਵਿਕਣੈ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਵਿਸਰਾਇ ਵਿਸੁਰਾ ।
ਕਟਿ ਵਿਕਾਰ ਹਜਾਰ ਲਖ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਦਾ ਹਜੂਰਾ ।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਸਤਿ ਸਰੂਪੁ ਨ ਕਦਹੀ ਊਰਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡ ਵਸਿ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਾਏ ਝੂਰਾ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕਰੇ ਚਕਚੂਰਾ ॥ - ੪੦/੧.੧-੭

ਪਾਰਸ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਿ ਜਾਤ ਨ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਵੀਚਾਰੈ ।
ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਬੋਹਿਦਾ ਅਫਲ ਸਫਲੁ ਨ ਜੁਗਤਿ ਉਰ ਧਾਰੈ ।
ਸਭ ਤੇ ਇੰਦਰ ਵਰਸਦਾ ਬਾਉਂ ਕੁਬਾਉਂ ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੈ ।
ਸੂਰਜ ਜੋਤਿ ਉਦੈਤ ਕਰਿ ਓਤਪੋਤਿ ਹੈ ਕਿਰਣ ਪਸਾਰੈ ।

ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਿ ਸਹਨ ਸੀਲ ਪਰ ਮਲ ਹਰੈ ਅਵਗੁਣ ਨ ਚਿਤਾਰੈ ।
ਲਾਲ ਜਵਾਹਰ ਮਣਿ ਲੋਹਾ ਸੁਇਨਾ ਪਾਰਸ ਜਾਤਿ ਬਿਚਾਰੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰੈ ॥ - ੪੦/੨.੧-੨

ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਐ ਲੁਕ ਜਾਨਿ ਉਲੂ ਅੰਧ ਕੰਧ ਜਗਿ ਮਾਹੀ ।
ਬੁਕੇ ਸਿੰਘ ਉਦਿਆਨ ਮਹਿ ਜੰਬੂਕ ਮਿਰਗ ਨ ਖੋਜੇ ਪਾਹੀ ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਚੰਦ ਅਕਾਸ ਤੇ ਵਿਚਿ ਕੁਨਾਲੀ ਲੁਕੈ ਨਾਹੀ ।
ਪੰਖੀ ਜੇਤੇ ਬਨ ਬਿਖੇ ਛਿਨੇ ਬਾਜ ਨ ਠਹੁਰਿ ਰਹਾਹੀ ।
ਚੋਰ ਜਾਰ ਹਰਾਮਖੋਰ ਦਿਹੁ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕੇ ਦਿਸੈ ਨਾਹੀ ।
ਜਿਨ ਕੇ ਰਿਵੈ ਗਿਆਨ ਹੋਇ ਲਖ ਅਗਿਆਨੀ ਸੁਧ ਕਰਾਹੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ਦਰਸਨੈ ਕਲਿ ਕਲੇਸਿ ਸਭ ਬਿਨਸ ਬਿਨਾਹੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਹੀ ॥ - ੪੦/੫.੧-੮

ਸੁਆ ਗਹਿ ਨਲਿਨੀ ਕਉ ਉਲਟਿ ਗਹਾਵੈ ਆਪੁ ।
ਹਾਥ ਸੈ ਛਡਾਏ ਪਰ ਬੀਸ ਆਵਈ ।
ਤੈਸੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਟੇਰਿ ਟੇਰਿ ਕਹੇ ਪਟੇ ਪਟੇ ।
ਆਪਨੇ ਹੀ ਨਾਓ ਸੀਖਿ ਆਪ ਹੀ ਪੜਾਈ ।
ਰਘੁਬੀਸੀ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗਾਲ ਜਾਮਨੀ ਸੁ ਭਾਂਖ ।
ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ਬੁਧਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵਈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਰਨਿ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮਿਲੇ ।
ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪਾਵਈ ॥੪੪॥

ਅੰਤ ਕਾਲ ਏਕ ਘਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕੈ ਸਤੀ ਹੋਇ ।
ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹਤ ਹੈ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਜੀ ।
ਅੰਤ ਕਾਲ ਏਕ ਘਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕੈ ਜੋਧਾ ਜੂਝੈ ।
ਇਤ ਉਤ ਜਤ ਕਤ ਹੋਤ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਜੀ ।
ਅੰਤ ਕਾਲ ਏਕ ਘਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕੈ ਚੋਰੁ ਮਰੈ ।
ਫਾਸੀ ਕੈ ਸੂਰੀ ਚੜਾਏ ਜਗ ਮੈ ਧਿਕਾਰ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ਮਾਨਸ ਅਉਤਾਰ ਜੀ ॥੨੦॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨ ਕੇ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ।
ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਗੰਗ ਸਾਗਰ ਲਹਰਿਹੈ ।
ਅਗਮ ਅਥਾਹਿ ਆਹਿ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਅਤਿ ।
ਰਤਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਨਿਧਿ ਪੂਰਨ ਗਹਰਿ ਹੈ ।
ਹੰਸ ਮਰਜੀਵਾ ਗੁਨ ਗਾਰਕ ਚਾਹਕ ਸੰਤ ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਘਟਿਕਾ ਮਹੂਰਤ ਪਹਰਹੈ ।
ਸ੍ਰਾਂਤ ਬੁੰਦ ਬਰਖਾ ਜਿਉ ਗਵਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ।
ਹੋਤ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਉ ਨਰ ਨਰਹਰ ਹੈ ॥੨੬॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੀਲੇ ਛਏ ।
 ਬਾਰਨੀ ਬਿਗੰਧ ਗੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਗੰਗ ਹੈ ।
 ਸੁਰਸੁਰੀ ਸੰਗਮ ਹੁਇ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਿਵ ।
 ਸਾਗਰ ਅਥਾਹ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗ ਸੰਗਿ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਨਿਹਚਲ ਚਿਤ ।
 ਦਰਸਨ ਸੋਭਾ ਨਿਧਿ ਲਹਰਿ ਤਰੰਗ ਹੈ ।
 ਅਨਰਦਸਬਦ ਕੈ ਸਰਬਿ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ।
 ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਹੰਸ ਗਤਿ ਸੁਮਤਿ ਸ੍ਰੰਗਿ ਹੈ ॥੮੮॥

ਸਾਧਸੰਗ ਗੰਗ ਮਿਲਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਾਗਰ ਮਿਲੇ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਮਧੁਕਰ ਗਤਿ ।
 ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚਕੋਰ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਰਸ ਭੀਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਹਾਰ ਹੰਸ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮਾਰਥ ਬਿਮਲ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਟਾਛ ਅਮਰਾਪਦ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ।
 ਕਮਲਾ ਕਲਪਤਰ ਕਾਮਧੇਨਾਧੀਨ ਹੈ ॥੮੯॥

ਨਹੀਂ ਦਦਸਾਰ ਪਿਤ ਪਿਤਾਮਾ ਪਰਪਿਤਾਮਾ ।
 ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਸੁਤ ਬਾਧਵ ਨ ਕ੍ਰਾਤਾ ਹੈ ।
 ਨਹੀਂ ਨਨਸਾਰ ਮਾਤਾ ਪਰਮਾਤਾ ਬਿਰਧਿ ਪਰਮਾਤਾ ।
 ਮਾਮੂ ਮਾਮੀ ਮਾਸੀ ਐ ਮੈਸਾ ਬਿਬਿਧ ਬਿਭਾਤਾ ਹੈ ।
 ਨਹੀਂ ਸਸੁਰਾਰ ਸਾਸੁ ਸੁਸਰਾ ਸਾਰੇ ਅਉ ਸਾਰੀ ।
 ਨਹੀਂ ਬਿਰਤੀਸੁਰ ਮੈ ਜਾਚਿਕ ਨ ਦਾਤਾ ਹੈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਕਾਹੂ ਮੈ ਨ ਦੇਖਿਓ ।
 ਜੈਸਾ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤ ਕੇ ਨਾਤਾ ਹੈ ॥੧੦੦॥

ਹਰਦੀ ਅਉ ਚੂਨਾ ਮਿਲਿ ਅਰੁਨ ਬਰਨ ਜੇਸੇ ।
 ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਕੇ ਤੰਬੋਲ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ।
 ਦੂਧ ਮੈ ਜਾਵਨੁ ਮਿਲੇ ਦਧਿ ਕੈ ਬਖਾਨੀਅਤ ।
 ਖਾਂਡ ਘ੍ਰਿਤ ਚੂਨ ਮਿਲਿ ਬਿੰਜਨ ਅਨੂਪ ਹੈ ।
 ਕੁਸਮ ਸੁਗੰਧ ਮਿਲਿ ਤਿਲ ਸੈ ਫੁਲੇਲ ਹੋਤ ।
 ਸਕਲ ਸੁਗੰਧ ਮਿਲਿ ਅਰਗਜਾ ਸੂਪ ਹੈ ।
 ਦੇਇ ਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪੰਚ ਪਰਮੇਸਰ ਹੈ ।
 ਦਸ ਬੀਜ ਤੀਸ ਮਿਲੇ ਅਬਿਗਤਿ ਉਪ ਹੈ ॥੧੦੧॥

ਏਕ ਹੀ ਗੋਰਸ ਮੈ ਅਨੇਕ ਰਸ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਦਹਿਓ ਮਹਿਓ ਮਾਖਨੁ ਅਉ ਘ੍ਰਿਤ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਏਕ ਹੀ ਉਖਾਰੀ ਮੈ ਮਿਠਾਸ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਗੁਰੂ ।
 ਖਾਂਡ ਮਿਸਰੀ ਅਉ ਕਲੀਕੰਦ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।

ਏਕ ਹੀ ਗੇਹੂ ਸੈ ਹੋਤ ਨਾਨਾ ਬਿੰਨਾਦ ਸ੍ਵਾਦ ।
 ਝੂਨੇ ਭੀਜੇ ਪੀਸੇ ਅਉ ਉਸੇਈ ਬਿਬਿਧਾਨੀਐ ।
 ਪਾਵਕ ਸਲਿਲ ਏਕ ਏਕਹਿ ਗੁਨ ਅਨੇਕ ।
 ਪੰਚ ਕੈ ਪੰਚਾਮ੍ਰਤ ਸਾਧਸੰਗੁ ਜਾਨੀਐ ॥੧੨੩॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੈ ਸਾਚੁਖੰਡ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਪਿਆਨ ਸਰਗੁਨ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ।
 ਪੂਜਾ ਫੁਲ ਫਲ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਬਿਸਾਸ ਹੈ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਚਾਰ ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਮਪਦ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ਦਇਕ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ।
 ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ॥੧੨੪॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਭੂਮੀ ।
 ਚਿਤ ਚਿਤਵਤ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ ਹਾਟ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਾਭ ਰਾਤ ਬਿਉਹਾਰ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਥਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਅਲਖ ਅਭੇਦ ਪਰਮਾਰਥ ਆਚਾਰ ਹੈ ।
 ਸਫਲ ਸੁਖੇਤ ਹੋਤ ਬਨਤ ਅਮਿਤਿ ਲਾਭ ।
 ਸੇਵਕ ਸਹਾਈ ਬਰਦਾਈ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ॥੧੨੫॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਖਾ ਮਿਲਾਪ ।
 ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਜੁਗਤਿ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰ ਸਬਦ ਕੈ ।
 ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਗਰਜਤ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ।
 ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਉਨਮਨ ਮਾਨੀਐ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਲਿਵ ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ।
 ਬਰਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨੀਐ ॥੧੨੬॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਗੋਬੰਸ ਤਿਨ ਖਾਇ ਦੁਹੇ ਗੋਰਸ ਦੇ ।
 ਗੋਰਸ ਅਉਟਾਏ ਦਧਿ ਮਾਖਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਉਖ ਮੈ ਪਿਉਖ ਤਨ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕੇ ਪਰਾਏ ।
 ਰਸ ਕੇ ਅਉਟਾਏ ਖਾਡ ਮਿਸਰੀ ਮਿਠਾਸ ਹੈ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਸਨਬੰਧ ਕੈ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਢਾਕ ਅਉ ਪਲਾਸ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਮਿਲਤ ਸੰਸਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੋਤ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ॥੧੨੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਰਿਦੈ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ।
 ਬਿਹਸਿ ਮਿਲਨ ਸਮਦਰਸ ਧਿਆਨੀਐ ।
 ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਾਸ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਮੁਖ ਬੇਨਤੀ ਬਖਾਨੀਐ ।
 ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਾਨ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਅਗੁਭਾਗ ।
 ਆਤਮ ਅਵੇਸ ਪਰਮਾਤਮ ਨਿਧਾਨੀਐ ॥੧੩੭॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਅਭੁਲੀਨ ਭਏ ।
 ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਗਤਿ ।
 ਗੁਹਜ ਗਵਨ ਜਲ ਪਾਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਰਬੀਨ ਭਏ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਗ ਰੀਨ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਰ ਆਨੀਐ ॥੧੩੮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦੁ ਸਤਿ ।
 ਸਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ਸਤਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਤਿ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਥਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੧੩੯॥

ਜੈਸੇ ਸੁਆ ਉਡਤ ਫਿਰਤ ਬਨ ਬਨ ਪ੍ਰਤਿ ।
 ਜੈਸੇ ਈ ਬਿਰਖ ਬੈਠੇ ਤੈਸੇ ਫਲੁ ਚਾਖਈ ।
 ਪਰਬਸਿ ਹੋਇ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ ਐ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ।
 ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ ਤੈਸੀ ਭਾਖਾ ਲੈ ਸਭਾਖਈ ।
 ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਜਲ ਕੇ ਸੁਭਾਉ ।
 ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲੈ ਤੈਸੇ ਰੰਗ ਰਾਖਈ ।
 ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਜੈਸੇ ਬਾਹੁਨੀ ਬਿਨਾਸ ਕਾਲ ।
 ਸਾਧਸੰਗ ਗੰਗ ਮਿਲਿ ਸੁਜਨ ਭਿਲਾਖਈ ॥੧੪੦॥

ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਤ ਸਲਿਲ ਮਿਲ ।
 ਹੋਇ ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਰੰਗ ਜਗਤ ਮੇ ਜਾਨੀਐ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਮਿਲਿ ਪਵਨ ਸੁਗੰਧ ਸੰਗਿ ।
 ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਹੰਧ ਉਨਮਾਨੀਐ ।

ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਪਾਕ ਸਾਕ ਬਿੰਜਨ ਮਿਲਤ ਘ੍ਰਿਤ ।
 ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਸੰਦ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਮੂਰੀ ਅਉ ਤੰਬੋਲ ਰਸ ਖਾਏ ਤੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥੧੫੮॥

ਬਾਲਕ ਕਿਸੇਰ ਜੋਬਨਾਇ ਅਉ ਜਰਾ ਬਿਵਸਥਾ ।
 ਏਕ ਹੀ ਜਨਮ ਹੋਤ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨਿਸਿ ਦਿਨਿ ਤਿਥਿ ਵਾਰ ਪਛ ਮਾਸੁ ਰੁਤਿ ।
 ਚਤੁਰ ਮਾਸਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਬਰਖ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।
 ਜਾਗਤ ਸੁਪਨ ਅਉ ਸਖੋਪਤਿ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ।
 ਤੁਰੀਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਸਾਧਸੰਗ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੰਤ ।
 ਭਗਤ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਹੈ ॥੧੫੯॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਅਸਟਧਾਤੁ ਡਾਰੀਅਤ ਨਾਉ ਬਿਖੇ ।
 ਪਾਰਿ ਪਰੇ ਤਾਹਿ ਤਉ ਵਾਰ ਪਾਰ ਸੋਈ ਹੈ ।
 ਸੋਈ ਧਾਤੁ ਅਗਨਿ ਮੈ ਹਤ ਹੈ ਅਨਿਕ ਰੂਪ ।
 ਤਉ ਜੋਈ ਸੋਈ ਪੈ ਸੁ ਘਾਟੇ ਘਾਟੇ ਹੋਈ ਹੈ ।
 ਸੋਈ ਧਾਤੁ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸ ਪੁਨਿ ਕੰਚਨ ਹੁਇ ।
 ਮੇਲਕੇ ਅਮੋਲਾਨੂਪ ਰੂਪ ਅਵਲੋਈ ਹੈ ।
 ਪਰਮ ਪਾਰਸ ਗੁਰ ਪਰਸਿ ਪਾਰਸ ਹੋਤ ।
 ਸੰਗਤਿ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ ਸਤਸੰਗ ਪੋਈ ਹੈ ॥੧੬੬॥

ਤਨਕ ਹੀ ਜਾਵਨ ਕੈ ਦੂਧ ਦਧ ਹੋਤ ਜੈਸੇ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਕਾਂਜੀ ਪਰੇ ਦੂਧ ਫਟ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਬੀਜ ਬੋਇ ਬਿਰਖ ਬਿਥਾਰ ਹੋਇ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਚਿਨਗ ਪਰੇ ਭਸਮ ਹੁਇ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਖਾਇ ਬਿਖੁ ਹੋਤ ਹੈ ਬਿਨਾਸ ਕਾਲ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ਅਮਰੁ ਹੋਇ ਗਾਤ ਹੈ ।
 ਸੰਗਤਿ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਗਨਿਕਾ ਬਿਵਾਹਿਤਾ ਜਿਉ ।
 ਤਨਕ ਮੈ ਉਪਕਾਰ ਅਉਬਿਕਾਰ ਘਾਤ ਹੈ ॥੧੭੪॥

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਰੋਮ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਵਈ ।
 ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਵਈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ।
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ਆਪਾ ਨ ਜਤਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ।
 ਓਤਿਪੋਤਿ ਜੋਤਿ ਵਾਕੀ ਵਾਹੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੧੯੫॥

ਨਿਹਫਲ ਜਿਹਥਾ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁਆਦਿ ਹੀਨ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੁਰਤਿ ਨ ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਪਾ ਆਪੁ ਦੇਖੀਅਤਿ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੀਸੇ ਨਹੀ ਬਾਸੁ ਪਰਮਾਦੁ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਕਰ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਬਿਨੁ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਬਿਹੁਨ ਪਗ ਬਾਦਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੰਗ ਸਰਬੰਗ ਲਿਵ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ॥੧੯੯॥

ਸਤਿ ਬਿਨੁ ਸੰਜਮੁ ਨ ਪਤਿ ਬਿਨੁ ਪੂਜਾ ਹੋਇ ।
 ਸਚ ਬਿਨੁ ਸੋਚ ਨ ਜਨੇਊ ਜਤਹੀਨ ਹੈ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੀਖਿਆ ਗਿਆਨ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ।
 ਭਾਉ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨ ਕਥਨੀ ਭੈ ਭੀਨ ਹੈ ।
 ਸਾਤਿ ਨ ਸੰਤੋਖ ਬਿਨੁ ਸੁਖੁ ਨ ਸਹਜ ਬਿਨੁ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਬਿਨੁ ਹਿਰਦੈ ਨ ਏਕ ਟੇਕ ।
 ਬਿਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨ ਰੰਗ ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ ॥੨੦੦॥

ਰਚਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤਰਧਨ ।
 ਚਿਤ੍ਰਹਿ ਚਿਤੈ ਚਿਤੈ ਚਿਤੋਰਾ ਉਰ ਆਨੀਐ ।
 ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ।
 ਸੁਨਿ ਪੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰਧਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਸਰਬ ਨਿਪਾਨ ਦਾਨ ।
 ਕਰੁਨਾਨਿਪਾਨ ਸੁਖਦਾਈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਕਥਤਾ ਬਕਤਾ ਸ੍ਰੋਤਾ ਦਾਤਾ ਭ੍ਰਗਤਾ ।
 ਸ੍ਰਬਗਿ ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾਨੀਐ ॥੨੦੧॥

ਸਾਧ ਕੀ ਸੁਜਨਤਾਈ ਪਾਹਨ ਕੀ ਰੇਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ।
 ਬੈਰ ਜਲ ਰੇਖ ਹੁਇ ਬਿਸੇਖ ਸਾਧਸੰਗ ਮੈ ।
 ਦੁਰਜਨਤਾ ਅਸਾਧ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਲ ਰੇਖ ਅਰੁ ।
 ਬੇਰੁ ਤਉ ਪਾਖਾਨ ਰੇਖ ਸੇਖ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੈ ।
 ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਪਰੀਤਿ ।
 ਸੁਰਸਰੀ ਜਲ ਬਾਰੁਨੀ ਸਰੂਪ ਜਲ ਗੰਗ ਮੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਅਜਯਾ ਸਰਪ ਗਤਿ ।
 ਉਪਕਾਰੀ ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ਵੰਗ ਹੀ ਕੁਵੰਗ ਮੈ ॥੨੦੨॥

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਮਾਇਆ ਮੋਹੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ॥
 ਸਾਧਸੰਗ ਰੰਗ ਮੈ ਬਿਮੋਹਤ ਮਗਨ ਹੈ ।
 ਜਾਕੇ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ ਅਕਾਰ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
 ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਸਾਧਸੰਗ ਸੇ ਲਗਨ ਹੈ ।

ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਜਾਕੇ ॥
 ਅਗੁਭਾਗ ਸਾਧਸੰਗ ਗੁਨਨੁ ਅਗਨ ਹੈ ।
 ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਸਾਧ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ਬਿਖੈ ॥
 ਅਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਅਭਗਨ ਹੈ ॥੩੦੨॥

ਨਿਜਘਰ ਮੇਰੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਾਰਦਮੁਨਿ ॥
 ਦਰਸਨ ਸਾਧਸੰਗ ਮੇਰੇ ਨਿਜ ਰੂਪ ਹੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਉ ਕੁਟੰਬ ਸਖਾ ॥
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੇਰੇ ਸੁਤੁ ਸ੍ਰੇਸਟ ਅਨੂਪ ਹੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਵਨ ਮੈ ॥
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਿਜੁ ਪਦ ਸੇਵਾ ਦੀਪ ਧੂਪ ਹੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਰੰਗ ਰਸ ਭੋਗ ਸੁਖ ਸਹਜ ਮੈ ॥
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਜੋਭਾ ਅਤਿ ਉਪਮਾ ਅਉ ਉਪ ਹੈ ॥੩੦੩॥

ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਦੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਦ ਅਤਿ ।
 ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਨਿਗ੍ਰਹ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਪਾਈਐ ਨ ਜਗ ਭੋਗ ਪਾਈਐ ਨ ਰਾਜ ਜੋਗ ।
 ਨਾਦ ਬਾਦ ਬੇਦ ਕੈ ਅਗਹੁ ਨ ਗਹਾਈਐ ।
 ਤੀਰਥ-ਪੁਰਥ ਦੇਵ ਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਕਰਮ ਧਰਮ ਬੂਤ ਨੇਮ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
 ਨਿਹਫਲ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈ ਅਚਾਰ ਸਬੈ ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਸਾਧਸੰਗ ਹੁਇ ਸਬਦ ਗਾਈਐ ॥੩੦੪॥

ਸਕਲ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਿਖੈ ਦ੍ਰੁਮ ਦੀਰਘ ਦੁਇ ॥
 ਨਿਹਫਲ ਭਏ ਬੂਛੇ ਬਹੁਤ ਬਛਾਈ ਕੈ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸਨਾ ਕੈ ਸੇਂਬੁਲ ਸੁਬਾਸ ਹੇਤ ।
 ਬਾਂਸੁ ਨਿਰਗੰਧ ਬਹੁ ਗਾਠਨੁ ਢਿਠਾਈ ਕੈ ।
 ਸੇਂਬਲ ਕੇ ਫਲ ਤੂਲ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਇਆ ਤਾਕੈ ।
 ਬਾਂਸੁ ਤਉ ਬਰਨ ਦੇਖੀ ਜਾਰਤ ਬੁਝਾਈ ਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਹੇਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੈ ।
 ਤ੍ਰਿਸਟੈ ਨ ਗੁਰ ਗੋਪਿ ਦ੍ਰੋਹ ਗੁਰਭਾਈ ਕੈ ॥੩੦੫॥

ਜੈਸੇ ਬੋਝ ਭਰੀ ਨਾਵ ਆਂਗੂਰੀ ਦੁਇ ਬਾਰਹਿ ਹੁਇ ।
 ਪਾਰ ਪਰੇ ਪੂਰ ਸਬੈ ਕੁਸਲ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਏਕਾਹਾਰੀ ਏਕ ਘਰੀ ਪਾਕਸਾਲਾ ਬੈਠਿ ।
 ਭੋਜਨ ਕੈ ਬਿੰਜਨ ਸ੍ਰਾਦਿ ਕੇ ਅਘਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਜਦੁਆਰ ਜਾਇ ਕਰਤ ਜੁਹਾਰ ਜਨ ।
 ਏਕ ਘਰੀ ਪਾਛੈ ਦੇਸ ਭੋਗਤਾ ਹੁਇ ਖਾਤ ਹੈ ।
 ਆਠ ਹੀ ਪਹਰ ਸਾਠਿ ਘਰੀ ਮੈ ਜਉ ਏਕ ਘਰੀ ।
 ਸਾਧ ਸਮਾਗਮੁ ਕਰੈ ਨਿਜ ਘਰ ਜਾਤ ਹੈ ॥੩੦੬॥

ਅੰਤਰ ਅਛਿਤ ਹੀ ਦਿਸੰਤਹਿ ਗਵਨ ਕਰੇ ।
 ਪਾਛੈ ਪਰੇ ਪਹੁਚੇ ਨ ਪਾਇਕੁ ਜਉ ਧਾਵਈ ।
 ਪਹੁਚੇ ਨ ਰਬੁ ਪਹੁਚੇ ਨ ਗਮਰਾਜੁ ਬਾਜੁ ।
 ਪਹੁਚੇ ਨ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਫਾਦਤ ਉਡਾਵਈ ।
 ਪਹੁਚੇ ਨ ਪਵਨ ਗਵਨ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ।
 ਅਰਧ ਉਰਧ ਅੰਤਰੀਫ ਹੁਇ ਨ ਪਾਵਈ ।
 ਪੰਚ ਦੂਤ ਭੂਤ ਲਗਿ ਅਧਮੁ ਅਸਾਧੁ ਮਨੁ ।
 ਗਹੇ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਬਸਿ ਆਵਈ ॥੩੧੩॥

ਦਮਕ ਦੈ ਦ੍ਰੇ ਦੁਖੁ ਅਪਜਸ ਲੈ ਅਸਾਧ ।
 ਲੈਕ ਪਰਲੋਕ ਮੁਖ ਸਿਆਮਤਾ ਲਗਾਵਹੀ ।
 ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰ ਮਧਪਾਨੀ ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੈ ।
 ਕਲਹ ਕਲੇਸ ਭੇਸ ਦੁਬਿਧਾ ਕਉ ਧਾਵਹੀ ।
 ਮਤਿ ਪਤਿ ਮਾਨ ਹਾਨਿ ਕਾਨਿ ਮੈ ਕਨੋਡੀ ਸਭਾ ।
 ਨਾਕ ਕਾਨ ਖੰਡ ਡੰਡ ਹੋਤ ਨ ਲਜਾਵਹੀ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ਦਾਇਕ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧੂਜਨ ਕਿਉ ਨ ਚਲਿ ਆਵਹੀ ॥੩੧੪॥

ਨਦੀ ਨਾਵ ਕੋ ਸੰਜੋਗ ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਲੋਗੁ ।
 ਮਿਲਿਓ ਹੋਇਗੇ ਸੋਈ ਮਿਲੇ ਆਗੇ ਜਾਇਕੇ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਸੰਗ ਨ ਚਲਤ ਚਲੇ ।
 ਅਰਪੇ ਦੀਜੈ ਧਰਮਸਾਲਾ ਪਹੁਚਾਇਕੇ ।
 ਆਠੋਜਾਮ ਸਾਠੋਘਰੀ ਨਿਹਫਲ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ।
 ਸਫਲ ਪਲਕ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਇਕੇ ।
 ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੋਤ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗ ਲਿਵ ਲਾਇਕੇ ॥੩੧੫॥

ਮਾਨਸਰ ਹੰਸ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਮਹੰਸ ।
 ਧਰਮਪੁਜਾ ਧਰਮਸਾਲਾ ਚਲ ਆਵਈ ।
 ਉਤ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਹਾਰ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ।
 ਇਤ ਗੁਰਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ ।
 ਉਤ ਖੀਰ ਨੀਰ ਨਿਰਵਾਰੇ ਕੈ ਬਖਾਨੀਅਤ ।
 ਇਤ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਸਮਝਾਵਹੀ ।
 ਉਤ ਬਗ ਹੰਸ ਬੰਸ ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਮੇਟਿ ਸਕੈ ।
 ਇਤ ਕਾਗ ਪਾਗਿ ਸਮਰੂਪ ਕੈ ਮਿਲਾਵਹੀ ॥੩੧੬॥

ਸਤਿਗੁਪ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਧਿਆਨ ।
 ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸਤਿ ਗੰਮਿਤਾ ਅਗੰਮ ਹੈ ।

ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮਸਥਾਨ ਸਤਿ ।
ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਹੁਇ ਸਾਵਧਾਨ ਸਮ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਚਾਉ ਸਤਿ ।
ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ॥੩੪੩॥

ਜੇਸੇ ਉਲੂ ਆਦਿਤ ਉਦੇਤਿ ਜੋਤਿ ਕਉ ਨ ਜਾਨੇ
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ਨ ਸੁਝੈ ਸਾਧਸੰਗ ਮੈ
ਮਰਕਟ ਮਨ ਮਾਨਿਕ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੇ
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਸਬਦੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ
ਜੇਸੇ ਤਉ ਫਨਿੰਦੂ ਪੈ ਪਾਠ ਮਹਾਤਮੇ ਨ ਜਾਨੇ
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਮਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਗ ਮੈ
ਬਿਨੁ ਹੰਸ ਬੰਸ ਬਗ ਠਗ ਨ ਸਕਤ ਟਿਕ
ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਤਰੰਗ ਮੈ ॥੩੪੪॥

ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਖਾਤਿ ਗਾਤਿ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਕਾਰ ਹੋਤ
ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਖਾਤ ਗਾਤ ਹੋਇ ਉਪਚਾਰ ਹੈ ।
ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਪਰਸਤ ਕੰਚਨਹਿ ਸੋਖ ਲੇਤ
ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਪਰਸ ਤਾਬੋ ਕਨਿਕ ਧਾਰਿ ਹੈ ।
ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਅਗਹੁ ਨ ਹਾਥਨ ਕੇ ਗਹਿਓ ਜਾਇ ।
ਸੋਈ ਪਾਰੇ ਗੁਟਕਾ ਹੁਇ ਸਿਧ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ।
ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਜੈਸੀਐ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ।
ਤੈਸੀ ਪਾਵੈ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ॥੩੪੫॥

ਜੇਸੇ ਚੈਨਿ ਸਮੇ ਸਬ ਲੋਗ ਮੈ ਸੰਜੋਗ ਫੋਗ ।
ਚਕਈ ਬਿਓਗ ਸੋਗ ਭਾਗਹੀਨੁ ਜਾਨੀਐ ।
ਜੇਸੇ ਦਿਨਕਰਿ ਕੇ ਉਦੇਤਿ ਜੋਤਿ ਜਗਮਗ ।
ਉਲੂ ਅੰਧ ਕੰਧ ਪਰਚੀਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
ਸਰਵਰ ਸਰਿਤਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਜਲ ਪੂਰਨ ਹੈ ।
ਤ੍ਰਿਪਾਵੰਤ ਚਾੜ੍ਹਕ ਰਹਤ ਬਕਬਾਨੀਐ ।
ਤੈਸੇ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਤਰਿਓ ।
ਮੋਹਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧਨੁ ਬਿਹਾਨੀਐ ॥੩੪੬॥

ਜੇਸੇ ਜਲ ਧੋਏ ਬਿਨੁ ਅੰਬਰ ਮਲੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਿਨੁ ਤੇਲ ਮੇਲੇ ਜੇਸੇ ਕੇਸ ਹੂੰ ਭਇਆਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਮਾਜੇ ਦਰਪਨ ਜੋਤਿਹੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਰਖਾ ਬਿਧੂਨ ਜੇਸੇ ਖੇਤ ਮੈ ਨ ਧਾਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਦੀਪਕੁ ਭਵਨ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਤ ।
ਲੋਨੇ ਘ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨੁ ਜੇਸੇ ਭੋਜਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਬਿਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ।
ਮਿਟਤ ਨ ਭੈ ਭਰਮ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹੈ ॥੩੪੭॥

ਕਾਹੂ ਦਸਾਕੇ ਪਵਨ ਗਵਨ ਕੈ ਬਰਖਾ ਹੈ ।
 ਕਾਹੂ ਦਸਾਕੇ ਪਵਨ ਬਾਦਰ ਬਿਲਾਤ ਹੈ ।
 ਕਾਹੂ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀਏ ਰਹਤ ਅਰੋਗ ਦੇਹੀ ।
 ਕਾਹੂ ਜਲ ਪਾਨ ਬਿਆਪੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਕਾਹੂ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਅਗਨਿ ਪਾਕ ਸਾਕ ਸਿਧਿ ਕਰੈ ।
 ਕਾਹੂ ਗ੍ਰਿਹ ਕੀ ਅਗਨਿ ਭਵਨੁ ਜਗਤ ਹੈ ।
 ਕਾਹੂ ਕੀ ਸੰਗਤ ਮਿਲਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹੁਇ ।
 ਕਾਹੂ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਜਮੁਪੁਰਿ ਜਾਤ ਹੈ ॥੫੪੯॥

ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਚਲੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਪਹੁਚੈ ਘਰ ।
 ਬਿਛਰੈ ਤੁਰਤ ਬਟਵਾਰੋ ਮਾਰ ਡਾਰ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਾਰ ਦੀਏ ਖੇਤ ਫੂਵਤ ਨ ਮ੍ਰਿਗ ਨਰ ।
 ਛੇਡੀ ਭਏ ਮ੍ਰਿਗ ਪੈਖੀ ਖੇਤਹਿ ਉਜਾਰ ਹੈ ।
 ਪਿੰਜਰਾ ਮੈ ਸੁਆ ਜੈਸੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲੇਤ ਹੇਤੁ ।
 ਨਿਕਸਤਿ ਖਿਨ ਤਾਹਿ ਗੁਸਤ ਮੰਜਾਰ ਹੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗ ਮਿਲਿ ਮਨ ਪਹੁਚੈ ਸਹਜ ਘਰਿ ।
 ਬਿਚਰਤ ਪੰਚੇ ਦੂਤ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਿਹਾਰ ਹੈ ॥੫੫੦॥

ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਬਰਖਾ ਸੂਬੜੁ ਬਰਖੇ ਸਮਾਨ ।
 ਚੂਚੇ ਤਜ ਨੀਚੇ ਬਲ ਗਵਨ ਕੈ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਤੀਰਥ ਪਰਬ ਜੈਸੇ ਜਾਤ ਹੈ ਜਗਤ ਚਲ ।
 ਜਾਤਾ ਹੇਤ ਦੇਤ ਦਾਨ ਅਤਿ ਬਿਗਸਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਭਤ ਹੈ ਬੈਠਿਓ ਸਿੰਘਾਸਨ ਪੈ ।
 ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਦਰਬ ਆਵ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ਸਾਧ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਚਲ ਆਵਤ ਜੁਗਾਤ ਹੈ ॥੬੨੯॥

ਸਤਿਗੁਰੂ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰੂ'

ਸਨਮੁਖ

ਸਤਿਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪਰਗਟੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਸਬਦ ਵਿਚਾਰਾ ।
 ਇਕਦੂ ਹੋਇ ਸਹਸ ਫਲੁ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਓਅੰਕਾਰਾ ।
 ਡਿਠਾ ਸੁਣਿਆ ਮੰਨਿਆ ਸਨਮੁਖਿ ਸੇ ਵਿਰਲੇ ਸੈਸਾਰਾ ।
 ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਪਿਛਹੁ ਜਗੁ ਮੰਗੈ ਪਗ ਫਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਚਲਿਆ ਸਚੁ ਵਨਜੁ ਕਰਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ।

ਕੀਮਤਿ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣਈ ਆਖਣਿ ਸੁਣਨਿ ਨ ਲਿਖਣਿਹਾਰਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਪਿਆਰਾ ॥ - ੨੯/੨੦.੧-੭

ਸੰਨਿਆਸੀ

ਦੁਬਿਧਾ ਅਪਰਸ ਅਉ ਸਾਧ ਇੰਦ੍ਰੀ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਕੈ
ਆਤਮ ਪੂਜਾ ਬਿਬੇਕੀ ਸੁੰਨ ਮੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਹੈ ॥੩੨੮.੩॥

ਸਪੁਤ

ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਲਗਿ ਜਾਤ ਹੈ ਬਿਦੇਸਿ ਪ੍ਰਾਨੀ
ਕਹੀਏ ਸਪੁਤੁ ਲਾਭ ਲਭਤ ਕੈ ਆਨੀਐ ॥੧੧੮.੨॥

ਸਫਲ (ਸਮਾ)

ਆਠੋਜਾਮ ਸਾਠੇਘਰੀ ਨਿਹਫਲ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ।
ਸਫਲ ਪਲਕ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਇਕੈ ॥੩੩੪.੩॥

ਸਫਲ (ਕੋਣ)

ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਲਿਵ ॥
ਸਫਲ ਦ੍ਰਿਸਟ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਲੋਈਐ ।
ਸਫਲ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਨਤ ਨਿਤ ॥
ਜਿਹਬਾ ਸਫਲ ਗੁਨਨਿਧਿ ਗੁਨ ਗੋਈਐ ।
ਸਫਲ ਹਸਤ ਗੁਰ ਚਰਨ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਨਾਮ ॥
ਸਫਲ ਚਰਨ ਪਰਦਛਨਾ ਕੈ ਪੋਈਐ ।
ਸੰਗਮ ਸਫਲ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਹਜ ਘਰ ।
ਹਿਰਦਾ ਸਫਲ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈ ਸਮੋਈਐ ॥੪੯੯॥

ਸਬਦ-ਸੁਰਤਿ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
ਨਿਰਚਲ ਮਤਿ ਮਨ ਉਨਮਨ ਭੀਨ ਹੈ ।
ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਗਤਿ ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਰੰਗ ।
ਪਰਮੁਦਭੁਤ ਪਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਨਿਰਮੇਲਕ ਰਤਨ ਧਨ ।
ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
ਸੋਹੈ ਹੰਸੇ ਏਕਾਮੇਕ ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨ ਹੈ ॥੬੧॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨ ਬਿਮਲ ਮਤਿ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੈ ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਨਭੇ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਮਪਦ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸ ਹੈ ॥੬੨॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਜੋਤ ਕੇ ਉਦੈਤ ਭਇਓ ।
 ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਅੰਤਰਿ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਨਿਭਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ਅਪੀਆ ਪੀਆਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸੋਹੈ ਸੋਹ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖ ਸਮਏ ਹੈ ॥੭੭॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਅਕੁਲੀਨ ਭਏ ।
 ਚਤਰ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਜ ਗਵਨ ਜਲ ਪਾਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਰਬੀਨ ਭਏ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਗ ਰੀਨ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਰ ਆਨੀਐ ॥੧੪੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ ।
 ਪਰਮਦਭੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸੇ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਮੇ ਅਨੇਕ ਰੰਗ ਜਿਉ ਤਰੰਗ ਗੰਗ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਮੇ ਅਨੇਕ ਰਸ ਹੁਇ ਬਿਲਾਸੇ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਗੰਧ ਸੰਧਿ ਮੇ ਸੁਗੰਧ ਸੰਬੰਧ ਕੋਟਿ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਸੁ ਤਿ ਅਨਿਕ ਅਨਾਹਦ ਉਲਾਸੇ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਅਸਪਰਸ ਕੋਮਲਤਾ ਸੀਤਲਤਾ ਕੇ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸੇ ਹੈ ॥੧੬੯॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੀਨ ਪਸੁਆ ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਹ
 ਖੜ ਖਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਸੁਆਉ ਹੈ ।
 ਗੋਬਰ ਗੋਮੂਤ੍ਰ ਸੁਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਭਏ ।
 ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਨਿਖਿਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਪਿਆਉ ਹੈ ।

ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਸਾਧਨ ਕੈ ਸਾਧ ਭਏ ।
 ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਖਲ ਬਚਨ ਦੁਰਾਉ ਹੈ ।
 ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰਸਿਕ ਰਸਾਇਨ ਹੁਇ ।
 ਮਾਨਸ ਬਿਖੈ ਧਰ ਬਿਖਮ ਬਿਖੁ ਤਾਉ ਹੈ ॥੨੦੧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
 ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੇ ।
 ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਟਰਤ ਨ ਏਕ ਹੈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟਿ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
 ਭਾਵਨੀ ਭੈ ਭਾਇ ਚਾਇ ਚਾਹ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਕੀ ।
 ਆਸ ਪ੍ਰਿਆ ਸਦੀਵ ਅੰਗ ਸੰਗ ਜਾਵਦੇਕ ਹੈ ॥੨੪੪॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਦੀਨੇ ।
 ਸਾਚੁ ਉਪਦੇਸੁ ਰਿਦੈ ਨਿਰਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਭਏ ।
 ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਪੈ ਘ੍ਰਿਤ ਜੁਗਤਿ ਹੈ ।
 ਸਾਚੁ ਰਿਦੈ ਸਾਚੁ ਦੇਖੇ ਸੁਨੈ ਬੋਲੈ ਗੰਧ ਰਸ ।
 ਸਪੂਰਨ ਪਰਸਪਰ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦੂਮੁ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਫੁਲ ਫਲ ।
 ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਹੈ ॥੨੨੬॥

ਆਧਰੇ ਕਉ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਚਰ ਟੇਕ ।
 ਬਹਰੇ ਚਰਨ ਕਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਬਦ ਹੈ ।
 ਗੂੰਗੇ ਟੇਕ ਚਰ ਕਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ।
 ਲੂਲੇ ਟੇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਬਦ ਸੂਤਿ ਪਦ ਹੈ ।
 ਪਾਗੁਰੇ ਕਉ ਟੇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕਰ ਟੇਕ ।
 ਏਕ ਏਕ ਅੰਗਹੀਨ ਦੀਨ ਅਛਦ ਹੈ ।
 ਅੰਧ ਗੂੰਗ ਸੁੰਨ ਪੰਗ ਲੁੰਜ ਦੁਖ ਪੁੰਜ ਮਮ ।
 ਅੰਤਰ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪਰਬੀਨ ਸਦ ਹੈ ॥੩੧੪॥—

ਸ਼ਬਦ-ਮਹਿਮਾ (ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ)

ਪੰਚ ਬਾਰ ਗੰਗ ਜਾਇ ਬਾਰ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਇ ।
 ਤੈਸਾ ਪੁੰਨ ਏਕ ਗੁਰਸਿਖ ਕਉ ਨਵਾਏ ਕਾ ।
 ਸਿਖ ਕਉ ਪਿਲਾਇ ਪਾਨੀ ਭਾਉ ਕਰ ਕੁਚਖੇਤ ।
 ਅਸੁਮੇਧ ਜਗ ਫਲ ਸਿਖ ਕਉ ਜਿਵਾਏ ਕਾ ।
 ਜੇਸੇ ਸਤ ਮੰਦਰ ਕੰਚਨ ਕੇ ਉਸਾਰ ਦੀਨੇ ।
 ਤੈਸਾ ਪੁੰਨ ਸਿਖ ਕਉ ਇਕ ਸਬਦ ਸਿਖਾਏ ਕਾ ।

ਜੈਸੇ ਬੀਸ ਬਾਰ ਦਰਸਨ ਸਾਧ ਕੀਆ ਕਾਹੂ ।
ਤੈਸਾ ਫਲ ਸਿਖ ਕਉ ਚਾਪ ਪਗ ਸੁਆਏ ਕਾ ॥੬੭੩॥

ਸੰਯੋਗਣ (ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ)

ਪੁਰਬ ਸੰਯੋਗ ਮਿਲਿ ਸੁਜਨ ਸਗਾਈ ਹੋਤ ।
ਸਿਮਰਤ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸੁਵਨ ਸੰਦੇਸ ਕੈ ।
ਬਿਧਿ ਸੈ ਬਿਵਾਹੇ ਮਿਲਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ।
ਬਿਦਿਮਾਨ ਧਿਆਨ ਰਸ ਰੂਪ ਰੰਗ ਭੋਸ ਕੈ ।
ਚੈਨ ਸੈਨ ਸਮੇ ਸ੍ਰੀਤਿ ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ।
ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੈ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਉਲੰਘ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਹੋਤ ਬਿਸਮ ਅਵੇਸ ਕੈ ॥੨੧੧॥

ਏਕ ਸੈ ਅਧਿਕ ਏਕ ਨਾਇਕਾ ਅਨੇਕ ਜਾਕੈ ।
ਦੀਨ ਕੈ ਦਇਆਲ ਹੁਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰੀ ਹੈ ।
ਸਜਨੀ ਰਜਨੀ ਸਸਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅਉਸਰ ਮੈ ।
ਅਬਲੇ ਅਧੀਨ ਗਤਿ ਬੇਨਤੀ ਉਚਾਰੀ ਹੈ ।
ਜੋਈ ਜੋਈ ਆਗਿਆ ਹੋਇ ਜੋਈ ਸੋਈ ਮਾਨਿ ਜਾਨਿ ।
ਹਾਥ ਜੇਰੇ ਅਗੁਭਾਗਿ ਹੋਇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੈ ।
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਬਾਇ ਚਾਇਕੈ ਚਈਲੋ ਭਜਉ ।
ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਪੰਨਿ ਆਜ ਮੇਰੀ ਬਾਰੀ ਹੈ ॥੨੧੨॥

ਸਾਕਤ

ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਸੁਭਾਉ ਜਲ ਮੈ ਨ ਗਤਿ॥
ਸਾਕਤ ਸੁਭਾਵ ਲਾਖ ਪਾਹੁਨ ਗਤਨ ਸੈ ॥੩੯੦॥

ਸਾਧ

ਗੁਰਸਿਖ ਸਭੇ ਸਾਧਨਾ ਸਾਧਿ ਸਧਾਇ ਸਾਧੂ ਸਦਵਾਇਆ । - ੭/੧.੩

ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਭੇਦੁ ਗਣਾਵੇ ॥ - ੧੦/੧੦.੯

ਸਾਧ ਨ ਮੋੜਨ ਅੰਗੁ ਜਗੁ ਪਰਚਾਇਆ । - ੧੪/੧੩.੬

ਚਾਰਿ ਵਰਣਿ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਸਾਧੂ ਨ ਕੋਈ । - ੧੫/੨੦.੩

ਰਾਗ ਨਾਦ ਸੰਬਾਦ ਗਿਆਨੁ ਚੇਤਾਇਆ ।

ਨਉ ਦਰਵਾਜੇ ਸਾਧਿ ਸਾਧੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਉਲੰਘਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੇਚਕ ਤ੍ਰਾਟਕ ਧਾਇਆ ।
 ਨਿਉਲੀ ਕਰਮ ਭੁਯੰਗੁ ਆਸਣ ਲਾਇਆ ।
 ਇਤਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਭਾਗ ਸੁਖਮਨਿ ਛਾਇਆ ।
 ਖੇਚਰ ਭੁਚਰ ਚਾਚਰ ਸਾਧਿ ਸਧਾਇਆ ।
 ਸਾਧ ਅਗੋਚਰ ਖੇਲੁ ਉਨਮਨਿ ਆਇਆ ॥ - ੨੨/੬.੧-੮

ਸਾਧ ਹੋਏ ਮਨ ਸਾਧਿ ਕੈ ਚਰਣ ਕਵਲ ਗੁਰ ਚਿਤਿ ਵਸਾਇਆ ।
 ਉਪਮਾ ਸਾਧ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਕੋਟ ਮਧੋ ਕੋ ਸਾਧੁ ਸੁਣਾਇਆ । - ੨੩/੨.੩-੪

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾਖਾਕ ਹੋਇ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਭਰਮ ਭਉ ਖੋਈ ।
 ਹੋਇ ਪੰਚਾਇਣੁ ਪੰਜਿ ਮਾਰ ਬਾਹਰਿ ਜਾਦਾ ਰਖਿ ਸਗੋਈ ।
 ਬੋਲ ਅਬੋਲੁ ਸਾਧ ਜਨ ਓਈ ॥ - ੨੩/੨੧.੫-੭

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੁ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਾ ਅਸਾਧ ਸਮਧਾ । - ੨੪/੨੫.੬

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੀਨ ਪਸੁਆ ਪਵਿਤ੍ਰ ਦੇਹ ।
 ਖੜ ਖਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਸੁਆਉ ਹੈ ।
 ਗੋਬਰ ਗੋਮੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਭਏ ।
 ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਨਿਖਿਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਪਿਆਉ ਹੈ ।
 ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਸਾਧਨ ਕੈ ਸਾਧ ਭਏ ।
 ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਖਲ ਬਚਨ ਦੁਰਾਉ ਹੈ ।
 ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰਸਿਕ ਰਸਾਇਨ ਹੁਇ ।
 ਮਾਨਸ ਬਿਖੇ ਧਰ ਬਿਖਮ ਬਿਖੁ ਤਾਉ ਹੈ ॥੨੦੧॥

ਜੇਸੇ ਤਉ ਅਕਸਮਾਤ ਬਾਦਰ ਉਦੇਤ ਹੋਤ ।
 ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਕਰਤ ਬਿਬਾਰ ਜੀ ।
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਘਨ ਗਰਜਤ ਅਤਿ ॥
 ਚੰਚਲ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ਜੀ ।
 ਬਰਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਮੁਕਤਾ ਕਪੂਰ ਤਾਤੇ ।
 ਅਉਖਧੀ ਉਪਾਰਜਨਾ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੀ ।
 ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਸਾਧ ਜਨਮ ਮਰਨ ਰਹਿਤ ਜਗ ।
 ਪ੍ਰਗਟਤ ਕਰਬੇ ਕਉ ਪਰਉਪਕਾਰ ਜੀ ॥੨੦੫॥

ਸਫਲ ਬਿਰਖ ਫਲ ਦੇਤ ਜਿਉ ਪਾਖਾਨ ਮਾਰੇ ।
 ਜਿਹਿ ਕਰਵਤ ਸਹਿ ਗਹਿ ਪਾਹਿ ਪਾਹਿ ਹੈ ।
 ਸਾਗਰ ਮੈ ਕਾਢਿ ਮੁਖੁ ਫੇਰੀਅਤ ਸੀਖ ਕੇ ਜਿਉ ।
 ਦੇਤ ਮੁਕਤਾਰਲ ਅਵਗਿਆ ਨ ਬੀਚਾਰਿ ਹੈ ।

ਜੈਸੇ ਖਨਵਾਰਾ ਖਾਨਿ ਖਨਤ ਹਨਤ ਘਨ ।
 ਮਾਨਕ ਹੀਰਾ ਅਮੇਲ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ ।
 ਉਖ ਮੈ ਪਿਉਖ ਜਿਉ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੋਤ ਕੋਲੁ ਪਰੈ ।
 ਅਵਗੁਨ ਕੀਏ ਗੁਨ ਸਾਧਨ ਕੈ ਦੁਆਰ ਹੈ ॥੩੨੬॥

ਜੈਸੇ ਬੀਰਾਰਾਧੀ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਆਨ ਕਹੁ ।
 ਖੁਵਾਵਤ ਮੰਗਾਇ ਮਾਛੈ ਆਪ ਨਹੀ ਖਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਦ੍ਰੁਮ ਸਫਲ ਫਲਤ ਫਲ ਖਾਤ ਨਾਹਿ ।
 ਪਥਕ ਪਥੇਰੂ ਤੋਰ ਤੋਰ ਲੇ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤੋ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਨਿਪਿ ਪੂਰਨ ਸਕਲ ਬਿਧ ।
 ਹੰਸ ਮਰਜੀਵਾ ਹੇਵ ਕਾਧਤ ਸੁਗਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਨਿਹਕਾਮ ਸਾਧ ਸੋਭਤ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤ ਸੁੰਦਰ ਸੁਗਾਤ ਹੈ ॥੫੬੪॥

ਜੈਸੇ ਤਿਲ ਪੀੜ ਤੇਲ ਕਾਢੀਅਤ ਕਸਟੁ ਕੈ ।
 ਤਾਤੇ ਹੋਇ ਦੀਪਕ ਜਗਾਏ ਉਜਿਆਰੈ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਕਰਿ ਕਾਟੀਐ ਅਜਾ ਕੋ ਤਨ ।
 ਤਾਂਕੀ ਤਾਤ ਬਾਜੇ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਸੇ ਪਯਾਰੈ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਉਟਾਯ ਦਰਪਨ ਕੀਜੈ ਲੋਸ ਸੇਤੀ ।
 ਤਾਤੇ ਕਰ ਗਹਿ ਮੁਖ ਦੇਖਤ ਸੰਸਾਰੈ ਜੀ ।
 ਤੈਸੇ ਦੁਖ ਭੁਖ ਸੁਖ ਸਾਧਨਾ ਕੈ ਸਾਧ ਭਏ ।
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਜਗਤ ਕੋ ਕਰਤ ਨਿਸਤਾਰੈ ਜੀ ॥੫੮੦॥

ਜੈਸੇ ਅੰਨਾਦਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਪਰਯੰਤ ਹੰਤ ।
 ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਆਧਾਰ ਭਯੋ ਤਾਹੀ ਸੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਪਾਸ ਤ੍ਰਾਸ ਦੇਤ ਨ ਉਦਾਸ ਕਾਵੈ ।
 ਜਗਤ ਕੀ ਓਟ ਭਏ ਅੰਬਰ ਦਿਵਾਹੀ ਸੈ ।
 ਜੈਸੇ ਆਪਾ ਖੋਇ ਜਲ ਮਿਲੈ ਸਭਿ ਬਰਨ ਮੈਂ ।
 ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮਾਨਸ ਕ੍ਰਿਪਤ ਗਤ ਯਾਹੀ ਸੈ ।
 ਤੈਸੇ ਮਨ ਸਾਧਿ ਸਾਧਿ ਸਾਧਨਾ ਕੈ ਸਾਧ ਭਏ ।
 ਯਾਹੀ ਤੇ ਸਕਲ ਕੋ ਉਧਾਰ ਅਵਗਾਹੀ ਸੈ ॥੫੮੧॥

ਸਾਧ ਤੇ ਅਸਾਧ ਸੰਗਤਿ (ਤੁਲਨਾ)

ਸਤ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥ ਸੁਗਰਧੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਆਵੈ ।
 ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੁ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਲੋਭਿ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰ ਮਚਾਵੈ ।
 ਦੁਕ੍ਰਿਤੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਕਰਮ ਕਰਿ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਹੁਇ ਨਾਉਂ ਧਰਾਵੈ ।
 ਗੋਰਸੁ ਗਾਈਂ ਖਾਇ ਖੜੁ ਇਕੁ ਇਕੁ ਜਣਦੀ ਵਗੁ ਵਧਾਵੈ ।
 ਦੁਧਿ ਪੀਤਿ ਵਿਹੁ ਦੇਇ ਸਪ ਜਣਿ ਜਣਿ ਬਹਲੇ ਬਚੇ ਖਾਵੈ ।

ਸੰਗ ਸੁਭਾਉ ਅਸਾਧ ਸਾਧੁ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨ ਦੁਖ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ।
ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਿਕਾਰੁ ਕਮਾਵੈ ॥ - ੩੧/੧੩.੧-੭

ਸਾਧਸੰਗਤਿ

ਵੇਖੋ : 'ਸਤਿਸੰਗਤ'

ਸਾਧ-ਧੂੜ

ਮਸਤਕ ਲਗੇ ਸਾਧ ਰੇਣੂ ਵਡਭਾਗਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ॥ - ੯/੧੮.੭

ਸਾਧੁ ਧੂੜਿ ਦੁਲੰਭ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਣਾਈ । - ੨੩/੪.੬

ਸਾਧ-ਬਚਨ

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਮਿਸਟਾਨਿ ਪਾਨ ਸੁਧਾਰਸ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਸਾਧ ਮੁਖ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਉ ॥ ੧੩੦.੧ ॥

ਸਿਖ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਮੁਖਿ'

ਸਿਖ-ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ

ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਖੇਲ ਜੈਸੇ ।
ਪਾਛੈ ਬਧੁ ਜਨਨ ਸੈ ਗਰਭ ਸਮਾਵਹੀ ।
ਪੂਰਨ ਅਧਾਨ ਭਏ ਸੇਵੈ ਗੁਰਜਨ ਬਿਖੈ
ਜਾਗੈ ਪਰਸੂਤ ਸਮੇ ਸਭਨ ਜਗਾਵਹੀ ।
ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਖਾਨ ਪਾਨ ਮੇ ਸੰਜਮ ਕਰੈ ।
ਤਾਤੇ ਸੁਤ ਸੰਮੂਯ ਹੈ ਸੁਖਹ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਭੈ ਭਾਇ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਕਰੈ
ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਨਿੰਦਾ ਸਬਦ ਕਮਾਵਹੀ ॥ ੫੬੯ ॥

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਅਰਜਨ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ

ਵੇਖੋ : 'ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ'

ਸਿਖ-ਚਰਨ (ਮਹਿਮਾ)

ਸਤਿਗੁਰ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਬਾਲਕ ਸਿਖ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ਹੈ ।
ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨ ਗੰਮਿਤਾ ਹੈ ।
ਨਿਗਮ ਸੇਖਾਦਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕੈ ਉਚਾਰ ਹੈ ।
ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਚਾਹੈ ।
ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੁਚਸਰ ਸਰਧਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ।
ਪੂਜਨ ਕੇ ਪੂਜ ਅਰੁ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੈ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰ ਬਿਮਲ ਬਿਬਾਹ ਹੈ ॥੧੮੦॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਜ ਗੁਰਸਿਖ ਮਾਥੇ ਲਾਗੀ ।
ਬਾਛਤ ਸਕਲ ਗੁਰਸਿਖ ਪਗ ਰੇਨ ਹੈ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਕਮਲਾ ਕਲਪਤਰ ।
ਪਾਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਹੈ ।
ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥ ਮੁਨਿ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ।
ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਜੇਨ ਕੇਨ ਹੈ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਸੰਖ ਜਾਕੈ ।
ਨਮੋ ਨਮੋ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਫਲ ਦੇਨ ਹੈ ॥੧੮੧॥

ਸਿਧ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੈਤ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
 ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕੈ ਬਿਸਮ ਕੋਟਿ ਪਿਆਨ ਹੈ ।
 ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨਿ ਬਾਨਿ ਪਰਮਦਭੁਤਿ ਗਤਿ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ਬਕਤ ਕੋਟਿ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਏਕ ਉਪਕਾਰ ਕੈ ਬਿਥਾਰ ਕੋ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
 ਕੋਟਿ ਉਪਕਾਰ ਸਿਮਰਨ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।
 ਦਇਆਨਿਧਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਿ ਸੁਖਨਿਧਿ ਸੋਭਾਨਿਧਿ ।
 ਮਿਹਮਾ ਨਿਧਾਨ ਗੰਮਿਤਾ ਨ ਕਾਹੂ ਆਨ ਹੈ ॥੧੪੨॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਆਦਿ ਬਾਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਬਿਬੇ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਅੰਤ ਬਿਸਮ ਅਨੰਤ ਮੈ ।
 ਕੋਟਿ ਪਾਰਾਵਾਰ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਅਪਾਰ ਪਾਵੈ ।
 ਬਾਹ ਕੋਟਿ ਬਕਤ ਅਬਾਹ ਅਪਰੰਜਤ ਮੈ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ।
 ਗੰਮਿਤਾ ਨ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਮੰਤ ਮੈ ।
 ਅਲਖ ਅਭੇਦ ਅਪਰੰਪਰ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ।
 ਐਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਤ ਮੈ ॥੧੪੩॥

ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਚਿਤਵਤ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਤੇ ਚੁਰਾਈ ।
 ਅਜੋਨੀ ਅਰਾਧੇ ਜੋਨਿ ਸੰਕਟਿ ਕਟਾਏ ਹੈ ।
 ਜਪਤ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕੰਟਕ ਕਲੇਸ ਨਾਸੇ ।
 ਨਿਰਭੇ ਭਜਨ ਭ੍ਰਮ ਭੈ ਦਲ ਭਜਾਏ ਹੈ ।
 ਸਿਮਰਤ ਨਾਥ ਨਿਰਵੈਰ ਬੇਰ ਭਾਉ ਤਿਆਗਿਓ ।
 ਭਾਗਿਓ ਭੇਦੁ ਖੇਦੁ ਨਿਰਭੇਦ ਗੁਨ ਗਾਏ ਹੈ ।
 ਅਕੁਲ ਅੰਚਲ ਗਹੇ ਕੁਲ ਨ ਬਿਚਾਰੈ ਕੇਉ ।
 ਅਟਲ ਸਰਨਿ ਆਵਾਗਵਨ ਮਿਟਾਏ ਹੈ ॥੪੦੮॥

ਜੈਸੇ ਘਰਿ ਲਾਗੈ ਆਗਿ ਜਾਗਿ ਕੂਆ ਖੋਦੀਓ ਚਾਹੈ ॥
 ਕਾਰਜ ਨ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ਰੋਇ ਪਛੁਤਾਈਐ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਮੇ ਸੀਖਿਓ ਚਾਹੈ ਬੀਰ ਬਿਦਿਆ ॥
 ਅਨਿਥਾ ਉਦਮ ਜੈਤ ਪਦਵੀ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਜੈਸੇ ਨਿਸਿ ਸੇਵਤ ਸੰਘਾਤੀ ਚਲਿ ਜਾਤਿ ਪਾਛੇ ।
 ਭੇਰ ਭਏ ਭਾਰ ਬਾਧ ਚਲੇ ਕਤ ਜਾਈਐ ।
 ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਧੰਧ ਅੰਧ ਅਵਿਧ ਬਿਹਾਇ ਜਾਇ ॥
 ਅੰਤਕਾਲ ਕੈਸੇ ਹਰਿਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥੪੯੫॥

ਇਕਦੂ ਗਿਆਰਹ ਰੂਦ੍ਰ ਹੋਇ ਘਰਬਾਰੀ ਅਉਧੂਤੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਸਿਧ ਨਾਥ ਕਰਿ ਪਰਚਾ ਲਾਇਆ ।
ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਂਵ ਧਰਿ ਜੋਗੀ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ ।
ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧਿ ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੰਤ ਮੰਤ ਚੇਟਕ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਮੇਲਾ ਕਰਿ ਸਿਵਰਾਤ ਦਾ ਕਰਾਮਾਤ ਵਿਚਿ ਵਾਦੁ ਵਧਾਇਆ ।
ਪੇਸਤ ਭੰਗ ਸਰਾਬ ਦਾ ਚਲੈ ਪਿਆਲਾ ਭੁਗਤ ਭੁੰਚਾਇਆ ।
ਵਜਨਿ ਬੁਰਗੂ ਸਿੰਝੀਆਂ ਸੰਖ ਨਾਦ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਾਇਆ ।
ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਿ ਅਲਖੁ ਜਗਾਇਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਨੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥ - ੨੯/੧੬.੧-੯

ਮ੍ਰਿਸ਼ਟੀ/ਰਚਨਾ

ਸੰਸਾ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਸਵਾਇਆ । - ੧/੧.੪
ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਸਾਸਿ ਨ ਮਾਸ ਸਨਿ ਅੰਧ ਧੁੰਧ ਕਛੁ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ । - ੧/੨.੧

ਓਅੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਪਸਾਰਾ ।
ਪੰਜ ਤਤ ਪਰਵਾਣੁ ਕਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਭਵਣੁ ਸਾਰਾ ।

.....
ਇਕ ਦੂ ਕੁਦਰਤਿ ਲਖ ਕਰਿ ਲਖ ਬਿਅੰਤ ਅਸੰਖ ਅਪਾਰਾ ।
ਰੇਮਿ ਰੇਮਿ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨਿ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡਿ ਕਰੋਤਿ ਸੁਮਾਰਾ ।

.....
ਕੁਦਰਤਿ ਇਕੁ ਏਤਾ ਪਾਸਾਰਾ ॥ - ੧/੪.੧-੮

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਜਲੁ ਧਰਤਿ ਹੈ ਉਤਪਤਿ ਸੰਸਾਰਾ ।
ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਵਰਤੇ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਦਾ ਖੇਲੁ ਮੇਲੁ ਪਰਕਿਰਤਿ ਪਸਾਰਾ । - ੨/੧੯.੨-੪

ਓਅੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣਾ । - ੨/੨੦.੫

ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਧਾਰੇ ।
ਧਰਤਿ ਅਕਾਸ ਵਿਛੋੜਿਅਨੁ ਚੰਦੁ ਸੂਰੁ ਦੇ ਜੋਤਿ ਸਵਾਰੇ ।
ਖਾਣੀ ਚਾਰਿ ਬੰਧਨ ਕਰਿ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਦੁਆਰੇ । - ੪/੧.੧-੨

ਇਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਪਸਾਰਾ ।
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸੁ ਧਰੇ ਨਿਰਧਾਰਾ ।

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਭੰਡ ਕਰੋੜਿ ਅਕਾਰਾ । - ੬/੪.੧-੩

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਤੋਲੁ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰ ਨ ਸਮਾਈ । - ੭/੧੬.੩

ਅੰਬਰੁ ਨਦਰੀ ਅੰਵਦਾ ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ।
ਉਚਾ ਕੇਵਡੁ ਆਖੀਐ ਸੁੰਨ ਸਰੂਪ ਨ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਲੈਨਿ ਉਡਾਰੀ ਪੰਖਣੁ ਅਨਲ ਮਨਲ ਉਡਿ ਖਬਰਿ ਨ ਆਣੈ ।
ਓੜਿਕੁ ਮੂਲਿ ਨ ਲਭਈ ਸਭੇ ਹੋਇ ਫਿਰਨਿ ਹੋਰਾਣੈ ।
ਲਖ ਅਗਾਸ ਨ ਅਪੜਨਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰੁ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੈ । - ੭/੧੮.੧-੫

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਅੰਦਰਿ ਕੀਆ ਪਾਸਾਰਾ ।
ਪੰਜਿ ਤਤ ਪਰਵਾਣੁ ਕਰਿ ਚਹੁ ਖਾਣੀ ਵਿਚਿ ਸਭ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਕੇਵਡੁ ਧਰਤੀ ਆਖੀਐ ਕੇਵਡੁ ਤੋਲੁ ਅਗਾਸ ਅਕਾਰਾ ।
ਕੇਵਡੁ ਪਵਣੁ ਵਖਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਪਾਣੀ ਤੋਲੁ ਵਿਥਾਰਾ ।
ਕੇਵਡੁ ਅਗਨੀ ਭਾਰੁ ਹੈ ਤੁਲਿ ਨ ਤੁਲੁ ਅਤੋਲੁ ਭੰਡਾਰਾ । - ੮/੧.੧-੬

ਚਉਰਾਸੀਹ ਲਖ ਜੋਨਿ ਵਿਚਿ ਜਲੁ ਬਲੁ ਮਰੀਅਲੁ ਕ੍ਰਿਭਵਣਸਾਰਾ ।
ਇਕਸਿ ਇਕਸਿ ਜੋਨਿ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਗਣਤ ਅਪਾਰਾ ।
ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਸਮਾਲਦਾ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋੜਿ ਸੁਮਾਰਾ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰੁ ਵਿਥਾਰਾ ।
ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਲੇਖ ਅਲੇਖੁ ਦਾ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਉਪਵਣੁਹਾਰਾ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕਵਣੁ ਕਰੈ ਵੀਚਾਰਾ ॥ - ੮/੨.੧-੬

ਕੇਵਡੁ ਕੁਦਰਤਿ ਆਖੀਐ ਇਕਦ੍ਰੁ ਕੁਦਰਤਿ ਲਖ ਅਪਾਰਾ । - ੮/੫.੭

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬਣਾਇਆ ।
ਪੰਜਿ ਤਤੁ ਉਤਪਤਿ ਲਖ ਤ੍ਰੈ ਲੋਅ ਸੁਹਾਇਆ ।
ਜਲਿਬਲਿ ਗਿਰਿ ਤਰਵਰ ਸਫਲ ਦਰੀਆਵ ਚਲਾਇਆ ।
ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮਾਉ ਕਰਿ ਤਿਲ ਤੁਲ ਨ ਤੁਲਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਇਕ ਅਤੋਲਵੀ ਲੇਖਾ ਨ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕਾਦਰੁ ਕਿਨਿ ਪਾਇਆ ॥ - ੧੩/੧੧.੧-੭

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਤੋਲਿ ਅਤੋਲੁ ਨ ਤੋਲੀਐ ਤੁਲਿ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰਿ ਤੋਲਾਇਆ ।

ਅਗਮੁ ਅਥਾਹੁ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।

ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਕਾਦਰੁ ਕਿਤੁ ਘਰਿ ਆਇਆ । - ੧੬/੧੧.੧-੭

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ । - ੧੬/੧੮.੧

ਇਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰ ਅਨੇਕ ਅਕਾਰਾ ।
ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੇਸੰਤਰੇ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਵਿਬਾਰਾ ।
ਜਲ ਬਲ ਤਰਵਰ ਪਰਬਤਾਂ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਗਣਤ ਅਪਾਰਾ ।
ਇਕੁ ਵਰਭੰਡੁ ਅਖੰਡੁ ਹੈ ਲਖ ਵਰਭੰਡੁ ਪਲਕ ਪਰਕਾਰਾ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਕਾਦਰੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ।
ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰਾ ॥ - ੧੮/੧.੧-੬

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਭੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਈ ।
ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਜਿਸੁ ਤੋਲਿ ਅਤੋਲੁ ਨ ਤੁਲਿ ਤੁਲਾਈ । - ੧੮/੨.੩-੪

ਪੰਜਿ ਤਤੁ ਪਰਵਾਨੁ ਕਰਿ ਖਾਣੀ ਚਾਰਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ । - ੧੮/੪.੧

ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਬਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨ ਮਾਰੁ ਜਣਾਇਆ ।
ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਵਿਨੁ ਏਕੰਕਾਰ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ । - ੧੮/੭.੧-੨

ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਕਵਾਉ ਵਿਚਿ ਅਤਿ ਅਸਗਾਹ ਅਬਾਹੁ ਵਹੰਦੇ ।
ਆਇ ਨ ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਹੈ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਫੇਰ ਫਿਰੰਦੇ । - ੧੮/੯.੧-੨

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰ ਆਪਿ ਉਪਾਇਆ ।
ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ।
ਪੰਚ ਤਤ ਵਿਸਤਾਰੁ ਚਲਤੁ ਰਚਾਇਆ ।
ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਚਾਰਿ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਅਗਮ ਅਪਾਰੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ । - ੧੯/੧.੧-੫

ਕੁਦਰਤ ਅਗਮੁ ਅਬਾਹੁ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀਐ । - ੨੧/੧.੪

ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ਖੋਲੁ ਕਰਿ ਦੇਖਾਲਿਆ ।
ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਚਾਰਿ ਚਲਤੁ ਉਠਾਲਿਆ ।
ਪੰਜਿ ਤਤ ਉਤਪਤਿ ਬੰਧਿ ਬਹਾਲਿਆ ।
ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਰ ਸਿਰਜਿ ਸਮੁਲਿਆ ।
ਅਹਿਨਿਸਿ ਸੂਰਜ ਚੰਦੁ ਦੀਵੇ ਬਾਲਿਆ ।
ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ॥ - ੨੧/੧੭.੧-੬

ਕੁਦਰਤਿ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਬਾਪ ਉਥਾਪਦਾ ।
ਤਿਥੁ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਨ ਓੜਕੁ ਜਾਪਦਾ । - ੨੧/੧੮.੧

ਕੁਦਰਤਿ ਅਗਮੁ ਅਥਾਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ । - ੨੧/੧੯.੧

ਹੋਆ ਏਕੰਕਾਰੁ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ।
ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਚਲਿਤੁ ਰਚਾਇਆ । - ੨੨/੧.੨-੩

ਓੜਕੁ ਓੜਕੁ ਭਾਲਿ ਨ ਓੜਕੁ ਪਾਇਆ ।
ਓੜਕੁ ਭਾਲਣਿ ਗਏ ਸਿ ਫੇਰ ਨ ਆਇਆ ।
ਓੜਕੁ ਲਖ ਕਰੋੜਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ।
ਆਦੁ ਵਡਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਨ ਅੰਤੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਕਾਦਰੁ ਨ ਕੁਢਾਣੁ ਕੁਦਰਤਿ ਮਾਇਆ । - ੨੨/੩.੧-੬

ਸਚਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਸਚਿਸਮਾਇਆ ।
ਸਚਹੁ ਪਉਣੁ ਉਪਾਇ ਘਟਿ ਘਟਿ ਛਾਇਆ ।
ਪਵਣਹੁ ਪਾਣੀ ਸਾਜਿ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਤੁਲਹਾ ਧਰਤਿ ਬਣਾਇ ਨੀਰ ਤਰਾਇਆ ।
ਨੀਰਹੁ ਉਪਜੀ ਅਗਿ ਵਣਖੰਡੁ ਛਾਇਆ ।
ਅਗੀ ਹੋਈ ਬਿਰਖੁ ਸੁਫਲ ਫਲਾਇਆ ।
ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥ - ੨੨/੪.੧-੮

ਕੇਵਡੁ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਾਇਆ ।
ਕੇਵਡੁ ਕੰਡਾ ਤੋਲੁ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।
ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋੜਿ ਕਵਾਉ ਵਧਾਇਆ ।
ਲਖ ਲਖ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਅਧਰ ਧਰਾਇਆ ।
ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਲਖ ਉਪਾਇਆ ।
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ । - ੨੨/੯.੧-੬

ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋੜਿ ਜਿਨਿ ਲੁੰਅ ਲੁੰਅ ਅੰਦਰਿ ਸੰਜਾਰੇ ।
ਲਖ ਕਰੋੜਿ ਇਵੇਹਿਆ ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਸਵਾਰੇ । - ੨੩/੧੦.੬-੭

ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਕਰਿ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਪਸਾਇਆ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋੜਿ ਸਮਾਇਆ । - ੨੪/੧.੫-੬

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਈ । - ੨੫/੧੪.੧

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਹੋਇ ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਸਦਾਇਆ ।

ਏਕੰਕਾਰਹੁ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ । - ੨੬/੨.੨-੩

ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ।

ਇਕ ਵਰਤੰਡੁ ਅਖੰਡੁ ਹੈ ਜੀਅ ਜੰਤ ਕਰਿ ਰਿਜਕੁ ਦਿਵਾਈ ।

ਲੁੰਅ ਲੁੰਅ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਤੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਈ । - ੨੬/੫.੨-੪

ਸਚੁ ਹੁਕਮੁ ਸਚੁ ਲੇਖੁ ਹੈ ਸਚੁ ਕਾਰਣੁ ਕਰਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ।

ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਵਿਰਲੈ ਦਾ ਓਹੁ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ । - ੨੬/੧੦.੧-੨

ਇਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਕੀਆ ਪਾਸਾਰਾ ।

ਕੁਦਰਤਿ ਅਤੁਲ ਨ ਤੇਲੀਐ ਤੁਲਿ ਨ ਤੇਲ ਨ ਤੋਲਣਹਾਰਾ । - ੨੬/੩੫.੧-੨

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਏਕੰਕਾਰੁ ਹੋਇ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਅਪਾਰਾ ।

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋਤਿ ਪਸਾਰਾ ।

ਕੋਤਤਿਆਂ ਜੁਗ ਵਰਤਿਆ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਪ੍ਰੰਧੁਕਾਰਾ । - ੨੯/੧੯.੧-੩

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।

ਅੰਬਰਿ ਧਰਤਿ ਵਿਭੋਤਿ ਕੈ ਵਿਣੁ ਥੰਮਾਂ ਆਗਾਸੁ ਰਹਾਇਆ ।

ਜਲ ਵਿਚਿ ਧਰਤੀ ਰਖੀਅਨਿ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਿ ਨੀਰੁ ਧਰਾਇਆ ।

ਕਾਨੈ ਅੰਦਰਿ ਅਗਿ ਧਰਿ ਅਗੀ ਹੋਈ ਸੁਫਲੁ ਫਲਾਇਆ ।

ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਤਿੰਨੇ ਵੈਰੀ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।

ਰਾਜਸ ਸਾਤਕ ਤਾਮਸੈ ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਉਪਾਇਆ ।

ਚੋਜ ਵਿਛਾਣੁ ਚਲਿਤੁ ਵਰਤਾਇਆ ॥ - ੩੭/੧.੧-੭

ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਕਵਾਉ ਵਿਚਿ ਤੋਲਿ ਅਤੇਲੁ ਨ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।

ਓਅੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਜਿਸਿ ਪਰਵਦਗਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਅਲਾਇਆ ।

ਅਬਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਹੈ ਅਕਥ ਕਥਾ ਨਹਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ । - ੩੭/੨.੪-੬

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਚਾਰਿ ਜੁਗ ਜਲ ਬਲ ਤਰੁਵਰੁ ਪਰਬਤ ਸਾਜੇ ।

ਤਿੰਨ ਲੋਅ ਚਉਦਹ ਭਵਣ ਕਰਿ ਇਕੀਹ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨਿਵਾਜੇ ।

ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਦੀਪ ਸਤ ਨਉ ਖੰਡ ਦਹ ਦਿਸਿ ਵਜਣਿ ਵਾਜੇ ।

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਸਾਰੇ ।

ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋਤ ਬਖ ਰੋਮ ਰੋਮ ਸੰਜਾਰੇ । - ੩੭/੩.੧-੩

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਓਅੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਾਇਆ ।
 ਪੰਜ ਤਤ ਪਰਵਾਣੁ ਕਰਿ ਪੰਜ ਮਿਤੁ ਪੰਜ ਸਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ।- ੩੯/੨.੧-੩

ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਪਲੇਆ ।
 ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰਿ ਲਖ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਕਰੇਦੇ ਢੇਆ ।- ੩੯/੪.੨.੩

ਓਅੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਤੈ ਗੁਣ ਪੰਜ ਤਤ ਉਪਜਾਇਆ ।
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਸਾਜਿ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਚਲਿਤ ਵਰਤਾਇਆ ।-੩੯/੧੩.੧-੨

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਸਵਾਰੇ ।- ੪੦/੨.੬

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਅਮਾਉ ਜਿਸੁ ਕੇਵਡੁ ਵਡੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ।
 ਓਅੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਜਿਸੁ ਤਿਸੁ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕੋਊ ਪਾਈ ।
 ਅਧਾ ਸਾਹੁ ਅਥਾਹੁ ਜਿਸੁ ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਗਣਤ ਨ ਆਈ ।
 ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕਾਦਰੁ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ।
 ਦਾਤਿ ਨ ਕੀਮ ਨ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਬੇਸੁਮਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਖੁਦਾਈ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਅਕਥ ਕਥਾ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਅਲਾਈ ।-੪੦/੧੬.੧-੬

ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਰਖ ਬਲੀ ਫਲ ਫੂਲ ਸਾਖਾ ।
 ਰਚਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਫਲ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸੁਆਦਰਸ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਫੂਲ ਬਾਸਨਾ ਬਿਬਾਰ ਹੈ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਮੂਲ ਬਰਨ ਬਰਨ ਸਾਖਾ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਖੜੁ ਸੁਗਨ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
 ਬਿਬਿਧਿ ਬਨਾਸਪਤਿ ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਜੈਸੇ ।
 ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ ਏਕੇ ਏਕੰਕਾਰ ਹੈ ॥੪੯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਕੈ ਆਕਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਬਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੫੧॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਆਪਨ ਹੀ ਆਪਿ ਸਾਜਿ ।
 ਆਪਨ ਚਚਿਓ ਹੈ ਨਾਉ ਆਪਿ ਹੈ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ।

ਆਦਿ ਗੁਰ ਦੁਤੀਆ ਗੋਬਿੰਦ ਕਹਾਇਉ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਰਚਨਾ ਅਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਭੇਦ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੀਲਾਧਾਰੀ ਅਨਿਕ ਅਉਤਾਰ ਕੈ ।
 ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਅਓ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਏਕਮੇਕ ।
 ਓਤਿਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਗਤਿ ਅੰਬਰ ਉਚਾਰ ਕੈ ॥੫੪॥

ਜੈਸੇ ਬੀਜ ਬੋਇ ਹੋਤ ਬਿਰਖ ਬਿਥਾਰ ਗੁਰ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰ ਏਕੰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਏਕ ਬਿਰਖ ਸੈ ਹੋਤ ਹੈ ਅਨੇਕ ਫਲ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਅਕਾਰ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਪਿਆਨ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਥਾਨ ਸਾਵਧਾਨ ਸਾਧ ।
 ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਉਧਾਰ ਹੈ ॥੫੫॥

ਫਲ ਫੂਲ ਮੂਲ ਫਲ ਮੂਲ ਫਲ ਫਲ ਮੂਲ ।
 ਆਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਅਰੁ ਅੰਤ ਕੈ ਅਨੰਤ ਹੈ ।
 ਪਿਤ ਸੁਤ ਸੁਤ ਪਿਤ ਸੁਤ ਪਿਤ ਪਿਤ ਸੁਤ ।
 ਉਤਪਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਗੂੜ੍ਹ ਮੂਲ ਮੰਤ ਹੈ ।
 ਪਥਿਕ ਬਸੇਰਾ ਕੇ ਨਿਬੇਰਾ ਜਿਉ ਨਿਕਸਿ ਬੈਠ ।
 ਇਤ ਉਤ ਵਾਰ ਪਾਰ ਸਰਿਤਾ ਸਿਧਤ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ।
 ਅਬਿਗਤ ਗਤਿ ਸਿਮਰਤ ਸਿਖ ਸੰਤ ਹੈ ॥੫੬॥

ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੀ ਅਪਾਰ ਕਥਾ ।
 ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਕੇ ਨਾਇਭੁ ਕੈਸੇ ਜਾਨੀਐ ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਅਉ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਹੈ ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਕੈਸੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਅਲਖ ਲਖਿਓ ਨ ਜਾਇ ਕੈਸੇ ਉਚਿ ਆਨੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਾਤਮ ਕੇ ਮਾਨੀਐ ॥੫੭॥

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
 ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਲੋਚਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸ੍ਵਨ ਮੈ ਸੁਰਤਿ ਰਾਖੀ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਬਾਸ ਰਸ ਰਸਨਾ ਉਚਾਰ ਹੈ ।
 ਅੰਤਰ ਹੀ ਅੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰੀਨ ਸੋਚਨ ਮੈ ।
 ਕਾਹੂ ਕੀ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ਬਿਖਮ ਬੀਚਾਰ ਹੈ ।

ਅਗਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਜਾਨੀਐ ਚਿਤੇਰੇ ਕੈਸੇ ।
ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰਿ ਹੈ ॥੨੩੨॥

ਰਚਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤਰਪਨ ।
ਚਿਤ੍ਰਹਿ ਚਿਤੇ ਚਿਤੇ ਚਿਤੇਰਾ ਉਰ ਆਨੀਐ ।
ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ।
ਸੁਨਿ ਧੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰ ਜੰਤ੍ਰਧਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ।
ਕਰੁਨਾਨਿਧਾਨ ਸੁਖਦਾਈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
ਕਥਤਾ ਬਕਤਾ ਸੁੰਤਾ ਦਾਤਾ ਕ੍ਰਗਤਾ ।
ਸ੍ਰਬਗਿ ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾਨੀਐ ॥੨੩੩॥

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
ਏਕ ਚੀਟੀ ਕੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕਹਤ ਨ ਆਵਹੀ ।
ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਚੀਟੀ ਕੇ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖੇ ।
ਸਹਸ ਅਨੇਕ ਏਕ ਬਿਲ ਮੇ ਸਮਾਵਹੀ ।
ਅਗ੍ਰਭਾਗੀ ਪਾਛੇ ਏਕੈ ਮਾਰਗ ਚਲਤ ਜਾਤ ।
ਪਾਵਤ ਮਿਠਾਸ ਬਾਸੁ ਤਹੀ ਮਿਲਿ ਧਾਵਹੀ ।
ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਮਿਲਿ ਤਾਤਕਾਲ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਰੂਪ ਹੁਇ ਦਿਖਾਵੇ ।
ਚੀਟੀ ਚੀਟੀ ਚਿਤ੍ਰ ਅਲਖ ਚਿਤੇਰੇ ਕਤ ਪਾਵਹੀ ॥੨੩੪॥

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
ਘਟ ਘਟ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੁਇ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ।
ਉਤ ਤੇ ਲਿਖਤ ਇਤ ਪਵਤ ਅੰਤਰਗਤਿ ।
ਇਤਹੂ ਤੇ ਲਿਖਿ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਰ ਪਠਾਏ ਹੈ ।
ਉਤ ਤੇ ਸਬਦ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਿ ।
ਇਤ ਸੁਨਿ ਸਮਝਿ ਕੈ ਉਤ ਸਮਝਾਏ ਹੈ ।
ਰਤਨ ਪਰੀਖਿ ਪੇਖਿ ਪਰਮਿਤਿ ਕੈ ਸੁਨਾਵੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ॥੨੩੫॥

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
ਕਾਹੂ ਸੇ ਨ ਕੋਊ ਕੀਨੇ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
ਨਿਪਟ ਕਪਟ ਘਟ ਘਟ ਨਟ ਵਟ ਨਟ ।
ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਅਟਪਟ ਜਾਵਦੇਕ ਹੈ ।
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਦਰਸਨ ਸੇ ਦਰਸੁ ।
ਬਚਨ ਸੇ ਬਚਨ ਨ ਸੁਰਤਿ ਸਮੇਕ ਹੈ ।
ਰੂਪ ਰੇਖ ਲੇਖ ਭੇਖ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ।
ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ॥੨੩੬॥

ਪੰਚਤਤ ਮੇਲ ਪਿੰਡ ਲੋਕ ਬੇਦ ਕਹੈ ਪਾਚੇ ।

ਤਤ ਕਹੇ ਕਾਹੇ ਭਾਂਤਿ ਰਚਤ ਭੇ ਆਇ ਹੀ ।
 ਕਾਹੇ ਸੇ ਧਰਨਧਾਰੀ ਧੀਰਜ ਕੈਸੇ ਬਿਥਾਰੀ ।
 ਕਾਹੇ ਸਯੋ ਗੜਯੋ ਅਕਾਸ਼ ਨਾਢੇ ਬਿਨ ਪਾਦ ਹੀ ।
 ਕਾਹੇ ਸੋਂ ਸਲਲ ਸਾਜੇ, ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਬਾਜੇ ।
 ਅਗਨ ਤਪਤ ਕਾਹੇ ਅਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੀ ।
 ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਨਾਥ ।
 ਉਨ ਕੀ ਭੀ ਓਹੀ ਜਾਨੈ ਬਕਨੇ ਹੈ ਬਾਦ ਜੀ ॥੬੨੪॥

ਸੁਖੀ

ਬਿਰਹ ਦਾਵਾਨਲ ਪ੍ਰਗਟੀ ਨ ਤਨ ਬਨ ਬਿਖੇ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਤਾਮੇ ਘ੍ਰਿਤ ਪਰਜਾਹਿ ਹੈ । ।
 ਪ੍ਰਬਮ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ਧੂਮ ਅਤਿਹੀ ਦੁਸਹਾ ਦੁਖ ।
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਗਗਨ ਘਨ ਘਟਾ ਅੰਧਕਾਰ ਹੈ ।
 ਭਭਕ ਭਭੂਕੇ ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸਯੋ ਹੈ ਅਕਾਸ ਸਸਿ ।
 ਤਾਰਕਾ ਮੰਡਲ ਚਿਨਗਾਰੀ ਚਮਕਾਰ ਹੈ ।
 ਕਾਸਿਓਂ ਕਹਉ ਕੈਸੇ ਅੰਤਕਾਲ ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਗਤਿ ।
 ਮੋਹਿ ਦੁਖ ਸੋਈ ਸੁਖਦਾਈ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੬੬੮॥

ਜਾਕੇ ਏਕ ਫਨ ਪੈ ਧਰਨ ਹੈ ਸੋ ਧਰਨੀਧਰ ।
 ਤਾਹਿ ਗਿਰਧਰ ਕਹੇ ਕਉਨ ਬਡਿਆਈ ਹੈ ।
 ਜਾਕੇ ਏਕ ਬਾਵਰੋ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਬਿਸੁਨਾਥ ।
 ਤਾਹਿ ਬ੍ਰਿਜਨਾਥ ਕਹੇ ਕੌਨ ਅਧਿਕਾਈ ਹੈ ।
 ਸਗਲ ਅਕਾਰ ਓਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰੇ ਜਿਨ ।
 ਤਾਹਿ ਨੰਦ ਨੰਦ ਕਹੇ ਕਉਨ ਨਕੁਰਾਈ ਹੈ ।
 ਉਸਤਤਿ ਜਾਨਿ, ਨਿੰਦਾ ਕਰਤ ਅਗਯਾਨ ਅੰਧ ।
 ਐਸੇ ਹੀ ਅਰਾਧਨ ਤੇ ਮੋਨ ਸੁਖਦਾਈ ਹੈ ॥੬੭੧॥

ਸੁਚਾ

ਅਗੀ ਪੁੰਆਂ ਧਉਲਹਰ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸੁਚਾਰਾ ॥ - ੪/੫.੨

ਸੁਦਾਮਾ, ਭਗਤ

ਬਿਪ੍ਰ ਸੁਦਾਮਾ ਦਾਲਦੀ ਬਾਲ ਸਖਾਈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਦਾਏ ॥
 ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਬਾਮੁਣੀ ਮਿਲ ਜਗਦੀਸ ਦਲਿਦ੍ਰ ਗਵਾਏ ॥
 ਚਲਿਆ ਗਿਣਦਾ ਗਟੀਆਂ ਕਜੋਂ ਕਰ ਜਾਈਏ ਕੌਣ ਮਿਲਾਏ ॥
 ਪਹੁਤਾ ਨਗਰ ਦੁਆਰਕਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰ ਖਲੋਤਾ ਜਾਏ ॥
 ਦੂਰਹੂੰ ਦੇਖ ਛੰਡਉਤ ਕਰ ਛੱਡ ਸਿੰਘਾਸਣ ਹਰਿ ਜੀ ਆਏ ॥
 ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਪਰਦਖਣਾ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਕੇ ਲੈ ਗਲ ਲਾਏ ॥

ਚਰਣੋਦਕ ਲੈ ਪੈਰ ਧੋਇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉਪਰ ਬੈਠਾਏ ॥
 ਪੁਛੇ ਕੁਸਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਏ ॥
 ਲੈਕੇ ਤੰਦਲ ਚਬਿਓਨ ਵਿਦਾ ਕਰੇ ਅਗੇ ਪਹੁੰਚਾਏ ॥
 ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਸਰੂਚ ਪਠਾਏ ॥ - ੧੦/੯.੧-੧੦

ਸੁੰਦਰੀ

ਜੇਦੀ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੈ ਸੁਹਾਵੇ ।
 ਸੋਈ ਸੁੰਦਰੀ ਕਹਾਵੈ ਛਬਿ ਕੈ ਛਬੀਲੀ ਹੈ ॥੨੦੯.੧॥

ਸੁਰਮਾ

ਜੇਸੇ ਤਉ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਮੇ ਪਰਦਲ ਮੇ ਅਕੇਲੋ ਜਾਇ ।
 ਜੀਤਿ ਆਵੈ ਸੋਈ ਸੂਰੋ ਸੁਭਟੁ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ੧੮੮.੩ ॥

ਸੇਵਕ (ਆਨਦੇਵ ਦਾ)

ਪੁਰਖ ਨਿਪੁੰਸਕ ਨ ਜਾਨੇ ਬਨਿਤਾ ਬਿਲਾਸ ॥
 ਬਾਝ ਕਹਾ ਜਾਨੇ ਸੁਖ ਸੰਤਤ ਸਨੇਹ ਕਉ ।
 ਗਨਿਕਾ ਸੰਤਾਨ ਕੋ ਬਖਾਨ ਕਹਾ ਗੋਤਚਾਰ ॥
 ਨਾਹ ਉਪਚਾਰ ਕਛੁ ਕੁਸਟੀ ਕੀ ਦੇਹ ਕਉ ।
 ਆਪਰੋ ਨ ਜਾਨੈ ਰੂਪ ਚੰਗ ਨ ਦਸਨ ਛਬਿ ॥
 ਜਾਨਤ ਨ ਬਹਰੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਸਪ੍ਰੇਹ ਕਉ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਜਾਨੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ॥
 ਜੇਸੇ ਤਉ ਜਵਾਸੇ ਨਹੀ ਚਾਹਤ ਹੈ ਮੇਹ ਕਉ ॥੪੪੩॥

ਬਾਝ ਬਪੂ ਪੁਰਖੁ ਨਿਪੁੰਸਕ ਨ ਸੰਤਤ ਹੁਇ ।
 ਸਲਲ ਬਿਲੇਇ ਕਤ ਮਾਖਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਫਨ ਗਹਿ ਦੁਗਧ ਪੀਆਏ ਨ ਮਿਟਤ ਬਿਖੁ ।
 ਮੂਰੀ ਖਾਏ ਮੁਖ ਸੇ ਨ ਪ੍ਰਗਟੇਸੁਬਾਸ ਹੈ ।
 ਮਾਨਸਰ ਪਰ ਬੈਠੇ ਬਾਇਸੁ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ।
 ਅਰਗਜਾ ਲੇਖੁ ਖਰ ਭਾਸਮ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਜਾਨੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਕਠਨ ਕੁਟੇਵ ਨ ਮਿਟਤ ਦੇਵਦਾਸ ਹੈ ॥੪੪੪॥

ਜੇਸੇ ਤਉ ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਬਿਲੋਕੀਅਤਿ ।
 ਗਰਜਿ ਗਰਜਿ ਬਿਨੁ ਬਰਖਾ ਬਿਲਾਤ ਹੈ ।
 ਜੇਸੇ ਤਉ ਹਿਮਾਚਲਿ ਕਠੋਰ ਅਉ ਸੀਤਲ ਅਤਿ ।
 ਸਕੀਐ ਨ ਖਾਇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਮਿਟਾਤ ਹੈ ।
 ਜੇਸੇ ਓਸੁ ਪਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ਸਜਲ ਦੇਹੀ ।

ਰਾਖੀਐ ਚਿਰਕਾਲ ਨ ਠਉਰ ਠਹਰਾਤਿ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਚਪਲ ਫਲ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਸ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ॥੪੪੬॥

ਨਾਚ ਕੈ ਭਤਾਰ ਕੈ ਸਨੇਹ ਪਤਬ੍ਰਤਾ ਹੁਇ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਏਕ ਟੇਕ ਪਤਬ੍ਰਤ ਲੀਨ ਹੈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਅਉ ਸੰਬਾਦ ਪਤਬ੍ਰਤ ਹੁਇ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਬਦ ਨ ਕਾਨ ਸਿਖ ਦੀਨ ਹੈ ।
 ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਸਰਬੰਗ ਹੇਰੇ ਪਤਬ੍ਰਤਿ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ਹੈ ।
 ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਗ੍ਰਿਹਿ ਗਉਨ ਕਰੈ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸਥਾਨ ਜੈਸੇ ਜਲਿ ਬਿਨੁ ਮੀਨ ਹੈ ॥੪੪੭॥

ਜੈਸੇ ਉਲੂ ਦਿਨ ਸਮੇ ਕਾਹੂਐ ਨ ਦੇਖਿਓ ਭਾਵੇ ।
 ਤੈਸੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੈ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਉਆ ਬਿਦਿਆਮਾਨ ਬੋਲਤ ਨ ਕਾਹੂ ਭਾਵੇ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਜਉ ਬੋਲੈ ਅਹੰਮੇਵ ਕੈ ।
 ਕਟਤ ਚਟਤ ਸ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਜੈਸੇ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਸੁਹਾਇ ਨ ਕਟੇਵ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਹਾਲ ਮਾਲ ਸੋਫਤ ਨ ਬਗੁ ਠਗੁ ।
 ਕਾਢੀਐ ਪਕਫਿ ਕਰਿ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ॥੪੪੮॥

ਜੈਸੇ ਉਲੂ ਆਦਿਤ ਉਦੈਤਿ ਜੋਤਿ ਕਉ ਨ ਜਾਨੇ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ਨ ਸੂਝੈ ਸਾਧਸੰਗ ਮੈ ।
 ਮਰਕਟ ਮਨ ਮਾਨਿਕ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੇ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਸਬਦੁ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਫਨਿੰਦ੍ਰ ਪੈ ਪਾਠ ਮਹਾਤਮੈ ਨ ਜਾਨੇ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਮਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅੰਗ ਮੈ ।
 ਬਿਨੁ ਹੰਸ ਬੰਸ ਬਗੁ ਠਗੁ ਨ ਸਕਤ ਟਿਕ ।
 ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਤਰੰਗ ਮੈ ॥੪੪੯॥

ਜੈਸੇ ਆਨ ਬਿਰਖ ਸਫਲ ਹੋਤ ਸਮੇ ਪਾਇ ।
 ਸੂਬਦਾ ਫਲੀਤੇ ਸਦਾ ਫਲ ਸੁ ਸ੍ਰਾਇ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਜਲ ਨਿਕਸਤ ਹੈ ਜਤਨ ਕੀਏ ।
 ਗੰਗਾ ਜਲ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ।
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਗਨਿ ਤੂਲ ਤੇਲ ਮੇਲ ਦੀਪ ਦਿਐ ।
 ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਸੀਅਰ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਕੀਏ ਫਲੁ ਦੇਤ ਜੇਤ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਨ ਸਾਸਨ ਜਮਾਦ ਹੈ ॥੪੫੦॥

ਗਿਰਗਿਟ ਕੈ ਰੰਗ ਕਮਲ ਸਮੇਹ ਬਹੁ ।
ਬਨੁ ਬਨੁ ਡੋਲੈ ਕਉਆ ਕਹਾ ਧਉ ਸਵਾਨ ਹੈ ।
ਘਰ ਘਰ ਫਿਰਤ ਮੰਜਾਰ ਅਹਾਰ ਪਾਵੈ ।
ਬੇਸ੍ਰਾ ਬਿਸਨੀ ਅਨੇਕ ਸਤੀ ਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
ਸਰ ਸਰ ਕ੍ਰਮਤ ਨ ਮਿਲਤ ਮਹਾਲ ਮਾਲ ।
ਜੀਵ ਘਾਤ ਕਰਤ ਨ ਮੋਨੀ ਬਗੁ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ।
ਮਾਖੀ ਤਿਆਗਿ ਚੰਦਨ ਦੁਰਗੰਧ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ॥੪੬੦॥

ਮਾਨਸਰ ਤਿਆਗਿ ਆਨਸਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਹੰਸੁ ।
ਖਾਇ ਜਲਜੰਤ ਹੰਸ ਬੰਸਹਿ ਲਜਾਵਈ ।
ਸਲਿਲ ਬਿਛੋਹ ਭਏ ਜੀਅਤ ਰਹੈ ਜਉ ਮੀਨ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੈ ਸਨੇਹੀ ਨ ਕਹਾਵਈ ।
ਬਿਨੁ ਘਨ ਬੁੰਦ ਜਉ ਅਨਤ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈ ।
ਚਾੜ੍ਹਕ ਸਮਤਾਨ ਬਿਖੈ ਲਛਨੁ ਲਗਾਵਈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਲਿ ਗੁਰਸਿਖ ਮੋਖ ਹੁਇ ।
ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਈ ॥੪੬੧॥

ਜਉ ਕੇਉ ਮਵਾਸ ਸਾਧਿ ਭੂਮੀਆ ਮਿਲਾਵੈ ਆਨਿ ।
ਤਾਪਰਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤ ਨਿਰਖ ਨਰਿੰਦ ਜੀ ।
ਜਉ ਕੇਉ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭ੍ਰਿਤਿ ਭਾਗਿ ਭੂਮੀਆ ਪੈ ਜਾਇ ।
ਧਾਇ ਮਾਰੈ ਭੂਮੀਆ ਸਹਿਤਿ ਹੀ ਰਜਿੰਦ ਜੀ ।
ਆਨ ਕੇ ਸੇਵਕ ਰਾਜਦੁਆਰ ਜਾਇ ਸੋਭਾ ਪਾਵੈ ।
ਸੇਵਕ ਨਰੇਸ ਆਨ ਦੁਆਰ ਜਾਤ ਨਿੰਦ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਆਨ ਅਨਤ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ।
ਆਨ ਨ ਸਮਰਥ ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਦ ਜੀ ॥੪੬੨॥

ਜੈਸੇ ਉਪਬਨ ਆਬ ਸੋਂਬਲ ਹੈ ਉਚ ਨੀਚ ।
ਨਿਹਫਲ ਸਫਲ ਪ੍ਰਗਟ ਪਹਚਾਨੀਐ ।
ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਜੈਸੇ ਬਾਂਸ ਅਉ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
ਗੰਧ ਨਿਰਗੰਧ ਸਿਵ ਸਕਤਿ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
ਸੀਪ ਸੰਖ ਦੇਉ ਜੈਸੇ ਰਹਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਿਖੈ ।
ਸ੍ਰਾਤਬੁੰਦ ਸੰਤਤਿ ਨ ਸਮਤ ਬਿਧਾਨੀਐ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕਨ ਭੇਦ ।
ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਅਮਾਨ ਜਗ ਮਾਨੀਐ ॥੪੬੩॥

ਜੈਸੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਪਰ ਪੁਰਖੈ ਨ ਦੇਖੀਓ ਚਾਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਕੈ ਪ੍ਰਤ ਹੀ ਕੈ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਸਰ ਸਰਿਤਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਚਾੜ੍ਹਕ ਨ ਚਾਹੈ ਕਾਹੂ ।
ਆਸ ਘਨ ਬੁੰਦ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਿਅ ਗੁਨ ਗਿਆਨ ਹੈ ।

ਦਿਨਕਰ ਓਰ ਭੋਰ ਚਾਹਤ ਨਹੀਂ ਚਕੋਰ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹਿਮ ਕਰ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਰਹਤਿ ਪੈ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਨ ਅਵਗਿਆ ਅਭਮਾਨੁ ਹੈ ॥੪੬੬॥

ਦੋਇ ਦਰਪਨ ਦੇਖੇ ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ।
 ਦੋਇ ਨਾਵ ਪਾਵ ਧਰੇ ਪਹੁਚੇ ਨ ਪਾਰਿ ਹੈ ।
 ਦੋਇ ਦਿਸਾ ਗਹੇ ਗਹਾਏ ਸੈ ਹਾਥ ਪਾਉ ਟੂਟੇ ।
 ਦੁਰਾਹੇ ਦੁਰਿਤ ਹੋਇ ਧੂਲ ਪਗੁ ਧਾਰਿ ਹੈ ।
 ਦੋਇ ਭੂਪ ਤਾਕੇ ਗਾਉ ਪਰਜਾ ਨ ਸੁਖੀ ਹੋਤ ।
 ਦੋਇ ਪੁਰਖਨ ਕੀ ਨ ਭੁਲਾਬਧੁ ਨਾਰਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਹੋਇ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਟੇਵ ਗਹੈ ।
 ਸਹੈ ਜਮ ਛੰਡ ਪ੍ਰਿਯ ਜੀਵਨੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੪੬੭॥

ਕੁਆ ਕੇ ਮੇਢਭੁ ਨਿਧਿ ਜਾਨੈ ਕਹਾ ਸਾਗਰ ਕੀ ।
 ਸ੍ਰਾਂਤਭੁੰਦ ਮਹਿਮਾ ਨ ਸੰਖ ਜਾਨਈ ।
 ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੇਤ ਕਹਾ ਜਾਨੈ ਉਲੂ ।
 ਸੇਖਲ ਸੇ ਕਹਾ ਖਾਇ ਸੁਹਾ ਹਿਤ ਠਾਨਈ ।
 ਬਾਇਸ ਨ ਜਾਨਤ ਮਰਾਲ ਮਾਲ ਸੰਗਤਿ ।
 ਮਰਕਟ ਮਾਨਭੁ ਹੀਰਾ ਨ ਪਹਿਚਾਨਈ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਜਾਨੈ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਗੁੰਗੇ ਬਹਰੇ ਨ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਮਨੁ ਮਾਨਈ ॥੪੭੦॥

ਅੰਬਰ ਬੋਚਨ ਜਾਇ ਦੇਸ ਦਿਗੰਬਰਨ ਕੇ ।
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਨ ਹੋਇ ਲਾਭ ਸਹਸੇ ਹੈ ਮੂਲਿ ਕੇ ।
 ਰਤਨ ਪਰੀਖਿਆ ਸੀਖਿਆ ਚਾਹੈ ਜਉ ਆਧਨ ਪੈ ।
 ਰੰਕਨ ਪੈ ਰਾਜੁ ਮਾਗੇ ਮਿਖਿਆ ਕ੍ਰਮ ਭੂਲ ਕੇ ।
 ਗੁੰਗਾ ਪੈ ਪੜਨ ਜਾਇ ਜੋਤਕ ਬੈਦਕ ਬਿਦਿਆ ।
 ਬਰਾ ਪੈ ਰਾਗ ਨਾਦ ਅਨਿਥਾ ਅਭੂਲਿ ਕੇ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਦੋਖ ਮੇਟਿ ਮੋਖ ਚਾਹੈ ।
 ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਦੁਖ ਸਹੈ ਜਮਸੂਲ ਕੇ ॥੪੭੫॥

ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਰਾਜ ਤਨ ਜੰਬੁਕ ਅਧੀਨ ਹੋਤ ।
 ਖਗ ਪਤ ਸੁਤ ਜਾਇ ਜੁਹਾਰਤ ਕਾਗ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਚਾਹ ਕੇਤ ਬਸ ਗ੍ਰਿਹਨ ਮੈ ਸੁਰਿਤਰ ।
 ਸੋਭ ਨ ਅਰਕ ਬਨ ਰਵਿ ਸਸਿ ਲਾਗਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਾਮਧੇਨ ਸੁਤ ਸੁਕਰੀ ਸਬਨ ਪਾਨ ॥
 ਐਰਾਪਤ ਸੁਤ ਗਰਧਭ ਅਗ੍ਰਭਾਗ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਤ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ॥
 ਨਿਹਫਲ ਜਨਮੁ ਜਿਉ ਬੰਸ ਮੈ ਬਜਾਗਿ ਹੈ ॥੪੭੭॥

ਜੈਸੇ ਪਤਿਬੁਝਾ ਕਉ ਪਵਿਤ੍ਰ ਘਰਿ ਵਾਤ ਨਾਤ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਲੋਗਚਾਰ ਹੈ ।
 ਤਾਤ ਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਤ ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਸਖਾ ॥
 ਸੇਵਾ ਗੁਰਜਨ ਸੁਖ ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ ।
 ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਪਰਸੂਤ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਧਾਰੀ ॥
 ਸਕਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੋਈ ਬਿਬਿਧਿ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ਲੇਪੁ ਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮੈ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਪ੍ਰਿਥੁ ਜਨਮੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੪੮੩॥

ਪਾਨ ਕਪੂਰ ਲਉਂਗ ਚਰ ਕਾਗੈ ਆਗੈ ਰਾਖੇ ।
 ਬਿਸਟਾ ਬਿਗੰਧਖਾਤ ਅਧਿਕ ਸਿਯਾਨ ਕੈ ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਸ਼ਾਨਜਉ ਪੈ ਗੰਗਾ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੈ ।
 ਟਰੈ ਨ ਕੁਟੇਵ ਦੇਵ ਹੋਤ ਨ ਅਗਿਆਨ ਕੈ ।
 ਸਾਪਹਿ ਪੈ ਪਾਨ ਮਿਸਟਾਨ ਮਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ।
 ਉਗਲਤ ਕਾਲਕੂਟ ਹਉਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਮਾਨਸਰ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਰਾਲ ਸਭਾ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਤਕਤ ਬਗੁ ਧਿਆਨ ਕੈ ॥੪੮੪॥

ਸੇਵਕ ਤੇ ਬੇਮੁਖ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਬੇਮੁਖ ਤੇ ਸੇਵਕ (ਤੁਲਨਾ)'

ਸ਼੍ਰੋਸ਼ਟ (ਕੁਲ/ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ)

ਜੋਈ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਸੁਚਾਰ ਚਾਰ ॥
 ਸੋਈ ਪਰਵਾਰਿ ਬਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਸ਼ਟੁ ਬਖਾਨੀਐ ॥੩੮੦.੧॥

ਸੈਣ, ਭਗਤ

ਸੁਣਿ ਪਰਤਾਪੁ ਕਬੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਿਖੁ ਹੋਆ ਸੈਣੁ ਨਾਈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਚਾਤੀ ਕਰੈ ਭਲਕੈ ਰਾਜ ਦੁਆਰੈ ਜਾਈ ।
 ਆਏ ਸੰਤ ਪਰਾਹੁਣੇ ਕੀਰਤਨੁ ਹੋਆ ਰੈਣਿ ਸਭਾਈ ।
 ਛਡਿ ਨ ਸਕੈ ਸੰਤ ਜਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਿ ਨ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ।
 ਸੈਣ ਰੂਪਿ ਹਰਿ ਜਾਇ ਕੈ ਆਇਆ ਰਾਣੇ ਨੇ ਰੀਝਾਈ ।
 ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਨੇ ਵਿਦਾ ਕਰਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਿ ਗਇਆ ਸਰਮਾਈ ।
 ਰਾਣੇ ਦੂਰਹੁ ਸਦਿ ਕੈ ਗਲਹੁ ਕਵਾਇ ਖੋਲਿ ਪੈਨੁਾਈ ।
 ਵਸਿ ਕੀਤਾ ਹਉਂ ਤੁਧੁ ਅਜੁ ਬੋਲੈ ਰਾਜਾ ਸੁਣੈ ਲੁਕਾਈ ।
 ਪਰਗਟੁ ਕਰੈ ਭਗਤਿ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੦/੧੬.੧-੯

ਸੋਭਾ (ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ?)

ਕੌਨ ਗੁਨ ਗਾਇਕੇ ਚੀਝਾਈਐ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ ।
ਕਵਨ ਮੋਹਨ ਜਗ ਮੋਹਨ ਬਿਮੋਹੀਐ ।
ਕੌਨ ਸੁਖ ਦੈਕੇ ਸੁਖਸਾਗਰ ਸਰਣ ਗਹੌਂ ।
ਭੁਖਨ ਕਵਨ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਮਨ ਮੋਹੀਐ ।
ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਕੇ ਨਾਯਕ ਕੀ ਨਾਯਕਾ ਹੈ ।
ਕੈਸੇ , ਅੰਤ੍ਰਜਾਮੀ ਕੌਨ ਉਕਤ ਕੇ ਬੋਹੀਐ ।
ਤਨੁ ਮਨੁ ਧਨੁ ਹੇ ਸਰਬਸੁ ਬਿਸੁ ਜਾਕੈ ਬਸੁ ।
ਕੈਸੇ ਬਸੁ ਆਵੈ ਜਾਕੀ ਸੋਭਾ ਲਗ ਸੋਹੀਐ ॥੬੦੨॥

ਸ੍ਰੋ-ਸੰਬੋਧਨ

ਵੇਖੋ : 'ਮਮ-ਹਾਲ'

ਹਉਮੈ

ਹਉਮੈ ਬਜਰੁ ਭਾਰ ਹੈ ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਰਾਲਾ ।

ਹੰਸੁ-ਵੰਸ

ਹੰਸੁ ਵੰਸੁ ਹੈ ਮਾਨਸਰਿ ਸਹਜ ਸਰੋਵਰਿ ਵਡ ਪਰਤਾਪੈ । - ੧੧/੧੨.੩

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ

ਪੰਜਿ ਪਿਆਲੇ ਪੰਜਿ ਪੀਰ ਛਠਮੁ ਪੀਰੁ ਬੈਠਾ ਗੁਰੁ ਭਾਰੀ ।
ਅਰਜਨੁ ਕਾਇਆ ਪਲਟਿ ਕੈ ਮੂਰਤਿ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦੁ ਸਵਾਰੀ ।
ਚਲੀ ਪੀੜੀ ਸੋਢੀਆ ਰੂਪੁ ਦਿਖਾਵਣਿ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ।
ਦਲਿਭੰਜਨ ਗੁਰੁ ਸੁਰਮਾ ਵਡ ਜੋਧਾ ਬਹੁ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
ਪੁਛਨਿ ਸਿਖ ਅਰਦਾਸਿ ਕਰਿ ਛਿਆ ਮਹਲਾਂ ਤਕਿ ਦਰਸੁ ਨਿਹਾਰੀ ।
ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੋਲੇ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਣਹੁ ਸੰਸਾਰੀ ।
ਕਲਿਜੁਗੁ ਪੀੜੀ ਸੋਢੀਆ ਨਿਹਚਲ ਨੀਵ ਉਸਾਰਿ ਖਲਾਰੀ ।
ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਰੇ ਅਵਤਾਰੀ ॥ - ੧/੪੮.੧-੮

ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੁ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੁ ਸਦਾ ਵਿਗਸੰਦਾ ।
ਅਚਰਜ ਨੇ ਅਚਰਜ ਮਿਲੈ ਵਿਸਮਾਦੈ ਵਿਸਮਾਦ ਮਿਲੰਦਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਕਾਰ ਨਿਬਹੰਦਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਲੈ ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਚਲੰਦਾ ॥ - ੨੪/੨੧.੪-੭

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਿ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ।
ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੁ ਜੋਤਿ ਇਕ ਦੁਇ ਨਾਵ ਧਰਾਇਆ ।
ਪੁਤ੍ਰੁ ਪਿਆਰੁ ਪਿਉ ਪੁਤ ਤੇ ਵਿਸਮਾਦਹੁ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਬਿਰਖਹੁ ਫਲੁ ਫਲੁ ਤੇ ਬਿਰਖੁ ਆਚਰਜਹੁ ਆਚਰਜੁ ਸੁਹਾਇਆ ।
ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਆਖੀਅਨਿ ਪੁਛੇ ਪਾਰਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਹੋਰਨਿ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖੀਐ ਗੁਰੁ ਚੇਲੇ ਮਿਲਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਹਰਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਭਾਇਆ ॥ - ੨੪/੨੪.੧-੭

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਿ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਨਾਉ ਸਦਵਾਇਆ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਰਾਧਿਆ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲਾਇਆ ।
ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਕਰਿ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਪਸਾਇਆ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਇਆ ।
ਸਾਧ ਜਨਾ ਗੁਰ ਚਰਨ ਧਿਆਇਆ ॥ - ੨੫/੧.੧-੭

ਧਰਮਸਾਲ ਕਰਿ ਬਹੀਦਾ ਇਕ ਥਾਉਂ ਨ ਟਿਕੈ ਟਿਕਾਇਆ ।
ਪਾਤਿਸਾਹ ਘਰਿ ਆਵਦੇ ਗਤਿ ਚਤ੍ਰਿਆ ਪਾਤਿਸਾਹ ਚੜਾਇਆ ।
ਉਮਤਿ ਮਹਲੁ ਨ ਪਾਵਦੀ ਨਠਾ ਫਿਰੈ ਨ ਡਰੈ ਡਰਾਇਆ ।
ਮੰਜੀ ਬਹਿ ਸੰਤੋਖਦਾ ਕੁਤੇ ਰਖਿ ਸਿਕਾਰੁ ਖਿਲਾਇਆ ।
ਬਾਣੀ ਕਰਿ ਸੁਣਿ ਗਾਂਵਦਾ ਕਥੈ ਨ ਸੁਣੈ ਨ ਗਾਵਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਸੇਵਕ ਪਾਸ ਨ ਰਖੀਅਨਿ ਦੋਖੀ ਦੁਸਟ ਆਗੂ ਮੁਹਿ ਲਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਨ ਲੁਕੈ ਲੁਕਾਇਆ ਚਰਣ ਕਵਲ ਸਿਖ ਭਵਰ ਲੁਭਾਇਆ ।
ਅਜਰੁ ਜਰੈ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਇਆ ॥ - ੨੬/੨੪.੧-੮

ਦਸਤਗੀਰ ਹੁਇ ਪੰਜ ਪੀਰ ਹਰਿ ਗੁਰੁ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦੁ ਅਡੋਲਾ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹਾਂ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਅਡੋਲਾ ।
ਪੰਜ ਪਿਆਲੇ ਅਜਰੁ ਜਰਿ ਹੋਇ ਮਸਤਾਨ ਸੁਜਾਣ ਵਿਚੋਲਾ ।
ਤੁਰੀਆ ਚੜ੍ਹਿ ਜਿਠਿ ਪਰਮਤਤੁ ਛਿਅ ਵਰਤਾਰੇ ਕੋਲੇ ਕੋਲਾ ।
ਛਿਅ ਦਰਸਣੁ ਛਿਅ ਪੀੜੀਆਂ ਇਕਸੁ ਦਰਸਣੁ ਅੰਦਰਿ ਗੋਲਾ ।
ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਵਿਚੋਲਾ ।
ਗਿਆਰਹ ਰੂਦ੍ਰ ਸਮੁੰਦ ਵਿਚਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਤਿਸੁ ਰਤਨੁ ਅਮੋਲਾ ।
ਬਾਰਹ ਸੋਲਾਂ ਮੇਲ ਕਰਿ ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਉ ਹਿੰਡੋਲਾ ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਬਾਲਾ ਭੋਲਾ ॥ - ੨੯/੩.੧-੯

ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਖੁਦਾਇ ਪੀਰ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਹੋਆ ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਕਾਰੁ ਪਲੋਆ ।

ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰਿ ਲਖ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਕਰੋਂਦੇ ਵੇਆ ।
 ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਿਚਿ ਸਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਗਤਾਤਿ ਸਮੇਆ ।
 ਲਖ ਗਤਾਤਿ ਕਤਾਹ ਵਿਚਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਦਤਹਿ ਸੀਖ ਪਰੇਆ ।
 ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਬੂੰਦ ਇਕੁ ਠੰਢੇ ਤਤੇ ਹੋਇ ਖਲੇਆ ।
 ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਲਖ ਲਖ ਚਰਣ ਕਵਲ ਚਰਣੋਂਦਕੁ ਹੋਆ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਅਲੇਆ ।
 ਹਰਿਗੋਵਿੰਦ ਗੁਰ ਛਤ੍ਰ ਚੰਦੇਆ ॥ - ੩੯/੪.੧-੯

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ

ਆਨੰਤਾ ਕੂਕੇ ਭਲੇ ਸੋਭ ਵਧਾਵਣ ਹਨਿ ਸਿਰਦਾਰਾ ।
 ਇਟਾ ਰੋੜਾ ਜਾਣੀਐ ਨਵਲ ਨਿਹਾਲੁ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰਾ ।
 ਤਖਤੁ ਧੀਰ ਗੰਭੀਰੁ ਹੈ ਦਰਗਹੁ ਤੁਲੀ ਜਪੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ।
 ਮਨੁਸਾ ਧਾਰੁ ਅਬਾਹੁ ਹੈ ਤੀਰਥੁ ਉਪਲੁ ਸੇਵਕ ਸਾਰਾ ।
 ਕਿਸਨਾ ਝੰਝੀ ਆਖੀਐ ਪੰਮੂ ਪੁਰੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਆਰਾ ।
 ਪਿੰਗਤੁ ਮੇਂਦੂ ਜਾਣੀਅਨਿ ਵਡੇ ਸੁਜਾਨ ਤਖਾਲ ਅਪਾਰਾ ।
 ਬਨਵਾਲੀ ਤੇ ਪਰਸਰਾਮ ਬਾਲ ਵੈਦ ਹਉ ਤਿਨਿ ਬਲਿਹਾਰਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥ - ੧੧/੨੯.੧-੮

ਲਸਕਰਿ ਭਾਈ ਤੀਰਥਾ ਗੁਆਲੀਏਰ ਸੁਇਨੀ ਹਰਿਦਾਸੁ ।
 ਭਾਵਾ ਧੀਰੁ ਉਜੈਨ ਵਿਚਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਸਬਦਿ ਨਿਵਾਸੁ ।
 ਮੇਲੁ ਵਡਾ ਬੁਰਹਾਨ ਪੁਰਿ ਸਨਮੁਖ ਸਿਖ ਸਹਜ ਪਰਗਾਸੁ ।
 ਭਗਤੁ ਭਈਆ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨਾਲਿ ਬੋਦਲਾ ਘਰੇ ਉਦਾਸੁ ।
 ਮਲਕੁ ਕਟਾਰੁ ਜਾਨੀਐ ਪਿਰਥੀਮਲ ਜਰਾਈ ਖਾਸੁ ।
 ਭਗਤੁ ਛੁਰਾ ਵਖਾਣੀਐ ਛਲੂ ਰੀਹਾਣੇ ਸਾਬਾਸੁ ।
 ਸੁੰਦਰ ਸੁਆਮੀ ਦਾਸ ਦੁਇ ਵੰਸ ਵਧਾਵਣ ਕਵਲ ਵਿਗਾਸੁ ।
 ਗੁਜਰਾਤੇ ਵਿਚਿ ਜਾਣੀਐ ਭੋਖਾਰੀ ਭਾਬੜਾ ਸੁਲਾਸੁ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਰਹਿਰਾਸੁ ॥ - ੧੧/੩੦.੧-੯

ਸੁਹੰਢੈ ਮਾਈਆ ਲੰਮੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗਾਵੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ।
 ਚੂਹੜ ਚਉਝੜੁ ਲਖਣਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮ ਵਖਾਣੀ ।
 ਸਨਮੁਖਿ ਸਿਖੁ ਪਿਰਾਯਾ ਵਿਚਿ ਭਾਈ ਭਾਨਾ ਵਿਰਤੀਹਾਣੀ ।
 ਜਟੂ ਤਪਾ ਸੁ ਜੋਨ ਪੁਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਸੇਵ ਕਮਾਣੀ ।
 ਪਟਣੈ ਸਭਰਵਾਲ ਹੈ ਨਵਲੁ ਨਿਹਾਲਾ ਸੁਧ ਪਰਾਣੀ ।
 ਜੈਤਾ ਸੇਠ ਵਖਾਣੀਐ ਵਿਨੁ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਹੋਰੁ ਨ ਜਾਣੀ ।
 ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਭਾਨੂ ਬਹਿਲੁ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ।
 ਸਨਮੁਖੁ ਸੋਢੀ ਬਦਲੀ ਸੇਠ ਗੁਪਾਲੈ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਣੀ ।

ਸੁੰਦਰੁ ਚਢਾ ਆਗੈ ਢਾਕੈ ਮੋਹਣਿ ਸੇਵ ਕਮਾਣੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥ -੧੧/੩੧.੧-੧੦

ਹਰੀਚੰਦ/ਤਾਰਾਰਾਣੀ

ਸੁਖੁ ਰਾਜੇ ਹਰੀ ਚੰਦ ਘਰਿ ਨਾਰਿ ਸੁ ਤਾਰਾ ਲੋਚਨ ਰਾਣੀ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਗਾਵਦੇ ਰਾਤੀ ਜਾਇ ਸੁਣੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ।
ਪਿਛੈ ਰਾਜਾ ਜਾਗਿਆ ਅਧੀ ਰਾਤਿ ਨਿਖੰਡਿ ਵਿਹਾਣੀ ।
ਰਾਣੀ ਦਿਸਿ ਨ ਆਵਈ ਮਨ ਵਿਚਿ ਵਰਤਿ ਗਈ ਹੈਰਾਣੀ ।
ਹੋਰਤੁ ਰਾਤੀ ਉਠਿ ਕੈ ਚਲਿਆ ਪਿਛੈ ਤਰਲ ਜੁਆਣੀ ।
ਰਾਣੀ ਪਹੁਤੀ ਸੰਗਤੀ ਰਾਜੇ ਖੜੀ ਖੜਾਉ ਨੀਸਾਣੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਰਾਧਿਆ ਜੋਤੀ ਜੁੜੀ ਖੜਾਉ ਪੁਰਾਣੀ ।
ਰਾਜੇ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤੁ ਇਹੁ ਏਹ ਖੜਾਵ ਹੈ ਦੇਜ ਵਿਛਾਣੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੀ ॥ - ੧੦/੬.੧-੯

ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)
ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ (ਤੁਲਨਾ)

ਦੁਹੁ ਮਿਲਿ ਜੰਮੇ ਦੁਇ ਜਣੇ ਦੁਹੁ ਜਣਿਆਂ ਦੁਇ ਚਾਰ ਚਲਾਏ ।
ਹਿੰਦੂ ਆਖਨਿ ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੁਸਲਮਾਣਾਂ ਨਾਉ ਖੁਦਾਏ ।
ਹਿੰਦੂ ਪੂਰਬਿ ਸਉਹਿਆਂ ਪਛਮਿ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਨਿਵਾਏ ।
ਗੰਗ ਬਨਾਰਸਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮਕਾ ਮੁਸਲਮਾਣੁ ਮਨਾਏ ।
ਵੇਦ ਕਤੇਬਾਂ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਚਾਰ ਵਰਨ ਚਾਰਿ ਮਜਹਬ ਚਲਾਏ ।
ਪੰਜ ਤਤ ਦੋਵੈ ਜਣੇ ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਛਾਏ ।
ਇਕ ਥਾਉਂ ਦੁਇ ਨਾਉਂ ਧਰਾਏ ॥ -੩੩/੨.੧-੨

ਸਾਹਿਬੁ ਇਕੋ ਰਾਹਿ ਦੁਇ ਜਗ ਵਿਚਿ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣਾ । -੩੩/੪.੫

ਹਿੰਦੂਮਤਿ

ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਆ ਦਰਸਨਾਂ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਰੋਵਦੇ ਦੇਵ ਸਬਲ ਤੀਰਥ ਭਰਮਾਇਆ ।
ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਅਪਛਰਾਂ ਸੁਰਪਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਛਾਇਆ ।
ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆਂ ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਗਣਾਇਆ ।
ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਹੋਮ ਜਗ ਵਰਤ ਨੇਮ ਨਈਵੇਦ ਪੁਜਾਇਆ ।
ਸਿਖਾ ਸੂਤ੍ਰਿ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਪਿਤਰ ਕਰਮ ਦੇਵ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਉਪਦੇਸੁ ਦਿਝਾਇਆ ॥ -੮/੭.੧-੭

ਹੁਕਮ

ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੇ ਕੇਵਡੁ ਹੁਕਮੁ ਨ ਬੋਪਰਵਾਰੀ । - ੧੮/੧੨.੫

ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ

ਗਲ ਨ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲੈ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ ਕਾਰ ਕਰਾਰੀ । - ੧੧/੨.੩

ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਹੋਇ ਕੈ ਸਾਹਿਬੁ ਦੇ ਹੁਕਮੈ ਵਿਚਿ ਰਹਣਾ । - ੧੮/੨੨.੧

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਹਥ ਜੋੜਿ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ ਰਹਨਿ ਖੜੋਤੇ । - ੨੯/੫.੧

ਹੋਰਤ ਰੰਗ (ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਦੂਜੇ ਭਾਇ'

ਕਚਾ ਗੁਰੂ

ਵੇਖੋ : ਗੁਰੂ (ਵਿਣੁ ਗੁਣ)

ਕਠੋਰ ਚਿਤ

ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਨ ਭਿਜਈ ਰਹੈ ਨਿਕੋਰ ਘੜੇ ਭੰਨ ਜਾਣੈ ॥ - ੧੭/੧੧.੫

ਕੰਨਿਆ

ਨੇਹਰ ਕੁਆਰਿ ਕੰਨਿਆ ਲਾਡਲੀ ਕੈ ਮਾਨੀਅਤਿ
ਬਿਆਹੇ ਸਸੁਰਾਰ ਜਾਇ ਗੁਨਨੁ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ॥ ੧੧੮ ॥

ਕਪਟ ਸਨੇਹ/ਹੀ

ਤੀਰਥਿ ਪੁਰਖਿ ਸੰਜੋਗ ਲੋਗ ਚਹੁ ਕੁੰਡਾਂ ਦੇ ਆਇ ਜੁੜਦੇ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾਂ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੰਦੇ ।
ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਹੋਮ ਜਗ ਵਰਤ ਨੇਮ ਕਰਿ ਵੇਦ ਸੁਣੰਦੇ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਣ ਜੁਗਤਿ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਥਾਨ ਪੂਜੰਦੇ ।
ਬਗਾ ਬਗੇ ਕਪੜੇ ਕਰਿ ਸਮਾਧਿ ਅਪਰਾਧਿ ਨਿਵੰਦੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਨ ਚਾਲ ਚਲੰਦੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਫਲੁ ਨ ਲਹੰਦੇ ॥ - ੧੭/੩.੧-੭

ਖਟੁ ਰਸ ਮਿਠ ਰਸ ਮੇਲਿ ਕੈ ਛਤੀਹ ਭੋਜਨ ਹੋਨਿ ਰਸੋਈ ।
ਜੇਵਣਿਵਾਰ ਜਿਵਾਲੀਐ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਲੋਈ ।
ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭੁਗਤਿ ਕਰਿ ਹੋਇ ਜਿਸੁ ਜਿਹਬਾ ਸਾਉ ਸਿਵਾਣੈ ਸੋਈ ।
ਕਤਛੀ ਸਾਉ ਨ ਸੰਭਲੈ ਛਤੀਹ ਬਿੰਜਨ ਵਿਚਿ ਸੰਜੋਈ ।
ਰਤੀ ਰਤਕ ਨਾ ਰਲੈ ਰਤਨਾ ਅੰਦਰਿ ਹਾਰਿ ਪਰੋਈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਆਵੇਸੁ ਨ ਹੋਈ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹਿ ਨ ਦਰਗਹ ਵੋਈ ॥ - ੧੭/੮.੧-੭

ਨਦੀਆ ਨਾਲੇ ਵਾਹਤੇ ਗੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਗੰਗ ਹੁਵੰਦੇ ।
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸੇਵਦੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਸੇਵ ਕਰੰਦੇ ।
ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਵਿਚਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਨਾਉ ਸੁਣੰਦੇ ।
ਹਸਤੀ ਨੀਰਿ ਨੁਵਾਲੀਅਨਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲਿ ਛਾਰੁ ਛਣੰਦੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਚਿਤਿ ਧਰੰਦੇ ।
ਤੁੰਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿੰਜੀਐ ਬੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਫਲ ਨ ਫਲੰਦੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਨ ਸੋਹ ਪੁਜੰਦੇ ॥ - ੧੭/੯.੧-੭

ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਹੋਇ ਸਭ ਕੇ ਕੰਚਨੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਹੋਇ ਮੁਲਿ ਅਮੁਲੁ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੈ ।
ਪਥਰੁ ਪਾਥਸਿ ਪਰਜੀਐ ਪਾਥਸੁ ਹੋਇ ਨ ਕੁਲ ਅਭਿਮਾਣੈ ।
ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਸਟੀਐ ਤਤ ਭੜ ਭੁਬੈ ਭਾਰ ਭੁਲਾਣੈ ।
ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਨ ਭਿਜਈ ਚਹੈ ਨਿਕੋਰੁ ਘੜੈ ਭੰਨਿ ਜਾਣੈ ।
ਅਗੀ ਅੰਦਰਿ ਫੁਟਿ ਜਾਇ ਅਹਰਣਿ ਘਣ ਅੰਦਰਿ ਹੈਰਾਣੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਅੰਦਰਿ ਆਣੈ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਨ ਹੋਇ ਧਿਛਾਣੈ ॥ - ੧੭/੧੧.੧-੮

ਰੋਗੀ ਮਾਣਸੁ ਹੋਇ ਕੈ ਫਿਰਦਾ ਬਾਹਲੇ ਵੈਦ ਪੁਛੰਦਾ ।
ਕਦੈ ਵੈਦ ਨ ਜਾਣਨੀ ਵੇਦਨ ਦਾਰੂ ਰੋਗੀ ਸੰਦਾ ।
ਹੋਰੋ ਦਾਰੂ ਰੋਗੁ ਹੋਰ ਹੋਇ ਪਚਾਇਤ ਦੁਖ ਮਹੰਦਾ ।
ਆਵੈ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਘਰਿ ਦਾਰੂ ਦਸੈ ਰੋਗੁ ਲਹੰਦਾ ।
ਸੰਜਮਿ ਰਹੈ ਨ ਖਾਇ ਪਥੁ ਖਟਾ ਮਿਠਾ ਸਾਉ ਚਖੰਦਾ ।
ਦੋਸੁ ਨ ਦਾਰੂ ਵੈਦ ਨੋ ਵਿਣੁ ਸੰਜਮਿ ਨਿਤ ਰੋਗੁ ਵਧੰਦਾ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਹੋਇ ਕੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਆਇ ਬਹੰਦਾ ।
ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਚੰਦਾ ॥ - ੧੭/੧੩.੧-੮

ਧੋਤੇ ਹੋਵਨਿ ਉਜਲੇ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਖਰੈ ਅਮੋਲੇ ।
ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਰੰਗੀਅਨ ਸਭੇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗੁ ਅਭੋਲੇ ।
ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਲੈ ਪੈਨੂਦੈ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਸ ਵਸਨਿ ਕੋਲੇ ।

ਸੋਭਾਵੰਤੁ ਸੁਹਾਵਣੇ ਚਜ ਅਚਾਰ ਸੀਗਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ।
ਕਾਲਾ ਕੰਬਲੁ ਉਜਲਾ ਹੋਇ ਨ ਧੋਤੇ ਰੰਗਿ ਨਿਰੋਲੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਝਾਕੈ ਅੰਦਰਿ ਨੀਰੁ ਵਿਰੋਲੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਉਜੜ ਖੋਲੇ ॥ - ੧੭/੧੫.੧-੭

ਖੋਤੇ ਅੰਦਰਿ ਜੰਮਿ ਕੈ ਸਭ ਦੂ ਉੱਚਾ ਹੋਇ ਵਿਖਾਲੇ ।
ਬੂਟ ਵਡਾ ਕਰਿ ਫੈਲਦਾ ਹੋਇ ਚੁਹਚੁਹਾ ਆਪੁ ਸਮਾਲੇ ।
ਖੇਤਿ ਸਫਲ ਹੋਇ ਲਾਵਣੀ ਫੂਟਨਿ ਤਿਲੁ ਬੁਆੜ ਨਿਰਾਲੇ ।
ਨਿਹਫਲ ਸਾਚੇ ਖੇਤ ਵਿਚਿ ਜਿਉ ਸਰਵਾੜ ਕਮਾਦ ਵਿਚਾਲੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਕਰਨਿ ਬੇਤਾਲੇ ।
ਨਿਹਫਲ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥਾ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਹੋਵਨਿ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ।
ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਮ ਜੰਦਾਰਿ ਹਵਾਲੇ ॥ - ੧੭/੧੬.੧-੭

ਉਜਲ ਕੈਹਾਂ ਚਿਲਕਣਾ ਬਾਲੀ ਜੇਵਣਿ ਜੂਠੀ ਹੋਵੇ ।
ਜੂਠਿ ਸੁਆਹੂ ਮਾਂਜੀਐ ਗੰਗਾ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਲੈ ਧੋਵੇ ।
ਬਾਹਰੁ ਸੁਚਾ ਧੋਤਿਆਂ ਅੰਦਰਿ ਕਾਲਖ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੇ ।
ਮਨਿ ਜੂਠੇ ਤਨਿ ਜੂਠਿ ਹੈ ਬੁਕਿ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਵਜੈ ਹੋਵੇ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਗਲਾਂ ਗੋਵੇ ।
ਗਲੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਖੰਡੁ ਖੰਡੁ ਕਰਿ ਸਾਉ ਨ ਭੋਵੇ ।
ਮਖਨੁ ਖਾਇ ਨ ਨੀਰੁ ਵਿਲੋਵੈ ॥ - ੧੭/੧੭.੧-੭

ਰੁਖਾਂ ਵਿਚਿ ਕੁਰੁਖ ਹਨਿ ਦੇਵੈਂ ਅਰੰਭ ਕਨੇਰ ਦੁਆਲੇ ।
ਅਰੰਭੁ ਫਲੈ ਅਰਭੋਲੀਆਂ ਫਲ ਅੰਦਰਿ ਬੀਅ ਚਿਤਮਿਡਾਲੇ ।
ਨਿਬਹੈ ਨਾਹੀਂ ਨਿਜੜਾ ਹਰਵਰਿ ਆਈ ਹੋਇ ਉਚਾਲੇ ।
ਕਲੀਆਂ ਪਵਨਿ ਕਨੇਰ ਨੋਂ ਦੁਰਮਤਿ ਵਿਚਿ ਦੁਰੰਗ ਦਿਖਾਲੇ ।
ਬਾਹਰੁ ਲਾਲੁ ਗੁਲਾਲੁ ਹੋਇ ਅੰਦਰਿ ਚਿਟਾ ਦੁਬਿਧਾ ਨਾਲੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗਣਤੀ ਵਿਚਿ ਭਵੈ ਭਰਨਾਲੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਖੋਹ ਮੁਹਿ ਕਾਲੇ ॥ - ੧੭/੧੮.੧-੭

ਵਣ ਵਿਚਿ ਫਲੈ ਵਣਾਸਪਤਿ ਬਹੁ ਰਸੁ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੁਹੰਦੇ ।
ਅੰਬ ਸਦਾ ਫਲ ਸੋਹਣੈ ਆਤ੍ਰੁ ਸੇਵ ਅਨਾਰ ਫਲੰਦੇ ।
ਦਾਖ ਬਿਜਉਰੀ ਜਾਮਨੁ ਖਿਰਣੀ ਝੂਤ ਖਜੂਰਿ ਅਨੰਦੇ ।
ਪੀਲੂ ਪੇੜੁ ਬੋਰ ਬਹੁ ਕੋਲੇ ਤੇ ਅਖਨੋਟ ਬਣੰਦੇ ।
ਮੂਲਿ ਨ ਤਾਵਨੀ ਅਕਟਿਡਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਫਲ ਤਜਿ ਅਕਿ ਵਸੰਦੇ ।
ਜੇ ਬਣ ਜੋਕ ਲਵਾਈਐ ਦੁਧੁ ਨ ਪੀਐ ਲੋਹੁ ਗੰਦੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗਣਤੀ ਅੰਦਰਿ ਝਾਕ ਝਖੰਦੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹਿ ਨ ਬੇਹਿ ਜੁੜੰਦੇ ॥ - ੧੭/੧੯.੧-੮

ਜੈਸੇ ਤਉ ਕੁਚੀਲ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਅਤੀਤ ਮਾਖੀ ।
 ਰਾਖੀ ਨ ਰਹਿਤ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਇਛਾਚਾਰੀ ਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਜਉ ਅਹਾਰ ਸਨਬੰਧ ਪਰਵੇਸੁ ਕਰੈ ।
 ਜਰੈ ਨ ਅਜਰ ਉਕਲੇਦੁ ਖੇਦੁ ਭਾਰੀ ਹੈ ।
 ਬਿਧਿਕ ਬਿਧਾਨ ਜਿਉ ਉਦਿਆਨ ਮੇ ਟਾਟੀ ਦਿਖਾਇ ।
 ਕਰੈ ਜੀਵਘਾਤ ਅਪਰਾਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਹਿਰਦੈ ਬਿਲਾਉ ਅਰੁ ਨੈਨ ਬਗ ਧਿਆਨੀ ਪ੍ਰਾਨੀ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਦੇਹੀ ਅੰਤ ਹੁਇ ਦੁਖਾਰੀ ਹੈ ॥੨੩੯॥

ਗਊਮੁਖ ਬਾਘੁ ਜੈਸੇ ਬਸੈ ਮ੍ਰਿਗਮਾਲ ਬਿਖੈ ।
 ਕੰਗਨ ਪਹਿਰਿ ਜਿਉ ਬਿਲਟੀਆ ਖਗ ਮੋਹਈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਗ ਧਿਆਨ ਧਾਰਿ ਕਰਤ ਅਹਾਰ ਮੀਨ ।
 ਗਨਿਕਾ ਸਿੰਗਾਰ ਸਾਜਿ ਬਿਬਿਚਾਰ ਜੋਹਈ ।
 ਪੰਚ ਬਟਵਾਰੇ ਭੋਖਧਾਰੀ ਜਿਉ ਸਘਾਤੀ ਹੋਇ ।
 ਅੰਤਿ ਫਾਸੀ ਡਾਰਿ ਮਾਰੈ ਦੋਹ ਕਰ ਦੋਹਈ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੈ ਮਿਲਤ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੈ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਬਾਸ ਗਠੀਲੇ ਨ ਬੋਹਈ ॥੨੪੦॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਅੰਤਰਿ ਜੁਗੰਤਰ ਬਸੈ ਪਾਖਾਨ ॥
 ਭਿਦੈ ਨ ਰਿਦੈ ਕਠੋਰ ਬੂਡੈ ਬਜ੍ਞ ਭਾਰ ਕੈ ।
 ਅਨਸਠਿਤੀਰਥ ਮਜਨ ਕਰੈ ਤੋਬਰੀ ਤਉ ॥
 ਮਿਟਤ ਨ ਕਰਵਾਈ ਭੋਏ ਵਾਰ ਪਾਰ ਕੈ ।
 ਅਹਿਨਿਸਿ ਅਹਿ ਲਪਟਾਨੇ ਰਹੈ ਚੰਦਨਹਿ ॥
 ਤਜਤ ਨ ਬਿਖੁ ਤਉ ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰ ਕੈ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਦੇਹ ਨਿਹਫਲ ਜਗਤ ਮੈ ।
 ਸੰਤਨ ਕੇ ਹੋ ਦੇਖੀ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਕਾਰ ਕੈ ॥੨੪੧॥

ਜੈਸੇ ਘਨਘੋਰ ਮੋਹ ਚਾਕੁਰ ਸਨੇਹ ਗਤਿ ॥
 ਬਰਖਤ ਮੋਹ ਅਸਨੇਹ ਕੈ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਮਲ ਜਲ ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਹੁਇ ॥
 ਮਧੁਕਰ ਦਿਨਕਰ ਹੋਤ ਉਪਜਾਵਹੀ ।
 ਦਾਦਰ ਨਿਰਾਦਰ ਹੁਇ ਜੀਅਤਿ ਪਵਨ ਭਖਿ ।
 ਜਲ ਤਜਿ ਮਾਰਤ ਨ ਪ੍ਰੇਮਹਿ ਲਜਾਵਹੀ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕੁ ਹੈ ॥
 ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਨ ਜਲ ਹੋਤ ਠਹਰਾਵਹੀ ॥੪੪੨॥

ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੰਸਾਰ ਬਿਬਿਚਾਰ ਕਰੈ ਗਨਿਕਾ ਪੈ ।
 ਤਾਹਿ ਲੋਗ ਬੇਦ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਕੀ ਨ ਕਾਨਿ ਹੈ ।
 ਕੁਲਾਬਪੁ ਛਾਡਿ ਭਰਤਾਰ ਆਨ ਦੁਆਰ ਜਾਇ ।

ਲਾਛਨੁ ਲਗਾਵੈ ਕੁਲ ਅੰਕੁਸ ਨ ਮਾਨਿ ਹੈ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਬਗ ਧਿਆਨ ਆਨ ਸਰ ਫਿਰੇ ।
 ਮਾਨਸਰ ਛਾਛੈ ਹੰਸੁ ਬੰਸੁ ਮੈ ਅਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖ ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ।
 ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਲੇਖ ਨਿਰਲੇਪੁ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥੪੯੦॥

ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਮੇਲ ਖੇਲ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਕੈ ਪਤੰਗੁ ।
 ਦੀਪਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਹੂ ਸਮਾਵਈ ।
 ਸਹਜ ਸੰਜੋਗ ਅਰੁ ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਬਿਖੇ ।
 ਜਲ ਮਿਲਿ ਬਿਛੁਰਤ ਮੀਨ ਹੁਇ ਦਿਖਾਵਈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਥਕਤਿ ਚਕਤ ਹੋਇ ।
 ਸਬਦਬੋਧੀ ਕੁਰੰਗ ਜੁਗਤਿ ਜਤਾਵਈ ।
 ਮਿਲਿ ਬਿਛੁਰਤ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਸਨੇਹੀ ਨ ਕਹਾਵਈ ॥੫੫੦॥

ਕਬੀਰ / ਰਾਮਾਨੰਦ

ਹੋਇ ਬਿਰਕਤੁ ਬਨਾਰਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਰਾਮਾਨੰਦੁ ਗੁਸਾਈਂ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਲੇ ਉਠਿ ਕੈ ਜਾਂਦਾ ਗੰਗਾ ਨੁਵਾਣ ਤਾਈਂ ।
 ਅਗੇ ਹੀ ਦੇ ਜਾਇ ਕੈ ਲੰਮਾ ਪਿਆ ਕਬੀਰ ਤਿਥਾਈਂ ।
 ਪੈਰੀ ਟੁੰਬਿ ਉਠਾਇਆ ਬੇਲਹੁ ਰਾਮ ਸਿਖ ਸਮਝਾਈ ।
 ਜਿਉ ਲੋਹਾ ਪਾਸੁ ਛੁਰੇ ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਨਿੰਮੁ ਮਹਕਾਈ ।
 ਪਸੁ ਪਰੇਤਹੁ ਦੇਵ ਕਰਿ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ।
 ਅਚਰਜ ਨੋ ਅਚਰਜੁ ਮਿਲੇ ਵਿਸਮਾਦੈ ਵਿਸਮਾਦੁ ਮਿਲਾਈ ।
 ਝਰਣਾ ਝਰਦਾ ਨਿਤਰਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਣੀ ਅਘਤ ਘੜਾਈ ।
 ਰਾਮ ਕਬੀਰੇ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ ॥ - ੧੦/੧੫.੧-੯

ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਖਾਂਡ ਖਾਂਡ ਕਹੇ ਜਿਹਬਾ ਨ ਸੁਾਦੁ ਮੀਠੋ ਆਵੈ ॥
 ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਕਹੇ ਸੀਤ ਨ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
 ਬੈਦ ਬੈਦ ਕਹੇ ਰੋਗ ਮਿਟਤ ਨ ਕਾਹੂ ਕੋ ॥
 ਦਰਬ ਦਰਬ ਕਹੇ ਕੋਊ ਦਰਬਹਿ ਨ ਬਿਲਾਸ ਹੈ ।
 ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਹਤ ਪ੍ਰਗਟੇ ਨ ਸੁਬਾਸੁ ਬਾਸੁ ।
 ਚੰਦ੍ਰ ਚੰਦ੍ਰ ਕਹੈ ਉਜੀਆਰੇ ਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟਿ ਕਹਤ ਨ ਰਹਤ ਪਾਵੈ ॥
 ਕਰਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਨ ਉਦਤਿ ਅਕਾਸ ਹੈ ॥੪੩੭॥

ਜੈਸੇ ਖਾਂਡ ਖਾਂਡ ਕਰੇ ਮੁਖਿ ਨਹੀਂ ਮੀਠਾ ਹੋਇ ।
 ਜਬ ਲਗ ਜੀਭ ਸ੍ਵਾਦ ਖਾਂਡੁ ਨਹੀਂ ਖਾਈਐ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਤ ਅੰਧੇਰੀ ਮੈਂ ਦੀਪਕ ਦੀਪਕ ਕਰੇ ।
 ਤਿਮਰ ਨ ਜਾਈ ਜਬ ਲਗ ਨ ਜਰਾਈਐ ।
 ਜੈਸੇ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨ ਕਰੇ ਗਿਆਨ ਹੂੰ ਨ ਹੋਤ ਕਛੁ ।
 ਜਬ ਲਗੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਤਰਿ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਕਰੇ ਗੁਰਧਿਆਨ ਹੂ ਨ ਪਾਵਤ ।
 ਤਬ ਲਗੁ ਗੁਰ ਦਰਸ ਜਾਇ ਨ ਸਮਾਈਐ ॥੫੪੨॥

ਜੈਸੇ ਲਾਖ ਕੇਰਿ ਲਿਖਤ ਨ ਕਨ ਭਾਰ ਲਾਗੇ ।
 ਜਾਨਤ ਸੁ ਸੂਮ ਹੋਇ ਜਾਕੇ ਗਨ ਰਾਖੀਐ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰੇ ਪਾਈਐ ਨ ਅਮਰ ਪਦ ।
 ਜੋ ਲੋ ਜਿਹਾ ਕੈ ਸੁਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨ ਚਾਖੀਐ ।
 ਬੰਦੀਜਨ ਕੀ ਅਸੀਸ ਭੂਪਤਿ ਨ ਹੋਇ ਕੋਊ ।
 ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠੇ ਜੈਸੇ ਚਕ੍ਰਵੇ ਨ ਭਾਖੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਲਿਖੇ ਸੁਨੇ ਕਰੇ ਪਾਈਐ ਨਾ ਗੁਰਮਤਿ ।
 ਜੋ ਲੋ ਗੁਰਸਬਦ ਕੀ ਸੁਜੁਕਤ ਨ ਲਾਖੀਐ ॥੫੪੫॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਪਪੀਹਾ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰਿਯ ਟੇਰ ਹੋਰੇ ਬੂੰਦ ।
 ਵੈਸੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਪਤੰਗੁ ਪੇਖਿ ਜ਼ਾਰਾ ਜਰੇ ।
 ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਸਮੁਾਰ ਹੈ ।
 ਜਲ ਸੈ ਨਿਕਸ ਜੈਸੇ ਮੀਨ ਮਰ ਜਾਤ ਤਾਤ ।
 ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਬਿਰਹਨੀ ਬਪੁਹਾਰ ਹੈ ।
 ਬਿਰਹਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਕੈ ਕਹਾਵੇ ।
 ਕਰਨੀ ਕੈ ਐਸੀ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕੋਊ ਨਾਰ ਹੈ ॥੬੪੫॥

ਕਰਮਹੀਣ

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਮਨਿ ਉਚਧਾਰੀ ।
 ਕਰਮਹੀਣੁ ਦੁਰਮਤਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ - ੧੨/੧੦.੬-੭

ਕਲਿਜੁਗ

ਕਲਿਜੁਗੁ ਚਉਥਾ ਥਾਪਿਆ ਸੂਦੁ ਬਿਰਤਿ ਜਗ ਮਹਿ ਵਰਤਾਈ ।
 ਕਰਮ ਸੁ ਰਿਗਿ ਜੁਜਰ ਸਿਆਮ ਕੇ ਕਰੇ ਜਗਤੁ ਰਿਦਿ ਬਹੁ ਸੁਕਰਾਈ ।
 ਮਾਇਆ ਮੋਹੀ ਮੋਦਨੀ ਕਲਿ ਕਲਿਵਾਲੀ ਸਭਿ ਭਰਮਾਈ ।
 ਉਠੀ ਗਿਲਾਨਿ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਜਲੈ ਲੁਕਾਈ ।
 ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੈ ਪੂਜਦਾ ਉਚ ਨੀਚ ਸਭਿ ਗਤਿ ਬਿਸਰਾਈ ।

ਭਏ ਬਿਅਦਲੀ ਪਾਤਸਾਹ ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਉਮਰਾਇ ਕਸਾਈ ।
ਰਹਿਆ ਤਪਾਵਸੁ ਤਿਹੁ ਜੁਗੀ ਚਉਥੇ ਜੁਗਿ ਜੋ ਦੇਇ ਸੁ ਪਾਈ ।
ਕਰਮ ਭ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭਿ ਭਈ ਲੋਕਾਈ ॥ - ੧/੨.੧-੮

ਚਹੁ ਬੇਦਾਂ ਕੇ ਧਰਮ ਮਥਿ ਖਟਿ ਸਾਸਤੁ ਕਥਿ ਰਿਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕਾ ਜਿਉ ਤਿਹਿ ਕਹਾ ਤਿਵੈ ਜਗੁ ਗਾਵੈ ।
ਗਾਵਨਿ ਪਤਨਿ ਬਿਚਾਰਿ ਬਹੁ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਵਿਚਲਾ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ।
ਇਹਿ ਅਚਰਜੁ ਮਨ ਆਵਦੀ ਪਤਤਿ ਗੁਣਤਿ ਕਛੁ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਵੈ ।
ਜੁਗ ਜੁਗ ਏਕੋ ਵਰਨ ਹੈ ਕਲਿਜੁਗਿ ਕਿਉ ਬਹੁਤੇ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
ਜੰਦੇ ਵਜੇ ਤਿਹੁ ਜੁਗੀ ਕਥਿ ਪੜ੍ਹਿ ਰਹੈ ਭਰਮੁ ਨਹਿ ਜਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਕਥਿਆ ਚਾਰਿ ਬੇਦਿ ਖਟਿ ਸਾਸਤ੍ਰਿ ਸੰਗਿ ਸਾਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਮਤਿ ਸਭਿ ਗਾਵੈ ॥ - ੧/੮.੧-੮

ਬੇਦ ਅਬਰਬਨੁ ਮਥਨਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਸੇਖਿਕ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ।
ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਫਲੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ।
ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਮੰਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸੋ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਆਪੇ ਕਛੁ ਨ ਹੋਵਈ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਹਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵੈ ।
ਜੈਸਾ ਕਰਿ ਤੈਸਾ ਲਹੈ ਰਿਖਿ ਕਣਾਦਿਕ ਭਾਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਸਤਿਜੁਗਿ ਕਾ ਅਨਿਆਇ ਸੁਣਿ ਇਕ ਫੇਰੇ ਸਭੁ ਜਗਤ ਮਰਾਵੈ ।
ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਵੰਸੁ ਕੁਵੰਸ ਕੁਹਾਵੈ ।
ਕਲਿਜੁਗ ਜੋ ਫੇਰੇ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥ - ੧/੧੩.੧-੮

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਮੇਰੁ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਾਸਨਾ ਬਧਾ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ।
ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਫੇਰਿ ਵਟਾਈਐ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ਮਰਮੁ ਕਉ ਪਾਵੈ ।
ਸਤਿਜੁਗਿ ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਕਰਿ ਤ੍ਰੇਤੇ ਵਿਚਿ ਜੋਨੀ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ।
ਤ੍ਰੇਤੇ ਕਰਮਾਂ ਬਾਂਧਤੇ ਦੁਆਪਰਿ ਫਿਰਿ ਅਵਤਾਰ ਕਰਾਵੈ ।
ਦੁਆਪਰਿ ਮਮਤਾ ਅਹੰ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਗਰਬਿ ਗਲਾਵੈ ।
ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗਾਂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਸਾ ਨ ਚੁਕਾਵੈ ।
ਫਿਰਿ ਕਲਿਜੁਗ ਅੰਦਰਿ ਦੇਹਿ ਧਰਿ ਕਰਮਾਂ ਅੰਦਰਿ ਫੇਰਿ ਫਸਾਵੈ ।
ਅਉਸਰੁ ਚੁਕਾ ਹਬ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੧/੧੫.੧-੮

ਕਲਿਜੁਗ ਕੀ ਸੁਣ ਸਾਧਨਾ ਕਰਮ ਕਿਰਤਿ ਕੀ ਚਲੈ ਨ ਕਾਈ ।
ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਠਉੜਿ ਨ ਪਾਈ ।
ਲਹੇ ਕਮਾਣਾ ਏਤ ਜੁਗਿ ਪਿਛਲੀ ਜੁਗੀਂ ਕਰੀ ਕਮਾਈ ।
ਪਾਇਆ ਮਾਨਸ ਦੇਹਿ ਕਉ ਐਥੋ ਚੁਕਿਆ ਠੌਰ ਨ ਠਾਈ ।
ਕਲਿਜੁਗਿ ਕੇ ਉਪਕਾਰਿ ਸੁਣਿ ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਅਬਰਵਣ ਗਾਈ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ਜਗ ਹੋਮ ਗੁਰਪੁਰਬਿ ਕਮਾਈ ।

ਕਰਿ ਕੇ ਨੀਚ ਸਦਾਵਣਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਭੁ ਲੇਖੈ ਅੰਦਰਿ ਪਾਈ ।
ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਵੈ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧/੧੬.੧-੮

ਜੁਗਿ ਗਰਦੀ ਜਬ ਹੋਵਹੇ ਉਲਟੇ ਜੁਗੁ ਕਿਆ ਹੋਇ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਉਹੇ ਗਿਲਾਨਿ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਰਤੇ ਪਾਪ ਭ੍ਰਿਸਟਿ ਸੰਸਾਰਾ ।
ਵਰਨਾਵਰਨ ਨ ਭਾਵਨੀ ਖਹਿ ਖਹਿ ਜਲਨ ਬਾਂਸ ਅੰਗਿਆਰਾ ।
ਨਿੰਦਿਆ ਚਲੇ ਵੇਦ ਕੀ ਸਮਝਨਿ ਨਹਿ ਅਗਿਆਨਿ ਗੁਬਾਰਾ ।
ਬੇਦ ਗਿਰੰਥ ਗੁਰ ਹਟਿ ਹੈ ਸਿਸੁ ਲਗਿ ਭਵਜਲ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਹੁ ਨ ਬੁਝੀਐ ਜਿਚਰੁ ਧਰੇ ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰਾ ।
ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਇਕੁ ਹੈ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਜਗਤੁ ਬਣਜਾਰਾ ।
ਚੜੈ ਸੂਰ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰਾ ॥ - ੧/੧੭.੧-੮

ਕਲਿਜੁਗਿ ਬੋਧੁ ਅਉਤਾਰੁ ਹੈ ਬੋਧੁ ਅਬੋਧੁ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵੈ ।
ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੈ ਵਰਜਈ ਸੋਈ ਕਰੇ ਜੋਈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ।
ਕਿਸੇ ਪੁਜਾਈ ਸਿਲਾ ਸੁੰਨਿ ਕੋਈ ਗੋਰੀ ਮਝੀ ਪੁਜਾਵੈ ।
ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪਾਖੰਡ ਕਰਿ ਕਲਹਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਹੁ ਵਾਦਿ ਵਧਾਵੈ ।
ਆਪੇ ਧਾਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਨਿਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਧਰਮ ਚਲਾਵੈ ।
ਕੋਈ ਪੂਜੇ ਚੰਦੁ ਸੂਰੁ ਕੋਈ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਮਨਾਵੈ ।
ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ।
ਫੋਕਟਿ ਧਰਮੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ॥ - ੧/੧੮.੧-੮

ਕਲਿਜੁਗਿ ਹੁੰਧੁਕਾਰੁ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੇਖੈ । - ੧/੨੫.੫

ਕਲਿ ਆਈ ਕੂਤੇ ਮੁਹੀ ਖਾਜੁ ਹੋਇਆ ਮੁਰਦਾਰ ਗੁਜਾਈ ।
ਰਾਜੇ ਪਾਪੁ ਕਮਾਂਵਦੇ ਉਲਟੀ ਵਾਤ ਖੇਤ ਕਉ ਖਾਈ ।
ਪਰਜਾ ਅੰਧੀ ਗਿਆਨ ਬਿਨੁ ਕੂੜ ਕੁਸਤੁ ਮੁਖਹੁ ਆਲਾਈ ।
ਚੇਲੇ ਸਾਜ ਵਜਾਇਦੇ ਨਚਨਿ ਗੁਰੂ ਬਹੁਤੁ ਬਿਧਿ ਭਾਈ ।
ਸੇਵਕ ਬੈਠਨਿ ਘਰਾਂ ਵਿਚਿ ਗੁਰੁ ਉਠਿ ਘਰੀਂ ਤਿਨਾੜੇ ਜਾਈ ।
ਕਾਜੀ ਹੋਏ ਰਿਸਵਤੀ ਵਢੀ ਲੈ ਕੈ ਹਕੁ ਗਵਾਈ ।
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੇ ਦਾਮਿ ਹਿਤੁ ਭਾਵੈ ਆਇ ਕਿਬਾਊਂ ਜਾਈ ।
ਵਰਤਿਆ ਪਾਪੁ ਸਭਸਿ ਜਗਿ ਮਾਂਹੀ ॥ - ੧/੨੦.੧-੮

ਸਤਿਜੁਗੁ ਉਤਮੁ ਆਖੀਐ ਇਕੁ ਫੇਰੈ ਸਭ ਦੇਸੁ ਦੁਹੇਲਾ ।
ਕੁਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪੁਰਿ ਵੰਸੁ ਵਿਪ੍ਰੰਸੁ ਕੁਵੇਲਾ ।
ਕਲਿਜੁਗਿ ਸਚੁ ਨਿਆਉ ਹੈ ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਇਕੇਲਾ । - ੧੨/੧੬.੧-੩

ਸਤਿਜੁਗਿ ਇਕੁ ਵਿਗਾੜਦਾ ਤਿਸੁ ਪਿਛੈ ਫਤਿ ਦੇਸੁ ਪੀੜਾਏ ।

ਤੇਤੈ ਨਗਰੀ ਵਗਲੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਵੰਸੁ ਨਰਕਿ ਸਹਮਾਏ ।
 ਜੋ ਫੇਤੈ ਸੋ ਫਤੀਦਾ ਕਲਿਜੁਗਿ ਸਚਾ ਨਿਆਉ ਕਰਾਏ ।
 ਸਤਿਜੁਗ ਸਤੁ ਤੇਤੈ ਜੁਗਾ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾ ਚਾਰਿ ਦਿਤਾਏ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਉ ਅਰਾਧਣਾ ਹੋਰ ਕਰਮ ਕਰਿ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਏ ।
 ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਲੁਣੀਐ ਬੀਜਿਆ ਪਾਪੁ ਪੁੰਨੁ ਕਰਿ ਦੁਖ ਸੁਖ ਪਾਏ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਚਿਤਵੈ ਪੁੰਨ ਫਲ ਪਾਪਹੁ ਲੇਪੁ ਅਧਰਮ ਕਮਾਏ । - ੨੩/੧੭.੧-੭

ਸਤਿਜੁਗ ਦਾ ਅਨਿਆਉ ਵੇਖਿ ਧਉਲ ਧਰਮੁ ਹੋਆ ਉਡੀਣਾ ।
 ਸੁਰਪਤਿ ਨਰਪਤਿ ਚਕ੍ਰਵੈ ਰਖਿ ਨ ਹੰਘਨਿ ਬਲ ਮਤਿ ਹੀਣਾ ।
 ਤੇਤੈ ਖਿਸਿਆ ਪੈਰੁ ਇਕੁ ਹੋਮ ਜਗ ਜਗੁ ਬਾਪਿ ਪਤੀਣਾ ।
 ਦੁਆਪਰਿ ਦੁਇ ਪਗ ਧਰਮ ਦੇ ਪੂਜਾ ਚਾਰ ਪਖੰਡੁ ਅਲੀਣਾ ।
 ਕਲਿਜੁਗ ਰਹਿਆ ਪੈਰ ਇਕੁ ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਾ ਧਰਮ ਅਧੀਣਾ । - ੨੩/੧੮.੧-੪

ਸਤਿਜੁਗ ਪਾਪ ਕਮਾਣਿਆ ਇਕਸ ਪਿਛੈ ਦੇਸੁ ਦੁਖਾਲਾ ।
 ਤੇਤੈ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਪਾਪੁ ਵੰਸੁ ਕੇ ਦਾਲਾ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਵਰਤੈ ਧਰਮ ਨਿਆਉ ਸੁਖਾਲਾ ।
 ਫਲੈ ਕਮਾਣਾ ਤਿਹੁ ਜੁਗੀਂ ਕਲਿਜੁਗਿ ਸਫਲੁ ਧਰਮੁ ਤਤਕਾਲਾ ।
 ਪਾਪ ਕਮਾਣੈ ਲੇਪੁ ਹੈ ਚਿਤਵੈ ਧਰਮ ਸੁਫਲੁ ਫਲ ਵਾਲਾ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੁਰਪੁਰਖ ਕਹਿ ਬੀਜਨਿ ਬੀਜੁ ਸਚੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ।
 ਸਫਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਣ ਘਾਲਾ ॥ - ੨੬/੭.੧-੭

ਸਤਿਜੁਗਿ ਸਤਿ ਤੇਤੈ ਜੁਗਾ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾ ਬਹਲੀ ਘਾਲਾ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉਂ ਲੈ ਪਾਰਿ ਪਵੈ ਭਵਜਲ ਭਰਨਾਲਾ ।
 ਚਾਰਿ ਚਰਣ ਸਤਿਜੁਗੈ ਵਿਚਿ ਤੇਤੈ ਚਉਥੈ ਚਰਣ ਉਕਾਲਾ ।
 ਦੁਆਪਰਿ ਹੋਏ ਪੈਰ ਦੁਇ ਇਕਤੈ ਪੈਰ ਧਰਮੁ ਦੁਖਾਲਾ । - ੨੬/੮.੧-੪

ਕਾਮਨੀ

ਜੇਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੇ ਤਾਕੀ ਸਬੈ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵੈ ।
 ਜੇਈ ਕਾਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਸੀਲ ਕੈ ਸੁਸੀਲੀ ਹੈ । ॥੨੦੯.੩॥

ਕਿਵੇ (ਆਤਮਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ)

ਕਵਨ ਅੰਜਨ ਕਰਿ ਲੋਚਨ ਬਿਲੋਕੀਅਤ ।
 ਕਵਨ ਕੁੰਡਲ ਕਰਿ ਸੁਵਨ ਸੁਨੀਜੀਐ ।
 ਕਵਨ ਤੰਮੋਲ ਕਰਿ ਰਸਨਾ ਸੁਜਸੁ ਰਸੈ ।
 ਕੋਨ ਕਰਿ ਕੰਕਨ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਜੀਐ ।
 ਕਵਨ ਕੁਸਮਹਾਰ ਕਰਿ ਉਰ ਧਾਰੀਅਤ ।

ਕੌਨ ਅੰਗੀਆ ਸੁ ਕਰਿ ਅੰਕਮਾਲ ਦੀਜੀਐ ।
ਕਉਨ ਹੀਰ ਦੀਰ ਲਪਟਾਇਕੇ ਲਪੇਟ ਲੀਜੇ ।
ਕਵਨ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ ਪੀਜੀਐ ॥੬੨੬॥

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ /ਬਧਕ

ਜਾਣਿ ਸੁਤਾ ਪਰਭਾਸ ਵਿਚਿ ਗੋਡੇ ਉਤੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਵਿਚਿ ਪਦਮੁ ਹੈ ਬਿਲਮਿਲ ਝਲਕੇ ਵਾਂਗੀ ਤਾਰੇ ।
ਬੰਧਿਕੁ ਆਇਆ ਭਾਲਦਾ ਮਿਰਗੇ ਜਾਣਿ ਬਾਣੁ ਲੈ ਮਾਰੇ ।
ਦਰਸਨ ਡਿਠੋਸੁ ਜਾਇ ਕੈ ਕਰਣ ਪਲਾਵ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰੇ ।
ਗਲਿ ਵਿਚਿ ਲੀਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਅਵਗੁਣੁ ਕੀਤਾ ਹਰਿ ਨ ਚਿਤਾਰੇ ।
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤੋਖਿਆ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਬਿਰਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ।
ਭਲੇ ਭਲੇ ਕਰਿ ਮੰਨੀਅਨਿ ਬੁਰਿਆਂ ਦੇ ਹਰਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ।
ਪਾਪ ਕਰੇਂਦੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ॥ - ੧੦/੨੩.੧-੮

ਕੂੜ ਤੇ ਸਚ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਸਚ ਤੇ ਕੂੜ (ਤੁਲਨਾ)'

ਖਟ-ਸਾਸਤਰ

ਚਹੁ ਬੇਦਾਂ ਕੇ ਧਰਮ ਮਥਿ ਖਟਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕਥਿ ਰਿਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਨਕਾਦਿਕਾ ਜਿਉ ਤਿਹਿ ਕਹਾ ਤਿਵੈ ਜਗੁ ਗਾਵੈ ।
ਗਾਵਨਿ ਪੜਨਿ ਬਿਚਾਰਿ ਬਹੁ ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਵਿਰਲਾ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ।
ਇਹਿ ਅਚਰਜੁ ਮਨ ਆਵਦੀ ਪੜਤਿ ਗੁਣਤਿ ਕਛੁ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਵੈ ।
ਜੁਗ ਜੁਗ ਏਕੇ ਵਰਨ ਹੈ ਕਲਿਜੁਗਿ ਕਿਉ ਬਹੁਤੇ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
ਜੰਦੇ ਵਜੇ ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗੀ ਕਥਿ ਪਤ੍ਰਿ ਰਹੈ ਭਰਮੁ ਨਹਿ ਜਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਕਥਿਆ ਚਾਰਿ ਬੇਦਿ ਖਟਿ ਸਾਸਤ੍ਰਿ ਸੰਗਿ ਸਾਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਮਤਿ ਸਭਿ ਗਾਵੈ ॥ - ੧/੮.੧-੮

ਗੋਤਿਮ ਤਪੇ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ਰਿਗਿ ਵੇਦ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ।
ਨਿਆਇ ਸਾਸਤ੍ਰਿ ਕੋ ਮਥਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਰਤੇ ਹਥਿ ਜਣਾਈ ।
ਸਭ ਕਛੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਹੋਰਿ ਬਾਤਿ ਵਿਚਿ ਚਲੇ ਨ ਕਾਈ ।
ਦੁਹੀ ਸਿਰੀ ਕਰਤਾਰੁ ਹੈ ਆਪਿ ਨਿਆਰਾ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਈ ।
ਕਰਤਾ ਕਿਨੈ ਨ ਦੇਖਿਆ ਕੁਦਰਤਿ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ।
ਹੰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਛਪਾਇ ਕੈ ਪੜਦਾ ਭਰਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ਸੁਣਾਈ ।
ਰਿਗਿ ਕਹੈ ਸੁਣਿ ਗੁਰਮੁਖਹੁ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨ ਦੂਜੀ ਰਾਈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨਾ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥ - ੧/੯.੧-੮

ਫਿਰਿ ਜੈਮਨਿ ਰਿਖੁ ਬੋਲਿਆ ਜੁਜਰਿ ਵੇਦਿ ਮਥਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਕਰਮਾ ਉਤੇ ਨਿਬੜੇ ਦੇਹੀ ਮਧਿ ਕਰੇ ਸੇ ਪਾਵੈ ।
ਬਾਪਸਿ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਕਰਮ ਵਾਸ ਕਰਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ।
ਸਹਸਾ ਮਨਹੁ ਨ ਚੁਕਈ ਕਰਮਾਂ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ।
ਕਰਮਿ ਵਰਤਣਿ ਜਗਤਿ ਕੀ ਇਕੋ ਮਾਇਆ ਬੁਹਮ ਕਹਾਵੈ ।
ਜੁਜਰਿ ਵੇਦਿ ਕੇ ਮਥਨਿ ਕਰਿ ਤਤ ਬੁਹਮੁ ਵਿਚਿ ਭਰਮੁ ਮਿਲਾਵੈ ।
ਕਰਮ ਦ੍ਰਿਤਾਇ ਜਗਤ ਵਿਚਿ ਕਰਮ ਬੰਧਿ ਕਰਿ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨਾ ਨ ਸਹਸਾ ਜਾਵੈ ॥ - ੧/੧੦.੧-੮

ਸਿਆਮ ਵੇਦ ਕਉ ਸੋਧਿ ਕਰਿ ਮਥਿ ਵੇਦਾਂਤੁ ਬਿਆਸਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਬਾਹਰਾ ਆਪੇ ਅਪਣਾ ਬੁਹਮੁ ਜਣਾਇਆ ।
ਨਦਰੀ ਕਿਸੈ ਨ ਲਿਆਵਈ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ।
ਆਪੁ ਪੁਜਾਇ ਜਗਤ ਵਿਚਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਦਾ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਵੀ ਵੇਦਿ ਮਥਿ ਅਗਨੀ ਅੰਦਰਿ ਤਪਤਿ ਤਪਾਇਆ ।
ਨਾਰਦਿ ਮੁਨਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਮਥਿ ਭਾਗਵਤ ਗੁਨਿ ਗੀਤ ਕਰਾਇਆ ।
ਮਾਇਆ ਡੰਡ ਨ ਉਤਰੇ ਜਮ ਡੰਡੈ ਬਹੁ ਦੁਖਿ ਰੂਪਾਇਆ ।
ਨਾਰਦਿ ਮੁਨਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਮਥਿ ਭਾਗਵਤ ਗੁਨਿ ਗੀਤ ਕਰਾਇਆ ।
ਬਿਨੁ ਸਰਨੀ ਨਹਿ ਕੋਟਿ ਤਰਾਇਆ ॥ - ੧/੧੧.੧-੮

ਦੁਆਪਰਿ ਜੁਗਿ ਬੀਤਤ ਭਏ ਕਲਜੁਗਿ ਕੇ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰ ਫਿਰਾਈ ।
ਵੇਦ ਅਬਰਵਣਿ ਬਾਪਿਆ ਉਤਰਿ ਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਨ ਗਾਈ ।
ਕਪਲ ਰਿਖੀਸੁਰਿ ਸਾਂਖਿ ਮਥਿ ਅਬਰਵਣਿ ਵੇਦ ਕੀ ਰਿਚਾ ਸੁਣਾਈ ।
ਗਿਆਨ ਮਹਾ ਰਸ ਪੀਆ ਕੈ ਸਿਮਰੇ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਨਿਆਈ ।
ਗਿਆਨ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਪਾਈਐ ਜੇ ਕੋਈ ਕੋਟਿ ਜਤਨਿ ਕਰਿ ਧਾਈ ।
ਕਰਮਿ ਜੋਗ ਦੇਹੀ ਕਰੇ ਸੇ ਅਨਿਤ ਖਿਨ ਟਿਕੇ ਨ ਰਾਈ ।
ਗਿਆਨੁ ਮਤੇ ਸੁਖੁ ਊਪਜੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਿਆਨੀ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ॥ - ੧/੧੨.੧-੮

ਬੇਦ ਅਬਰਬਨੁ ਮਥਨਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਸੇਖਿਕ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ।
ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੇ ਲੁਣੈ ਸਮੇ ਬਿਨਾ ਫਲੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ।
ਹੁਕਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੇ ਮੰਨੈ ਹੁਕਮੁ ਸੇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਆਪੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵਈ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਨਹਿ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵੈ ।
ਜੈਸਾ ਕਰਿ ਤੈਸਾ ਲਹੈ ਰਿਖਿ ਕਣਾਦਿਕ ਭਾਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਸਤਿਜੁਗਿ ਕਾ ਅਨਿਆਇ ਸੁਣਿ ਇਕ ਫੇੜੇ ਸਭੁ ਜਗਤ ਮਰਾਵੈ ।
ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਵੰਸ਼ ਕੁਵੰਸ ਕੁਹਾਵੈ ।
ਕਲਿਜੁਗ ਜੇ ਫੇੜੇ ਸੇ ਪਾਵੈ ॥ - ੧/੧੩.੧-੮

ਸੇਖਨਾਗ ਪਾਤੰਜਲ ਮਥਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਨਾਗਿ ਸੁਣਾਈ ।
 ਵੇਦ ਅਬਰਵਣ ਬੋਲਿਆ ਜੋਗ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਈ ।
 ਜਿਉ ਕਰਿ ਸੈਲੀ ਆਰਸੀ ਸਿਕਲ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਮੁਖਿ ਦਿਖਾਈ ।
 ਜੋਗੁ ਪਦਾਰਥ ਨਿਰਮਲਾ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਅੰਦਰਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ਨਉ ਨਿਧੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਗੀ ਚਰਨ ਲਗਾਈ ।
 ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗਾਂ ਕੀ ਬਾਸਨਾ ਕਲਿਜੁਗ ਵਿਚਿ ਪਾਤੰਜਲਿ ਪਾਈ ।
 ਹਥੇ ਹਥੀ ਪਾਈਐ ਭਗਤਿ ਜੋਗ ਕੀ ਪੂਰ ਕਮਾਈ ।
 ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਸੁਭਾਈ ॥ - ੧/੧੪.੧-੮

ਖਲ (ਮੂਰਖ)

ਜੈਸੇ ਕਾਛੀ ਫਲ ਹੇਤ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਰਖ ਵੇਖੇ ।
 ਨਿਹਫਲ ਰਹੈ ਬਿਰਖੇ ਨ ਕਾਹੂ ਕਾਜ ਹੈ ।
 ਸੰਤਤਿ ਨਮਿਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਅਨਿਕ ਬਿਵਾਹ ਕਰੇ ।
 ਸੰਤਤਿ ਬਿਹੂਨ ਬਨਿਤਾ ਨ ਗ੍ਰਿਹ ਛਾਜਿ ਹੈ ।
 ਬਿਦਿਆ ਦਾਨ ਜਾਨ ਜੈਸੇ ਪਾਧਾ ਚਟਸਾਰ ਜੋਰੇ ।
 ਬਿਦਿਆ ਹੀਨ ਦੀਨ ਖਲ ਨਾਮ ਉਪਰਾਜਿ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਸੰਗ੍ਰਹੇ ਸੁਗਿਆਨ ਨਮਿਤਿ ॥
 ਬਿਨ ਗੁਰਗਿਆਨ ਧ੍ਰਿਗ ਜਨਮ ਕਉ ਲਾਜਿ ਹੈ ॥੪੧੫॥

ਖੋਜ/ਜੀ

ਲਿਖਨੁ ਪੜਨ ਤਉ ਲਉ ਜਾਨੈ ਇਸੰਤਰ ਜਉ ਲਉ ।
 ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਹੈ ਬਿਦੇਸ ਕੇ ਸੰਦੇਸ ਕੈ ।
 ਦੇਖਤ ਅਉ ਦੇਖੀਅਤ ਇਤ ਉਤ ਦੇਇ ਹੋਇ ।
 ਭੇਟਤ ਪਰਸਾਪਰ ਬਿਰਹ ਅਵੇਸ ਕੈ ।
 ਖੋਇ ਖੋਇ ਖੋਜੀ ਹੋਇ ਖੋਜਤ ਚਤੁਰ ਕੁੰਟ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਨਤ ਪ੍ਰਵੇਸ ਕੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅੰਤਰਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ।
 ਸ੍ਰਾਮੀ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਨਿਰੰਤਰਿ ਆਦੇਸ ਕੈ ॥੧੮੬॥

ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਦੇਖਿ ਚਲਿਓ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਠਿਕਾਨੇ ॥
 ਅਲਿਸ ਬਿਲੰਬ ਕੀਏ ਖੋਜਿ ਮਿਟ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਸਿਰਜਾ ਸਮੇ ਰਮੈ ਭਰਤਾਰ ਬਰ ਨਾਰਿ ਸੋਈ ॥
 ਕਰੈ ਜਉ ਅਗਿਆਨ ਮਾਨੁ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ।
 ਬਰਖਤ ਮੇਘ ਜਲ ਚਾਤ੍ਰਕ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਪੀਏ ॥
 ਮੇਨ ਗਹੇ ਬਰਖਾ ਬਿਤੀਤੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਸਿਖ ਸੋਈ ਸੁਨਿ ਗੁਰਸਬਦ ਰਹਤ ਰਹੈ ॥

ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੀਏ ਪਾਛੇ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ॥੪੪੦॥

ਪੇਖਤ ਪੇਖਤ ਜੈਸੇ ਰਤਨ ਪਾਰੁਖੁ ਹੋਤ ।
ਸੁਨਤ ਸੁਨਤ ਜੈਸੇ ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
ਸੁੰਘਤ ਸੁੰਘਤ ਸੋਧਾ ਜੈਸੇ ਤਉ ਸੁਭਾਸੀ ਹੋਤ ।
ਗਾਵਤ ਗਾਵਤ ਜੈਸੇ ਗਾਇਨ ਗੁਨੀਨ ਹੈ ।
ਲਿਖਤ ਲਿਖਤ ਲੇਖ ਜੈਸੇ ਤਉ ਲੇਖਕ ਹੋਤ ।
ਚਾਖਤ ਚਾਖਤ ਜੈਸੇ ਭੋਗੀ ਰਸੁ ਭੀਨ ਹੈ ।
ਚਲਤ ਚਲਤ ਜੈਸੇ ਪਹੁਚੇ ਨਿਕਾਨੈ ਜਾਇ ।
ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਗੁਰਸਬਦੁ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ॥੫੮੮॥

ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਕਮਲ ਬਾਸ ਲੇਤ ਫਿਰੈ ।
ਕਾਹੂੰ ਏਕ ਪਦਮ ਕੈ ਸੰਪਟ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਬਿਰਖ ਬਿਰਖ ਫਲ ਖਾਤ ਫਿਰੈ ।
ਬਰਹਨੇ ਬਿਰਖ ਬੈਠੇ ਰਜਨੀ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤੋ ਬਝਾਪਾਰੀ ਹਾਟਿ ਹਾਟਿ ਕੈ ਦੇਖਤ ਫਿਰੈ ।
ਬਿਰਲੈ ਕੀ ਹਾਟਿ ਬੈਠੇ ਬਨਜ ਲੇ ਜਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰਸਬਦ ਰਤਨ ਖੋਜਤ ਖੋਜੀ ।
ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਰੰਗ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥੫੮੯॥

ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਦੀਪਤ ਪਤੰਗ ਲੇਟਪੋਤ ਹੋਤ ।
ਕਬਹੂੰ ਕੈ ਜਾਰਾ ਮੇ ਪਰਤ ਜਰ ਜਾਇ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਖਗ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਚੋਗ ਰਗਿ ਆਵੇ ਉਡਿ ।
ਕਾਹੂ ਦਿਨ ਫਾਸੀ ਫਾਸੈ ਬਹੁਰਸੇ ਨ ਆਇ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਕਮਲ ਪ੍ਰਤਿ ਖੋਜੈ ਨਿਤ ।
ਕਬਹੂੰ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਸਮਾਇ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਬਾਨੀ ਅਵਗਾਹਨ ਕਰਤ ਚਿਤ ।
ਕਬਹੂੰ ਮਗਨ ਹੋ ਸਬਦ ਉਰਝਾਇ ਹੈ ॥੫੯੦॥

ਖੋਜੀ ਤੇ ਵਾਦੀ (ਤੁਲਨਾ)

ਖੋਜੀ ਖੋਜੇ ਖੋਜੁ ਲੈ ਵਾਦੀ ਵਾਦੁ ਕਰੇਂਦੜ ਖੁਭੈ ॥ - ੩੧/੨.੬

ਗਣਤ ਗਣਾਵੇ

ਵੇਖੋ : 'ਨਿੰਦਕ/ਨਿੰਦਾ'

ਗਨਿਕਾ

ਗਨਿਕਾ ਪਾਪਣਿ ਹੋਇ ਕੈ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ਪਰੇਤਾ ।

ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਆਚਾਣਚਕ ਗਨਿਕਾ ਵਾਤ ਆਇ ਖਲੋਤਾ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਦੇਖਿ ਦਇਆਲੂ ਹੋਇ ਹਥਹੁ ਉਸ ਨੇ ਦਿਤੋਨੁ ਤੋਤਾ ।
 ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਿ ਖੇਲਿ ਗਇਆ ਦੇ ਵਣਜੁ ਸਭਿਤਾ ।
 ਲਿਵ ਲਗੀ ਤਿਸੁ ਤੋਤਿਅਹੁ ਨਿਤ ਪੜ੍ਹਾਏ ਕਰੈ ਅਸੇਤਾ ।
 ਪਤਿਤੁ ਉਧਾਰਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰੁ ਧੋਤਾ ।
 ਅੰਤਕਾਲਿ ਜਮ ਜਾਲੁ ਤੋਤਿ ਨਰਕੈ ਵਿਚਿ ਨ ਖਾਧੁ ਸੁ ਗੋਤਾ ।
 ਗਈ ਬੈਕੁੰਠਿ ਬਿਬਾਣਿ ਚੜ੍ਹਿ ਨਾਉਂ ਰਸਾਇਣੁ ਛੋਤਿ ਅਛੋਤਾ ।
 ਥਾਉਂ ਨਿਬਾਵੇਂ ਮਾਣੁ ਮਣੋਤਾ ॥ - ੧੦/੨੧.੧-੯

ਗਵਈਏ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਗਵਾਹ

ਕੀੜੀ ਵਾਕ ਨ ਥੰਮੀਐ ਹਸਤੀ ਦਾ ਭਾਰੁ ।
 ਹਥ ਮਰੋੜੇ ਮਖੂ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ਸੀਹ ਮਾਰੁ ।
 ਮਛਰੁ ਭੰਗੁ ਨ ਪੁਜਈ ਬਿਸੀਅਰੁ ਬੁਰਿਆਰੁ ।
 ਚਿਤ੍ਰੇ ਲਖ ਮਕਉਤਿਆਂ ਕਿਉ ਹੋਇ ਸਿਕਾਰੁ ।
 ਜੇ ਜੂਹ ਸਉਤੀ ਸੰਜਰੀ ਰਾਜਾ ਨ ਭਤਾਰੁ ।
 ਅਣਹੋਂਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇੰਦਾ ਉਹੁ ਵਡਾ ਗਵਾਹੁ ॥ - ੩੬/੧੯.੧-੬

ਗਿਆਨੀ

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੀ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੀ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਦ੍ਰਿੜ ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੩੨੮.੧॥

ਗੁਰ-ਸਬਦ/ ਸਬਦ ਗੁਰੂ

ਪਵਣ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂਸਬਦੁ ਹੈ ਰਾਗ ਨਾਦ ਵੀਚਾਰਾ । - ੨/੧੯.੧

ਪਉਣੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ । - ੬/੫.੧

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਨਿਤਰ ਧਾਰ ਵਰ੍ਹੈ ਗੁਣ ਗੁਣੈ । - ੭/੧੯.੩

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸੁਰਤਿ ਧੁਨਿ ਚੇਲਾ । - ੭/੨੦.੧

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਸਤਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸੀ । - ੯/੧.੨

ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰਸਬਦੁ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਖਾਹੁ ॥ - ੯/੧੪.੭

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰਾਂ ਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਮੂਲ ਗੁਰਬਚਨ ਸੁਹੇਲੇ ।

ਅਕਥ ਕਥਾ ਗੁਰੁਸਬਦੁ ਹੈ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਨਮੋ ਨਮੋ ਕੇਲੇ । - ੧੬/੨੦.੬-੭

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਮੋਲਕਾ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਨਿਧਿ ਅਗਣੀਤੇ । - ੨੬/੨੩.੬

ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਗੁਰਸਬਦ ਹੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਰਹਰਾਸੀ । - ੩੯/੧੭.੬

ਗੁਰੁ ਸਬਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੪੦/੧੦.੭

ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਲਖ ਚਾਨਣੇ ਤਿਲ ਨ ਪੁਜਨਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਤੀ ।

... ..
ਲਖ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਖ ਤੁਲਿ ਨ ਤੁਲੀਐ ਤਿਲ ਗੁਰਮਤੀ । - ੪੦/੧੪.੧-੬

ਮੰਤ੍ਰੁ ਮੂਲੁ ਗੁਰੁਵਾਕ ਹੈ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣਾਏ । - ੪੦/੨੨.੨

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨ ਸਬਦ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।

ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਹੈ ।

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਅਰੁ ਸਬਦੁ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ।

ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਠਟ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।

ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਕੁਸਮਾਵਲੀ ਸੁਗੰਧਿ ।

ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਗਮਿਤਾ ਅਗਮ ਹੈ ।

ਪਰਮਦਭੁਤ ਅਚਰਜੈ ਅਸਚਰਜਮੈ ।

ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਲਖ ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਹੈ ॥੮੧॥

ਸਬਦ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਅਸਿਫੁਰਤਿ ਹੁਇ ਤੁਰਤ ਹੀ ।

ਜੁਰਤਿ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗ ਮੁਰਤ ਨਾਹੀ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਤੀਤਿ ਕੀ ਗੀਤਿ ਹਿਤ ਚੀਤ ਕਰਿ ।

ਜੀਤਿ ਮਨ ਜਗਤ ਮਨ ਦੁਰਤ ਨਾਹੀ ।

ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਹਕਰਮ ਹੁਇ ਕਰਮ ਕਰਿ ।

ਆਸਾ ਨਿਰਾਸ ਹੁਇ ਝਰਤ ਨਾਹੀ ।

ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਉਰ ਮਾਨਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ।

ਜਗਤ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਮਤਿ ਫਰਤ ਨਾਹੀ ॥੧੪੫॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨ ਅਵਗਾਹਨ ਕੇ ।

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨ ਉਰ ਧਾਰਹੀ ।

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸਿਮਰਨ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿ ।

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਨਿ ਉਨਮਾਨ ਬਾਰੰਬਾਰ ਹੀ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਨਿ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਅਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਨਿ ਰਾਗ ਨਾਦ ਝੁਨਕਾਰ ਹੀ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਨਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਗੁਰਸਬਦ ਕਉ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਕੈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ॥੧੪੬॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੈ ਸਬਦ ਸਤਿ ।
 ਸਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ਸਤਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਤਿ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਥਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੧੪੭॥

ਦਰਸ ਅਦਰਸ ਦਰਸ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
 ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਗਮ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਅਗੋਚਰ ਸਬਦ ਪਰਮਦਭੁਤ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਕੈ ਸ੍ਰੁਤਿ ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਸਮ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰਾਵ ਰਸ ਰਹਿਤ ਅਪੀਅ ਪਿਆ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ।
 ਰਸਨਾ ਬਕਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਅਬਿਗਤਿ ਨ ਗਹਨ ਗਤਿ ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥੧੪੮॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
 ਦਰਸਸਨੀ ਹੇਤ ਖਟ ਦਰਸ ਅਤੀਤ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ।
 ਸੇਵਕੁ ਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਕੀ ਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ ।
 ਆਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪੰਗਤਿ ਸੁਖ ।
 ਹੰਸ ਬੰਸ ਮਾਨਸਰਿ ਅਨਤ ਨ ਚੀਤ ਹੈ ॥੧੪੯॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਖਟ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ।
 ਸਕਲ ਦਰਸ ਸਮ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਪੰਚ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗੰਮਿ ।
 ਸਰਬ ਸਬਦ ਅਨਹਦ ਸਮਝਾਏ ਹੈ ।
 ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਕੈ ਅਵੇਸ ਰਿਦੈ ।
 ਆਦਿ ਕਉ ਆਦੇਸ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਾਏ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ।

ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਕੇ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈ ॥੨੧੪॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਬਿਖੈ ਬਦਨੁ ਬਿਲੋਕੀਅਤ ।
ਐਸੇ ਸਰਗੁਨ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਬਿਖੈ ਬਾਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕੇ ਮਨੁ ।
ਤੈਸੇ ਘਟ ਘਟ ਗੁਰਸਬਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਸੈ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ ।
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੨੧੬॥

ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਹੰਕਾਰ ।
ਹਾਰਿ ਗੁਰਗਿਆਨ ਬਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਨਿਹਕ੍ਰਾਂਤਿ ਹੈ ।
ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਹਕਰਮ ਕਰਮ ਗਤਿ ।
ਆਸਾ ਕੈ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ਕ੍ਰਾਂਤ ਨਿਹਕ੍ਰਾਂਤਿ ਹੈ ।
ਸ੍ਵਾਦ ਨਿਹਸ੍ਵਾਦੁ ਅਰੁ ਬਾਦ ਨਿਹਬਾਦ ਭਏ ।
ਅਸਪ੍ਰੇਹ ਨਿਸਪ੍ਰੇਹ ਗੋਹ ਦੇਹ ਪਾਤਿ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਸਿਖ ।
ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਏਕਾਕੀ ਇਕਾਂਤਿ ਹੈ ॥੨੨੨॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ਸ੍ਵਨ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ ।
ਨਾਦੈ ਮਿਲਿ ਨਾਦ ਅਨਹਦ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ।
ਗਾਵਤ ਸਬਦ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਰਸਾਇਨ ਕੈ ।
ਨਿਤਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਭਾਨੀ ਕੈ ਚੁਆਈ ਹੈ ।
ਹਿਰਦੈ ਨਿਵਾਸ ਗੁਰਸਬਦ ਨਿਧਾਨ ਗਿਆਨ ।
ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਉਨਮਨਿ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਅਵੇਸ ਪਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਵੇਹ ਧਾਰਿ ।
ਦਿਬ ਦੇਹ ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ॥੨੨੩॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਬਸਨ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਹੁਇ ਮਲੀਨ॥
ਸਲਿਲ ਸਾਬੁਨ ਮਿਲਿ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰੋਵਰ ਸਿਵਾਲ ਕੇ ਅਛਾਦਿਓ ਜਲੁ॥
ਝੇਲਿ ਪੀਏ ਨਿਰਮਲ ਦੇਖੀਐ ਅਛੋਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਨਿਧ ਅੰਧਕਾਰ ਤਾਰਕਾ ਚਮਤਕਾਰ॥
ਹੋਤ ਉਜੀਆਰੇ ਦਿਨਕਰ ਕੇ ਉਦੈਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਕ੍ਰਮ ਹੋਤ ਹੈ ਮਲੀਨ ਮਤਿ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਹੈ ॥੩੧੨॥

ਜੈਸੇ ਹੀਰਾ ਹਾਥ ਮੈ ਤਨਕ ਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ
ਮੇਲ ਕੀਏ ਦਮਕਨ ਭਰਤ ਭੰਡਾਰ ਜੀ ।

ਜੈਸੇ ਬਰ ਬਾਧੇ ਹੁੰਡੀ ਲਾਗਤ ਨ ਭਾਰ ਕਢੁ ।
ਆਗੈ ਜਾਇ ਪਾਈਅਤ ਲਛਮੀ ਅਪਾਰ ਜੀ ।
ਜੈਸੇ ਬਣਿ ਬੀਜ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਸਰੂਪ ਹੋਤ ।
ਬੇਏ ਸੈ ਬਿਬਿਧਿ ਕਰੈ ਬਿਰਖਾ ਬਿਸਥਾਰ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਚਨ ਗੁਰਸਿਖਨ ਮੈ ।
ਜਾਨੀਐ ਮਹਾਤਮ ਗਏ ਹੀ ਹਰਿਦੁਆਰ ਜੀ ॥੩੨੩॥

ਜੈਸੇ ਕੁਲਾਬਧੂ ਬੁਧਿਵੰਤ ਸਸੁਰਾਰ ਬਿਖੈ ।
ਸਾਵਧਾਨ ਚੇਤਨ ਰਹੈ ਅਚਾਰ ਚਾਰ ਕੈ ।
ਸਸੁਰ ਦੇਵਰ ਜੇਠ ਸਕਲ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ।
ਖਾਨ ਪਾਨ ਗਿਆਨ ਜਾਨਿ ਪ੍ਰਤਿ ਪਰਵਾਰਿ ਕੈ ।
ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਗੁਰਜਨ ਸੈ ਲਜਾਵਾਨ ।
ਸਿਹਿਜਾ ਸਮੇ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਨ ਭਤਾਰ ਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਰਬਾਤਮ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਗੁਰਮੂਰਤਿ ਅਪਾਰ ਕੈ ॥੩੨੪॥

ਜੈਸੇ ਨੈਨ ਬੈਨ ਪੰਖ ਸੁੰਦਰ ਸੂਬੰਗ ਮੋਰ ।
ਤਾਕੇ ਪਗ ਓਰ ਦੇਖਿ ਦੇਖ ਨ ਬੀਚਾਰੀਐ ।
ਸੰਦਲ ਸੁਗੰਧ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਕਮਲ ਜੈਸੇ ॥
ਕੰਟਕਿ ਬਿਲੋਕ ਨ ਅਉਗਨ ਉਰਧਾਰੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਮਿਸਟਿ ਗੁਨਾਦਿ ਸ੍ਵਾਦ ।
ਬੀਜ ਕਰਵਾਈ ਕੈ ਬੁਰਾਈ ਨ ਸਮਾਰੀਐ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਗਿਆਨ ਦਾਨ ਸਬਹੁ ਸੈ ਮਾਗਿ ਲੀਜੈ ।
ਬੰਦਨਾ ਸਕਲ ਭੂਤ ਨਿੰਦਾ ਨ ਤਕਾਰੀਐ ॥੩੨੫॥

ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਕਰਿ ਭੈ ਭਵਨ ।
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਾਇ ਚਾਇਕੈ ਚਈਲੇ ਹੈ ।
ਸੰਗਮ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ਰਸਕ ਰਸੀਲੇ ਹੈ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਲਿਵ ।
ਬਿਮਲ ਬੈਰਾਗ ਵਬਿ ਛਬਿ ਕੈ ਛਬੀਲੇ ਹੈ ।
ਪਰਮਦਭੂਤ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਉਨਮਨ ਉਨਮੀਲੇ ਹੈ ॥੩੨੬॥

ਪ੍ਰਫੁੱਤ ਪਥਕਿ ਤਿਹ ਮਾਰਗ ਨ ਧਾਰੈ ਪਗਿ ॥
ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈ ਦੇਸ ਕੈਸੇ ਬਾਤਨੁ ਕੈ ਜਾਈਐ ।
ਪ੍ਰਫੁੱਤ ਹੈ ਬੇਦ ਖਾਤ ਅਭਿਪਦ ਨ ਸੰਜਮ ਸੈ ।
ਕੈਸੇ ਮਿਟੈ ਰੋਗ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਮਾਈਐ ।
ਪ੍ਰਫੁੱਤ ਸੁਹਾਗਨ ਕਰਮ ਹੈ ਦੁਹਾਗਨਿ ਕੈ ।
ਰਿਦੈ ਬਿਬਿਚਾਰ ਕਤ ਸਿਹਜਾ ਬੁਲਾਈਐ ।

ਗਾਏ ਸੁਨੇ ਆਖੇ ਮੀਚੈ ਪਾਈਐ ਨ ਪਰਮਪਦੁ ॥
ਗੁਰਉਪਦੇਸੁ ਗਹਿ ਜਉ ਲਉ ਨ ਕਮਾਈਐ ॥੪੩੯॥

ਕਤ ਪੁਨ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਤ ਸਾਧਸੰਗੁ ॥
ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਚਲਿ ਜਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਹੁਇ ਪਰਸਪਰ ॥
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਸੇਵਾ ਲਿਵਲਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨ ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੰਗੀਤ ਰੀਤ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦੁ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪੁਨਿ ਗਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨਿ ਕਹਿ ਕਿਰਤਾਸ ਲੇਖ ਮਸੁਤਾਨੀ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਲਿਖਿ ਨਿਜਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥੪੪੦॥

ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਲੋਚਨ ਬਿਲੋਕੀਐ ਨ ਰੂਪ ਰੰਗਿ ।
ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਹੂੰਨ ਰਾਗ ਨਾਦ ਨ ਸੁਨੀਜੀਐ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਜਿਹਬਾ ਨ ਉਚਰੈ ਬਚਨ ਅਰ ।
ਨਾਸਕਾ ਬਿਹੂੰਨ ਬਾਸ ਬਾਸਨਾ ਨ ਲੀਜੀਐ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਕਰ ਕਹਿ ਸਕੈ ਨ ਕਿਰਤ ਕ੍ਰਮ ।
ਚਰਨ ਬਿਹੂੰਨ ਭਉਨ ਗਉਨ ਕਤ ਕੀਜੀਐ ।
ਅਸਨ ਬਸਨ ਬਿਨੁ ਧੀਰਜੁ ਨ ਧਰੈ ਦੇਹ ।
ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਬਦ ਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ ਪੀਜੀਐ ॥੪੪੧॥

ਜੇਸੇ ਫਲ ਸੇ ਬਿਰਖ ਬਿਰਖੁ ਸੈ ਹੋਤ ਫਲ ।
ਅਤਿਭੁਤਿ ਗਤਿ ਕਛੁ ਕਹਨ ਨ ਆਵੈ ਜੀ ।
ਜੇਸੇ ਬਾਸੁ ਬਾਵਨ ਮੈ ਬਾਵਨ ਹੈ ਬਾਸੁ ਬਿਖੈ ।
ਬਿਸਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੇਉ ਮਰਮੁ ਨ ਪਾਵੈ ਜੀ ।
ਕਾਸਟਿ ਮੈ ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਮੈ ਕਾਸਟਿ ਹੈ ।
ਅਤਿ ਅਸਚਰਜੁ ਹੈ ਕਉਤਕ ਕਹਾਵੈ ਜੀ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਮੈ ਸਬਦ ਸਬਦ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹੈ ।
ਨਿਰਗੁਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਮਝਾਵੈ ਜੀ ॥੪੪੨॥

ਜੇਸੇ ਜਲ ਧੋਏ ਬਿਨੁ ਅੰਬਰ ਮਲੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਿਨੁ ਤੇਲ ਮੇਲੇ ਜੇਸੇ ਕੇਸ ਹੂੰ ਭਇਆਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਮਾਜੇ ਦਰਪਨ ਜੋਤਿਹੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਰਖਾ ਬਿਹੂੰਨ ਜੇਸੇ ਖੇਤ ਮੈ ਨ ਧਾਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਬਿਨੁ ਦੀਪਕੁ ਭਵਨ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਤ ।
ਲੋਨੇ ਘ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨੁ ਜੇਸੇ ਭੋਜਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਬਿਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ।
ਮਿਟਤ ਨ ਭੈ ਭਰਮ ਬਿਨੁ ਗੁਰਗਿਆਨ ਹੈ ॥੪੪੩॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਕੋਟਾਨਿ ਬਖਾਨ ਬਹੁ ।
 ਭਾਗਵਤ ਬੇਦ ਬਿਆਕਰਨ ਗੀਤਾ ।
 ਸੋਸ ਮਰਜੇਸ ਅਖਲੇਸ ਸੁਰ ਮਹੇਸ ਮੁਨ ।
 ਜਗਤੁ ਅਰ ਭਗਤਿ ਸੁਰ ਨਰ ਅਤੀਤਾ ।
 ਗਿਆਨ ਅਰ ਧਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਉਨਮਨ ਉਕਤਿ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦਿ ਦਿਜ ਸੁਰਮਤਿ ਨੀਤਾ ।
 ਅਰਧ ਲਗ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਰਸਬਦ ਅਖਰ ਮੇਕ ।
 ਅਗਮ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਮੀਤਾ ॥੫੪੦॥

ਪਰ ਤ੍ਰਿਅ ਦੀਰਘ ਸਮਾਨਿ ਲਖੁ ਜਾਵਦੇਕ ।
 ਜਨਨੀ ਭਗਨੀ ਸੁਤਾ ਰੂਪ ਕੈ ਨਿਹਾਰੀਐ ।
 ਪਰ ਦਰਬਾ ਸਹਿ ਗਊ ਮਾਸ ਤੁਲਿ ਜਾਨਿ ਰਿਦੈ ।
 ਕੀਜੇ ਨ ਸਪਰਸੁ ਅਪਰਸ ਸਿਧਾਰੀਐ ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਓਤਿਖੋਤਿ ।
 ਅਵਗੁਨੁ ਗੁਨ ਕਾਹੂ ਕੇ ਨ ਬੀਚਾਰੀਐ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਮਨ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ।
 ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਦੁਖ ਨ ਨਿਵਾਰੀਐ ॥੫੪੧॥

ਜੈਸੇ ਤੋ ਕੰਚਨੇ ਪਾਰੇ ਪਰਸਤ ਸੇਖ ਲੇਤ ।
 ਅਗਨਿ ਮੈ ਡਾਰੇ ਪੁਨ ਪਾਰੇ ਉਡ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਲਗ ਅੰਬਰ ਮਲੀਨ ਹੋਤ ।
 ਸਾਬਨ ਸਲਿਲ ਮਿਲਿ ਨਿਰਮਲ ਗਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਗ੍ਰੇਸੇ ਬਿਖ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਸਗਲ ਅੰਗ ।
 ਮੰਤ੍ਰ ਕੇ ਬਿਖੇ ਬਿਕਾਰ ਸਭ ਸੁ ਬਿਲਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਕੇ ਬਿਮੋਹਤ ਮਗਨ ਮਨ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਮਾਯਾ ਮੂਲ ਮੁਰਝਾਤ ਹੈ ॥੫੪੨॥

ਜੈਸੇ ਪਾਟ ਚਾਕੀ ਕੇ ਨ ਮੂੰਡ ਕੇ ਉਠਾਏ ਜਾਤ ।
 ਕਲਾ ਕੀਏ ਲੀਏ ਜਾਤ ਆਚਤ ਅਚਿੰਤ ਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਗਜ ਕੇਹਰ ਨ ਬਲ ਕੀਏ ਬਸ ਹੋਤ ।
 ਜਤਨ ਕੈ ਘਾਨੀਅਤ ਸਮਤ ਸਮਤ ਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਸਰਿਤਾ ਪ੍ਰਬਲ ਦੇਖਤ ਭਯਾਨ ਰੂਪ ।
 ਕਰਦਮ ਚੜ੍ਹ ਪਾਰ ਉਤਰੈ ਤੁਰਤ ਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਹੁ ਬਿਖਮ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਜਲ ਜਲ ਜਾਇ ਕਤ ਹੀ ॥੫੪੩॥

ਜੈਸੇ ਬਨਤ ਬਚਿਤ੍ਰ ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਸਜਿ ।
 ਭੇਟਤ ਭਤਾਰ ਚਿਤ ਬਿਮਲ ਅਨੰਦ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਸਰੂਵਰ ਪਰਿਫੁਲਤ ਕਮਲ ਦਲ ।
 ਮਧੁਕਰ ਮੁਦਤ ਮਗਨ ਮਕਰੰਦ ਹੈ ।

ਜੈਸੇ ਚਿਤ ਚਾਹਤਚਕੋਰ ਦੇਖ ਧਆਨ ਧਰੈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਨ ਅਚਵਤ ਹਿਤ ਚੰਦ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗਾਯਬੇ ਸੁਨਾਯਬੇ ਸੁਸਬਦ ਸੰਗਤ ਮੈਂ ।
 ਮਾਨੇ ਦਾਨ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਪਾਪ ਮੂਲ ਕੰਦ ਹੈ ॥੫੬੦॥

ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਜੋਤ ਲਿਵ ਲਾਗੈ ਚਲੇ ਜਾਤ ਸੁਖ ।
 ਗਹੇ ਦੁਚਿਤੁ ਹੈ ਭਟਕਾ ਸੇ ਭੇਟ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਦਧ ਕੂਲ ਬੈਠ ਮੁਕਤਾ ਦੁਨਤ ਰੰਸ ।
 ਪੈਰਤ ਨ ਪਾਵੈ ਪਾਰ ਲਹਰ ਲਪੇਟ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਖ ਅਗਨਿ ਕੈ ਮਧਯ ਭਾਵ ਸਿਧ ਹੋਤ ।
 ਨਿਕਟ ਬਿਕਟ ਦੁਖ ਸਹਸਾ ਨ ਮੇਟ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਬਦ ਸਨੇਹ ਕੈ ਪਰਮਪਦ ।
 ਮੂਰਤ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਧ ਕੀ ਅਖੇਟ ਹੈ ॥੫੬੫॥

ਸ੍ਰਾਮਿ ਕਾਜ ਲਾਗ ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਸੇਵਕ ਜੈਸੇ ।
 ਨਰਪਤਿ ਨਿਰਖ ਸਨੇਹ ਉਪਜਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਪੂਤ ਚੋਚਲਾ ਕਰਤ ਬਿਦਯਮਾਨ ।
 ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਨੰਦ ਬਢਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਪਾਕਸਾਲਾ ਮਧਿ ਬਿੰਜਨ ਪਰੋਸੈ ਨਾਰਿ ।
 ਪਤਿ ਖਾਤ ਪਯਾਰ ਕੈ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਵਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਬਦ ਸੁਨਤ ਸ੍ਰੋਤਾ ਸਾਵਧਾਨ ।
 ਗਾਵੈ ਰੀਝ ਗਾਯਨ ਸਹਜ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ ॥੫੬੬॥

ਜੈਸੇ ਜਨਮਤ ਕੰਨਯਾ ਦੀਜੀਐ ਦਹੇਜ ਘਨੇ ।
 ਤਾਕੇ ਸੁਤ ਆਗੈ ਬਯਾਹੇ ਬਹੁ ਪੁਨ ਲੀਜੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਦਾਮ ਲਾਈਅਤ ਪ੍ਰਥਮ ਬਨਜ ਬਿਬੇ ।
 ਪਾਛੈ ਲਾਭ ਹੋਤ ਮਨ ਸਕੂਚ ਨ ਕੀਜੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਗਊ ਸੇਵਾ ਕੈ ਸਹੇਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀਅਤ ।
 ਸਕਲ ਅਖਾਦ ਵਾਕੇ ਦੂਧ ਦੁਹਿ ਪੀਜੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਅਰਪ ਸਰਨ ਗੁਰ ।
 ਦੀਖਯਾ ਦਾਨ ਲੇ ਅਮਰ ਸਦ ਸਦ ਜੀਜੀਐ ॥੫੮੩॥

ਜੈਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਖੇ ਦਿਪਤ ਦੀਪਕ ਦੇਖ ।
 ਅਨਿਕ ਪਤੰਗ ਓਤਪੋਤ ਹੁਇ ਗੁੰਜਾਰ ਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਜਾਨ ਕਾਨ ਭਾਂਜਨ ਮੈ ।
 ਰਾਖਤ ਹੀ ਚੀਟੀ ਲੋਭ ਲੁਭਤ ਅਪਾਰ ਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਦ ਸੌਰਭ ਕਮਲ ਓਰ ਧਾਇ ਜਾਇ ।
 ਮਧੁਪ ਸਮੂਹ ਸੁਭ ਸਬਦ ਉਚਾਰਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਗਯਾਨ ਪਰਵਾਨ ਜਾਮੈ ।
 ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਤਾ ਚਰਨ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ॥੬੦੬॥

ਰੂਪ ਕੇ ਜੋ ਰੀਏ ਰੂਪਵੰਤ ਹੀ ਚਿਝਾਇ ਲੇਹਿ ।
 ਬਲ ਕੇ ਜੁ ਮਿਲੈ ਬਲਵੰਤ ਗਹਿ ਰਾਖਈ ।
 ਦਰਬ ਕੇ ਜੋ ਪਾਈਐ ਦਰਬੇਸੁਰ ਲੇਜਾਹਿ ਤਾਹਿ ।
 ਕਬਿਤਾ ਕੇ ਪਾਈਐ ਕਬੀਸੁਰ ਅਭਿਲਾਖ ਹੀ ।
 ਜੋਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਈਐ ਜੋਗੀ ਜਟਾ ਮੇ ਦੁਰਾਇ ਰਾਖੇ ।
 ਭੋਗ ਕੇ ਜੋ ਪਾਈਐ ਭੋਗ ਭੋਗੀ ਰਸ ਚਾਖ ਹੀ ।
 ਨਿਗ੍ਰਹ ਜਤਨ ਪਾਨ ਪਰਤ ਨ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਪਤਿ ਏਕ ਗੁਰਸਬਦਿ ਸੁਭਾਖ ਹੀ ॥੬੦੭॥

ਜੈਸੇ ਫਲ ਤੇ ਬਿਰਖ ਬਿਰਖ ਤੇ ਹੋਤ ਫਲ ।
 ਅਦਭੁਤ ਗਤਿ ਕਛੁ ਕਹਤ ਨ ਆਵੈ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਬਾਸ ਬਾਵਨ ਮੇ ਬਾਵਨ ਹੈ ਬਾਸ ਬਿਖੇ ।
 ਬਿਸਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਕੋਊ ਮਰਮ ਨ ਪਾਵੈ ਜੀ ।
 ਕਾਸ ਮੇ ਅਗਨਿ ਅਰ ਅਗਨਿ ਮੇ ਕਾਸ ਜੈਸੇ ।
 ਅਤਿ ਅਸਚਰਯਮਯ ਕੋਤਕ ਕਹਾਵੈ ਜੀ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਹਿ ਸਬਦ ਸਬਦ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਹੈ ।
 ਨਿਗ੍ਰਨ ਸਗੁਨ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਸਮਝਾਵੈ ਜੀ ॥੬੦੮॥

ਜੈਸੇ ਤਿਲ ਬਾਸ ਬਾਸ ਲੀਜੀਅਤ ਕੁਸਮ ਤੇ ।
 ਤਾਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਫੁਲੇਲ ਜਤਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਤੋਂ ਅਉਟਾਇ ਦੂਧ ਜਾਮਨ ਜਮਾਇ ਮਥ ।
 ਸੰਜਮ ਸਹਤ ਘ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਮਾਨੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਕੂਆ ਖੇਦ ਕਹਿ ਬਸੁਧਾ ਧਸਾਇ ਕੋਠੀ ।
 ਲਾਜ ਕੋਊ ਬਹਾਇ ਡੋਲ ਕਾਢਿ ਜਲ ਆਨੀਐ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਤੈਸੇ ਭਾਵਨੀ ਭਕਤ ਭਾਇ ।
 ਘਟ ਘਟ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥੬੦੯॥

ਜੈਸੇ ਮਾਲਾ ਮੇਰ ਪੋਈਅਤ ਸਭ ਊਪਰ ਕੈ ।
 ਜਿਮਰਨ ਸੰਖਯਾ ਮੇ ਨ ਆਵਤ ਬਛਾਈ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਰਖਨ ਬਿਖੇ ਪੋਖੀਐ ਸੇਬਲ ਊਚੇ ।
 ਨਿਰਫਲ ਸੋਊ ਅਤਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਚੀਲ ਪੰਛੀਨ ਮੇ ਉਡਤ ਅਕਾਸ਼ਚਾਰੀ ।
 ਹੇਰੇ ਮ੍ਰਿਤ ਪਿੰਜਰਨ ਊਚੇ ਮਤੁ ਪਾਈ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਗਾਇਬੋ ਬਜਾਇਬੋ ਸੁਨਾਇਬੋ ਨ ਕਛੁ ਤੈਸੇ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਿਯ ਚਤੁਰਾਈ ਕੈ ॥੬੧੦॥

ਚੀਕਨੇ ਕਲਸ ਪਰ ਜੈਸੇ ਨਾ ਟਿਕਤ ਬੂੰਦ ।
 ਕਾਲਰ ਮੇਂ ਪਰੇ ਨਾਜ ਨਿਪਜੈ ਨ ਖੇਤ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਧਰਿ ਪਰ ਤਰੁ ਸੇਬਲ ਅਫਲ ਅਰੁ ।

ਬਿਖਿਆ ਬਿਰਖ ਫਲੇ ਜਗੁ ਦੁਖ ਦੇਤ ਜੀ !
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਬਾਂਸ ਬਾਸ ਬਾਸੀਐ ਨਾ ।
 ਪਵਨ ਗਵਨ ਮਲ ਮੂਤਤਾ ਸਮੇਤ ਜੀ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਨ ਮੇ ਰਿਦੈ ਛਿਦੇ ।
 ਜੈਸੇ ਮਾਨੋ ਸ੍ਰਾਤਿਬੂੰਦ ਅਹਿ ਮੁਖ ਲੇਤ ਜੀ ॥੬੩੮॥

ਗੁਰਸਿਖ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਮੁਖਿ'

ਗੁਰਸਿਖ-ਸੰਗਤ (ਫਲ)

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਹੋਇ ।
 ਚੰਦਮਾ ਚਕੋਰ ਘਨ ਚਾਤ੍ਰਕ ਨੁ ਹੋਤ ਹੈ ।
 ਚਕਈ ਅਉ ਸੂਰ ਜਲਿ ਮੀਨ ਜਿਉ ਕਮਲ ਅਲਿ ।
 ਕਾਸਟ ਅਗਨ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਦ ਕੇ ਉਦੋਤ ਹੈ ।
 ਪਿਤ ਸੁਤ ਹਿਤ ਅਰੁ ਭਾਮਨੀ ਭਤਾਰ ਗਤਿ ।
 ਮਾਇਆ ਅਉ ਸੰਸਾਰ ਦੁਆਰ ਮਿਟਤ ਨ ਛੋਤਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਚੇ ।
 ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਸੁਖਦਾਈ ਓਤਿਪੋਤਿ ਹੈ ॥੧੮੭॥

ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਿਆਰ ।
 ਮਿਥਨ ਬਿਉਹਾਰ ਦੁਖਦਾਈ ਪਰਚਾਨੀਐ ।
 ਬੇਦ ਮਿਰਜਾਦਾ ਮੇ ਕਹਤ ਹੈ ਕਥਾ ਅਨੇਕ ।
 ਸੁਨੀਐ ਨ ਤੇਜੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨ ਮੇ ਨ ਮਾਨੀਐ ।
 ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਮੇ ਨ ਜਗਤ ਭਗਤ ਬਿਖੇ ।
 ਰਾਗਨਾਦ ਬਾਦਿ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਹੂ ਨ ਜਾਨੀਐ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੈਸੇ ।
 ਤੇਜੇ ਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਬਿਖੇ ਅਉਰ ਉਰ ਆਨੀਐ ॥੧੮੮॥

ਚਾਰਕੁੰਟ ਸਾਤਦੀਪ ਮੇ ਨ ਨਵਖੰਡ ਬਿਖੇ ।
 ਦਹਿਦਿਸ ਦੇਖੀਐ ਨ ਬਨ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਨੀਐ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਕੇ ਨ ਦੇਖਿਓ ਸੁਨਿਓ ।
 ਸੰਰਗ ਪਇਆਲ ਮ੍ਰਿਤਮੰਡਲ ਨ ਮਾਨੀਐ ।
 ਭੂਤ ਅਉ ਭਵਿਖ ਨ ਬਰਤਮਾਨ ਚਾਰੋਜੁਗ ।
 ਚਤਰ ਬਰਨ ਖਟ ਦਰਸ ਨ ਪਿਆਨੀਐ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੈਸੇ ।
 ਤੇਜੇ ਅਉਰ ਠਉਰ ਸੁਨੀਐ ਨ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥੧੮੯॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਪਰਸਪਰ ਬਿਸਮ ਸਥਾਨ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਕੈ ਦਰਸ ਕੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਰਹੀ ।
 ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਤ ਸੁਧਿ ਰਹਤ ਨ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਕੈ ਸੁਰਤਿ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਸਬਦ ਹਰੇ ।
 ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਗਤਿ ਰਹਤ ਨ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਤਨ ਮਨ ਬਿਸਮਰਨ ਹੁਇ ।
 ਦੇਹ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਉਨਮਤ ਮਧੁ ਪਾਨ ਹੈ ॥੨੬੩॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਪਰਸਪਰ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਬਿ ।
 ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਨਿਧਾਨ ਅਨਹਦ ਰੁਨਤੁਨ ਧੁਨਿ ।
 ਸੁਨਤ ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਹਰਨ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ ।
 ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਪੂਰਨ ਬਿਲਾਸ ਹੈ ॥੨੬੪॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਅਤਿ ।
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਕੈ ਪਰਸਪਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਜ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਰਾਸਿ ।
 ਸੀਤਲਤਾ ਕੋਮਲ ਪੂਜਾ ਕੋਟਾਨਿ ਸਮਸਰਿ ਹੈ ।
 ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਸੇ ।
 ਨਾਨਾ ਬਿਸਮਾਦ ਰਾਗ ਰਾਗੀਨੀ ਨ ਪਟਤਰ ਹੈ ।
 ਨਿਤਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
 ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਆਨ ਨਹੀ ਸਮਸਰਿ ਹੈ ॥੨੬੫॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਐਸੇ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਪਰਸਿਪਰ ਪਗ ਲਪਟਾਵਹੀ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਓਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ ।
 ਏਕ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਲਾਵਤ ਮਹਾਪ੍ਰਸਾਦਿ ।
 ਏਕ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕੈ ਸਿਖਨੁ ਬੁਲਾਵਹੀ ।
 ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬਾਛੇ ਤਿਨਕੇ ਉਚਿਸਟ ਕਉ ।
 ਸਾਧਨ ਕੀ ਦੂਖਨਾ ਕਵਨ ਫਲ ਪਾਵਹੀ ॥੩੦੯॥

ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਝੰਗ ਅਉ ਪਤੰਗ ॥
 ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਾਐਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ।
 ਏਕ ਏਕ ਟੇਕ ਸੈ ਟਰਤ ਨ ਮਰਤ ਸਬੈ ॥
 ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਕੀ ਚਾਲ ਚਲੀ ਆਈ ਹੈ ।

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਐਸੇ ॥
 ਲੋਗ ਪਰਲੋਗ ਸੁਖਦਾਇਕ ਸਹਾਈ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਨਿ ਦੁਰਮਤਿ ਨ ਮਿਟਤ ਜਾਕੀ ॥
 ਅਹਿ ਮਿਲਿ ਚੰਦਨ ਜਿਉ ਬਿਖੁ ਨ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ॥੩੧੬॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਛਿਨ ।
 ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨ ਪਾਵਹੀ ।
 ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਉ ਨਾਦ ਬਾਦ ॥
 ਰਾਗ ਰਾਗੀ ਹੂ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਿ ਗਾਵਹੀ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਉ ਸਕਲ ਫਲ ॥
 ਸੂਰਗ ਸਮੁਹ ਸੁਖ ਧਿਆਨ ਧਰ ਧਿਆਵਹੀ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਨਿ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ ॥੩੧੭॥

ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਮਹਾਤਮੇ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਊ ।
 ਬੁਝਤ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਭਟਕਤ ਰਾਤਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਦੂਮ ਆਂਗਨਿ ਅਛਿਤ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੈ ।
 ਕਾਟਤ ਹੀ ਛਾਂਹਿ ਬੈਠੇਬੇ ਕਉ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿ ਬਿਖੇ ਚੈਨ ਹੁਇ ਚਤੁਰਕੁੰਟ ।
 ਛਤ੍ਰ ਢਾਲਾ ਚਾਲ ਭਏ ਜੰਤ੍ਰ ਕੰਤ੍ਰ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਮ ਜੁਗਤਿ ਜਗ ।
 ਅੰਤਰੀਛ ਭਏ ਪਾਛੇ ਲੋਗ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ॥੩੧੮॥

ਜੈਸੇ ਸੁਕਦੇਵ ਕੇ ਜਨਮ ਸਮੇ ਜਾਕੇ ਜਾਕੇ ।
 ਜਨਮ ਭਇਓ ਤੇ ਸਕਲ ਸਿਧਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸ੍ਵਾਤਬੁੰਦ ਜੋਈ ਜੋਈ ਪਰਤ ਸਮੁੰਦ ਬਿਖੇ ।
 ਸੀਪ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਮੁਕਤਾਹਲ ਬਖਾਨੀਐ ।
 ਬਾਵਨ ਸੁਗੰਧ ਸੰਬੰਧ ਪਉਨ ਗਉਨ ਕਰੈ ।
 ਲਾਗੇ ਜਾਹੀ ਜਾਹੀ ਦੂਮ ਚੰਦਨ ਸਮਾਨੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਜੋ ਜੋ ਜਾਗਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋਗ ।
 ਸਬਦੁ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੋਖ ਪਦ ਪਰਵਾਨੀਐ ॥੩੧੯॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਐਸੇ ।
 ਪਤਬੁਤ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰਛਤ ਨ ਜੋਤਕ ਅਉ ਬੇਦ ਥਿਤਿ ਬਾਰ ਕਛੁ ॥
 ਗ੍ਰਿਹ ਅਉ ਨਖਤ੍ਰ ਕੀ ਨ ਸੰਕਾ ਉਰਧਾਰੀ ਹੈ ।
 ਜਾਨਤ ਨ ਸਗਨ ਲਗਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਨੇਹੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਸਿਖ ਸੰਤ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀਗਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਹੁਇ ॥
 ਜੀਵਨਮਕਤਿ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਚਾਰੀ ਹੈ ॥੩੨੦॥

ਗੁਰਸਿਖ-ਸੇਵਾ (ਫਲ)

ਧਰਤੀ ਬੀਉ ਬੀਜਾਇ ਸਹਸ ਫਲਾਇਆ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਮੁਖਿ ਪਵਾਇ ਨ ਲੇਖ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਧਰਤੀ ਦੇਇ ਫਲਾਇ ਜੋਈ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਮੁਖਿ ਸਮਾਇ ਸਭ ਫਲ ਲਾਇਆ ।
ਬੀਜੇ ਬਾਝੁ ਨ ਖਾਇ ਨ ਧਰਤਿ ਜਮਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਿਤਿ ਵਸਾਇ ਇਛਿ ਪੁਜਾਇਆ ॥ - ੧੪/੨੦.੧-੬

ਗੁਰਸਿਖ ਤੇ ਆਨਦੇਵ

ਜੈਸੇ ਘਾਮ ਤੀਖਨ ਤਪਤਿ ਅਤਿ ਬਿਖਮ ।
ਬੈਸੰਤਰਿ ਬਿਹੂਨ ਸਿਧਿ ਕਰਿਤ ਨ ਗ੍ਰਾਸ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਨਿਸ ਓਸ ਕੈ ਸਜਲ ਹੋਤ ਮੇਰ ਤਿਨ ।
ਬਿਨੁ ਜਲ ਪਾਨ ਨ ਨਿਵਾਰਤ ਪਿਆਸ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਮ ਰੁਤ ਪ੍ਰਗਟੇ ਪ੍ਰਸੇਦ ਅੰਗ ।
ਮਿਟਤ ਨ ਫੂਕੇ ਬਿਨੁ ਪਵਨੁ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਆਵਾਗੋਨ ਨ ਮਿਟਤ ਨ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਪਾਵੈ ਨਿਜਪਦ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਉ ॥੪੭੧॥

ਕਉਡਾ ਪੈਸਾ ਰੁਪਈਯਾ ਸੁਨਈਆ ਕੇ ਬਨਜੁ ਕਰੈ ।
ਰਤਨ ਪਾਰਖੁ ਹੋਇ ਜਉਹਰੀ ਕਹਾਵਈ ।
ਜਉਹਰੀ ਕਹਾਇ ਪੁਨ ਕਉਡਾ ਕੇ ਬਨਜੁ ਕਰੈ ।
ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਮੈ ਪਤਸਿਟਾ ਘਟਾਵਈ ।
ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ਸੇਵਕੁ ਹੁਇ
ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਬਿਖੈ ਊਚ ਪਦ ਪਾਵਈ ।
ਛਾਤਿ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕੁ ਹੁਇ
ਨਿਹਫਲ ਜਨਮੁ ਕਪੂਤ ਹੁਇ ਹਸਾਵਈ ॥੪੭੨॥

ਗੁਰਸਿਖ, ਨਿਤ-ਕ੍ਰਿਆ

ਗੁਰਸਿਖ ਭਲਕੇ ਉਠ ਕਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਰੁ ਨਾਵੰਦਾ ।
ਗੁਰੁ ਕੈ ਬਚਨ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਕਰੰਦਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਕੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਣੰਦਾ ।
ਸੰਕਾ ਮਨਹੁ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਗੁਰੁ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰੰਦਾ ।
ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰਿ ਧਰਮ ਦੀ ਲੈ ਪਰਸਾਦ ਆਣਿ ਵਰਤੰਦਾ ।
ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੇ ਦੇਇ ਕਰਿ ਪਿਛੋਂ ਬਚਿਆ ਆਪੁ ਖਵੰਦਾ ।
ਕਲੀ ਕਾਲ ਪਰਗਾਸ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਸੰਦਾ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਗਾਡੀ ਚਾਹੁ ਚਲੰਦਾ ॥ - ੪੦/੧੧.੧-੮

ਗੁਰਸਿਖ-ਰੋਮ (ਮਹਿਮਾ)

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਰੋਮ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਵਈ ।
ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਵਈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮੇ ਨਿਵਾਸ ।
ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ਆਪਾ ਨ ਜਤਾਵਈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ।
ਓਤਿਪੋਤਿ ਜੋਤਿ ਵਾਕੀ ਵਾਹੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੧੯੫॥

ਗੁਰਸਿਖ-ਵੰਸ਼

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸ਼'

ਗੁਰਸਿਖੀ/ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨੁ ਅਵਰਨੁ ਹੋਇ ਨਿਵਿ ਚਲਣਾ ਗੁਰਸਿਖਿ ਵਿਸੇਖੈ ।
ਤਾ ਕਿਛੁ ਘਾਲਿ ਪਵੈ ਦਰਿ ਲੇਖੈ ॥ - ੧/੨੫.੭-੮

ਬਾਬਾ ਬੋਲੇ ਨਾਥ ਜੀ ਅਸਿ ਵੇਖਣਿ ਜੋਗੀ ਵਸਤੁ ਨ ਕਾਈ ।
ਗੁਰੁ ਸੰਗਤਿ ਬਾਣੀ ਬਿਨਾ ਦੂਜੀ ਓਟ ਨਹੀ ਹੈ ਰਾਈ ।- ੧/੪੨.੩-੪

ਬਾਝੇ ਸਚੇ ਨਾਮ ਦੇ ਹੋਰੁ ਕਰਾਮਾਤਿ ਅਸਾਂ ਤੇ ਨਾਹੀ ।- ੧/੪੩.੨

ਮੁਲਿ ਨ ਮਿਲੈ ਅਮੋਲੁ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈਐ ।
ਪਾਇ ਤਰਾਸੁ ਤੋਲੁ ਨ ਅਤੁਲੁ ਭੁਲਾਈਐ ।
ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਖਤੁ ਅਭੋਲੁ ਨ ਭੋਲਿ ਭੋਲਾਈਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਨਿਰੋਲੁ ਨ ਰਲੇ ਰਲਾਈਐ ।
ਕਥਾ ਅਕਥ ਅਥੋਲੁ ਨ ਬੋਲ ਭੁਲਾਈਐ ।
ਸਦਾ ਅਭੁਲੁ ਅਭੋਲੁ ਨ ਭੋਲਿ ਭੁਲਾਈਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਲੋਲੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ।
ਅਮਿਉ ਸਰੋਵਰ ਚੋਲੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ।
ਲਖ ਟੋਲੀ ਇਕ ਟੋਲੁ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਈਐ ॥ - ੩/੫.੧-੯

ਸਉਦਾ ਇਕਤੁ ਹਟਿ ਸਬਦਿ ਵਿਸਾਰੀਐ ।
ਪੂਰਾ ਪੂਰੇ ਵਟਿ ਕਿ ਆਖਿ ਸਲਾਹੀਐ ।

ਕਦੇ ਨ ਹੋਵੇ ਘਟਿ ਸਚੀ ਪਤਿਸਾਹੀਐ ।
 ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਖਟਿ ਅਖੁਟੁ ਸਮਾਹੀਐ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਗਟਿ ਸਦਾ ਨਿਬਾਹੀਐ ।
 ਚਾਵਲ ਇਕਤੇ ਸਟਿ ਨ ਦੂਜੀ ਵਾਹੀਐ ।
 ਜਮ ਦੀ ਫਾਹੀ ਕਟਿ ਦਾਇ ਇਲਾਹੀਐ ।
 ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਸੰਘਟਿ ਸੁ ਵੇਰੀ ਵਾਹੀਐ ।
 ਪਾਣੀ ਜਿਉ ਹਰਿਗਟਿ ਸੁ ਖੇਤਿ ਉਮਾਹੀਐ ॥ - ੩/੬.੧-੯

ਚਾਰ ਵਰਨ ਸਤਿਸੰਗੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿਆ ।
 ਜਾਣ ਤੰਬੋਲਹੁ ਰੰਗੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੇਲਿਆ ।
 ਪੰਜੇ ਸਬਦ ਅਭੰਗ ਅਨਹਦ ਕੇਲਿਆ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਤਰੰਗ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲਿਆ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਪਰਸੰਗ ਗਿਆਨ ਸੰਗ ਮੇਲਿਆ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਸਰਬੰਗ ਅਹਿਨਿਸਿ ਭੇਲਿਆ ।
 ਸਬਦ ਅਨਾਹਦੁ ਰੰਗ ਸੁਭ ਇਕੇਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਪੰਗੁ ਬਾਰਹ ਖੇਲਿਆ ॥ - ੩/੧੬.੧-੮

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਰਮੁ ਨਿਖੰਜਨੇ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਪਰਮਾਦਿ ਅਕਾਲ ਅਗੰਜਨੇ । - ੩/੧੭.੪-੫

ਜਿਉ ਜਿਉ ਲਯਨਿ ਤੋੜਿ ਫਲਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਫਲੀਐ ਹਸੈ ।
 ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਗੁਰ ਮਾਰਗੁ ਦਸੈ ॥ - ੪/੧੧.੬-੭

ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਗੁਰਸਿਖੀ ਸੁਣਿ ਗੁਰਸਿਖ ਪਾਲੈ । - ੪/੧੮.੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੇ ਸਾਧਸੰਗੁ ਹੋਰਤੁ ਸੰਗਿ ਕੁਸੰਗਿ ਨ ਚਰੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਤਾ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਨ ਖੋਚਲ ਖਰੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗੁ ਤੰਬੋਲ ਪਰਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣਾ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਪਰਸਣ ਨ ਸਰਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਲੁਭਾਇ ਨ ਪਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਣਾ ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਨ ਹਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਚਹਮਚੈ ॥ - ੪/੧੧.੧-੭

ਨਦੀਆ ਨਾਲੇ ਵਾਹਤੇ ਗੰਗਿ ਸੰਗਿ ਗੰਗੋਦਕ ਹੋਈ ।
 ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਹੋਇ ਪਾਚਸ ਪਰਸੈ ਕੰਚਨੁ ਸੋਈ ।
 ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਅਫਲ ਸਫਲ ਕਰ ਚੰਦਨੁ ਗੋਈ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਕਰਿ ਸੁਭੈ ਸੁਭ ਨ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ।

ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਭਵੈ ਸਤੁ ਲੋਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਦੁਬਿਧਾ ਖੋਈ ।
ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਨਿ ਓਈ ॥ - ੫/੯.੧-੭

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਪੰਜਿ ਦੂਤਿ ਕਰਿ ਭੂਤ ਵਸਿ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਿ ਚਲਣਾ ਜਮੁ ਜਾਗਾਤੀ ਨੇੜਿ ਨ ਆਇਆ ।
ਬੇਮੁਖਿ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਖੰਡੁ ਵਸਾਇਆ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਉ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ।
ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਕਮਲ ਹੈ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਰਹਾਇਆ ।
ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ॥ - ੫/੧੩.੧-੭

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਣੀਐ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਬਾਣੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਮੰਤ੍ਰ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਪੂਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਦਰਸਣੇ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਬੈਰਾਣਾ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਤਖਤੁ ਰਚਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਖੰਡੁ ਹੈ ਭਗਤਿ ਵਡਲੁ ਹੋਇ ਵਸਗਤਿ ਆਇਆ ।
ਸਚੁ ਰੂਪੁ ਸਚੁ ਨਾਉ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪਿਆਨੁ ਸਿਖਾ ਸਮਝਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ ॥ - ੬/੧.੧-੮

ਕਰਣ ਕਾਰਣ ਸਮਰਥੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦਾ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ ।
ਭਰੈ ਭੰਡਾਰ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦਾ ਦੇਇ ਦਿਵਾਇਆ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰੂਪੁ ਹੋਇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਇਆ ।
ਜਗ ਭੋਗ ਜੋਗ ਪਿਆਨੁ ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਪਰੈ ਨ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਿਉ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇ ਦਿਤਾ ਖਾਇ ਪੈਨੂੰ ਪੈਨ੍ਹਾਇਆ ।
ਘਰਬਾਰੀ ਹੋਇ ਵਰਤਿਆ ਘਰਬਾਰੀ ਸਿਖ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਰਖਾਇਆ ॥ - ੬/੨.੧-੭

ਪਉਣੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਵਾਹਗੁਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥਿ ਨਿਵਾਣਿ ਚਲਾਇਆ ।
ਧਰਤੀ ਮਾਤ ਮਰਤੁ ਕਰਿ ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਸੰਜੋਗੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਜਗਤੁ ਖਿਲਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਬਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਸਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
ਜੰਮਣ ਮਰਣਹੁ ਬਾਹਰੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਤਾ ਮਤਿ ਹੈ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਮੋਖ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ।
ਧੀਰਜੁ ਧਰਮੁ ਭਿਰਾਵ ਦੁਇ ਜਪੁ ਤਪੁ ਜਤੁ ਸਤੁ ਪੁਤ ਜਣਾਇਆ ।

ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਪੁਰਖਹੁ ਪੁਰਖ ਚਲਤੁ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੬/੫.੧-੧੦

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਧੰਨੁ ਮਸਤਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰਸਿਖ ਪਰਸਣਿ ਆਇਆ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਵਿਚਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਗੁਰੁ ਮੁਹਿ ਲਾਇਆ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ॥ - ੬/੧੬.੩-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਰਚਲੁ ਚਲਣੁ ਭਾਣੈ ।
ਵੇਦ ਕਤੋਬਹੁ ਬਾਹਰੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਉਣੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਉਲੰਘਿ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੬/੧੯.੫-੭

ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਸਧਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹ ਚਲਾਇਆ ।
ਸੂਰਜ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਵਿਚਿ ਸਸੀਅਰੁ ਇਕਤੁ ਮਾਹਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
ਬਾਰਹ ਸੋਲਹ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਸਸੀਅਰ ਅੰਦਰਿ ਸੂਰ ਸਮਾਇਆ ।
ਬਾਰਹ ਤਿਲਕ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਲਕੁ ਨੀਸਾਣੁ ਚੜਾਇਆ ।
ਬਾਰਹ ਰਾਸੀ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸਚਿ ਰਾਸਿ ਰਹਰਾਸਿ ਲੁਭਾਇਆ ।
ਬਾਰਹ ਵੰਨੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਾਰਹ ਮਾਸੇ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।
ਪਾਰਸ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿ ਕਰਾਇਆ ॥ ੭/੧੨.੧-੭

ਚਉਦਹ ਵਿਦਿਆ ਸਾਧਿ ਕੈ ਗੁਰਮਤਿ ਅਬਿਗਤਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ।
ਚਉਦਹ ਭਵਣ ਉਲੰਘਿ ਕੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨੇਹੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
ਪੰਦ੍ਰਹ ਬਿਤੀ ਪਖੁ ਇਕੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੁਕਲ ਦੁਇ ਪਖ ਨੀਸਾਣੀ ।
ਸੋਲਹ ਸਾਰ ਸੰਘਾਰੁ ਕਰਿ ਜੋੜਾ ਜੁਤਿਆ ਨਿਰਭਉ ਜਾਣੀ ।
ਸੋਲਹ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਣੈ ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰਜੁ ਵਿਰਤੀ ਹਾਣੀ ।
ਨਾਰਿ ਸੋਲਹ ਸੀਗਾਰ ਕਰਿ ਸੇਜ ਭਤਾਰ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮਾਣੀ ।
ਸਿਵ ਤੈ ਸਕਤਿ ਸਤਾਰਹ ਵਾਣੀ ॥ - ੭/੧੪.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਬਾਰੀਕ ਹੈ ਸਿਲ ਚਟਣੁ ਡਿਕੀ ।
ਤ੍ਰਿਖੀ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੈ ਉਹੁ ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ।
ਭੂਹ ਭਵਿਖ ਨ ਵਰਤਮਾਨ ਸਹਿ ਮਿਕਣਿ ਮਿਕੀ ।
ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਏਤੁ ਘਰਿ ਹੋਇ ਇਕਾ ਇਕੀ ।
ਦੁਆ ਤੀਆ ਵੀਸਰੈ ਸਣੁ ਕਕਾ ਕਿਕੀ ।
ਸਭੈ ਸਿਕਾ ਪਰਹਰੈ ਸੁਖੁ ਇਕਤੁ ਸਿਕੀ ॥ - ੮/੨.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਆਖੀਐ ਗੁਰਮਤਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ।
 ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ਖਸਮ ਕਾ ਨਿਹਚਉ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਇਸਕ ਮੁਸਕ ਮਹਕਾਰੁ ਹੈ ਹੁਇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
 ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ਸਾਬਤੇ ਮਸਤੀ ਹੁਸੀਆਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਜਿਣਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥ - ੯/੩.੧-੬

ਪਹਿਲੇ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸ ਦੇ ਸਿਖ ਪੈਰੀ ਪਾਏ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਧਰਮਸਾਲ ਸਿਖ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਸੇਵਦੇ ਗੁਰਪੁਰਖ ਕਰਾਏ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਕੀਰਤਨੁ ਸਚਿ ਮੇਲਿ ਮਲਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਸਚ ਦਾ ਸਚੁ ਪਾਹਿ ਲੰਘਾਏ ।
 ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚਿਆਰ ਨੇ ਮਿਲਿ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੯/੧੭.੧-੬

ਗੁਰਸਿਖੀ ਬਾਰੀਕ ਹੈ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਗਲੀ ਅਤਿ ਭੀੜੀ ।
 ਓਥੇ ਟਿਕੈ ਨ ਭੁਣਹਣਾ ਚਲਿ ਨ ਸਕੈ ਉਪਰਿ ਕੀੜੀ ।
 ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਤੇਲੁ ਤਿਲਹੁ ਲੈ ਕੇਲੁ ਪੀੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਖੀਰ ਨੀਰ ਨਿਰਨਉ ਚੁੱਜਿ ਵੀੜੀ ।
 ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਨਿਵੀੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਝੀੜ ਉਝੀੜੀ ।
 ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰਿ ਸਚ ਖੰਡਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਤਖਤਿ ਹਰੀੜੀ ।
 ਚੜ੍ਹੇ ਇਕੀਹ ਪਤਿ ਪਉੜੀਆ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਹੀੜੀ ।
 ਗੂੰਗੇ ਦੀ ਮਿਠਿਆਈਐ ਅਕਬ ਕਥਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਬਚੀੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਹਜਿ ਅਲੀੜੀ ॥ - ੧੧/੫.੧-੧੦

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਜਤ ਸਤ ਜੁਗਤਿ ਸੰਤੋਖ ਨ ਜਾਤੀ ।
 ਸਿਧ ਨਾਭੁ ਬਹੁ ਪੰਥ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਕਰਨਿ ਕਰਮਾਤੀ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਖਹਿ ਖਹਿ ਮਰਦੇ ਭਰਮਿ ਭਰਾਤੀ ।
 ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਵਰਤਿਆ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਉਚਾਟ ਜਮਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਤੰਬੋਲ ਸੁਵਾਤੀ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਸੁਖ ਸੁਝਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਪਿਰਾਤੀ ॥ - ੧੨/੧੨.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਛਡਿ ਖਬੈ ਸਜੈ ॥ - ੧੩/੧੫.੫

ਤਰਿ ਡੁਬੈ ਡੁਬਾ ਤਰੈ ਪੀ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ।
 ਜਿਣਿ ਹਾਰੈ ਹਾਰੈ ਜਿਣੈ ਏਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਲਾ ।

ਮਾਰਗੁ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੈ ਭਵਜਲੁ ਭਰਨਾਲਾ ।
ਵਾਲਹੁ ਨਿਕਾ ਆਖੀਐ ਗੁਰਪੰਥੁ ਨਿਰਾਲਾ ॥ - ੧੩/੧੭.੧-੪

ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਆਵਣਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਵਿਖੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਣਾ ।
ਤੁਲਿ ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਇਖ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਣਾ ।
ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਭਿਖ ਭਿਖਾਰੀ ਪਾਵਣਾ ।
ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਅਲਿਖ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਣਾ ।
ਸੁਭਨਿ ਭੂਤ ਭਵਿਖ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਵਣਾ ॥ - ੧੪/੨.੧-੬

ਭਉਜਲ ਵਿਚਿ ਅਰੋਗੁ ਨ ਲਹਰਿ ਡਰਾਵਣੀ ।
ਲੰਘਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਗੁਰਮਤਿ ਆਵਣੀ ॥ - ੧੪/੧੯.੫-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਗੰਮ ਹੈ ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਮੀਨੁ ਚਲੈਦਾ । - ੧੬/੧੩.੧

ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਹੋਇ ਧਿਆਨ ਧਰਾਇਆ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡੁ ਵਸਾਇਆ ।
ਵੇਦ ਕਤੇਬਹੁ ਬਾਹਰਾ ਅਕਸ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਵੀਹਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਰਤਮਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਇਕੀਹ ਲਖਾਇਆ ।
ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਕਰਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿੜਾਇਆ ।
ਬਾਹਰ ਪੰਥ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਚਲਾਇਆ ।
ਪਤਿ ਪਉੜੀ ਚਤਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥ - ੧੮/੧੪.੧-੭

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਤਖਤੁ ਸੁਹੇਲਾ ।
ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਟਕਸਾਲ ਸਚੁ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਪਾਰਸ ਮੇਲਾ ।
ਸਚਾ ਅਬਿਚਲ ਰਾਜ ਹੈ ਸਚ ਮਹਲ ਨਵਾਣ ਨਵੇਲਾ ।
ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਵਰਤਦਾ ਸਚਾ ਅਮਰੁ ਸਚੇ ਰਸ ਕੇਲਾ ।
ਸਚੀ ਸਿਫਤੀ ਸਲਾਹ ਸਚੁ ਸਚੁ ਸਲਾਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ।
ਸਚਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਹੈ ਸਚੁ ਉਪਦੇਸ ਨ ਗਰਬਿ ਗਹੇਲਾ ।
ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸ ਗਤਿ ਸਚਾ ਖੇਲੁ ਮੇਲੁ ਸਚੁ ਖੇਲਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖੁ ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਚੇਲਾ ॥ - ੧੮/੨੦.੧-੮

ਉਤਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇਆ ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਸਚੁ ਦਿੜਾਇਆ ।
ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਣੁ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ॥ - ੧੯/੨.੩-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਪੰਗੁ ਦਰਿ ਪਰਵਾਣਿਆ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਮੇਲੁ ਅਭੰਗੁ ਸਤਿ ਸੁਹਾਣਿਆ ॥ - ੧੬/੯.੫-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਭੋਲੁ ਨ ਭੋਲਣਿ ਭੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਬੋਲੁ ਨ ਬੋਲਣਿ ਬੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਤਿ ਅਭੋਲੁ ਨ ਭੋਲਣਿ ਭੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਰਮੁ ਅਮੋਲੁ ਨ ਮੋਲਣਿ ਮੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਰੋਲੁ ਨ ਚੋਲਣਿ ਚੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਅਲੋਲੁ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚੋਲੀਐ ॥ - ੧੯/੨੦.੧-੬

ਲਖ ਦਰੀਆਵ ਅਲੋਲੁ ਪਾਣੀ ਆਣੀਐ ।
ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਅਮੋਲੁ ਗੁਰਸਿਖ ਜਾਣੀਐ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਅਚਲ ਅਭੋਲੁ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਰੋਲੁ ਸਚੁ ਸੁਹਾਣੀਐ ।
ਸਾਇਰ ਲਖ ਢੰਢੋਲ ਸਬਦੁ ਨੀਜਾਣੀਐ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਰਜ ਘੋਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵਾਣੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੀਤਾ ਰਜਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ॥ - ੨੨/੧੪.੧-੭

ਚਲਣੁ ਹੁਕਮੁ ਰਜਾਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥਿ ਚਲਾਇ ਚਲਣੁ ਭਾਣਿਆ ।
ਸਿਦਕੁ ਸਬੂਰੀ ਪਾਇ ਕਰਿ ਸੁਕਰਾਣਿਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਿਆ ।
ਵਰਤਣ ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਆਇ ਵਖਾਣਿਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਸਚੁ ਸੁਹਾਣਿਆ ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇ ਸਬਦੁ ਸਿਵਾਣਿਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ॥ - ੨੨/੧੬.੧-੮

ਸਤਿ ਰੂਪ ਗੁਰੁ ਦਰਸਨੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਧਿਆਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੁ ਗਿਆਨੁ ਸਚੁ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਵਿਸਮਾਦ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਓਨੁ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖ ਕਰਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਖੰਡੁ ਵਸਾਇਆ ।
ਸਚੁ ਰਾਸ ਰਹਰਾਸਿ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰਸਿਖ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਪਰਤਾਪੁ ਜਣਾਇਆ ॥ - ੨੩/੧.੧-੭

ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਇਕ ਵਰਨਿ ਕਰਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਸਾਧਸੰਗੁ ਜਾਪੈ ।
ਛਿਅ ਕੁਤੀ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਸੂਰਜੁ ਬਾਪੈ ।

ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਵਡਾ ਪਰਤਾਪੈ ।
 ਵੇਦ ਕਤੇਬਹੁ ਬਾਹਰਾ ਅਨਹਦ ਸਬਦੁ ਅਗੰਮ ਅਲਾਪੈ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਗੁਰਸਿਖਾ ਰਹਰਾਸਿ ਪਛਾਪੈ ।
 ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਕਰਿ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਜਪੈ ਅਜਾਪੈ ।
 ਲੰਘ ਨਿਕਥੈ ਵਰੈ ਸਰਾਪੈ ॥ - ੨੩/੧੯.੧-੭

ਨਿਹਚਲ ਨੀਉ ਧਰਾਈਓਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡ ਜਮੇਉ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਓਨੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਬੇਅੰਤੁ ਅਮੇਉ । - ੨੪/੨.੧-੨

ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਸਚੁ ਅਚਾਰਾ । - ੨੪/੧੮.੫

ਹੰਸਹੁ ਹੰਸ ਗਿਆਨੁ ਕਰਿ ਦੂਪੈ ਵਿਚਹੁ ਕਵੈ ਪਾਣੀ ।
 ਕਛਹੁ ਕਛੁ ਪਿਆਨਿ ਧਰਿ ਲਹਰਿ ਨ ਵਿਆਪੈ ਘੁੰਮਣਵਾਣੀ ।
 ਕੁੰਜਹੁ ਕੁੰਜੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਉਡੈ ਅਸਮਾਣੀ ।
 ਗੁਰਪਰਚੈ ਗੁਰ ਜਾਣੀਐ ਗਿਆਨਿ ਪਿਆਨਿ ਸਿਮਰਣਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਲੈ ਗੁਰਸਿਖ ਹੋਣਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਜਾਣੀ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾਖਾਕ ਹੋਇ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਗਰੀਬੀ ਆਣੀ ।
 ਪੀ ਚਰਣੋਦਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਣੀ ॥ - ੨੪/੨੨.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰਿ ਦਹਿਦਿਸਿ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਨ ਧਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰ ਪਿਆਨੁ ਧਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਪਦੇਸੁ ਲਿਵ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਾਣੀ ਚਰਣ ਕਵਲ ਚਰਣੋਦਕੁ ਪਿਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲੁ ਚਿਤੁ ਕਰਿ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਵਿਚਿ ਨਿਜ ਘਰੁ ਛਾਇਆ ।
 ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਧਨ ਪਰਹਰੇ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿ ਅਪਰਸੁ ਰਹਾਇਆ ।
 ਸਾਧ ਅਸਾਧਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਆਇਆ ॥ - ੨੫/੨.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਸਚ ਦਾ ਪੈਰੀ ਪਵਣਾ ਰਾਜੇ ਰਾਣੈ ।
 ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਨੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਗੁਰਮਤਿ ਤਿਏ ਗਰੀਬੀ ਆਣੈ ।
 ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ॥ - ੨੫/੧੧.੫-੭

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਿਰੰਦਾ ।
 ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੰਦਾ ।
 ਸਚੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ਨੀਸਾਣੁ ਸਚੁ ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੂਲਿ ਫਿਰੰਦਾ ।
 ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਟਕਸਾਲੁ ਸਚੁ ਗੁਰੁ ਤੇ ਗੁਰੁ ਹੁਇ ਸਬਦੁ ਮਿਲੰਦਾ ।
 ਸਚੀ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੁ ਸਚੁ ਰਾਗੁ ਰਤਨੁ ਕੀਰਤਨੁ ਭਾਵੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਪੰਥੁ ਹੈ ਸਚੁ ਦੋਹੀ ਸਚੁ ਰਾਜੁ ਕਰੰਦਾ ।

ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਉ ਚੜ੍ਹੰਦਾ ॥ - ੨੬/੧.੧-੭

ਬਾਬਾਣੈ ਘਰਿ ਚਾਲ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਨਿਬਾਹੀ ।
ਇਕ ਦੋਹੀ ਟਕਸਾਲ ਇਕ ਕੁਤਬਾ ਤਖਤੁ ਸਚਾ ਦਰਗਾਹੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਦਾਇ ਇਲਾਹੀ ॥ - ੨੬/੩੧.੬-੮

ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਖੰਡੇ ਧਾਰਹੁ ਸੁਣੀਐ ਤਿਖੀ ।
ਆਖਣਿ ਆਖਿ ਨ ਸਕੀਐ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਜਾਈ ਲਿਖੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਵਖਾਣੀਐ ਅਪਤਿ ਨ ਸਕੈ ਇਕਤੁ ਵਿਖੀ ।
ਸਿਲ ਆਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਤੁਲਿ ਨ ਲਖ ਅਮਿਅ ਰਸ ਇਖੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਵਿਰਲੀ ਜੁ ਬਿਰਖੀ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਨੈ ਪਾਈਐ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਸਿਖੀ ।
ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਭਿਖਕ ਭਿਖੀ ॥ - ੨੮/੧.੧-੭

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਆਖੀਅਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਇ ਨ ਗੁਰਸਿਖੁ ਮੰਗੈ ।
ਅਠ ਸਿਧਿ ਨਿਧੀ ਨਵੈ ਰਿਧਿ ਨ ਗੁਰੁ ਸਿਖੁ ਢਾਕੈ ਟੰਗੈ ।
ਕਾਮਯੋਗੁ ਲਖ ਲਖਮੀ ਪਹੁੰਚ ਨ ਹੋਏ ਢੰਗਿ ਸੁਚੰਗੈ ।
ਲਖ ਪਾਰਸ ਲਖ ਪਾਰਿਜਾਤ ਹਥਿ ਨ ਛੁਰਦਾ ਫਲ ਨ ਅਭੰਗੈ ।
ਤੰਤ ਮੰਤ ਪਾਖੰਡ ਲਖ ਬਾਜੀਗਰ ਬਾਜਾਰੀ ਨੰਗੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦੀ ਗਾਖੜੀ ਇਕਸ ਅੰਗਿ ਨ ਅੰਗਣਿ ਅੰਗੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੁ ਦੂਜੇ ਭਾਵਹੁ ਸੰਗੈ ॥ - ੨੮/੨.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਖਣਾ ਨਾਦੁ ਨ ਵੇਦ ਨ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਲਖ ਨ ਚਿਤੁ ਗੁਪਤਿ ਲਿਖਿ ਜਾਣੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਮਰਣੈ ਸੇਖ ਅਸੰਖ ਨ ਰੇਖ ਸਿਵਾਣੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨੁ ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਉਲੰਘਿ ਪਛਾਣੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਬੁਝਣਾ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰਿ ਕਿਵ ਆਣੈ ।
ਗੁਰਪਰਸਾਦਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੋਇ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ।
ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਵਿਰਲਾ ਚੰਗੁ ਮਾਣੈ ॥ - ੨੮/੩.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਖਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ।
ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਨ ਸਿਖਿਆ ਗੀਤਾ ਗੋਸਟਿ ਅਲਖ ਅਭੇਵਾ ।
ਵੇਦ ਨ ਜਾਣਨ ਭੇਦ ਕਿਹੁ ਲਿਖਿ ਪਤਿ ਸੁਣਿ ਸਣੁ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ।
ਸਿਧ ਨਾਥ ਨ ਸਮਾਧਿ ਵਿਚਿ ਤੰਤ ਨ ਮੰਤ ਲੰਘਾਇਨਿ ਖੇਵਾ ।
ਲਖ ਭਗਤਿ ਜਗਤ ਵਿਚਿ ਲਿਖਿ ਨ ਗਏ ਗੁਰੁ ਸਿਖੀ ਟੇਵਾ ।
ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਸਾਦਿ ਨ ਪੁਜੈ ਲਖ ਲਖ ਮੇਵਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸਮੇਵਾ ॥ - ੨੮/੪.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਖਣਾ ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਸਿਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਿ ਸਮਝੈ ਲਿਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਮਰਣੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਕੋਲੁ ਰਸੁ ਇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਵਰਤਮਾਨੁ ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਬਿਰਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਬੁਝਣਾ ਬੁਝਿ ਅਬੁਝਿ ਹੋਵੈ ਲੈ ਭਿਖੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਸਰਿਖੈ ।
ਵਰਤਮਾਨੁ ਲੰਘਿ ਭੂਤ ਭਵਿਖੈ ॥ - ੨੮/੫.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਬੋਲਣਾ ਹੁਇ ਮਿਠ ਬੋਲਾ ਲਿਖੈ ਨ ਲੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਚਲਣਾ ਚਲੈ ਭੈ ਵਿਚਿ ਲੀਤੇ ਭੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਰਾਹੁ ਏਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਲ ਚਲੈ ਸੇ ਦੇਖੈ ।
ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਵਿਸੇਖੈ ।
ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਨ ਅਪੜੈ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖੈ ।
ਮੁਰਦੇ ਵਾਂਗ ਮੁਰੀਦ ਹੋਇ ਗੁਰ ਗੋਰੀ ਵਡਿ ਅਲਖ ਅਲੇਖੈ ।
ਅੰਤੁ ਨ ਮੰਤੁ ਨ ਸੇਖ ਸਰੇਖੈ ॥ - ੨੮/੬.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਿਖਣਾ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਸਿਖਣ ਬਜਰੁ ਭਾਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਲਿਖਣਾ ਲੇਖੁ ਅਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖਣਹਾਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਤੋਲਣਾ ਤੁਲਿ ਨ ਤੋਲਿ ਤੁਲੈ ਤੁਲਧਾਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਚਖਣਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸਮਝਣਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਵਣਹਾਰਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥ - ੨੮/੭.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਖਿ ਇਕਸ ਬਾਝੁ ਨ ਹੋਰਸੁ ਦੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਚਖਣਾ ਲਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਫਿਕੈ ਲੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਨਾਦੁ ਸੁਣਿ ਲਖ ਅਨਹਦ ਵਿਸਮਾਦ ਅਲੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਪਰਸਣਾ ਠੰਢਾ ਤਤਾ ਰੇਖ ਅਭੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਵਾਸੁ ਲੈ ਹੁਇ ਦੁਰਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸਰੇਖੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਮਰ ਜੀਵਣਾ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਨਿਮਖ ਨਮੇਖੈ ।
ਅਲਪਿ ਰਹੈ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਵਿਸੇਖੈ ॥ - ੨੮/੮.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਪੰਥੁ ਹੈ ਸਿਖੁ ਸਹਜ ਘਰਿ ਜਾਇ ਖਲੋਵੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਰਹਰਾਸਿ ਹੈ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਜੁ ਹੋਵੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਨਾਵਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਲੈ ਦੁਰਮਤਿ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਪੂਜਣਾ ਗੁਰਸਿਖ ਪੂਜ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਭੋਵੈ ।

ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਗੁਰ ਬਚਨੀ ਗਲਿ ਹਾਰੁ ਪਰੋਵੈ ।
 ਗੁਰੁ ਸਿਖੀ ਦਾ ਜੀਵਣਾ ਜੀਵਦਿਆਂ ਮਰਿ ਹਉਮੈ ਖੋਵੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਲੋਵੈ ॥ - ੨੮/੯.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਖਾਵਣਾ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮਕਰਿ ਅਉਚਰ ਚਰਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਗਾਵਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਨਿਝਰੁ ਝਰਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਧੀਰਜੁ ਧਰਮੁ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਅਜਰੁ ਜਰਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਸੰਜਮੇ ਭਰਿ ਨਿਭਰੁ ਨਿਭਰੁ ਮੁਚ ਡਰਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਜਗੁ ਦੁਤਰੁ ਤਰਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਦਾ ਕਰਮੁ ਏਹੁ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਏ ਗੁਰਸਿਖ ਕਰਣਾ ।
 ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੁ ਸਿਖੁ ਗੁਰੁ ਸਰਣਾ ॥ - ੨੮/੧੦.੧-੭

ਧਰਤੀ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਿ ਹੈ ਧਰਤੀ ਹੇਠਿ ਵਸੰਦਾ ਪਾਣੀ ।
 ਪਾਣੀ ਚਲੈ ਨੀਵਾਣੁ ਨੇ ਨਿਰਮਲੁ ਸੀਤਲੁ ਸੁਧੁ ਪਰਾਣੀ ।
 ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਇਕ ਰੰਗੁ ਹੈ ਸਭਨਾਂ ਅੰਦਰਿ ਇਕੋ ਜਾਣੀ ।
 ਤਤਾ ਹੋਵੈ ਧੁਪ ਵਿਚਿ ਛਾਵੈ ਠੰਢਾ ਵਿਰਤੀ ਹਾਣੀ ।
 ਤਪਦਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੇ ਠੰਢੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਿਹਾਣੀ ।
 ਅਗਨਿ ਬੁਝਾਏ ਤਪਤਿ ਵਿਚਿ ਠੰਢਾ ਹੋਵੈ ਬਿਲਮੁ ਨ ਆਣੀ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਦੀ ਏਹੁ ਨੀਸਾਣੀ ॥ - ੨੮/੧੩.੧-੭

ਲਖ ਜਪ ਤਪ ਲਖ ਸੰਜਮਾਂ ਹੋਮ ਜਗ ਲਖ ਵਰਤ ਕਰੰਦੇ ।
 ਲਖ ਤੀਰਥ ਲਖ ਊਲਖਾ ਲਖ ਪੁਰੀਆ ਲਖ ਪੁਰਬ ਲਗੰਦੇ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵਲ ਦੇਹੁਰੇ ਲਖ ਪੁਜਾਰੀ ਪੂਜ ਕਰੰਦੇ ।
 ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਭਰਮਦੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਲਖ ਫੇਰਿ ਫਿਰੰਦੇ ।
 ਲਖ ਪਰਬਤ ਵਣ ਖੰਡ ਲਖ ਲਖ ਉਦਾਸੀ ਹੋਇ ਭਵੰਦੇ ।
 ਅਗਨੀ ਅੰਗੁ ਜਲਾਇੰਦੇ ਲਖ ਹਿਮੰਚਲਿ ਜਾਇ ਗਲੰਦੇ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਸੁਖੁ ਤਿਲੁ ਨ ਲਹੰਦੇ ॥ - ੨੮/੧੮.੧-੭

ਲਖ ਧਿਆਨ ਸਮਾਧਿ ਲਾਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੂਪਿ ਨ ਅਪਤਿ ਸਕੈ ।
 ਲਖ ਗਿਆਨ ਵਖਾਣਿ ਕਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਡਾਰੀ ਬਕੈ ।
 ਬੁਧਿ ਬਲ ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਲਖ ਵਹਿ ਢਹਿ ਪਵਨਿ ਪਿਰਮ ਦਰਿ ਧਕੈ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗ ਬੈਰਾਗ ਲਖ ਸਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਗੁਣ ਵਾਸੁ ਮਹਕੈ ।
 ਲਖ ਅਚਰਜ ਅਚਰਜ ਹੋਇ ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਬਿਗਤਿ ਵਿਚਿ ਅਕੈ ।
 ਵਿਸਮਾਦੀ ਵਿਸਮਾਦੁ ਲਖ ਅਕਥ ਕਥਾ ਵਿਚਿ ਸਹਮਿ ਸਹਕੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਦੇ ਅਖਿ ਫਰਕੈ ॥ - ੨੮/੨੨.੧-੭

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੁ ਨਾਉ ਸਦਵਾਇਆ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਗਾਂਵਦੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਿ ਆਪਿ ਤਰੈ ਸੈਸਾਰੁ ਤਰਾਇਆ ।
 ਪਾਨ ਸੁਪਾਰੀ ਕਬੁ ਮਿਲਿ ਚੂਨੇ ਰੰਗੁ ਸੁਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ।
 ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਿਮਰਣਿ ਜੁਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡੁ ਵਸਾਇਆ ॥ - ੨੯/੧.੧-੭

ਸੂਈ ਸੀਵੈ ਜੋਤਿ ਕੈ ਵਿਛੁੜਿਆਂ ਕਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਣਾ ।
 ਸਾਹਿਬੁ ਇਕੋ ਰਾਹਿ ਦੁਇ ਜਗ ਵਿਚਿ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖੀ ਪਰਧਾਨੁ ਹੈ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦੀ ਹੈ ਪਰਵਾਣਾ । - ੩੩/੪.੪-੬

ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਮਜਹਬ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਵਰਤੈ ਵਰਤਾਰਾ ।
 ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਵਿਚ ਵਣਜ ਕਰਿ ਚਉਦਹ ਹਟ ਸਾਹੁ ਵਣਜਾਰਾ ।
 ਸਚੁ ਵਣਜੁ ਗੁਰੁ ਹਟੀਐ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਾਰਾ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਸਦਾ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਉ ਸਬਦਿ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਰਤਨ ਵਪਾਰਾ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਾਸਾ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ।
 ਚਉਦਹ ਵਿਦਿਆ ਸੋਧਿ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਚੁ ਪਿਆਰਾ ।
 ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭ ਕਿਹੁ ਉਪਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰਾ ।
 ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਤਰੈ ਸੈਸਾਰਾ ।
 ਅਪਿਉ ਪੀਅ ਗੁਰਮਤਿ ਹੁਸੀਆਰਾ ॥ - ੩੯/੬.੧-੧੦

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸੁਹਾਵਣਾ ਧੰਨ ਗੁਰੁ ਧੰਨ ਗੁਰੁ ਪਿਆਰੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਗਟੁ ਸੈਸਾਰੇ ॥ - ੪੦/੬.੭-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵੈ ਜਾਇ ਪਛਾਣੈ ।
 ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਕੀਤੀ ਕ੍ਰਿੰਗੀ ਵਾਂਗ ਵਿਡਾਣੈ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਉਣ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ॥ - ੪੦/੧੯.੪-੭

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਚੰਚਲ ਅਚਲ ਭਏ ।
 ਮਹਾ ਮਲ ਮੂੜ ਧਾਰੀ ਨਿਰਮਲ ਕੀਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੋਨਿ ਕੈ ਅਜੋਨਿ ਭਏ ।
 ਕਾਲ ਸੈ ਅਕਾਲ ਕੈ ਅਮਰ ਪਦ ਦੀਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਖੋਇ ਹੋਇ ਰੇਨ ।
 ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਤ੍ਰਿਬੇਨੀ ਪਾਰਿ ਆਪਾ ਆਪ ਦੀਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬਰਨ ਅਬਰਨ ਭਏ ।
 ਭੈ ਭ੍ਰਮ ਨਿਵਾਰਿ ਡਾਰਿ ਨਿਰਭੈ ਕੇ ਲੀਨੇ ਹੈ ॥ ੨੪ ॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਪਮ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੰਤ ਸੰਤ ਨਾਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਬਿਥੇਕੀ ਹੁਇ ਬਿਥੇਕੀ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਹਜ ਬਿਸੁਾਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਨਿਰਚਲ ਧਾਮ ਹੈ ॥੨੫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬੈਰ ਨਿਰਬੈਰ ਭਏ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਰਬ ਮੈ ਜਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਭੇਦ ਨਿਰਭੇਦ ਭਏ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਧਿ ਨਿਖੇਪ ਖੇਦ ਬਿਨਾਸਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬਾਇਸ ਪਰਮਹੰਸ ।
 ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਬੰਸ ਨਿਰਗੰਧ ਗੰਧ ਨਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕਰਮ ਭਰਮ ਖੋਏ ।
 ਆਸਾ ਮੇਨਿਰਾਸ ਹੁਇ ਬਿਸੁਾਸ ਉਰ ਆਨੇ ਹੈ ॥੨੬॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਿੰਬਲ ਸਫਲ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬਾਂਸ ਮੈ ਸੁਗੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕੰਚਨ ਭਏ ਮਨੂਰ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਪਰਖਤ ਅੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕਾਲਕੂਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਇ ।
 ਕਾਲ ਮੈ ਅਕਾਲ ਭਏ ਅਸਥਿਰ ਕੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਭਏ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਬੰਧ ਨਿਰਬੰਧ ਹੈ ॥੨੭॥

ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਹੁਇ ਪਾਇਓ ਨ ਸਹਜ ਘਰਿ ।
 ਬਨਿ ਬਨਵਾਸ ਨ ਉਦਾਸ ਡਲ ਪਾਇਓ ਹੈ ।
 ਪਤਿ ਪਤਿ ਪੰਡਿਤ ਨ ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਚਾਰੀ ।
 ਸਿਧਾਸਨ ਕੈ ਨ ਨਿਜ ਆਸਨ ਦਿੜਾਇਓ ਹੈ ।
 ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਧਾਰਨ ਕੈ ਨਾਥਨ ਦੇਖੇ ਨ ਨਾਥ ।
 ਜਗਿ ਭੋਗ ਪੂਜਾ ਕੈ ਨ ਅਗਹੁ ਗਹਾਇਓ ਹੈ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸੇਵਕੈ ਨ ਅਹੰਮੇਵ ਟੇਵ ਟਾਰੀ ।
 ਅਲਖ ਅਭੇਦ ਗੁਰਦੇਵ ਸਮਝਾਇਓ ਹੈ ॥੨੮॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬੋਲ ਹੁਇ ਚੰਬੇਲੀ ਗਤਿ ।
 ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਪੜ੍ਹ ਕਰਿ ਬਿਬਿਧ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਪੁਰਖ ਸੁਬਾਸ ਨਿਜ ਰੂਪ ਤਾਮੈ ।

ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਕਰਤ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਤਿਲ ਮਿਲਿ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਿ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਇ ਹੈ ਫੁਲੇਲ ਮਹਕਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਰੀਤਿ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਹੁਇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ ॥੩੭॥

ਜੋਗ ਬਿਖੈ ਭੋਗ ਅਰੁ ਭੋਗ ਬਿਖੈ ਜੋਗ ਜਤਿ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੈ ਅਤੀਤ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਬਿਖੈ ਧਿਆਨ ਅਰੁ ਧਿਆਨ ਬਿਖੈ ਖੋਧੇ ਗਿਆਨ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕੇ ਅਜੀਤ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਭਗਤਿ ਅਰੁ ਭਗਤਿ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ।
 ਅਲਖ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੀਤਿ ਹੈ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਬਿਖੈ ਬਿਸਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਰਿਦੈ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਪਾਰਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੈ ॥੪੨॥

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਧਿਆਨੁ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ ਕੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਗੁਰਮਤਿ ।
 ਅਨਹਦ ਗੰਮਿ ਉਨਮਨੀ ਕੇ ਮਤਾਤ ਕੈ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਨੀ ਕੈ ਉਪਜਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦਸੁ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਜ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਕੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਮਧੁਪ ਗਤਿ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਮਧ ਪਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸਾਂਤਿ ਕੈ ॥੪੩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਗਹੇ ਜਮਪੁਰਿ ਪੰਥ ਮੇਟੇ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਪੰਚ ਦੂਤ ਸੰਗ ਤਿਆਗੇ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਕਰਮ ਭਰਮ ਖੋਏ ।
 ਦਰਸ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਕੰਟਕ ਭੈ ਭਾਗੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਵੇਸ ਬਜ੍ਞ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮੁਰਛਤ ਮਨ ਜਾਗੇ ਹੈ ।
 ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪਾਏ ।
 ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ਲਾਗੇ ਹੈ ॥੫੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸੁਖ ਚਾਹਤ ਸਕਲ ਪੰਥ ।
 ਸਕਲ ਦਰਸ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਧੀਨ ਹੈ ।
 ਸੁਰ ਸੁਰਸਰਿ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਚਾਹੇ ।
 ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਬਦ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
 ਸਰਬ ਗਿਆਨਿ ਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਅਵਗਾਹਨ ਮੈ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ ।
 ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਮੈ ਭੋਗੀ ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਮੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜਪਦ ਕੁਲ ਅਕੁਲੀਨ ਹੈ ॥੫੮॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਮਨ ਉਨਮਨ ਭੀਨ ਹੈ ।
ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਗਤਿ ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਰੰਗ ।
ਪਰਮੁਦਭੁਤ ਪਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਨਿਰਮੇਲਕ ਰਤਨ ਧਨ ।
ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
ਸੋਹੰ ਹੋਸੇ ਏਕਾਮੇਕ ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨ ਹੈ ॥੬੧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਦੁਬਿਧਾ ਭਰਮ ਖੋਏ ।
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਏ ਹੈ ।
ਦਰਸ ਦਰਸਿ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਟਾਛ ਕੇ ਅਮਰਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਨਿਭਰ ਝਰਨ ।
ਸਿਮਰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਲਿਵ ਉਨਮਨ ਛਾਏ ਹੈ ।
ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਟਿਕਤ੍ਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸ ਉਪਜਾਏ ਹੈ ॥੮੯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
ਕਾਲ ਮੇ ਅਕਾਲ ਕਾਲ ਬਿਆਲ ਬਿਖੁ ਮਾਰੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
ਕੁਲ ਅਕੁਲੀਨ ਭਏ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਜ ਆਸਨ ਕੀ ਤਾਰੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਪਰਮਪਦ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਅਬਿਗਤ ਗਤਿ ਨਿਆਰੀ ਹੈ ॥੧੨੭॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
ਪੂਰਨ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਜਲ ਆਪਾ ਖੋਇ ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲੇ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਿਬੇਕੀ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੈ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਜੇਸੇ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ ।
ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਸਨਾ ਅਵੇਸ ਹੈ ।
ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਓਤਿਪੋਤਿ ।
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਆਇ ਕਉ ਅਦੇਸ ਹੈ ॥੧੩੩॥

ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਸੁਨਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ਹੈ ।

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਸਮਦਰਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੀ ।
 ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਰਿਦੈ ।
 ਮਾਨੈ ਮਨ ਮਾਨੈ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸੁਚਰਜੈ ਅਸੁਚਰਜਮੈ ।
 ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਠਾਨੀ ਹੈ ॥੧੩੮॥

ਸਬਦ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਅਸਿਫੁਰਤਿ ਹੁਇ ਤੁਰਤ ਹੀ ।
 ਜੁਰਤਿ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗ ਮੁਰਤ ਨਾਹੀ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਤੀਤਿ ਕੀ ਗੀਤਿ ਹਿਤ ਚੀਤ ਕਰਿ ।
 ਜੀਤਿ ਮਨ ਜਗਤ ਮਨ ਦੁਰਤ ਨਾਹੀ ।
 ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਹਕਰਮ ਹੁਇ ਕਰਮ ਕਰਿ ।
 ਆਸਾ ਨਿਰਾਸ ਹੁਇ ਝਰਤ ਨਾਹੀ ।
 ਗਿਆਨ ਗੁਰਧਿਆਨ ਉਰ ਮਾਨਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ।
 ਜਗਤ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਮਤਿ ਛਰਤ ਨਾਹੀ ॥੧੪੫॥

ਚਤੁਰ ਪਹਰ ਦਿਨ ਜਗਤਿ ਚਤੁਰ ਜੁਗ ।
 ਨਿਸਿ ਮਹਾ ਪਰਲੈ ਸਮਾਨਿ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ ।
 ਉਤਮ ਮਧਿਮ ਨੀਚ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਸੰਸਾਰ ਗਤਿ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਆਸਕਤਿ ਹੈ ।
 ਰਜਿ ਤਮਿ ਸਤਿ ਗੁਨ ਅਉਗਨ ਸਿਮ੍ਰਤ ਚਿਤ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਬਿਰਲੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਹੈ ।
 ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਸਾਰ ਚਉਪਰ ਕੋ ਖੇਲ ਜਗ ।
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਜੁਗਲ ਹੋਇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਹੈ ॥੧੫੭॥

ਨਿਹਫਲ ਜਿਹਬਾ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁਆਦਿ ਹੀਨ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੁਰਤਿ ਨ ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਪਾ ਆਪੁ ਦੇਖੀਅਤਿ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੀਸੇ ਨਹੀ ਬਾਸੁ ਪਰਮਾਦੁ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਕਰ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਬਿਨੁ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਬਿਹੂਨ ਪਗ ਬਾਦਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੰਗ ਸਰਬੰਗ ਲਿਵ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ॥੧੯੯॥

ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧੀ ਜੜ ਕੜ ਸੈ ਇਕੜ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਨਿਹਚਲ ਮਨ ਮਾਨੈ ਹੈ ।
 ਜਗਜੀਵਨ ਜਗ ਜਗ ਜਗਜੀਵਨ ਮੈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਉਰ ਆਨੈ ਹੈ ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ।
 ਗੋਰਸ ਗੋਬੰਸ ਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੈ ਹੈ ।

ਕਾਰਨ ਮੈ ਕਾਰਨ ਚਿਤ੍ਰਿ ਮੈ ਚਿਤੇਰੇ ।
ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਜਨ ਕੈ ਜਨਕ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥੨੨੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
ਸਹਜ ਬਿਸੁਮ ਧਾਮ ਨਿਹਚਲ ਬਾਸੁ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਰਜ ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੂਪ ਊਪ ।
ਦਰਸ ਦਰਸਿ ਸਮਦਰਸਿ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ ।
ਅਨਹਦਨਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਕੇ ਬਿਸਵਾਸੁ ਹੈ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਨੀ ਅਲੇਖ ਲੇਖ ਕੇ ਅਲੇਖ ਭਏ ।
ਪਰਦਛਨਾ ਕੇ ਸੁਖ ਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ॥੨੨੮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਕ੍ਰਮਨ ਕੋ ਕ੍ਰਮ ਖੋਇਓ ।
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਏਕ ਟੇਕ ਧਾਰੀ ਹੈ ।
ਦਰਸ ਦਰਸ ਸਮਦਰਸ ਧਿਆਨ ਧਾਰਿ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਸੰਸਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਸੇਵਕ ਹੈ ।
ਮਾਨਿ ਗੁਰ ਆਗਿਆ ਸਭਿ ਜਗੁ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੈ ।
ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਸਰਬ ਨਿਪਾਨ ਦਾਨ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਗਤਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ॥੨੨੯॥

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਚਲ ਭਈ ।
ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਸੂਤਿ ਸੂਵਨ ਅਚਲ ਹੈ ।
ਸਿਮਰਨ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਧਾ ਜਿਹਬਾ ਅਚਲ ਭਈ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਅਚਲ ਉਨਮਨ ਅਸਥਲ ਹੈ ।
ਨਾਸਕਾ ਸੁਬਾਸੁ ਕਰ ਕੇਮਲ ਸੀਤਲਤਾ ਕੈ ।
ਪੂਜਾ ਪਰਨਾਮ ਪਰਸ ਚਰਨਕਮਲ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਚਰ ਅਚਰ ਹੁਇ ਅੰਗ ਅੰਗ ।
ਪੰਗ ਸਰਬੰਗ ਬੁੰਦ ਸਾਗਰ ਸਲਲ ਹੈ ॥੨੩੦॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
ਨਿਹਚਲ ਚਿਤ੍ਰ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ ਅਰੁ ਮਰਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਿਟੀ ।
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਨਹਾਰੁ ਹੋਇ ਸੋਈ ਭਲੇ ਮਾਨੈ ।
ਸੇਵਾ ਸਰਬਾਤਮ ਕੇ ਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸੁਾਸ ਹੈ ॥੨੩੧॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਕੀਨੇ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਦਮ ਨਿਰਉਦਮ ਉਕਤਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਦੁਬਿਧਾ ਭਰਮ ਖੋਏ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ।
 ਦਰਸਨ ਪਰਸਤ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਥਕਤ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਿਪ੍ਰਤਿ ਹੈ ।
 ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
 ਚਿਤ੍ਰ ਮੈ ਚਿਤੇਰਾ ਕੇ ਬਸੇਰਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਹੈ ॥੨੮੨॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਰਜ ਮਜਨ ਮਲੀਨ ਮਨ ।
 ਦਰਪਨ ਮਤ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਦੇ ਚਪਲ ਖੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ ।
 ਅਕੁਲ ਨਿਰੰਜਨ ਧਿਆਨ ਜਲ ਥਲ ਹੈ ।
 ਭੰਜਨ ਭੈ ਭ੍ਰਮ ਅਹਿ ਗੰਜਨ ਕਰਮ ਕਾਲ ।
 ਪਾਚ ਪਰਪੰਚ ਬਲਬੰਚ ਨਿਹਚਲ ਹੈ ।
 ਸੇਵਾ ਕਰੰਜਨ ਸਰਬਾਤਮ ਨਿਰੰਜਨ ਭਏ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਕਲਿਮਲ ਨਿਰਮਲ ਹੈ ॥੨੮੫॥

ਦਾਦਰ ਸਰੋਜ ਬਾਸ ਬਾਵਨ ਮਹਾਲ ਬਗ ।
 ਪਾਰਸ ਬਖਾਨ ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਜੋਗ ਹੈ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਅਹਿਮਨਿ ਮਧੁਮਾਖੀ ਸਾਖੀ ।
 ਬਾਝ ਬਧੁ ਨਾਹ ਨੇਹ ਨਿਹਫਲ ਭੋਗ ਹੈ ।
 ਦਿਨਕਰ ਜੋਤਿ ਉਲੂ ਬਰਖੇ ਸਮੇ ਜਵਾਸੇ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਜੇਸੇ ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਰੋਗ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਮਤਿ ਬੀਜ ਜਮਤ ਨ ਕਾਲਰ ਮੈ ।
 ਅੰਕੁਰ ਉਦੋਤ ਹੋਤ ਨਾਹਿਨ ਬਿਓਗ ਹੈ ॥੨੮੬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇ ।
 ਲਹੈ ਨਿਜੁਘਰ ਅਰੁ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ਜੀ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਏਕ ਟੇਕ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੀ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਭਏ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਰਾਸ ਜੀ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਚੀਤਿ ।
 ਬਨ ਗ੍ਰਿਹ ਸਮਸਰਿ ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਜੀ ॥੩੨੨॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਤੀਆ ਨਾ ਸਤਿ॥
 ਸਿਵ ਨ ਸਕਤ ਗਤਿ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਜੀਤ ਨ ਹਾਰ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗ ।
 ਸੰਜੋਗ ਬਿਓਗ ਮੇਟਿ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਚਤੁਰਬਰਨ ਇਕ ਬਚਨ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ ।

ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਤਿਆਗਿ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਖਟਦਰਸਨ ਪਰੈ ਪਾਰ ਹੁਇ ਸਪਤਸਰ ।
 ਨਵਦੁਆਰ ਉਲੰਘਿ ਦਸਮਣੀ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੩੩੩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਧਿਆਨ॥
 ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸਤਿ ਗੰਮਿਤਾ ਅਗੰਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮਸਥਾਨ ਸਤਿ ।
 ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਹੁਇ ਸਾਵਧਾਨ ਸਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਚਾਉ ਸਤਿ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਮੇ ਨਮ ਹੈ ॥੩੩੪॥

ਕੰਚਨ ਅਸੁਧ ਜੈਸੇ ਕ੍ਰਮਤ ਕੁਠਾਰੀ ਬਿਖੇ ।
 ਸੁਧ ਭਏ ਕ੍ਰਮਤ ਨ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਰ ਕੰਕਨ ਅਨੇਕ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਧੁਨਿ ।
 ਏਕੇ ਏਕ ਟੇਕ ਪੁਨਿ ਧੁਨਿ ਕੇ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
 ਖੁਪਿਆ ਕੇ ਬਾਲਕ ਬਿਲਲਾਤ ਅਕੁਲਾਤ ਅਤ॥
 ਅਸਥਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਕ੍ਰਮਤ ਕ੍ਰਮਤ ਚਤੁਰ ਕੁੰਟ ਧਾਵੈ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਨਿਹਚਲ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪਦ ਬਾਸ ਹੈ ॥੩੩੫॥

ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਜੰਤ ਅਉਖਦ ਹਿਤਾਇ ਰਿਏ ।
 ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਲੁ ਬਿਮੁਖ ਹੋਇ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਆਨ ਧਾਤ ਮੈ ਤਨਕ ਹੀ ਕਲੰਕ ਡਾਰੇ ।
 ਅਨਕ ਬਰਨ ਮੇਟਿ ਕਨਕਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕੋਟਿ ਭਾਰਿ ਕਰ ਕਾਸਟਿ ਇਕਤ੍ਵਤਾ ਮੈ ।
 ਰੰਚਕ ਹੀ ਅੰਚ ਦੇਤ ਭਸਮ ਉਦਾਸ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਉਰ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵੇਸ ਭਏ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਦੋਖਨ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ॥੩੩੬॥

ਜੈਸੇ ਅਨੀ ਬਾਨ ਕੀ ਰਹਤ ਟੁਟਿ ਦੇਹੀ ਬਿਖੇ ।
 ਚੁੰਬਕ ਦਿਖਾਏ ਭਤਕਾਲ ਨਿਕਸਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਜੋਕ ਤੋਬਰੀ ਲਗਾਈਤ ਰੋਗੀ ਤਨ ।
 ਐਚ ਲੇਤ ਰੁਪਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸਮੁ ਖਸਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਜੁਵਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਮਰਦਨ ਕਰੇ ਦਾਈ ।
 ਗਰਭ ਸਥੰਭਨ ਹੁਇ ਪੀੜਾ ਨ ਗ੍ਰਸਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਪਾਂਚੇ ਦੂਤ ਫੂਤ ਬਿਭਰਮ ਹੁਇ ਭਾਗਿ ਜਾਤਿ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮੰਤ ਜੰਤ ਰਸਨਾ ਰਸਤ ਹੈ ॥੩੩੭॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਫਲ ਬਨ ਬਿਖੇ ਬਿਰਖ ਬਿਬਿਧਿ ।
ਜਾਕੇ ਫਲੁ ਮੀਠੋ ਖਗ ਤਾਪੋ ਚਲਿ ਜਾਤਿ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਬਿਖੇ ਦੇਖੀਐ ਪਾਖਾਨ ਬਹੁ ।
ਜਾਮੈ ਤੇ ਹੀਰਾ ਖੋਜੀ ਖੋਜ ਖਨਵਾਰਾ ਲਲਚਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਜਲਪਿ ਮਧਿ ਬਸਤ ਅਨੰਤ ਜੰਤ ।
ਮੁਕਤਾ ਅਮੋਲ ਜਾਮੈ ਹੰਸ ਖੋਜ ਖਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਰਨਿ ਹੈ ਅਸੰਖ ਸਿਖ ।
ਜਾਮੈ ਗੁਰਗਿਆਨ ਤਾਹਿ ਲੋਕ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥੩੬੬॥

ਜੈਸੇ ਸਸਿ ਜੋਤਿ ਹੋਤ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਤਾਸ ।
ਚਿਤਵਤ ਚਕ੍ਰਤ ਚਕੋਰ ਪਿਆਨ ਧਾਰ ਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਅੰਧਕਾਰ ਬਿਖੇ ਦੀਪਹੀ ਦਿਪਤ ਦੇਖਿ ।
ਅਨਿਕ ਪਤੰਗ ਓਤਿਪੋਤਿ ਹਇ ਗੁੰਜਾਰ ਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਜਾਨ ਕਾਜ ਭਾਂਜਨ ਮੈ ।
ਰਾਖਤ ਹੀ ਚੁਟੀ ਕੋਟਿ ਲੋਭ ਲੁਭਤ ਅਪਾਰ ਹੀ ।
ਤੈਸੇ ਪਰਮਨਿਧਾਨ ਗੁਰਗਿਆਨ ਪਰਵਾਨ ਜਾਮੈ ।
ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਤਾਸ ਚਰਨ ਨਮਸਕਾਰ ਹੀ ॥੩੬੭॥

ਜੈਸੇ ਏਕ ਚੀਟੀ ਪਾਛੈ ਕੋਟ ਚੀਟੀ ਚਲੀ ਜਾਤਿ ॥
ਇਕ ਟਗ ਪਗ ਡਗ ਮਗਿ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਕੂੰਜ ਪਾਤਿ ਭਲੀਭਾਂਤਿ ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਮੈ ॥
ਉਡਤ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਆਗੇ ਅਗਵਾਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗਮਾਲ ਚਾਲ ਚਲਤ ਟਲਤ ਨਾਹਿ ।
ਜੜ੍ਹਤੜ੍ਹ ਅਗੁਭਾਗੀ ਰਮਤ ਤਤ ਪਿਆਨ ਹੈ ।
ਕੀਟੀ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਸਨਮੁਖ ਪਾਛੈ ਲਾਗੇ ਜਾਹਿ ।
ਪ੍ਰਾਨੀ ਗੁਰਪੰਥ ਛਾਡ ਚਲਤ ਅਗਿਆਨ ਹੈ ॥੪੧੨॥

ਜੈਸੇ ਕੁਆਰ ਕੰਨਿਆ ਮਿਲਿ ਖੇਲਤ ਅਨੇਕ ਸਖੀ ।
ਸਕਲ ਕੋ ਏਕੇ ਦਿਨ ਹੋਤ ਨ ਬਿਵਾਹ ਜੀ ।
ਜੈਸੇ ਬੀਰ ਖੇਤ ਬਿਖੇ ਜਾਤ ਹੈ ਸੁਭਟ ਜੇਤੇ ।
ਸਬੈ ਨ ਮਰਤ ਤੇਤੇ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਨਾਹ ਜੀ ।
ਬਾਵਨ ਸਮੀਪ ਜੈਸੇ ਬਿਬਿਧਿ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
ਏਕੇ ਬੇਰ ਚੰਦਨ ਕਰਤ ਹੈ ਨ ਤਾਹਿ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਜਾਤੁ ਹੈ ਜਗਤ ।
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਪਦ ਚਾਹਿਤ ਹੈ ਜਾਹਿ ਜੀ ॥੪੧੭॥

ਨਿਸ ਦੁਰਿਮਤਿ ਹੁਇ ਅਧਰਮੁ ਕਰਮੁ ਹੇਤੁ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ ।
ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਸਭ ਕਿਛ ਸੂਝੈ ।
ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਭੂਲੇ ਕ੍ਰਮਤ ਭਰਮ ਹੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਵਲ ਦਿਡਿ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਰਮ ਹੈ ।
ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਗਿ ਅੰਧ ਅੰਧ ਕੰਧ ਲਾਗੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧ ਪਰਮਾਰਥ ਮਰਮੁ ਹੈ ॥੪੮੮॥

ਗੁਰਸਿਖੀ ਤੇ ਅਨਮਤਾ (ਤੁਲਨਾ)

ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਮਿਲਿ ਜਾਗਦੇ ਕਰਿ ਸਿਵਰਾਤੀ ਜਾਤੀ ਮੇਲਾ ।
ਮਹਾਦੇਉ ਅਉਧੁਤੁ ਹੈ ਕਵਲਾਸਣਿ ਆਸਣਿ ਰਸਕੇਲਾ ।
ਗੋਰਖੁ ਜੋਗੀ ਜਾਗਦਾ ਗੁਰਿ ਮਾਛਿੰਦੂ ਧਰੀ ਸੁ ਧਰੇਲਾ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਗਿ ਜਗਾਇਦਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ।
ਨਿਜ ਘਰਿ ਤਾਤੀ ਲਾਈਅਨੁ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਪਿਰਮ ਰਸ ਖੇਲਾ ।
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਨੇਹੁ ਨਵੇਲਾ ।
ਚੇਲੇ ਤੇ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਤੇ ਚੇਲਾ ॥ - ੨੬/੧੭.੧-੭

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਵੈ ਸੰਸਾਰੀ ਭੰਡਾਰੀ ਰਾਜੇ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਘਰਬਾਰੀਆ ਜਾਤਿ ਪਾਤਿ ਮਾਇਆ ਮੁਹਤਾਜੇ ।
ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਛਿਅ ਸਾਸਤ੍ਰਾ ਪਾਖੰਡਿ ਕਰਮ ਕਰਨਿ ਦੇਵਾਜੇ ।
ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਮ ਧਰਿ ਜੋਗੀ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਨਿਵਾਜੇ ।
ਦਹਦਿਸਿ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਹੋਇ ਪਰ ਘਰ ਮੰਗਨਿ ਖਾਸ ਅਖਾਜੇ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਦਰਸਨੁ ਨਾਉਂ ਪੰਥ ਸੁਖ ਸਾਜੇ ।
ਸਚੁ ਸਚਾ ਕੂੜਿ ਕੂੜੇ ਪਾਜੇ ॥ - ੨੬/੧੮.੧-੮

ਮੁਸਲਮਾਣਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਇ ਰਾਹ ਚਲਾਏ ।
ਮਜਹਬ ਵਰਣ ਗਣਾਇੰਦੇ ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਸਦਾਏ ।
ਸਿਖ ਮੁਰੀਦ ਪਖੰਡ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸ ਦ੍ਰਿਤਾਏ ।
ਰਾਮੁ ਰਹੀਮੁ ਧਿਆਇੰਦੇ ਹਉਮੈ ਗਰਬਾਏ ।
ਮਕਾ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸੀ ਪੂਜ ਜਾਰਤ ਆਏ ।
ਰੋਜੇ ਵਰਤ ਨਮਾਜ ਕਰਿ ਡੰਡਉਤਿ ਕਰਾਏ ।
ਗੁਰੁਸਿਖ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਜੇ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੩੮/੯.੧-੭

ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਵਰਤਾਇਆ ਚਉਦਹ ਖਨਵਾਏ ।
ਘਰੈ ਘੁੰਮਿ ਘਰਬਾਰੀਆ ਅਸਵਾਰ ਪਿਆਏ ।
ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਮ ਧਰਿ ਕਰਿ ਵਾਦ ਕਵਾਏ ।
ਰਾਵਲ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਕਰਿ ਫਿਰਦੇ ਉਦਮਾਏ ।
ਜੈਨੀ ਜੂਠ ਨ ਉਤਰੈ ਜੂਠੇ ਪਰਸਾਏ ।
ਗੁਰੁਸਿਖ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਧੁਰਿ ਆਦਿ ਜੁਗਾਏ ॥ - ੩੮/੧੦.੧-੬

ਬਹੁ ਸੁੰਨੀ ਸੀਅ ਰਾਫਸੀ ਮਜਹਬ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ।
ਮੁਲਹਿਦ ਹੋਇ ਮੁਨਾਫਕਾ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੇ ।
ਈਸਾਈ ਮੂਸਾਈਆਂ ਹਉਮੈ ਹੈਰਾਣੇ ।
ਹੋਇ ਫਿਰੰਗੀ ਅਰਮਨੀ ਰੂਮੀ ਗਰਬਾਣੇ ।
ਕਾਲੀ ਪੇਸ ਕਲੰਦਰਾਂ ਦਰਵੇਸ ਦੁਗਾਣੇ ।
ਗੁਰੂਸਿਖ ਚੇਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਗੁਰ ਹਟਿ ਵਿਕਾਣੇ ॥ - ੩੮/੧੧.੧-੬

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਸਾਧਨਾ ਹਠ ਨਿਗੂਹ ਕਰਣੇ ।
ਵਰਤ ਨੇਮ ਤੀਰਥ ਘਣੇ ਅਧਿਆਤਮ ਧਰਣੇ ।
ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਦੇਹੁਰੇ ਪੂਜਾ ਪਰਵਰਣੇ ।
ਹੋਮ ਜਗ ਬਹੁ ਦਾਨ ਕਰਿ ਮੁਖ ਵੇਦ ਉਚਰਣੇ ।
ਕਰਮ ਧਰਮ ਭੈ ਭਰਮ ਵਿਚਿ ਬਹੁ ਜੰਮਣ ਮਰਣੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਦੁਤਰੁ ਤਰਣੇ ॥ - ੩੮/੧੨.੧-੬

ਉਦੇ ਅਸਤਿ ਵਿਚਿ ਰਾਜ ਕਰਿ ਚਕ੍ਰਵਰਤਿ ਘਨੇਰੇ ।
ਅਰਬ ਖਰਬ ਲੈ ਦਰਬ ਨਿਧਿ ਰਸ ਭੋਗਿ ਚੰਗੇਰੇ ।
ਨਰਪਤਿ ਸੁਰਪਤਿ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਘੇਰੇ ।
ਸਿਵ ਲੋਕਹੁ ਚੜ੍ਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਬੈਰੁੰਠ ਵਸੇਰੇ ।
ਚਿਰ ਜੀਵਣੁ ਬਹੁ ਹੰਢਣਾ ਹੋਇ ਵਡੇ ਵਡੇਰੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਹੋਇ ਭਲੇ ਭਲੇਰੇ ॥ - ੩੮/੧੩.੧-੬

ਲਖ ਲਖ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਮਿਲਿ ਧਰਿ ਧਿਆਨੁ ਬਹੰਦੇ ।
ਲਖ ਲਖ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਿ ਨਿਜ ਆਸਣੁ ਸੰਦੇ ।
ਲਖ ਸੇਖ ਸਿਮਰਣਿ ਕਰਹਿ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਗਣੰਦੇ ।
ਮਹਿਮਾਂ ਲਖ ਮਹਾਤਮਾਂ ਸੈਕਾਰ ਕਰੰਦੇ ।
ਉਸਤਤਿ ਉਪਮਾਂ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਭਗਤਿ ਜਪੰਦੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਇਕ ਪਲੁ ਨ ਲਹੰਦੇ ॥ - ੩੮/੧੪.੧-੬

ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਮਨ ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਗਤਿ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੇ ਪਰਮਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
ਸੂਰਸਰ ਸੋਖਿ ਪੇਖਿ ਸੋਮਸਰ ਪੂਰਨ ਕੈ ।
ਬੰਧਨ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਪੀਆਂ ਪਿਆਏ ਹੈ ।
ਅਜਰਹਿ ਜਾਰਿ ਮਾਰਿ ਅਮਰਹਿ ਬ੍ਰਾਤਿ ਛਾਡਿ ।
ਅਸਥਿਰ ਕੰਧ ਹੰਸ ਅਨਤ ਨ ਧਾਏ ਹੈ ।
ਆਏ ਆਦ ਨਾਏ ਨਾਦ ਸਲਲੈ ਸਲਿਲ ਮਿਲਿ ।
ਬ੍ਰਹਮੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਲਿ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ॥ 16 ॥

ਗੁਰ-ਸੇਵਾ (ਫਲ)

ਗੁਰਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲੁ ਘਣਾ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਹੋਈ ।
ਰੰਗੁ ਸੁਰੰਗੁ ਅਚਰਜੁ ਹੈ ਵੇਖਾਲੇ ਸੋਈ ।
ਸਾਦੁ ਵਡਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੈ ਰਸੁ ਗੁੰਗੇ ਗੋਈ ।
ਉਤਭੁਜ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਕਰਿ ਚਲਤੁ ਸਮੋਈ ।
ਤੋਲੁ ਅਤੋਲੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ਜਰੈ ਅਜਰੁ ਕੋਈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਜਾਣੈ ਜਾਣੋਈ ॥ - ੨੭/੨੦.੧-੬

ਗੁਰ ਚਰਣ-ਕਮਲ

ਚਰਣ ਕਮਲ ਗੁਰ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥ - ੨੩/੧੦.੯

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰੁ ਅਗਮ ਅਲਾਵਹਿ ॥ - ੨੩/੧੧.੭

ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਕੈ ਅਲਖ ਅਬਿਗਤ ਗਤਿ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈ ।
ਸਰਗੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਰਸ ਕੈ ਧਿਆਨ ਰੂਪ ।
ਅਕੁਲ ਅਕਾਲ ਗੁਰਸਿਖਨੁ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
ਨਿਰਗੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ।
ਸਬਦਬੋਧੀ ਗੁਰ ਸਿਖਨੁ ਸੁਨਾਏ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਮਧੁਕਰ ਗਤਿ ਲਪਟਾਏ ਹੈ ॥੩੬॥

ਸਕਲ ਸੁਗੰਧਤਾ ਮਿਲਤ ਅਰਗਜਾ ਹੋਤ ।
ਕੋਟਿ ਅਰਗਜਾ ਮਿਲਿ ਬਿਸਮ ਸੁਬਾਸ ਕੈ ।
ਸਕਲ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਕਮਲ ਬਿਖੈ ਸਮਾਤ ।
ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਤ ਕੋਟਿ ਕਮਲਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕੈ ।
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਮਿਲਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਭਏ ।
ਕੋਟਿਕ ਨਿਧਾਨ ਹੁਇ ਚਕਿਤ ਬਿਲਾਸ ਕੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਮਧੁਕਰ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸ ਕੈ ॥੬੬॥

ਜੈਸੇ ਨਾਉ ਬੁਝਤ ਸੇ ਜੋਈ ਨਿਕਸੈ ਜੋਈ ਭਲੇ ।
ਸੁਭਿ ਗਏ ਪਾਛੇ ਪਛਤਾਇਓ ਰਹਿ ਜਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਘਰ ਲਾਗੇ ਆਗਿ ਜੋਈ ਭਰੈ ਸੋਈ ਭਲੇ ।
ਜਹਿ ਬੁਝੇ ਪਾਛੇ ਕਛੁ ਬਸੁ ਨ ਬਸਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਚੋਰ ਲਾਗੇ ਜਾਗੇ ਜੋਈ ਰਹੈ ਸੋਈ ਭਲੇ ।
ਸੋਇ ਗਏ ਰੀਤੇ ਘਰ ਦੇਖੈ ਉਨਿ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ।

ਤੈਸੇ ਅੰਤ ਕਾਲ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਆਵੈ ।
ਪਾਵੈ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਨਾਤਰ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ॥੬੯॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਜਸ ।
ਆਨਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਬਿਸਮ ਕੋਟਾਨਿ ਹੈ ।
ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸੋਭ ਲੋਭ ਕੇ ਲਭਿਤ ਹੋਇ ।
ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਛਬਿ ਛਬਿ ਕੇ ਲੁਭਾਨਿ ਹੈ ।
ਕੋਮਲਤਾ ਕੋਟਿ ਲੋਟਪੋਟ ਹੁਇ ਕੋਮਲਤਾ ਕੈ ।
ਸੀਤਲਤਾ ਕੋਟਿ ਓਟ ਚਾਹਤ ਹਿਰਾਨਿ ਹੈ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਟਾਨਿ ਅਨਹਦ ਗਦ ਗਦ ਹੋਤ ।
ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਤਿਹ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨਿ ਹੈ ॥੧੭੧॥

ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਭੇਟਤ ਅਧਾਨ ਨਿਰਮਾਨ ਹੋਤ ।
ਬਾਂਛਤ ਬਿਧਾਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਅਗੁਭਾਗਿ ਹੈ ।
ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੇ ਸੰਜਮੁ ਕਰੈ ।
ਸੁਤ ਹਿਤ ਰਸ ਕਸ ਸਕਲਤਿਆਗਿ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਇ ।
ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ਅਨਤ ਨ ਲਾਗਿ ਹੈ ।
ਨਿਸਿ ਅੰਧਕਾਰ ਭਵਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੈ ।
ਪੰਚ ਤਸਕਰ ਜੀਤਿ ਸਿਖ ਹੀ ਸੁਜਾਗਿ ਹੈ ॥੧੭੨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਬਾਲਕ ਸਿਖ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਜ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ਹੈ ।
ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿਕ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨ ਗੰਮਿਤਾ ਹੈ ।
ਨਿਗਮ ਸੇਖਾਇ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕੇ ਉਚਾਰ ਹੈ ।
ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਚਾਹੈ ।
ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੁਰਸਰ ਸਰਧਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ।
ਪੂਜਨ ਕੇ ਪੂਜ ਅਰੁ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰੈ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰ ਬਿਮਲ ਬਿਬਾਰ ਹੈ ॥੧੭੩॥

ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਅਸਚਰਜਸੈ ।
ਦਰਸਸਨੀ ਹੋਤ ਖਟ ਦਰਸ ਅਤੀਤ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ।
ਸੇਵਕੁ ਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਕੀ ਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਮੂਲਮੰਤ੍ਰ ।
ਆਨ ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਨ ਸਿਖਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪੰਗਤਿ ਸੁਖ ।
ਹੰਸ ਬੰਸ ਮਾਨਸਰਿ ਅਨਤ ਨ ਚੀਤ ਹੈ ॥੧੭੪॥

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕ ਮੇਕ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਸਿ ਕੋਟਿ ।

ਹੋਮ ਜਗਿ ਭੋਗ ਨਈਥੇਦ ਪੂਜਾਚਾਰ ਹੈ ।
 ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਗਿਆਨ ਅਧਿਆਤਮ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧ ।
 ਜਲ ਤਲ ਸੰਜਮਾਦਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਉ ਸਾਅੰਗੀਤ ।
 ਸੁਰਸਰ ਦੇਵ ਸਬਲ ਮਾਇਆ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਨਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਸੰਖ ਜਾਕੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੧੯੨॥

ਜਬ ਤੇ ਪਰਮ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਆਏ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਲਿਵ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ।
 ਚਾਹਤ ਚਰਨ ਰੇਨ ਸਕਲ ਅਕਾਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਹਜ ਘਰਿ ।
 ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਪਰਮਾਰਥ ਬੀਚਾਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਕੈ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੨੧੭॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਜਬ ਤੇ ਚਿਦੈ ਬਸਾਏ ।
 ਤਬ ਤੇ ਅਸਥਿਰਿ ਚਿਤਿ ਅਨਤ ਨ ਧਾਵਹੀ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ।
 ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਮਰ ਪਦ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਹੀ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੁਖ ਮਨ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ਕੀਓ ।
 ਆਨ ਸੁਖ ਤਿਆਗ ਹਰਿ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਵਹੀ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਵਾਸਨਾ ਨਿਵਾਸ ।
 ਆਨ ਵਾਸ ਫੀਕੀ ਭਈ ਹਿਰਦੈ ਨ ਭਾਵਈ ॥੨੧੮॥

ਚਰਨਕਮਲ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਕੰਚਨ ਭਏ ਮਨੂਰ ।
 ਕੰਚਨ ਪਾਰਸ ਭਏ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਕੈ ।
 ਬਾਇਸ ਭਏ ਹੈ ਹੰਸ ਹੰਸ ਤੇ ਪਰਮਹੰਸ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਸੁਰਸ ਕੈ ।
 ਸੇਬਲ ਸਕਲ ਫਲ ਸਕਲ ਸੁਗੰਧ ਬਾਸੁ ।
 ਸੂਕਰੀ ਸੈ ਕਾਮਧੇਨ ਕਰੁਨਾ ਬਰਸ ਕੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਰਜੁ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਕੋਟਿ ਬਿਸਮ ਨਮਸ ਕੈ ॥੨੧੯॥

ਹੋਮ ਜਗ ਨਈਥੇਦ ਕੈ ਪੂਜਾ ਅਨੇਕ ।
 ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਅਨੇਕ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕੈ ।
 ਜਲ ਥਲ ਗਿਰ ਤਰ ਤੀਰਥ ਭਵਨ ਭੂਅ ।
 ਹਿਮਾਚਲ ਧਾਰਾ ਅਗੁ ਅਰਪਨ ਪ੍ਰਾਨ ਕੈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸਾਅੰਗੀਤ ਬੇਦ ਪਾਠ ਬਹੁ ।

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਿ ਕੋਟਿ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਕੇ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪਰਿ ।
 ਵਾਰਿ ਛਾਰਉ ਨਿਗਹ ਹਠ ਜਤਨ ਕੋਟਾਨਿ ਕੇ ॥੨੫੫॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦਰਸ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦਨੀ ਹਿਤ ।
 ਕ੍ਰਮਤ ਕ੍ਰਮਰ ਮਨੁ ਸੰਜੋਗੀ ਬਿਓਗੀ ਹੈ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਗੁਰੁ ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸ ।
 ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰੋਗ ਰਹਤ ਅਰੋਗੀ ਹੈ ।
 ਨਿਹਚਲ ਮਕਰੰਦ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ।
 ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਕੈ ਲੋਗ ਮੈ ਅਲੋਗੀ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਪ੍ਰਜੋਗੀ ਹੈ ॥੨੬੦॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
 ਨਿਹਚਲ ਚਿਤ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ ਅਰੁ ਮਰਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਿਟੀ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਨਗਾਰੁ ਹੋਇ ਸੋਈ ਭਲੇ ਮਾਨੇ ।
 ਸੇਵਾ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਹੈ ॥੨੬੧॥

ਕਾਰਤਕ ਜੈਸੇ ਦੀਪਮਾਲਕਾ ਰਜਨੀ ਸਮੈ ॥
 ਦੀਪ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੇਤ ਹੋਤ ਹੀ ਬਿਲਾਤ ਹੈ ।
 ਬਰਖਾ ਸਮੈ ਜੈਸੇ ਬੁਦਬੁਦਾ ਕੋ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਤਾਸ ਨਾਮ ਪਲਕ ਮੈ ਨ ਤਉ ਨਹਿਰਾਤ ਹੈ ।
 ਗ੍ਰੀਖਮ ਸਮੈ ਜੈਸੇ ਤਉ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ॥
 ਝਾਈ ਸ੍ਰੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ਉਪਜਿ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਛਾਇਆ ਬਿਰਖ ਚਪਲ ਫਲ ॥
 ਛਲੈ ਛੋਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਨ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥੩੧੧॥

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਸਲਿਲ ਮੀਨ ॥
 ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਾਦ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਨਹੀ ਸੰਗੀ ਕੋਉ ॥
 ਸਬੈ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਅੰਤਿ ਆਇ ਹੈ ।
 ਜੀਵਤ ਨ ਸਾਧਸੰਗ ਮੂਏ ਨ ਪਰਮਗਤਿ ॥
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਇਆ ਨਿਧਾਨ ॥
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਸੁਖਫਲ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ॥੩੨੧॥

ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਸਤਕਿ ਲੇਪਨ ਕੈ ।
 ਭਰਮ ਕਰਮ ਲੇਖ ਸਿਆਮਤਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤਮਲੀਨ ਮਨਿ ।
 ਕਹਿ ਨਿਰਮਲ ਦੂਤ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਹਜ ਘਰਿ ।
 ਨਿਰਚਲ ਮਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਠਹਰਾਈ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਉ ਸਕਲ ਫਲਦਾਈ ਹੈ ॥੩੩੭॥

ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਜਨ ਕੈ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ।
 ਮਹਾ ਮਲਮੂੜਧਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕੀਨੇ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ਆਪਾ ਆਪ ਚੀਨੇ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਨਿਜ ਆਸਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੈ ।
 ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਗੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਗੰਧ ਰੂਪ ਸੀਤਲਤਾ ।
 ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਲਿਵ ਲੀਨੇ ਹੈ ॥੩੩੮॥

ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਪੁਰਬ ਤੀਰਥ ਕੋਟਿ ਛਰਨ ਸਰਨਿ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਪੂਜਤ ਚਰਨ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਕਾਰਨ ਅਧੀਨ ਹੁਤੇ ਕੀਨ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਹੈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਰਜ ਮਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਤਿ ।
 ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਭਏ ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਹੈ ॥੩੩੯॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਫਲ ਬਨ ਬਿਖੇ ਬਿਰਖ ਬਿਬਿਧਿ ।
 ਜਾਕੇ ਫਲੁ ਮੀਨੋ ਖਗ ਤਾਪੇ ਚਲਿ ਜਾਤਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਬਿਖੇ ਦੇਖੀਐ ਪਾਂਖਾਨ ਬਹੁ ।
 ਜਾਮੇ ਤੇ ਹੀਰਾ ਖੋਜੀ ਖੋਜ ਖਨਵਾਰਾ ਲਲਚਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਜਲਧਿ ਮਧਿ ਬਸਤ ਅਨੰਤ ਜੰਤ ।
 ਮੁਕਤਾ ਅਮੋਲ ਜਾਮੇ ਹੰਸ ਖੋਜ ਖਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਹੈ ਅਸੰਖ ਸਿਖ ।
 ਜਾਮੇ ਗੁਰਗਿਆਨ ਤਾਹਿ ਲੋਕ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥੩੪੦॥

ਤੀਰਥ ਮਜਨ ਕਰਬੈ ਕੇ ਹੈ ਇਹੇ ਗੁਨਾਉ ।
 ਨਿਰਮਲ ਤਨ ਤ੍ਰਿਖਾ ਤਪਤਿ ਨਿਵਾਰੀਐ ।
 ਦਰਪਨ ਦੀਪ ਕਰ ਗਹੇ ਕੇ ਇਹੇ ਗੁਨਾਉ ।
 ਪੇਖਤ ਚਿਹਨ ਮਗ ਸੁਚਤਿ ਸੰਮਾਰੀਐ ।

ਭੇਟਤ ਭਤਾਰ ਨਾਰਿ ਕੇ ਇਹੈ ਗੁਨਾਉ ।
ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ ਸੀਪ ਗਤਿ ਲੈ ਗਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀਐ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨਿ ਸਰਨਿ ਕੇ ਇਹੈ ਗੁਨਾਉ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਕਰਿ ਹਾਰੁ ਉਦਿਧਾਰੀਐ ॥੩੭੭॥

ਜੈਸੇ ਏਕ ਜਨਨੀ ਕੈ ਹੋਤ ਹੈ ਅਨੇਕ ਸੁਤ॥
ਸਬਰੀ ਮੈ ਅਧਿਕ ਪਿਆਰੇ ਸੁਤ ਗੋਦ ਕੇ ।
ਸਿਆਨੇ ਸੁਤ ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਕੇ ਬੀਚਾਰ ਬਿਖੈ॥
ਗੋਦ ਮੈ ਅਚੇਤੁ ਹੇਤੁ ਸੰਪੈ ਨ ਸਹੇਦ ਕੇ ।
ਪਲਨਾ ਸੁਵਾਇ ਮਾਇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਕਾਜਿ ਲਾਗੈ ਜਾਇ ।
ਸੁਨਿ ਸੁਤ ਭੁਦਨ ਪੈ ਪੀਆਵੈ ਮਨ ਮੋਦ ਕੇ ।
ਆਪਾ ਬੇਇ ਜੋਈ ਗੁਰ ਚਰਨਿ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ।
ਰਹੇ ਨਿਰਦੋਖ ਮੋਖ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦ ਕੇ ॥੩੮੨॥

ਜੈਸੇ ਚੀਟੀ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਕੇ ਬਿਰਖ ਚੜੈ ।
ਪੰਛੀ ਉਡਿ ਜਾਇ ਬੈਸੇ ਨਿਕਟਿ ਹੀ ਫਲ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਗਾਡੀ ਚਲੀਜਾਤਿ ਲੀਕਨ ਮਹਿ ਧੀਰਜ ਸੇ ।
ਘੋਰੇ ਦਊਰਿ ਜਾਇ ਬਾਏ ਦਾਹਨੇ ਸਬਲ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਕੋਸ ਭਰਿ ਚਲਿ ਸਕੀਐ ਨ ਪਾਇਨ ਕੇ ।
ਆਤਮਾ ਚਤੁਰਫੁੰਟ ਧਾਇ ਆਵੈ ਪਲ ਕੇ ।
ਤੈਸੇ ਲੋਗ ਬੇਦ ਭੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਪਛ ।
ਗੰਮ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਅਸਥਲ ਕੇ ॥੪੦੪॥

ਸੁਰਸਰੀ ਸੁਰਸਤੀ ਜਮਨਾ ਗੋਦਾਵਰੀ ।
ਗਇਆ ਪ੍ਰਾਗਿ ਸੇਤ ਕੁਦਖੇਤ ਮਾਨਸਰ ਹੈ ।
ਕਾਸੀ ਕਾਤੀ ਦੁਆਰਾਵਤੀ ਮਾਇਆ ਮਥੁਰਾ ਅਜੁਧਿਆ ।
ਗੋਮਤੀ ਆਵੰਤਕਾ ਕੇਦਾਰ ਹਿਮਧਰ ਹੈ ।
ਨਰਬਦਾ ਬਿਬਿਧਿ ਬਨ ਦੇਵਸਥਲ ਕਵਲਾਸ ।
ਨੀਲ ਮੰਦਰਾਚਲ ਸੁਮੇਰ ਗਿਰਵਰ ਹੈ ।
ਤੀਰਥ ਅਰਥ ਸਤ ਧਰਮ ਦਇਆ ਸੰਤੋਖ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਰਜ ਤੁਲ ਨ ਸਗਰ ਹੈ ॥੪੧੬॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਮਨਿ ਕੈ ਚਮਤਕਾਰ ਵਾਰਉ ।
ਸਸੀਅਰ ਸੂਰ ਕੋਟ ਕੋਟਨਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੀ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਭਾਗਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬਿ ।
ਜਗਿਮਾਗਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੁਜਸ ਨਿਵਾਸ ਜੀ ।
ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਮਨੋਰਥ ਕੇ ।
ਤੀਰਥ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟ ਬਾਛਤ ਹੈ ਤਾਸ ਜੀ ।
ਮਸਤਕਿ ਦਰਸਨ ਸੋਭਾ ਕੈ ਮਹਾਤਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਰਜ ਮਾਤ੍ਰ ਲਾਗੈ ਜਾਸ ਜੀ ॥੪੨੧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਜ ॥
 ਲੁਭਤ ਹੁਇ ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਲਪਟਾਨੇ ਹੈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਅਹਿਨਿਸਿ ਰਸਕਿ ਹੁਇ ।
 ਅਤਿ ਉਨਮਤਿ ਆਨ ਗਿਆਨ ਬਿਸਰਾਨੇ ਹੈ ।
 ਸਹਜ ਸਨੇਹ ਗੇਹ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਰੂਪ ।
 ਸ੍ਰਾਤਬੰਦ ਗਤਿ ਸੀਪ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਕਟਾਛ ਕਰਿ ।
 ਮੁਕਤਾ ਮਹਾਂਤ ਹੁਇ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਠਾਨੇ ਹੈ ॥੪੨੯॥

ਜਾਤਿ ਸਿਹਿਜਾਸਨ ਜਉ ਕਾਮਨੀ ਜਾਮਨੀ ਸਮੇ ।
 ਗੁਰਜਨ ਸੁਜਨ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ।
 ਹਿਮ ਕਰਿ ਉਦਿਤ ਮੁਦਤਿ ਹੈ ਚਕੋਰ ਚਿਤਿ ।
 ਇਕ ਟਕ ਧਿਆਨ ਕੇ ਸਮਾਰਤ ਨ ਗਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਧੁਕਰ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਤ ਹੈ ॥
 ਬਿਸਮ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਚਲਿ ਜਾਤਿ ਸਿਖ
 ਦਰਸ ਪਰਸ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਮੁਸਕਾਤਿ ਹੈ ॥੪੩੦॥

ਹਸਤ ਹਸਤ ਪੂਛੇ ਹਸਿ ਹਸਿ ਕੈ ਹਸਾਇ ।
 ਰੇਵਤ ਰੇਵਤ ਪੂਛੇ ਰੋਇ ਅਉ ਰੁਵਾਇ ਕੈ ।
 ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਪੂਛੇ ਬੈਠਿ ਬੈਠਿ ਕੈ ਨਿਕਟਿ ਜਾਇ ।
 ਚਾਲਤ ਚਾਲਤ ਪੂਛੇ ਦਹਦਿਸ ਧਾਇ ਕੈ ।
 ਲੋਗ ਪੂਛੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਬੇਦ ਪੂਛੇ ਬਿਧਿ ॥
 ਜੋਗੀ ਭੋਗੀ ਜੋਗ ਭੋਗ ਜੁਗਤਿ ਜੁਗਾਇ ਕੈ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕ੍ਰਮ ਕਾਹੂ ਨ ਮਿਟਾਏ ਸਾਕਿਓ ।
 ਨਿਹਿਚਲ ਭਏ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਮਾਇ ਕੈ ॥੪੩੧॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਕਲ ਦ੍ਰੁਮ ਆਪਨੀ ਆਪਨੀ ਭਾਂਤਿ ।
 ਚੰਦਨ ਚੰਦਨ ਕਰੇ ਸਰਬ ਤਮਾਲ ਕਉ ।
 ਤਾਂਬਾ ਹੀ ਸੈ ਹੋਤ ਜੈਸੇ ਕੰਚਨ ਕਲੰਕੁ ਡਾਰੈ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸੁ ਧਾਤੁ ਸਕਲ ਉਜਾਲ ਕਉ ।
 ਸਹਿਤਾ ਅਨੇਕ ਜੈਸੇ ਬਿਬਿਧਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਗਤਿ ।
 ਸੁਰਸਰੀ ਸੰਗਮ ਸਮ ਜਨਮ ਸੁਢਾਲ ਕਉ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਕਲ ਦੇਵ ਟੇਵ ਸੈ ਟਰਤ ਨਾਹਿ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅਸਰਨ ਸਰਨਿ ਅਕਾਲ ਕਉ ॥੪੩੨॥

ਮਾਨਸਰ ਤਿਆਗਿ ਆਨਸਰ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਹੰਸੁ ।
 ਖਾਇ ਜਲਜੰਤੁ ਹੰਸ ਬੰਸਹਿ ਲਜਾਵਈ ।
 ਸਲਿਲ ਬਿਛੋਹ ਭਏ ਜੀਅਤ ਹਰੇ ਜਉ ਮੀਨ ।

ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੈ ਸਨੇਹੀ ਨ ਕਹਾਵਈ ।
 ਬਿਨੁ ਘਨ ਬੁੰਦ ਜਉ ਅਨਤ ਜਲ ਪਾਨ ਕਰੈ ।
 ਚਾੜ੍ਹਕ ਸਮਰਾਨ ਬਿਖੈ ਲਛਨੁ ਲਗਾਵਈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਅਲਿ ਗੁਰਸਿਖ ਮੋਖ ਹੁਇ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵਈ ॥੪੬੩॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਧਿ ਮੀਨ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੈ ਪੁਨਿ ।
 ਜਲ ਬਿਨ ਤਲਫ ਤਲਫ ਮਰਿ ਜਾਤਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਨ ਬਸਤ ਮਹਾਤਮੇ ਨ ਜਾਨੈ ਪੁਨਿ ।
 ਪਰ ਬਸ ਭਏ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਅਰੁਲਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਮ ਕੈ ਸੁਖਹਿ ਨ ਜਾਨੈ ਤ੍ਰਿਅਾ ।
 ਬਿਛੁਰਤ ਬਿਰਹ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕੈ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਆਤਮਾ ਅਚੇਤ ।
 ਅੰਤਰ ਪਰਤ ਸਿਮਰਤ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ॥੪੦੨॥

ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਰਵਤ ਅਨੇਕ ਰਵਨੀ ਸਹੇਤ ।
 ਸਕਲ ਸਪੈਤੀ ਏਕ ਬਾਂਝ ਨ ਸੰਤਾਨ ਹੈ ।
 ਸੀਚਤ ਸਲਿਲ ਜੈਸੇ ਸਫਲ ਸਕਲ ਦ੍ਰੁਮ ।
 ਨਿਰਫਲ ਸੇਂਬਲ ਸਲਿਲ ਨਿਰਬਾਨਿ ਹੈ ।
 ਦਾਦਰ ਕਮਲ ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਰਵਰ ਬਿਖੈ ।
 ਉਤਮ ਅਉ ਨੀਚ ਕੀਚ ਦਿਨਕਰਿ ਪਿਆਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਹੈ ਸਕਲ ਜਗੁ ।
 ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਂਸ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ॥੪੧੯॥

ਜੈਸੇ ਮਾਂਝ ਬੈਠੇ ਬਿਨੁ ਬੇਰਿਥਾ ਨ ਪਾਰ ਪਰੈ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸੈ ਬਿਨੁ ਧਾਤ ਨ ਕਨਿਕ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਗੰਗਾ ਨ ਪਾਵਨ ਆਨ ਜਲੁ ਹੈ ।
 ਨਾਰ ਨ ਭਤਾਰਿ ਬਿਨੁ ਸੁਤ ਨ ਅਨਿਕ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਬੀਜ ਬੋਏ ਨਿਪਜੈ ਨ ਧਾਨ ਧਾਰਾ ।
 ਸੀਪ ਸ੍ਰਾਂਤਬੁੰਦ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਾ ਨ ਮਾਨਕ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਭੋਟੇ ਬਿਨੁ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੇਟਿ ਜਨ ਨ ਜਨ ਕਹੈ ॥੪੩੮॥

ਗੁਰ ਚਰਨ ਬਿਮੁਖ

ਜੈਸੇ ਗੁਆਰ ਗਾਇਨ ਚਰਾਵਤ ਜਤਨ ਬਨ ।
 ਖੇਤ ਨ ਪਰਤ ਸਬੈ ਚਰਤ ਅਘਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਸਰੂਪ ਰਾਜਨੀਤ ਬਿਖੈ ।
 ਤਾਕੇ ਦੇਸ ਪਰਜਾ ਬਸਤ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਹੇਤ ਖੇਵਟ ਚੇਤੀਨਿ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਮੈ ।

ਲਾਗੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਬੋਰਥ ਪਾਰਿ ਜਾਇਕੈ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰ ਉਨਮੁਨ ਮਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਸਿਖ ਸਮਝਾਇਕੈ ॥੪੧੮॥

ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਬਸਿ ਬਾਸ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੀ ।
 ਆਨ ਦੂਮ ਦੂਰਹ ਭਏ ਬਾਸਨ ਕੈ ਬੋਹੈ ਹੈ ।
 ਦਾਦਰ ਸਰੋਵਰ ਮੈ ਜਾਨੀ ਨ ਕਮਲ ਗਤਿ ।
 ਮਧੁਕਰ ਮਨ ਮਕਰੰਦ ਕੈ ਬਿਮੇਹੈ ਹੈ ।
 ਤੀਰਥ ਬਸਤ ਬਗੁ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਨਿਓ ਕਛੁ ।
 ਸਰਧਾ ਕੈ ਜਾਤ੍ਰਾ ਹੇਤ ਜਾਤ੍ਰੀ ਜਨ ਸੋਹੈ ਹੈ ।
 ਨਿਕਟਿ ਬਸਤ ਮਮ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਹੀਨ ।
 ਦੂਰੰਤਰਿ ਸਿਖਿ ਉਰਿ ਅੰਤਰਿ ਲੈ ਪੋਹੈ ਹੈ ॥੪੦੭॥

ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਪਵਨੁ ਕਵਨ ਗੁਨ ਚੰਦਨ ਸੈ ।
 ਬਿਨੁ ਮਲਿਆਗਰ ਪਵਨ ਕਤ ਬਾਸਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਬੈਦ ਅਵਖਦ ਗੁਨ ਗੋਪਿ ਹੋਤ ।
 ਅਵਖਦ ਬਿਨੁ ਬੈਦ ਰੋਗਹਿ ਨ ਗ੍ਰਾਸ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਬੋਹਿਥਨ ਪਾਰਿ ਪਰੈ ਖੇਵਟ ਜੈ ।
 ਖੇਵਟ ਬਿਹੂਨ ਕਤ ਬੋਹਿਥ ਬਿਸ੍ਵਾਸੁ ਹੈ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰ ਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਗੰਮ ਨ ਪਰਮਪਦੁ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਨਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ॥੪੧੬॥

ਗੁਰ-ਚੇਲੇ ਦੀ ਰੀਤ (ਭੇਦ/ਰਮਜ਼)

ਗੁਰੁ ਚੇਲੇ ਰਹਰਾਸਿ ਅਲਖੁ ਅਭੇਉ ਹੈ । - ੩/੨.੧

ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਬੋਧਿ ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ॥ - ੯/੮.੬

ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਈ । - ੯/੯.੪

ਦੁਇ ਦੁਇ ਅਖੀ ਆਖੀਅਨਿ ਇਕੁ ਦਰਸਨੁ ਦਿਸੈ ।
 ਦੁਇ ਦੁਇ ਕੰਨਿ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਇਕ ਸੁਰਤਿ ਸਲਿਸੈ ।
 ਦੁਇ ਦੁਇ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਤਿਸੈ ।
 ਇਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ ਇਕ ਸਬਦੁ ਸਰਿਸੈ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਸਮਝਾਏ ਕਿਸੈ ॥ - ੯/੧੬.੧-੫

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਕੁਤੁ ਸਰੁ ਨੀਰੁ ਖੀਰੁ ਵਿਲੋਈ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰ ਹੋਈ ॥ - ੧੧/੧੧.੭-੮

ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਹੋਈ ॥ - ੧੫/੧੬.੭

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਕਮਾਇ ਸੇਵ ਕਰਾਇਆ ।

ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਪਰਚਾਇ ਜਗ ਪਰਚਾਇਆ । - ੨੦/੧੪.੪-੫

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਦੀਵਾ ਬਾਲਿਆ ।

ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਫਾਲਿਆ ।

ਸਲਲੈ ਸਲਲਿ ਸੰਜੋਗੁ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਚਾਲਿਆ ।

ਪਵਣੈ ਪਵਣੁ ਸਮਾਇ ਅਨਹਦੁ ਭਾਲਿਆ ।

ਹੀਰੈ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿ ਪਰੇਇ ਦਿਖਾਲਿਆ ।

ਪਬਰੁ ਪਾਰਸੁ ਹੋਇ ਪਾਰਸੁ ਪਾਲਿਆ ।

ਅਨਲ ਪੰਖਿ ਪ੍ਰਤੁ ਹੋਇ ਪਿਤਾ ਸਮੂਲਿਆ ।

ਬ੍ਰਹਮੈ ਬ੍ਰਹਮੁ ਮਿਲਾਇ ਸਹਜਿ ਸੁਖਾਲਿਆ ॥ - ੨੨/੮.੧-੮

ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਪਰਚਾਇ ਕੈ ਚੇਲੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੇ ਚੇਲਾ ।

ਵਾਣਾ ਤਾਣਾ ਆਖੀਐ ਸੂਤੁ ਇਕੁ ਹੁਇ ਕਪੜੁ ਮੇਲਾ । - ੨੪/੧੦.੧-੨

ਚੇਲੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਤੇ ਚੇਲਾ ॥ - ੨੬/੧੭.੭

ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ ॥ - ੨੯/੨੧.੮

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਫਲ ਦ੍ਰੁਮ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧ ਗਤਿ ॥

ਆਦਿ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ॥

ਫਲ ਦ੍ਰੁਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧ ਗਤਿ ਆਦਿ ਅੰਤ ਬਿਸਮਾਦਿ ॥

ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ਆਦ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ॥

ਆਦਿ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ਨਾਦ ਮਿਲਿ ਨਾਦ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ॥

ਸਲਿਲਹਿ ਸਲਿਲ ਸਮਾਇ ਨਾਦ ਸਰਤਾ ਸਾਗਰ ਜੁਨਿ ॥

ਨਰਪਤਿ ਸੁਤ ਨ੍ਰਿਪ ਹੇਤ ਜੋਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਨ ਗੁਰਜਨ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਗੁਰੂ ਤੇ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ॥੬॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬੇਲ ਹੁਇ ਚੰਬੇਲੀ ਗਤਿ ।

ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਪੜ੍ਹ ਕਰਿ ਬਿਬਿਧ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।

ਗੁਰਸਿਖ ਪੁਰਖ ਸੁਬਾਸ ਨਿਜ ਰੂਪ ਤਾਮੈ ।

ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਕਰਤ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਉਧਾਰ ਹੈ ।

ਤਿਲ ਮਿਲਿ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਿ ।

ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਇ ਹੈ ਫੁਲੇਲ ਮਹਕਾਰ ਹੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮੈ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਰੀਤਿ ।

ਸੰਸਾਰੀ ਹੁਇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ ॥੩੭॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰਾਮੀ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਕਾਮ ਕਰਨੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਕਰਨੀ ਸੁ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਸਹਜ ਸਮਾਈ ਹੈ ॥੫੦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਕੇ ਆਕਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸ੍ਰਾਮੀ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੫੧॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ
 ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਮਨ ਉਨਮਨ ਭੀਨ ਹੈ ।
 ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਗਤਿ ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਰੰਗ ।
 ਪਰਮਦਭੁਤ ਪਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ਼ ਨਿਰਮਲਕ ਰਤਨ ਧਨ ।
 ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਸੋਹੰ ਹੋਸੋ ਏਕਾਮੇਕ ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨ ਹੈ ॥੬੧॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਘਟ ਘਟਿ ਕਾਸ ਜਲ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ ।
 ਤਨ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਗਤਿ ਰੰਮਿਤਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ।
 ਸ੍ਰੋਤ ਸਰਤਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਆਤਮ ਸਮਾਨ ਹੈ ॥੬੩॥

ਰਤਨ ਪਾਰਖ ਮਿਲਿ ਰਤਨ ਪਰੀਖਾ ਹੋਤ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਾਟ ਸਾਟ ਰਤਨ ਬਿਉਹਾਰ ਹੈ ।
 ਮਾਨਕ ਹੀਰਾ ਅਮੋਲ ਮਨਿ ਮਕਤਾਰਲ ਕੈ ।
 ਗਾਹਕ ਚਾਹਕ ਲਾਭ ਲਭਤਿ ਅਪਾਰ ਹੈ ।

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨ ਬਿਸਾਹਨ ਕੈ ।
 ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਗੁਰਦੁਆਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਮ ਸਮਾਗਮ ਕੈ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਭਵ ਤਰਤ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੬੭॥

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਨ ਆਏ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਬਿਸਮਰਨ ਕੈ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਬਿਸਮਾਦ ਬਿਸਮਾਏ ਹੈ ।
 ਆਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਅਰੁ ਅੰਤ ਕੈ ਅਨੰਤ ਭਏ ।
 ਬਾਰ ਕੈ ਅਥਾਰ ਨ ਅਪਾਰ ਪਾਰ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਈਸ ।
 ਸੋਹੰ ਸੋਈ ਦੀਪਕ ਸੇ ਦੀਪਕ ਜਗਾਇ ਹੈ ॥੬੮॥

ਜੇਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਾਲਕ ਅਨੇਕ ਸੁਤ ।
 ਅਨਕ ਸੁਤਨ ਧੇ ਨ ਤੇਸੇ ਹੋਇ ਨ ਆਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚਿਤ ਚਾਹਤ ਹੈ ਸੁਤਨ ਕਉ ।
 ਤੇਸੇ ਨ ਸੁਤਨ ਚਿਤ ਚਾਹ ਉਪਜਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੋਗਾਨੰਦ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਮੈ ਨ ਤੇਸੇ ਸੁਤ ਠਹਰਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਸਿਖਨੁ ਲੁਭਾਵੈ ਗੁਰ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਗੁਰਸਿਖ ਨ ਹਿਤਾਵਈ ॥੧੦੧॥

ਜੇਸੇ ਕਛਪ ਧਰਿ ਧਿਆਨ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰੇ ।
 ਤੇਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਤੁ ਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿ ਕੁੰਜ ਪਰਪਕ ਕਰੈ ।
 ਤੇਸੇ ਸਿਮਰਨਿ ਸੁਤ ਪੈ ਨ ਬਨਿ ਆਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਗਊ ਬਛਰਾ ਕਉ ਦੁਗਧ ਪੀਆਇ ਪੋਖੇ ।
 ਤੇਸੇ ਬਛਰਾ ਨ ਗਊ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹਿਤੁ ਲਾਵਈ ।
 ਤੇਸੇ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ।
 ਤੇਸੇ ਕੈਸੇ ਸਿਖ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਠਹਰਾਵਈ ॥੧੦੨॥

ਜੇਸੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੇਰੀ ਸੇਵਾ ਸਰਵਨ ਕੀਨੀ ।
 ਸਿਖ ਬਿਰਲੋਈ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਠਹਰਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਲਛਮਨ ਰਾਖੁਪਤਿ ਭਾਇ ਭਗਤ ਮੈ ।
 ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਾਹੂ ਗੁਰਭਾਈ ਬਨਿ ਆਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਜਲ ਬਰਨ ਬਰਨ ਸਰਬੰਗ ਚੰਗ ।
 ਬਿਰਲੇ ਬਿਬੇਕੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਮਾਵਈ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬੀਸ ,ਇਕਈਸ ਈਸ ।
 ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਕਾਹੂ ਅਲਖ ਲਖਾਵਈ ॥੧੦੩॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਆਤਮ ਅਵੇਸ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
 ਤਤੇ ਮਿਲਿ ਤਤ ਸੰਤਬੁੰਦ ਮੁਕਤਾਹਲ ਹੁਇ ।
 ਪਾਰਸ ਕੇ ਪਾਰਸ ਪਰਸਪਰ ਕੀਨ ਹੈ ।
 ਜੋਤ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕੇ ਦਿਪਤ ਦੀਪ ।
 ਹੀਰੇ ਹੀਰਾ ਬੇਧੀਅਤ ਆਪੇ ਆਪਾ ਚੀਨ ਹੈ ।
 ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਗਤਿ ।
 ਚਤਰ ਬਰਨ ਜਨ ਕੁਲ ਅਕੁਲੀਨ ਹੈ ॥੨੨੫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਰਿਦੈ ਸਤਿਰੂਪ ਦੇਖੇ ਦ੍ਰਿਗ ।
 ਸਤਿਨਾਮ ਜਿਹਬਾ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਸਤਿ ਸੁਵਨ ਸੁਰਤਿ ਨਾਦ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧਿ ਸਤਿ ਆਘ੍ਰਿਤ ਅਘਾਏ ਹੈ ।
 ਸੰਤ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਹਸਤ ਅਵਲੰਬ ਸਤਿ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਹੋਇ ਪਾਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ॥੨੨੬॥

ਅਬਿਗਿਤਿ ਗਤਿ ਕਤ ਆਵਤ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਸੁਕਹਿ ਕੈਸੇ ਕੈ ਸੁਨਾਈਐ ।
 ਅਲਖ ਅਪਾਰ ਕਿਧੋ ਪਾਈਅਤਿ ਪਾਰ ਕੈਸੇ ।
 ਦਰਸੁ ਅਦਰਸੁ ਕੇ ਕੈਸੇ ਕੈ ਦਿਖਾਈਐ ।
 ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਗਹੁ ਗਹੀਐ ਧੋ ਕੈਸੇ ।
 ਨਿਰਲੰਬੁ ਕਉਨ ਅਵਲੰਬ ਠਹਿਰਾਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸੋਈ ਜਾਨੈ ਜਾਮੈ ਬੀਤੇ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਜਲ ਬੁੰਦ ਹੁਇ ਸਮਾਈਐ ॥੨੨੭॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਜਲਜ ਅਉ ਜਲ ਦੁਧ ਸੀਲ ਮੀਨ ।
 ਚਕਈ ਕਮਲ ਚਿਨਕਰਿ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈ ।
 ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਚਕੋਰ ਸਸਿ ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਘਨ ਚਾਤ੍ਰਕ ਸੁਚੀਤ ਹੈ ।
 ਨਾਰਿ ਅਉ ਭਤਾਰੁ ਸੁਤ ਮਾਤ ਜਲ ਕ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ।
 ਖੁਧਿਆਰਬੀ ਭੋਜਨ ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਧਨ ਮੀਤ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦ੍ਰੋਹ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਹੋਤ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਹੈ ॥੨੨੮॥

ਸੁਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਜੋਈ ਦੇਖੇ ਸੋਈ ਜਾਨੇ ।
 ਦੂਸਰੇ ਨ ਦੇਖੇ ਪਾਵੇ ਕਹੈ ਕੈਸੇ ਜਾਨੀਐ ।
 ਨਾਲ ਬਿਖੇ ਬਾਤ ਕੀਏ ਸੁਨੀਅਤ ਕਾਨ ਦੀਏ ।
 ਬਕਤਾ ਅਉ ਸ੍ਰੋਤਾ ਬਿਨੁ ਕਾਪੇ ਉਨਮਾਨੀਐ ।

ਪਘੁਲਾ ਕੇ ਮੂਲ ਬਿਖੇ ਜੈਸੇ ਜਲ ਪਾਨ ਕੀਜੈ ।
 ਲੀਜੀਐ ਜਤਨ ਕਰਿ ਪੀਏ ਮਨ ਮਾਨੀਐ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਗੁਹਜ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਬਿਧਾਨੀਐ ॥੩੦੫॥

ਨਿਸ ਦੁਰਿਮਤਿ ਹੁਇ ਅਧਰਮੁ ਕਰਮੁ ਹੇਤੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ ।
 ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਸਭ ਕਿਛੁ ਸੂਝੈ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਭੂਲੇ ਭ੍ਰਮਤ ਭਰਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਿਭਿ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਰਮ ਹੈ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਗਿ ਅੰਧ ਅੰਧ ਕੰਧ ਲਾਗੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧ ਪਰਮਾਰਥ ਮਰਮੁ ਹੈ ॥੩੦੬॥

ਗੁਰ-ਜੋਤਿ

ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਪਰਮਜੋਤਿ ਮਿਲ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ॥
 ਅਦਭੁਤ ਅਤਹਿ ਓਨ੍ਹਪ ਪਰਮ ਤਤੁ ਤਤਹਿ ਮਿਲਿਓ ॥
 ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ॥
 ਪਰਮ ਤਤੁ ਤਤਹਿ ਮਿਲਿਓ ਅਦਭੁਤ ਅਤ ਹੀ ਅਨੂਪ ॥
 ਅਦਭੁਤ ਅਤਿ ਹੀ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਪਾਰਸ ਕੈ ਪਾਰਸ ॥
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਮਿਲਿ ਅੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਸੰਗ ਉਧਾਰਸ ॥
 ਅਕਲ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰਿ ਸੂਝ ਗਤਿ ਓਤਿਪੋਤਿ ਮਹਿ ॥
 ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਮਹਿ ॥੩॥

ਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
 ਤਾਮੈ ਤਿਲ ਛਬਿ ਪਰਮਦਭੁਤ ਛਕਿ ਹੈ ।
 ਦੇਖਬੇ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਸੁਨਬੇ ਕਉ ਸੁਰਤਿ ਹੈ ।
 ਕਹਿਬੇ ਕਉ ਜਿਹਬਾ ਨ ਗਿਆਨ ਮੈ ਉਕਤਿ ਹੈ ।
 ਸੋਭਾ ਕੋਟਿ ਸੋਭ ਲੋਭ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ ਲੋਟਪੋਟ ।
 ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਕੋਟਿ ਓਟਿ ਲੈ ਛਿਪਤਿ ਹੈ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੇਖ ਮਨ ਮਨਸਾ ਬਕਤ ਭਈ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਅਤਿ ਹੂ ਤੇ ਅਤਿ ਹੈ ॥੧੪੦॥

ਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
 ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕੈ ਬਿਸਮ ਕੋਟਿ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨਿ ਬਾਨਿ ਪਰਮਦਭੁਤਿ ਗਤਿ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ਬਕਤ ਕੋਟਿ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਏਕ ਉਪਕਾਰ ਕੇ ਬਿਬਾਰ ਕੋ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
 ਕੋਟਿ ਉਪਕਾਰ ਸਿਮਰਨ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।

ਦਇਆਨਿਧਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਿ ਸੁਖਨਿਧਿ ਸੋਭਾਨਿਧਿ ।
ਮਿਹਮਾ ਨਿਧਾਨ ਗੰਮਿਤਾ ਨ ਕਾਹੂ ਆਨ ਹੈ ॥੧੪੨॥

ਗੁਰ-ਦਾਸ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਆਪਾ ਖੋਇ ਗੁਰਦਾਸੁ ਹੋਇ ।
ਬਰਤੈ ਬਰਤਮਾਨਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਕੈ ।
ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਈ ਜੋਈ ਜੋਈ ਸੋਈ ਸੋਈ ਭਲੇ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪਰਵੇਸ ਕੈ ।
ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਚਾਇ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਵੇਸ ਕੈ ।
ਸਤਿਗੁਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਆਇ ਕਉ ਅਦੇਸ ਕੈ ॥੧੦੬॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਆਪਾ ਖੋਇ ਗੁਰਦਾਸੁ ਹੋਇ ।
ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਨ ਕਰਤ ਮੋਹ ਢੋਹ ਕੀ ।
ਸ੍ਵਨ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਸਮਝੁਲ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ।
ਲੋਚਨ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਕੰਚਨ ਅਉ ਲੋਹ ਕੀ ।
ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧ ਬਿਰਗੰਧ ਸਮਸਚਿ ਤਾਕੈ ।
ਜਿਹਬਾ ਸਮਾਨਿ ਬਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨ ਬੋਹ ਕੀ ।
ਕਰ ਚਰ ਕਰਮ ਅਕਰਮ ਅਪਥ ਪਥ ।
ਕਿਰਤਿ ਬਿਰਤਿ ਸਮ ਉਕਤਿ ਨ ਢੋਹਕੀ ॥੧੦੭॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਉ ਕਰੈ ।
ਹਰੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਰਿਦੈ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ।
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਧਾਨ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ।
ਬਿਸਮ ਬਿਸਵਾਸ ਬਿਖੈ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਚਾਇ ਚਿੰਤਾ ਮੈ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਦਾਸ ਹੈ ॥੧੦੮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ ।
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ਆਸਾ ਮੈ ਨਿਰਾਸ ਹੈ ।
ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਰਿਦੈ ।
ਬਰਤੈ ਬਰਤਮਾਨ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
ਸੂਖਮ ਸਬਲ ਟੇਕ ਅਉ ਅਨੇਕਮੇਕ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸਵਾਸ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਲਿਵ ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੁਇ ਰੇਨ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਦਾਸ ਹੈ ॥੧੦੯॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਤਾਹਿ ਜਗ ਮਧੁਕਰ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਸੁਨਿ ਗਦ ਗਦ ਹੋਇ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਤਾਹਿ ਜਗਤ ਉਦਰਿ ਹੈ ।
 ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰ ਦਇਆ ਨਿਧਾਨ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ਦੇਖ ਦੁਖ ਹਰਿ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਾਸਨ ਦਾਸ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਦਾਸ ।
 ਤਾਸ ਨ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ਸਮਸਰਿ ਹੈ ॥੨੧੬॥

ਗੁਰਦੇਵ ਤੇ ਆਨਦੇਵ (ਤੁਲਨਾ)

ਜੈਸੇ ਉਪਬਨ ਆਬ ਸੋਂਬਲ ਹੈ ਉਚ ਨੀਚ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸਫਲ ਪ੍ਰਗਟ ਪਹਚਾਨੀਐ ।
 ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਜੈਸੇ ਬਾਂਸ ਅਉ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਗੰਧ ਨਿਰਗੰਧ ਸਿਵ ਸਕਤਿ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸੀਪ ਸੰਖ ਦੋਊ ਜੈਸੇ ਰਹਤ ਸਮੁੰਦ ਬਿਖੈ ।
 ਸ੍ਰਾਂਤਬੂੰਦ ਸੰਤਤਿ ਨ ਸਮਤ ਬਿਧਾਨੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕਨ ਭੇਦ
 ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਅਮਾਨ ਜਗ ਮਾਨੀਐ ॥੪੬੫॥

ਆਬਨ ਕੀ ਸਾਧ ਕਤ ਮਿਟਤ ਅਭਿਬਲੀ ਖਾਏ ।
 ਪਿਤਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨ ਪਰੋਸੀ ਪਹਿ ਪਾਈਐ ।
 ਸਾਗਰ ਕੀ ਨਿਪਿ ਕਤ ਪਾਈਅਤ ਪੋਖਰ ਸੈ ।
 ਦਿਨਕਰਿ ਸਰਿ ਦੀਪ ਜੋਤਿ ਨ ਪੁਜਾਈਐ ।
 ਇੰਦ੍ਰ ਬਰਖਾ ਸਮਾਨ ਪੁਜਸ ਨ ਕੂਪ ਜਲ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਨ ਪਲਾਸ ਮਹਿਕਾਈਐ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਇਆਲ ਕੀ ਦਇਆ ਨ ਆਨਦੇਵ ਮੈ ਜਉ ।
 ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਦੈ ਅਸਤ ਲਉ ਧਾਈਐ ॥੪੭੨॥

ਗਿਰਤ ਅਕਾਸ ਤੇ ਪਰਤ ਪ੍ਰਿਥੀ ਪਰ ਜਉ ।
 ਗਹੈ ਆਸਰੇ ਪਵਨ ਕਵਨਹਿ ਕਾਜਿ ਹੈ ।
 ਜਰਤ ਬੇਸੰਤਰ ਜਉ ਧਾਇ ਧਾਇ ਪ੍ਰਮ ਗਹੈ ।
 ਨਿਕਸਿਓ ਨ ਜਾਇ ਖਲ ਬੁਧ ਉਪਰਾਜ ਹੈ ।
 ਸਾਗਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਬੂਝਤ ਜਉ ਫੇਨ ਗਹੈ ।
 ਅਨਿਥਾ ਬੀਚਾਰ ਪਾਰ ਜੈਬੇ ਕੇ ਨ ਸਾਜ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਵਾਗਵਨ ਦੁਖਤ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਰਨਿ ਨ ਮੋਖ ਪਦੁ ਰਾਜ ਹੈ ॥੪੭੩॥

ਬੀਜ ਬੋਇ ਕਾਲਰ ਮੈ ਨਿਪਜੈ ਨ ਧਾਨ ਪਾਨ ।

ਮੂਲ ਖੋਇ ਰੇਵੈ ਪੁਨ ਰਾਜੁ ਡੰਡ ਲਾਗਈ ।
 ਸਲਿਲ ਬਿਲੋਏ ਜੈਸੇ ਨਿਕਸਤ ਨਾਹਿ ਘ੍ਰਿਤਿ ।
 ਮਟਕੀ ਮਥਨੀਆ ਹੁ ਫੇਰਿ ਤੋਰਿ ਭਾਗਈ ।
 ਭੂਤਨ ਪੈ ਪ੍ਰਤ ਮਾਗੇ ਹੋਤ ਨ ਸਪ੍ਰਤੀ ਕੇਉ ।
 ਜੀਅ ਕੇ ਪਰਤ ਸੰਸੇ ਤਿਆਗੇ ਹੁ ਨ ਤਿਆਗਈ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰਦੇਵ ਆਨਸੇਵ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੈ ॥
 ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਸੋਕਿ ਜਾਹਿ ਅਨਰਾਗਈ ॥੪੭੬॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਕੈ ਪਤਥੁਤ ਕਰੇ ਜਉ ਨਾਹਿ ।
 ਤਾਹਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਚਾਹਤ ਭਤਾਰ ਹੈ ।
 ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਚਾਰ ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ।
 ਸਕਲ ਕੁਟੰਬ ਹੀ ਮੇ ਤਾਕੇ ਜੈਕਾਰੁ ਹੈ ।
 ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ਮੰਗਲ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗ ।
 ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਛਬਿ ਸੋਭਤ ਸੁਚਾਰੁ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖਨ ਕਉ ਰਾਖਤ ਗ੍ਰਿਸਤਿ ਮੈ ਸਾਵਧਾਨ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਭਾਉ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰ ਹੈ ॥੪੭੭॥

ਨਿਸ ਦਿਨ ਅੰਤਰ ਜਿਉ ਅੰਤਰੁ ਬਖਾਨੀਅਤ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨਦੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਜਾਨੀਐ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਕਾਰ ਬਹੁ ਤਾਰਕਾ ਚਮਿਤਕਾਰ ।
 ਦਿਨੁ ਦਿਨੁਕਰ ਏਕੰਕਾਰ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਮੈ ਬਿਕਾਰੀ ਹੈ ਬਿਕਾਰ ਹੇਤੁ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਨੇਹੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਰੈਨ ਸੈਨ ਸਮੇ ਨਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਹੋਇ ਅਨੀਤ ॥
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਾਸੁਰ ਬਖਾਨੀਐ ॥੪੭੮॥

ਨਿਸ ਦੁਹਿਮਤਿ ਹੁਇ ਅਧਰਮੁ ਕਰਮੁ ਹੇਤੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ ।
 ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੋਤ ਸਭ ਕਿਛ ਸੂਝੈ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਭੂਲੇ ਕ੍ਰਮਤ ਭਰਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਿਭਿ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਰਮ ਹੈ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਗਿ ਅੰਧ ਅੰਧ ਕੰਧ ਲਾਗੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧ ਪਰਮਾਰਥ ਮਰਮੁ ਹੈ ॥੪੭੯॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਿਲਿ ਬਹੁ ਬਰਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਬਨ ਚੰਚਲ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਧਾਤ ਜੋਈ ਸੋਈ ਦੇਖੀਅਤਿ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਜੋਤਿ ਕੰਚਨ ਧਰਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵ ਮਿਟਤ ਨਹੀ ਕੁਟੇਵ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਸੇਵ ਭੈਜਲ ਤਰਤ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਮਹਾਤਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਉਚਰਤ ਹੈ ॥੪੮੯॥

ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਸਿ ਭਾਨ ਧਿਆਨ ।
 ਜਾਹੀ ਜਾਹੀ ਰੰਗ ਰਚਿਓ ਤਾਹੀ ਤਾਹੀ ਚਾਹੈ ਜੀ ।
 ਮੀਨ ਅਉ ਪਤੰਗ ਜਲ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿ ਹੋਤ ।
 ਟਾਰੀ ਨ ਟਰਤ ਟੇਵ ਓਰ ਨਿਰਬਾਹੈ ਜੀ ।
 ਮਾਨਸਰ ਆਨ ਸਰ ਹੰਸੁ ਬਗੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ ।
 ਉਤਮ ਅਉ ਨੀਚ ਨ ਸਮਾਨ ਸਮਤਾ ਹੈ ਜੀ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਨਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਭੇਦ ।
 ਸਮਸਰ ਹੋਤ ਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਰਤਾ ਹੈ ਜੀ ॥੪੯੦॥

ਗੁਰ/ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਕਸਵਟੀ

ਖਾਣਿ ਉਖਣਿ ਕਵਿ ਆਣਦੇ ਨਿਰਮੋਲਕ ਹੀਰਾ ।
 ਜਉਹਰੀਆ ਹਥਿ ਆਵਦਾ ਉਇ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰਾ ।
 ਮਜਲਸ ਅੰਦਰਿ ਦੇਖਦੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਵਜੀਰਾ ।
 ਮੁਲੁ ਕਰਨਿ ਅਜਮਾਇ ਕੈ ਸਾਹਾ ਮਨ ਧੀਰਾ ।
 ਅਹਰਣਿ ਉਤੇ ਰਖਿ ਕੈ ਘਣ ਘਾਉ ਸਰੀਰਾ ।
 ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਠਹਿਰਾਵਦਾ ਦਰਗਹ ਗੁਰ ਪੀਰਾ ॥ - ੧੩/੧੬.੧-੬

ਗੁਰਬਾਣੀ

ਲਾਹੇ ਤਿੰਨੇ ਤਾਪਿ ਸੰਤਾਪ ਘਟਾਵਈ ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨ ਧ੍ਰਾਪਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਵਈ ॥ - ੩/੭.੭-੮

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਕਲ ਨਿਧਿ ਪੂਰਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਿਖੇ ।
 ਹੰਸ ਮਰਜੀਵਾ ਨਿਹਚੈ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਪਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਪਰਬਤ ਹੀਰਾ ਮਾਨਕ ਪਾਰਸ ਸਿਧ ।
 ਖਨਵਾਰਾ ਖਨਿ ਜਗਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਬਨ ਬਿਖੇ ਮਲਿਆਗਰ ਸੋਧਾ ਕਪੂਰ ।
 ਸੋਧ ਕੈ ਸੁਬਾਸੀ ਸੁਬਾਸ ਬਿਹਸਾਵਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਿਖੇ ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ।
 ਜੇਈ ਜੇਈ ਖੋਜੈ ਸੇਈ ਸੇਈ ਨਿਪਜਾਵਹੀ ॥੪੯੧॥

ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਦੀਪਤ ਪਤੰਗ ਲੋਟਪੋਤ ਹੋਤ ।
 ਕਬਹੂੰ ਕੈ ਜਾਰਾ ਮੈ ਪਰਤ ਜਰ ਜਾਇ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਖਗ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਰੋਗ ਚਗਿ ਆਵੈ ਉਡਿ ।

ਕਾਹੂ ਦਿਨ ਫਾਸੀ ਫਾਸੈ ਬਹੁਰਜੋ ਨ ਆਇ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਕਮਲ ਪ੍ਰਤਿ ਖੋਜੈ ਨਿਤ ।
 ਕਬਹੂੰ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਸਮਾਇ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਬਾਨੀ ਅਵਗਾਹਨ ਕਰਤ ਚਿਤ ।
 ਕਬਹੂੰ ਮਗਨ ਹੈ ਸਬਦ ਉਰਝਾਇ ਹੈ ॥੫੯੦॥

ਗੁਰਬਾਣੀ-ਸ਼ਬਦ, ਵਿਆਖਿਆ

ਵੇਖੋ : 'ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ-ਸ਼ਬਦ'

ਗੁਰਭਾਈ

ਗੁਰਭਾਈ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ॥ - ੧੧/੨੨.੮

ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ (ਤੁਲਨਾ)

ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਹੈ ਵੈਰੁ ਵਿਰੋਧੁ ਕਰੋਧੁ ਕੁਲੇਖੇ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨਿਰਮਲਾ ਸਮਦਰਸੀ ਸਮਦਰਸ ਸਰੋਖੇ । - ੩੧/੬.੫-੬

ਦੁਰਮਤਿ ਘੁੰਮਣ ਵਾਣੀਐ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤੁ ਬੋਹਿਸੁ ਬੰਨਾ । - ੩੧/੧੧.੪

ਪਵਨ ਗਵਨ ਜੈਸੇ ਗੁਡੀਆ ਉਡਤ ਰਹੈ ।
 ਪਵਨ ਰਹਤ ਗੁਡੀ ਉਡਿ ਨ ਸਕਤ ਹੈ ।
 ਡੋਚੀ ਕੀ ਮਰੋਰਿ ਜੈਸੇ ਲਟੂਆ ਫਿਰਤ ਰਹੈ ।
 ਤਾਉ ਹਾਉ ਮਿਟੇ ਗਿਰਿ ਪਰੈ ਹੁਇ ਬਕਤ ਹੈ ।
 ਕੰਚਨ ਅਸੁਧ ਜਿਉ ਕੁਠਾਰੀ ਠਹਰਾਤ ਨਹੀ ।
 ਸੁਧ ਭਏ ਨਿਹਚਲ ਛਬਿ ਕੈ ਛਕਤ ਹੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਬਿਧਾ ਕ੍ਰਮਤ ਚਤੁਰ ਕੁੰਟ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਮੋਨਿ ਨ ਬਕਤ ਹੈ ॥੯੫॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਮਜੀਠ ਬਸੁਧਾ ਸੈ ਖੋਦਿ ਕਾਢੀਅਤ ।
 ਅੰਬਰ ਸੁਰੰਗ ਭਏ ਸੰਗ ਨ ਤਜਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਸੁੰਭ ਤਜਿ ਮੂਲ ਫੂਲ ਆਨੀਅਤ ।
 ਜਾਨੀਅਤ ਸੰਗੁ ਛਾਡਿ ਤਾਹੀ ਭਜਤ ਹੈ ।
 ਅਰਧ ਉਰਧ ਮੁਖ ਸਲਿਲ ਸੂਚੀ ਸੁਭਾਉ ।
 ਤਾਤੇ ਸੀਤ ਤਪਤਿ ਮਲ ਅਮਲ ਸਜਤ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਉਚ ਨੀਚ ਨੀਚ ਉਚ ।
 ਜੀਤ ਹਾਰ ਹਾਰ ਜੀਤ ਲਜਾ ਨ ਲਜਤ ਹੈ ॥੧੩੬॥

ਜੈਸੇ ਚਕਈ ਮੁਦਿਤ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਿਸਿ ।
 ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਦੇਖਿ ਰੂਪ ਮੈ ਪਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਾਚ ਮੰਦਰ ਮੈ ਮਾਨਸ ਅਨੰਦਮਈ ।
 ਸੀਨਪੇਖਿ ਆਪਾ ਆਪੁ ਭੂਜਿ ਕੈ ਮਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਵਿਸੁਤਿ ਜਮ ਰੂਪ ਅਉ ਧਰਮਰਾਇ ।
 ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੈ ਭਾਉ ਭੈ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
 ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨਤ ਨ ਚੀਨਤ ਚਰਤ ਹੈ ॥੧੬੦॥

ਸਾਗਰ ਮਥਤ ਜੈਸੇ ਨਿਕਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਖੁ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਨ ਬਿਕਾਰ ਸਮਸਰਿ ਹੈ ।
 ਬਿਖੁ ਅਚਵਤ ਹੋਤ ਰਤਨ ਬਿਨਾਸ ਕਾਲ ।
 ਅਚਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੂਏ ਜੀਵਤ ਅਮਰ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਾਰੇ ਤਾਰੀ ਏਕ ਲੇਸਟ ਸੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ।
 ਬੰਧ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਸੰਸਾਰ ਬਿਸਥਰ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸਨ ਅਉ ਮਜੀਨ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਟੇਵਸੈ ਨ ਟਰ ਹੈ ॥੧੬੧॥

ਲਜਾ ਕੁਲ ਅੰਕਸੁ ਅਉ ਗੁਰਜਨ ਸੀਲ ਡੀਲ ।
 ਕੁਲਾਬਧੂ ਬ੍ਰਤ ਕੈ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਕਹਾਵਈ ।
 ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਸੰਜੋਗ ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗੁ ।
 ਬਹੁ ਬਿਬਿਚਾਰ ਧਾਰਿ ਗਨਕਾ ਬੁਲਾਵਈ ।
 ਕੁਲਾਬਧੂ ਸੁਤ ਕੋ ਬਖਾਨੀਅਤ ਗੋਤ੍ਰਾਚਾਰ ।
 ਗਨਿਕਾ ਸੁਆਨ ਪਿਤਾ ਨਾਮੁ ਕੋ ਬਤਾਵਈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਲਾਗਿ ਜੈਸੇ ਕਾਗੁ ਬਨ ਬਨ ਫਿਰੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਹੰਸ ਏਕ ਟੇਕ ਜਸੁ ਭਾਵਈ ॥੧੬੨॥

ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਜੈਸੇ ਵੋਕਲੀ ਨਿਵਾਵੈ ਸੀਸੁ ।
 ਤਾਕੈ ਬਸਿ ਹੋਇ ਜਲੁ ਬੰਧਨ ਮੈ ਆਵਈ ।
 ਭਾਰਿ ਦੇਤ ਖੇਤ ਹੁਇ ਪ੍ਰਭੁਲਿਤ ਸਫਲ ਤਾਤੇ ।
 ਆਪਿ ਨਿਰਫਲ ਪਾਛੇ ਬੋਝ ਉਕਤਾਵਈ ।
 ਅਰਧ ਉਰਧ ਹੁਇ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਕੈ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਉ ਬਿਕਾਰ ਨ ਮਿਟਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਸੁਖ ਦੁਖ ਪਾਵਈ ॥੧੬੩॥

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਸੀਤਲ ਅਮਲ ਜੈਸੇ ।
 ਅਗਨਿ ਉਰਧ ਮੁਖ ਝਪਤ ਮਲੀਨ ਹੈ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਲਿਲ ਬਰਨ ਜੋਈ ।
 ਸਿਆਮ ਅਗਨਿ ਸ੍ਰਬ ਬਰਨ ਛਬਿ ਛੀਨ ਹੈ ।

ਜਲ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਦਗਧ ਕਰਤ ਸੁਖ ਹੀਨ ਹੈ ।
 ਤੇਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੀਨ ਹੈ ॥੨੮੬॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਮੇਵ ਕੈ ਅਸਾਧ ।
 ਸਾਧ ਸਤ ਧਰਮ ਦਇਆ ਰਬ ਸੰਤੋਖ ਕੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਧਸੰਗ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕੈ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਬਿਨੁ ।
 ਮੋਖ ਪਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਚੋਖ ਕੈ ।
 ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਚਿਤ ਹੰਸ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ।
 ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਖੀਰ ਨੀਰ ਸੋਖ ਪੋਖ ਕੈ ॥੨੮੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰ ਦਰਵੇਸੁ ਸਚੁ ਸੁਹਾਣਿਆ ॥ - ੩/੧.੯

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਮਤਿ ਅਰਖੇਉ ਹੈ ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਵਿਣਾਸੁ ਸਿਫਤਿ ਸਮੇਉ ਹੈ ।
 ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਉਲਾਸ ਸਕਤਿ ਨ ਜੇਉ ਹੈ ।
 ਘਰ ਹੀ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਸਦੁ ਸੁਚੇਉ ਹੈ ।
 ਵੀਰ ਇਕੀਰ ਅਭਿਆਸੁ ਗੁਰ ਸਿਖ ਦੇਉ ਹੈ ॥ - ੩/੨.੫-੯

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਲੀਐ ।
 ਪੂਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਸਬਦਿ ਸਮੁਲੀਐ ।
 ਦਰਗਹ ਧੋਈਐ ਪਤਿ ਹਉਮੈ ਜਾਲੀਐ ।
 ਘਰ ਹੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਬੈਸਣਿ ਧਰਮਸਾਲੀਐ ।
 ਪਾਵਣ ਮੋਖ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰ ਸਿਖਿ ਪਾਲੀਐ ।
 ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ।
 ਪਤਿਸਾਹੀ ਇਕ ਛਤਿ ਖਰੀ ਸੁਖਾਲੀਐ ।
 ਪਾਣੀ ਪੀਰਨੁ ਘਤਿ ਸੇਵਾ ਘਾਲੀਐ ।
 ਮਸਕੀਨੀ ਵਿਚਿ ਵਤਿ ਚਾਲੇ ਚਾਲੀਐ ॥ - ੩/੮.੧-੯

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚਾ ਖੇਲੁ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦਾ ਮੇਲੁ ਸਬਦਿ ਅਵੇਸਿਆ ।
 ਫੁਲੀਂ ਤਿਲੀਂ ਫੁਲੇਲ ਸੰਗਿ ਸਲੇਸਿਆ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਨਕ ਨਕੇਲ ਮਿਟੈ ਅੰਦੇਸਿਆ ।

ਨ੍ਰਾਵਣੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲ ਵਸਣ ਸੁਦੇਸਿਆ ।
 ਗੁਰ ਜਪੁ ਰਿਦੈ ਸੁਹੇਲੁ ਗੁਰ ਪਰਵੇਸਿਆ ।
 ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਉ ਭੇਲੁ ਸਾਧ ਸਰੇਸਿਆ ।
 ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਵਲ ਨਵੇਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੋਸਿਆ ।
 ਬੈਰ ਦਲਾਲ ਦਲੇਲ ਸੇਵ ਸਹੇਸਿਆ ॥ - ੩/੯.੧-੯

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਉ ਭਾਉ ਸਹਜੁ ਬੈਰਾਗੁ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਉ ਸੁਰਤਿ ਸੁ ਜਾਗੁ ਹੈ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਆਲਾਉ ਹਉਮੈ ਤਿਆਗੁ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਪਰਥਾਉ ਸਦਾ ਅਨੁਰਾਗੁ ਹੈ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੇ ਸਾਉ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਹੈ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾਉ ਗਿਆਨੁ ਚਰਾਗੁ ਹੈ ।
 ਅੰਤਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਚਾਉ ਅਲਿਪਤੁ ਅਦਾਗੁ ਹੈ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਉ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗੁ ਹੈ ॥ - ੩/੧੩.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸਮੂਲ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲ ਨੇਹ ਨਿਹਾਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਘਾਲਿ ਵਿਰਲੇ ਘਾਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹੇਤੁ ਹਿਆਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਬਹੈ ਨਾਲਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਪਾਲੀਐ ।
 ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਲਾਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਕਲ ਅਕਾਲ ਭਗਤਿ ਸੁਖਾਲੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੰਸਾ ਵਾਲਿ ਰਸਿਕ ਰਸਾਲੀਐ ॥ - ੩/੧੪.੧-੮

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ਜਾਇ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ਮਥਾ ਲਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਵਸਾਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ।
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭੈ ਭਾਇ ਨਿਜ ਘਰੁ ਪਾਇਆ ।
 ਚਰਣ ਕਵਲ ਪਤੀਆਇ ਭਵਰੁ ਲੁਭਾਇਆ ।
 ਸੁਖ ਸੰਪਦ ਪਰਚਾਇ ਅਪਿਓ ਪੀਆਇਆ ।
 ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਇ ਸਹਿਲਾ ਆਇਆ ॥ - ੩/੨੦.੧-੯

ਹੀਰੇ ਹੀਰਾ ਬੇਧੀਐ ਬਰਮੇ ਕਣੀ ਅਣੀ ਹੋਇ ਹੀਰੇ ।
 ਧਾਗਾ ਹੋਇ ਪਰੋਈਐ ਹੀਰੇ ਮਾਲ ਰਜਾਲ ਗਹੀਰੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦ ਲਿਵ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ।

ਮਨ ਜਿਣਿ ਮਨੁ ਦੇ ਲਏ ਮਨ ਗੁਣਿ ਵਿਚਿ ਗੁਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਰੀਰੈ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਕਾਮਧੇਨੁ ਸੰਤ ਰੇਣੁ ਨ ਨੀਰੈ ।
 ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਲਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਤਰਸਨ ਸੀਰੈ ।
 ਵਿਰਲਾ ਸਿਖ ਸੁਣੈ ਗੁਰ ਪੀਰੈ ॥ - ੪/੧੬.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖੀ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਣਿ ਅੰਦਰਿ ਸਿਆਣਾ ਬਾਹਰਿ ਭੋਲਾ ।
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇ ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਨ ਸੁਣਈ ਭੋਲਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਅੰਨ੍ਹਾ ਭੋਲਾ ।
 ਵਾਹਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਲੈ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਚੁਪਿ ਚਬੋਲਾ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਚਰਣਿ ਧੋਇ ਚਰਣੋਦਕ ਭੋਲਾ ।
 ਚਰਣ ਕਵਲ ਚਿਤੁ ਭਵਰੁ ਕਰਿ ਤਵਜਲ ਅੰਦਰਿ ਰਹੈ ਨਿਰੋਲਾ ।
 ਜੀਵਣਿ ਮੁਕਤਿ ਸਚਾਵਾ ਚੋਲਾ ॥ - ੪/੧੭.੧-੭

ਸਿਰਿ ਵਿਚਿ ਨਿਕੈ ਵਾਲ ਹੋਇ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਚਵਰ ਕਰਿ ਢਾਲੇ ।
 ਗੁਰ ਸਰ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ਕੈ ਅੰਤੁ ਭਰਿ ਭਰਿ ਪੈਰਿ ਪਖਾਲੇ ।
 ਕਾਲੀ ਹੂੰ ਪਉਲੇ ਕਰੇ ਚਲਣਾ ਜਾਣਿ ਨੀਸਾਣੁ ਸਮੁਲੇ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੇ ।
 ਕਾਗ ਕੁਮੰਤਹੂੰ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਉਜਲ ਮੋਤੀ ਖਾਇ ਖਵਾਲੇ ।
 ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਸੁਣਿ ਗੁਰਸਿਖ ਪਾਲੇ ।
 ਗੁਰਸਿਖੁ ਲੰਘੈ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੇ ॥ - ੪/੧੮.੧-੭

ਗੁਲਰ ਅੰਦਰਿ ਭੂਣਹਣਾ ਗੁਲਰ ਨੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਖਾਣੈ ।
 ਲਖ ਲਖ ਬਿਰਖ ਬਗੀਚਿਅਹੁ ਲਖ ਬਗੀਚੇ ਬਾਗ ਬਖਾਣੈ ।
 ਗੁਲਰ ਲਗਣਿ ਲਖ ਫਲ ਇਕ ਦੂ ਲਖ ਅਲਖ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਲਖ ਬਾਗ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਿਚਿ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਲੂਅ ਵਿਚਿ ਆਣੈ ।
 ਮਿਹਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਸਾਹਿਬੁ ਦੇ ਚਲੈ ਓਹੁ ਭਾਣੈ ।
 ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਤ ਜਾਇ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੪/੧੯.੧-੭

ਦੁਇ ਦਿਹਿ ਚੰਦੁ ਅਲੋਪੁ ਹੋਇ ਤੀਐ ਦਿਹ ਚਤੁਰਦਾ ਹੋਇ ਨਿਕਾ ।
 ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਗਤੁ ਜੁਹਾਰਦਾ ਗਗਨ ਮਹੇਸੁਰ ਮਸਤਕਿ ਟਿਕਾ ।
 ਸੋਲਹ ਕਲਾ ਸੰਘਾਰੀਐ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸੋਹੈ ਕਲਿ ਇਕਾ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਣਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਨਿਝਰੁ ਢਰੈ ਸਿੰਜੈ ਸਹਸਿਕਾ ।
 ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਦੇ ਸਹਜ ਸਜੇਗੀ ਰਤਨ ਅਮਿਕਾ ।
 ਕਰੈ ਅਨੇਰਹੁ ਚਾਨਣਾ ਡੋਰ ਚਕੋਰ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਛਿਕਾ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਅਮੋਲ ਮਣਿਕਾ ॥ - ੪/੨੦.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਸਾਧਸੰਗੁ ਹੋਰਤੁ ਸੰਗਿ ਕੁਸੰਗਿ ਨ ਰਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲਤਾ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਨ ਖੋਚਲ ਖਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗੁ ਤੰਬੋਲ ਪਰਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣਾ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਪਰਸਣ ਨ ਸਰਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਲੁਭਾਇ ਨ ਪਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਵਣਾ ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਨ ਹਚੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਚਹਮਚੈ ॥ - ੫/੧.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਣਾ ਇਕੁ ਮਨ ਹੋਇ ਨ ਹੋਇ ਦੁਚਿਤਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਜੀਵਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਤਾਮਸ ਪਿਤਾ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਸਣੁ ਦੂਤਾ ਵਿਖਤਾ ਗੁਰੁ ਜਿਤਾ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਕੁ ਹੋਇ ਪਾਹੁਨਤਾ ਜਗਿ ਹੋਇ ਅਥਿਤਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਜਿਖਾ ਗੁਰਸਿਖ ਮਾ ਪਿਉ ਭਾਈ ਮਿਤਾ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਨੁ ਸਿਤਾ ।
 ਛਡਿ ਕੁਛਕਤੁ ਕੁਤੁ ਕੁਪਿਤਾ ॥ - ੫/੨.੧-੭

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਿ ਕੈ ਜਾਇ ਅੰਦਰਿ ਦਰੀਆਉ ਨੁਵੰਦੇ ।
 ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਅਗਾਧਿ ਵਿਚਿ ਇਕ ਮਨਿ ਹੋਇ ਗੁਰ ਜਾਪੁ ਜਪੰਦੇ ।
 ਮਥੈ ਟਿਕੇ ਲਾਲ ਲਾਇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚਲਿ ਜਾਇ ਬਹੰਦੇ ।
 ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਣੀ ਗਾਇ ਸੁਣੰਦੇ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਵਰਤਿਮਾਨਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਗੁਰਪੁਰਖ ਕਰੰਦੇ ।
 ਸੰਭੈ ਸੋਦਰੁ ਗਵਣਾ ਮਨ ਮੇਲੀ ਕਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲੰਦੇ ।
 ਰਾਤੀ ਕੀਰਤਿ ਸੋਹਿਲਾ ਕਰਿ ਆਰਤੀ ਪਰਸਾਦੁ ਵੰਡੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਚਖੰਦੇ ॥ - ੬/੩.੧-੮

ਪਰ ਘਰ ਜਾਇ ਪਰਾਹੁਣਾ ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ।
 ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਕਵਲ ਜਿਉ ਸੂਰਜ ਧਿਆਨੁ ਅਲਿਪਤੁ ਰਹਾਏ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਤਿਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਦੀ ਸੰਧਿ ਮਿਲਾਏ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਹੋਇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡ ਵਸਾਏ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਖਾਇ ਚਬਾਇ ਸੁ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਏ ।
 ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਤਰਸਨ ਖੜੇ ਬਾਰਹ ਪੰਥਿ ਗਿਰੰਥ ਸੁਣਾਏ ।
 ਛਿਅ ਕੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਸ ਕਰਿ ਇਕੁ ਇਕੁ ਸੂਰਜੁ ਚੰਦੁ ਦਿਖਾਏ ।
 ਬਾਰਹ ਸੋਲਹ ਮੇਲਿ ਕੈ ਸਸੀਅਰ ਅੰਦਰਿ ਸੂਰ ਸਮਾਏ ।
 ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਨੇ ਲੰਘਿ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਕੁ ਮਨੁ ਇਕੁ ਧਿਆਏ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਜਗੁ ਪੈਰੀ ਪਾਏ ॥ - ੬/੬.੧-੧੦

ਗੁਰਦਰਸਨੁ ਪਰਸਣੁ ਸਫਲੁ ਛਿਅ ਦਰਸਨੁ ਇਕ ਦਰਸਨੁ ਜਾਣੈ ।

ਦਿਬ ਦਿਸਟਿ ਪਰਗਾਸੁ ਕਰਿ ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਪਛਾਣੈ ।
 ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਜਤੀ ਹੋਇ ਪਰ ਨਾਰੀ ਧੀ ਭੈਣ ਵਖਾਣੈ ।
 ਪਰ ਧਨੁ ਸੁਅਰ ਗਾਇ ਜਿਉ ਮਕਰੂਹ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣੈ ।
 ਘਰ ਬਾਰੀ ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਹੋਇ ਸਿਖਾ ਸੂਤ੍ਰ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਵਿਡਾਣੈ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਰਸਿਖ ਸਿਵਾਣੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੈ ॥ - ੬/੮.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੁ ਧੁਨਿ ਜਾਣੈ ਜੰਤ੍ਰੀ ਜੰਤ੍ਰ ਵਜਾਏ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰਿ ਕੈ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਮਨ ਪਰਚਾਏ । - ੬/੧੦.੩-੫

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਦੇਹ ਬਿਦੇਹ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵੈ ॥ - ੬/੧੧.੬-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਥਿ ਸਕਥ ਹਨਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਕਾਰ ਕਮਾਵੈ ।
 ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਹਣਾ ਪੈਰ ਧੋਇ ਚਰਣਮਤ੍ਰ ਪਾਵੈ ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਿਖਿ ਪੋਥੀਆ ਤਾਲ ਮ੍ਰਿਦੰਗ ਰਬਾਬ ਵਜਾਵੈ ।
 ਨਮਸਕਾਰ ਛੰਡਉਤ ਕਰਿ ਗੁਰਭਾਈ ਗਲਿ ਮਿਲਿ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ।
 ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਕਰਿ ਧਰਮ ਦੀ ਹਥਹੁ ਦੇ ਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਵੈ ।
 ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਅਪਰਸਿ ਹੋਇ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਧਨ ਹਥੁ ਨ ਲਾਵੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰ ਸਿਖ ਪੂਜ ਕੈ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਵੈ ॥ - ੬/੧੨.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੈਰ ਸਕਾਰਬੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਾਲ ਚਲੰਦੇ ।
 ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਜਾਨਿ ਚਲਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚਲਿ ਜਾਇ ਬਹੰਦੇ ।
 ਧਾਵਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੋ ਗੁਰ ਸਿਖਾ ਨੋ ਖੋਜਿ ਲਹੰਦੇ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਪੰਥਿ ਨ ਧਾਵਨੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਰਹੰਦੇ ।
 ਬੰਦਿ ਖਲਾਸੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਰਲੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦੇ ।
 ਗੁਰਸਿਖਾ ਪਰਦਖਣਾ ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰੰਦੇ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਪਰਚੈ ਪਰਚੰਦੇ ॥ - ੬/੧੩.੧-੭
 ਗੁਰਸਿਖ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ਹੇ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਅਜਰੁ ਜਰੰਦੇ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕੀ ਧਿਆਨੁ ਧਰੰਦੇ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਣ ਹੋਇ ਅਕਥ ਕਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣੰਦੇ ।
 ਭੂਤ ਭਵਿਹੁ ਵਰਤਮਾਨ ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਲਖ ਲਖੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਫਲੁ ਫਲੁ ਭਗਤਿ ਵਫਲੁ ਕਰਿ ਅਫਲੁ ਛਲੰਦੇ ।
 ਭਵਜਲ ਅੰਦਰਿ ਬੋਹਿਬੈ ਇਕਸ ਪਿਛੇ ਲਖ ਤਰੰਦੇ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਮਿਲਨਿ ਹਸੰਦੇ ॥ - ੬/੧੪.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣਾ ਜੇ ਬੋਲੈ ਸੋਈ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਖੀ ਦੇਖਣਾ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੁ ਧਰੈ ਆਪੁ ਆਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਨਣਾ ਸੁਰਤਿ ਕਰਿ ਪੰਚ ਸਬਦੁ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਅਲਾਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਣੀ ਨਮਸਕਾਰੁ ਡੰਡਉਤਿ ਸਿਵਾਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਪਰਦਖਣਾ ਪੂਰਨ ਪਰਤਾਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਖਾਣਾ ਪੈਨਣਾ ਜਗ ਭੋਗ ਸੰਜੋਗ ਪਛਾਪੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਵਣੁ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨ ਬਾਪਿ ਉਬਾਪੈ ।
 ਘਰਬਾਰੀ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਲਹਰਿ ਨ ਭਵਜਲ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ ।
 ਪਾਰਿ ਪਏ ਲੰਘਿ ਵਰੈ ਸਰਾਪੈ ॥ - ੬/੧੮.੧-੯

ਉਤਮ ਮਧਮ ਨੀਚ ਲਖ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨੀਚਹੁ ਨੀਚ ਸਦਾਏ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰਸਿਖੁ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਉ ਭਾਉ ਕਰਿ ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਕਾਰ ਕਮਾਏ ।
 ਮਿਠਾ ਬੋਲਣ ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਹਥਹੁ ਦੇ ਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਏ ।
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਦਰਗਹ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣਾ ਪਾਏ ।
 ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਅਜਾਣੁ ਹੋਇ ਆਜਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ॥ - ੮/੨੪.੧-੨

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਚਲਣਾ ਹੋਇ ਪਾਹੁਣਿਚਾਰੀ ।
 ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਅਜਾਣੁ ਹੋਇ ਗੁਰੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਨਿਤ ਪਰਾਹੁਣੇ ਏਹੁ ਕਰਣੀ ਸਾਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੇਵ ਕਮਾਵਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ।
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਪਰਵਾਰ ਸੁਧਾਰੀ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਾਣਿ ਸਹਜ ਘਰਿ ਨਿਰਮਲਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ - ੯/੪.੧-੬

ਪਰਮਜੋਤਿ ਪਰਗਾਸੁ ਕਰਿ ਉਨਮਨਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਬੋਧ ਕਰਿ ਪਰਮਾਤਮ ਹਾਈ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਅਨਭਉਪਦੁ ਪਾਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਤਰਿ ਸਾਧਨਾ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਧਿਆਈ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਉ ਚੜ੍ਹਿ ਇਉਂ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਈ ॥ - ੯/੫.੧-੬

ਦਿਖ ਦਿਸਟਿ ਗੁਰਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਸਿਖ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ।
 ਰਤਨ ਪਾਰਖੁ ਹੋਇ ਕੈ ਰਤਨਾ ਅਵਲੋਈ ।
 ਮਨੁ ਮਾਣਕੁ ਨਿਰਮੋਲਕਾ ਸਤਿਸੰਗਿ ਪਰੋਈ ।
 ਰਤਨਮਾਲ ਗੁਰਸਿਖ ਜਗਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣ ਗੋਈ ।
 ਜੀਵਦਿਆਂ ਮਰਿ ਅਮਰੁ ਹੋਇ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮੋਈ ।

ਉਤਿਪੋਤਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਿ ਜਾਣੈ ਜਾਣੇਈ ॥ - ੯/੭.੧-੬

ਅਖੀ ਅੰਦਰਿ ਦਿਸਟਿ ਹੋਇ ਨਕਿ ਸਾਹੁ ਸੰਜੋਈ ।
ਕੰਨਾਂ ਅੰਦਰਿ ਸੁਰਤਿ ਹੋਇ ਜੀਭ ਸਾਢੁ ਸਮੋਈ ।
ਹਥੀ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਈ ਪੈਰ ਪੰਥੁ ਸਬੋਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਮਤਿ ਸਬਦਿ ਵਿਲੋਈ ।
ਪਰਕਿਰਤੀ ਹੂ ਬਾਹਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਿਚਲੋਈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚੰਨਣ ਬਿਰਖੁ ਮਿਲਿ ਚੰਨਣੁ ਹੋਈ ॥ - ੯/੧੨.੧-੬

ਲੀਹਾ ਅੰਦਰਿ ਚਲੀਐ ਜਿਉ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ।
ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਨਿਬਾਹੁ ।
ਜਿਉ ਧਨ ਸੋਘਾ ਰਖਦਾ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਸਾਹੁ ।
ਜਿਉ ਮਿਰਜਾਦ ਨ ਛਡਈ ਸਾਇਰੁ ਅਸਗਾਹੁ ।
ਲਤਾ ਹੇਠਿ ਲਤਾੜੀਐ ਅਜਰਾਵਰੁ ਘਾਹੁ ।
ਧਰਮਸਾਲ ਹੈ ਮਾਨਸਰੁ ਹੰਸ ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਹੁ ।
ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਖਾਹੁ ॥ - ੯/੧੪.੧-੭

ਚਨਣੁ ਜਿਉ ਵਣ ਖੰਡ ਵਿਚਿ ਓਹੁ ਆਪੁ ਲੁਕਾਏ ।
ਪਾਚਸੁ ਅੰਦਰਿ ਪਰਬਤਾਂ ਹੋਇ ਗੁਪਤ ਫਲਾਏ ।
ਸਤ ਸਮੁੰਦੀ ਮਾਨਸਰੁ ਨਹਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ।
ਜਿਉ ਪਰਛਿੰਨਾ ਪਾਰਜਾਤੁ ਨਹਿ ਪਰਗਟੀ ਆਏ ।
ਜਿਉ ਜਗਿ ਅੰਦਰਿ ਕਾਮਧੇਨੁ ਨਹਿ ਆਪੁ ਜਣਾਏ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਉਪਦੇਸੁ ਲੈ ਕਿਉ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ॥ - ੯/੧੫.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਿ ਗੁਰਸਰਣੀ ਆਇਆ ।
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਕਰਿ ਸਫਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ।
ਪਰਦਖਣਾ ਡੰਡਉਤਿ ਕਰਿ ਮਸਤਕੁ ਚਰਣ ਕਵਲ ਗੁਰ ਲਾਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖ ਦਇਆਲੁ ਹੋਇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਚੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਸਚ ਰਾਸਿ ਰਹਰਾਸਿ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਜਗੁ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਹਰਿ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਜਾਇਆ ।
ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਲੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਸਦਾਇਆ ॥ - ੧੧/੩.੧-੮

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਣੁ ਹੋਇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
ਹੁਕਮ ਰਜਾਈ ਚਲਣਾ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰਿ ਅਚਾਰਿ ਲੁਭਾਇਆ ।
ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਅਪਿਉ ਪੀ ਸਹਜ ਸਮਾਈ ਅਜਰੁ ਜਰਾਇਆ ।

ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਨਿਵਿ ਚਲਣੁ ਹਬਹੁ ਦੇ ਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਇਆ ।
 ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਣਾ ਦੁਬਿਧਾ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਨਿਜ ਪਦੁ ਪਾਇਆ ॥ - ੧੧/੪.੧-੭

ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਇਕ ਵਰਨ ਕਰਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਤਮੋਲ ਗੁਲਾਲੇ ।
 ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ਕਰਿ ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਨ ਭੇਦੁ ਵਿਚਾਲੇ ।
 ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸੁਪਤਿ ਅਫਲ ਸਫਲ ਵਿਚਿ ਵਾਸੁ ਬਹਾਲੇ ।
 ਲੋਹਾ ਸੁਇਨਾ ਹੋਇ ਕੈ ਸੁਇਨਾ ਹੋਇ ਸੁਗੰਧਿ ਵਿਖਾਲੇ ।
 ਸੁਇਨੇ ਅੰਦਰਿ ਰੰਗ ਰਸ ਚਰਣਾਮਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮਤਵਾਲੇ ।
 ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਸੁਇਨਿਅਹੁ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਹੀਰੇ ਪਰਵਾਲੇ ।
 ਦਿਬ ਦੇਹ ਦਿਬਦਿਸਟਿ ਹੋਇ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਦਿਬਜੋਤਿ ਉਜਾਲੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਰਸਿਕ ਰਸਾਲੇ ॥ - ੧੧/੭.੧-੮

ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਸਾਧਸੰਗ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਧਿਆਨੀ ਚੰਦ ਚਕੋਰ ਗਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਵਰਸਾਈ ।
 ਅਨਹਰ ਚਾਤ੍ਰਕ ਮੋਰ ਜਿਉ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਸੁਣਿ ਪਾਇਲ ਪਾਈ ।
 ਚਰਣ ਕਵਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸਿ ਸੁਖ ਸੰਪ੍ਰਦ ਹੁਇ ਭਵਹੁ ਸਮਾਈ ।
 ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਵਿਚਿ ਮੀਨ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਾਲਿ ਨ ਖੋਜ ਖੁਜਾਈ ।
 ਅਪਿਓ ਪੀਅਣੁ ਨਿਝਰ ਝਰਣ ਅਜਹੁ ਜਰਣ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਉਲੰਘਿ ਕੈ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਈ ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੧/੮.੧-੮

ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਜਾਇ ਜਿਨਾ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਡਿਠਾ ।
 ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਧੈਰੀ ਧੈ ਗੁਰ ਸਭਾ ਬਹਿਠਾ ।
 ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਮਿਠਾ ।
 ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਗੁਰ ਭਾਈ ਇਠਾ ।
 ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਜਾਣਨਿ ਅਭਿਰਿਠਾ ।
 ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਆਪਿ ਤਰੇ ਤਾਰੇਨਿ ਸਰਿਠਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਿਆ ਪਾਪ ਪਣਿਠਾ ॥ - ੧੨/੧.੧-੭

ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਪਿਛਲ ਰਾਤੀ ਉਨਿ ਬਹੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਵੇਲੈ ਸਰਿ ਨਾਵੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਹੋਇ ਇਕ ਮਨਿ ਗੁਰ ਜਾਪੁ ਜਪੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚਲਿ ਜਾਇ ਦੁੜੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਿਤਿ ਗਾਇ ਸੁਣੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਮਨਿ ਮੇਲੀ ਕਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲੰਦੇ ।
 ਕੁਰਬਾਣੀ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੁਰਪੁਰਬ ਕਰੰਦੇ ।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਫਲੁ ਸੁਫਲ ਫਲੰਦੇ ॥ - ੧੨/੨.੧-੮

ਹਉ ਤਿਸ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਹੋਏ ਤਾਣਿ ਜੁ ਹੋਇ ਨਿਤਾਣਾ ।
ਹਉ ਤਿਸ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਹੋਏ ਮਾਣਿ ਜੁ ਰਹੈ ਨਿਮਾਣਾ ।
ਹਉ ਤਿਸ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਛੋਡਿ ਸਿਆਣਪੁ ਹੋਇ ਇਆਣਾ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਖਸਮੈ ਦਾ ਭਾਵੈ ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਦੇਖਿ ਲੁਭਾਣਾ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਜੁਗਤਿ ਮਿਹਮਾਣਾ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦਰਗਹ ਪਰਵਾਣਾ ॥ - ੧੨/੩.੧-੭

ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਗਰੀਬੀ ਆਵੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਪਰ ਨਾਰੀ ਦੇ ਨੇਤਿ ਨ ਜਾਵੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਪਰ ਦਰਬੈ ਨੋ ਹਬੁ ਨ ਲਾਵੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣਿ ਆਪੁ ਹਟਾਵੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਉਪਦੇਸੁ ਕਮਾਵੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਇਆ ਬੋਝਾ ਸਵੈ ਬੋਝੇ ਹੀ ਖਾਵੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਈ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵੈ ॥ - ੧੨/੪.੧-੭

ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਏਕੇ ਜਾਣੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਨ ਅੰਦਰਿ ਆਣੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਅਉਗੁਣੁ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਪਰਵਾਣੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਮੰਦਾ ਕਿਸੈ ਨ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਆਪੁ ਠਗਾਏ ਲੋਕਾ ਭਾਣੈ ।
ਹਉ ਤਿਸੁ ਦੈ ਚਉਖੰਨੀਐ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰੈ ਰੰਗ ਮਾਣੈ ।
ਲਉਝਾਲੀ ਦਰਗਹਿ ਵਿਚਿ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਾ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ।
ਗੁਰ ਪੂਰਾ ਗੁਰਸਬਦੁ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੧੨/੫.੧-੮

ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਮਿਲਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਕਰਨਿ ਉਦਾਸੀ ਅੰਦਰਿ ਮਾਇਆ ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਗੁਰ ਸਿਖ ਦੇ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਾਇਆ ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਬਾਹਿਰ ਜਾਂਦਾ ਵਰਜਿ ਰਹਾਇਆ ।
ਹਉ ਸਦਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਉਪਦੇਸੁ ਦਿਤ੍ਰਾਇਆ ॥ - ੧੨/੬.੧-੭

ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਹੁ ਬਾਹਰੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਗ ਵਿਚਿ ਆਏ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡਿ ਵਸਾਏ ।

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰਿ ਪਰਮਹੰਸ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਏ ।
ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਅਫਲ ਸਫਲ ਚੰਦਨ ਮਹਕਾਏ ।
ਭਵਜਲ ਅੰਦਰਿ ਬੋਹਥੈ ਹੋਇ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰ ਲੰਘਾਏ ।
ਲਹਰਿ ਤਰੰਗੁ ਨ ਵਿਆਪਈ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਰਹਾਏ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਏ ॥ - ੧੨/੧੮.੧-੭

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਉਪਦੇਸਿ ਸਚੁ ਦਿੜਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੂਪਤਿ ਵੇਸਿ ਨ ਵਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ।
ਸ਼੍ਰੋਮੇ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਨ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥ - ੧੩/੩.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ - ੧੪/੪.੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਖਾਇ ਅਜਰੁ ਜਰਾਇਆ ॥ - ੧੪/੫.੬

ਵਣਿ ਵਣਿ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਚੰਦਨੁ ਬਾਝੁ ਨ ਚੰਦਨੁ ਹੋਈ ।
ਪਰਬਤਿ ਪਰਬਤਿ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਪਾਰਸ ਬਾਝੁ ਨ ਕੰਚਨੁ ਸੋਈ ।
ਚਰਿ ਵਰਣਿ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਸਾਧੁ ਨ ਕੋਈ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਾਣੋਈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਅਪਿਉ ਪਿਓਈ ।
ਮਨਿ ਉਨਮਨਿ ਤਨਿ ਦੁਬਲੇ ਦੇਹ ਬਿਦੇਹ ਸਨੇਹ ਸਬੋਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖ ਲਖੋਈ ॥ - ੧੫/੨੦.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਮਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਕਰਨਿ ਉਦਾਸੀ ।
ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਕਵਲੁ ਹੈ ਸੂਰਜ ਧੜਾਨੁ ਅਗਾਸੁ ਨਿਵਾਸੀ ।
ਚੰਦਨੁ ਸਪੀ ਵੇੜਿਆ ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਸੁਗੰਧਿ ਵਿਗਾਸੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਹਜਿ ਬਿਲਾਸੀ ।
ਜੇਗ ਜੁਗਤਿ ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਜਿਣਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਅਫਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਬਿਗਤਿ ਪਰਗਾਸੀ ॥ - ੧੫/੨੧.੧-੭
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਪਰਹਰੈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ਖਸਮੈ ਦਾ ਭਾਣਾ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਦਰਗਹ ਪਾਵੈ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਾ ।
ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚਿ ਵਰਤਦਾ ਹੋਵਣਹਾਰ ਸੋਈ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਜੇ ਕਰੈ ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਮੰਨਿ ਕਰੈ ਸੁਕਰਾਣਾ ।
ਰਾਜੀ ਹੋਇ ਰਜਾਇ ਵਿਚਿ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰਿ ਜਿਉ ਮਿਹਮਾਣਾ ।
ਵਿਸਮਾਦੀ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਚਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣਾ ।
ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਣਾ ॥ - ੧੮/੨੧.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਘਣੁ ਸੁਜਾਣੁ ਗੁਰ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਮਿਹਮਾਣੀ ਮਿਹਮਾਣੁ ਮਜਲਸਿ ਆਇਆ ।
 ਖਾਵਾਲੇ ਜੋ ਖਾਣੁ ਪੀਐ ਪੀਆਇਆ ।
 ਕਰੈ ਨ ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਣੁ ਹਸੈ ਹਸਾਇਆ ।
 ਪਾਹੁਨੜਾ ਪਰਵਾਣੁ ਕਾਜੁ ਸੁਹਾਇਆ ।
 ਮਜਲਸ ਕਰਿ ਹੈਰਾਣੁ ਉਠਿ ਸਿਧਾਇਆ ॥ - ੧੯/੩.੧-੬

ਗੋਇਲਤਾ ਦਿਨ ਚਾਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ ।
 ਮੰਝੀ ਲੈ ਮਿਹਵਾਰਿ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀਐ ।
 ਵਰਜੇ ਨਿਭਰ ਧਾਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਣੀਐ ।
 ਵੰਝੁਲੀਐ ਤੀਗਾਰਿ ਮਜਲਸਿ ਮਾਣੀਐ ।
 ਗਾਵਣਿ ਮਾਝ ਮਲਾਰਿ ਸੁਘਣੁ ਸੁਜਾਣੀਐ ।
 ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਮਨਿ ਵਸਿ ਆਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਚਿ ਸਿਵਾਣੀਐ ॥ - ੧੯/੪.੧-੭

ਵਾਟ ਵਟਾਉ ਰਾਤਿ ਸਰਾਈਂ ਵਸਿਆ ।
 ਉਠ ਰਲਿਆ ਪਰਭਾਤਿ ਮਾਰਗਿ ਦਸਿਆ ।
 ਨਾਹਿ ਪਰਾਈ ਤਾਤਿ ਨ ਚਿਤਿ ਰਹਸਿਆ ।
 ਮੁਏ ਨ ਪੁਛੈ ਜਾਤਿ ਵਿਵਾਹਿ ਨ ਹਸਿਆ ।
 ਦਾਤਾ ਕਰੇ ਜੁ ਦਾਤਿ ਨ ਭੁਖਾ ਤਸਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਮਰਣੁ ਵਾਤਿ ਕਵਲੁ ਵਿਗਸਿਆ ॥ - ੧੯/੫.੧-੬

ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤਿ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ ।
 ਤਾਰੇ ਜਾਤਿ ਸਨਾਤਿ ਅੰਬਰਿ ਭਾਲੀਅਨਿ ।
 ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਬਾਗਾਤਿ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਚਾਲੀਅਨਿ ।
 ਤੀਰਥਿ ਜਾਤੀ ਜਾਤਿ ਲੈਣ ਨਿਹਾਲੀਅਨਿ ।
 ਹਰਿ ਚੰਦਉਰੀ ਭਾਤਿ ਵਸਾਇ ਉਚਾਲੀਅਨਿ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਦਾਤਿ ਸਬਦਿ ਜਮੁਾਲੀਅਨਿ ॥ - ੧੯/੬.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ਗੁਰਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ।
 ਪੇਈਅਤੈ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਮਿਟੈ ਅੰਦੇਸਿਆ ।
 ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਗਿਆਨੁ ਅਵੇਸਿਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਸਬਦਿ ਸੰਦੇਸਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਮਤਿ ਪਰਵੇਸਿਆ ।
 ਸਿਮਰਣ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਦੇਸ ਵਿਦੇਸਿਆ ॥ - ੧੯/੭.੧-੬

ਨਦੀ ਨਾਵ ਸੰਜੋਗੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।

ਸੁਹਣੇ ਅੰਦਰਿ ਭੋਗੁ ਰਾਜੁ ਕਮਾਇਆ ।
 ਕਦੇ ਹਰਖੁ ਕਦੇ ਸੋਗੁ ਤਰਵਰ ਛਾਇਆ ।
 ਕਟੈ ਹਉਮੈ ਚੋਗੁ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
 ਘਰ ਹੀ ਅੰਦਰਿ ਜੋਗੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ।
 ਹੋਵਣਹਾਰ ਸੁ ਹੋਗੁ ਗੁਰ ਸਮਝਾਇਆ ॥ - ੧੯/੮.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿਆ ।
 ਦੇਤਿ ਬਸੰਤ ਸੁਰੰਗੁ ਸਭ ਚੰਗ ਮਾਣਿਆ ।
 ਸਾਵਣ ਲਹਰਿ ਤਰੰਗ ਨੀਰੁ ਨੀਵਾਣਿਆ ।
 ਸਜਣ ਮੇਲੁ ਸੁ ਢੰਗ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਪੰਗੁ ਦਰਿ ਪਰਵਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਮੇਲੁ ਅਭੰਗੁ ਸਤਿ ਸੁਰਾਣਿਆ ॥ - ੧੯/੯.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਜਗਿ ਵਿਚਿ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਪੂਰ ਕਰੰਮ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
 ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਕੰਮੁ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਗੰਮੁ ਰਿਦੈ ਵਸਾਇਆ ।
 ਪੀਰਜੁ ਧੁਜਾ ਧਰੰਮੁ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇਆ ।
 ਸਹੈ ਨ ਦੂਖ ਸਹੰਮੁ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ॥ - ੧੯/੧੦.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੁਰਲਭ ਦੇਹ ਅਉਸਰੁ ਜਾਣਦੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਅਸਨੇਹ ਸਭ ਚੰਗ ਮਾਣਦੇ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੇਹ ਆਖਿ ਵਖਾਣਦੇ ।
 ਦੇਹੀ ਵਿਚਿ ਬਿਦੇਹ ਸਚੁ ਸਿਵਾਣਦੇ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਓਹੁ ਨ ਏਹੁ ਏਕੁ ਪਛਾਣਦੇ ।
 ਚਾਰਿ ਦਿਹਾੜੇ ਥੇਹੁ ਮਨ ਵਿਚਿ ਆਣਦੇ ॥ - ੧੯/੧੧.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਵਿਰਲਾ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਖੀ ਸਬਦਿ ਸਿਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਵੀਰਾਚਿ ਸਚੁ ਕਮਾਇਆ ।
 ਸਚੁ ਰਿਦੈ ਮੁਹਿ ਸਚੁ ਸਚਿ ਸੁਰਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥ - ੧੯/੧੨.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਆਪੁ ਪਛਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੀਰਜੁ ਧਰਮੁ ਦਇਆ ਸੁਖੁ ਮਾਣਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਰਬੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਬਦੁ ਵਖਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਏ ਤਾਣ ਰਹੈ ਨਿਤਾਣਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਿਆ ॥ - ੧੯/੧੩.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਦਰਗਹ ਚਲਿਆ ।
 ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਜਾਇ ਸਚਾ ਪਿਤੁ ਮਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਚਾਉ ਅਲਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਹਚਲੁ ਚਿਤੁ ਨ ਹਲੈ ਹਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਲਾਉ ਭਲੀ ਹੂੰ ਭਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦੇ ਜਾਨਿ ਆਵਨਿ ਘਲਿਆ ॥ - ੧੯/੧੪.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਿ ਅਸਾਧੁ ਸਾਧੁ ਵਖਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕ ਬਿਬੇਕੀ ਜਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਗਤੁ ਪਛਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ ਗਿਆਨੀ ਬਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਣ ਮਤਿ ਸਬਦਿ ਨੀਸਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਉੜੀ ਪਤਿ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮਾਣੀਐ ॥ - ੧੯/੧੫.੧-੬

ਸਚੁ ਨਾਉ ਕਰਤਾਰੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੰਨਕਾਰ ਸਬਦਿ ਧਿਆਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੁ ਸਦਾ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਚਾਰੁ ਸਚੁ ਕਮਾਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ਨ ਪਛੋਤਾਈਐ ॥ - ੧੯/੧੬.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਪਾਰਸੁ ਹੋਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਅਪਰਸੁ ਦਰਸੁ ਅਲੋਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੁ ਦੁਬਿਧਾ ਖੋਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰ ਧਨ ਰੂਪ ਨਿੰਦ ਨ ਗੋਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਉ ਸਬਦੁ ਵਿਲੋਈਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਸਦਾ ਜਾਇ ਅੰਤ ਨ ਰੋਈਐ ॥ - ੧੯/੧੭.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਡਿਤੁ ਹੋਇ ਜਗੁ ਪਰਬੋਧੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਅੰਦਰੁ ਸੋਧੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਤੁ ਸੰਤੋਖੁ ਨ ਕਾਮੁ ਕਰੋਧੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੈ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧੀਐ ।
 ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਉਪਦੇਸੁ ਸਹਜਿ ਸਮੋਧੀਐ ।

ਧੰਨੁ ਜਣੇਦੀ ਮਾਉ ਜੋਧਾ ਜੋਧੀਐ ॥ - ੧੯/੧੮.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਹੁ ਸਬਦਿ ਸਲਾਹੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹੁ ਸਚੀ ਪਤਿਸਾਹੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਸੁਨਾਹੁ ਦਾਦਿ ਟਿਲਾਹੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਸਚੁ ਨਿਬਾਹੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਤਿ ਅਗਾਹੁ ਗਾਹਣਿ ਗਾਹੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ਨ ਬੇਪਰਵਾਹੀਐ ॥ - ੧੯/੧੯.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਤੋਲੁ ਨ ਤੋਲਣਿ ਤੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਾ ਬੋਲੁ ਨ ਬੋਲਣਿ ਬੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਤਿ ਅਡੋਲੁ ਨ ਡੋਲਣਿ ਡੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਰਮੁ ਅਮੋਲੁ ਨ ਮੋਲਣਿ ਮੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਨਿਰੋਲੁ ਨ ਰੋਲਣਿ ਰੋਲੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਅਲੋਲੁ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭੋਲੀਐ ॥ - ੧੯/੨੦.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਇ ਸਭ ਫਲ ਪਾਇਆ ।
ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਚੜ੍ਹਾਇ ਸਭ ਰੰਗ ਲਾਇਆ ।
ਗੰਧ ਸੁਗੰਧਿ ਸਮਾਇ ਬੋਹਿ ਬੁਝਾਇਆ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ਸਭ ਰਸ ਆਇਆ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਅਨਹਦ ਵਾਇਆ ।
ਨਿਜ ਘਰਿ ਨਿਰਚਲ ਜਾਇ ਦਰ ਦਿਸ ਧਾਇਆ ॥ - ੧੯/੨੧.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰ ਕਰੰਮੁ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਨਾਉ ਦਿੜਾਇਆ ।
ਘਰ ਹੀ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਨ ਵਿਆਪੈ ਮਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਕਮਾਇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ॥ - ੨੦/੩.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇ ਏਕੁ ਧਿਆਇਆ ।
ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜਾਣਿ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚਲਿ ਜਾਇ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ।
ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪਾਇ ਅਜਰੁ ਜਰਾਇਆ ॥ - ੨੦/੪.੧-੬

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਿ ਜਾਗ ਜਗਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ਭਰਮ ਗਵਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੰਤ੍ਰ ਸਮੁੱਲਿ ਜਪੁ ਜਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਭਲੁ ਹੋਇ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਇਆ ।
 ਮਥੈ ਟਿਕਾ ਲਾਲੁ ਨੀਸਾਨੁ ਸਹਾਇਆ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਗੁਰ ਸਿਖ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ॥ - ੨੦/੫.੧-੬

ਪੈਰੀ ਪੈ ਗੁਰਸਿਖ ਪੈਰ ਧੁਆਇਆ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਣੀ ਚਖਿ ਮਨੁ ਵਸਿ ਆਇਆ ।
 ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਹਿ ਭਨੁ ਬੁਕਾਇਆ ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਿ ਸਿਖਿ ਲਿਖਿ ਲਿਖਾਇਆ ।
 ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ।
 ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਮਿਠ ਬੋਲ ਘਾਲਿ ਖਵਾਇਆ ॥ - ੨੦/੬.੧-੬

ਗੁਰਸਿਖਾ ਗੁਰਸਿਖ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੁਰਪੁਰਖ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਜਠੇਰੇ ਭਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਮਾਂ ਪਿਉ ਵੀਰ ਕੁਟੰਬ ਸਬਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਖੇਤੀ ਵਣਜੁ ਲਾਹਾ ਪਾਇਆ ।
 ਹੰਸ ਵੰਸ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰਸਿਖ ਜਾਇਆ ॥ - ੨੦/੭.੧-੬

ਸਜਾ ਖਬਾ ਸਉਣੁ ਨ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ।
 ਨਾਰਿ ਪੁਰਖ ਨੇ ਵੇਖਿ ਨ ਪੈਰੁ ਹਟਾਇਆ ।
 ਭਾਖ ਸੁਭਾਖ ਵੀਚਾਰਿ ਨ ਛਿਕ ਮਨਾਇਆ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਨ ਸੇਵਿ ਨ ਪੂਜ ਕਰਾਇਆ ।
 ਭੰਭਲ ਭੂਸੇ ਖਾਇ ਨ ਮਨੁ ਭਰਮਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਚਾ ਖੇਤੁ ਬੀਜ ਫਲਾਇਆ ॥ - ੨੦/੮.੧-੬

ਗੁਰਸਿਖਾ ਗੁਰਸਿਖ ਸੇਵਾ ਲਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਸੇਵ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ।
 ਤਪਤੁ ਭਾਤਿ ਵਿਛਾਇ ਧੂਤੀ ਨਾਇਆ ।
 ਕੋਰੇ ਮਟ ਅਣਾਇ ਨੀਰੁ ਭਰਾਇਆ ।
 ਆਣਿ ਮਹਾ ਪਰਸਾਦੁ ਵੰਡਿ ਖੁਆਇਆ ॥ - ੨੦/੧੦.੧-੫

ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਇਆ ।
 ਬੋਝਾ ਪਾਣੀ ਅੰਨੁ ਖਾਇ ਪੀਆਇਆ ।

ਬੋੜਾ ਬੋਲਣ ਬੋਲਿ ਨ ਝਖਿ ਝਖਾਇਆ ।
 ਬੋੜੀ ਰਾਤੀ ਨੀਦ ਨ ਮੋਹਿ ਫਰਾਇਆ ।
 ਸੁਹਣੇ ਅੰਦਰਿ ਜਾਇ ਨ ਲੋਭ ਲੁਭਾਇਆ ॥ - ੨੦/੧੫.੧-੬

ਮੰਦਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਖਿੰਬਾ ਖਿਮਾ ਸਿਵਾਇ ਝੋਲੀ ਪਤਿ ਮਾਇਆ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਬਿਭੂਤ ਬਣਾਇਆ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪਤ ਭੋਜਨੁ ਭਾਇਆ ।
 ਡੰਡਾ ਗਿਆਨ ਵਿਚਾਰੁ ਦੂਤ ਸਧਾਇਆ ।
 ਸਹਜ ਗੁਫਾ ਸਤਿਸੰਗੁ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਇਆ ॥ - ੨੦/੧੬.੧-੬

ਸਿੰਢੀ ਸੁਰਤਿ ਵਿਸੇਖੁ ਸਬਦੁ ਵਜਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਈ ਪੰਥੁ ਨਿਜ ਘਰੁ ਆਇਆ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਢੇਲੇ ਰਹਰਾਸਿ ਮਨੁ ਪਰਚਾਇਆ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਇ ਸਬਦੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥ - ੨੦/੧੭.੧-੬

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਗੁਰਸਿਖ ਸਿਖੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਗੁਰਸਿਖ ਸਿਖ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਕਰਿ ਭਾਉ ਮੰਨਿ ਵਸਾਇਆ ।
 ਗੁਰਸਿਖਾ ਗੁਰ ਸਿਖ ਗੁਰਸਿਖ ਭਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗੁ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਚਉਪਤਿ ਸੋਲਹ ਸਾਰ ਜੁਗ ਜਿਣਿ ਆਇਆ ॥ - ੨੦/੧੮.੧-੬

ਭੈ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥਿ ਸਰਣੀ ਆਇਆ ।
 ਭੈ ਵਿਚਿ ਸੰਗਹਿਸਾਧ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ।
 ਭੈ ਵਿਚਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ।
 ਭੈ ਵਿਚਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ।
 ਭੈ ਵਿਚਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਇ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ । - ੨੦/੨੦.੧-੫

ਸਚੀ ਖਸਮ ਰਜਾਇ ਭਾਣਾ ਭਾਵਣਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਆਪੁ ਗਵਾਵਣਾ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲਾ ਪਰਚਾਇ ਮਨੁ ਪਰੀਆਵਣਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਇ ਨ ਅਲਖ ਲਖਾਵਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਤਿਲ ਨ ਤਮਾਇ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣਾ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਇ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਵਣਾ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਲੰਘਾਇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਵਣਾ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਇ ਸਹਜਿ ਸਮਾਵਣਾ ॥ - ੨੨/੧੧.੧-੮

ਚਰਣ ਕਵਲ ਰਜ ਘੋਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾਣੀਐ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੀਤਾ ਰਜਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ॥ - ੨੨/੧੪.੮-੯

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਸਬਾਸ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿਆ ।

ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਰਹਰਾਸਿ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨਾਉ ਚਿਤਾਰਿਆ ।

ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾਸਨਿ ਦਾਸ ਸੇਵ ਸੁਚਾਰਿਆ ।

ਵਰਤਨਿ ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੁ ਮਨ ਹਠ ਮਾਰਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਿਆ ॥ - ੨੨/੧੯.੧-੮

ਗੁਰਸਿਖਾ ਜੈਕਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਇਆ ।

ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ਆਪ ਗਵਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਉਪਕਾਰ ਮਨੁ ਸਮਝਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਆਧਾਰੁ ਸਚਿ ਸਮਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਾ ਲੋਕਾਰੁ ਲੇਪੁ ਨ ਲਾਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੨੨/੨੦.੧-੮

ਪੰਜਿ ਤਤ ਉਤਪਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਰਤੀ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।

ਚਰਣ ਕਵਲ ਸਰਣਾਗਤੀ ਸਭ ਨਿਧਾਨ ਸਭੇ ਫਲ ਪਾਇਆ ।

ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਵਿਚਿ ਸਾਧੂ ਧੂੜਿ ਜਗਤ ਤਰਾਇਆ ।

ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰਾਇ ਕੈ ਪਾਵਨ ਪੁਰਖ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਾਇਆ ।

ਚਰਣੋਦਕ ਮਹਿਮਾ ਅਮਿਤ ਸੇਖ ਸਹਸ ਮੁਖਿ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ।

ਧੂੜੀ ਲੇਖੁ ਮਿਟਾਇਆ ਚਰਣੋਦਕ ਮਨੁ ਵਸਿਗਤਿ ਆਇਆ ।

ਪੈਰੀ ਪੈ ਜਗੁ ਚਰਨੀ ਲਾਇਆ ॥ - ੨੩/੩.੧-੭

ਲਉਬਾਲੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚਿ ਗਰਬੁ ਗੁਨਾਹੀ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਂਦੇ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣੈ ॥ - ੨੪/੧੬.੬-੭

ਚਰਣ ਕਵਲ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਗਾਸੀ ।

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾਖਾਕ ਹੋਇ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਅਮਰ ਅਬਿਨਾਸੀ ।

ਕਰਿ ਚਰਣੋਦਕੁ ਆਚਮਾਨ ਆਪਿ ਬਿਆਪਿ ਉਪਾਧਿ ਖਲਾਸੀ ।

ਗੁਰਮਤਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਮਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਕਰਨਿ ਉਦਾਸੀ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਣੁ ਹੋਇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਚ ਖੰਡਿ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਚਰਜ ਗੁਰਦਾਸੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ॥ - ੨੫/੧੮.੧-੭

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧੁ ਹੋਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਹਾ ਅਸਾਧ ਸਮਧਾ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਮਿਲੈ ਪਲੁ ਅਧਾ - ੨੫/੨੦.੬-੭

ਗੁਰੁ ਸਕਰੁ ਖੰਡੁ ਮਿਸਰੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਭ ਰਸ ਬੰਨਾ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪੀਵਣਾ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵਣੁ ਬੀਵਣੁ ਗੰਨਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੋਲ ਅਮੋਲ ਰਤੰਨਾ ॥ - ੨੬/੧੨.੫-੭

ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੇ ਇਕ ਬੂੰਦ ਗੁਰਮੁਖ ਵਿਹਲਾ ਅਜਰੁ ਜਰੰਦਾ । - ੨੬/੧੩.੬

ਵਡਭਾਗੀ ਗੁਰਸਿਖ ਜਗਿ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖੰਦੇ ॥ - ੨੬/੧੪ .੬-੭

ਮਛੀ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵਾਂਗਿ ਜੀਵਣਿ ਮਰਣਿ ਨ ਵਿਸਰੈ ਪਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਪਰਵਾਰੁ ਪਤੰਗ ਦਾ ਦੀਪਕ ਬਾਝੁ ਨ ਹੋਰ ਸੁ ਜਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਜਲ ਕਵਲੁ ਪਿਆਰੁ ਹੈ ਭਵਰ ਕਵਲ ਕੁਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਵਖਾਣੀ ।
 ਬੂੰਦ ਬਬੀਹੇ ਮਿਰਗ ਨਾਦ ਕੋਇਲ ਜਿਉ ਫਲ ਅੰਬਿ ਲੁਭਾਣੀ ।
 ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਹੰਸੁਲਾ ਓਹੁ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨਾ ਪਾਣੀ ।
 ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਹੇਤੁ ਹੈ ਚੰਦ ਚਕੋਰੈ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰੁ ਜਾਣੀ ।
 ਮੁਰਗਾਈ ਨੀਸਾਣੁ ਨੀਸਾਣੀ ॥ - ੨੬/੨੨.੧-੭

ਕਛੁ ਅੰਡਾ ਸੇਵੰਦਾ ਜਲ ਬਾਹਰਿ ਧਰਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰੰਦਾ ।
 ਕੂੰਜ ਕਰੇਂਦੀ ਸਿਮਰਣੇ ਪੂਰਣ ਬਚਾ ਹੋਇ ਉਡੰਦਾ ।
 ਕੁਕੜੀ ਬਚਾ ਪਾਲਦੀ ਮੁਰਗਾਈ ਨੇ ਜਾਇ ਮਿਲੰਦਾ ।
 ਕੋਇਲ ਪਾਲੈ ਕਾਵਣੀ ਲੋਹੂ ਲੋਹੂ ਰਲੈ ਰਲੰਦਾ ।
 ਚਕਵੀ ਅਤੇ ਚਕੋਰ ਕੁਲ ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਮਿਲਿ ਮੇਲੁ ਕਰੰਦਾ ।
 ਚੰਦ ਸੂਰਜੁ ਸੇ ਜਾਣੀਅਨਿ ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਦਿਸੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਾ ਸਚ ਦਾ ਕਵੀਆਂ ਕਵਲ ਭਵਰੁ ਵਿਗਸੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖੰਦਾ ॥ - ੨੬/੨੮.੧-੮

ਜਿਉ ਲਖ ਤਾਰੇ ਚਮਕਦੇ ਨੇਤ੍ਰਿ ਨ ਦਿਸੈ ਰਾਤਿ ਅਨੇਰੇ ।
 ਸੂਰਜੁ ਬਦਲ ਛਾਇਆ ਰਾਤਿ ਨ ਪੂਜੈ ਦਿਹਸੈ ਫੇਰੇ ।

ਜੇ ਗੁਰ ਸਾਂਗਿ ਵਰਤਦਾ ਦੁਬਿਧਾ ਚਿਤਿ ਨ ਸਿਖਾਂ ਕੇਰੇ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤੀ ਇਕੁ ਸੁਖੁ ਹੈ ਘੁਪੁ ਸੁਖ ਨ ਸੁਖੈ ਹੋਰੇ ।
 ਚੰਦਰਮੁਖੀ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਕਵਲੈ ਭਵਰ ਮਿਲਨਿ ਚਉਫੇਰੇ ।
 ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਨੇ ਲੰਘਿ ਕੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਾਇ ਮਿਲਨਿ ਸਵੇਰੇ ।
 ਪੈਰੀ ਪਵਣਾ ਭਲੇ ਭਲੇਰੇ ॥ - ੨੬/੩੦.੧-੭

ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਤਰਸਨਿ ਘਣੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ।
 ਛਿਅ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਮਝਾਵਣੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਦਿੜਾਇਆ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤੀ ਕਹਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸੂਰਜੁ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਵਰਤਾਇਆ ।
 ਛਿਅ ਰਸ ਸਾਉ ਨ ਪਾਇਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਫਲੁ ਪਿਰਮੁ ਚਖਾਇਆ ।
 ਜਤੀ ਸਤੀ ਚਿਰੁ ਜੀਵਣੇ ਚਕੁਵਰਤਿ ਹੋਇ ਮੋਹੇ ਮਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥ - ੨੭/੨.੧-੭

ਦੀਪਕ ਜਲੈ ਪਤੰਗ ਵੰਸੁ ਫਿਰਿ ਦੇਖ ਨ ਹਟੈ ।
 ਜਲ ਵਿਚਹੁ ਫਤਿ ਕਵੀਐ ਮਛ ਨੇਹੁ ਨ ਘਟੈ ।
 ਘੰਡਾ ਹੋਤੈ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਸੁਣਿ ਨਾਦ ਪਲਟੈ ।
 ਭਵਰੈ ਵਾਸੁ ਵਿਣਾਸੁ ਹੈ ਫਤਿ ਕਵਲੁ ਸੰਘਟੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਬਹੁ ਬੰਧਨ ਕਟੈ ।
 ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰਸਿਖ ਵੰਸੁ ਹੈ ਧੰਨੁ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਧਿ ਖਟੈ ॥ - ੨੭/੨੩.੧-੬

ਫਲ ਦੇ ਵਟ ਵਗਾਇਆਂ ਤਛਣਹਾਰੇ ਤਾਰਿ ਤਰੰਦਾ ।
 ਤਛੇ ਪੁਤ ਨ ਡੋਬਈ ਪੁਤ ਵੈਰੁ ਜਲ ਜੀ ਨ ਧਰੰਦਾ ।
 ਵਰਸੈ ਹੋਇ ਸਹੰਸ ਧਾਰ ਮਿਲਿ ਗਿਲ ਜਲੁ ਨੀਵਾਣਿ ਚਲੰਦਾ ।
 ਡੋਬੈ ਡੋਬੈ ਅਗਰ ਨੇ ਆਪੁ ਛਡਿ ਪੁਤ ਪੈਜ ਰਖੰਦਾ ।
 ਤਰਿ ਡੁਬੈ ਡੁਬਾ ਤਰੈ ਜਿਣਿ ਹਾਰੈ ਹਾਰੈ ਸੁ ਜਿਣੰਦਾ ।
 ਉਲਟਾ ਖੇਲੁ ਪਿਰੰਮ ਦਾ ਪੈਰਾਂ ਉਪਰਿ ਸੀਸੁ ਨਿਵੰਦਾ ।
 ਆਪਰੁ ਕਿਸੈ ਨ ਜਾਣੈ ਮੰਦਾ ॥ - ੨੮/੧੨.੧-੭

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਰਜ ਗੁਣੁ ਤਮ ਗੁਣੁ ਸਤ ਗੁਣੁ ਜਿਤਾ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਸੰਕਲਪ ਕਰਿ ਇਕ ਮਨਿ ਹੋਇ ਵਿਗੋਇ ਦੁਚਿਤਾ ।
 ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਲਿਵ ਅੰਦਰਿ ਇਕੁ ਬਾਹਰਿ ਬਹੁ ਭਿਤਾ ।
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਪਾਤਾਲ ਜਿਣਿ ਸੂਰਗ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਹੋਇ ਅਥਿਤਾ ।
 ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਨਿਵਿ ਚਲਣੁ ਹਬਹੁ ਦੇ ਕਰਿ ਪਤਿਤ ਪਵਿਤਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਅਤੁਲੁ ਅਭੋਲੁ ਅਮੋਲੁ ਅਮਿਤਾ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਪੀਤਿ ਨਪਿਤਾ ॥ - ੨੯/੪.੧-੭

ਦੇਖਿ ਪਰਾਈਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਮਾਝਾਂ ਭੈਣਾਂ ਧੀਆਂ ਜਾਣੇ ।
 ਉਸੁ ਸੁਆਰੁ ਉਸੁ ਗਾਇ ਹੈ ਪਰ ਧਨ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣੈ ।
 ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤੁ ਕੁਟੰਬੁ ਦੇਖਿ ਮੇਰੇ ਮੋਹਿ ਨ ਧੋਹਿ ਧਿਛਾਣੈ ।
 ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕੰਨਿ ਸੁਣਿ ਆਪਹੁ ਬੁਰਾ ਨ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ਨ ਆਪੁ ਗਣਿ ਕਰਿ ਅਹੰਮੇਉ ਨ ਕਿਸੈ ਰਵਾਣੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਾਇਆ ਚਾਚੁ ਜੋਗੁ ਰਸ ਰਲੀਆ ਮਾਣੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਟਹੁ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥ - ੨੯/੧੧.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਿਰਮੁ ਚਖਾਇਆ ਭੁਖ ਨ ਖਾਣੁ ਪੀਅਣੁ ਅੰਨੁ ਪਾਣੀ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਨੀਂਦ ਉਘੜੀ ਜਾਗਦਿਆਂ ਸੁਖ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ।
 ਸਾਹੇ ਬਧੇ ਸੋਹਦੇ ਮੇਲਾਪੜ ਪਰਵਾਣੁ ਪਰਾਣੀ ।
 ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਸੁਜਾਣ ਹੋਇ ਜਗ ਮਿਹਮਾਨ ਆਏ ਮਿਹਮਾਣੀ ।
 ਸਚੁ ਵਣਜਿ ਖੋਪ ਲੈ ਚਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਨੀਸਾਣੀ ।
 ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਗੁਰ ਸਿਖ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਅਕਸ਼ ਕਹਾਣੀ ॥ - ੨੯/੧੨.੧-੭

ਹਉਮੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਿਦੈ ਗਰੀਬੀ ਆਵੈ ।
 ਗਿਆਨ ਮਝੀ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾ ਭਰਮ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਮਿਟਾਵੈ ।
 ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਾ ਢਹਿ ਪਵੈ ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਾ ਪਾਵੈ ।
 ਖਸਮੈ ਸੋਈ ਭਾਂਵਦਾ ਖਸਮੈ ਦਾ ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ ।
 ਭਾਣਾ ਮੰਨੈ ਮੰਨੀਐ ਆਪਣਾ ਭਾਣਾ ਆਪਿ ਮਨਾਵੈ ।
 ਦੁਨੀਆ ਵਿਚਿ ਪਰਾਹੁਣਾ ਦਾਵਾ ਛਡਿ ਰਹੈ ਲਾ ਦਾਵੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਹੁਕਮਿ ਕਮਾਵੈ ॥ - ੨੯/੧੩.੧-੭

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਇਕੁ ਜਾਨਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ।
 ਹਉਮੈ ਪਾਲਿ ਵਹਾਇ ਕੈ ਤਾਲ ਨਦੀ ਦਾ ਨੀਰੁ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੈ ਦੁਹ ਵਲੀ ਇਕ ਦੂ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਰੁਖਹੁ ਫਲੁ ਤੈ ਫਲਹੁ ਰੁਖੁ ਇਕੁ ਨਾਉ ਫਲੁ ਰੁਖੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤੀ ਇਕੁ ਸੁਝ ਹੈ ਸੁਝੈ ਸੁਝੁ ਨ ਹੋਰੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਰਾਤੀਂ ਤਾਰੇ ਚਮਕਦੇ ਦਿਹ ਚੜੀਐ ਕਿਨਿ ਆਖੁ ਲੁਕਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਧਿਆਇਆ ॥ - ੨੯/੧੪.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖ ਜੋਗੀ ਜਾਗਦੇ ਮਾਇਆ ਅੰਦਰਿ ਕਰਨਿ ਉਦਾਸੀ ।
 ਕੰਨੀਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਮੰਤ੍ਰੁ ਗੁਰ ਸੰਤਾਂ ਧੂੜਿ ਬਿਭੂਤ ਸੁ ਲਾਸੀ ।
 ਖਿੰਝਾ ਖਿਮਾ ਹੰਢਾਵਣੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪਤ੍ਰ ਭਾਉ ਭੁਗਤਿ ਬਿਲਾਸੀ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਿੰਝੀ ਵਜੈ ਡੰਡਾ ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਗੁਰ ਦਾਸੀ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਗੁਫੈ ਬਹਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਅਗਾਧਿ ਨਿਵਾਸੀ ।

ਹਉਮੈ ਰੋਗ ਅਰੋਗ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗ ਖਲਾਸੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਬਾਸੀ ॥ - ੨੯/੧੫.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨੁ ਜਿਣਿ ਜਗੁ ਜਿਣੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਆਪੇ ਸਭ ਕੋਈ । - ੨੯/੧੭.੬

ਗੁਰਉਪਦੇਸੁ ਕਮਾਵਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨਾ ।
ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਨਿਵਿ ਚਲਣੁ ਹਥਹੁ ਦੇਣ ਭਗਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨਾ ।
ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਸੁਰਖਰੂ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਵਜੈ ਨੀਸਾਨਾ ।
ਚਲਣੁ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਵਿਰਲੇ ਮਿਹਮਾਨਾ ।
ਆਪ ਗਵਾਏ ਤਿਸੁ ਕੁਰਬਾਨਾ ॥ - ੩੦/੧੫.੩-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਕੂੜਹੁ ਲੇਖੁ ਨ ਲਗੈ ਭਾਈ । - ੩੦/੧੮.੧

ਪਹਿਲਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਲੈ ਭੈ ਵਿਚਿ ਵਰਤੈ ਹੋਇ ਇਆਣਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਲੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਹੋਇ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਵਿਚਿ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਮੰਨੈ ਸਮਝਿ ਮਾਣਿ ਮਹਤਿ ਵਿਚਿ ਰਹੈ ਨਿਮਾਣਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਗੁਰਸਿਖੁ ਪੂਜਦਾ ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਲੁਭਾਣਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਮਨਹੁ ਨ ਵਿਸਰੈ ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਜੁਗਤਿ ਮਿਹਮਾਣਾ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਮਿਠਾ ਬੋਲਣਾ ਨਿਵਿ ਚਲਣਾ ਗੁਰਸਿਖੁ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਗੁਰਸਿਖ ਮਿਲਿ ਖਾਣਾ ॥ - ੩੨/੧.੧-੭

ਦਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਸਾਵਧਾਨੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਚੇਤੰਨੁ ਸਿਆਣਾ ।
ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦਿਤੁ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਕਰੈ ਮੇਲਾਣਾ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਬੋਝਾ ਬੋਲਣਾ ਬੋਝਾ ਸਉਣਾ ਬੋਝਾ ਖਾਣਾ ।
ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਧਨ ਪਰਹਰੈ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਸੁਣਿ ਮਨਿ ਸਰਮਾਣਾ ।
ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਸਰਿ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਾਧਣਾ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਭਾਵੈ ਭਾਣਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਵੈ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣਾ ॥ - ੩੨/੨.੧-੭

ਇਹੁ ਜਗੁ ਚਉਪਤਿ ਖੇਲੁ ਹੈ ਆਵਾ ਗਉਣ ਭਉਜਲ ਸੈਂਸਾਰੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋੜਾ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੇ ।
ਲਗਿ ਜਾਇ ਸੋ ਪੁਗਿ ਜਾਇ ਗੁਰ ਪਰਸਾਈ ਪੰਜਿ ਨਿਵਾਰੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ਆਪਹੂੰ ਬੁਰਾ ਨ ਕਿਸੈ ਵਿਚਾਰੇ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਵਧਾਨ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਚਲੈ ਪਗੁ ਧਾਰੇ ।
ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਪਿਆਰੇ ।
ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਇ ਵਸੈ ਗੁਰੁ ਦੁਆਰੇ ॥ - ੩੭/੨੭.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖ ਆਸਕੁ ਸਬਦ ਦੇ ਕੁਤੇ ਦਾ ਪੜਕੂਤਾ ਭਾਣਾ । - ੩੭/੩੧.੫

ਕਾਮ ਲਖ ਕਰਿ ਕਾਮਨਾ ਬਹੁ ਰੂਪੀ ਸੋਹੈ ।
ਲਖ ਕਰੋਧ ਕਰੋਧ ਕਰਿ ਦੁਸਮਨ ਹੋਇ ਸੋਹੈ ।
ਲਖ ਲੋਭ ਲਖ ਲਖਮੀ ਹੋਇ ਧੋਹਣ ਧੋਹੈ ।
ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ਕਰੋੜ ਮਿਲਿ ਹੋ ਬਹੁ ਗੁਣ ਸੋਹੈ ।
ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਿ ਹੰਕਾਰ ਲਖ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਛੋਹੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁਸਿਖ ਨ ਪੋਹੈ ॥ - ੩੮/੧.੧-੬

ਲਖ ਕਾਮਣਿ ਲਖ ਕਾਵਰੂ ਲਖ ਕਾਮਣਿਆਰੀ ।
ਸਿੰਗਲ ਦੀਪਹੁ ਪਦਮਣੀ ਬਹੁ ਰੂਪਿ ਸੀਗਾਰੀ ।
ਮੋਹਣੀਆਂ ਇੰਦ੍ਰਾ ਪੁਰੀ ਅਪਛਰਾ ਸੁਚਾਰੀ ।
ਹੂਰਾਂ ਪਰੀਆਂ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਬਹਿਸਤ ਸਵਾਰੀ ।
ਲਖ ਕਉਲਾਂ ਨਵ ਜੋਬਨੀ ਲਖ ਕਾਮ ਕਚਾਰੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਨੀ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਾਰੀ ॥ - ੩੮/੨.੧-੬

ਲਖ ਦੁਦਯੋਜਨ ਕੰਸ ਲਖ ਲਖ ਦੈਤ ਲੜੰਦੇ ।
ਲਖ ਰਾਵਣ ਕੁੰਭਕਰਣ ਲਖ ਲਖ ਰਾਕਸ ਮੰਦੇ ।
ਪਰਸਰਾਮ ਲਖ ਸਹਸਬਾਹੁ ਕਰਿ ਖੁਦੀ ਖਹੰਦੇ ।
ਹਰਨਾਕਸ ਬਹੁ ਹਰਣਾਕਸਾ ਨਰਸਿੰਘ ਬੁਕੰਦੇ ।
ਲਖ ਕਰੋਧ ਵਿਰੋਧ ਲਖ ਲਖ ਵੈਰੁ ਕਰੰਦੇ ।
ਗੁਰੁਸਿਖ ਪੋਹਿ ਨ ਸਕਈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲੰਦੇ ॥ - ੩੮/੩.੧-੬

ਸੋਇਨਾ ਰੂਪਾ ਲਖ ਮਣਾ ਲਖ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ।
ਮੋਤੀ ਮਾਣਿਕ ਹੀਰਿਆਂ ਬਹੁ ਮੇਲ ਅਪਾਰਾ ।
ਦੇਸ ਵੇਸ ਲਖ ਰਾਜ ਭਾਗ ਪਰਗਣੇ ਹਜਾਰਾ ।
ਚਿਧੀ ਸਿਧੀ ਜੋਗ ਭੋਗ ਅਭਰਣ ਸੀਗਾਰਾ ।
ਕਾਮਧੇਨੁ ਲਖ ਪਾਰਿਜਾਤਿ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਪਾਰਾ ।
ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਸਗਲ ਫਲ ਲਖ ਲੋਭ ਲੁਭਾਰਾ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਪੋਹ ਨ ਹੰਘਨੀ ਸਾਧਸੰਗਿ ਉਧਾਰਾ ॥ - ੩੮/੪.੧-੭

ਪਿਉ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਵੜ ਪੀਅੜੀ ਹੋਇ ਭੈਣ ਭਿਰਾਵਾ ।
ਨਾਰਿ ਭਤਾਰੁ ਪਿਆਰ ਲਖ ਮਨ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਾ ।
ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਚਿਤ੍ਰਸਾਲ ਬਾਗ ਫੂਲ ਸੁਹਾਵਾ ।
ਰਾਗ ਰੰਗ ਰਸ ਰੂਪ ਲਖ ਬਹੁ ਭੋਗ ਭੁਲਾਵਾ ।
ਲਖ ਮਾਇਆ ਲਖ ਮੋਹਿ ਮਿਲਿ ਹੋਇ ਮੁਦਈ ਦਾਵਾ ।
ਗੁਰੁਸਿਖ ਪੋਹਿ ਨ ਹੰਘਨੀ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸੁਹਾਵਾ ॥ - ੩੮/੫.੧-੬

ਵਰਨਾ ਵਰਨ ਨ ਭਾਵਨੀ ਕਰਿ ਖੁਦੀ ਖਹੰਦੇ ।
 ਜੰਗਲ ਅੰਦਰਿ ਸੀਹ ਦੁਇ ਬਲਵੰਤਿ ਬੁਕੰਦੇ ।
 ਹਾਥੀ ਹਥਿਆਈ ਕਰਨਿ ਮਤਵਾਲੇ ਹੁਇ ਅਤੀ ਅਤੰਦੇ ।
 ਰਾਜ ਭੂਪ ਰਾਜੇ ਵਡੇ ਮਲ ਦੇਸ ਲੜੰਦੇ ।
 ਮੁਲਕ ਅੰਦਰਿ ਪਾਤਿਸਾਹ ਦੁਇ ਜਾਇ ਜੰਗ ਜੁੜੰਦੇ ।
 ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਹੰਕਾਰ ਲਖ ਮਲ ਮਲ ਘੁਲੰਦੇ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਪੇਹਿ ਨ ਸਕਨੀ ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਵਸੰਦੇ ॥ - ੩੮/੬.੧-੭

ਗੋਰਖ ਜਤੀ ਸਚਾਇੰਦਾ ਤਿਸੁ ਗੁਰੁ ਘਰਿਬਾਰੀ ।
 ਸੁਕਰ ਕਾਣਾ ਹੋਇਆ ਮੰਤੀ ਅਵਿਚਾਰੀ ।
 ਲਖਮਣ ਸਾਧੀ ਭੁਖ ਤੇਹ ਹਉਮੈ ਅਹੰਕਾਰੀ ।
 ਹਨੂੰਮਤ ਬਲਵੰਤ ਆਖੀਐ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਖਾਰੀ ।
 ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਕਸੂਤ ਸੰਗਿ ਦੁਰਮਤਿ ਉਰਧਾਰੀ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਜਤੀ ਸਲਾਹੀਅਨਿ ਜਿਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥ - ੩੮/੭.੧-੬

ਹਰੀਚੰਦ ਸਤਿ ਰਖਿਆ ਜਾਇ ਨਿਖਾਸ ਫਿਕਾਣਾ ।
 ਬਲ ਛਲਿਆ ਸਤੁ ਪਾਲਦਾ ਪਾਤਾਲਿ ਸਿਧਾਣਾ ।
 ਕਰਨੁ ਸੁ ਕੰਚਨ ਦਾਨ ਕਰਿ ਅੰਤੁ ਪਛੋਤਾਣਾ ।
 ਸਤਿਵਾਦੀ ਹੁਇ ਧਰਮਪੁਤੁ ਕੁੜ ਜਮਪੁਰਿ ਜਾਣਾ ।
 ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਹਉਮੈ ਗਰਬਾਣਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਬਹੁ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣਾ ॥ - ੩੮/੮.੧-੬

ਮੁਸਲਮਾਣਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੁਇ ਰਾਹ ਚਲਾਏ ।
 ਮਜਹਬ ਵਰਣ ਗਣਾਇੰਦੇ ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਸਦਾਏ ।
 ਸਿਖ ਮੁਰੀਦ ਪਖੰਡ ਕਰਿ ਉਪਦੇਸ ਝੁੜਾਏ ।
 ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਧਿਆਇੰਦੇ ਹਉਮੈ ਗਰਬਾਏ ।
 ਮਕਾ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸੀ ਪੂਜ ਜਾਰਤ ਆਏ ।
 ਰੋਜੇ ਵਰਤ ਨਮਾਜ ਕਰਿ ਡੰਡਉਤਿ ਕਰਾਏ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਜੇ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੩੮/੯.੧-੭

ਛਿਆ ਦਰਸਨ ਵਰਤਾਇਆ ਚਉਦਹ ਖਨਵਾਏ ।
 ਘਰੈ ਘੁੰਮਿ ਘਰਬਾਰੀਆ ਅਸਵਾਰ ਪਿਆਏ ।
 ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਮ ਧਰਿ ਕਰਿ ਵਾਦ ਕਵਾਏ ।
 ਰਾਵਲ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਕਰਿ ਫਿਰਦੇ ਉਦਮਾਏ ।
 ਜੈਨੀ ਜੂਠ ਨ ਉਤਰੈ ਜੂਠੇ ਪਰਸਾਏ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਧੁਰਿ ਆਇ ਜੁਗਾਏ ॥ - ੩੮/੧੦.੧-੬

ਬਹੁ ਸੁੰਨੀ ਸੀਅ ਰਾਫਸੀ ਮਜਹਬ ਮਨਿ ਭਾਣੇ ।
ਮੁਲਹਿਦ ਹੋਇ ਮੁਨਾਫਕਾ ਸਭ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੇ ।
ਈਸਾਈ ਮੂਸਾਈਆਂ ਹਉਮੈ ਚੈਰਾਣੇ ।
ਹੋਇ ਫਿਰੰਗੀ ਅਰਮਨੀ ਰੂਮੀ ਗਰਬਾਣੇ ।
ਕਾਲੀ ਪੋਸ ਕਲੰਦਰਾਂ ਦਰਵੇਸ ਦੁਗਾਣੇ ।
ਗੁਰੂਸਿਖ ਚੋਮ ਨ ਪੁਜਨੀ ਗੁਰ ਹਟਿ ਵਿਕਾਣੇ ॥ - ੩੮/੧੧.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਿਲਿ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡ ਬਿਲਾਸੀ ।
ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਗੁਰਸਬਦ ਹੋ ਨਿਜ ਘਰਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਰਹਰਾਸੀ ।
ਮਿਠਾ ਬੋਲਨੁ ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਖਟਿ ਖਵਾਲਣੁ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ।
ਸਦਾ ਸਹਜੁ ਬੈਰਾਗੁ ਹੈ ਕਲੀ ਕਾਲ ਅੰਦਰਿ ਪਰਗਾਸੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ॥ - ੩੯/੧੨.੫-੯

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮਹੰਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਸੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
ਗੁਰਭਾਈ ਗੁਰਭਾਈਆਂ ਸਾਕ ਸਭਾ ਗੁਰ ਵਾਕ ਜੁਹਾਰੀ ।
ਪਰ ਤਨੁ ਪਰ ਧਨੁ ਪਰਹਰੇ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਹਉਮੈ ਪਰਹਾਰੀ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿਹਾਰੀ ॥ - ੩੯/੧੮.੬-੯

ਗੁਰਸਿਖ ਭਲਕੇ ਉਠ ਕਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਰੁ ਨ੍ਹਾਵੰਦਾ ।
ਗੁਰੁ ਕੈ ਬਚਨ ਉਚਾਰਿ ਕੈ ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਕਰੰਦਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਕੈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਣੰਦਾ ।
ਸੰਕਾ ਮਨਹੁ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਗੁਰੁ ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰੰਦਾ ।
ਕਿਰਤ ਵਿਰਤ ਕਰਿ ਧਰਮੁ ਦੀ ਲੈ ਪਰਸਾਦ ਆਣਿ ਵਰਤੰਦਾ ।
ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੇ ਦੇਇ ਕਰਿ ਪਿਛੋਂ ਬਚਿਆ ਆਪੁ ਖਵੰਦਾ ।
ਕਲੀ ਕਾਲ ਪਰਗਾਸ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਗੁਰੁ ਸੰਦਾ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਚਲੰਦਾ ॥ - ੪੦/੧੧.੧-੮

ਸਿਧ ਨਾਥ ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਮੈ ਨ ਆਨ ਸਕੇ ।
ਬੇਦ ਪਾਠ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨ ਜਾਨੇ ਹੈ ।
ਅਧਿਐਤਮ ਗਿਆਨ ਕੈ ਨ ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਪਾਏ ।
ਜਗ ਭੋਗ ਮੈ ਨ ਇੰਦ੍ਰਾਦਿਕ ਪਹਿਚਾਨੇ ਹੈ ।
ਨਓਮ ਸਿਮਰਨ ਕੈ ਸੇਖਾਦਿਕ ਨ ਸੰਖ ਜਾਨੀ ।
ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਨਾਰਦਾਦਕ ਹਿਰਾਨੇ ਹੈ ।
ਨਾਨਾ ਅਵਤਾਰ ਕੈ ਅਪਾਰ ਕੋ ਨ ਪਾਰ ਪਾਇਓ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਸਿਖ ਮਨ ਮਾਨੇ ਹੈ ॥੨੧॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰਿ ਪੂਰ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਏ ਹੈ ।
 ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਮਨ ਮੀਨ ਤ੍ਰਿਬੈਨੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ।
 ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਉਲੰਘਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਮਾਏ ਹੈ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਚਤੁਰਥ ਪਦ ਗੰਮਿਤਾ ਕੈ ।
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅਮੀਅ ਚੁਆਏ ਹੈ ।
 ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮੋਰ ਚਾਤ੍ਰਕ ਅਨੰਦਮਈ ।
 ਕਦਲੀ ਕਮਲ ਬਿਮਲ ਜਲ ਛਾਏ ਹੈ ॥੨੮॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ।
 ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਮਿਟੇ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੇ ਹੈ ।
 ਭਾਗੈ ਭੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਾਲ ਅਉ ਕਰਮ ਖੇਦ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਉਲੰਘਿ ਉਦੇਤ ਗੁਰ ਗਿਆਨੇ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆ ਅਉ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਪਾਰਿ ।
 ਅਨਹਦ ਚੁਨਝੁਨ ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨੇ ਹੈ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ।
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੇ ਹੈ ॥੨੯॥

ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਚਤੁਰਥ ਗੁਨ ਗੰਮਿਤਾ ਕੈ
 ਪੰਚ ਤਤ ਉਲੰਘਿ ਪਰਮ ਤਤਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਖਟ ਰਸ ਤਿਆਗਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ।
 ਪੂਰ ਸੂਰਿ ਸਪਤ ਅਨਹਦ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ।
 ਅਸਟ ਸਿਧਾਂਤ ਭੇਦ ਨਾਥਨ ਕੈ ਨਾਥ ਭਏ ।
 ਦਸਮ ਸਥਲ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਬਿਲਾਸੀ ਹੈ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਹੁਇ ਨਿਝਰ ਝਰੇ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਗੁਰੁ ਪਰਚੇ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੩੦॥

ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਅਬਰਨ ਹੁਇ ਬਰਨ ਬਿਖੈ ।
 ਪਾਚ ਪਰਪੰਚ ਨ ਦਰਸ ਅਦਰਸ ਹੈ ।
 ਪਰਮ ਪਾਰਸ ਗੁਰ ਪਰਸਿ ਪਾਰਸ ਭਏ ।
 ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ ਆਪਾ ਅਪਰਸ ਹੈ ।
 ਨਵਦੁਆਰ ਦੁਆਰ ਪਾਰਿਬ੍ਰਮਾਸਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ਮੈ ।
 ਨਿਝਰ ਝਰਨਿ ਰੁਚਤ ਨ ਅਨਰਸ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਈਸ ।
 ਅਨਹਦ ਗਦ ਗਦ ਅਭਰ ਭਰਸ ਹੈ ॥੩੧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਭਜਿ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਏ ।
 ਦਰਸ ਦਰਸ ਸਮਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵਲੀਨ ਭਏ ।
 ਓਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਪੁਰ ਛਾਏ ਹੈ ।

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਹੁਇ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਭਏ ।
 ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਮੇ ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਏ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਕਰਤ ਨ ਆਏ ਹੈ ॥੩੩॥

ਦੁਰਮਤਿ ਮੇਟਿ ਗੁਰਮਤਿ ਹਿਰਦੈ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ।
 ਖੋਏ ਹੈ ਅਗਿਆਨ ਜਾਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਆਨ ਧਿਆਨ ਬਿਸਮਰਨ ਕੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮੋਨਿ ਬ੍ਰਤ ਪਰਵਾਨੇ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ਅਨਰਸ ਰਹਤ ਹੁਇ ।
 ਜੋਤੀ ਮੇ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਸੋਹੰ ਸੁਰਤਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧ ਮਿਲੇ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਈਸ ।
 ਪੂਰਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕ ਹੀਯੇ ਆਨੇ ਹੈ ॥੩੪॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬੇਲ ਹੁਇ ਚੰਬੋਲੀ ਗਤਿ ।
 ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਪੜ੍ਹ ਕਰਿ ਬਿਬਿਧ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਪੁਰਖ ਸੁਬਾਸ ਨਿਜ ਰੂਪ ਤਾਮੈ ।
 ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਕਰਤ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਤਿਲ ਮਿਲਿ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰਿ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਇ ਹੈ ਫੁਲੇਲ ਮਹਕਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮੇ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਰੀਤਿ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਹੁਇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ ॥੩੫॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬਿਰਖ ਬਿਥਾਰ ਧਾਰ ।
 ਮੂਲਖੰਦ ਸਾਖਾ ਪੜ੍ਹ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਮੇਤਾ ਨਿਜ ਰੂਪ ਗੁਰਸਿਖ ਫਲ ਕੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਅਉ ਸ੍ਵਾਦ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ।
 ਚਾਖੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮਹਾਤਮ ਅਕਥ ਕਥਾ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੇ ਨਮੇ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੩੬॥

ਬਰਨ ਬਰਨ ਬਹੁ ਬਰਨ ਗੋਬੰਸ ਜੈਸੇ ।
 ਏਕੇ ਹੀ ਬਦਨ ਦੁਹੇ ਦੂਧ ਜਗ ਜਾਨੀਐ ।
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫਲ ਫੂਲ ਕੇ ਬਨਾਸਪਤਿ ।
 ਏਕੇ ਰੂਪ ਅਗਨਿ ਸਰਬ ਮੇ ਸਮਾਨੀਐ ।
 ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਪਾਨ ਚੂਨਾ ਅਉ ਸੁਪਾਰੀ ਕਾਥਾ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਮਿਲਤ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਠਾਨੀਐ ।
 ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੩੭॥

ਸੀਚਤ ਸਲਿਲ ਬਹੁ ਬਰਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਏਕੈ ਚੰਦਨ ਬਖਾਨੀਏ ।
 ਪਰਬਤ ਬਿਖੇ ਓਤਪਤ ਹੁਇ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਏਕੈ ਕੰਚਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਕਾਰ ਤਾਰਾ ਮੰਡਲ ਚਮਤਕਾਰ ।
 ਦਿਨ ਦਿਨਕਰ ਜੋਤਿ ਏਕੈ ਪਰਵਾਨੀਐ ।
 ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੪੦॥

ਜੈਸੇ ਕੁਲਾਬਧੁ ਗੁਰਜਨ ਮੈ ਘੁਘਟਿ ਪਟ ।
 ਸਿਰਜਾ ਸੰਜੋਗ ਸਮੈ ਅੰਤਰੁ ਨ ਪ੍ਰੀਅ ਸੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨਿ ਅਛਤ ਕੁਟੰਬ ਹੀ ਸਹਿਤ ਅਧਿ ।
 ਬੰਕਤ ਨ ਸੂਧੋ ਬਿਲ ਪੇਸਤ ਹੁਇ ਜੀਅ ਸੈ ।
 ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਛਤ ਨ ਬੋਲੈ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਸੈ ।
 ਪਾਛੇ ਕੈ ਦੇ ਸਰਬਸੁ ਮੋਹ ਸੁਤ ਤ੍ਰੀਅ ਸੈ ।
 ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕੰਕਾਰ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਨਮਨ ਮਨ ਹੀਅ ਸੈ ॥੪੧॥

ਜੋਗ ਬਿਖੇ ਭੋਗ ਅਰੁ ਭੋਗ ਬਿਖੇ ਜੋਗ ਜਤਿ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੈ ਅਤੀਤ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨ ਬਿਖੇ ਧਿਆਨ ਅਰੁ ਧਿਆਨ ਬਿਖੇ ਬੇਧੇ ਗਿਆਨ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਗੰਤਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕੈ ਅਜੀਤ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਭਗਤਿ ਅਰੁ ਭਗਤਿ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ।
 ਅਲਖ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚੀਤਿ ਹੈ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਬਿਖੇ ਬਿਸਮ ਬਿਸੁਾਸ ਰਿਦੈ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਸੁਾਸ ਪਾਰਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੈ ॥੪੨॥

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਫ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਧਿਆਨੁ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ ਕੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਗੁਰਮਤਿ ।
 ਅਨਹਦ ਗੰਮਿ ਉਨਮਨੀ ਕੈ ਮਤਾਤ ਕੈ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਨੀ ਕੈ ਉਪਜਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦਸੁ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਜ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਕੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਮਧੁਪ ਗਤਿ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਮਧ ਪਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੈ ॥੪੩॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੈ ਦਰਸ ਦਰਸ ਮੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦ੍ਰਿਗ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਦਰਸ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਮੈ ਸੁਰਤਿ ਸੁਰਤਿ ਮੈ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਗਮਿਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹੈ ।

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਨੀ ਕੈ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ।
 ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਬੀਸ ਕੋ ਬਰਤਮਾਨ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਇਕਈਸ ਮੇ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ॥੪੫॥

ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਭਏ ।
 ਸਰਜ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕੈ ਅਬਿ ਨਿਰਚਲ ਰਾਜ ਹੈ ।
 ਸਤ ਅਉ ਸੰਤੋਖ ਦਇਆ ਧਰਮ ਅਰਥ ਮੇਲਿ ।
 ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਕੀਏ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਜ ਹੈ ।
 ਸਕਲ ਪਦਾਰਥ ਅਉ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਸਭਾ ।
 ਸਿਵ ਨਗਰੀ ਸੁਥਾਸ ਕੇਟਿ ਛਬਿ ਛਾਜ ਹੈ ।
 ਰਾਜਨੀਤਿ ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਜਾ ਕੈ ਸੁਖੇ ਸੁਖ ।
 ਪੂਰਨ ਮਨੋਰਥ ਸਫਲ ਸਬ ਕਾਜ ਹੈ ॥੪੬॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ ।
 ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਹੈ ।
 ਸਰਜ ਸਮਾਪਿ ਸਾਧਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾ ।
 ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ।
 ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸੇਹੀ ਲਿਵਲਾਈ ਹੈ ।
 ਦਰਪਨ ਦਰਸ ਅਉ ਜੰਤ੍ਰ ਧਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਬਿਧਿ ।
 ਓਤਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਏਕੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ॥੪੭॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ ਤਨ ।
 ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਗਤਿ ਅਲਖ ਲਪਾਈ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਕਰਮ ਮਨ ਬਚਨ ਕੈ ।
 ਬਚਨ ਕਰਮ ਮਨ ਉਨਮਨੀ ਛਾਈ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨੀ ਧਿਆਨੀ ਕਰਨੀ ਜਿਉ ਗੁਰ ਮਹੂਆ ਕਮਾਇ ।
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਭਾਠੀ ਕੈ ਚੁਆਈ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸਹਜ ਸਮਾਈ ਹੈ ॥੪੮॥

ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਮਨ ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਗਤਿ ।
 ਸੁਖਮਨਾ ਸੰਗਮ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਥਾਨ ਹੈ ।
 ਸਾਗਰ ਸਲਿਲ ਗਹਿ ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਲਗਨ ਗੁਰਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਜੋਤਿ ਮੈ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ਦਾਮਨੀ ਚਮਤਕਾਰ ।
 ਗਰਜਤ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਨੀਸਾਨ ਹੈ ।
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਬਰਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ।
 ਸੇਵਕ ਸਕਲ ਫਲ ਸਰਬ ਨੀਧਾਨ ਹੈ ॥੪੯॥

ਲੋਗਨ ਮੈ ਲੋਗਾਚਾਰ ਬੇਦਨ ਮੈ ਬੇਦ ਬਿਚਾਰ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਜੋਗ ਮੈ ਨ ਜੋਗ ਭੋਗ ਮੈ ਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗਾਤੀਤ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਖ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਸ੍ਰਮ ਸਾਧਨਾਧਾਤਮ ਕ੍ਰਮ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਸਰਬੋਤਿਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ॥੬੦॥

ਰਤਨ ਪਾਰਖ ਮਿਲਿ ਰਤਨ ਪਰੀਖਾ ਹੋਤ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਾਟ ਸਾਟ ਰਤਨ ਬਿਉਹਾਰ ਹੈ ।
 ਮਾਨਕ ਹੀਰਾ ਅਮੋਲ ਮਨਿ ਮਕਤਾਹਲ ਕੈ ।
 ਗਾਹਕ ਚਾਹਕ ਲਾਭ ਲਭਤਿ ਅਪਾਰ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨ ਬਿਸਾਹਨ ਕੈ ।
 ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਗੁਰਦੁਆਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਮ ਸਮਾਗਮ ਕੈ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਭਵ ਤਰਤ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੬੧॥

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਹੋਮ ਮਹਿਮਾ ਅਨੰਤ ।
 ਅਗਮ ਅਪਾਰ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਬੋਲ ਕੇ ਨ ਤੋਲ ਮੋਲ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਅਗਮਿਤਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਤਾਰੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਨ ਪਰਮਾਨ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਪਲ ਸੰਗ ਰੰਗ ਰਸ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੬੨॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਚਲਿ ਜਾਏ ਸਿਖ ।
 ਤਾ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਜਗਤੁ ਚਲਿ ਆਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਸਿਖ ।
 ਆਗਿਆ ਤਾਹਿ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰਹਿ ਹਿਤਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਭਾਇ ਪ੍ਰਾਨ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ਸਿਖ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਗੁਭਾਗਿ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਖਿਆ ਦੀਖਿਆ ਹਿਰਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਜਾਹਿ ।
 ਤਾਕੀ ਸੀਖ ਸੁਨਤ ਪਰਮਪਦ ਪਾਵਈ ॥੬੩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਦੁਬਿਧਾ ਭਰਮ ਖੋਏ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਏ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਦਰਸਿ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਟਾਛ ਕੈ ਅਮਰਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਨਿਝਰ ਝਰਨ ।
 ਸਿਮਰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਲਿਵ ਉਨਮਨ ਛਾਏ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਉਪਜਾਏ ਹੈ ॥੮੯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਾ ਖੋਇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਗੋਹ ਸਮਤ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਸਮ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਰੁ ।
 ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਸੰਪਤਿ ਬਿਪਤਿ ਚਿੰਤਾ ਚਾਉ ਹੈ ।
 ਬਨ ਗੁਹ ਜੋਗ ਭੋਗ ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੋਗਾਨੰਦ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਤਾਉ ਹੈ ।
 ਲੋਸਟ ਕਨਿਕ ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਗਨ ਜਲ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਨਮਨ ਅਨੁਰਾਉ ਹੈ ॥੯੦॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਭੈਜਲ ਭਇਆਨਕ ਲਹਰਿ ਨ ਬਿਆਪਿ ਸਕੈ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਏਕ ਟੇਕ ਠਹਰਾਨੇ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਬਰਜਿ ਬਿਸਰਜਤ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਉਹ ਆਨੇ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਜੀਵਨ ਮੂਲ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਇ ਅਪਰੰਪਰ ਪਰਾਨੇ ਹੈ ॥੯੧॥

ਸਾਧਸੰਗ ਗੰਗ ਮਿਲਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਾਗਰ ਮਿਲੇ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਲਿਵ ਲੀਨ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਮਧੁਕਰ ਗਤਿ ।
 ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਚਕੋਰ ਗੁਰਧਿਆਨ ਰਸ ਭੀਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਹਾਰ ਹੰਸ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮਾਰਥ ਬਿਮਲ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ ।
 ਅੰਮਿਤ ਕਟਾਛ ਅਮਰਾਪਦ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ।
 ਕਮਲਾ ਕਲਪਤਰ ਕਾਮਧੇਨਾਪੀਨ ਹੈ ॥੯੨॥

ਲੋਚਨ ਧਿਆਨ ਸਮ ਲੋਸਟ ਕਨਿਕ ਤਾਕੈ ।
 ਸ੍ਰਵਨ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਸਮਸਰਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧ ਬਿਰਗੰਧ ਸਮਤੁਲਿ ਤਾਕੈ ।
 ਰਿਦੈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਸਰਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਰਸਨ ਸੁਆਦ ਬਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਮਾਨਿ ਤਾਕੈ ।
 ਕਰ ਸਪਰਸ ਜਲ ਅਗਨਿ ਸਮਾਨੀਐ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮਸਰਿ ਬਿਆਧੈ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗੁ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੀਐ ॥੯੩॥

ਗੰਡਾ ਮੈ ਮਿਠਾਸੁ ਤਾਸ ਫਿਲਕਾ ਨ ਲੀਓ ਜਾਇ ।
ਦਾਰਮ ਅਉ ਦਾਖ ਬਿਖੇ ਬੀਜੁ ਗਹਿ ਭਾਰੀਐ ।
ਆਬ ਖਿਰਨੀ ਛਹਾਰਾ ਮਾਝ ਗੁਠਲੀ ਕਠੋਰ ।
ਖਰਬੂਜਾ ਅਉ ਕਲੀਦਾ ਸਜਲ ਬਿਕਾਰੀਐ ।
ਮਧੁਮਾਖੀ ਮੈ ਮਲੀਨ ਸਮੈ ਪਾਇ ਸਫਲ ਹੁਇ ।
ਰਸ ਬਸ ਭਏ ਨਹੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਿਵਾਰੀਐ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰੀਐ ॥੧੦੯॥

ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਭਏ ।
ਦ੍ਰਿਗ ਦ੍ਰਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਬਿਖੇ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਚੀਨ ਹੈ ।
ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਕਰਿ ਆਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ।
ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਸਰਬਾਤਮ ਲਿਉਲੀਨ ਹੈ ।
ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਪਰਵਾਨ ਹੁਇ ਨਿਧਾਨ ਪਾਏ ।
ਪਰਮਾਰਥ ਸਬਦਾਰਥ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ।
ਤਤੈ ਮਿਲੇ ਤਤ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਕੈ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਭਏ ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ ॥੧੧੦॥

ਸੁਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਜਾਗਤ ਨ ਦੇਖੀਅਤ ।
ਤਾਰਕਾ ਮੰਡਲ ਪਰਭਾਤਿ ਨ ਦਿਖਾਈਐ ।
ਤਰਵਰ ਛਾਇਆ ਲਖੁ ਦੀਰਘ ਚਪਲ ਬਲ ।
ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਜਾਤ੍ਰਾ ਬਿਰ ਨ ਰਹਾਈਐ ।
ਨਦੀ ਨਾਵ ਕੈ ਸੰਜੋਗ ਲੋਗ ਬਹਰਿਓ ਨ ਮਿਲੇ ।
ਗੰਧੂਬ ਨਗਰ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਿਲਾਈਐ ।
ਤੈਸੇ ਮਾਇਐ ਮੋਹ ਧ੍ਰੋਹ ਕੁਟੰਬ ਸਨੇਹ ਦੇਹ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥੧੧੧॥

ਨੈਹਰ ਕੁਟੰਬ ਤਜਿ ਬਿਆਹੇ ਸਸੁਰਰਿ ਜਾਇ ।
ਗੁਨਨੁ ਕੈ ਕੁਲਾਬਧੁ ਬਿਰਦ ਕਰਾਵਈ ।
ਪੁਰਨ ਪਤਿਥ੍ਰਤਿ ਅਉ ਗੁਰਜਨ ਸੇਵਾ ਭਾਇ ।
ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਗ੍ਰਿਹਸੁਰਿ ਸੁਜਸੁ ਪ੍ਰਗਟਾਵਈ ।
ਅੰਤਕਾਲਿ ਜਾਇ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਿ ਸਹਿਗਮਨੀ ਹੁਇ ।
ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਬਿਖੇ ਊਚ ਪਦ ਪਾਵਈ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਰਗ ਭੇ ਭਾਇ ਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰੇ ।
ਧੰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਆਇ ਅੰਤ ਨਰਾਵਈ ॥੧੧੨॥

ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਧਾਮ ਭਾਮ ਏਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਏਕ ।
ਨਾਇਕ ਅਨੇਕ ਰਾਜਾ ਸਬਨੁ ਲਛਾਵਈ ।

ਜਨਮਤ ਜਾਕੇ ਸੁਤੁ ਵਾਹੀ ਕੈ ਸੁਹਾਗੁ ਭਾਗੁ ।
 ਸਕਲ ਰਾਨੀ ਮੈ ਪਟਰਾਨੀ ਸੋ ਕਹਾਵਈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਸਿਰਜਾਸਨ ਸੰਜੋਗੀ ਸਬੈ ।
 ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੁ ਤਉ ਸਪੂਤੀ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਬੈ ਗੁਰੁ ਚਰਨਿ ਸਰਨਿ ਲਿਵ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਨਿਜਪਦੁ ਪਾਵਈ ॥੧੨੦॥

ਤੁਸ ਮੈ ਤੰਦੁਲ ਬੇਇ ਨਿਪਜੈ ਸਹੰਸੂ ਗੁਨੇ ।
 ਦੇਹ ਧਾਰਿ ਕਰਤ ਹੈ ਪਰਉਪਕਾਰ ਜੀ ।
 ਤੁਸ ਮੈ ਤੰਦੁਲ ਨਿਰਬਿਘਨ ਲਾਗੇ ਨ ਘੁਨੁ ।
 ਰਾਖੇ ਰਹੈ ਚਿਰੰਕਾਲ ਹੋਤ ਨ ਬਿਕਾਰ ਜੀ ।
 ਤੁਖ ਮੈ ਨਿਕਸਿ ਹੋਇ ਭਗਨ ਮਲੀਨ ਰੂਪ ।
 ਸ੍ਵਾਦ ਕਰਵਾਇ ਰਾਖੇ ਰਹੈ ਨ ਸੰਸਾਰ ਜੀ ।
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਗੁਰਸਿਖ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈ ਬੈਰਾਗੀ ।
 ਗ੍ਰਿਹ ਤਜਿ ਬਨ ਖੰਡ ਹੋਤ ਨ ਉਧਾਰ ਜੀ ॥੧੨੧॥

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਨਿ ਗੁਰਸਿਖ ਭਏ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਮਨਿ ਗੁਰਸਿਖ ਮਨ ਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਭਾਇ ਗੁਰਸਿਖ ਭਾਉ ਚਾਉ ਚਿਦੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਜਾਨਿ ਗੁਰਸਿਖ ਜਗ ਜਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਹਚਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸਿਖ ਗੁਰ ।
 ਸੋਹੰ ਸੋਈ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਉਰਿ ਆਨੇ ਹੈ ॥੧੨੨॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਭੂਮੀ ।
 ਚਿਤ ਚਿਤਵਤ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਸਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ਸਤਿ ਸਬਦ ਸੁਹਤਿ ਸਤਿ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
 ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਥਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੧੨੩॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਖੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਕੈ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁ ਤਿ ਸ੍ਰਵਨ ਕੈ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਹਿ ਬੇਨਤੀ ਬਿਸਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰਸਗੰਧ ਸੰਧਿ ।

ਪ੍ਰੇਸਰਸ ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਗਮਾਗਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਰਬ ਮੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ॥੧੫੨॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਲਿਲ ਮਿਲਿ ਬਰਨ ਬਰਨ ਬਿਖੇ ।
 ਜਾਹੀ ਜਾਹੀ ਰੰਗ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਹੁਇ ਦਿਖਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਘ੍ਰਿਤ ਜਾਹੀ ਜਾਹੀ ਪਾਕ ਸਾਕ ਸੰਗ ਮਿਲੈ ।
 ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਸੰਦ ਰਸ ਰਸਨਾ ਚਖਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਸੀਗੀ ਏਕੁ ਹੁਇ ਅਨੇਕ ਭਾਤਿ ਭੇਖ ਧਾਰੇ ।
 ਜੋਈ ਜੋਈ ਸੰਗ ਕਾਛੈ ਸੋਈ ਤਉ ਕਹਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਸੰਗ ਦੋਖੁ ਲੇਖ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਏਕ ਟੇਕ ਠਹਰਾਵਈ ॥੧੬੧॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਧਾਰਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਾਨੀ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਪਦਵੀ ਭਗਤਿ ਅਉ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਧੁ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ।
 ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰੀ ।
 ਠਗ ਬਟਵਾਰਾ ਮਤਵਾਰਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਸੁਖੁ ਮਾਨੈ ਬਿਸੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਹਿਚਾਨੀ ਹੈ ॥੧੬੫॥

ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਹਕ੍ਰੋਧ ਨਿਰਲੋਭ ਨਿਰਮੇਹ ।
 ਨਿਹਮੇਵ ਨਿਹਟੇਵ, ਨਿਰਦੋਖ ਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਨਿਰਲੇਪ, ਨਿਰਬਾਨ, ਨਿਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬੈਰ ।
 ਨਿਰਬਿਘਨਾਇ ਨਿਰਾਲੰਬ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ ।
 ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ।
 ਨਿਹਚਲ ਨਿਹਕ੍ਰਾਤਿ ਨਿਰਭੇ ਨਿਰਾਸੀ ਹੈ ।
 ਨਿਹਕਰਮ, ਨਿਹਭਰਮ ਨਿਹਸਰਮ ਨਿਹਸੰਦ ।
 ਨਿਰਬਿਵਾਦ ਨਿਰੰਜਨ ਸੁੰਨਿ ਮੈ ਸੰਨਿਆਸੀ ਹੈ ॥੧੬੮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਿ ਫਲ ਚਾਖਤ ਭਈ ਉਲਟੀ ।
 ਤਨ ਸਨਾਤਨ ਮਨ ਉਨਮਨ ਮਾਨੈ ਹੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਉਲਟਿ ਭਈ ਹੈ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ।
 ਦੁਰਜਨ ਸੁਚਜਨ ਕਰਿ ਪਹਿਚਾਨੈ ਹੈ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਸੈ ਉਲਟਿ ਪਲਟਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਭਏ ।
 ਬਗ ਬੀਸ ਹੀਸ ਭਏ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੈ ਹੈ ।
 ਕਾਰਨ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਭਏ ।
 ਹਰਨ ਭਰਨ ਭੇਦ ਅਲਖ ਲਖਾਨੈ ਹੈ ॥੧੮੧॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਜ ਗੁਰਸਿਖ ਮਾਥੈ ਲਾਗੀ ।
 ਬਾਛਤ ਸਕਲ ਗੁਰਸਿਖ ਪਗ ਰੇਨ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਕਮਲਾ ਕਲਪਤਰ ।
 ਪਾਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਹੈ ।
 ਸੁਰਿ ਨਰ ਨਾਥ ਮੁਨਿ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਜੇਨ ਕੇਨ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਸੰਖ ਜਾਕੈ ।
 ਨਮੋ ਨਮੋ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਫਲ ਦੇਨ ਹੈ ॥੧੯੩॥

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਰੋਮ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਵਈ ।
 ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੈ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਵਈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮੈ ਨਿਵਾਸ ।
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ਆਪਾ ਨ ਜਤਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ।
 ਓਤਿਪੋਤਿ ਜੋਤਿ ਵਾਕੀ ਵਾਰੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੧੯੪॥

ਮਨ ਮ੍ਰਿਗ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਅਛਤ ਅੰਤਰਗਤਿ ।
 ਭੁਲਿਓ ਭ੍ਰਮ ਖੋਜਤ ਫਿਰਤ ਬਨ ਮਾਹੀ ਜੀ ।
 ਦਾਦਰ ਸਰੋਜ ਗਤਿ ਏਕੈ ਸਰਵਰ ਬਿਖੈ ।
 ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰ ਹੁਇ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਬਿਖਿਆਧਰ ਤਜੈ ਨ ਬਿਖਿ ਬਿਖਮ ਕਉ ।
 ਅਹਿਨਿਸਿ ਬਾਵਨ ਬਿਰਖ ਲਪਟਾਹੀ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਨਰਪਤਿ ਸੁਪਨੰਤਰ ਭੋਖਾਰੀ ਹੋਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗਤ ਮੈ ਭਰਮ ਮਿਟਾਹੀ ਜੀ ॥੨੨੩॥

ਬਾਇ ਹੁਇ ਬਘੂਲਾ ਬਾਇ ਮੰਡਲ ਫਿਰੈ ਤਉ ਕਹਾ ।
 ਬਾਸਨਾ ਕੀ ਆਗਿ ਜਾਗਿ ਚੁਗਤਿ ਨ ਜਾਨੀਐ ।
 ਕੂਪ ਜਲੁ ਗਰੇ ਬਾਧੇ ਨਿਕਸੈ ਨ ਹੁਇ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ।
 ਚੀਲ ਹੁਇ ਉਡੈ ਨ ਖਗਪਤਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਮੂਸਾ ਬਿਲ ਖੋਦ ਨ ਜੋਗੀਸੁਰ ਗੁਫਾ ਕਹਾਵੈ ।
 ਸਰਪ ਹੁਇ ਚਿਰੰਜੀਵ ਬਿਖੁ ਨ ਬਲਾਨੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ਹੁਇ ਅਤੀਤ ।
 ਹਉਮੈ ਖੋਇ ਹੋਇ ਰੇਨ ਕਾਮਧੇਨ ਮਾਨੀਐ ॥੨੨੪॥

ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧੀ ਜੜ੍ਹ ਕੜ੍ਹ ਸੈ ਇਕੜ੍ਹ ਭਏ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਨਿਰਚਲ ਮਨ ਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਜਗਜੀਵਨ ਜਗ ਜਗ ਜਗਜੀਵਨ ਮੈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਉਰ ਆਨੇ ਹੈ ।

ਸੁਖਮ ਸਬੁਲ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ।
ਗੋਰਸ ਗੋਬੰਸ ਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੇ ਹੈ ।
ਕਾਰਨ ਮੈ ਕਾਰਨ ਚਿਤ੍ਰਿ ਮੈ ਚਿਤੇਰੇ ।
ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਜਨ ਕੈ ਜਨਕ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥੨੨੭॥

ਲੋਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਮੁਖ ਨਾਸਕਾ ਹਸਤ ਪਗ ।
ਚਿਹਨ ਅਨੇਕ ਮਨ ਮੇਕ ਜੈਸੇ ਜਾਨੀਐ ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੁਸਟ ਤੁਸਟਮਾਨ ਹੋਤ ਜੈਸੇ ।
ਏਕ ਮੁਖ ਸ੍ਵਾਦ ਰਸ ਅਰਪਤ ਮਾਨੀਐ ।
ਮੂਲ ਐਕ ਸਾਖਾ ਪਰਮਾਖਾ ਜਲ ਜਿਉ ਅਨੇਕ ।
ਬ੍ਰਹਮਬਿਬੇਕ ਜਾਵਦੇਕਿ ਉਰ ਆਨੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਪਨ ਦੇਖੀਆਤ ਆਪਾ ਆਪੁ ।
ਆਤਮ ਅਵੇਸ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੪੫॥

ਜਤ ਸਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸਹਜ ਸੰਤੋਖ ਮੰਤ੍ਰੀ ।
ਧਰਮ ਪੀਰਜ ਧੁਜਾ ਅਬਿਚਲ ਰਾਜ ਹੈ ।
ਸਿਵਨਗਰੀ ਨਿਵਾਸ ਦਇਆ ਦੁਲਹਨੀ ਮਿਲੀ ।
ਭਾਗ ਤਉ ਭੰਡਾਰੀ ਭਾਉ ਭੋਜਨ ਸਕਾਜ ਹੈ ।
ਅਰਥ ਬੀਚਾਰ ਪਰਮਾਰਥ ਕੈ ਰਾਜਨੀਤਿ ।
ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਛਿਮਾ ਛਤ੍ਰ ਛਾਇਆ ਛਬ ਛਾਬ ਹੈ ।
ਆਨਦ ਸਮੂਹ ਸੁਖ ਸਾਂਤਿ ਪਰਜਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ।
ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਅਨਹਦਿ ਧੁਨਿ ਬਾਜ ਹੈ ॥੨੪੬॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਅਸਚਰਜ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ।
ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਹੁਇ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ।
ਗਦਗਦ ਹੋਤ ਕੋਟਿ ਅਨਹਦਨਾਦ ਹੈ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਉਨਮਨੀ ਗਨੀ ਜਾਤ ਨਹੀ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲਾਦਿ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ ।
ਅੰਤ ਕੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਆਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਹੈ ॥੨੫੦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਟਰਤ ਨ ਏਕ ਹੈ ।
ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਕੀਰਤਨ ਸਮੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟਿ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
ਭਾਵਨੀ ਭੈ ਭਾਇ ਚਾਇ ਚਾਹ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਕੀ ।
ਆਸ ਪ੍ਰਿਆ ਸਦੀਵ ਅੰਗ ਸੰਗ ਜਾਵਦੇਕ ਹੈ ॥੨੫੪॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਬਿ ।
 ਦੇਹ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਅਉ ਸੰਸਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਦਰਸਿ ਸਮਦਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੀ ਹੈ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਲੇਖ ਕੈ ਅਲੇਖ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਕੈ ਬਿਕਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਪਰਦਛਨਾ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਪਰਿਕ੍ਰਿਮਾਇ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗੁਭਾਗਿ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੈ ॥੨੬੦॥

ਅਹਿਨਿਸਿ ਕ੍ਰਮਤ ਕਮਲ ਕ੍ਰਮੁਦਨੀ ਕੈ ਸਸਿ ।
 ਮਿਲਿ ਬਿਛਰਤ ਸੋਗ ਹਰਖ ਬਿਆਪਹੀ ।
 ਰਵਿ ਸਸਿ ਉਲੰਘਿ ਸਰਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਹੀ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਮਿਲਾਪਹੀ ।
 ਸਰਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਜ ਆਸਨ ਸੁਬਾਸਨ ਕੈ ।
 ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰਸੁ ਲੁਭਿਤ ਅਜਾਪਹੀ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਹਉ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਅਨਾਹਦ ਅਲਾਪਹੀ ॥੨੬੧॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਧਿਆਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਮਿਲਿ ।
 ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੇ ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਏ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਗਿਆਨ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ ।
 ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਤਮ ਨ ਅਲਖ ਲਥਾਏ ਹੈ ।
 ਤਿਲ ਕੀ ਅਤੁਲ ਸੋਭਾ ਤੁਲਤ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰ ।
 ਪਾਰ ਕੈ ਅਪਾਰ ਨ ਅਨੰਤ ਅੰਤ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਚੰਦ੍ਰ ਭਾਨ ਜੋਤਿ ਕੈ ਉਦੇਤੁ ।
 ਹੋਤ ਬਲਿ ਬਲਿਹਾਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨ ਅਘਾਏ ਹੈ ॥੨੬੨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਅੰਤਰਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਅੰਤਰ ਪਟ ਘਟਿ ਗਏ ।
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਬ੍ਰਹਮਮਈ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮਾਇਆਮਈ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੋਕ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਪਿੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਓਤਪੋਤਿ ।
 ਜੇਤੀ ਮਿਲਿ ਜੇਤਿ ਗੋਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੬੩॥

ਹਉਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਅਸਥਾਨ ਤਜਿ ਬੰਤ ਬਨ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਗੁਰ ਸੰਪਟ ਸਮਾਇ ਹੈ ।

ਅਤਿ ਹੀ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ।
 ਅਨਹਦ ਗੁੰਜਤ ਸ੍ਰਵਨ ਹੂ ਸਿਰਾਏ ਹੈ ।
 ਰਸਨਾ ਬਿਸਮ ਅਤਿ ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ।
 ਨਾਸਿਕਾ ਚਕਤ ਹੀ ਸੁਬਾਸੁ ਮਹਕਾਏ ਹੈ ।
 ਕੋਮਲਤਾ ਸੀਤਲਤਾ ਪੰਗ ਸਰਬੰਗ ਭਏ ।
 ਮਨਮਧੁਕਰ ਪੁਨਿ ਅਨਤ ਨਾ ਧਾਏ ਹੈ ॥੩੩੫॥

ਬਾਸਨਾ ਕੇ ਬਾਸੂ ਦੂਤ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾਸ ਕਾਲ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਗੁਰ ਏਕ ਟੇਕ ਪਾਈ ਹੈ ।
 ਭੈਜਲ ਭਇਆਨਕ ਲਹਰਿ ਨ ਬਿਆਪਿ ਸਕੈ ।
 ਨਿਜਘਰ ਸੰਪਟ ਕੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
 ਆਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਸਿਮਰਨ ਕੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਨ ਪਾਈ ਹੈ ।
 ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਪਿ ਉਨਮਨ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ॥੩੩੬॥

ਕਕਹੀ ਦੈ ਮਾਗ ਉਰਝਾਏ ਸੁਰਝਾਏ ਕੇਸ ।
 ਕੁੰਕਮ ਚੰਦਨ ਕੇ ਤਿਲਕ ਦੇ ਲਲਾਰ ਮੈ ।
 ਅੰਜਨ ਖੰਜਨ ਦ੍ਰਿਗ ਬੇਸਰਿ ਕਰਨ ਫੁਲ ।
 ਬਾਰੀ ਸੀਸ ਫੁਲ ਦੇ ਤਮੋਲਰਸ ਮੁਖ ਦੁਆਰ ਮੈ ।
 ਕੰਠਸਰੀ ਕਪੋਤਿ ਮਰਕਤ ਅਉ ਮੁਕਤਾਹਲ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਫੁਲ ਸੋਭਾ ਉਰ ਹਾਰ ਮੈ ।
 ਚਚਰਚਰੀ ਕੰਕਨ ਮੁੰਦਿਕਾ ਮਿਹਦੀ ਬਨੀ ।
 ਅੰਗੀਆ ਅਨੂਪ ਛਦ੍ਰਪੀਨਿ ਕਟ ਧਾਰ ਮੈ ॥੩੩੭॥

ਜਨਨੀ ਜਤਨ ਕਰਿ ਜੁਗਵੈ ਜਠਰ ਰਾਖੇ
 ਤਾਤੇ ਪਿੰਡ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ਸੁਤ ਜਨਮਤ ਹੈ ।
 ਬਹੁਰਿਓ ਅਖਾਇ ਖਾਇ ਸੰਜਮ ਸਹਿਦਿ ਰਹੇ ।
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਪੈ ਪੀਅਤ ਅਰੋਗਪਨ ਪਤ ਹੈ ।
 ਮਲਮੂੜ ਧਾਰ ਕੋ ਬਿਚਾਰ ਨ ਬਿਚਾਰੈ ਚਿਤ ।
 ਕਰੈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਬਾਲੁ ਤਉ ਤਨ ਗਤ ਹੈ ।
 ਤੇਸੇ ਅਰਭਲੁ ਰੂਪ ਸਿਖ ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਮਧਿ ।
 ਸਰੀਗੁਰ ਦਇਆਲ ਕੀ ਦਇਆ ਸਨ ਗਤ ਹੈ ॥੩੩੮॥

ਜੇਸੇ ਤਉ ਜਨਨੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਉ ਸੰਜਮੁ ਕਰੈ ।
 ਤਾਤੇ ਸੁਤ ਰਹੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਅਰੋਗ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿ ਰੀਤ ਚਕ੍ਰਵੈ ਚੇਤੰਨ ਰੂਪ ।
 ਤਾਤੇ ਨਿਹਚਿੰਤ ਨਿਰਭੈ ਬਸਤ ਲੋਗ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਕਰੀਆ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬੋਹਥ ਮੈ ਸਾਵਧਾਨ ।
 ਤਾਤੇ ਪਾਰਿ ਪਹੁਚਤ ਪਥਿਕ ਅਸੋਗ ਜੀ ।

ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ।
ਤਾਤੇ ਨਿਰਦੇਖ ਸਿਖ ਨਿਜਪਦ ਜੋਗ ਜੀ ॥੩੫੪॥

ਜਨਨੀ ਸੁਤਹਿ ਜਉ ਧਿਕਾਰ ਮਾਰਿ ਪਿਆਰੁ ਕਰੈ ।
ਪਿਆਰ ਝਿਰਕਾਰੁ ਦੇਖਿ ਸਕਤ ਨ ਆਨ ਕੈ ।
ਜਨਨੀ ਕੇ ਪਿਆਰੁ ਅਉ ਧਿਕਾਰ ਉਪਕਾਰ ਹੋਤ ।
ਆਨ ਕੇ ਧਿਕਾਰ ਪਿਆਰ ਹੈ ਬਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਨ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਜਲ ਅਗਨਿ ਮੈ ਪਰੈ ਬੂਝ ਮਰੈ ਜਰੈ ।
ਤੈਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰੋਧ ਆਨਿ ਬਨਿਤਾ ਅਗਿਆਨ ਕੇ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਸਿਖਨ ਕਉ ਜੁਗਵਤ ਜਤਨ ਕੈ ।
ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਬਿਆਪੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮਨਿਧਾਨ ਕੇ ॥੩੫੫॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸੁਮੇਰ ਊਚ ਅਚਲ ਅਗਮ ਅਤਿ ।
ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਜਲ ਬਿਆਪ ਨ ਸਕਤ ਹੈ ।
ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਤਾਸ ਬਾਨੀ ਚਉਗੁਨੀ ਚੜਤ ।
ਪਉਨ ਗੋਨ ਧੂਰਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਚਮਕਤਿ ਹੈ ।
ਸੰਗਮ ਸਲਲ ਮਲੁ ਧੋਇ ਨਿਰਮਲ ਕਰੈ ।
ਹਰੈ ਦੁਖ ਦੇਖ ਸੁਨਿ ਸੁਜਮ ਬਕਤਿ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਚੀਤ ਚੀਤ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਤਿ ਹੈ ॥੩੬੦॥

ਤੀਰਥ ਜਾਤ੍ਰਾ ਸਮੇ ਨ ਏਕ ਸੈ ਆਵਤ ਸਬੈ ।
ਕਾਹੂ ਸਾਧ ਪਾਛੈ ਪਾਪ ਸਬਨ ਕੇ ਜਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੈਨਾ ਸਮਸਰਿ ਨ ਸਕਲ ਹੋਤ ।
ਏਕ ਏਕ ਪਾਛੈ ਕਈ ਕੋਟਿ ਪਰੇ ਖਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਜਲ ਬਿਮਲ ਬੋਹਿਥ ਬਸੈ ।
ਏਕ ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਧਾਰਿ ਪਹੁੰਚਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਖਾ ਅਨਿਕ ਸੰਸਾਰ ਦੁਆਰ ।
ਸਨਮੁਖ ਓਟ ਗਹੇ ਕੋਟ ਬਿਆਸਾਤ ਹੈ ॥੩੬੨॥

ਭਾਜਨ ਕੈ ਜੈਸੇ ਕੋਉ ਦੀਪਕੇ ਦੁਰਾਏ ਰਾਖੇ ।
ਮੰਦਰ ਮੈ ਅਛਤ ਹੀ ਦੂਸਰੇ ਨ ਜਾਨਈ ।
ਜਉਧੈ ਰਖਵਈਆ ਪੁਨਿ ਪ੍ਰਗਟ ਪ੍ਰਗਾਸ ਕਰੈ ।
ਹਰੈ ਤਮ ਤਿਮਰ ਉਦੋਤ ਜੋਤ ਨਾਨਈ ।
ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਗ੍ਰਿਹਿ ਖੇਖਿਐ ਪ੍ਰਤਛਿ ਰੂਪ ।
ਦੀਪਕ ਦਿਪਈਆ ਤਤਖਨ ਪਹਿਚਾਨਈ ।
ਤੈਸੇ ਅਵਘਟ ਘਟ ਗੁਪਤ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਉਨਮਾਨੀ ਉਨਮਾਨਈ ॥੩੬੩॥

ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਅਗਨਿ ਕਉ ਬਾਲਕ ਬਿਲੋਕ ਧਾਵੈ ।

ਗਹਿ ਗਹਿ ਰਾਖੈ ਮਾਤਾ ਸੁਤ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਬ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜੰਤ ਜੈਸੇ ਚਾਹਤ ਅਖਾਦਿ ਖਾਦਿ ।
 ਜਤਨ ਕੈ ਬੇਦ ਜੁਗਵਤ ਨ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪੰਥ ਅਪੰਥ ਬਿਬੇਕਹਿ ਨ ਬੂਝੈ ਅੰਧ ।
 ਕਟਿ ਗਹੇ ਅਟਪਟੀ ਚਾਲ ਚਲਿਓ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਕਾਮਨਾ ਕਰਤ ਕਨਿਕ ਅਉ ਕਾਮਨੀ ਕੀ ।
 ਰਾਖੈ ਨਿਰਲੇਪ ਗੁਰਸਿਖ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ ॥੩੬੯॥

ਜੈਸੇ ਨਰਪਤਿ ਬਹੁ ਬਨਤਾ ਬਿਵਾਹ ਕਰੈ ।
 ਜਾਕੈ ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਵਾਹੀ ਗ੍ਰਿਹਿ ਰਾਜ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਦਧਿ ਮਧਿ ਚਰ੍ਹੂ ਓਰ ਮੈ ਬੋਹਥ ਚਲੈ ।
 ਜੋਈ ਪਾਰ ਪਹੁਚੈ ਪੂਰਨ ਸਬ ਕਾਜ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਖਾਨਿ ਖਨਤ ਅਨੰਤ ਖਨਵਾਰਾ ਖੋਜੀ ।
 ਹੀਰਾ ਹਾਥਿ ਚੜੇ ਜਾਕੈ ਤਾਕੈ ਬਾਜੁ ਬਾਜ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਨਵਤਨ ਅਉ ਪੁਰਾਤਨਾਦਿ ।
 ਕਾ ਪਰਿ ਕਟਾਛਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤਾਕੈ ਛਾਬਿ ਛਾਜ ਹੈ ॥੩੭੧॥

ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਬਰਖ ਪਨਾਰੇ ਬਹਿ ਚਲੈ ਜਲੁ ।
 ਬਹੁਰਿਓ ਉਮਗਿ ਬਹੈ ਬੀਬੀ ਬੀਬੀ ਆਇਕੈ ।
 ਤਾਤੇ ਨੋਰਾ ਨੋਰਾ ਭਰਿ ਚਲਤ ਚਤੁਰਕੁੰਟ ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਰਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਮਿਲਤ ਹੈ ਜਾਇਕੈ ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਕਲ ਜਲ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਿ ।
 ਸੰਗਮ ਸਮੁੰਦ੍ਰੁ ਹੋਤ ਸਮਤ ਸਮਾਇਕੈ ।
 ਜਾਮੈ ਜੈਸੀਐ ਸਮਾਈ ਤੈਸੀਐ ਮਹਿਮਾ ਬਡਾਈ ।
 ਓਛੈ ਅਉ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਬੁਝੀਐ ਬੁਲਾਇਕੈ ॥੩੭੨॥

ਜੈਸੇ ਮਦ ਪੀਅਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ਮਰੰਮੁ ਤਾਕੈ ।
 ਪਾਛੈ ਮਤਵਾਰੇ ਹੋਇ ਛਕੈ ਛਕ ਜਾਤਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨਾਰਿ ਭੇਟਤ ਭਤਾਰਹਿ ਨ ਭੇਦੁ ਜਾਨਹਿ ।
 ਉਦਿਤ ਅਧਾਨ ਆਨ ਚਿਹਨਿ ਦਿਖਾਤ ਹੈ ।
 ਕਹਿ ਪਰਿ ਮਾਨਕੁ ਨ ਲਾਗਤ ਹੈ ਭਾਰੀ ਤੋਲ ।
 ਮੋਲ ਸੰਖਿਆ ਦਮਕਨ ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਤਿ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸੁਨਿ ਮਾਨੈ ਸਿਖ ।
 ਜਾਨੈ ਮਹਿਮਾ ਜਉ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਮਾਤ ਹੈ ॥੩੭੪॥

ਜੋਈ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਸੁਚਾਰ ਚਾਰ॥
 ਸੋਈ ਪਰਵਾਰਿ ਬਿਖੈ ਸ੍ਰੈਸਟੁ ਬਖਾਨੀਐ ।
 ਬਨਜੁ ਬਿਉਹਾਰ ਸਾਰੇ ਸਾਰ ਸਨਮੁਖ ਸਦਾ॥
 ਸੋਈ ਤਉ ਬਨਉਟਾ ਨਿਹਕਪਟ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ।
 ਸੁਆਮ ਕਾਮ ਸਾਵਧਾਨ ਮਾਨਤ ਨਰੇਸ ਆਨ॥

ਸੋਈ ਸ੍ਰਾਮ ਕਾਰਜੀ ਪ੍ਰਸਿਧਿ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਰਿਦਿ ਅੰਤਰਿ ਹੈ ॥
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੋਈ ਸਿਖ ਜਗ ਜਾਨੀਐ ॥੩੮੦॥

ਜੈਸੇ ਕੁਲਾਬਧੁ ਅੰਗ ਰਚਤਿ ਸੀਗਾਰ ਖੋਲਿ ।
ਤਈ ਗਨਿਕਾ ਰਚਤ ਸਕਲ ਸਿੰਗਾਰ ਜੀ ।
ਕੁਲਾਬਧੁ ਸਿਹਜਾ ਸਮੇ ਰਮੈ ਭਤਾਰ ਏਕ ॥
ਬੇਸ੍ਰਾ ਤਉ ਅਨੇਕ ਸੇ ਕਰਤ ਬਿਬਚਾਰ ਜੀ ।
ਕੁਲਾਬਧੁ ਸੰਗਮੁ ਸੁਜਮ ਨਿਰਦੋਖ ਮੋਖ ॥
ਬੇਸ੍ਰਾ ਪਰਸਤ ਅਪਜਦਸ ਹੁਇ ਬਿਕਾਰ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਾਇਆ ॥
ਸੋਈ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੁਇ ਦਹਤਿ ਸੰਸਾਰ ਜੀ ॥੩੮੧॥

ਕੰਚਨ ਕਲਸ ਜੈਸੇ ਬਾਕੇ ਭਏ ਸੂਧੇ ਹੋਇ ।
ਮਾਟੀ ਕੇ ਕਲਸ ਛੂਟੇ ਜੁਰੈ ਨ ਜਤਨ ਸੇ ।
ਬਸਨ ਮਲੀਨ ਧੋਏ ਨਿਰਮਲ ਹੋਤ ਜੈਸੇ ॥
ਉਜਰੀ ਨ ਹੋਤ ਕਾਬਰੀ ਪਤਨ ਸੇ ।
ਜੈਸੇ ਲਕੁਟੀ ਅਗਨਿ ਸੇਕਤ ਹੀ ਸੂਧੀ ਹੋਇ ।
ਸ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਫਿ ਪਟੰਤਰੇ ਪ੍ਰਗਟ ਮਨ ਤਨ ਸੇ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਸੁਭਾਉ ਜਲ ਮੇ ਨ ਗਤਿ ॥
ਸਾਕਤ ਸੁਭਾਵ ਲਾਖ ਪਾਰੁਨ ਗਤਨ ਸੇ ॥੩੮੨॥

ਕਰਤ ਨ ਇਛਾ ਕਛੁ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰਤ ਨ ਜਾਨੇ ।
ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਨਾਹਿ ਬਾਲਕ ਅਚੇਤ ਕਉ ।
ਅਸਨ ਬਸਨ ਲੀਏ ਮਾਤਾ ਪਾਛੇ ਲਾਗੀ ਡੋਲੇ ।
ਬੋਲੈ ਮੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਸੁਤ ਹੋਤ ਕਉ ।
ਬਾਲਕੇ ਅਸੀਸ ਦੇਨਹਾਰੀ ਅਤਿ ਪਿਆਰੀ ਲਾਗੇ ।
ਗਾਰਿ ਦੇਨਹਾਰੀ ਬਲਿਹਾਰੀ ਡਾਰੀ ਸੇਤ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸਮਦਰਸੀ ਅਨੰਦਮਈ ॥
ਜੈਸੇ ਜਗੁ ਮਾਨੇ ਤੈਸੇ ਲਾਗੇ ਫਲੁ ਖੇਤ ਕਉ ॥੩੮੩॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨਿ ਦਿਬਿ ਸੂਰ ਸਨਮੁਖ ਰਾਖੇ ।
ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੋਟ ਕਿਰਨ ਚਰਿਤ੍ਰਿ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਬਰਖਤ ਹੀ ਬਸੁੰਧਰਾ ਬਿਰਾਜੇ ।
ਬਿਬਿਧਿ ਬਨਾਸਪਤੀ ਸਫਲ ਸੁਮਿਤ੍ਰ ਕੇ ।
ਛੋਟਤ ਭਤਾਰਿ ਨਾਰਿ ਸੋਭਤ ਸਿੰਗਾਰਿ ਚਾਰਿ ।
ਪੂਰਨ ਅਨੰਦ ਸੁਤ ਉਦਿਤਿ ਬਚਿਤ ਕੇ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਿ ਪਰਸਿ ਬਿਗਸਤ ਸਿਖ ।
ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਧਾਨ ਗਿਆਨ ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੇ ॥੩੮੪॥

ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨ ਸੁਨੀਅਤ ਚਹੂੰ ਓਰ ਜੈਸੇ ॥
 ਉਦਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਨ ਦੁਰੈ ਨ ਦੁਰਾਏ ਸੇ ।
 ਦੀਪਕ ਸੇ ਦਾਵਾ ਭਏ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰੁ ਜਾਨੈ ।
 ਘਟਕਾ ਮੇ ਸਿੰਧ ਜੈਸੇ ਛਿਪੈ ਨ ਛਿਪਾਏ ਸੇ ।
 ਜੈਸੇ ਚਕਵੈ ਨ ਛਾਨੇ ਰਹਤ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੇ ।
 ਦੇਸ ਮੇ ਦੁਹਾਈ ਫੇਰੇ ਮਿਟੇ ਨ ਮਿਟਾਏ ਸੇ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਜਾਸੁ ।
 ਗੁਪਤੁ ਨ ਰਹੈ ਮੋਨਿ ਬ੍ਰਿਤ ਉਪਜਾਏ ਸੇ ॥੪੧੧॥

ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਮ ਸੁਜਸੁ ਨਾਇਕਾ ਬਖਾਨੈ ॥
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਜਨੀ ਸਗਲ ਬਿਗਸਾਤ ਹੈ ।
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਹੁਇ ।
 ਸੋਭਾ ਦੇਤ ਮੋਨਿ ਗਹੇ ਮਨ ਮੁਸਕਾਤ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਅਧਾਨ ਪਰਸੂਤ ਸਮੇ ਭੁਦਨ ਸੇ ॥
 ਗੁਰਜਨ ਮੁਦਿਤ ਹੁਇ ਤਾਹੀ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜਾਸੁ ।
 ਬੋਲਤ ਬੈਰਾਗ ਮੋਨਿ ਸਬਹੁ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ॥੪੧੪॥

ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਦੇਖਿ ਚਲਿਓ ਜਾਇ ਪਹੁਚੇ ਠਿਕਾਨੇ ॥
 ਅਲਿਸ ਬਿਲੰਬ ਕੀਏ ਖੋਜਿ ਮਿਟ ਜਾਤ ਹੈ ।
 ਸਿਹਜਾ ਸਮੇ ਰਮੈ ਭਰਤਾਰ ਬਰ ਨਾਰਿ ਸੋਈ ॥
 ਕਰੈ ਜਉ ਅਗਿਆਨ ਮਾਨੁ ਪ੍ਰਗਟਤ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ।
 ਬਰਖਤ ਮੇਘ ਜਲ ਚਾੜ੍ਹਕ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਪੀਏ ॥
 ਮੋਨ ਗਹੇ ਬਰਖਾ ਬਿਤੀਤੇ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਸਿਖ ਸੋਈ ਸੁਨਿ ਗੁਰਸਬਦ ਰਹਤ ਰਹੈ ॥
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਕੀਏ ਪਾਛੇ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ॥੪੪੦॥

ਜੈਸੇ ਘਨਘੋਰ ਮੋਰ ਚਾੜ੍ਹਕ ਸਨੇਹ ਗਤਿ ॥
 ਬਰਖਤ ਮੋਰ ਅਸਨੇਹ ਕੈ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਮਲ ਜਲ ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਹੁਇ ॥
 ਮਧੁਕਰ ਦਿਨਕਰ ਹੇਤ ਉਪਜਾਵਹੀ ।
 ਦਾਦਰ ਨਿਰਾਦਰ ਹੁਇ ਜੀਅਤਿ ਪਵਨ ਭਖਿ ।
 ਜਲ ਤਜਿ ਮਾਰਤ ਨ ਪ੍ਰੇਮਹਿ ਲਜਾਵਹੀ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕੁ ਹੈ ॥
 ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਨ ਜਲ ਹੇਤ ਨਹਰਾਵਹੀ ॥੪੪੨॥

ਨਾਰ ਕੈ ਭਤਾਰ ਕੈ ਸਨੇਹ ਪਤਬ੍ਰਤਾ ਹੁਇ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਏਕ ਟੇਕ ਪਤਬ੍ਰਤ ਲੀਨ ਹੈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਅਉ ਸੰਬਾਦ ਪਤਬ੍ਰਤ ਹੁਇ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਰਸਬਦ ਨ ਕਾਨ ਸਿਖ ਦੀਨ ਹੈ ।

ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਸਰਬੰਗ ਹੋਰੇ ਪਤਬੁਝਿ ।
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਦਰਸਨ ਕੀਨ ਹੈ ।
ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਗ੍ਰਿਹਿ ਗਉਨ ਕਰੈ ਪਤਿਬੁਝਾ ।
ਆਨਦੇਵ ਸਥਾਨ ਜੇਸੇ ਜਲਿ ਬਿਨੁ ਮੀਨ ਹੈ ॥੪੪੯॥

ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਬਿਥੇ ਰਤਨ ਪਾਰਖ ਹੋਇ ।
ਰਤਨ ਜਨਮ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨਹੀ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਲੇਖੇ ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਸੇ ਲੇਖਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਭਏ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਅਸੰਕਾ ਨ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
ਬੀਰ ਬਿਦਿਆ ਮਹਾਬਲੀ ਭਏ ਹੈ ਧਨਖਧਾਰੀ ।
ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਕੀ ਨ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਕਲੀ ਕਾਲ ।
ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰਸਿਖਨ ਜਤਾਈ ਹੈ ॥੪੫੦॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮ ਦੇਖਿ ਸਮਦਰਸੀ ਹੁਇ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰ ਹਾਰਿ ਮੋਨਿਧਾਰੀ ਹੈ ।
ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਇ ਤਾਤੇ ਆਸਾ ਤੇ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ।
ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ਹੈ ।
ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਅਕਾਰ ਹੁਇ ।
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈ ।
ਬਟ ਬੀਜ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਕੈ ਮਾਇਆ ਛਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੈ ॥੪੫੧॥

ਜੇਸੇ ਪਤਿਬੁਝਾ ਪਰ ਪੁਰਖੇ ਨ ਦੇਖੀਓ ਚਾਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਪਤਬੁਝਾ ਕੈ ਪ੍ਰਤ ਹੀ ਕੈ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਸਰ ਸਰਿਤਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਚਾੜ੍ਹਿਕ ਨ ਚਾਹੈ ਕਾਹੁ ।
ਆਸ ਘਨ ਬੂੰਦ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਿਅ ਗੁਨ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਦਿਨਕਰ ਓਰ ਭੋਰ ਚਾਹਤ ਨਹੀ ਚਕੋਰ ।
ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹਿਮ ਕਰ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਰਹਤਿ ਪੈ ।
ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਨ ਅਵਗਿਆ ਅਭਮਾਨੁ ਹੈ ॥੪੬੬॥

ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ਪਤਿਬੁਝਾ ਕਉ ।
ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵਾ ਅਧਿਕਾਰਿ ਹੈ ।
ਨਾਮ ਇਸਨਾਨ ਦਾਨ ਸੰਜਮ ਨ ਜਾਪ ਤਾਪ ।
ਤੀਰਥ ਬਰਤ ਪੂਜਾ ਨੇਮ ਨਾ ਤਕਾਰ ਹੈ ।
ਹੋਮ ਜਗ ਭੋਗ ਨਈਬੇਦ ਨਹੀ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸੇਵ ।
ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨ ਸੰਬਾਦ ਆਨ ਦੁਆਰ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਮੈ ਏਕ ਟੇਕ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ।
ਆਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਬਿਬਚਾਰ ਹੈ ॥੪੮੨॥

ਜੈਸੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਕਉ ਪਵਿਤ੍ਰ ਘਰਿ ਵਾਤ ਨਾਤ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਲੋਗਚਾਰ ਹੈ ।
 ਤਾਤ ਮਾਤ ਬ੍ਰਾਤ ਸੁਤ ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਸਖਾ ।
 ਸੇਵਾ ਗੁਰਜਨ ਸੁਖ ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ ।
 ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਪਰਸੂਤ ਮਲ ਮੁੜਧਾਰੀ ।
 ਸਕਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੈਣੀ ਬਿਬਿਧਿ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ਲੇਪੁ ਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਸੈ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਪ੍ਰਿਥੁ ਜਨਮੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੪੮੩॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਇ ਪੇਖੇ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਚਕਈ ਜਿਉਂ ਨਿਸ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਆਪਾ ਆਪ ਚੀਨ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਬੈਰ ਭਾਇ ਪੇਖਿ ਪਰਛਾਈ ਕੁਪੰਤਰਿ ਪਰੇ ।
 ਸਿੰਘੁ ਦੁਰਮਤਿ ਲਗਿ ਦੁਬਿਧਾ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਗਊ ਸੂਤ ਅਨੇਕ ਏਕ ਸੰਗ ਹਿਲਿ ਮਿਲਿ ਰਹੇ ।
 ਸ੍ਰਾਨ ਆਨ ਦੇਖਤ ਬਿਰੁਧ ਰੁਧ ਠਾਨੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖ ਚੰਦਨ ਅਉਬਾਂਸ ਬਿਧਿ ।
 ਬਰਨ ਕੇ ਦੇਖੀ ਬਿਕਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੪੮੩॥

ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਮੇ ਦੂਮ ਸਫਲ ਸਪਤ੍ਰ ਪੁਨ ।
 ਏਕ ਸਮੇ ਫੂਲ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਗਿਰਜਾਤ ਹੈ ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਲਿਲਿ ਜੈਸੇ ਕਬਹੂੰ ਸਮਾਨ ਬਹੇ ।
 ਕਬਹੂੰ ਅਥਾਹ ਅਤ ਪ੍ਰਬਲਿ ਦਿਖਾਤ ਹੈ ।
 ਏਕ ਸਮੇ ਜੈਸੇ ਹੀਰਾ ਹੇਤ ਜੀਰਨਾਬਰ ਮੇ ।
 ਏਕ ਸਮੇ ਕੰਚਨ ਜੜੇ ਜਗਮਗਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਜੋਗੀਸੁਰ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਜੁਗਾਤ ਹੈ ॥੪੮੪॥

ਜਲ ਸੈ ਨਿਕਾਸ ਮੀਨੁ ਰਾਖੀਐ ਪਟੰਬਰਿ ਮੈ ।
 ਮਿਨੁ ਜਲ ਤਲਫ ਤਜਤ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਹੈ ।
 ਬਨ ਸੈ ਪਕਰ ਪੰਛੀ ਪਿੰਜਰੀ ਮੈ ਰਾਖੀਐ ਤਉ ।
 ਬਿਨੁ ਬਨ ਮਨ ਓਨਮਨੋ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।
 ਭਾਮਨੀ ਭਤਾਰਿ ਬਿਛੁਰਤ ਅਤਿ ਛੀਨ ਦੀਨ ।
 ਬਿਲਖ ਬਦਨ ਤਾਹਿ ਭਵਨ ਭਇਆਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਬਿਛੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੈ ।
 ਜੀਵਨ ਜਤਨ ਬਿਨੁ ਸੰਗਤ ਨ ਆਨ ਹੈ ॥੪੮੫॥

ਜੈਸੇ ਟੂਟੇ ਨਾਗਬੋਲ ਸੈ ਬਿਦੇਸ ਜਾਤਿ ।
 ਸਲਲਿ ਸੰਜੋਗ ਚਿਰੰਕਾਲ ਜੁਗਵਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕੂੰਜ ਬਚਰਾ ਤਿਆਗ ਦਿਸੰਤਰਿ ਜਾਤਿ ।

ਸਿਮਰਨ ਚਿਤਿ ਨਿਰਬਿਘਨ ਰਹਤ ਹੈ ।
ਗੰਗੋਦਿਕ ਜੈਸੇ ਭਰਿ ਭਾਂਜਨ ਲੈ ਜਾਤਿ ਜਾਤ੍ਰੀ ।
ਸੁਜਸੁ ਅਧਾਰ ਨਿਰਮਲ ਨਿਬਰਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਰਨਿ ਅੰਤਰਿ ਸਿਖ ।
ਸਬਦੁ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਧਿਆਨ ਕੈ ਜੀਅਤ ਹੈ ॥੫੧੫॥

ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਬਰਖਤ ਹਰਖਤਿ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸਾਨਿ ।
ਬਿਲਖ ਬਦਨ ਲੋਧਾ ਲੇਨ ਗਰਿ ਜਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਪਰਫੁਲਤ ਹੁਇ ਸਕਲ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
ਸੁਕਤ ਜਵਾਸੋ ਆਕ ਮੂਲ ਮੁਰਝਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਖੇਤ ਸਰਵਰ ਪੂਰਨ ਕਿਰਖ ਜਲ ।
ਊਚ ਥਲ ਕਾਲਰ ਨ ਜਲ ਫਲਨਾਤ ਹੈ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਗੁਰਸਿਖ ਚਿਦੈ ।
ਸਾਕਤ ਸਕਤਿ ਮਤਿ ਸੁਨਿ ਸਕੁਚਾਤ ਹੈ ॥੫੧੬॥

ਜੈਸੇ ਬਛੁਰਾ ਬਿਲਲਾਤ ਮਾਤ ਮਿਲਬੈ ਕਉ ।
ਬੰਧਨ ਕੈ ਬਸਿ ਕਛੁ ਬਸੁ ਨ ਬਸਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਬਿਗਾਹੀ ਚਾਹੈ ਭਵਨ ਗਵਨ ਕੀਓ ।
ਪਰ ਬਸਿ ਪਰੇ ਚਿਤਵਤ ਹੀ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਬਿਰਹਨੀ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗਮ ਸਨੇਹੁ ਚਾਹੈ ।
ਲਾਜ ਕੁਲ ਅੰਕਸ ਕੈ ਦੁਰਬਲ ਗਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਰਨਿ ਸੁਖ ਚਾਹੈ ਸਿਖੁ ।
ਆਗਿਆ ਬਧ ਰਹਤ ਬਿਦੇਸ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ ॥੫੧੭॥

ਦਰਸਨ ਦੀਪ ਦੇਖਿ ਹੋਇ ਨ ਮਿਲੈ ਪਰੰਗੁ ।
ਪਰਚਾ ਬਿਹੂੰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਨ ਕਹਾਵਈ ।
ਸੁਨਤ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਹੋਇ ਨ ਮਿਲਤ ਮ੍ਰਿਗ ।
ਸਬਦਸੁਰਤਿ ਹੀਨੁ ਜਨਮੁ ਲਜਾਵਈ ।
ਗੁਰ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤ ਕੈ ਚਾੜ੍ਹਿਕੁ ਨ ਹੋਇ ਮਿਲੈ ।
ਰਿਦੈ ਨ ਬਿਸਵਾਸੁ ਗੁਰਦਾਸ ਹੁਇ ਨ ਰੰਸਾਵਈ ।
ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
ਏਕ ਟੇਕ ਸਿਖ ਜਲ ਮੀਨ ਹੁਇ ਦਿਖਾਵਈ ॥੫੧੮॥

ਜੈਸੇ ਨਰਪਤਿ ਬਨਿਤਾ ਅਨੇਕ ਬਯਾਹਤ ਹੈ ।
ਜਾਕੇ ਸੁਤ ਜਨਮ ਹੂੰ ਤਾਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਰਾਜ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਦਧ ਬੋਹਥ ਬਹਾਇ ਦੇਤ ਚਹੂੰ ਓਰ ।
ਜੋਈ ਪਾਰ ਪਹੰਚੈ ਪੂਰਨ ਸਭ ਕਾਜ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਖਾਨ ਖਨਤ ਅਨੰਤ ਖਨਵਾਰੇ ਖੋਜੈ ।
ਹੀਰਾ ਹਾਥ ਆਵੈ ਜਾਕੇ ਤਾਕੇ ਬਾਜੁ ਬਾਜ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਨਵਤਨ ਅਉ ਪੁਰਾਤਨ ਪੈ ।

ਜਾਂ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਤਾਂਕੇ ਛਾਬਿ ਛਾਜ ਹੈ ॥੫੬੩॥

ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਮਣਿ ਕਾਢ ਰਾਖੈ ।
ਕ੍ਰੀੜਾ ਕੇ ਦੁਰਾਵੈ ਪੁਨ ਕਾਹੂ ਨ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਬਰ ਨਾਰ ਕਰ ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ।
ਹੋਤ ਪਰਭਾਤ ਤਨ ਛਾਦਨ ਛੁਪਾਵਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਸੰਪਟ ਅਚਵਤ ਮਧ ।
ਭੋਰ ਭਏ ਜਾਤ ਉਡ ਨਾਤੋ ਨ ਜਨਾਵਹੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਉਨ ਬੈਠਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋਗ ।
ਸਭ ਸੁਧਾ ਰਸ ਚਾਖ ਸੁਖ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹੀ ॥੫੬੮॥

ਜੈਸੇ ਅਨਚਰ ਨਰਪਤ ਕੀ ਪਛਾਨੈ ਭਾਖਾ ।
ਬੋਲਤ ਬਚਨ ਬਿਨ ਬੂਝ ਬਿਨ ਦੇਖ ਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਜੌਹਰੀ ਪਰਖ ਜਾਨਤ ਹੈ ਰਤਨ ਕੀ ।
ਦੇਖਤ ਹੀ ਕਹੈ ਖਰੋ ਖੋਟੇ ਰੂਪ ਰੇਖ ਹੀ ।
ਜੈਸੇ ਖੀਰ ਨੀਰ ਕੇ ਨਿਬੇਰੇ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਹੰਸ ।
ਰਾਖੀਐ ਮਿਲਾਇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕੈ ਸਰੋਖ ਹੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਬਦ ਸੁਨਤ ਪਹਿਚਾਨੈ ਸਿਖ ।
ਆਨ ਬਾਨੀ ਕ੍ਰਿਤਮੀ ਨ ਗਨਤ ਹੈ ਲੇਖ ਹੀ ॥੫੭੦॥

ਜੈਸੇ ਸਿਮਰ ਸਿਮਰ ਪ੍ਰਿਆ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਹੋਇ ।
ਸੋਭਾ ਦੇਤ ਮੋਨ ਗਹੇ ਮਨ ਮੁਸਕਾਤ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਅਧਾਨ ਪਰਸੂਤ ਸਮੇ ਰੋਦਤ ਹੈ ।
ਗੁਰਜਨ ਮੁਦਤ ਹੈ ਤਾਹੀ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਮਾਨਵਤੀ ਮਾਨ ਤਯਾਗਿ ਕੈ ਅਮਾਨ ਹੋਇ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪਾਇ ਦੁਖ ਹੁਲਸਤ ਗਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜਾਸ ।
ਬੋਲਤ ਬੈਰਾਗ ਮੋਨ ਗਹੇ ਬਹੁ ਸੁਹਾਤ ਹੈ ॥੬੦੫॥

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸਿ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਇਸਨਾਨ ਕਰਿ ।
ਜਿਹਵਾ ਜਪਤ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਜਾਨਹੀ ।
ਤਿਲਕ ਲਿਲਾਰ, ਪਾਇ ਪਰਤ ਪਰਸਪਰ ।
ਸਬਦ ਸੁਨਾਇ ਗਾਇ ਸੁਨ ਉਨਮਾਨ ਹੀ ।
ਗੁਰਮਤਿਭਜਨ ਤਜਨ ਦੁਰਮਤ ਕਹੈ ।
ਗਯਾਨ ਧਿਯਾਨ ਗੁਰਸਿਖ ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਹੀ ।
ਦੇਖਤ ਸੁਨਤ ਔ ਕਹਤ ਸਬ ਕੋਊ ਭਲੇ ।
ਚਹਤ ਅੰਤਰਿਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਮਾਨਹੀ ॥੬੧੩॥

ਜੈਸੇ ਧੋਭੀ ਸਾਬਨ ਲਗਾਇ ਪੀਟੇ ਪਾਥਰ ਸੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਕਰਤ ਹੈ ਬਸਨ ਮਲੀਨ ਕਉ ।

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸੁਨਾਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਗਾਰ ਗਾਰ ਢਾਰ ।
ਕਰਤ ਅਸੁਖ ਸੁਖ ਕੰਚਨ ਕੁਲੀਨ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਪਵਨ ਝਕਝੋਰਤ ਬਿਰਖ ਮਿਲ ।
ਮਲਯ ਗੰਧ ਕਰਤ ਹੈ ਚੰਦਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਸਿਖਨ ਦਿਖਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਿਥੇਕ ।
ਮਾਯਾ ਮਲ ਕਾਟਿਕਰੈ ਨਿਜ ਪਦ ਚੀਨ ਕਉ ॥੬੧੪॥

ਨਖ ਸਿਖ ਲਉ ਸਗਲ ਅੰਗ ਰੋਮ ਰੋਮ ਕਰਿ ।
ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਸਿਖਨ ਕੇ ਚਰਨ ਪਰ ਵਾਰੀਐ ।
ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ, ਫੁਨਿ ਪੀਸਨ ਪੀਸਾਇ ਤਾਹਿ ।
ਲੈ ਉਡੇ ਪਵਨ ਹੁਇ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀਐ ।
ਜਤ ਕਤ ਸਿਖ ਪਗ ਪਰੈ ਗੁਰ ਪੰਖ ਪ੍ਰਾਤ ।
ਤਾਹੂ ਤਾਹੂ ਮਾਰਗ ਮੈ ਭਸਮ ਕੈ ਭਾਰੀਐ ।
ਤਿਹ ਪਦ ਪਾਦਕ ਚਰਨ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਰਹੈ ।
ਦਯਾ ਕੈ ਦਯਾਲ ਮੋਹਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੀਐ ॥੬੧੫॥

ਪੰਚ ਬਾਰ ਗੰਗ ਜਾਇ ਬਾਰ ਪੰਚ ਪ੍ਰਾਗ ਨਾਇ ।
ਤੈਸਾ ਪੁੰਨ ਦੇਕ ਗੁਰਸਿਖ ਕਉ ਨਵਾਏ ਕਾ ।
ਸਿਖ ਕਉ ਪਿਲਾਇ ਪਾਨੀ ਭਾਉ ਕਰ ਕੁਰਬੇਤ ।
ਅਸੁਮੇਧ ਜਗ ਫਲ ਸਿਖ ਕਉ ਜਿਵਾਏ ਕਾ ।
ਜੈਸੇ ਸਤ ਮੰਦਰ ਕੰਚਨ ਕੇ ਉਸਾਰ ਦੀਨੇ ।
ਤੈਸਾ ਪੁੰਨ ਸਿਖ ਕਉ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਏ ਕਾ ।
ਜੈਸੇ ਬੀਸ ਬਾਰ ਦਰਸਨ ਸਾਧ ਕੀਆ ਕਾਹੂ ।
ਤੈਸਾ ਫਲ ਸਿਖ ਕਉ ਚਾਪ ਪਗ ਸੁਆਏ ਕਾ ॥੬੧੬॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਹੋਰ

ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਵਰਨ ਵਿਚਿ ਚਾਹਿ ਵਰਨ ਕੁਲ ਧਰਮ ਧਰੰਦੇ ।
ਛਿਆ ਦਰਸਨ ਛਿਆ ਸਾਸਤ੍ਰਾ ਗੁਰ ਗੁਰਮਤਿ ਖਟੁ ਕਰਮ ਕਰੰਦੇ ।
ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਵਣਜ ਵਿਚਿ ਵਾਪਾਰੀ ਵਾਪਾਰ ਮਚੰਦੇ ।
ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚਿ ਬੀਉ ਸਭੈ ਕਿਰਜਾਣਿ ਬੀਜੰਦੇ ।
ਕਾਰੀਗਰਿ ਕਾਰੀਗਰਾ ਕਾਰਿਖਾਨੇ ਵਿਚਿ ਜਾਇ ਮਿਲੰਦੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਪੁਜੰਦੇ ॥ - ਪ/੩.੧-੭

ਅਮਲੀ ਰਚਨਿ ਅਮਲੀਆ ਸੋਫੀ ਸੋਫੀ ਮੇਲੁ ਕਰੰਦੇ ।
ਜੁਆਰੀ ਜੁਆਰੀਆ ਵੇਕਰਮੀ ਵੇਕਰਮ ਰਚੰਦੇ ।
ਚੋਰਾ ਚੋਰਾ ਪਿਰਹੜੀ ਠਗ ਠਗ ਮਿਲਿ ਦੇਸ ਠਗੰਦੇ ।
ਮਸਕਰਿਆ ਮਿਲਿ ਮਸਕਰੇ ਚੁਗਲਾ ਚੁਗਲ ਉਮਾਹਿ ਮਿਲੰਦੇ ।
ਮਨਤਾਰੂ ਮਨਤਾਰੂਆਂ ਤਾਰੂ ਤਾਰੂ ਤਾਰ ਤਰੰਦੇ ।

ਦੁਖਿਆਰੇ ਦੁਖਿਆਰਿਆਂ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਅਪਣੇ ਦੁਖ ਰੁਵੰਦੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖੁ ਵਸੰਦੇ ॥ - ੫/੪.੧-੭

ਕੋਈ ਪੰਡਿਤੁ ਜੋਤਿਕੀ ਕੇ ਪਾਧਾ ਕੇ ਵੈਦੁ ਸਦਾਏ ।
ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਰਾਉ ਕੇ ਕੇ ਮਹਤਾ ਚਉਧਰੀ ਅਖਾਏ ।
ਕੋਈ ਬਜਾਨੁ ਸਰਾਫੁ ਕੇ ਕੇ ਜਹੂਹਰੀ ਜੜਾਉ ਜੜਾਏ ।
ਪਾਸਾਰੀ ਪਰਚੂਨੀਆ ਕੋਈ ਦਲਾਲੀ ਕਿਰਸਿ ਕਮਾਏ ।
ਜਾਤਿ ਸਨਾਤ ਸਹੰਸ ਲਖ ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਕਰਿ ਨਾਉ ਗਣਾਏ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖਿ ਮਿਲਿ ਆਸਾ ਵਿਰਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ।
ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ॥ - ੫/੫.੧-੭

ਜਤੀ ਸਤੀ ਚਿਹੁ ਜੀਵਣੇ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਨਾਥ ਗੁਰ ਚੇਲੇ ।
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਰਿਖੀਸੁਰਾ ਭੈਰਉ ਖੇੜਪਾਲ ਬਹੁ ਮੇਲੇ ।
ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਅਪਛਰਾ ਕਿੰਨਰ ਜਛ ਚਲਿਤ ਬਹੁ ਖੇਲੇ ।
ਰਾਖਸ ਦਾਨੋਂ ਦੈਤ ਲਖ ਅੰਦਰਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦੁਹੇਲੇ ।
ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਸ ਕੇਲੇ ।
ਇਕ ਮਨ ਇਕੁ ਅਰਾਧਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸੁਹੇਲੇ ।
ਚਲਣੁ ਜਾਣਿ ਪਏ ਸਿਰਿ ਤੇਲੇ ॥ - ੫/੬.੧-੭

ਨਾਨਕ ਦਾਦਕ ਸਾਹੁਰੈ ਵਿਰਤੀਸੁਰ ਲਗਾਇਤ ਹੋਏ ।
ਜੰਮਣਿ ਭਦਣਿ ਮੰਗਣੈ ਮਰਣੈ ਪਰਣੇ ਕਰਦੇ ਢੋਏ ।
ਰੀਤੀ ਰੂਤੀ ਕੁਲ ਧਰਮ ਚਜੁ ਅਚਾਰ ਵੀਚਾਰ ਵਿਖੋਏ ।
ਕਰਿ ਕਰਤੂਤਿ ਕੁਸੂਤ ਵਿਰਿ ਪਾਇ ਦੁਲੀਚੇ ਗੈਣ ਚੰਦੋਏ ।
ਜੇਧ ਜਠੇਰੇ ਮੰਨੀਅਨਿ ਸਤੀਆਂ ਸਉਤ ਟੋਭਤੀ ਟੋਏ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੰਮਣਿ ਦਈ ਵਿਗੋਏ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੀਰੇ ਹਾਰਿ ਪਰੋਏ ॥ - ੫/੧੦.੧-੭

ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਨੇ ਸਾਧਿ ਕੈ ਚੰਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦਿਹੁ ਰਾਤਿ ਸਧਾਏ ।
ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਾਧੇ ਹਰਖ ਜੋਗ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਲੰਘਾਏ ।
ਜਨਮ ਮਰਣ ਜੀਵਨੁ ਮੁਕਤਿ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਮਿਤੁ ਸਤੁ ਨਿਵਾਏ ।
ਰਾਜ ਜੋਗ ਜਿਣਿ ਵਸਿ ਕਰਿ ਸਾਧਿ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਰਹਾਏ ।
ਵਸਗਤਿ ਕੀਤੀ ਨੀਂਦ ਭੂਖ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਜਿਣੀ ਘਰਿ ਆਏ ।
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧਿ ਕੈ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣ ਸਥਾਏ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਸਦਾਏ ॥ - ੭/੨.੧-੭

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਰੈ ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਲੰਘਾਏ ।
ਭੂਤ ਭਵਿਖਹੁ ਵਰਤਮਾਨੁ ਆਦਿ ਮਧਿ ਜਿਣਿ ਅੰਤਿ ਸਿਧਾਏ ।

ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਇਕਤੁ ਕਰਿ ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਜਿਣਿ ਆਏ ।
ਆਪਿ ਬਿਆਪਿ ਉਪਾਪਿ ਸਾਧਿ ਸੁਰਗ ਮਿਰਤ ਪਾਤਾਲ ਨਿਵਾਏ ।
ਉਤਮੁ ਮਧਮੁ ਨੀਚੁ ਸਾਧਿ ਬਾਲਕੁ ਜੋਬਨੁ ਬਿਰਧਿ ਜਿਣਾਏ ।
ਇਤਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਸੁਖਮਨਾ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਲੰਘਿ ਤ੍ਰਿਬੈਣੀ ਨ੍ਰਾਏ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਇਕੁ ਮਨਿ ਇਕੁ ਧਿਆਏ ॥ - ੭/੩.੧-੭

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸੇਤਜ ਉਤਭੁਜ ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ।
ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਚਾਰਿ ਜੁਗ ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਚਾਰਿ ਵੇਦੁ ਵਖਾਣੀ ।
ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਕਾਮੁ ਮੋਖੁ ਜਿਣਿ ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਗੁਣ ਤੁਰੀਆ ਰਾਣੀ ।
ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਕਾਮੁ ਮੋਖੁ ਜਿਣਿ ਰਜ ਤਮ ਸਤ ਗੁਣ ਤੁਰੀਆ ਰਾਣੀ ।
ਸਨਕਾਦਿਕ ਆਸ਼੍ਰਮ ਉਲੰਘਿ ਚਾਰਿ ਵੀਰ ਵਸਗਤਿ ਕਰਿ ਆਣੀ ।
ਚਉਪਤਿ ਜਿਉ ਚਉਸਾਰ ਮਾਰਿ ਜੋਤਾ ਹੋਇ ਨ ਕੋਇ ਰਵਾਣੀ ।
ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਤੰਬੋਲ ਰਸ ਬਹੁ ਰੰਗੀ ਇਕੁ ਰੰਗੁ ਨੀਸਾਣੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਰਬਾਣੀ ॥ - ੭/੪.੧-੭

ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਉਲੰਘਿ ਪਇਆਣਾ ।
ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਲੰਘਿ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਵਿਹਾਣਾ ।
ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸੁ ਗਰੰਥੁ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਖੇਚਰ ਭੂਚਰ ਚਾਚਰੀ ਉਨਮਨ ਲੰਘਿ ਅਗੋਚਰ ਬਾਣਾ ।
ਪੰਚਾਇਣ ਪਰਮੇਸਰੇ ਪੰਚ ਸਬਦ ਘਨਘੋਰ ਨੀਸਾਣਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਚ ਭੂਆਤਮਾ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੁਹਾਣਾ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥ - ੭/੫.੧-੭

ਛਿਅ ਰੁਤੀ ਕਰਿ ਸਾਧਨਾਂ ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਸਾਧੈ ਗੁਰਮਤੀ ।
ਛਿਅ ਰਸ ਰਸਨਾ ਸਾਦਿ ਕੈ ਰਾਗ ਰਾਗਣੀ ਭਾਇ ਭਗਤੀ ।
ਛਿਅ ਚਿਰਜੀਵੀ ਛਿਅ ਜਤੀ ਚਕ੍ਰਵਰਤਿ ਛਿਅ ਸਾਧਿ ਜੁਗਤੀ ।
ਛਿਅ ਸਾਸਤ੍ਰੁ ਛਿਅ ਕਰਮ ਜਿਣਿ ਛਿਅ ਗੁਰਾਂ ਗੁਰ ਸੁਰਤਿ ਨਿਰਤੀ ।
ਛਿਅ ਵਚਤਾਰੇ ਸਾਧਿ ਕੈ ਛਿਅ ਛਕ ਛਤੀ ਪਵਣ ਪਰਤੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਬਦ ਸੁਰਤੀ ॥ - ੭/੬.੧-੬

ਸਤ ਸਮੁੰਦ ਉਲੰਘਿਆ ਦੀਪ ਸਤ ਇਕੁ ਦੀਪਕੁ ਬਲਿਆ ।
ਸਤ ਸੂਤ ਇਕ ਸੂਤਿ ਕਰਿ ਸਤੇ ਪੁਰੀਆ ਲੰਘਿ ਉਛਲਿਆ ।
ਸਤ ਜਤੀ ਜਿਣਿ ਸਪਤ ਰਿਖਿ ਸਤਿ ਸੁਰਾ ਜਿਣਿ ਅਟਲੁ ਨਾ ਟਲਿਆ ।
ਸਤੇ ਸੀਵਾਂ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸਤੀਂ ਸੀਵੀਂ ਸੁਫਲਿਓ ਫਲਿਆ ।
ਸਤ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਸਤ ਵਸਿਗਤਿ ਕਰਿ ਉਪਰੇਰੈ ਚਲਿਆ ।
ਸਤੇ ਧਾਰੀ ਲੰਘਿ ਕੈ ਭੈਰਉ ਖੇਤ੍ਰਪਾਲ ਦਲ ਮਲਿਆ ।
ਸਤੇ ਰੋਹਣਿ ਸਤਿ ਵਾਰ ਸਤਿ ਸੁਹਾਗਣਿ ਸਾਧਿ ਨ ਢਲਿਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਖਲਿਆ ॥ - ੨/੨.੧-੮

ਅਠੈ ਸਿਧੀ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਸਮਾਧਿ ਫਲਾਈ ।
ਅਸਟ ਕੁਲੀ ਬਿਖੁ ਸਾਧਨਾ ਸਿਮਰਣਿ ਸੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ।
ਮਨੁ ਹੋਇ ਅਠ ਪੈਸੇਰੀਆ ਪੰਜੂ ਅਠੈ ਚਾਲੀਹ ਭਾਈ ।
ਜਿਉ ਚਰਖਾ ਅਠ ਖੰਡੀਆ ਇਕਤੁ ਸੁਤਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
ਅਠ ਪਹਿਰ ਅਸਟਾਂਗੁ ਜੋਗੁ ਚਾਵਲ ਰਤੀ ਮਾਸਾ ਰਾਈ ।
ਅਠ ਕਾਠਾ ਮਨੁ ਵਸ ਕਰਿ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕੁ ਧਾਤੁ ਕਰਾਈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੨/੮.੧-੭

ਨਬਿ ਚਲਾਏ ਨਵੈ ਨਾਬਿ ਨਾਥਾ ਨਾਥੁ ਅਨਾਥ ਸਹਾਈ ।
ਨਉ ਨਿਧਾਨ ਫੁਰਮਾਨ ਵਿਚਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਗਿਆਨ ਗੁਰਭਾਈ ॥
ਨਉ ਭਗਤੀ ਨਉ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
ਨਉਗ੍ਰਿਹ ਸਾਧ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਵਿਚਿ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ।
ਨਉਖੰਡ ਸਾਧ ਅਖੰਡ ਹੋਇ ਨਉ ਦੁਆਰਿ ਲੰਘਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਈ ।
ਨਉ ਅੰਗ ਨੀਲ ਅਨੀਲ ਹੋਇ ਨਉ ਕੁਲ ਨਿਗੁਹ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ॥ - ੨/੯.੧-੭

ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਵ ਧਰਿ ਸਚ ਨਾਵ ਵਿਣੁ ਨਾਵ ਗਣਾਇਆ ।
ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਸੰਜੋਗ ਵਿਚਿ ਦਸ ਪੁਰਬੀਂ ਗੁਰ ਪੁਰਬਿ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਇਕ ਮਨਿ ਇਕ ਨ ਚੇਤਿਓ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਦਰਦਿਸਿ ਧਾਇਆ ।
ਦਸ ਦਹੀਆਂ ਦਸ ਅਸੁਮੇਧ ਖਾਇ ਅਮੇਧ ਨਿਖੇਧੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਸ ਵਸਿ ਕਰਿ ਬਾਹਰਿ ਜਾਂਦਾ ਵਰਜਿ ਰਹਾਇਆ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਜਗ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ॥ - ੨/੧੦.੧-੭

ਇਕ ਮਨਿ ਹੋਇ ਇਕਾਦਸੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤੁ ਪਤਿਬੁਤਿ ਭਾਇਆ ।
ਗਿਆਰਹ ਰੁਦ੍ਰ ਸਮੁਦ੍ਰ ਵਿਚਿ ਪਲ ਦਾ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਗਿਆਰਹ ਕਸ ਗਿਆਰਹ ਕਸੇ ਕਸਿ ਕਸਵੱਟੀ ਕਸ ਕਸਾਇਆ ।
ਗਿਆਰਹ ਗੁਣ ਫੈਲਾਉ ਕਰਿ ਕਜ ਪਕਾਈ ਅਘਤ ਘੜਾਇਆ ।
ਗਿਆਰਹ ਦਾਉ ਚੜ੍ਹਾਉ ਕਰਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਰਹਾਇਆ ।
ਗਿਆਰਹ ਗੋਤਾ ਸਿਖੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਲੈ ਗੁਰਸਿਖੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ॥ - ੨/੧੧.੧-੭

ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਸਧਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹ ਚਲਾਇਆ ।
ਸੂਰਜ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਵਿਚਿ ਸਸੀਅਰੁ ਇਕਤੁ ਮਾਹਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
ਬਾਰਹ ਸੇਲਹ ਮੇਲਿ ਕਰਿ ਸਸੀਅਰ ਅੰਦਰਿ ਸੂਰ ਸਮਾਇਆ ।

ਬਾਰਹ ਤਿਲਕ ਮਿਟਾਇ ਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤਿਲਕੁ ਨੀਸਾਣੁ ਚੜਾਇਆ ।
 ਬਾਰਹ ਰਾਸੀ ਸਾਧਿ ਕੈ ਸਚਿ ਰਾਸਿ ਰਹਰਾਸਿ ਲੁਭਾਇਆ ।
 ਬਾਰਹ ਵੰਨੀ ਹੋਇ ਕੈ ਬਾਰਹ ਮਾਸੇ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।
 ਪਾਰਸ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿ ਕਰਾਇਆ ॥ - ੨/੧੨.੧-੭

ਤੋਰਹ ਤਾਲ ਅਊਰਿਆ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਤਪੁ ਤਾਲ ਪੁਰਾਇਆ ।
 ਤੋਰਹ ਰਤਨ ਅਕਾਰਬੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਰਤਨੁ ਧਨੁ ਪਾਇਆ ।
 ਤੋਰਹ ਪਦ ਕਰਿ ਜਗ ਵਿਚਿ ਪਿਤਰਿ ਕਰਮ ਕਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ।
 ਲਖ ਲਖ ਜਗ ਨ ਪੁਜਨੀ ਗੁਰਸਿਖ ਚਰਣੋਦਕ ਪੀਆਇਆ ।
 ਜਗ ਭੋਗ ਨਈਵੇਦ ਲਖ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੁਖਿ ਇਕੁ ਦਾਣਾ ਪਾਇਆ ।
 ਗੁਰਭਾਈ ਸੰਤੁਸਟੁ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮੁ ਚਖਾਇਆ ।
 ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲਾਇਆ ॥ - ੨/੧੩.੧-੭

ਚਉਦਹ ਵਿਦਿਆ ਸਾਧਿ ਕੈ ਗੁਰਮਤਿ ਅਭਿਗਤਿ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ।
 ਚਉਦਹ ਭਵਣ ਉਲੰਘਿ ਕੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸੁ ਨੇਹੁ ਨਿਰਬਾਣੀ ।
 ਪੰਦਹ ਬਿਤੀ ਪਖੁ ਇਕੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਸੁਕਲ ਦੁਇ ਪਖ ਨੀਸਾਣੀ ।
 ਸੋਲਹ ਸਾਰ ਸੰਘਾਰੁ ਕਰਿ ਜੋਤਾ ਜੁੜਿਆ ਨਿਰਭਉ ਜਾਣੀ ।
 ਸੋਲਹ ਕਲਾ ਸੰਪੂਰਣੇ ਸਸਿ ਘਰਿ ਸੂਰਜੁ ਵਿਰਤੀ ਹਾਣੀ ।
 ਨਾਰਿ ਸੋਲਹ ਸੰਗਾਰ ਕਰਿ ਸੋਜ ਭਤਾਰ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮਾਣੀ ।
 ਸਿਵ ਤੈ ਸਕਤਿ ਸਤਾਰਹ ਵਾਣੀ ॥ - ੨/੧੪.੧-੭

ਗੋਤ ਅਠਾਰਹ ਸੋਧਿ ਕੈ ਪੜੈ ਪੁਰਾਣ ਅਠਾਰਹ ਭਾਈ ।
 ਉਨੀ ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਲੰਘਿ ਬਾਈ ਉਮਰੇ ਸਾਧਿ ਨਿਵਾਈ ।
 ਸੰਖ ਅਸੰਖ ਲੁਟਾਇ ਕੈ ਤੇਈ ਚੋਵੀ ਪੰਜੀਹ ਪਾਈ ।
 ਛਬੀ ਜੋਤਿ ਸਤਾਈਹਾ ਆਇ ਅਠਾਈਹ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਈ ।
 ਉਲੰਘਿ ਉਣਤੀਹ ਤੀਹ ਸਾਧਿ ਲੰਘਿ ਇਕਤੀਹ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ।
 ਸਾਧ ਸੁਲਖਣ ਬਤੀਹੇ ਤੇਤੀਹ ਧੂ ਚਉਫੇਰਿ ਫਿਰਾਈ ।
 ਚਉਤੀਹ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਲਖਾਈ ॥ - ੨/੧੫.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਸਾਧ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਸੰਤ ਜਨ ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਿਜ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਸਮਦਰਸੀਆਂ ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਬਿਬੇਕੀਆਂ ਕਿਤੜੇ ਦੇਹ ਬਿਦੇਹ ਅਕਾਰੀ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਭੈ ਵਰਤਣਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਬੈਰਾਗ ਸਵਾਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀ ॥ - ੨/੧੬.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਚਾਤੇ ਮੰਗਤੇ ਕਿਤੜੇ ਵੈਦ ਕੇਤੜੇ ਰੋਗੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਸਹਜਿ ਸੰਜੋਗ ਵਿਚਿ ਕਿਤੜੇ ਵਿਛੁੜਿ ਹੋਇ ਵਿਜੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਭੁਖੇ ਮਰਨਿ ਕੇਤੜਿਆਂ ਰਾਜੇ ਰਸ ਭੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਕੇਤੜਿਆਂ ਦੁਖੁ ਰੋਵਨਿ ਸੋਗੀ ।
 ਦੁਨੀਆਂ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਕਿਤੜੀ ਹੋਈ ਕਿਤੜੀ ਹੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਸਚਿਆਰ ਕੇਤੜਿਆਂ ਦਗ਼ਾਬਜ ਦਰੋਗੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋ ਜੋਗੀਸੁਰ ਜੋਗੀ ॥ - ੮/੧੭.੧-੭

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਜਤ ਸਤ ਜੁਗਤਿ ਸੰਤੋਖ ਨ ਜਾਤੀ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥੁ ਬਹੁ ਪੰਥ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਕਰਨਿ ਕਰਮਾਤੀ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਖਹਿ ਖਹਿ ਮਰਦੇ ਭਰਮਿ ਭਰਾਤੀ ।
 ਛਿਆ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਵਰਤਿਆ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਉਚਾਟ ਜਮਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਤੰਬੋਲ ਸੁਵਾਤੀ ।
 ਛਿਆ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਸੁਝ ਸੁਝਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਪਿਰਾਤੀ ॥ - ੧੨/੧੨.੧-੬

ਸਭ ਦੂਂ ਨੀਵੀਂ ਧਰਤਿ ਹੋਇ ਦਰਗਹ ਅੰਦਰਿ ਮਿਲੀ ਵਡਾਈ ।
 ਕੋਈ ਗੋਛੇ ਵਾਹਿ ਹਲੁ ਕੇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਭੁਜੁਤ੍ਰ ਕਰਾਈ ।
 ਲਿਖਿ ਰਸੋਈ ਕੇ ਕਰੈ ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਪੂਜਿ ਚੜਾਈ ।
 ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਜੇਹਾ ਬੀਉ ਦੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਸਹਜ ਘਰੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਈ ।
 ਜਾਗੁਤ ਸੁਪਨ ਸੁਖੋਪਤੀ ਉਨਮਨਿ ਮਗਨ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ ॥ - ੧੬/੧.੧-੭

ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਿ ਜਲੁ ਵਸੈ ਜਲੁ ਬਹੁ ਰੰਗੀਂ ਰਸੀਂ ਮਿਲੰਦਾ ।
 ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਕੋਈ ਚਲਾਇਦਾ ਨੀਵਾਂ ਹੋਇ ਨੀਵਾਣਿ ਚਲੰਦਾ ।
 ਧੁਪੈ ਤਤਾ ਹੋਇ ਕੈ ਛਾਵੈ ਠੰਢਾ ਹੋਇ ਰਹੰਦਾ ।
 ਨਾਵਣੁ ਜੀਵਦਿਆਂ ਮੁਇਆਂ ਪੀਤੈ ਸਾਂਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਹੋਵੰਦਾ ।
 ਨਿਰਮਲੁ ਕਰਦਾ ਮੈਲਿਆਂ ਨੀਵੈ ਸਰਵਰ ਜਾਇ ਟਿਕੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਭਾਉ ਭਉ ਸਹਜੁ ਬੈਰਾਗੁ ਸਦਾ ਵਿਗਸੰਦਾ ।
 ਪੂਰਣੁ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਕਰੰਦਾ ॥ - ੧੬/੨.੧-੭

ਜਲ ਵਿਚਿ ਕਵਲੁ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਸੰਗ ਦੋਖ ਨਿਰਦੋਖ ਰਹੰਦਾ ।
 ਰਾਤੀ ਭਵਰੁ ਲੁਭਾਇਦਾ ਸੀਤਲੁ ਹੋਇ ਸੁਗੰਧਿ ਮਿਲੰਦਾ ।
 ਭਲਕੇ ਸੂਰਜ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਪਰਫੁਲਤੁ ਹੋਇ ਮਿਲੈ ਹਸੰਦਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਸਹਜਿ ਘਰਿ ਵਰਤਮਾਨ ਅੰਦਰਿ ਵਰਤੰਦਾ ।
 ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਵੇਦ ਵੀਚਾਰੀ ਕਰਮ ਕਰੰਦਾ ।

ਸਾਵਧਾਨੁ ਗੁਰਗਿਆਨ ਵਿਚਿ ਜੀਵਨਿ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਵਿਚਰੰਦਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਵਸੰਦਾ ॥ - ੧੬/੩.੧-੭

ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਿ ਬਿਰਖੁ ਹੋਇ ਪਹਿਲੋਂ ਦੇ ਜਤ ਪੈਰ ਟਿਕਾਈ ।
ਉਪਰਿ ਝੁਲੈ ਝਟਕਾ ਠੰਢੀ ਛਾਉਂ ਸੁ ਥਾਉਂ ਸੁਹਾਈ ।
ਪਵਣੁ ਪਾਈ ਪਾਲਾ ਸਹੈ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਨਿਹਚਲੁ ਜਾਈ ।
ਫਲੁ ਦੇ ਵਟ ਵਗਾਇਆਂ ਸਿਰਿ ਕਲਵਤੁ ਲੈ ਲੋਹੁ ਤਰਾਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਈ ।
ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਸਤ੍ਰੁ ਨ ਮੇਹੁ ਧੋਹੁ ਸਮਦਰਸੀ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸਮਾਈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੧੬/੪.੧-੭

ਸਾਗਰ ਅੰਦਰਿ ਬੋਹਿਥਾ ਵਿਚਿ ਮੁਹਾਣਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
ਭਾਰ ਅਬਰਬਣ ਲਦੀਐ ਲੈ ਵਾਪਾਰੁ ਚੜ੍ਹਨਿ ਵਾਪਾਰੀ ।
ਸਾਇਰ ਲਹਰ ਨ ਵਿਆਪਈ ਅਤਿ ਅਸਗਾਹ ਅਥਾਹ ਅਪਾਰੀ ।
ਬਹਲੇ ਪੂਰ ਲੰਘਾਇਦਾ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤਿ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੀ ।
ਦੂਣੇ ਚਉਣੇ ਦੰਮ ਹੋਨ ਲਾਹਾ ਲੈ ਲੈ ਕਾਜ ਸਵਾਰੀ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਭਵਜਲ ਅੰਦਰ ਦੁਤਰੁ ਤਾਰੀ ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ - ੧੬/੫.੧-੭

ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਬਿਰਖੁ ਹੋਇ ਵਣਖੰਡ ਅੰਦਰਿ ਵਸੈ ਉਜਾੜੀ ।
ਪਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਵਣਾਸਪਤਿ ਨਿਹਚਲੁ ਲਾਇ ਉਚਧ ਤਪ ਤਾੜੀ ।
ਪਵਨ ਗਵਨ ਸਨਬੰਧੁ ਕਰਿ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਉਲਾਸ ਉਘਾੜੀ ।
ਅਫਲ ਸਫਲ ਸਮਦਰਸ ਹੋਇ ਕਰੇ ਵਣਸਪਤਿ ਚੰਦਨ ਵਾੜੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ ਕਰੈ ਦੇਹਾੜੀ ।
ਅਉਗੁਣ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਕਰੈ ਕਚ ਪਕਾਈ ਉਪਰਿ ਵਾੜੀ ।
ਨੀਚੁ ਨ ਡੋਬੈ ਅਗਿ ਨ ਸਾੜੀ ॥ - ੧੬/੬.੧-੭

ਰਾਤਿ ਅਨ੍ਹੇਰੀ ਅੰਧਕਾਰੁ ਲਖ ਕਰੋੜੀ ਚਮਕਨ ਤਾਰੇ ।
ਘਰ ਘਰ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਅਨਿ ਪਰ ਘਰ ਤਕਨਿ ਚੋਰ ਚਗਾਰੇ ।
ਹਟ ਪਟਣ ਘਰਬਾਰੀਆ ਦੇ ਦੇ ਤਾਕ ਸਵਨਿ ਨਰ ਨਾਰੇ ।
ਸੂਰਸ ਜੋਤਿ ਉਦੇਤੁ ਕਰਿ ਤਾਰੇ ਤਾਰਿ ਅਨ੍ਹੇਰ ਨਿਵਾਰੇ ।
ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਦਾ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਵਿਚਾਰੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਸੂ ਪਰੇਤ ਪਤਿਤ ਨਿਸਤਾਰੇ ।
ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ॥ - ੧੬/੭.੧-੭

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਆਖੀਐ ਉਪਰਿ ਹੰਸ ਸੁਵੰਸ ਵਸੰਦੇ ।
ਮੋਤੀ ਮਾਣਕ ਮਾਨਸਰਿ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਹੰਸ ਅਮੋਲ ਚੁਗੰਦੇ ।

ਖੀਰੁ ਨੀਰੁ ਨਿਰਵਾਰਦੇ ਲਹਰੀਂ ਅੰਦਰਿ ਫਿਰਨਿ ਤਰੰਦੇ ।
 ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਛਡਿ ਕੈ ਹੋਰਤੁ ਬਾਇ ਨ ਜਾਇ ਬਹੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਰਮ ਹੰਸ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁੰਹੰਦੇ ।
 ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਧਿਆਇਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਨ ਜਾਇ ਫਿਰੰਦੇ ।
 ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖੁ ਲਖੰਦੇ ॥ - ੧੬/੮.੧-੭

ਪਾਰਸੁ ਪਥਰੁ ਆਖੀਐ ਲੁਕਿਆ ਰਹੈ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਏ ।
 ਵਿਰਲਾ ਕੋਇ ਸਿਵਾਣਦਾ ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਲਏ ਸੋ ਪਾਏ ।
 ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਅਪਰਸੁ ਹੋਇ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਕਰਾਏ ।
 ਬਾਰਹ ਵੰਨੀ ਹੋਇ ਕੈ ਕੰਚਨੁ ਮੁਲਿ ਅਮੁਲਿ ਵਿਕਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਘਤ ਘੜਾਏ ।
 ਚਰਣਿ ਸਰਣਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਸੈਸਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਭਾਏ ।
 ਘਰਿ ਬਾਰੀ ਹੋਇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਜਾਏ ॥ - ੧੬/੯.੧-੭

ਚਿੰਤਮਣਿ ਚਿੰਤਾ ਹਰੈ ਕਾਮਧੇਨੁ ਕਾਮਨਾਂ ਪੁਜਾਏ ।
 ਫਲ ਫੁਲਿ ਦੋਦਾ ਪਾਰਜਾਤੁ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਵ ਨਾਥ ਲੁਭਾਏ ।
 ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰ ਕਰਿ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕਰਿ ਨਾਵ ਗਣਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਸੇਵਾ ਲਾਏ ।
 ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਕਬੀ ਨ ਜਾਏ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਗਤਿ ਵਫਲ ਹੁਇ ਅਫਲ ਫਲਾਏ ।
 ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਏ ॥ - ੧੬/੧੦.੧-੭

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
 ਤੋਲਿ ਅਤੋਲੁ ਨ ਤੋਲੀਐ ਤੁਲਿ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰਿ ਤੋਲਾਇਆ ।
 ਲੇਖ ਅਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖੀਐ ਅੰਗੁ ਨ ਅਖਰੁ ਲੇਖ ਲਿਖਾਇਆ ।
 ਮੁਲਿ ਅਮੁਲੁ ਨ ਮੋਲੀਐ ਲਖੁ ਪਦਾਰਥ ਲਵੈ ਨ ਲਾਇਆ ।
 ਬੋਲਿ ਅਬੋਲੁ ਨ ਬੋਲੀਐ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਅਗਮੁ ਅਸਾਰੁ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਕਾਦਰੁ ਕਿਤੁ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਅਜਰੁ ਜਗਾਇਆ ॥ - ੧੬/੧੧.੧-੯

ਸਾਦਹੁ ਸਬਦਹੁ ਬਾਹਰਾ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਿਉਂ ਜਿਹਬਾ ਜਾਣੈ ।
 ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਬਾਹਰਾ ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਵਿਚਿ ਨ ਆਣੈ ।
 ਗੰਧ ਸਪਰਸੁ ਅਗੋਚਰਾ ਨਾਸ ਸਾਸ ਹੋਰਤਿ ਹੈਰਾਣੈ ।
 ਵਰਨਹੁ ਚਿਹਨਹੁ ਬਾਹਰਾ ਦਿਸਟਿ ਅਦਿਸਟਿ ਨ ਧਿਆਨੁ ਧਿਛਾਣੈ ।
 ਨਿਰਾਲੰਬੁ ਅਵਲੰਬੁ ਵਿਣੁ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਵਿਡਾਣੈ ।

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡਿ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਿਵਾਣੈ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥ - ੧੬/੧੨.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਅਗੰਮ ਹੈ ਜਿਉ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਮੀਨੁ ਚਲੰਦਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਖੋਜੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਜਿਉ ਪੰਥੀ ਆਯਾਸ ਉਛੰਦਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਰਹਰਾਸਿ ਹੈ ਹਰਿ ਚੰਦਉਰੀ ਨਗਰੁ ਵਸੰਦਾ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੈ ਰੰਗੁ ਚਰੰਦਾ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਚੰਦਨ ਵਾਸ ਨਿਵਾਸ ਕਰੰਦਾ ।
ਗਿਆਨੁ ਧਿਆਨੁ ਸਿਮਰਣੁ ਜੁਗਤਿ ਕੂਜਿ ਕੂਰਮ ਹੰਸ ਵੰਸ ਵਧੰਦਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖ ਲਖੰਦਾ ॥ - ੧੬/੧੩.੧-੭

ਬ੍ਰਹਮਾਇਕ ਵੇਲਾ ਸਣੈ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰਿ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਮਹਾਦੇਵ ਅਵਤਾਰੁ ਹੋਇ ਨਮੋ ਨਮੋ ਕਰਿ ਧਿਆਨਿ ਨ ਆਇਆ ।
ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਰਿਪਿ ਸਿਪਿ ਨਿਪਿ ਨਾਥ ਨਉ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਸਹਸ ਨਾਂਵ ਲੈ ਸਹਸ ਮੁਖ ਸਿਮਰਣਿ ਸੰਖ ਨ ਨਾਉਂ ਧਿਆਇਆ ।
ਲੋਮਸ ਤਪੁ ਕਰਿ ਸਾਧਨਾ ਹਉਮੈ ਸਾਧਿ ਨ ਸਾਧੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਚਿਰੁ ਜੀਵਣੁ ਬਹੁ ਹੰਢਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਫਲੁ ਪਲੁ ਨ ਚਖਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥ - ੧੬/੧੪.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਭਗਤਿ ਵਫਲੁ ਹੋਇ ਵਸਿਗਤਿ ਆਇਆ ।
ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੋ ਵਸਿ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਇਆ ।
ਬੀਅਹੁ ਕਰਿ ਬਿਸਥਾਰੁ ਵਤੁ ਫਲ ਅੰਦਰਿ ਫਿਰਿ ਬੀਉ ਵਸਾਇਆ ।
ਅਪਿਉ ਪੀਅਣੁ ਅਜਰ ਜਰਣੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਇਆ ।
ਅੰਜਨੁ ਵਿਚਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਇਆ ॥ - ੧੬/੧੫.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ (ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ)

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਕਿਉ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਣਾ ਓਹੁ ਸਾਉ ਨ ਜਾਣੈ ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਮਿਲਿ ਕਖਿ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੈ ।
ਚਾਰਿ ਕਤੋਬਾ ਆਖੀਅਨਿ ਦੀਨ ਮੁਸਲਮਾਣੈ ।
ਜੇਖਨਾਗੁ ਸਿਮਰਣੁ ਕਰੈ ਸਾਂਗੀਤ ਸੁਹਾਣੈ ।
ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਅਸੰਖ ਸੁਣਿ ਹੋਏ ਹੈਰਾਣੈ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਰਿ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਪੀਲਾਏ ਭਾਣੈ ॥ - ੧੩/੪.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਛਿਅ ਰਸ ਹੋਰਾਣਾ ।
ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਰਸਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਡਾਣਾ ।
ਨਿਬਰ ਧਾਰ ਹਜਾਰ ਹੋਇ ਭੈ ਚਕਿਤ ਭੁਲਾਣਾ ।
ਇਤਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਸੁਖਮਨਾ ਸੋਹੰ ਨ ਸਮਾਣਾ ।
ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜਾਉ ਚੜਿ ਪਰਚਾ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਪੀਤੈ ਬੋਲਿ ਨ ਹੰਘਈ ਆਖਾਣ ਵਖਾਣਾ ॥ - ੧੩/੫.੧-੬

ਲਖ ਲਖ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨਾ ਲਖ ਅਗਰ ਮਿਲੰਦੇ ।
ਲਖ ਕਪੂਰ ਕਬੂਰੀਆ ਅੰਬਰ ਮਹਿਕੰਦੇ ।
ਲਖ ਲਖ ਗਉੜੇ ਮੇਦ ਮਿਲਿ ਕੇਸਰ ਚਮਕੰਦੇ ।
ਸਭ ਸੁਗੰਧ ਰਲਾਇ ਕੈ ਅਰਗਜਾ ਕਰੰਦੇ ।
ਲਖ ਅਰਗਜੇ ਫੁਲੇਲ ਫੁਲ ਫੁਲਵਾੜੀ ਸੰਦੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਵਾਸੂ ਨ ਲਹੰਦੇ ॥ - ੧੩/੭.੧-੬

ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ਲਖ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਵਸੰਦੇ ।
ਚੰਗ ਬਿਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਲਖ ਬੈਕੁੰਠ ਰਹੰਦੇ ।
ਲਖ ਜੇਬਨ ਸੀਗਾਰ ਲਖ ਲਖ ਵੇਸ ਕਰੰਦੇ ।
ਲਖ ਦੀਵੇ ਲਖ ਤਾਰਿਆਂ ਜੋਤਿ ਸੂਰਜ ਚੰਦੇ ।
ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਲਖ ਮਣੀ ਜਗਮਗ ਟਹਕੰਦੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸ ਜੋਤੀ ਨ ਪੁਜੰਦੇ ॥ - ੧੩/੮.੧-੬

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਸਿ ਲਖ ਕਰੋੜੀ ।
ਲਖ ਪਾਰਸ ਲਖ ਪਾਰਿਜਾਤ ਲਖ ਲਖਮੀ ਜੋੜੀ ।
ਲਖ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਕਾਮਧੇਨੁ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੋੜੀ ।
ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਹੀਰਿਆ ਨਿਰਮੇਲ ਮਰੋੜੀ ।
ਲਖ ਕਵਿਲਾਸ ਸੁਮੇਰੁ ਲਖ ਲਖ ਰਾਜ ਬਹੋੜੀ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਸੁਬੋੜੀ ॥ - ੧੩/੯.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਲਹਿਰ ਤਰੰਗਾ ।
ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮਾਉ ਕਰਿ ਲਖ ਲਹਰੀ ਅੰਗਾ ।
ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮੁੰਦ ਵਿਚਿ ਲਖ ਤੀਰਥ ਗੰਗਾ ।
ਲਖ ਸਮੁੰਦ ਗੜਾੜ ਵਿਚਿ ਬਹੁ ਚੰਗ ਬਿਰੰਗਾ ।
ਲਖ ਗੜਾੜ ਤਰੰਗ ਵਿਚਿ ਲਖ ਅਤੁ ਕਿਨੰਗਾ ।
ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪੀਵਣਾ ਕੇ ਬੁਰਾ ਨ ਚੰਗਾ ॥ - ੧੩/੧੦.੧-੬

ਲਖ ਮਤਿ ਲਖ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਲਖ ਲਖ ਚਤੁਰਾਈ ।
 ਲਖ ਲਖ ਉਕਤਿ ਸਿਆਣਪਾਂ ਲਖ ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਈ ।
 ਲਖ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਖ ਲਖ ਸਿਮਰਣ ਰਾਈ ।
 ਲਖ ਵਿਦਿਆ ਲਖ ਇਸਟ ਜਪ ਤੰਤ ਮੰਤ ਕਮਾਈ ।
 ਲਖ ਭੁਗਤਿ ਲਖ ਲਖ ਭਗਤਿ ਲਖ ਮੁਕਤਿ ਮਿਲਾਈ ।
 ਜਿਉ ਤਾਰੇ ਦਿਹ ਉਗਵੈ ਆਨ੍ਹੋਰ ਗਵਾਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਅਗਮੁ ਹੈ ਹੋਇ ਪਿਰਮ ਸਖਾਈ ॥ -੧੩/੨੩.੧-੭

ਚਰਣ ਸਰਣਿ ਜਿਸੁ ਲਖਮੀ ਲਖ ਕਲਾ ਹੋਇ ਲਖੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਚਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧਿ ਸਭ ਗੋਲੀਆਂ ਸਾਧਿਕ ਸਿਧ ਰਹੇ ਲਪਟਾਈ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾਂ ਜਤੀ ਸਤੀ ਨਉ ਨਾਥ ਨਿਵਾਈ ।
 ਤਿੰਨ ਲੋਅ ਚੋਦਹ ਭਵਨ ਜਲਿ ਬਲਿ ਮਹੀਅਲ ਫਲੁ ਕਰਿ ਛਾਈ ।
 ਕਵਲਾ ਸਨੁ ਕਵਲਾਪਤੀ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਰਣਾਗਤਿ ਆਈ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ -੨੩/੪.੧-੭

ਜਿਉ ਵੜ ਬੀਉ ਸਜੀਉ ਹੋਇ ਕਰਿ ਵਿਸਥਾਰੁ ਬਿਰਖੁ ਉਪਜਾਇਆ ।
 ਬਿਰਖਹੁ ਹੋਇ ਸਹੰਸ ਫਲ ਫਲ ਫਲ ਵਿਚਿ ਬਹੁ ਬੀਅ ਸਮਾਇਆ ।
 ਦੁਤੀਆ ਦੰਦੁ ਅਗਾਸ ਜਿਉ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
 ਤਾਰੇ ਮੰਡਲੁ ਸੰਤ ਜਨ ਧਰਮਸਾਲ ਸਚ ਖੰਡ ਵਸਾਇਆ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾਖਾਕ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਧੂ ਜਿਵੈ ਨਿਰਚਲ ਵਾਸੁ ਅਗਾਸੁ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ।
 ਸਭ ਤਾਰੇ ਚਉਫੇਰਿ ਫਿਰਾਇਆ ॥ - ੨੪/੩.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਸੁਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਅਤਿ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਕਹਤ ਨ ਆਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਗੰਧ ਪਰਮਦਭੁਤ ।
 ਸੀਤਲ ਕੇਮਲ ਪਰਸਤ ਬਨਿ ਆਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧ ਮਿਲਿ ਅਲਖ ਲਖਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅੰਗਿ ਅੰਗਿ ਕੋਟ ਸੈਛਾ ।
 ਮਾਇਆ ਕੈ ਦਿਖਾਵੈ ਸੋ ਤੋ ਅਨਤ ਨ ਧਾਵਈ ॥ ੧੫ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਮੈ ।
 ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਨੇ ਆਨ ਧਿਆਨ ਬਿਸਰਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਗੰਧ ਰਸ ਬਿਸਮ ਹੁਇ ।
 ਅਨਰਸ ਬਾਸਨਾ ਬਿਲਾਸ ਨ ਹਿਤਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਦਭੁਤ ਅਸਥਾਨ ।

ਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲ ਅਸਥਲ ਨ ਲੁਭਾਨੇ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਦੇਖ ।
 ਆਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਭ ਨਿਰਸ ਕਰਿ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥੧੯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਇਆ ਕੇ ਦਿਖਾਵੈ ਜਾਹਿ ।
 ਤਾਹਿ ਆਨ ਰੂਪ ਰੰਗ ਦੇਖੇ ਨਾਹੀ ਭਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਇਆ ਕੇ ਚਖਾਵੈ ਜਾਹਿ ।
 ਤਾਹਿ ਅਨਰਸ ਨਹੀਂ ਰਸਨਾ ਹਿਤਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਗੁ ਗਹਾਵੈ ਜਾਹਿ ।
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪਰਸਨ ਕਉ ਨ ਧਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਲਖ ਲਖਾਵੈ ਜਾਹਿ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਵਾਹੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੨੦॥

ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਮੈ ਨ ਪਾਇਐ ਬਰਨ ਤੇਸੇ ।
 ਖਟ ਦਰਸਨ ਮੈ ਨ ਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਹੈ ।
 ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਸਮਾਨਿ ਖਾਨ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਮੈ ਨ ਸਬਦ ਉਦੈਤ ਹੈ ।
 ਨਾਨਾ ਬਿਮਜਨਾਦਿ ਸੰਦ ਅੰਤਰਿ ਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ।
 ਸਕਲ ਸੁਗੰਧ ਮੈ ਨ ਗੰਧਿ ਸੰਧਿ ਹੋਤ ਹੈ ।
 ਉਸਨ ਸੀਤਲਤਾ ਸਪਰਸ ਅਪਰਸ ਨ ।
 ਗਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਤੁਲਿ ਓਤਪੋਤ ਹੈ ॥੧੯੫॥

ਰਵਿ ਸਸਿ ਦਰਸ ਕਮਲ ਕੁਮੁਦਨੀ ਹਿਤ ।
 ਝਮਤ ਝਮਰ ਮਨੁ ਸੰਜੋਗੀ ਬਿਓਗੀ ਹੈ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਗੁਰੁ ਚਰਨਕਮਲ ਰਸ ।
 ਮਧੁ ਮਕਰੰਦ ਰੋਗ ਰਹਤ ਅਰੋਗੀ ਹੈ ।
 ਨਿਹਚਲ ਮਕਰੰਦ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ।
 ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਕੈ ਲੋਗ ਮੈ ਅਲੇਗੀ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ ਪ੍ਰਜੋਗੀ ਹੈ ॥੨੬੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਕੀਨੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਦਮ ਨਿਰਉਦਮ ਉਕਤਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਹੁਇ ਦੁਬਿਧਾ ਭਰਮ ਥੋਏ ।
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗਹੇ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ।
 ਦਰਸਨ ਪਰਸਤ ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਥਕਤ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਿਪ੍ਰੀਤ ਹੈ ।
 ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ ।
 ਚਿਤ੍ਰ ਮੈ ਚਿਤੇਰਾ ਕੇ ਬਸੇਰਾ ਸਤਿ ਸਤਿ ਹੈ ॥੨੮੨॥

ਜਉ ਪੈ ਤੂੰਬਰੀ ਨ ਬੂਡੇ ਸਰਤ ਪਰਵਾਹ ਬਿਖੈ ।
 ਬਿਖ ਮੈ ਤਉ ਨ ਤਜਤ ਹੈ ਮਨ ਤੇ ।
 ਜਉ ਪੈ ਲਪਟੈ ਪਾਖਾਨ ਪਾਵਕ ਜਰੈ ਸੁਝੁ ।
 ਜਲ ਮੈ ਲੈ ਬੋਰਿਤ ਰਿਦੈ ਕਠੋਰਪਨ ਤੇ ।
 ਜਉ ਪੈ ਗੁਡੀ ਉਡੀ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ।
 ਬਰਕਤ ਮੇਹ ਬਾਚੀਐ ਨ ਬਾਲਕਨ ਤੇ ।
 ਤੈਸੇ ਰਿਪਿ ਸਿਪਿ ਭਾਉ ਦੁਤੀਆ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਖੇਲ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਨਾਹਿ ਕ੍ਰਿਤਘਨਿ ਤੇ ॥੪੭੮॥

ਨਿਸ ਦੁਰਿਮਤਿ ਹੁਇ ਅਧਰਮੁ ਕਰਮੁ ਹੇਤੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਸੁਰ ਸੁ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ ।
 ਦਿਨਕਰਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੈਤ ਸਭ ਕਿਛ ਸੂਝੈ ।
 ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਭੁਲੇ ਕ੍ਰਮਤ ਭਰਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਿਭਿ ਦੇਹ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਚਰਮ ਹੈ ।
 ਸੰਸਾਰੀ ਸੰਸਾਰੀ ਸੋਗਿ ਅੰਧ ਅੰਧ ਕੰਧ ਲਾਗੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧ ਪਰਮਾਰਥ ਮਰਮੁ ਹੈ ॥੪੭੯॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਿਲਿ ਬਹੁ ਬਰਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਬਨ ਚੰਦਲ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ ਅਗਨਿ ਧਾਤ ਜੋਈ ਸੋਈ ਦੇਖੀਅਤਿ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਜੋਤਿ ਕੰਚਨ ਧਰਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਮਿਟਤ ਨਹੀ ਕੁਟੇਵ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵ ਸੇਵ ਭੋਜਲ ਤਰਤ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਾਤਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਉਚਰਤ ਹੈ ॥੪੮੦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਮਨਮੁਖਿ (ਤੁਲਨਾ)

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਸੁਹੇਲੜਾ ਮਨਮੁਖ ਬਾਹਰ ਵਾਟ ਫਿਰੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਇਦਾ ਮਨਮੁਖ ਭਵਜਲ ਵਿਚਿ ਡੁਬੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰਿ ਮਨਮੁਖ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮਿ ਮਰੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਦੇ ਮਨਮੁਖਿ ਦੁਖ ਫਲੁ ਦੁਖ ਲਹੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਗਹ ਸੁਚਖਰੂ ਮਨਮੁਖਿ ਜਮ ਪੁਰਿ ਡੰਢੁ ਸਹੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਮਨਮੁਖਿ ਹਉਮੈ ਅਗਨਿ ਜਲੰਦੇ ।
 ਬੰਦੀ ਅੰਦਰਿ ਵਿਰਲੇ ਬੰਦੇ ॥ - ੫/੧੫.੧-੭

ਹੰਸੁ ਨ ਛਡੈ ਮਾਨਸਰ ਬਗੁਲਾ ਬਹੁ ਫਪੜ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ।
 ਕੋਇਲ ਬੋਲੈ ਅੰਬ ਵਣਿ ਵਣਿ ਵਣਿ ਕਾਉ ਕੁਬਾਉ ਸੁਖਾਵੈ ।

ਵਗ ਨ ਹੋਵਨਿ ਕੁਤੀਆਂ ਗਾਈਂ ਗੋਰਸੁ ਵੈਸੁ ਵਧਾਵੈ ।
 ਸਫਲ ਬਿਰਖ ਨਿਹਚਲ ਮਤੀ ਨਿਹਫਲ ਮਾਣਸ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵੈ ।
 ਅਗਿ ਤਤੀ ਜਲੁ ਸੀਅਲਾ ਸਿਰੁ ਉਚਾ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਮਨਮੁਖ ਮੂਰਖਿ ਆਪੁ ਗਣਾਵੈ ।
 ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉਂ ਹਰਾਵੈ ॥ - ੫/੧੯.੧-੭

ਸਾਵਣਿ ਵਣ ਹਰੀਆਵਲੇ ਵੁਠੈ ਸੁਕੈ ਅਕੁ ਜਵਾਹਾ ।
 ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਬਬੀਹੇ ਸ੍ਰਾਂਤਿ ਬੂੰਦ ਸਿਪ ਅੰਦਿਰ ਮੋਤੀ ਉਮਾਹਾ ।
 ਕਦਲੀ ਵਣਹੁ ਕਪੂਰ ਹੋਇ ਕਲਰਿ ਕਵਲੁ ਨ ਹੋਇ ਸਮਾਹਾ ।
 ਬਿਸੀਅਰ ਮੁਹਿ ਕਾਲਕੁਟ ਹੋਇ ਧਾਤ ਸੁਪਾਤ੍ਰ ਕੁਪਾਤ੍ਰ ਦੁਰਾਹਾ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਉਭੈ ਸਾਹਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮਨਮੁਖ ਬਦਰਾਹੀ ਬਦਰਾਹਾ ।
 ਮਨਮੁਖ ਟੋਟਾ ਗੁਰਮੁਖ ਲਾਹਾ ॥ - ੧੭/੪.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖਿ ਜਾਣੀਅਨਿ ਸਾਧ ਅਸਾਧ ਜਗਤ ਵਰਤਾਰਾ ।
 ਦੁਹ ਵਿਚਿ ਦੁਖੀ ਦੁਬਾਜਰੇ ਖਰਬੜ ਹੋਏ ਖੁਦੀ ਖੁਆਰਾ ।
 ਦੁਹੀਂ ਸਰਾਈਂ ਜਰਦ ਹੂ ਦਗੇ ਦੁਰਾਹੇ ਚੋਰ ਦੁਗਾਰਾ ।
 ਨਾ ਉਰਾਵਰੁ ਨ ਪਾਚੁ ਹੈ ਗੋਤੇ ਖਾਨਿ ਭਰਮੁ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ।
 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖਿ ਵਿਚਿ ਗੁਬਾਰਾ ।
 ਜੀਮਣੁ ਮਰਣੁ ਸਦਾ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ॥ - ੩੩/੧.੧-੬

ਗੁਛਾ ਹੋਇ ਪ੍ਰਿਕਾਨੁਆ ਕਿਉ ਵੜੀਐ ਦਾਖੈ ।
 ਅਕੈ ਕੇਰੀ ਖਖੜੀ ਕੋਈ ਅੰਬੁ ਨ ਆਖੈ ।
 ਗਹਣੇ ਜਿਉ ਜਰਪੇਸ ਦੇ ਨਹੀ ਸੋਇਨਾ ਸਾਖੈ ।
 ਫਟਕ ਨ ਪੁਜਨਿ ਹੀਰਿਆ ਓਇ ਭਰੇ ਬਿਆਖੈ ।
 ਧਉਲੇ ਦਿਸਨਿ ਛਾਹਿ ਦੁਧੁ ਸਾਦਹੁ ਗੁਣ ਗਾਖੈ ।
 ਤਿਉ ਸਾਧ ਅਸਾਧ ਪਰਖੀਅਨਿ ਕਰਤੂਤਿ ਸੁ ਭਾਖੈ ॥ - ੩੫/੧੭.੧-੬

ਅਜਯਾ ਅਧੀਨ ਤਾਕੈ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਭਈ ।
 ਗਰਬ ਕੈ ਸਿੰਘ ਦੇਹ ਮਰਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ।
 ਮੋਨਿ ਬੂਤ ਗਹੇ ਜੈਸੇ ਊਖ ਮੈ ਪਯੂਖ ਰਸ ।
 ਬਾਸ ਬਕਬਾਨੀ ਕੈ ਸੁਗੰਧਤਾ ਨ ਮਿਤ੍ਰ ਹੈ ।
 ਮੁਲ ਹੋਇ ਮਜੀਨ ਰੰਗ ਸੰਗ ਸੰਗਾਤੀ ਭਏ ।
 ਫੁਲ ਹੋਇ ਕੁਸੰਭ ਰੰਗ ਚੰਚਲ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਦਾਦਰ ਅਉ ਮੀਨ ਗਤਿ ।
 ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਮੋਹ ਚੌਹ ਕੈ ਬਚਿਤ੍ਰ ਹੈ ॥੧੩੨॥

ਜੈਸੇ ਕਰਪੂਰ ਮੈ ਉਡਤ ਕੇ ਸੁਭਾਉ ਤਾਤੇ ।
 ਅਉਰ ਬਾਸਨਾ ਨ ਤਾਕੈ ਆਗੇ ਠਹਾਰਵਈ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਕੈ ਸੁਬਾਸਨਾ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਸੁਰੰਧਤਾ ਸਕਲ ਸੈ ਸਮਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਿਲਤ ਸੁਬੰਗ ਸੰਗ ਰੰਗੁ ਰਾਖੈ ।
 ਅਗਨ ਜਰਾਇ ਸਬ ਰੰਗਨੁ ਮਿਟਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਵਿ ਸਸਿ ਸਿਵ ਸਕਤ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਸੰਜੋਗੀ ਬਿਓਗੀ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤੁ ਕੈ ਦਿਖਾਵਈ ॥੧੩੪॥

ਜੈਸੇ ਚਕਈ ਮੁਦਿਤ ਪੇਖਿ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਨਿਸਿ ।
 ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਦੇਖਿ ਰੂਪ ਮੈ ਪਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਾਚ ਮੰਦਰ ਮੈ ਮਾਨਸ ਅਨੰਦਮਈ ।
 ਸੰਨਪੇਖਿ ਆਪਾ ਆਪੁ ਭੂਜਿ ਕੇ ਮਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਵਿਸੁਤਿ ਜਮ ਰੂਪ ਅਉ ਧਰਮਰਾਇ ।
 ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕੈ ਭਾਉ ਭੈ ਕਰਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
 ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨਤ ਨ ਚੀਨਤ ਚਰਤ ਹੈ ॥੧੬੦॥

ਬਰਖਾ ਸੰਜੋਗ ਮੁਕਤਾਹਲ ਓਰਾ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ਤਉ ਕਹਾਵਈ ।
 ਓਰਾ ਬਰਖਤ ਜੈਸੇ ਧਾਨ ਪਾਸ ਕੇ ਬਿਨਾਸੁ ।
 ਮੁਕਤਾ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਸਭਾ ਸੋਭਾ ਪਾਵਈ ।
 ਓਰਾ ਤਉ ਬਿਕਾਰ ਧਾਰਿ ਦੇਖਤ ਬਿਲਾਇ ਜਾਇ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਮੁਕਤਾ ਜਿਉ ਨਹਿਰਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਰੈ ਨ ਦੁਰਾਵਈ ॥੧੬੩॥

ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ।
 ਸੋਈ ਤਉ ਅਸਾਧਿ ਸੰਗਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਬਿਕਾਰ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
 ਸੋਈ ਤਉ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਬਾਦੁ ਅਹੰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਅਸਨ ਬਸਨ ਕੈ ਮਹਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ।
 ਸੋਈ ਤਉ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ਬਿਕਮ ਅਹਾਰ ਹੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਹੁਇ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰ ਹੈ ॥੧੭੫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਚਰਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਲੋਚਨ ਅਛਤ ਅੰਧ ਕੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਕਠਿਨ ਕਪਾਟ ਸਨਬੰਧ ਹੈ ।

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਮੁਖਿ ਦੁਰਬਚਨ ਦੁਗੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਗ੍ਰਹ ਬਿਰੋਧ ਕ੍ਰੋਧ ਸੰਧਿ ਹੈ ॥੧੭੬॥

ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗਤਿ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
 ਕਾਮ ਚੇਸਟਾ ਸੰਜੋਗ ਜਤ ਸਤਵੰਤ ਹੈ ।
 ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਬਿਰੋਧ ਬਿਖੇ ਸਹਜ ਸੰਤੋਖ ਮੋਖ ।
 ਲੋਭ ਲਹਰੰਤਰ ਧਰਮ ਧੀਰ ਜੰਤ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦ੍ਰੋਹ ਕੇ ਅਰਥ ਪਰਮਾਰਥ ਸੈ ।
 ਅਹੰਮੇਵ ਟੇਵ ਦਇਆ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਸੰਤ ਹੈ ।
 ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੁਤਾ ਸੁਭਾਵ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਉ ਬਿਕਾਰ ਮੂਲ ਮੰਤ ਹੈ ॥੧੭੭॥

ਪਸੁਆ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਅੰਤਰਿ ਅੰਤਰੁ ਇਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੇ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
 ਪਸੁ ਹਰਿਹਾਉ ਕਹਿਓ ਸੁਨਿਓ ਅਨਸੁਨਿਓ ਕਰੈ ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੈ ਟੇਕ ਹੈ ।
 ਪਸੁਆ ਸਬਦ ਹੀਨ ਜਿਹਥਾ ਨ ਬੋਲਿ ਸਕੈ ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਬੋਲੈ ਬਚਨ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਨਿ ਸਮਝਿ ਬੋਲੈ ਬਿਬੇਕੀ ।
 ਨਾਤੁਰ ਅਚੇਤ ਪਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਹੂ ਮੈ ਟੇਕ ਹੈ ॥੨੦੦॥

ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਜੇਸੇ ਵੇਕਲੀ ਨਿਵਾਵੈ ਸੀਸੁ ।
 ਤਾਕੈ ਬਸਿ ਹੋਇ ਜਲੁ ਖੰਧਨ ਮੈ ਆਵਈ ।
 ਛਾਰਿ ਦੇਤ ਖੇਤ ਹੁਇ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਸਫਲ ਤਾਤੇ ।
 ਆਪਿ ਨਿਹਫਲ ਪਾਛੇ ਬੇਝ ਉਕਤਾਵਈ ।
 ਅਰਧ ਉਰਧ ਹੁਇ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਕੈ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਅਉ ਬਿਕਾਰ ਨ ਮਿਟਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਸੁਖ ਦੁਖ ਪਾਵਈ ॥੨੩੮॥

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਸੀਤਲ ਅਮਲ ਜੇਸੇ ।
 ਅਗਨਿ ਉਰਧ ਮੁਖ ਤਪਤ ਮਲੀਨ ਹੈ ।
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਲਿਲ ਬਰਨ ਸੋਈ ।
 ਸਿਆਮ ਅਗਨਿ ਸੂਬ ਬਰਨ ਛਬਿ ਛੀਨ ਹੈ ।
 ਜਲ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਫੁਲਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਦਗਧ ਕਰਤ ਸੁਖ ਹੀਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੀਨ ਹੈ ॥੨੯੬॥

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਮੇਵ ਕੈ ਅਸਾਧ ।
 ਸਾਧ ਸਤ ਧਰਮ ਦਇਆ ਰਬ ਸੰਤੋਖ ਕੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਧਸੰਗ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕੈ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਬਿਨੁ ।
 ਮੋਖ ਪਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਚੋਖ ਕੈ ।
 ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਚਿਤ ਹੰਸ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ।
 ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਘੀਰ ਨੀਰ ਸੋਖ ਪੋਖ ਕੈ ॥੨੮੭॥

ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਅਛਤ ਰਵਿ ਰਾਹ ਨ ਸਕਤ ਗੁਸਿ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਗੋਚਰੁ ਹੁਇ ਸੂਰਜਗ੍ਰਹਨ ਹੈ ।
 ਪਛਮ ਉਦੈਤ ਹੋਤ ਚੰਦ੍ਰਮੈ ਨਮਸਕਾਰ ।
 ਪੂਰਬ ਸੰਜੋਗ ਸਸਿ ਕੋਤ ਖੇਤ ਹਨਿ ਹੈ ।
 ਕਾਸਟ ਮੈ ਅਗਨਿ ਮਗਨ ਚਿਰੰਕਾਲ ਰਹੈ ।
 ਅਗਨਿ ਮੈ ਕਾਸਟ ਪਰਤ ਹੀ ਦਹਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਸਿਵ ਸਕਤ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਕੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਸਹ ਸਹਨ ਹੈ ॥੨੮੮॥

ਸਾਧ ਕੀ ਸੁਜਨਤਾਈ ਪਾਹਨ ਕੀ ਰੇਖ ਪ੍ਰੀਤਿ ।
 ਬੈਰ ਜਲ ਰੇਖ ਹੁਇ ਬਿਸੇਖ ਸਾਧ ਸੰਗ ਮੈ ।
 ਦੁਰਜਨਤਾ ਅਸਾਧ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਲ ਰੇਖ ਅਰੁ ।
 ਬੈਰੁ ਤਉ ਪਾਖਾਨ ਰੇਖ ਸੋਖ ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੈ ।
 ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਗਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਿਪਰੀਤਿ ।
 ਸੂਰਸਰੀ ਜਲ ਬਾਰੂਨੀ ਸਰੂਪ ਜਲ ਗੰਗ ਮੈ ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਅਜਯਾ ਸਰਪ ਗਤਿ ।
 ਉਪਕਾਰੀ ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ਢੰਗ ਹੀ ਕੁਢੰਗ ਮੈ ॥੨੮੯॥

ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗਤਿ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
 ਕਾਸਟ ਅਗਨਿ ਗਤਿ ਟੇਵ ਨ ਟਰਤ ਹੈ ।
 ਅਜਯਾ ਸਰਪ ਜਲ ਗੰਗ ਬਾਰੂਨੀ ਬਿਧਾਨ ।
 ਸਨ ਅਉ ਮਜੀਠ ਖਲ ਪੰਡਿਤ ਲਰਤ ਹੈ ।
 ਕੰਟਕ ਪੁਰਪ ਸੈਲ ਘਟਿਕਾ ਸਨਾਹ ਸਸਤ੍ਰ ।
 ਹੰਸ ਕਾਗ ਬਗ ਬਿਆਪ ਮ੍ਰਿਗ ਹੋਇ ਨਿਬਰਤ ਹੈ ।
 ਲੇਸਟ ਕਨਿਕ ਸੀਪ ਸੋਖ ਮਧੁ ਕਾਲਕੂਟ ।
 ਸੁਖ ਦੁਖਦਾਇਕ ਸੰਸਾਰ ਬਿਚਰਤ ਹੈ ॥੨੯੦॥

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਸੀਤਲ ਅਮਲ ਜੈਸੇ ॥
 ਅਗਨਿ ਉਰਧ ਮੁਖ ਤਪਤ ਮਲੀਨ ਹੈ ।
 ਸਫਲ ਹੁਇ ਆਂਬ ਝਕੇ ਰਹਤ ਹੈ ਚਿਰੰਕਾਲ ।

ਨਿਵੈ ਨ ਅਰਭੁ ਤਾਂਤੇ ਆਰਬਲਾ ਛੀਨ ਹੈ ।
 ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸ ਜੈਸੇ ਬਾਸੀਐ ਬਨਾਸਪਤੀ ।
 ਬਾਸੁ ਤਉ ਬਡਾਈ ਬੁਝਿਓ ਸੰਗ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਕੈ ।
 ਸਨ ਅਉ ਮਜੀਠ ਗਤਿ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਕੀਨ ਹੈ ॥੩੦੬॥

ਬੂੰਦ ਬੂੰਦ ਬਰਖ ਪਨਾਰੇ ਬਹਿ ਚਲੇ ਜਲੁ ।
 ਬਹੁਰਿਓ ਉਮਾਗਿ ਬਹੇ ਬੀਬੀ ਬੀਬੀ ਆਇਕੈ ।
 ਤਾਤੇ ਨੇਰਾ ਨੇਰਾ ਭਰਿ ਚਲਤ ਚਤਰਫੁੰਟ ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਰਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿ ਮਿਲਤ ਹੈ ਜਾਇਕੈ ।
 ਸਰਿਤਾ ਸਕਲ ਜਲ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਿ ।
 ਸੰਗਮ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੋਤ ਸਮਤ ਸਮਾਇਕੈ ।
 ਜਾਮੇ ਜੈਸੀਐ ਸਮਾਈ ਤੈਸੀਐ ਮਹਿਮਾ ਬਡਾਈ ।
 ਓਛੈ ਅਉ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਬੁਝੀਐ ਬੁਲਾਇਕੈ ॥੩੦੭॥

ਬਿਆਹੁ ਸਮੇ ਜੈਸੇ ਦੁਹੂੰ ਓਰ ਗਾਈਅਤਿ ਗੀਤ ॥
 ਏਕੈ ਹੁਇ ਲਭਤਿ ਏਕੈ ਹਾਨਿ ਕਾਨਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਦੁਹੂੰ ਦਲ ਬਿਧੈ ਜੈਸੇ ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨ ਤਾਨ ॥
 ਕਾਹੁ ਕਉ ਜੈ ਕਾਹੁ ਕਉ ਪਰਾਜੈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਦੁਹੂੰ ਕੁਲਿ ਸਰਿਤਾ ਮੇ ਭਰਿ ਨਾਉ ਚਲੈ ॥
 ਕੋਉ ਮਾਝਿਧਾਰਿ ਕੋਉ ਪਾਰਿ ਪਰਵਾਨੀਐ ।
 ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਕਰਮ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ॥
 ਉਚ ਨੀਚ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਸਿਧ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੩੦੮॥

ਪਾਹਨ ਕੀ ਰੇਖ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰੈ ॥
 ਟਰੈ ਨ ਸਨੇਹੁ ਸਾਧ ਬਿਗ੍ਰਹੁ ਅਸਾਧ ਕੋ ।
 ਜੈਸੇ ਜਲ ਮੈਲਕੀਰ ਧੀਰ ਨ ਧਰਤਿ ਤਤ ।
 ਅਧਮ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਉ ਬਿਰੁਧ ਜੁਧ ਸਾਧ ਕੋ ।
 ਬੇਹਰਿ ਉਖਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਅਉ ਬਿਕਾਰੀ ॥
 ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਵ ਸਾਧ ਅਧਮ ਉਪਾਧ ਕੋ ॥
 ਗੁੰਜਾਫਲ ਮਾਨਕ ਸੰਸਾਰਿ ਤੁਲਾਧਾਰਿ ਬਿਧੈ ॥
 ਤੇਲਿ ਕੇ ਸਮਾਨਿ ਮੇਲ ਅਲਪ ਅਗਾਧਿ ਕੋ ॥੩੦੯॥

ਕਉਆ ਜਉ ਮਰਾਲ ਸਭਾ ਜਾਇ ਬੈਠੇ ਮਾਨਸਰ ॥
 ਦੁਚਿਤ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਆਸ ਦੁਰਗੰਧ ਕੀ ।
 ਸੁਾਨ ਜਿਉ ਬੈਠਾਈਐ ਸੁਭਗ ਪ੍ਰਜੰਗ ਪਾਰ ॥
 ਤਿਆਗਿ ਜਾਇ ਚਾਕੀ ਚਾਟੇ ਹੀਨ ਮਤ ਅੰਧ ਕੀ ।
 ਗਰਧਬ ਅੰਗ ਅਰਗਜਾ ਜਉ ਲੇਪਨ ਕੀਜੈ ।
 ਲੋਟਤ ਭਸਮ ਸੰਗਿ ਹੈ ਕੁਟੇਵ ਕੰਧ ਕੀ ।

ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚੀਤਿ ॥
ਮਨਸਾ ਉਪਾਧ ਅਪਰਾਧ ਸਨਬੰਧ ਕੀ ॥੩੮੬॥

ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਗੜਿ ਗੜਿ ਸਸਤ੍ਰ ਧਨਖ ਬਾਨ ।
ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਗੜਿ ਗੜਿ ਬਿਬਿਧਿ ਸਨਾਹ ਜੀ ।
ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਗੋਰਸ ਦੁਗਧ ਦਧ ਘ੍ਰਿਤ ਨਿਤ ।
ਕੋਊ ਬੇਚੈ ਬਾਰੁਨੀ ਬਿਖਮ ਸਮ ਚਾਹ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਿਕਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
ਬਿਖਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨ ਦੇਖੇ ਅਵਗਾਹ ਜੀ ।
ਆਤਮਾ ਅਚੇਤ ਪੰਛੀ ਧਾਵਤ ਚਤੁਰਕੁੰਟ ।
ਜੈਸੇ ਈ ਬਿਰਖ ਬੈਠੇ ਚਾਖੇ ਫਲ ਤਾਹ ਜੀ ॥੩੮੭॥

ਪ੍ਰਗਟਿ ਸੰਸਾਰ ਬਿਬਿਚਾਰ ਕਰੈ ਗਨਿਕਾ ਪੈ ।
ਤਾਹਿ ਲੋਗ ਬੇਦ ਅਰੁ ਗਿਆਨ ਕੀ ਨ ਕਾਨਿ ਹੈ ।
ਕੁਲਾਬਧੁ ਛਾਡਿ ਭਰਤਾਰ ਆਨ ਦੁਆਰ ਜਾਇ ।
ਲਾਛਨੁ ਲਗਾਵੈ ਕੁਲ ਅੰਕੁਸ ਨ ਮਾਨਿ ਹੈ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਬਗ ਧਿਆਨ ਆਨ ਸਰ ਫਿਰੈ ।
ਮਾਨਸਰ ਛਾਡੈ ਹੰਸੁ ਬੰਸੁ ਮੈ ਅਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖ ਦੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ।
ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਲੋਪ ਨਿਰਲੇਪੁ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥੩੮੮॥

ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਇ ਪੇਖੈ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਚਕਈ ਜਿਉਂ ਨਿਸ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਆਪਾ ਆਪ ਚੀਨ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
ਬੈਰ ਭਾਇ ਪੇਖਿ ਪਰਛਾਈ ਕੂਪੰਤਰਿ ਪਰੈ ।
ਸਿੰਘੁ ਦੁਰਮਤਿ ਲਗਿ ਦੁਬਿਧਾ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
ਗਊ ਸੂਤ ਅਨੇਕ ਏਕ ਸੰਗ ਹਿਲਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ।
ਸ੍ਰਾਨ ਆਨ ਦੇਖਤ ਬਿਰੁਧ ਜੁਧ ਠਾਨੀਐ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖ ਚੰਦਨ ਅਉਬਾਸ ਬਿਧਿ ।
ਬਰਨ ਕੇ ਦੇਖੀ ਬਿਕਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੩੮੯॥

ਜੈਸੇ ਚੂਨੇ ਖਾਡ ਸ੍ਰੇਤ ਏਕਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ।
ਪਾਈਐ ਤੈ ਸ੍ਰਾਦ ਰਸ ਰਸਨਾ ਕੈ ਚਾਖੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਪੀਤ ਬਰਨ ਹੀ ਹੇਮ ਅਰ ਪੀਤਰ ਹੈ ।
ਜਾਨੀਐ ਮਰਤ ਪਾਰਖਦ ਅਗੁ ਰਾਖੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਕਊਆ ਕੋਕਿਲਾ ਹੈ ਦੇਨੇ ਖਗ ਸਜਾਮ ਤਨ ।
ਬੂਝੀਐ ਅਸੁਭ ਸੁਭ ਸਬਦ ਸੁ ਭਾਖੀਐ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਚਿਹਨ ਕੈ ਸਮਾਨ ਹੋਤ ।
ਕਰਨੀ ਕਰਤੂਤ ਲਗ ਲਛਨ ਕੈ ਲਾਖੀਐ ॥੩੯੦॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ/ਗੁਰਸਿਖੀ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਸਿਖੀ/ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ'

ਗੁਰਮੁਖਿ-ਵੰਸ਼

ਗੁਰਸਿਖ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਤਿਗੁਰ ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰੁ ਜਾਣੀ । - ੨੬/੨੭.੭

ਸਤਿਗੁਰ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਹੰਸ ਵੰਸੁ ਨਿਬਹੰਦਾ । - ੨੬/੨੮.੬

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰਸਿਖ ਵੰਸੁ ਹੈ ਧੰਨੁ ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਧਿ ਖਣੀ ॥ - ੨੭/੨੩.੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਮਨਮੁਖਿ ਠਗ ਬਗ ਵੰਸ ਹਤਿਆਰਾ । - ੩੦/੩-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਅਡੋਲਾ । - ੩੦/੪.੨

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੰਸੀ ਪਰਮਹੰਸ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਸੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ । - ੩੮/੧੮.੬

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਮੇਵ ਕੈ ਅਸਾਧ ।
ਸਾਧ ਸਤ ਧਰਮ ਦਇਆ ਰਥ ਸੰਤੋਖ ਕੈ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਧਸੰਗ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ।
ਦੁਰਮਤਿ ਕੈ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਦੁਖ ਦੇਖ ਕੈ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਬਿਨੁ ।
ਮੋਖ ਪਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਚਿਤ ਚੇਖ ਕੈ ।
ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਚਿਤ ਹੰਸ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ।
ਦੁਕ੍ਰਿਤ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਖੀਰ ਨੀਰ ਸੋਖ ਪੋਖ ਕੈ ॥੨੮॥

ਮੀਨ ਕਉ ਨ ਸੁਰਤਿ ਜਲ ਕਉ ਸਬਦ ਗਿਆਨੁ ।
ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਇ ਨ ਸਕਤ ਜਲੁ ਮੀਨ ਕੀ ।
ਸਰ ਸਰਿਤਾ ਅਥਾਹ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਸੈ ।
ਗੁਸੈ ਲੋਹ ਰਾਖਿ ਨ ਸਕਾ ਮਤਿ ਹੀਨ ਕੀ ।
ਜਲੁ ਬਿਨੁ ਤਰਫਿ ਤਜਤ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰਾਨ ਮੀਨ ।
ਜਾਨਤ ਨ ਪੀਰ ਨੀਰ ਦੀਨਤਾਈ ਦੀਨ ਕੀ ।
ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੀਨ ਕੁਲ ਦ੍ਰਿੜ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਬੰਸ ਪ੍ਰਿਗੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਧੀਨ ਕੀ ॥੩੧॥

ਗੁਰ-ਮੂਰਤਿ

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕਰਿ ਧਿਆਨ ਸਦਾ ਹਜੂਰ ਹੈ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਗਿਆਨੁ ਨੇਤਿ ਨ ਦੂਰ ਹੈ । - ੩/੧੦.੧-੨

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਮੁਸਤਾਕੁ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵਣਾ । - ੩/੧੯.੨

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਦਰਿ ਸੂਰਜੁ ਸੁਝੈ । - ੭/੧੯.੧

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅਬਿਗਤੁ ਅਬਿਨਾਸੀ । - ੯/੧.੧

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਸਣੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ । - ੧੧/੨.੫

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਨਾਉ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ।

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਸਚੁ ਥਾਉ ਧਿਆਨੁ ਧਰਾਇਆ । - ੨੨/੧੦.੧-੨

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ । - ੨੪/੧੧.੩

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ । - ੨੪/੨੫.੭

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਪਿਆਨੁ ਧਰਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਦਿਖਾਇਆ । - ੨੫/੨.੨

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਸਰਿ ਪਰਵਾਣਾ । - ੩੨/੨.੫

ਗੁਰੂ

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨਾ ਨ ਸੋਝੀ ਪਾਈ ॥ - ੧/੯.੮

ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਨਾ ਨ ਸਹਸਾ ਜਾਵੈ ॥ - ੧/੧੦.੮

ਬਿਨੁ ਸਰਨੀ ਨਹਿ ਕੋਇ ਤਰਾਇਆ ॥ - ੧/੧੧.੮

ਸਤਿਗੁਰੁ ਥਾਊ ਨ ਬੁਝੀਐ ਜਿਚਰੁ ਧਰੇ ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰਾ ।

ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਇਕੁ ਹੈ ਸਚਾ ਸਾਰੁ ਜਗਤੁ ਬਣਜਾਰਾ । - ੧/੧੭.੬-੭

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ।

ਦਰਿ ਢਾਢੀ ਦਰਵਾਨੁ ਚਵੈ ਗੁਰਬਾਣੀਐ । - ੩/੩.੫-੬

ਸਬਦੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਵਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ । - ੩/੪.੧

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਪਿ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵਈ ।
 ਦੇਖੈ ਬਾਪਿ ਉਥਾਪਿ ਜਿਉ ਤਿਸੁ ਭਾਵਈ ।
 ਲੇਖੁ ਨ ਪੁੰਨਿ ਨ ਪਾਪਿ ਉਪਾਇ ਸਮਾਵਈ ।
 ਲਾਗੁ ਵਹੁ ਨ ਸਰਾਪੁ ਨ ਆਪ ਜਣਾਵਈ ।
 ਗਾਵੈ ਸਬਦੁ ਅਲਾਪਿ ਅਕਥੁ ਸੁਣਾਵਈ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਜਪੁ ਜਾਪਿ ਨ ਜਗਤੁ ਕਮਾਵਈ ।
 ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਪਰਤਾਪਿ ਆਪੁ ਗਵਾਵਈ ।
 ਲਾਹੇ ਤਿੰਨੇ ਤਾਪਿ ਸੰਤਾਪ ਘਟਾਵਈ ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨ ਧੂਪਿ ਨਿਜਘਰਿ ਆਵਈ ॥ - ੩/੨.੧-੬

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਲੀਐ ।
 ਪੂਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਸਬਦਿ ਸਮਾਲੀਐ । - ੩/੮.੧-੨

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਇਦਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਕਰੈ ਤਬੀਬੀ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਮਨੀਬੀ । - ੭/੩.੫-੬

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੈ । - ੮/੧੮.੪

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਮਵਾਸਾ ਗੋਈ । - ੫/੧੨.੬

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਸਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਡੀ ਰਾਹੁ ਚਲੰਦੇ । - ੫/੨੦.੫

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣਾ । - ੫/੨੧.੬

ਗੁਰਾ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ - ੮/੧੩.੮

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਿਨੁ ਅੰਤਿ ਖੁਆਰੀ ॥ - ੮/੧੫.੭

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਆਵਣ ਜਾਣੇ ॥ - ੮/੧੮.੯

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਦੇ ਪਰਮਾਤਮੁ ਦੇਖੈ । - ੯/੧੦.੧

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਤਿਸੈ ॥ - ੯/੧੧.੬

ਪਸੁ ਪਰੇਤਹੁ ਦੇਵ ਕਰਿ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ । - ੧੦/੧੫.੬

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹਾਂ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਜੁਹਾਰੀ । - ੧੧/੧.੧

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨਿ ਸਿਮਰਣਿ ਸਚਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਖ ਰਖੈ ਨਿਰਬਾਣੈ । - ੧੧/੧੫.੮

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥ - ੧੧/੧੭.੯

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥ - ੧੧/੨੯.੮

ਸਉਦਾ ਇਕਤੁ ਹਟਿ ਹੈ ਸਾਹੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ।

ਅਉਗੁਣ ਲੈ ਗੁਣ ਵਿਕਣੈ ਵਚਨੈ ਦਾ ਸੂਰਾ ।

ਸਫਲੁ ਕਰੈ ਸਿੰਮਲੁ ਬਿਰਖੁ ਸੋਵਰਨੁ ਮਨੂਰਾ । - ੧੨/੨੧.੧-੩

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਨਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣੀਐ । - ੧੪/੧.੧

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।

ਅਨਹਦੁ ਸਬਦੁ ਅਵੇਸਿ ਅਘੜੁ ਘੜਾਇਆ ।

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਵੇਸਿ ਅਪਿਓ ਪੀਆਇਆ ।

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਉਪਦੇਸਿ ਸਚੁ ਦਿੜਾਇਆ । - ੧੪/੩.੧-੪

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਕੂੜੇ ਬਾਦਿਸਾਹ ਦੁਨੀਆਵੇ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾਥਾ ਨਾਥੁ ਹੈ ਹੋਇ ਨਉਂ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਨਿਥਾਵੇ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੁ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਹੋਰੁ ਦਾਤੇ ਫਿਰਦੇ ਪਾਛਾਵੇ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਕਹਿ ਕਰਤੂਤਿ ਨਿਨਾਵਨਿ ਨਾਵੇ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਹੈ ਹੋਰੁ ਸਾਹ ਅਵੇਸਾਹ ਉਚਾਵੇ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਵੈਦੁ ਹੈ ਹੋਰੁ ਵੈਦੁ ਸਭ ਕੈਦ ਕੂੜਾਵੇ ।

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਭਿ ਨਿਗੋਸਾਵੈ ॥ - ੧੫/੧.੧-੭

ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੀਰਥੁ ਜਾਣੀਐ ਅਨਸਨਿ ਤੀਰਥ ਸਰਣੀ ਆਏ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਉ ਅਭੇਉ ਹੈ ਹੋਰੁ ਦੇਵ ਗੁਰੁ ਸੇਵ ਤਰਾਏ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿਐ ਲਖ ਪਾਰਸ ਪਾ ਖਾਕੁ ਸੁਹਾਏ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਰਿਜਾਤੁ ਪਾਰਜਾਤ ਲਖ ਸਫਲ ਧਿਆਏ ।

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਸਿਖ ਸੁਣਾਏ ।

ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਚਿੰਤਾਮਣੀ ਅਚਿੰਤ ਕਰਾਏ ।

ਵਿਣੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਦੂਜੈ ਭਾਏ ॥ - ੧੫/੨.੧-੭

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਜੂਨਿ ਭਵੰਦਾ ॥ - ੧੫/੪.੭

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਰੋਵਨਿ ਧਾਹੀ ॥ - ੧੫/੬.੭

ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਜਾਇ ਜਮਾਣੈ ॥ - ੧੫/੭.੭

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਕਉਣੁ ਫੁਡਾਵੈ ॥ - ੧੫/੯.੭

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਹੀ ॥ - ੧੫/੧੦.੭

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਏ ॥ - ੧੫/੧੧.੭

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਹਰਿ ਨ ਪਰਚੇ ॥ - ੧੫/੧੨.੭

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਡਾਂਗ ਡੰਗੂਸੇ ॥ - ੧੫/੧੩.੮

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਜਮਪੁਰਿ ਜਾਏ ॥ - ੧੫/੧੪.੮

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਮੋਹਿਆ ਮਾਇਆ ॥ - ੧੫/੧੮.੮

ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਗਰਭ ਵਸੇਰੇ ॥ - ੧੫/੧੯.੮

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁ ਤਖਤੁ ਸੁਹੇਲਾ । - ੧੮/੨੦.੧

ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਸਗਾਹ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ।

ਗਹਰਿ ਗੰਭੀਰ ਅਥਾਹ ਹਾਥਿ ਨ ਆਣੀਐ ।

ਬੁੰਦ ਲਖ ਪਰਵਾਹ ਹੁਲਾਸ ਵਾਣੀਐ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ।

ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਰਾਹੁ ਬਿਅੰਤੁ ਜੁਹਾਣੀਐ ।

ਲਉਬਾਲੀ ਦਰਗਾਹ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣੀਐ ।

ਵਡਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੀਐ ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੇ ਵਾਹੁ ਹੋਇ ਹੈਰਾਣੀਐ ॥ - ੨੨/੧੭.੧-੮

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਿਰੰਦਾ ।

ਸਚੈ ਤਖਤਿ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡਿ ਵਸੰਦਾ ।

ਸਚੁ ਫੁਰਮਾਣੁ ਨੀਸਾਣੁ ਸਚੁ ਸਚਾ ਹੁਕਮੁ ਨ ਮੂਲਿ ਫਿਰੰਦਾ ।

ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਟਕਸਾਲ ਸਚੁ ਗੁਰ ਤੇ ਗੁਰ ਹੁਇ ਸਬਦ ਮਿਲੰਦਾ । - ੨੬/੧.੧-੪

ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਜਾਣੀਐ ਸਚੇ ਸਚਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ । - ੨੬/੨.੧

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੁ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਅਮੋਲੁ ਦਿਵਾਇਆ । - ੨੬/੪.੧

ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਵਡੇ ਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ । - ੨੬/੫.੧

ਗੁਰੁ ਦਰੀਆਉ ਅਮਾਉ ਹੈ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮਾਉ ਕਰੰਦਾ ।
ਇਕਸ ਇਕਸ ਦਰੀਆਉ ਵਿਚਿ ਲਖ ਤੀਰਥ ਦਰੀਆਉ ਵਹੰਦਾ । - ੨੬/੧੩.੧-੨

ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਾਣੀਐ ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਠਾਣੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਪੂਰੇ ਪੂਰਾ ਤੋਲੁ ਹੈ ਘਣੈ ਨ ਵਧੈ ਘਣਾਇ ਵਧਾਇਆ । - ੨੬/੧੬.੧-੨

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਗੁਣ ਕਰਿ ਬਖਸੈ ਅਵਗੁਣਿਆਰੇ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਵੈਦੁ ਹੈ ਪੰਜੇ ਰੋਗ ਅਸਾਧ ਨਿਵਾਰੇ ।
ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਗੁਰੁਦੇਉ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਦੋਖੀ ਬੇਮੁਖ ਤਾਰੇ ।
ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਿਰਵੈਰੁ ਹੈ ਸੁਖ ਦੇ ਮੇਲਿ ਲਏ ਦੁਖਿਆਰੇ ।
ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਨਿਰਭਉ ਸਦਾ ਜਨਮ ਮਰਣ ਜਮ ਡਰੇ ਉਤਾਰੇ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ਹੈ ਵਡੇ ਅਜਾਣ ਮੁਗਧ ਨਿਸਤਾਰੇ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਗੂ ਜਾਣੀਐ ਬਾਹ ਪਕੜਿ ਅੰਧਲੇ ਉਧਾਰੇ ।
ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ਸਦ ਬਲਿਹਾਰੇ ॥ - ੨੬/੧੯.੧-੮

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿਐ ਕੰਚਨੁ ਕਰੈ ਮਨੁਰ ਮਲੀਣਾ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਾਵਨੁ ਚੰਦਨੇ ਵਾਸੁ ਸੁਵਾਸੁ ਕਰੈ ਲਾਖੀਣਾ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਰਿਜਾਤੁ ਸਿੰਮਲੁ ਸਫਲੁ ਕਰੈ ਸੰਗਿ ਲੀਣਾ ।
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਾਗਰੁ ਹੰਸੁ ਜਲਹੁ ਦੁਧੁ ਪੀਣਾ ।
ਗੁਰੁ ਤੀਰਥੁ ਦਰੀਆਉ ਹੈ ਪਸ਼ੂ ਪਰੇਤ ਕਰੈ ਪਰਥੀਣਾ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੰਦੀਛੋੜੁ ਹੈ ਜੀਵਣ ਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਓਡੀਣਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨ ਅਪਤੀਜੁ ਪਡੀਣਾ ॥ - ੨੬/੨੦.੧-੭

ਗੁਰਸਿਖ ਵੰਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰੁ ਜਾਣੀ । - ੨੬/੨੭.੭

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਗੁਰਸਿਖ ਪਰਖੈ । - ੨੭/੧੩.੫

ਵਾਸਿ ਸੁਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਕਰਿ ਸਿੰਮਲਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਲਾਏ ।
ਪਾਰਸ ਹੋਇ ਮਨੁਰੁ ਮਲੁ ਕਾਗਰੁ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਕਰਵਾਏ ।
ਪਸ਼ੂ ਪਰੇਤਹੁ ਦੇਵ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਵ ਸੇਵ ਭੈ ਪਾਏ ।
ਸਭ ਨਿਧਾਨ ਰਖਿ ਸੰਖ ਵਿਚਿ ਹਰਿ ਜੀ ਲੈ ਲੈ ਹਰਿ ਵਜਾਏ ।
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਆਖੀਐ ਭਗਤਿ ਵਡਲ ਹੋਇ ਆਪੁ ਫਲਾਏ ।
ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਕਰੇ ਜਗ ਅਵਗੁਣ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਗੁਰ ਭਾਏ ।
ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਜਗ ਵਿਚਿ ਆਏ ॥ - ੨੮/੧੧.੧-੭

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸਰੁ ਏਕੁ ਜਾਣਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇ ਉਪਾਏ । - ੨੯/੩.੫

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੋਈ । - ੨੯/੧੭.੧

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਰਾਧਿਆ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਗੁਰੁ ਰੂਪੁ ਮੁਰਾਰਾ ।
ਭਵਸਾਗਰੁ ਗੁਰਿ ਸਾਗਰ ਤਾਰਾ ॥ - ੨੯/੧੮.੬-੭

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰਾਲਾ ।
ਜਾਣਹੁ ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਕੀ ਸਚੀ ਧਰਮਸਾਲਾ । - ੩੪/੧.੧-੨

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸੇਵਿ ਕੈ ਨਿਧਿ ਸਭਨਾਂ ਪਾਈ । - ੩੪/੯.੫

ਭੰਡਲ ਭੂਸੇ ਭੁਲਿਆਂ ਭਵਜਲ ਭਰਨਾਲਾ ।
ਇਕਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਾਹਰੇ ਸਭਿ ਆਲ ਜੰਜਾਲਾ ॥ - ੩੪/੧੮.੫-੬

ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਗੁਰੁ ਆਖੀਐ ਸਚਿ ਸਚੁ ਜਿਵਾਣੈ ॥ - ੩੬/੨੦.੬

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸੈ । - ੩੯/੧੨.੧

ਸਚੁ ਵਿਚਿ ਵਰਤੈ ਸਿਖ ਸੰਤ ਇਕੋਤਰ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
ਸਦਾ ਸਦੀਵ ਦੀਵਾਣ ਜਿਸੁ ਅਸਥਿਰ ਸਦਾ ਨ ਆਵੈ ਜਾਸੀ ।

ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਸਤਿਗੁਰੁ ਵਿਰਲਾ ਕੋ ਗੁਰਸਬਦ ਸਮਾਸੀ ।

ਗੁਰਾਂ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬਿਰੁ ਗੁਰੁ ਰਹਾਸੀ । - ੪੦/੨੧.੧-੯

ਦਰਸਨ ਦੇਖਤ ਹੀ ਸੁਧਿ ਕੀ ਨ ਸੁਧਿ ਰਹੀ ।
ਬੁਧਿ ਕੀ ਨ ਬੁਧਿ ਰਹੀ ਮਤਿ ਮੈ ਨ ਮਤਿ ਹੈ ।
ਸੁਰਤਿ ਮੈ ਨ ਸੁਰਤਿ ਅਉ ਧਿਆਨ ਮੈ ਨ ਧਿਆਨੁ ਰਹਿਓ ।
ਗਿਆਨ ਮੈ ਨ ਗਿਆਨ ਰਹਿਓ ਗਤਿ ਮੈ ਨ ਗਤਿ ਹੈ ।
ਧੀਰਜੁ ਕੋ ਧੀਰਜੁ ਗਰਬ ਕੋ ਗਰਬੁ ਗਇਓ ।
ਰਤਿ ਮੈ ਨ ਰਤਿ ਰਹੀ ਪਤਿ ਰਤਿ ਪਤਿ ਮੈ ॥
ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ।
ਅਸੁਚਰਜੈ ਅਸਚਰਜ ਅਤਿ ਅਤਿ ਮੈ ॥੯॥

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬੀਸ ਇਕਈਸ ਈਸ ।
ਇਤ ਤੇ ਉਲੰਘਿ ਉਤ ਜਾਣਿ ਨਹਰਾਵਈ ।
ਚਰਮ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੂਦ ਪੇਖੈ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਕੈ ।

ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਉਨਮਨੀ ਸੁਖ ਪਾਵਈ ।
 ਸੁਰਤਿ ਸੰਕੋਚਤ ਹੀ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਬੋਲਿ ।
 ਨਾਦ ਬਾਦ ਪਰੈ ਅਨਹਤ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ।
 ਬਦਨ ਬਿਸਰਜਤ ਅਨਰਸ ਰਹਿਤ ਹੁਇ ।
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅਪਿਣ ਪੀਆਵਈ ॥੧੧॥

ਜਉ ਲਉ ਅਨਰਸ ਬਸ ਤਉ ਲਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ ।
 ਜਉ ਲਉ ਅਨਰਸ ਆਪਾ ਆਪੁ ਨਹੀ ਦੇਖੀਐ ।
 ਜਉ ਲਉ ਆਨ ਗਿਆਨ ਤਉ ਲਉ ਨਹੀ ਅਧਿਆਤਮ ਗਿਆਨ ।
 ਜਉ ਲਉ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨ ਅਨਾਹਦ ਬਿਸੇਖੀਐ ।
 ਜਉ ਲਉ ਅਹੰਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਹੋਇ ਨ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ।
 ਜਉ ਲਉ ਨ ਲਖਾਵੈ ਤਉ ਲਉ ਅਲਖ ਨ ਲੇਖੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ਏਕ ਏਕ ਭੋਖੀਐ ॥੧੨॥

ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਿਮਾੰਡ ਕੇ ਨਿਵਾਸ ਜਾਸੁ ।
 ਮਾਨਸ ਅਉਤਾਰ ਧਾਰ ਦਰਸ ਦਿਖਆਏ ਹੈ ।
 ਜਾਕੇ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ ਅਕਾਰ ਹੈ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ।
 ਸ੍ਰੀਮੁਖ ਸਬਦ ਗੁਰ ਸਿਖਨੁ ਸੁਨਾਏ ਹੈ ।
 ਜਗ ਭੋਗ ਨਈਬੇਦ ਜਗਤ ਭਗਤ ਜਾਹਿ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਗੁਰਸਿਖਨ ਲਡਾਏ ਹੈ ।
 ਨਿਗਮ ਸੇਖਾਦਿ ਕਬਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਰਿ ।
 ਪੂਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਸਿਖਨੁ ਲਖਾਏ ਹੈ ॥੧੩॥

ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਕੈ ਅਲਖ ਅਬਿਗਤ ਗਤਿ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈ ।
 ਸਰਗੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਰਸ ਕੈ ਧਿਆਨ ਰੂਪ ।
 ਅਕੁਲ ਅਕਾਲ ਗੁਰਸਿਖਨੁ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦ ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ।
 ਸਬਦਬੋਧੀ ਗੁਰ ਸਿਖਨੁ ਸੁਨਾਏ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਮਧੁਕਰ ਗਤਿ ਲਪਟਾਏ ਹੈ ॥੧੪॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬਿਰਖ ਬਿਬਾਰ ਧਾਰ ।
 ਮੁਲਖੰਦ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਅੰਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਮੈਤਾ ਨਿਜ ਰੂਪ ਗੁਰਸਿਖ ਫਲ ਕੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ।
 ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਅਉ ਸ੍ਰਾਦ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ।
 ਚਾਖੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਸੰਸਾਰ ਕੈ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮਹਾਤਮ ਅਕਥ ਕਥਾ ।

ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੩੮॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ ।
ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾ ।
ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ।
ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਗਤਿ ।
ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸੋਹੰ ਲਿਵਲਾਈ ਹੈ ।
ਦਰਪਨ ਦਰਸ ਅਉ ਜੰਤ੍ਰ ਧਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਬਿਧਿ ।
ਓਤਪੋਤਿ ਸੁਤੁ ਏਕੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ॥੪੭॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸੁਖ ਚਾਹਤ ਸਕਲ ਪੰਥ ।
ਸਕਲ ਦਰਸ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਧੀਨ ਹੈ ।
ਸੁਰ ਸੁਰਸਰਿ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਚਾਹੇ ।
ਬੇਦ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸਬਦ ਲਿਵਲੀਨ ਹੈ ।
ਸਰਬ ਗਿਆਨਿ ਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਅਵਗਾਹਨ ਮੈ ।
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਲ ਮੀਨ ਹੈ ।
ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਮੈ ਭੋਗੀ ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਮੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਜਪਦ ਕੁਲ ਅਕੁਲੀਨ ਹੈ ॥੫੮॥

ਆਇ ਕੈ ਅਨਾਦਿ ਅਰ ਅੰਤਿ ਕੈ ਅਨੰਤ ਅਤਿ ।
ਪਾਰ ਕੈ ਅਪਾਰ ਨ ਅਥਾਹ ਥਾਹ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਮਿਤਿ ਕੈ ਅਮਿਤਿ ਅਰ ਸੰਖੁ ਕੈ ਅਸੰਖ ਪੁਨਿ ।
ਲੇਖ ਕੈ ਅਲੇਖ ਨਹੀ ਤੋਲ ਕੈ ਤੋਲਾਈ ਹੈ ।
ਅਰਧ ਉਰਧ ਪਰਜੰਤ ਕੈ ਅਪਾਰ ਜੰਤ ।
ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਨ ਮੋਲ ਕੈ ਮੁਲਾਈ ਹੈ ।
ਪਰਮਦਭੁਤ ਅਸੁਚਰਜ ਬਿਸਮ ਅਤਿ ।
ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਡਾਈ ਹੈ ॥੬੧॥

ਆਧਿ ਕੈ ਬਿਆਧਿ ਕੈ ਉਪਾਧਿ ਕੈ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਹੁਤੇ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਗੁਰ ਬੈਦ ਪੈ ਲੈ ਆਏ ਹੈ ।
ਅੰਮਿਤ ਕਟਾਛ ਪੇਖ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੇਟੇ ।
ਜੋਨ ਜਮ ਭੈ ਨਿਵਾਰੇ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਜ ਲੇਪਨ ਕੈ ।
ਦੀਖਿਆ ਸੀਖਿਆ ਸੰਜਮ ਕੈ ਅਉਖਦ ਖਵਾਏ ਹੈ ।
ਕਰਮ ਭਰਮ ਧੋਏ ਧਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ॥੭੮॥

ਬੋਹਿਥਿ ਪ੍ਰਵੇਸ ਭਏ ਨਿਰਭੇ ਹੁਇ ਪਾਰਗਾਮੀ ।
ਬੋਹਿਥ ਸਮੀਪ ਬੁਝਿ ਮਰਤ ਅਭਾਗੇ ਹੈ ।

ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਦ੍ਰੁਗੰਧ ਸੋ ਸੁਗੰਧ ਹੋਹਿ ।
 ਦੁਰੰਤਰ ਤਰ ਮਾਰੁਤ ਨ ਲਾਗੇ ਹੈ ।
 ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਨਾਰਿ ਗਰਹਾਰਿ ਹੋਤ ।
 ਪੁਰਖ ਬਿਦੇਸਿ ਕੁਲਦੀਪਕ ਨ ਜਾਗੇ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿਮਰਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਪਲ ਅਨੁਰਾਗੇ ਹੈ ॥੧੭੯॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ।
 ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਪਰਪੂਰਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕੈ ਉਚ ਆਨੀਐ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ ।
 ਪੇਖਤਾ ਬਖਤਾ ਸ੍ਰੋਤਾ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਠਟ ।
 ਨਟਵਟ ਸਿਮਰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਮਨੁ ਮਾਨੀਐ ॥੧੮੦॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ।
 ਗਿਆਨ ਸਸਤ੍ਰ ਸਨਾਹ ਪੰਚ ਦੂਤ ਬਸਿ ਆਏ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਚੇਨ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਰਨਿ ਧੇਨ ।
 ਕਰਮ ਭਰਮ ਕਟਿ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਬਚਨ ਲੇਖ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸੇਵਕ ਭੋਖ ।
 ਅਛਲ ਅਲੇਖ ਪ੍ਰਭੁ ਅਲਖ ਲਖਾਏ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਗੋਸਟਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸੰਗ ।
 ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਿਰੰਤਰੀ ਕੈ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ॥੧੮੧॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਸੁਨਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਸਮਦਰਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨੀ ।
 ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਨਿਹਚਲ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਰਿਦੈ ।
 ਮਾਨੇ ਮਨ ਮਾਨੇ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸੁਚਰਜੈ ਅਸੁਚਰਜਮੈ ।
 ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਠਾਨੀ ਹੈ ॥੧੮੨॥

ਪੂਰਨ ਪਰਮਜੋਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ।
 ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਜਗਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ।
 ਪੂਰਨ ਸੇਵ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਪੂਜਾ ਪਦਾਰਥਿੰਦ ਮਧਕਰ ਮਨ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਹੈ ।

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਨਿਧਿ ।
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਬਿਸਮ ਸਬਲ ਧਾਮ ਹੈ ॥੧੩੯॥

ਛਬਿ ਕੈ ਅਨੇਕ ਛਬ ਸੋਭਾ ਕੈ ਅਨੇਕ ਸੋਭਾ ।
ਜੋਤਿ ਕੈ ਅਨੇਕ ਜੋਤਿ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ।
ਅਸਤੁਤਿ ਉਪਮਾ ਮਹਤਮ ਮਹਿਮਾ ਅਨੇਕ ।
ਏਕ ਤਿਲ ਕਥਾ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗਮ ਹੈ ।
ਬੁਧਿ ਬਲ ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਜਉ ਅਨੇਕ ਮਿਲੇ ।
ਏਕ ਤਿਲ ਆਦਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ਕੈ ਬਿਸਮ ਹੈ ।
ਏਕ ਤਿਲ ਕੈ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਿ ਨਿਹਕਾਂਤਿ ਭਈ ।
ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥੧੪੧॥

ਆਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ਗੁਰਏ ਨਮਹ ।
ਪ੍ਰਗਟ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਰਾਖੀ ।
ਮਿਲਿ ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਇਕ ਬਰਨ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ ।
ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਕੀਰਤਨ ਸਬਦ ਸਾਖੀ ।
ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਨਿਜਧਾਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸੂਵਨ ।
ਧੁਨਿ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਮਤਿ ਅਲਖ ਲਾਖੀ ।
ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇ ਜਾਹਿ ਲੈ ।
ਤਾਹਿ ਅਵਗਾਹਿ ਪ੍ਰਿਐ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਾਖੀ ॥੧੪੪॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਸਤਿ ਰਿਦੈ ।
ਭਿਦੈ ਨ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ।
ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ਸਕਲ ਕੇ ਮੀਤ ਹੈ ।
ਨਿਰਬੈਰ ਨਿਰਲੋਪ ਨਿਰਾਪਾਰ ਨਿਰਲੰਭ ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਨਿਰਚਕ ਚੀਤ ਹੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮੇਲ ਨਿਰੰਜਨ ਨਿਰਾਹਾਰ ।
ਨਿਰਮੇਹ ਨਿਰਭੇਦ ਅਛਲ ਅਜੀਤ ਹੈ ॥੧੫੦॥

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਭੂਮੀ ।
ਚਿਤ ਚਿਤਵਤ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਧਾਰ ਹੈ ।
ਸਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਨੀਐ ।
ਦਰਸਨ ਧਿਆਨ ਸਤਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਤਿ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰ ਮਾਨੀਐ ।
ਦਰਸ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ।
ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮਥਾਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਉਨਮਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੧੫੧॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਥਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਬਸੈ ।
 ਤਾ ਪਾਛੈ ਕਰਤ ਆਗਿਆ ਮਇਆ ਕੈ ਮਨਾਵਈ ।
 ਆਗਿਆ ਮਾਨਿ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਿ ਫਲ ਨਿਜਪਦ ਪਾਵਈ ।
 ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਧਾਮ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਲਿਵ ।
 ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾ ਕਰਤ ਨ ਆਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਭਾਉ ਕਰਿ ਪੂਜਤ ਪਦਾਰਥਿੰਦ ।
 ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕੈ ਮਨੋਰਥ ਪੁਜਾਵਈ ॥੧੭੮॥

ਘੋਸਲਾ ਮੈ ਅੰਡਾ ਤਜਿ ਉਡਤ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ।
 ਸੰਧਿਆ ਸਮੈ ਅੰਡਾ ਹੋਤਿ ਚੋਤਿ ਫਿਰਿ ਆਵਈ ।
 ਤਿਰੀਆ ਤਿਆਗ ਸੁਤ ਜਾਤ ਬਨ ਖੰਡ ਬਿਖੈ ।
 ਸੁਤ ਕੀ ਸੁਰਤਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਇ ਸੁਕ ਪਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਜਲ ਕੁੰਡ ਕਰਿ ਛਾਡੀਅਤ ਜਲਚਰੀ ।
 ਜਬ ਚਾਹੇ ਤਬ ਗਹਿ ਲੇਤ ਮਨਿ ਭਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਕ੍ਰਮਤ ਹੇ ਚਤੁਰਕੁੰਟ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬੇਹਿਥ ਬਿਹੰਗ ਠਹਰਾਵਈ ॥੧੭੯॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਉ ਕਰੈ ।
 ਹਰੈ ਹਉਮੈ ਰੋਹੁ ਰਿਦੈ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ।
 ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਰੋਇ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਸਵਾਸ ਬਿਖੈ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਚਾਇ ਚਿੰਤਾ ਮੈ ਅਤੀਤ ਚੀਤ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਦਾਸ ਹੈ ॥੧੮੦॥

ਸੁਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਾਨਕ ਬਨੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ।
 ਪਾਵਨ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਆਜ ਮੇਰੈ ਆਏ ਹੈ ।
 ਪਰਮ ਦਇਆਲ ਲਾਲ ਲੋਚਨ ਬਿਸਾਲ ਮੁਖ ।
 ਬਚਨ ਰਸਾਲ ਮਧੁ ਮਧੁਰ ਪੀਆਏ ਹੈ ।
 ਸੋਭਿਤ ਸਿਜਾਸਨ ਬਿਲਾਸਨ ਦੈ ਅੰਕਮਾਲ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਸਮ ਹੁਇ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ।
 ਚਾਤ੍ਰਕ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ਅਖੀਆ ਉਘਰਿ ਗਈ ।
 ਭਈ ਜਲ ਮੀਨ ਗਤਿ ਬਿਰਹ ਜਗਾਏ ਹੈ ॥੨੦੫॥

ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਪਿਆਨ ਖਟ ਦਰਸਨ ਦੇਖੇ ।
 ਸਕਲ ਦਰਸ ਸਮ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਪੰਚ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗੰਮਿ ।
 ਸਰਬ ਸਬਦ ਅਨਹਦ ਸਮਝਾਏ ਹੈ ।

ਮੰਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ ਪਰਵੇਸ ਕੇ ਅਵੇਸ ਰਿਦੈ ।
ਆਦਿ ਕਉ ਆਦੇਸ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮਾਦੈ ਹੈ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੁਇ ।
ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਕੇ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈ ॥੨੧੪॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਮਿਹਮਾ ਕਰੈ ਸੁ ਬੋਰੀ ।
ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਬਾਦਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ।
ਨਿੰਦਾ ਕਰੀਐ ਸੁ ਕਾਕੀ ਨਮੋ ਨਮੋ ਹੇਤ ਹੈ ।
ਤਾਹੀ ਤੇ ਬਿਵਰਜਤ ਅਸੁਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰਿ ਮੋਨਿ ਬ੍ਰਤ ਲੇਤ ਹੈ ।
ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਕਰਿ ਦੇਹ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਭਏ ।
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਬਿਸਮ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ॥੨੧੫॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਬਿਖੇ ਬਦਨੁ ਬਿਲੋਕੀਅਤ ।
ਐਸੇ ਸਰਗੁਨ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਬਿਖੇ ਬਾਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਨੁ ।
ਤੈਸੇ ਘਟ ਘਟ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਮਨ ਬਦ ਕ੍ਰਮ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਸੈ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ ।
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੨੧੬॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮਜੋਤਿ ।
ਓਤਿਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਗਤਿ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
ਲੋਚਨ ਸ੍ਵਨ ਸ੍ਰੋਤ ਏਕ ਹੀ ਦਰਸ ਸਬਦ ।
ਵਾਰ ਪਾਰ ਕੂਲ ਗਤਿ ਸਚਿਤਾ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
ਦੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਜਾਨੀਅਤ ਜਾਵਦੈਕ ਹੈ ।
ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਬਿਖੇ ।
ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਹੈ ॥੨੧੭॥

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਹੀਨ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਗੰਮਿਤਾ ।
ਬਾਸਨਾ ਲਮਲ ਅਲਿ ਕ੍ਰਮਤ ਨ ਰਾਖਿ ਸਕੈ ॥
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਅਨਤ ਨ ਰੰਮਿਤਾ ।
ਮੀਨ ਜਲ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਅੰਤਿ ਨ ਸਹਾਈ ਹੋਤ ॥
ਗੁਰ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਹੈ ਇਤ ਉਤ ਸੰਮਿਤਾ ।
ਏਕ ਏਕ ਟੇਕ ਸੇ ਟਰਤ ਨਮਰਤ ਸਬੈ ।
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸ੍ਵਬੰਗੀ ਸੰਗੀ ਮਹਾਤਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ॥੨੧੮॥

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਮਿਲਿ ਜਰਤ ਨ ਰਾਖਿ ਸਕੈ ।
 ਜਰੇ ਮਰੇ ਆਗੇ ਨ ਪਰਮਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
 ਮਧੁਪ ਕਮਲ ਮਿਲਿ ਕ੍ਰਮਤ ਨ ਰਾਖਿ ਸਕੈ ।
 ਸੰਪਟ ਮੈ ਮੂਏ ਸੈ ਨ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ।
 ਜਲ ਮਿਲਿ ਮੀਨ ਕੀ ਨ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਇ ਸਕੀ ।
 ਬਿਛੁਰਿ ਮਰਤ ਹਰਿ ਲੋਕ ਨ ਪਠਾਏ ਹੈ ।
 ਇਤ ਉਤ ਸੰਗਮ ਸਹਾਈ ਸੁਖਦਾਈ ਗੁਰ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਐਸ੍ਰਿਤ ਪੀਆਏ ਹੈ ॥੩੨੦॥

ਜੇਸੇ ਨਿਰਮਲ ਦਰਪਨ ਮੈ ਨ ਚਿਤ੍ਰ ਕਛੂ ।
 ਸਕਲ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਦੇਖਤ ਦਿਖਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਬਰਨ ਅਤੀਤ ਰੀਤ ।
 ਸਕਲ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਬਰਨ ਬਨਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਤਉ ਬਸੰਤਰਾ ਸੁਆਦ ਬਾਸਨਾ ਰਹਿਤ ।
 ਅਉਖਧੀ ਅਨੇਕ ਰਸ ਗੰਧ ਉਪਜਾਵਈ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਗਤਿ ॥
 ਜੇਸੇ ਜੇਸੇ ਭਾਉ ਤੇਸੀ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵਈ ॥੩੩੦॥

ਸਤਿਗੁਪ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਧਿਆਨ ॥
 ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਅਨਾਹਦ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ॥
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ ਸਤਿ ਗੰਮਿਤਾ ਅਗੰਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮਸਥਾਨ ਸਤਿ ।
 ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਹੁਇ ਸਾਵਧਾਨ ਸਮ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਚਾਉ ਸਤਿ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਉ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ॥੩੪੩॥

ਜੇਸੇ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਪੋਖਿ ਤੋਖਿ ਬਾਲਕਹਿ ।
 ਅਸਬਨ ਪਾਨ ਬਾਨਿ ਜਨਨੀ ਮਿਟਾਵਈ ।
 ਮਿਸਰੀ ਮਿਲਾਇ ਜੇਸੇ ਅਉਖਦ ਖਵਾਵੇ ਬੈਦੁ ।
 ਮੀਠੇ ਕਰਿ ਖਾਤ ਰੋਗੀ ਰੋਗਹਿ ਘਟਾਵਈ ।
 ਜੇਸੇ ਜਲੁ ਸੀਚਿ ਸੀਚਿ ਧਾਨਹਿ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਪਾਲੈ ।
 ਪਰਪਕ ਭਏ ਕਾਟਿ ਘਰ ਮੈ ਲੈ ਆਵਈ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਇ ਨਿਰਕਾਮ ਕਰਿ ।
 ਨਿਜਪਦ ਨਾਮੁ ਧਾਮੁ ਸਿਖੈ ਪਹੁੰਚਾਵਈ ॥੩੪੭॥

ਜੇਸੇ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਭਵਨ ਉਜੀਆਰੇ ਹੋਤ ।
 ਸਗਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਗ੍ਰਿਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਦਿਖਾਤ ਹੈ ।
 ਓਤਿਪੋਤ ਜੋਤਿ ਹੋਤ ਕਾਰਜ ਬਾਛਤ ਸਿਧਿ ।
 ਆਨਦ ਬਿਨੋਦ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।

ਲਾਲਚ ਲੁਭਾਇ ਰਸੁ ਲੁਬਤ ਨਾਨਾ ਪਤੰਗ ।
 ਬੁਝਤ ਹੀ ਅੰਧਕਾਰ ਭਏ ਅਕੁਲਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਬਿਦਿਆਨਿ ਜਾਨੀਐ ਨ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂਤ ।
 ਅੰਤਿਰੀਛ ਭਏ ਪਾਛੈ ਲੋਗ ਪਛੁਤਾਤ ਹੈ ॥੩੫੦॥

ਜੈਸੇ ਕਰ ਗਹਤ ਸਰਪ ਸੁਤ ਪੇਖਿ ਮਾਤਾ ।
 ਕਹੈ ਨ ਪੁਕਾਰ ਫੁਸਲਾਇ ਉਰ ਮੰਡ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬੇਦ ਰੋਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੈ ਨ ਬਿਥਾਰ ਬ੍ਰਿਥਾ ।
 ਸੰਜਮ ਕੈ ਅਉਖਦ ਖਵਾਇ ਰੋਗ ਡੰਡ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਭੂਲਿ ਚੂਕਿ ਚਟੀਆ ਕੀ ਨ ਬੀਚਾਰੈ ਪਾਧਾ ।
 ਕਹਿ ਕਹਿ ਸੀਖਿਆ ਮੂਰਖਤ ਮਤਿ ਖੰਡ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਪੇਖਿ ਅਉਗੁਨ ਕਹੈ ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾਹੂ ।
 ਪੂਰਨ ਬਿਬੇਕ ਸਮਝਾਵਤ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੈ ॥੩੫੧॥

ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਤ ਰਾਖਤ ਜਨਨੀ ਪ੍ਰਤਿ ।
 ਅਵਗੁਨ ਗੁਨ ਮਾਤਾ ਚਿਤ ਮੈ ਨ ਚੇਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਭਰਤਾਰਿ ਭਾਰਿ ਨਾਰਿ ਉਰਹਾਰਿ ਮਾਨੈ ।
 ਤਾਤੇ ਲਾਲੁ ਲਲਨਾ ਕੇ ਮਾਨੁ ਮਨਿ ਲੇਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਚਟੀਆ ਸਭੀਤ ਸਕੁਚਤ ਪਾਧਾ ਪੇਖਿ ।
 ਤਾਤੇ ਭੂਲਿ ਚੂਕਿ ਪਾਧਾ ਛਾਤਤ ਨ ਹੇਤ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਚਨਿ ਸਿਖਿ ।
 ਤਾਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਮਦੂਤਹਿ ਨ ਦੇਤ ਹੈ ॥੩੫੨॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕਾਮ ਕਟਕ ਹੁਇ ਕਾਮਾਰਥੀ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕ੍ਰੋਧ ਕ੍ਰੋਧੀਵੰਤ ਆਹਿ ਜੀ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਲੋਭ ਲੋਭੀ ਹੁਇ ਲਾਲਚੁ ਕਰੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਮੋਹ ਮੋਹੈ ਅਵਗਾਹਿ ਜੀ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਅਹੰਕਾਰ ਅਹੰਕਾਰੀ ਹੁਇ ।
 ਰੂਪ ਰਿਪ ਸੰਪੈ ਸੁਖ ਬਲ ਫਲ ਚਾਹਿ ਜੀ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਖਨ ਕੇ ਰੋਮਹਿ ਨ ਚਾਂਪ ਸਕੈ ।
 ਜਾਂਪੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਸਤ੍ਰਨ ਸਨਾਹਿ ਜੀ ॥੩੫੩॥

ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਨੇਕ ਉਪਜਾਤ ਸੁਤ ।
 ਪ੍ਰੰਜੀ ਦੇ ਦੈ ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰਹਿ ਲਗਾਵਹੀ ।
 ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਕਹਿ ਕੋਊ ਮੂਲਿ ਖੋਵੈ ਰੋਵੈ ।
 ਕੋਊ ਲਾਭ ਲਭਤਿ ਕੇ ਚਉਗੁਨੇ ਬਢਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਜੇਈ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਹੈ ਕਰਮ ਕਰੈ ।
 ਤੈਸੇ ਤੈਸੇ ਜਸੁ ਅਪਜਸੁ ਪ੍ਰਗਟਾਵਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਮਦਰਸੀ ਪ੍ਰਹੁਪ ਗਤ ।
 ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਰਖ ਫਲ ਪਾਵਹੀ ॥੩੫੪॥

ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨ ਬੀਚਾਰਤ ਬਿਕਾਰ ਸੁਤ ।
 ਪੇਖਤ ਸਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹਸਤ ਬਿਹਸਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਜੰਤ ਬੈਦਹਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕਹੈ ।
 ਪਰਖ ਪਰੀਖਾ ਉਪਚਾਰਤ ਰਸਾਇਕੈ ।
 ਚਟੀਆ ਅਨੇਕ ਜੈਸੇ ਏਕ ਚਟਿਸਾਰ ਬਿਖੈ ।
 ਬਿਦਿਆਵੰਤ ਕਰੈ ਪਾਧਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੈ ਪੜਾਇਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਸਿਖਨ ਕੈ ਅਉਗੁਨ ਅਵਗਿਆ ਮੇਟੈ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਸੈ ਸਹਜ ਸਮਝਾਇਕੈ ॥੩੭੮॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਰਤ ਸੁਤ ਅਨਿਕ ਇਆਨਪਨ ।
 ਤਉ ਨ ਜਨਨੀ ਅਤੁਗਨ ਉਰਿ ਧਾਰਿਓ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰਨਿ ਸੂਰਿ ਪੂਰਨ ਪਰਤਗਿਆ ਚਾਖੈ ।
 ਅਨਿਕ ਅਵਗਿਆ ਕੀਏ ਮਾਰਿ ਨ ਬਿਡਾਰਿਓ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰਿਤਾ ਜਲੁ ਕਾਸਟਹਿ ਨ ਬੋਰਤ ।
 ਕਰਤ ਚਿਤ ਲਾਜ ਅਪਨੋਈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਓ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਗਤਿ ।
 ਸਿਖਨ ਕੋ ਕਿਰਤੁ ਕਰਮੁ ਕਛੂ ਨਾ ਬਿਚਾਰਿਓ ਹੈ ॥੩੭੯॥

ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਦੇਵ ਜਾਤ੍ਰਾ ਜਾਤ ਹੋ ਜਗਤੁ ।
 ਪੁਰਬ ਤੀਰਥ ਸੁਰ ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੈ ।
 ਮੁਕਤਿ ਬੈਠੁੰਨ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਬਿਬਿਧ ਫਲ ॥
 ਬਾਂਛਤ ਹੈ ਸਾਧ ਰਜ ਕੋਟਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕੈ ।
 ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਅਸੰਖ ਸਿਖ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਬਚਨ ਮਿਲੇ ਰਾਮਰਸ ਆਨਿ ਕੈ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਅਪਰੰਪਰ ਪੁਰਖ ਲਿਵ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਵਧਾਨ ਕੈ ॥੩੮੦॥

ਜੈਸੇ ਗੁਆਰ ਗਾਇਨ ਚਰਾਵਤ ਜਤਨ ਬਨ ।
 ਖੇਤ ਨ ਪਰਤ ਸਬੈ ਚਰਤ ਅਘਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਸਰੂਪ ਰਾਜਨੀਤ ਬਿਖੈ ।
 ਤਾਕੇ ਦੇਸ ਪਰਜਾ ਬਸਤ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਹੋਤ ਖੇਵਟ ਚੇਤੰਨਿ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਮੈ ।
 ਲਾਗੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਬੋਹਥ ਪਾਰਿ ਜਾਇਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਉਨਮੁਨ ਮਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਸਿਖ ਸਮਝਾਇਕੈ ॥੩੮੧॥

ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪਤੰਗ ਚਰਾਚਰ ।
 ਜੋਨਿ ਅਨੇਕ ਬਿਖੈ ਭ੍ਰਮ ਆਇਓ ।
 ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਪਾਇ ਰਸਾਤਲ ਭੂਤਲ ।

ਦੇਵਪੁਰੀ ਪ੍ਰਤ ਲਉ ਬਹੁ ਧਾਇਓ ।
 ਜੋਗ ਹੁ ਭੋਗ ਦੁਖਾਇ ਸੁਖਾਇਕ ।
 ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਸੁ ਕਰਮ ਕਮਾਇਓ ।
 ਹਾਰਿ ਪਰਿਓ ਸਰਨਾਗਤ ਆਇ ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਦੇਖ ਗੁਰੁ ਸੁਖ ਪਾਇਓ ॥੪੨੨॥

ਸਲਿਲ ਸੁਭਾਵ ਜੈਸੇ ਨਿਵਨ ਗਵਨ ਗੁਨ ।
 ਸੀਚੀਅਤ ਉਪਬਨ ਬਿਰਵਾ ਲਗਾਇਕੇ ।
 ਜਲਿ ਮਿਲਿ ਬਿਰਖਹਿ ਕਰਤ ਉਚਧ ਤਪ ।
 ਸਾਖਾ ਨਏ ਸਫਲ ਹੁਇ ਝਖ ਰਹੈ ਆਇਕੇ ।
 ਪਾਹਨ ਹਨਤ ਫਲਦਾਈ ਕਾਟੇ ਹੋਇ ਨਉਕਾ ।
 ਲੇਸਟ ਕੇ ਛੇਦੇ ਭੇਦੇ ਬੰਧਨ ਬਧਾਇ ਕੇ ।
 ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸੁਤ ਸਤ੍ਰ ਗਹਿ ਪਾਰਿ ਪਰੇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਦੇਖੀ ਤਾਰੇ ਸਮਝਾਇਕੇ ॥੪੨੩॥

ਜੈਸੇ ਭੂਲਿ ਬਛੁਰਾ ਪਰਤ ਆਨ ਗਾਇ ਬਨ ।
 ਬਹੁਰਿਓ ਮਿਲਤ ਮਾਤ ਬਾਤ ਨ ਸਮਾਰ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਆਨਸਰ ਫੂਮ ਆਵੈ ਮਾਨਸਰ ਹੰਸ ।
 ਦੇਤ ਮੁਕਤਾ ਅਮੋਲ ਦੇਖ ਨ ਬੀਚਾਰਿ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨ੍ਰਿਪ ਸੇਵਕ ਜਉ ਆਨ ਦੁਆਰ ਹਾਰ ਆਵੈ ।
 ਚਉਗਨੇ ਬਚਾਵੈ ਨ ਅਵਗਿਆ ਉਰਧਾਰ ਹੈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅਸਰਨਿ ਸਰਨਿ ਦਇਆਲ ਦੇਵ ।
 ਸਿਖਨ ਕੇ ਭੂਲਿਓ ਭਗਤਿ ਮੇ ਬਿਆਰ ਹੈ ॥੪੨੪॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਗਗਨ ਘਟਾ ਘਮੰਡ ਬਿਲੋਕੀਅਤਿ ।
 ਗਰਜਿ ਗਰਜਿ ਬਿਨੁ ਬਰਖਾ ਬਿਲਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਹਿਮਾਚਲਿ ਕਠੋਰ ਅਉ ਸੀਤਲ ਅਤਿ ।
 ਸਕੀਐ ਨ ਖਾਇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਮਿਟਾਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਓਸੁ ਪਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ਸਜਲ ਦੇਹੀ ।
 ਰਾਖੀਐ ਚਿਰੰਕਾਲ ਨ ਠਹੁਰ ਠਹਰਾਤਿ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਤ੍ਰਿਖਿਧਿ ਚਪਲ ਫਲ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਿਸ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ॥੪੨੫॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਕ੍ਰਪ ਨਿਕਸਤ ਜਤਨ ਕੀਏ ।
 ਸੀਚੀਅਤ ਖੇਤ ਏਕੈ ਪਹੁਚਤ ਨ ਆਨ ਕਉ ।
 ਪਥਿਕ ਪਧੀਹਾ ਪਿਆਸੇ ਆਸ ਲਗਿ ਢਿਗ ਬੈਠਿ ।
 ਬਿਨੁ ਗੁਨੁ ਭਾਂਜਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਕਤ ਪ੍ਰਾਨ ਕਉ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਕਲ ਦੇਵ ਟੇਵ ਸੇ ਟਰਤ ਨਾਹਿ ।
 ਸੇਵਾ ਕੀਏ ਦੇਤ ਫਲ ਕਾਮਨਾ ਸਮਾਨਿ ਕਉ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਬਰਖਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹਿਤਿ ।

ਬਰਖ ਹਰਖਿ ਦੇਤ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕਉ ॥੪੫੧॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਨਗਰ ਏਕ ਹੋਤ ਹੈ ਅਨੇਕ ਹਾਟੈ ।
ਗਾਹਕ ਅਸੰਖ ਆਵੈ ਬੇਚਨ ਅਰੁ ਲੈਨ ਕਉ ।
ਜਾਪੈ ਕਛੁ ਬੇਚੈ ਅਰੁ ਬਨਜੁ ਨ ਮਾਗੈ ਪਾਵੈ ।
ਆਨ ਪੈ ਬਿਸਾਹੈ ਜਾਇ ਦੇਖੈ ਸੁਖ ਨੈਨ ਕਉ ।
ਜਾਕੀ ਹਾਟ ਸਕਲ ਸਮਗ੍ਰੀ ਪਾਵੈ ਅਉ ਬਿਕਾਵੈ ।
ਬੇਚਤ ਬਿਸਾਹਤ ਚਾਹਤ ਚਿਤ ਚੈਨ ਕਉ ।
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਜਾਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਸਾਹ ।
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਜਾਕੈ ਲੈਨ ਅਰੁ ਦੇਨ ਕਉ ॥੪੫੨॥

ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਬਿਖੈ ਰਤਨ ਪਾਰਖ ਹੋਇ ।
ਰਤਨ ਜਨਮ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨਹੀ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਲੇਖੇ ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਸੇ ਲੇਖਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਭਏ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਅਸੰਕਾ ਨ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
ਬੀਰ ਬਿਦਿਆ ਮਹਾਬਲੀ ਭਏ ਹੈ ਧਨਖਧਾਰੀ ।
ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਸਕੀ ਨ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਕਲੀ ਕਾਲ ।
ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰਸਿਖਨ ਜਤਾਈ ਹੈ ॥੪੫੩॥

ਜੈਸੇ ਆਨ ਬਿਰਖ ਸਫਲ ਹੋਤ ਸਮੇ ਪਾਇ ।
ਸੁਬਦਾ ਫਲੀਤੇ ਸਦਾ ਫਲ ਸੁ ਸੁਾਦਿ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਕੂਪ ਜਲ ਨਿਕਸਤ ਹੈ ਜਤਨ ਕੀਏ ।
ਗੰਗਾ ਜਲ ਮੁਕਤਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ।
ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਗਨਿ ਤੂਲ ਤੇਲ ਮੇਲ ਦੀਪ ਦਿਪੈ ।
ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਸੀਅਰ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਕੀਏ ਫਲੁ ਦੇਤ ਜੇਤ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸ ਨ ਸਾਸਨ ਜਮਾਦ ਹੈ ॥੪੫੪॥

ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਕੈ ਭਏ ਹੈ ਮਹਾਂਭਾਰਥ ਸੇ ।
ਪੰਚ ਮਾਰਿ ਕਾਹੂਐ ਨ ਦੁਖਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੈ ।
ਗ੍ਰਿਹ ਤਜਿ ਨਵਿਨਾਥ ਸਿਧਿ ਜੋਗੀਸੁਰ ਹੁਇ ਨ ।
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਨਿਜਆਸਨ ਮੈ ਤਾਰੀ ਹੈ ।
ਬੇਦ ਪਾਠ ਪੜਿ ਪੜਿ ਪੰਡਤ ਪਰਬੋਧੈ ਜਗੁ ।
ਸਕੈ ਨ ਸਮੇਧ ਮਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨ ਹਾਰੀ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਸਾਧਸੰਗ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੀ ਹੈ ॥੪੫੫॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਸਰਿ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ।
ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਅਨੇਕ ਹੋਇ ਕੈਸੇ ਬਨਿ ਆਵਈ ।

ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇਖੇ ਸੁਨੇ ਬੋਲੇ ।
 ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਮੈ ਕਾਹੇ ਨ ਪ੍ਰਗਟਿ ਹੁਇ ਦਿਖਾਵਈ ।
 ਘਰ ਘਰ ਘਰਨਿ ਅਨੇਕ ਏਕ ਰੂਪ ਹੁਤੇ ।
 ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਸਕਲ ਦੇਵਸਥਲ ਹੁਇ ਨ ਸੁਹਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਵਧਾਨ ਸੋਈ ।
 ਏਕਜੋਤਿ ਮੂਰਤਿ ਜਗਲ ਹੁਇ ਪੁਜਾਵਈ ॥੪੬੨॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਬਿਰਖ ਮੂਲ ਸੀਚਿਐ ਸਲਿਲ ਤਾਤੇ ।
 ਸਾਖਾ ਸਾਖਾ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕਰਿ ਹਰਿਓ ਹੋਇ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪਤਿਥ੍ਰਿਤਾ ਪਤਿਥ੍ਰਿਤਿ ਸਤਿ ਸਾਵਧਾਨ ।
 ਸਕਲ ਕੁਟੰਬ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਿ ਧੰਨਿ ਸੋਇ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮੁਖ ਦੁਆਰ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਭੋਜਨ ਕੈ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਤੁਸਟ ਪੁਸਟਿ ਅਵਿਲੋਇ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਏਕ ਟੇਕ ਜਾਹਿ ਤਾਹਿ ।
 ਸੁਰਿਨਰ ਬਰੰਮ ਬ੍ਰਹ ਕੋਟ ਮਧੇ ਕੋਇ ਹੈ ॥੪੬੮॥

ਜੈਸੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਬਿਧਿ ਪੂਛੈ ਅੰਧ ਅੰਧ ਪ੍ਰਤਿ ।
 ਆਪ ਹੀ ਨ ਦੇਖੇ ਤਾਹਿ ਕੈਸੇ ਸਮਝਾਵਈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਪੂਛੈ ਬਹਰੇ ਜਉ ਬਹਰਾ ਪੈ ।
 ਸਮਝੈ ਨ ਆਪ ਤਹਿ ਕੈਸੇ ਸਮਝਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਗੁੰਗ ਗੁੰਗ ਪਹਿ ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਪੂਛੈ ।
 ਚਾਹੇ ਬੋਲਿ ਨ ਸਕਤ ਕੈਸੇ ਸਬਦੁ ਨ ਸੁਨਾਵਈ ।
 ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਖੋਜੈ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਅਨਿਥਾ ਅਗਿਆਨ ਮਤ ਆਨ ਪੈ ਨ ਪਾਵਈ ॥੪੭੪॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਪਤਿਥ੍ਰਿਤਾ ਪਤਿਥ੍ਰਿਤਿ ਮੈ ਸਾਵਧਾਨ ॥
 ਤਾਹੀ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹੇਸੁਰ ਹੁਇ ਨਾਇਕਾ ਕਹਾਵਈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵੈ ।
 ਸੋਭਤਿ ਸਿੰਗਾਰ ਚਾਰਿ ਸਿਹਜਾ ਸਮਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖਨ ਕਉ ਰਾਖਤ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮੈ ॥
 ਸੰਪਦਾ ਸਮੂਹ ਸੁਖ ਲੁਭੇ ਤੇ ਲਭਾਵਈ ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਕਾਮਨਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ॥
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਭਾਉ ਦੁਤੀਆ ਮਿਟਾਵਈ ॥੪੮੧॥

ਮੂਰਜ ਪ੍ਰਗਾਸ ਨਾਸ ਉਡਗਨ ਅਗਨਿਤ ਜਉ ।
 ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ਧਿਆਨ ਕੈ ।
 ਹਾਟ ਬਾਟ ਘਾਟ ਠਾਨੁ ਘਟੈ ਘਟੈ ਨਿਸ ਦਿਨੁ ।
 ਤੈਸੇ ਲੋਗ ਬੇਦ ਭੇਦ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੈ ।
 ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਜੁਆਰ ਮੋਹ ਦ੍ਰੋਹ ਅੰਧਕਾਰ ।
 ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਸੋਭਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਕੈ ।

ਆਨ ਸਰ ਮੇਛਕ ਸਿਵਾਲ ਘੋਘਾ ਮਾਨਸਰ ।
ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕੈ ॥੪੮੬॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਚਪਲ ਜਲ ਅੰਤਰ ਨ ਦੇਖੀਅਤਿ ॥
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰਤਿਬੰਬ ਰਵਿ ਸਸਿ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਮਲੀਨ ਦਰਪਨ ਮੈ ਨ ਦੇਖੀਅਤਿ ॥
ਨਿਰਮਲ ਬਦਨ ਸਰੂਪ ਉਰਬਸ ਕੇ ।
ਜੈਸੇ ਬਿਨ ਦੀਪ ਨ ਸਮੀਪ ਕੇ ਬਿਲੋਕੀਅਤੁ ।
ਭਵਨ ਭਇਆਨ ਅੰਧਕਾਰ ਤ੍ਰਾਸ ਤਸ ਕੇ ।
ਤੈਸੇ ਮਾਇਆ ਧਰਮ ਅਧਮ ਅਛਾਦਿਓ ਮਨੁ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਧਿਆਨ ਸੁਖ ਨਾਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਕੇ ॥੪੮੭॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰਿਤਾ ਜਲੁ ਕਾਸਟਹਿ ਨ ਬੋਰਤ ।
ਕਰਤ ਚਿਤ ਲਾਜ ਅਪਨੋਈ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਿਓ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਰਤ ਸੁਤ ਅਨਿਕ ਇਆਨਪਨ ।
ਤਉ ਨ ਜਨਨੀ ਅਵਗੁਨ ਉਰਧਾਰਿਓ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਸਰੰਨ ਸੂਰ ਪੂਰਨ ਪਰਤਗਿਆ ਰਾਖੇ ।
ਲਖ ਅਪਰਾਧ ਕੀਏ ਮਾਰਿ ਨ ਬਿਡਾਰਿਓ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਗਤਿ ।
ਸਿਖਨ ਕੇ ਕਿਰਤ ਕਰਮੁ ਕਛੁ ਨ ਬੀਚਾਰਿਓ ਹੈ ॥੪੮੮॥

ਜੈਸੇ ਜਲ ਧੋਏ ਬਿਨੁ ਅੰਬਰ ਮਲੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਿਨੁ ਤੇਲ ਮੇਲੇ ਜੈਸੇ ਕੇਸ ਹੂੰ ਭਇਆਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਮਾਂਜੇ ਦਰਪਨ ਜੋਤਿਹੀਨ ਹੋਤ ।
ਬਰਖਾ ਬਿਹੂੰਨ ਜੈਸੇ ਖੇਤ ਮੈ ਨ ਧਾਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਬਿਨੁ ਦੀਪਕੁ ਭਵਨ ਅੰਧਕਾਰ ਹੋਤ ।
ਲੋਨੇ ਘ੍ਰਿਤਿ ਬਿਨੁ ਜੈਸੇ ਭੋਜਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਬਿਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ
ਮਿਟਤ ਨ ਭੈ ਭਰਮ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਹੈ ॥੪੮੯॥

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿਓ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰੁ ਕਹੈ ।
ਕਵਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਉ ਮਨ ਦਰਸ ਸਮਾਈਐ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਿਓ ਸੁਨਿਓ ਸਭ ਕੇਉ ਕਹੈ ।
ਕਵਨ ਸੁਰਤਿ ਸੁਨਿ ਅਨਤ ਨ ਧਾਈਐ ।
ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਜਪਤ ਜਗਤ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਜੀਹ ।
ਕਵਨ ਜੁਗਤ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁਰਤ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਰਬੰਗ ਹੀਨ ।
ਪਤਤ ਪਾਵਨ ਗੁਰ ਮੂੜ ਸਮਝਾਈਐ ॥੪੯੦॥

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਿਰੰਚ ਬਿਆਸ ।
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਸੁਕ ਸੇਖ ਜਸ ਗਾਇਓ ਹੈ ।
 ਸਿਉ ਸਨਕਾਦਿ ਨਾਰਦਾਇਕ ਰਖੀਸੁਰਾਦਿ ।
 ਸੁਚ ਨਰ ਨਾਥ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਮੇ ਨ ਅਪਾਇਓ ਹੈ ।
 ਗਿਰ ਤਰ ਤੀਰਥ ਗਵਨ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ।
 ਹੋਮ ਜਗ ਭੋਗ ਨਈਏਦ ਕੇ ਨ ਪਾਇਓ ਹੈ ।
 ਅਸ ਵਡਭਾਗਿ ਮਾਇਆ ਮਧ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ।
 ਪੂਰਨਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰੂਪ ਹੁਇ ਦਿਖਾਇਓ ਹੈ ॥੫੪॥

ਆਪਨੇ ਸੁਅੰਨੁ ਸਭ ਕਾਹੂਐ ਸੁੰਦਰ ਲਾਗੇ ।
 ਸਫਲੁ ਸੁੰਦਰਤਾ ਸੰਸਾਰ ਮੇ ਸਰਾਹੀਐ ।
 ਆਪਨੇ ਬਨਜੁ ਬੁਰੇ ਲਾਗਤ ਨ ਕਾਹੂ ਰਿਦੇ ।
 ਜਾਇ ਜਗੁ ਭਲੇ ਕਹੈ ਸੋਈ ਤਉ ਬਿਸਾਹੀਐ ।
 ਆਪਨੇ ਕਰਮੁ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਕਰਤ ਸਭੇ ।
 ਉਤਮੁ ਕਰਮੁ ਲੋਗ ਬੇਦ ਅਵਗਾਹੀਐ ।
 ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਇ ਸਬ ਕੋਊ ਕਹੇ ।
 ਮਾਇਆ ਮੇ ਉਦਾਸੁ ਰਾਖੇ ਸੋਈ ਗੁਰ ਚਾਹੀਐ ॥੫੫॥

ਬੇਦ ਬਿਰੰਚਿ ਬਿਚਾਰੁ ਨ ਪਾਵਤ ।
 ਚਕ੍ਰਿਤ ਸੇਖ ਸਿਵਾਦਿ ਭਏ ਹੈ ।
 ਜੋਗ ਸਮਾਧਿ ਅਰਾਧਤ ਨਾਰਦ ।
 ਸਾਰਦ ਸੁਕੁ ਸਨਾਤ ਨਦੇ ਹੈ ।
 ਆਦਿ ਅਨਾਦਿ ਅਗਾਦਿ ਅਗੋਚਰ ।
 ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਪ ਜਦੇ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸੁਮੇਵ ਸੁਸੰਗਤਿ ।
 ਪੈਰੀ ਪਏ ਭਾਈ ਪੈਰੀ ਪਏ ਹੈ ॥੫੬॥

ਜੈਸੇ ਕਿਰਤਾਸ ਗਰ ਜਾਤ ਜਲ ਬੂੰਦ ਪਰੀ ।
 ਖ੍ਰਿਤ ਸਨਬੰਧ ਜਲ ਮਧ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕੋਟ ਭਾਰਤੂਲ ਤਨਕ ਚਿਨਗ ਜਰੇ ।
 ਤੇਲ ਮੇਲ ਦੀਪਕ ਮੇਂ ਬਾਤੀ ਬਿਦਮਾਨ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਲੋਹੇ ਬੂਛ ਜਾਤ ਸਲਲ ਮੇਂ ਭਾਰਤ ਹੀ ।
 ਕਾਸਟ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੰਗ ਸਾਗਰ ਨ ਮਾਨ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਜਮ ਕਾਲ ਬਯਾਲ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਗ੍ਰਾਸੇ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟਤ ਹੀ ਦਾਸਨ ਦਸਾਨ ਹੈ ॥੫੭॥

ਜੈਸੇ ਤਾਤ ਮਾਤ ਗ੍ਰਿਹ ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਘਨੇ ।
 ਸਕਲ ਨ ਹੋਤ ਸਮਸਰ ਗੁਨ ਗਥ ਜੀ ।
 ਚਟੀਆ ਅਨੇਕ ਜੈਸੇ ਆਵੇਂ ਚਟਸਾਲ ਬਿਖੇ ।
 ਪੜਤ ਨ ਏਕਸੇ ਸਰਬ ਹਰ ਕਥ ਜੀ ।

ਜੇਸੇ ਨਦੀ ਨਾਵ ਮਿਲਿ ਬੈਠਤ ਅਨੇਕ ਪੰਥੀ ।
ਹੋਤ ਨ ਸਮਾਨ ਸਭੈ ਚਲਤ ਹੈਂ ਪਥ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਰਨ ਹੈਂ ਅਨੇਕ ਸਿਖ
ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸਮਰਥ ਜੀ ॥੫੮੩॥

ਜੇਸੇ ਪੀਤ ਸ੍ਰੋਤ ਸ੍ਰਜਾਮ ਅਰਨ ਵਰਨਿ ਰੂਪ
ਅਗ੍ਰਭਾਗਿ ਰਾਖੇ ਆਪਰੇ ਨ ਕਛੁ ਦੇਖ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਐ ਨਾਦ ਬਾਦ ਆਨ ਗੁਨ ।
ਗਾਵਤ ਬਜਾਵਤ ਨ ਬਹਰੇ ਪਰੇਖ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਰਸ ਭੋਗ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਪਰੇਸੇ ਆਗੈ ।
ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤ ਜੰਤ ਨਾਹਿ ਰੁਚਿਤ ਬਿਸੇਖ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਦਰਸ, ਬਚਨ, ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਧ ।
ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੀ ਮੋਹਿ ਅਧਮ ਅਭੇਖ ਹੈ ॥੬੦੦॥

ਰਿਧ ਸਿਧ ਨਿਧ ਸੁਧਾ ਪਾਰਸ ਕਲਪਤਰੁ ।
ਕਾਮਧੇਨੁ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਲਛਮੀ ਸ੍ਰਮੇਵ ਕੀ ।
ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਸੁਭਾਵ ਸੀਲ ਰੂਪ ਗੁਨ ।
ਭੁਕਤ ਚੁਕਤ ਮਤ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਕੀ ।
ਜੁਲਾ ਜੋਤਿ ਜੈਜੇਕਾਰ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਬਿ ।
ਤੇਜ ਤਪ ਕਾਂਤਿ ਬਿਭੈ ਸਭਿ ਸਾਧ ਸੇਵ ਕੀ ।
ਅਨੰਦ ਸਹਜ ਸੁਖ ਸਕਲ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕੋਟਿ ।
ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਾਹਿ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ॥੬੧੨॥

ਜੇਸੇ ਧੋਭੀ ਸਾਬਨ ਲਗਾਇ ਪੀਟੇ ਪਾਥਰ ਸੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਕਰਤ ਹੈ ਬਸਨ ਮਲੀਨ ਕਉ ।
ਜੇਸੇ ਤਉ ਸੁਨਾਰ ਬਾਰੰਬਾਰ ਗਾਰ ਗਾਰ ਢਾਰ ।
ਕਰਤ ਅਸੁਧ ਸੁਧ ਕੰਚਨ ਕੁਲੀਨ ਕਉ ।
ਜੇਸੇ ਤਉ ਪਵਨ ਝਕੜੋਰਤ ਬਿਰਖ ਮਿਲ ।
ਮਲਯ ਗੰਧ ਕਰਤ ਹੈ ਚੰਦਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਸਿਖਨ ਦਿਖਾਇਕੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਬਿਬੇਕ ।
ਮਾਯਾ ਮਲ ਕਾਟਿਕਰੈ ਨਿਜ ਪਦ ਚੀਨ ਕਉ ॥੬੧੪॥

ਅਨਭੈ ਭਵਨ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਾਰ ।
ਚਾਰੇ ਬਸੁ ਚਾਰੇ ਭੁੰਟ ਰਾਜਤ ਰਾਜਾਨ ਹੈ ।
ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਦਿਨ ਹੈਨ ਉਠ ਬੈਠ ਚਲਿ ।
ਸਿਮਰਨ ਸੁਵਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ।
ਜੋਈ ਜੋਈ ਆਵੈ ਸੋਈ ਭਾਵੈ ਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧ ।
ਭਗਤਿਵਛਲ ਮਾਨੇ ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨ ਹੈ ।
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਮ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗਵਤ ।
ਅਦਭੁਤ ਛਬਿ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥੬੧੯॥

ਜੈਸੇ ਰੋਗ ਰੋਗੀ ਕੇ ਦਿਖਾਈਐ ਨ ਬੈਦ ਪ੍ਰਤਿ ।
 ਬਿਨ ਉਪਚਾਰ ਛਿਨ ਛਿਨ ਹੁਇ ਅਸਾਧ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਰਿਨ ਦਿਨ ਦਿਨ ਉਦਮ ਅਦਿਆਉ ਬਿਨ ।
 ਮੂਲ ਐ ਬਿਆਜ ਬਢੈ, ਉਪਜੈ ਬਿਆਧ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਸੜ੍ਹ ਸਾਸਨਾ ਸੰਗ੍ਰਾਮੁ ਕਰਿ ਸਾਧੇ ਬਿਨ ।
 ਪਲ ਪਲ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁਇ ਕਰਤ ਉਪਾਧ ਜੀ ।
 ਜੜ੍ਹੋ ਜੜ੍ਹੋ ਭੀਜੈ ਕਾਮਰੀ ਤੜ੍ਹੋ ਤੜ੍ਹੋ ਭਾਰੀ ਹੋਤ ਜਾਤ ।
 ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਉਚ ਬਸੈ ਅਪਰਾਧ ਜੀ ॥੬੩੩॥

ਜੈਸੇ ਕੋਲਾ ਬਸਤ ਬਬੂਰ ਕੈ ਨਿਕਟ, ਤਾਹਿ ।
 ਸਾਲਤ ਹੈ ਸੂਰੈ, ਆਪਾ ਸਕੈ ਨ ਬਚਾਇ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਪਿੰਜਰੀ ਮੈ ਸੁਆ ਪੜਤ ਗਾਥਾ ਅਨੇਕ ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਰਤਿ ਬਿਲਾਈ ਅੰਤਿ ਖਾਇ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਜਲ ਅੰਤਰ ਮੁਦਤ ਮਨ ਹੋਤ ਮੀਨ ।
 ਮਾਸ ਲਪਟਾਇ ਲੇਤ ਬਨਛੀ ਲਗਾਇ ਜੀ ।
 ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਧ ਮਿਲਤ ਅਸਾਧ ਸੰਗਿ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਦੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਜੀ ॥੬੩੪॥

ਕੋਟਿ ਪਰਕਾਰ ਨਾਰ ਸਾਜੈ ਜਉ ਸਿੰਗਾਰ ਚਾਰੁ ।
 ਬਿਨੁ ਕਰਤਾਰ ਭੇਟੈ ਸੁਤ ਨ ਖਿਲਾਇ ਹੈ ।
 ਸਿੰਚੀਐ ਸਲਿਲ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਬਿਰਖ ਮੂਲ ।
 ਫਲ ਨ ਬਸੰਤ ਬਿਨ ਤਾਸੁ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਹੈ ।
 ਸਾਵਨ ਸਮੇ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤ ਜੋਤ ਬੀਜ ਬੋਢੈ ।
 ਬਰਖਾ ਬਿਹੂਨ ਕਤ ਨਾਜ ਨਿਪਜਾਇ ਹੈ ।
 ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੇਖ ਧਾਰਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਭ੍ਰਮੇ ਭ੍ਰਮ ।
 ਬਿਨ ਗੁਰ ਉਰਿ ਗਯਾਨ ਦੀਪ ਨ ਜਗਾਇ ਹੈ ॥੬੩੫॥

ਜੈਸੇ ਜਾਰ ਚੋਰ ਓਰ ਹੋਰਤਿ ਨ ਆਹਿ ਕੋਊ ।
 ਚੋਰ ਜਾਰ ਜਾਨਤ ਸਕਲਭੂਤ ਹੋਰਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਦਿਨ ਸਮੇ ਆਵਾਗਵਨ ਭਵਨ ਬਿਖੈ ।
 ਤਾਹੀ ਗ੍ਰਿਹ ਪੈਸਤ ਸੰਕਾਤ ਹੈ ਅੰਧੋਰ ਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਕਉ ਦੇਖੀਐ ਧਰਮਰਾਇ ।
 ਪਾਪੀ ਕਉ ਭਇਆਨ ਜਮ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਟੋਰਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਨਿਰਵੈਰ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਪਨ ਰੂਪ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਦਿਖਾਵੈ ਮੁਖ ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਫੋਰਹੀ ॥੬੩੬॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਸੂਧੇ ਸੂਧ ਮੁਖ ਦੇਖੀਅਤ ।
 ਉਲਟ ਕੈ ਦੇਖੈ ਮੁਖ ਦੇਖੀਐ ਭਇਆਨ ਸੇ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਤਾਹੀ ਰਸਨਾ ਸੇ ਪੜ੍ਹਾਰੈ ਲਾਗੈ ।

ਕੌਰਕ ਸਬਦ ਸੁਨ ਲਾਗੇ ਉਰ ਬਾਨ ਸੇ ।
ਜੈਸੇ ਦਾਨੇ ਖਾਤ ਗਾਤ ਪੁਸ਼ ਮਿਸ਼ ਸ੍ਵਾਦ ਮੁਖ ।
ਪੇਸਤ ਕੇ ਪੀਏ ਦੁਖ ਬਯਾਪਤ , ਮਸਾਨ ਸੇ ।
ਤੈਸੇ ਭ੍ਰਿਤ ਨਿੰਦਕ ਸੁਭਾਵ ਚਕਈ ਚਕੋਰ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਮਤ ਸਹਨਸੀਲ ਭਾਨੁ ਸੇ ॥੬੪॥

ਨਿਸ ਨ ਘਟੈ ਨ ਲਟੈ ਸਸਿਆਰ ਦੀਪਜੋਤਿ ।
ਕੁਸਮ ਬਾਸ ਹੂੰ ਨ ਮਿਟੇ ਔ ਸੁ ਟੇਵ ਸੇਵ ਕੀ ।
ਸਹਜ ਕਥਾ ਨ ਘਟੈ ਸੁਵਨ ਸੁਰਤ ਮਤ ।
ਰਸਨਾ ਪਰਸ ਰਸ ਰਸਿਕ ਸਮੇਵ ਕੀ ।
ਨਿੰਦਾ ਨ ਪਰੈ ਅਰ ਕਰੈ ਨ ਆਰਸ ਪ੍ਰਵੇਸ ।
ਰਿਦੈ ਬਰੀਆ ਸੰਜੋਗ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਕੀ ।
ਚਾਉ ਚਿਤੁ ਚਉਗੁਨੇ ਬਵੈ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ।
ਦਯਾ ਦਸ ਗੁਨੀ ਉਪਜੈ ਦਯਾਲ ਦੇਵ ਕੀ ॥੬੫॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਪਹਿਲੇ ਛੇ)

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਗੁਰਾ ਗੁਰੁ ਹੋਇਆ ।
ਅੰਗਦੁ ਅਲਖੁ ਅਭੇਉ ਸਹਜਿ ਸਮੋਇਆ ।
ਅਮਰਹੁ ਅਮਰ ਸਮੇਉ ਅਲਖੁ ਅਲੋਇਆ ।
ਰਾਮ ਨਾਮ ਅਰਿਖੇਉ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚੋਇਆ ।
ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕਰਿ ਸੇਉ ਢੋਐ ਢੋਇਆ ।
ਗੁਰ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਅਮੇਉ ਅਮਿਉ ਵਿਲੋਇਆ ।
ਸਚਾ ਸਚਿ ਸੁਚੇਉ ਸਚਿ ਖਲੋਇਆ ।
ਆਤਮ ਅਗਹ ਗਹੇਉ ਸਬਦੁ ਪਰੋਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖ ਅਭਰ ਭਰੇਉ ਭਰਮ ਭਉ ਖੋਇਆ ॥ - ੨/੧੨.੮-੯

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰ ਅੰਗ ਤੇ ਸਚ ਸਬਦ ਸਮੇਉ ।
ਅਮਰਾ ਪੁਦ ਗੁਰ ਅੰਗਦਹੁ ਅਤਿ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ।
ਗੁਰ ਅਮਰਹੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸੁ ਗਤਿ ਅਛਲ ਅਛੇਉ ।
ਰਾਮ ਰਸਕ ਅਰਜਨ ਗੁਰੁ ਅਬਿਚਲ ਅਰਖੇਉ ।
ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੁ ਕਾਰਣ ਕਰਣੇਉ ॥ - ੧੨/੨੫.੧-੬

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਬਥਾਣੇ ਆਇਆ ।
ਗੁਰਸਿਖੁ ਹੈ ਗੁਰ ਅਮਰੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਇਆ ।
ਰਾਮਦਾਸੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੁ ਸਦਵਾਇਆ ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ।
ਗੁਰਸਿਖੁ ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੁ ਨ ਲੁਕੈ ਲੁਕਾਇਆ ॥ - ੨੦/੧.੧-੬

ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗ ਤੇ ਗੰਗਾ ਜਾਣੁ ਤਰੰਗ ਉਠਾਇਆ ।
ਅਮਰਦਾਸੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਹੁ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਚਲਤੁ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਅਮਰਹੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸੁ ਅਨਹਦ ਨਾਦਹੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਰਾਮਦਾਸਹੁ ਅਰਜਨੁ ਗੁਰੂ ਦਰਸਨੁ ਦਰਪਨਿ ਵਿਚਿ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਅਰਜਨਹੁ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾਉ ਸਦਵਾਇਆ ।
ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਪਰਗਟੀ ਆਇਆ ।
ਪੈਰੀ ਪਾਇ ਸਭ ਜਗਤੁ ਤਰਾਇਆ ॥ - ੨੪/੨੫.੧-੮

ਬਾਬਾਣੀ ਪੀੜੀ ਚਲੀ ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗ ਤੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਭਾਇਆ ।
ਅਮਰਦਾਸੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਹੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਦਾਇਆ ।
ਗੁਰੂ ਅਮਰਹੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸੁ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਸਮਾਇਆ ।
ਰਾਮਦਾਸਹੁ ਅਰਜਨੁ ਗੁਰੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਿਖਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਲਾਇਆ ।
ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਹੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਸੁਝੈ ਸੁਝ ਨ ਲੁਕੈ ਲੁਕਾਇਆ ॥ - ੨੬/੩੪.੧-੭

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਹੈ ਪਰਮੇਸਰੁ ਸੋਈ ।
ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗ ਤੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮੋਈ ।
ਅਮਰਾਪਦੁ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦਹੁ ਹੁਇ ਜਾਣੁ ਜਣੇਈ ।
ਗੁਰੂ ਅਮਰਹੁ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਭੋਈ ।
ਰਾਮਦਾਸਹੁ ਅਰਜਨੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਬਦ ਸਕੋਈ ।
ਹਰਿਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਹੁ ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦੁ ਹੋਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਸਤਿਸੰਗ ਅਲੋਈ ।
ਗੁਰੂ ਗੋਵਿੰਦਹੁ ਬਾਹਿਰਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀ ਕੋਈ ॥ - ੩੮/੧੦.੧-੮

ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਹੈ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦੁ ਅੰਗਹੁ ਉਪਜਾਇਆ ।
ਅੰਗਦ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਾਪਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਭਾਇਆ ।
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਓਰਜਨ ਛਾਇਆ ॥ - ੩੯/੨.੭-੯

ਗੁਰੂ-ਗਿਆਨ

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਬਿਖੇ ਬਦਨੁ ਬਿਲੋਕੀਅਤ ।
ਐਸੇ ਸਰਗੁਨ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਬਿਖੇ ਬਾਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਨੁ ।

ਤੈਸੇ ਘਟ ਘਟ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਸੈ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ ।
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੨੬੮॥

ਗੁਰੂ-ਧਿਆਨ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰੂ-ਗਿਆਨ'

ਗੁਰੂ-ਵੰਸ਼ (ਹਉਮੈ ਕ੍ਰਸਤ)

ਬਾਲ ਜਤੀ ਹੈ ਸਿਰੀਚੰਦੁ ਬਾਬਾਣਾ ਦੇਹੁਰਾ ਬਣਾਇਆ ।
 ਲਖਮੀਦਾਸਹੁ ਧਰਮਚੰਦ ਪੋਤਾ ਹੁਇ ਕੈ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
 ਮੰਜੀ ਦਾਸੁ ਬਹਾਲਿਆ ਦਾਤਾ ਸਿਧਾਸਣ ਸਿਖਿ ਆਇਆ ।
 ਮੋਹਣੁ ਕਮਲਾ ਹੋਇਆ ਚਉਬਾਰਾ ਮੋਹਰੀ ਮਨਾਇਆ ।
 ਮੀਣਾ ਹੋਆ ਪਿਰਥੀਆ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤੋਂਢਕ ਬਰਲੁ ਚਲਾਇਆ ।
 ਮਹਾਦੇਉ ਅਹੰਮੇਉ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੇਮੁਖੁ ਪੁਤਾ ਭਉਕਾਇਆ ।
 ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਨ ਵਾਸ ਬੋਹਾਇਆ ॥ - ੨੬/੩੩.੧-੭

ਗੁਰੂ (ਵਿਣ ਗੁਣ)

ਰਾਤੀ ਨੀਂਗਰ ਖੇਲਦੇ ਸਭ ਹੋਇ ਇਕਠੇ ।
 ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਹੋਵਦੇ ਕਰਿ ਸਾਂਗ ਉਪਠੇ ।
 ਇਕਿ ਲਸਕਰ ਲੈ ਧਾਵਦੇ ਇਕਿ ਫਿਰਦੇ ਨਠੇ ।
 ਠੀਕਰੀਆਂ ਹਾਲੇ ਭਰਨਿ ਊਇ ਖਰੇ ਅਸਠੇ ।
 ਖਿਨ ਵਿਚਿ ਖੇਡ ਉਜਾੜਦੇ ਘਰੁ ਘਰੁ ਨੂੰ ਤੁਠੇ ।
 ਵਿਣੁ ਗੁਣੁ ਗੁਰੂ ਸਦਾਇਦੇ ਓਇ ਖੋਟੇ ਮਠੇ ॥ - ੩੬/੯.੧-੫

ਉਚਾ ਲੰਮਾ ਝਾਟੁਲਾ ਵਿਚਿ ਬਾਗ ਦਿਸੰਦਾ ।
 ਮੋਟਾ ਮੁਢੁ ਪਤਾਲਿ ਜਤਿ ਬਹੁ ਗਰਬ ਕਰੰਦਾ ।
 ਪਤ ਸੁਪਤਰ ਸੋਹਣੇ ਵਿਸਥਾਰੁ ਬਣੰਦਾ ।
 ਫੁਲ ਰਤੇ ਫਲ ਬਕਸਕੇ ਹੋਇ ਅਫਲ ਫਲੰਦਾ ।
 ਸਾਵਾ ਤੋਤਾ ਚੁਹਚੁਹਾ ਤਿਸੁ ਦੇਖਿ ਭੁਲੰਦਾ ।
 ਪਿਛੋ ਦੇ ਪਛੁਤਾਇਦਾ ਓਹੁ ਫਲੁ ਨ ਲਹੰਦਾ ॥ - ੩੬/੧੦.੧-੬

ਪੈਨੇ ਪੰਜੇ ਕਪੜੇ ਪੁਰਸਾਵਾਂ ਵੇਸੁ ।
 ਮੁਛਾਂ ਦਾੜੀ ਸੋਹਣੀ ਬਹੁ ਦੁਰਬਲ ਵੇਸੁ ।

ਸੈ ਹਥਿਆਰੀ ਸੂਰਮਾ ਪੰਚੀਂ ਪਰਵੇਸੁ ।
 ਮਾਹਰੁ ਦਤ ਦੀਬਾਣ ਵਿਚਿ ਜਾਣੈ ਸਭੁ ਦੇਸੁ ।
 ਪੁਰਖੁ ਨ ਗਣਿ ਪੁਰਖਤੁ ਵਿਣੁ ਕਮਣਿ ਕਿ ਕਰੇਸੁ ।
 ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਗੁਰੂ ਸਦਾਇਦੇ ਕਉਣ ਕਰੈ ਅਦੇਸੁ ॥ - ੩੬/੧੧.੧-੬

ਗੋਤਮ/ਅਹਿਲਿਆ

ਗੋਤਮ ਨਾਰਿ ਅਹਿਲਿਆ ਤਿਸਨੇ ਦੇਖਿ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਭਾਣਾ ।
 ਪਰ ਘਰਿ ਜਾਇ ਸਰਾਪੁ ਨੈ ਹੋਇ ਸਹਸ ਭਗ ਪਛੋਤਾਣਾ ।
 ਸੁੰਢਾ ਹੋਆ ਇੰਦ੍ਰ ਲੋਕੁ ਲੁਕਿਆ ਸਰਵਰਿ ਮਨਿ ਸਰਮਾਣਾ ।
 ਸਹਸ ਭਗਹੁ ਲੇਇਣ ਸਹਸ ਲੈਦੋਈ ਇੰਦ੍ਰ ਪੂਰੀ ਸਿਧਾਣਾ ।
 ਸਤੀ ਸਤਹੁ ਟਲਿ ਸਿਲਾ ਹੋਇ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੈ ਬਾਝੁ ਪਰਾਣਾ ।
 ਰਘੁਪਤਿ ਚਰਣਿ ਛੁਹੰਦਿਆ ਚਲੀ ਸੁਰਗ ਪੁਰਿ ਬਣੇ ਬਿਬਾਣਾ ।
 ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਭਲਿਆਈਅਹੁ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਪਾਪ ਕਮਾਣਾ ।
 ਗੁਣ ਨੇ ਗੁਣ ਸਭ ਕੇ ਕਰੈ ਅਉਗੁਣ ਕੀਤੇ ਗੁਣ ਤਿਸੁ ਜਾਣਾ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਕਿਆ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ॥ - ੧੦/੧੮.੧-੯

ਗ੍ਰਹਿਸਤ

ਜੈਸੇ ਮਛ ਕਛ ਬਗ ਹੰਸ ਮੁਕਤਾ ਪਾਖਾਨ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਖੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਉਦਧਿ ਸੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਤਾਰੇ ਤਾਰੀ ਤਉ ਆਰਸੀ ਸਨਾਹ ਸਸਤ੍ਰ ।
 ਲੋਹ ਏਕ ਸੇ ਅਨੇਕ ਰਚਨਾ ਬਖਾਨੀਐ ।
 ਭਾਜਨ ਬਿਬਿਧਿ ਜੈਸੇ ਹੋਤ ਏਕ ਮਿਰਤਕਾ ਸੈ ।
 ਖੀਰ ਨੀਰ ਬਿੰਜਨਾਦਿ ਅਉਪਦ ਸਮਾਨੀਐ ।
 ਤੈਸੇ ਦਰਸਨ ਬਹੁ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਧ੍ਰਮ ।
 ਸਕਲ ਗ੍ਰਿਹਸਤੁ ਕੀ ਸਾਖਾ ਉਨਮਾਨੀਐ ॥੩੭੫॥

ਜੈਸੇ ਸਰਿ ਸਰਿਤਾ ਸਕਲ ਮੈ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਡੇ ।
 ਮੇਰ ਮੈ ਸੁਮੇਰ ਬਡੇ ਜਗਤੁ ਬਖਾਨ ਹੈ ।
 ਤਰਵਰ ਬਿਖੇ ਜੈਸੇ ਚੰਦਨ ਬਿਰਖੁ ਬਡੇ ।
 ਧਾਤ ਮੈ ਕਨਕ ਅਤਿ ਉਤਮ ਕੈ ਮਾਨ ਹੈ ।
 ਪੰਛੀਅਨ ਮੈ ਹੰਸ ਮ੍ਰਿਗ ਰਾਜਨ ਮੈ ਸਾਰਦੂਲ ।
 ਰਾਗਨ ਮੈ ਸਿਰੀਚਾਗੁ ਪਾਰਸ ਪਖਾਨ ਹੈ ।
 ਗਿਆਨਨ ਮੈ ਗਿਆਨੁ ਅਰੁ ਧਿਆਨਨ ਮੈ ਧਿਆਨ ਗੁਰ ।
 ਸਕਲ ਧਰਮ ਮੈ ਗ੍ਰਿਹਸਤੁ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ॥੩੭੬॥

ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਾਤ ਸਮੇ ਖਗੇ ਜਾਤ ਉਡਿ ਬਿਰਖ ਸੈ
 ਬਹੁਰਿ ਆਇ ਬੈਠਤ ਬਿਰਖ ਹੀ ਮੈ ਆਇਕੈ ।

ਚੀਟੀ ਚੀਟਾ ਬਿਲ ਸੇ ਨਿਕਸਿ ਧਰ ਗਵਨ ਕੇ
 ਬਹੁਰਿਓ ਪੈਸਤ ਜੈਸੇ ਬਿਲ ਹੀ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ।
 ਲਰਕੇ ਲਰਿਕਾ ਰੂਠਿ ਜਾਤ ਤਾਤ ਮਾਤ ਸਨ
 ਭੂਖ ਲਾਗੇ ਤਿਆਗੇ ਹਨ ਆਵੇ ਪਛਤਾਇ ਕੇ ।
 ਤੇਸੇ ਗ੍ਰਿਹ ਤਿਆਗਿ ਭਾਗਿ ਜਾਤ ਉਦਾਸ ਬਾਸ
 ਆਸਰੇ ਤਕਤ ਪੁਨਿ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਕੇ ਧਾਇਕੇ ॥੫੪੮॥

ਚੰਚਲ ਚਿਤ

ਜੈਸੇ ਜੈਸੇ ਰੰਗ ਸੰਗਿ ਮਿਲਤ ਸੇਤਾਬਰ ਹੁਇ ।
 ਤੇਸੇ ਤੇਸੇ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਲਪਟਾਇ ਹੈ ।
 ਭਗਵਤ ਕਥਾ ਅਰਪਨ ਕਉ ਧਾਰਨੀਕ ।
 ਲਿਖਤ ਕ੍ਰਿਤਾਸ ਪੜ੍ਹ ਬੰਧ ਮੋਖਦਾਇ ਹੈ ।
 ਸੀਤ ਗ੍ਰੀਖਮਾਇ ਬਰਖਾ ਬਰਖ ਮੇ ।
 ਨਿਸਿ ਦਿਨ ਹੋਇ ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਦਿਖਾਇ ਹੈ ।
 ਤੇਸੇ ਚਿਤ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਪਉਨ ਗਉਨ ਗਤਿ ।
 ਸੰਗਮ ਸੁਗੰਧ ਬਿਰਗੰਧ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਹੈ ॥੧੫੬॥

ਜਤੀ

ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਜਤੀ ਹੋਇ ਪਰ ਨਾਰੀ ਧੀ ਭੈਣ ਵਖਾਣੇ । - ੬/੮.੩

ਜਨ

ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਜਾਨੀਜੇ ਜਨੁ ਜਨ ਕੇ ਜਾਨੀਜੇ ਪ੍ਰਭ॥
 ਤਾਤੇ ਜਨ ਕੇ ਨ ਗੁਨ ਅਉਗੁਨ ਬੀਚਾਰਿ ਹੈ ॥੩੮੧॥

ਜਨਕ ਰਾਜਾ

ਭਗਤੁ ਵਡਾ ਰਾਜਾ ਜਨਕੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੀ ।
 ਦੇਵ ਲੋਕ ਨੋ ਚਲਿਆ ਗਣ ਗੰਧਰਬੁ ਸਭਾ ਸੁਖਵਾਸੀ ।
 ਜਮਪੁਰਿ ਗਇਆ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣਿ ਵਿਲਲਾਵਿਨਿ ਜੀਅ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਧਰਮ ਰਾਇ ਨੋ ਆਖਿਓਨੁ ਸਭਨਾ ਦੀ ਕਰਿ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ।
 ਕਰੇ ਬੇਨਤੀ ਧਰਮਰਾਇ ਹਉ ਸੇਵਕੁ ਠਾਕੁਰੁ ਅਭਿਨਾਸੀ ।
 ਗਹਿਣੇ ਧਰਿਓਨੁ ਇਕੁ ਨਾਉ ਪਾਪਾ ਨਾਲਿ ਕਰੈ ਨਿਰਜਾਸੀ ।
 ਪਾਸੰਗਿ ਪਾਪੁ ਨ ਪੁਜਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉ ਅਤੁਲ ਨ ਤੁਲਾਸੀ ।
 ਨਰਕਹੁ ਛੁਟੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਕਟੀ ਗਲਹੁੰ ਸਿਲਕ ਜਮ ਫਾਸੀ ।
 ਮੁਕਤਿ ਸੁਗਤਿ ਨਾਵੈ ਦੀ ਦਾਸੀ ॥ - ੧੦/੫.੧-੯

ਜੀਵ

ਵੇਖੋ : 'ਮਨੁਖ'

ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ/ਤਿ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਨ ਤਾਮਸ ਪਿਤਾ । - ੫/੨.੨

ਜਿਉਂ ਜਲਿ ਕਵਲ ਅਲਿਪਤੁ ਹੈ ਘਰਿਬਾਰੀ ਗੁਰਸਿਖਿ ਤਿਵਾਰੀ ।
ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਹੋਇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਜੀਵਾਰੀ । - ੬/੧੫.੫-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਦੁਝੈ । - ੭/੧੯.੬

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ॥ - ੧੬/੫.੭

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਵਖਾਣੀਐ ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਵਨੁ ਛੁਬਿ ਛੁਬਿ ਤਰਣਾ । - ੧੮/੧੬.੩

ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇ ਸਬਦੁ ਸਿਵਾਇਆ । - ੨੨/੧੬.੭

ਮੇਖ ਮੂਲੁ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋਈ । - ੨੬/੬.੪

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੈ ਨਿਵਾਸ ਜਾਸੁ
ਧਿਆਨ ਗੁਰ ਮੁਹਤਿ ਕੈ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਨਮਾਨ ਗਿਆਨ
ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਸਮ ਹੈ ।
ਹਉਮੈ ਤਿਆਗਿ ਤਿਆਗੀ ਬਿਸਮਾਦ ਕੈ ਬੇਰਾਗੀ ਭਏ ।
ਮਨ ਉਨਮਨਲਿਵ ਗੰਮਿਤਾ ਅਗੰਮ ਹੈ ।
ਸੂਖਮ ਅਸਥੂਲ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ ।
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਨਮੇ ਨਮੇ ਨਮੇ ਨਮ ਹੈ ॥੨੨॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੰਤ ਸੰਤ ਨਾਮ ਹੈ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਬਿਬੇਕੀ ਹੁਇ ਬਿਬੇਕੀ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਹੈ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਅਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਹਜ ਬਿਸੁਾਮ ਹੈ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਭਏ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਨਿਰਚਲ ਧਾਮ ਹੈ ॥੨੫॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਸਿੰਬਲ ਸਫਲ ਭਏ ।

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਬਾਸ ਮੈ ਸੁਗੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕੰਚਨ ਭਏ ਮਨੂਰ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਪਰਖਤ ਅੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਕਾਲਕੂਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੁਇ ।
 ਕਾਲ ਮੈ ਅਕਾਲ ਭਏ ਅਸਥਿਰ ਕੰਧ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਜੀਵਨਮੁਕਤ ਭਏ ।
 ਮਾਇਆ ਮੈ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਬੰਧ ਨਿਰਬੰਧ ਹੈ ॥੨੭॥

ਬਿਨੁ ਰਸ ਰਸਨਾ ਬਕਤ ਜੀ ਬਹੁਤ ਬਾਤੇ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਭਏ ਮੇਨਿਬੂਤ ਲੀਨ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਕੇ ਮਦੋਨ
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਦ੍ਰਿਗ ਦੁਤੀਆ ਨ ਚੀਨ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵ !
 ਦੁਤੀਆ ਸਬਦ ਸ੍ਵਨੰਤਰਿ ਨ ਕੀਨ ਹੈ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਜਗ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਭਏ ।
 ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਗੰਮਿਤਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ॥੬੫॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਆਪਾ ਖੋਇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ।
 ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਗੇਹ ਸਮਤ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਸਮ ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਅਰੁ ।
 ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਸੰਪਤਿ ਬਿਪਤਿ ਚਿੰਤਾ ਚਾਉ ਹੈ ।
 ਬਨ ਗ੍ਰਹ ਜੋਗ ਭੋਗ ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਸੁਖ ਦੁਖ ਸੋਗਾਨੰਦ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਤਾਉ ਹੈ ।
 ਲੋਸਟ ਕਨਿਕ ਬਿਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਗਨ ਜਲ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਨਮਨ ਅਨੁਰਾਉ ਹੈ ॥੬੦॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਭੋਜਲ ਭਇਆਨਕ ਲਹਰਿ ਨ ਬਿਆਪਿ ਸਕੈ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਏਕ ਟੇਕ ਠਹਰਾਨੇ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਚਤਿ ਬਰਜਿ ਬਿਸਰਜਤ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਉਚ ਆਨੇ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਜੀਵਨ ਮੂਲ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਇ ਅਪਰੰਪਰ ਪਰਾਨੇ ਹੈ ॥੬੨॥

ਲੋਚਨ ਧਿਆਨ ਸਮ ਲੋਸਟ ਕਨਿਕ ਤਾਕੈ ।
 ਸ੍ਵਨ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਸਮਸਰਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧ ਬਿਬਰੰਧ ਸਮਤੁਲਿ ਤਾਕੈ ।
 ਰਿਦੈ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਸਰਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਰਸਨ ਸੁਆਦ ਬਿਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਾਨਿ ਤਾਕੈ ।

ਕਰ ਸਪਰਸ ਜਲ ਅਗਨਿ ਸਮਾਨੀਐ ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਮਸਰਿ ਬਿਆਪੇ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗੁ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨੀਐ ॥੧੦੪॥

ਅਧਿਆਤਮ ਕਰਮ ਪਰਮਾਤਮ ਪਰਮ ਪਦ ।
 ਤਤੁ ਮਿਲਿ ਤਤਹਿ ਪਰਮਤਤ ਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ।
 ਜੰਤ੍ਰ ਸੁਨਿ ਰਾਗ ਨਾਦ ਅਨਭੇ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ।
 ਅਭਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਲਖ ਬਿਲਾਸੀ ਹੈ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਟਾਫ਼ ਦਿਖਿ ਦੇਹ ਕੈ ਬਿਦੇਹ ਭਏ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕੇਉ ਬਿਰਲੇ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੧੧੬॥

ਚਤੁਰ ਪਹਰ ਦਿਨ ਜਗਤਿ ਚਤੁਰ ਜੁਗ ।
 ਨਿਸਿ ਮਹਾ ਪਰਲੈ ਸਮਾਨਿ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੈ ।
 ਉਤਮ ਮਧਿਮ ਨੀਚ ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਸੰਸਾਰ ਗਤਿ ।
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਆਸਕਤਿ ਹੈ ।
 ਰਜਿ ਤਮਿ ਸਤਿ ਗੁਨ ਅਉਗਨ ਸਿਮ੍ਰਤ ਚਿਤ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਅਤੀਤ ਬਿਰਲੋਈ ਗੁਰਮਤਿ ਹੈ ।
 ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਸਾਰ ਚਉਪਰ ਕੋ ਖੇਲ ਜਗ ।
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਜੁਗਲ ਹੋਇ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਹੈ ॥੧੫੭॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਧਾਰਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ ।
 ਗੁਰ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਾਨੀ ਹੈ ।
 ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਪਦਵੀ ਭਗਤਿ ਅਉ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ।
 ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਚੂਆਰੀ ।
 ਠਗ ਬਟਵਾਰਾ ਮਤਵਾਰਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਸੁਖੁ ਮਾਨੇ ਬਿਲੁ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਹਿਚਾਨੀ ਹੈ ॥੧੬੫॥

ਪੁਨਿ ਕਤ ਪੰਚਤਤ ਮੇਲੁ ਖੇਲੁ ਹੋਇ ਕੈਸੇ ।
 ਕ੍ਰਮਤ ਅਨੇਕ ਜੋਨਿ ਕੁਟੰਬ ਸੰਜੋਗ ਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਕਤ ਮਾਨਸ ਜਨੰਮ ਨਿਰਮੇਲਕ ਹੁਇ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਰਸਕਸ ਭੋਗ ਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਕਤ ਸਾਧਸੰਗੁ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਯਮਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮਧੁ ਪ੍ਰਜੋਗ ਹੈ ।
 ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਚਾਖ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਲੋਗ ਮੇ ਅਲੋਗ ਹੈ ॥੨੪੨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਅੰਤਰਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਅੰਤਰ ਪਟ ਘਟਿ ਗਏ ।
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਬ੍ਰਹਮਮਈ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮਾਇਆਮਈ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਪਿੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਓਤਪੋਤਿ ।
 ਜੋਤੀ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਗੋਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੮੦॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ ਪਾਵਤ ਬਰਜਿ ਰਾਖੇ ।
 ਨਿਹਚਲ ਚਿਤ ਸੁਖ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨ ਕੀ ਆਸਾ ਅਰੁ ਮਰਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਿਟੀ
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਕੇ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਆਪਾ ਖੋਇ ਹੋਨਹਾਰੁ ਹੋਇ ਸੋਈ ਭਲੇ ਮਾਨੈ ।
 ਸੇਵਾ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਦਾਸਨ ਕੇ ਦਾਸ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਰਸ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ।
 ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ਼ਾਸ ਹੈ ॥੨੮੧॥

ਸਹਜਸੁਭਾਵ ਕਰਿ ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਭਏ
 ਸੇਵਾ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਸ਼ਾਸੀ ਹੈ ॥੩੨੮.੪॥

ਜੈਸੇ ਗੁਆਰ ਗਾਇਨ ਚਰਾਵਤ ਜਤਨ ਬਨ ।
 ਖੇਤ ਨ ਪਰਤ ਸਬੈ ਚਰਤ ਅਘਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਸਰੂਪ ਰਾਜਨੀਤ ਬਿਖੈ ।
 ਤਾਕੇ ਦੇਸ ਪਰਜਾ ਬਸਤ ਸੁਖ ਪਾਇਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਹੋਤ ਖੇਵਟ ਚੇਤੰਨਿ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਐ ।
 ਲਾਗੈ ਨਿਰਬਿਘਨ ਬੋਹਥ ਪਾਰਿ ਜਾਇਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਉਨਮੁਨ ਮਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਕਰੈ ਸਿਖ ਸਮਝਾਇਕੈ ॥੪੧੮॥

ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਐਸੇ ।
 ਪਤਬ੍ਰਤ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰੀ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰਫੁਤ ਨ ਜੋਤਕ ਅਉ ਬੇਦ ਬਿਤਿ ਬਾਰ ਕਛੁ ॥
 ਗ੍ਰਿਹ ਅਉ ਨਖੜ ਕੀ ਨ ਸੰਕਾ ਉਰਧਾਰੀ ਹੈ ।
 ਜਾਨਤ ਨ ਸਗਨ ਲਗਨ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਨੇਹੁ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਸਿਖ ਸੰਤ ਬਾਲਕ ਸ੍ਰੀਗਰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਹੁਇਓ ॥
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਗਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਚਾਰੀ ਹੈ ॥੪੪੮॥

ਅਨਭੈ ਭਵਨ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਾਰ।
 ਚਾਰੇ ਬਸੁ ਚਾਰੇ ਕੁੰਟ ਰਾਜਤ ਰਾਜਾਨ ਹੈ ।
 ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਦਿਨ ਰੈਨ ਉਠ ਬੈਠ ਚਲਿ।
 ਸਿਮਰਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ।
 ਜੋਈ ਜੋਈ ਆਵੈ ਸੋਈ ਭਾਵੈ ਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧ।
 ਭਗਤਿਵਛਲ ਮਾਨੋ ਬਾਸਤ ਨੀਸਾਨ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਮ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗਵਤ ।॥
 ਅਦਭੁਤ ਛਬਿ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥੬੧੯॥

ਜੁਠ

ਉਜਲ ਕੈਹਾਂ ਚਿਲਕਣਾ ਥਾਲੀ ਜੇਵਣਿ ਜੁਠੀ ਹੋਵੈ ।
 ਜੁਠਿ ਸੁਆਹੁ ਮਾਂਜੀਐ ਗੰਗਾ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਲੈ ਧੋਵੈ ।
 ਬਾਰਹੁ ਜੁਚਾ ਧੋਤਿਆਂ ਅੰਦਰਿ ਕਾਲਖ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ।
 ਮਨਿ ਜੁਠੇ ਤਨਿ ਜੁਠਿ ਹੈ ਭੁਕਿ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਵਜੈ ਰੋਵੈ । - ੧੭/੧੭.੧-੪

ਜੇਦੇਉ, ਭਗਤ

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਜੇਦੇਉ ਕਰਿ ਗੀਤ ਗੋਵਿੰਦ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਗਾਵੈ ।
 ਲੀਲਾ ਚਲਿਤ ਵਖਾਣਦਾ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਕੁਰ ਭਾਵੈ ।
 ਅਖਰੁ ਇਕੁ ਨ ਆਵਤੈ ਪੁਸਤਕ ਬੰਨ੍ਹਿ ਸੰਧਿਆ ਕਰਿ ਆਵੈ ।
 ਗੁਣ ਨਿਧਾਨੁ ਘਰਿ ਆਇ ਕੈ ਭਗਤ ਰੂਪਿ ਲਿਖਿ ਲੇਖੁ ਬਣਾਵੈ ।
 ਅਖਰ ਪੜ੍ਹਿ ਪਰਤੀਤਿ ਕਰਿ ਹੋਇ ਵਿਸਮਾਦੁ ਨ ਅੰਗਿ ਸਮਾਵੈ ।
 ਵੇਖੈ ਜਾਇ ਉਜਾੜਿ ਵਿਚਿ ਬਿਰਖੁ ਇਕੁ ਆਚਰਜੁ ਸੁਹਾਵੈ ।
 ਗੀਤ ਗੋਵਿੰਦ ਸੰਪੂਰਣੇ ਪਤਿ ਪਤਿ ਲਿਖਿਆ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵੈ ।
 ਭਗਤਿ ਹੇਤਿ ਪਰਗਾਸੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਮਿਲੈ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ।
 ਸੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਭੇਦੁ ਗਣਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੦.੧-੯

ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ

ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸੇਵਤ ਜਗਾਵੈ ਜਾਇ।
 ਜਾਗਤ ਬਿਹਾਵੈ ਜਾਇ ਤਾਹਿ ਨ ਬੁਲਾਵਈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਮਾਨਨਿ ਮਨਾਵੈ ਧਾਇ ।
 ਸੇਵਕ ਸੁਰੂਪ ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਨ ਭਾਵਈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਰੀਝਕੇ ਰਿਝਾਵੈ ਆਪਾ ।
 ਕਾਛਿ ਕਾਛਿ ਆਵੈ ਤਾਹਿ ਪਗ ਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸਬੈ ਬਨ ਆਵੈ, ਤਾਕੀ ।
 ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰ ਨ ਕਰਤ ਬਨ ਆਵਈ ॥੫੯੪॥

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੈ ਸੁਹਾਵੈ ।
ਸੋਈ ਸੁੰਦਰੀ ਕਹਾਵੈ ਛਬਿ ਕੈ ਛਬੀਲੀ ਹੈ ।
ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਬਾਨਕ ਬਹੁ ਬਨਾਵੈ ।
ਸੋਈ ਬਨਤਾ ਕਹਾਵੈ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੀਲੀ ਹੈ ।
ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਕੀ ਸਬੈ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵੈ ।
ਸੋਈ ਕਾਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਸੀਲ ਕੈ ਸੁਸੀਲੀ ਹੈ ।
ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਲੈ ਪੀਆਵੈ ।
ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਰਸਕ ਰਸੀਲੀ ਹੈ ॥੨੦੯॥

ਜੋਗੀ

ਮਨ ਬਰ ਕਰਮ ਨ ਭਰਮੁ ਹੈ ਜੋਗੀਸਰੁ ਜੋਗੀ । - ੧੩/੩.੩

ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਰਾਜੇਸੁਰਾ ਜੋਗ ਸੁਗਤਿ ਜੋਗੇਸਰੁ ॥ - ੧੩/੧੯.੬

ਜੋ ਗੁਰ ਗੋਪੇ

ਜੋ ਗੁਰ ਗੋਪੇ ਆਪਣਾ ਕਿਉ ਸਿਝੇ ਚੇਲਾ ।
ਸੰਗਲੁ ਘਤਿ ਚਲਾਈਐ ਜਮ ਪੰਥਿ ਇਕੇਲਾ ।
ਲਹੈ ਸਜਾਈਂ ਨਰਕ ਵਿਚਿ ਉਹੁ ਖਰਾ ਦੁਹੇਲਾ ।
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਭਉਦਿਆਂ ਫਿਰਿ ਹੋਇ ਨ ਮੇਲਾ ।
ਜਨਮੁ ਪਦਾਰਥੁ ਹਾਰਿਆ ਜਿਉ ਜੁਏ ਖੇਲਾ ।
ਹਥ ਮਰੇਝੈ ਸਿਰੁ ਧੁਨੈ ਉਹੁ ਲਹੈ ਨ ਵੇਲਾ ॥ - ੩੪/੨.੧-੬

ਜੋ ਗੁਰ ਗੋਪੇ ਆਪਣਾ ਤਿਸੁ ਡਿਠੇ ਨਿਗੁਰੇ ਸਰਮਾਏ । - ੩੭/੨੫.੨

ਭਾਕ, ਪੂਜਾ-ਧਾਨ ਦੀ

ਜਿਉ ਮਿਰਯਾਦਾ ਹਿੰਦੂਆ ਗਊ ਮਾਸੁ ਅਖਾਜੁ ।
ਮੁਸਲਮਾਣਾਂ ਸੁਅਰਹੁ ਸਉਗੰਦ ਵਿਆਜੁ ।
ਸਹੁਰਾ ਘਰਿ ਜਵਾਈਐ ਪਾਣੀ ਮੁਦਰਾਜੁ ।
ਸਹਾ ਨ ਖਾਈ ਚੂਹੜਾ ਮਾਇਆ ਮੁਹਤਾਜੁ ।
ਜਿਉ ਮਿਠੈ ਮਖੀ ਮਰੈ ਤਿਸੁ ਹੋਇ ਅਕਾਜੁ ।
ਤਿਉ ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਝਾਕ ਹੈ ਵਿਹੁ ਖੰਡੁ ਪਾਜੁ ॥ - ੩੫/੧੨.੧-੬

ਖਰਾ ਦੁਹੇਲਾ ਜਗ ਵਿਚਿ ਜਿਸ ਅੰਦਰਿ ਝਾਕੁ ।
 ਸੋਇਨੇ ਨੇ ਹਥੁ ਪਾਇਦਾ ਹੁਇ ਵੰਞੈ ਖਾਕੁ ।
 ਇਠ ਮਿਤ ਪੁਤ ਭਾਇਰਾ ਵਿਹਰਨਿ ਸਭ ਸਾਕੁ ।
 ਸੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਸਰਾਪੁ ਹੈ ਦੁਰਮਤਿ ਨਾਪਾਕੁ ।
 ਵਡੇ ਮੁਤਕਿ ਰੰਨ ਜਿਉ ਦਰਿ ਮਿਲੈ ਤਲਾਕੁ ।
 ਦੁਖੁ ਭੁਖੁ ਦਾਲਿਦ ਘਣਾ ਦੋਜਕ ਅਉਤਾਕੁ ॥ - ੩੫/੧੩.੧-੬

ਵਿਗੜੈ ਚਾਟਾ ਦੁਧ ਦਾ ਕਾਂਜੀ ਦੀ ਚੁਖੈ ।
 ਸਹਸ ਮਣਾ ਰੂਈ ਜਲੈ ਚਿਣਗਾਰੀ ਧੁਖੈ ।
 ਬੂਰੁ ਵਿਣਾਹੇ ਪਾਣੀਐ ਖਉ ਲਾਖਹੁ ਰੁਖੈ ।
 ਜਿਉ ਉਦਮਾਦੀ ਅਤੀਸਾਰੁ ਖਈ ਰੋਗੁ ਮਨੁਖੈ ।
 ਜਿਉ ਜਾਲਿ ਪੱਖੋਰੂ ਫਾਸਦੇ ਦੂਗਣ ਦੀ ਭੁਖੈ ।
 ਤਿਉ ਅਜਰੁ ਝਾਕ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਵਿਆਪੇ ਵੇਮੁਖੈ ॥ - ੩੫/੧੪.੧-੬

ਅਉਚਰੁ ਝਾਕ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਚੁਖੁ ਲਗੈ ਚਖੀ ।
 ਹੋਇ ਦੁਕੁਧਾ ਨਿਕਲੈ ਭੋਜਨੁ ਮਿਲਿ ਮਖੀ ।
 ਰਾਤਿ ਸੁਖਾਲਾ ਕਿਉ ਸਵੈ ਤਿਨੁ ਅੰਦਰਿ ਅਖੀ ।
 ਕਖਾ ਦਬੀ ਅਗਿ ਜਿਉ ਓਹੁ ਰਹੈ ਨ ਰਖੀ ।
 ਝਾਕ ਝਕਾਈਐ ਝਾਕਵਾਲੁ ਕਰਿ ਭਖ ਅਭਖੀ ।
 ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਉਬਰੇ ਗੁਰ ਸਿਖਾ ਲਖੀ ॥ - ੩੫/੧੫.੧-੬

ਜਿਉ ਘੁਣ ਖਾਧੀ ਲਕੜੀ ਵਿਣੁ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣੀ ।
 ਜਾਣੁ ਡਰਾਵਾ ਖੇਤ ਵਿਚਿ ਨਿਰਜੀਤੁ ਪਰਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਧੂਅਰੁ ਝੜਵਾਲ ਦੀ ਕਿਉ ਵਰਸੈ ਪਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਬਣ ਗਲ ਵਿਚਿ ਬਕਰੀ ਦੁਹਿ ਦੁਧੁ ਨ ਆਣੀ ।
 ਤਾਕੇ ਅੰਦਰਿ ਝਾਕਵਾਲੁ ਤਿਸ ਕਿਆ ਨੀਸਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਚਮੁ ਚਟੈ ਗਾਇ ਮਹਿ ਉਹ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ॥ - ੩੫/੧੬.੧-੬

ਚਾਡੀ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਤਾਰਾਰਾਣੀ/ਹਰੀਚੰਦ

ਵੇਖੋ : 'ਹਰੀਚੰਦ/ਤਾਰਾਰਾਣੀ'

ਤਿਆਗੀ

ਹਉਮੇ ਤਿਆਗਿ ਤਿਆਗੀ ਬਿਸਮਾਦ ਕੈ ਬੈਰਾਗੀ ਭਏ ॥੩੨੮.੩॥

ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ/ਨਾਮਦੇਵ

ਵੇਖੋ : 'ਨਾਮਦੇਵ/ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ'

ਦਸ, ਅਵਤਾਰ

ਵੇਖੋ : 'ਅਵਤਾਰ, ਦਸ'

ਦਸਮ ਦੁਆਰ

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਗਤਿ ।
ਸੁਖਮਨਾ ਸੰਗਮ ਹੁਇ ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਕੈ ।
ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸ ਬਿਖੈ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸ ਰਸ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਮਧੁ ਅਪੀਉ ਪੀਐ ਗੁਹਜੁ ਗਵਨ ਕੈ ।
ਸਬਦ ਕੈ ਅਨਹਦ ਸੁਰਤਿ ਕੈ ਉਨਮਨੀ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਨਿਝਰ ਧਾਰ ਸਹਜ ਰਵਨ ਕੈ ।
ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਉਲੰਘਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ।
ਦਸਮ ਸਬਲ ਨਿਹਕੇਵਲੁ ਭਵਨ ਕੈ ॥੨੯੧॥

ਚਰਨਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਿਸਮ ਸੁਕੰਗ ਮੈ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਸੰਗ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਦ ਹੁਇ ਹਿਰਨੇ ਹੈ ।
ਕਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧਾਕ੍ਰੋਧ ਨਿਰਲੋਭ ਲੋਭ ।
ਮੋਹ ਨਿਰਮੋਹ ਅਹੰਮੇਵ ਹੂ ਲਜਾਨੇ ਹੈ ।
ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸਚਰਜੈ ਅਸਚਰਜਮੈ ।
ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਅਸਥਾਨੇ ਹੈ ॥੨੯੨॥

ਦੁਸਟ

ਦੁਸਟਾਂ ਦੁਸਟਾਈ ਮਿਹਮਾਣੀ ॥ - ੩੩/੨੦.੭

ਦੁਨੀਆਦਾਰ

ਵੇਖੋ : 'ਮਾਇਆਧਾਰੀ'

ਦੁਬਾਜਰਾ

ਦੇਖਿ ਦੁਭਿਤੀ ਆਰਸੀ ਮਜਲਸ ਹਥੇ ਹਥੀ ਨਚੇ ।
ਦੁਖੇ ਦੁਖੁ ਦੁਬਾਜਰੀ ਘਰਿ ਘਰਿ ਫਿਰੈ ਪਰਾਈ ਖਚੇ ।

ਅਗੈ ਹੋਇ ਸੁਹਾਵਣੀ ਮੁਹਿ ਡਿਠੈ ਮਾਣਸ ਚਹਮਚੈ ।
 ਪਿਛਹੁ ਦੇਖਿ ਭਰਾਵਣੀ ਇਕੋ ਮੁਹੁ ਦੁਹੁ ਜਿਨਸਿ ਵਿਰਚੈ ।
 ਖੋਹਿ ਪਾਇ ਮੁਹੁ ਮਾਂਜੀਐ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਮੈਲੁ ਰੰਗਿ ਕਚੈ । - ੩੩/੩.੧-੫

ਵੁਣੈ ਜੁਲਾਹਾ ਤੰਦੁ ਗੰਦਿ ਇਕੁ ਸੁਤੁ ਕਰਿ ਤਾਣਾ ਵਾਣਾ ।
 ਦਰਜੀ ਪਾਤਿ ਵਿਗਾੜਦਾ ਪਾਟਾ ਮੁਲ ਨ ਲਹੈ ਵਿਕਾਣਾ ।
 ਕਤਰਣਿ ਕਤਰੈ ਕਤਰਣੀ ਹੋਇ ਦੁਮ੍ਹਰੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਸਾਣਾ ।
 ਸੁਈ ਸੀਵੈ ਜੋਤਿ ਕੈ ਵਿਛੜਿਆਂ ਕਰਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਣਾ ।
 ਸਾਹਿਬੁ ਇਕੋ ਰਾਹਿ ਦੁਇ ਜਗ ਵਿਚਿ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣਾ ।
 ਗੁਰਜੀਖੀ ਪਰਧਾਨੁ ਹੈ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦੀ ਹੈ ਪਰਵਾਣਾ ।
 ਦੁਖੀ ਦੁਬਾਜਰਿਆਂ ਹੈਰਾਣਾ ॥ - ੩੩/੪.੧-੭

ਜਿਉ ਚਰਖਾ ਅਠਖੰਡੀਆ ਦੁਹਿ ਲਹੀ ਦੇ ਮੰਤਿ ਮੰਝੇਰੂ ।
 ਦੁਇ ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਦੁਹੁ ਖੁੰਢ ਵਿਚਿ ਸਿਰ ਗਿਰਦਾਨ ਫਿਰੈ ਲਖ ਫੇਰੂ ।
 ਬਾਇਤੁ ਪਾਇ ਪਲੇਟੀਐ ਮਾਲੁ ਵਟਾਇ ਪਾਇਆ ਘਟ ਘੇਰੂ ।
 ਦੁਹੁ ਚਰਮਖ ਵਿਚਿ ਤੁਕੁਲਾ ਕਤਨਿ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਹੇਰੂ ।
 ਤ੍ਰਿੰਵਣੀ ਬਹਿ ਉਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਿਉ ਬਿਰਖਹੁ ਉਡਿ ਜਾਨਿ ਪੰਥੇਰੂ ।
 ਓਤਿ ਨਿਬਾਹੁ ਨਾ ਬੀਐ ਕਰਾ ਰੰਗੁ ਰੰਗਾਇਆ ਗੇਰੂ ।
 ਘੁੰਮਿ ਘੁੰਮਦੀ ਛਾਉ ਘਵੇਰੂ ॥ - ੩੩/੫.੧-੭

ਸਾਹੁਰੁ ਪੀਹਰੁ ਪਲਰੇ ਹੋਇ ਨਿਲਜ ਨ ਲਜਾ ਹੋਵੈ ।
 ਰਾਵੈ ਜਾਹੁ ਭਤਾਰੁ ਤਜਿ ਖਿੰਜੋਤਾਣਿ ਖੁਸੀ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ।
 ਸਮਝਾਈ ਨਾ ਸਮਝਈ ਮਰਣੇ ਪਰਣੇ ਲੋਕੁ ਵਿਗੋਵੈ ।
 ਧਿਰਿ ਧਿਰਿ ਮਿਲਦੇ ਮੋਹਣੇ ਹੁਇ ਸਰਮਿੰਦੀ ਅੰਬੂ ਰੋਵੈ ।
 ਪਾਪ ਕਮਾਣੇ ਪਕੜੀਐ ਹਾਣਿ ਕਾਣਿ ਦੀਬਾਣਿ ਖੜੋਵੈ ।
 ਮਰੈ ਨ ਜੀਵੈ ਦੁਖ ਸਹੈ ਰਹੈ ਨ ਘਰਿ ਵਿਚਿ ਪਰ ਘਰ ਜੋਵੈ ।
 ਦੁਬਿਧਾ ਅਉਗੁਣ ਹਾਰੁ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੩੩/੬.੧-੭

ਦੁਖੀਆ ਦੁਸਟ ਦੁਬਾਜਰਾ ਸਪੁ ਦੁਮ੍ਹਰਾ ਬੁਰਾ ਬੁਰਿਆਈ ।
 ਸਭ ਦੁੰ ਮੰਦੀ ਸਪ ਜੋਨਿ ਸਪਾਂ ਵਿਚਿ ਕੁਜਾਤਿ ਕੁਭਾਈ ।
 ਕੋੜੀ ਹੋਆ ਗੋਪਿ ਗੁਰ ਨਿਗੁਰੇ ਤੰਤੁ ਨ ਮੰਤੁ ਸੁਖਾਈ ।
 ਕੋੜੀ ਹੋਵੈ ਲੜੈ ਜਿਸ ਵਿਗੜ ਰੂਪਿ ਹੋਇ ਮਰਿ ਸਹਮਾਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਨਮੁਖਿ ਬਾਹਰਾ ਲਾਤੇ ਲਾਵਾ ਲਾਇ ਬੁਝਾਈ ।
 ਤਿਸੁ ਵਿਹੁ ਵਾਤਿ ਕੁਲਾਤਿ ਮਨਿ ਅੰਦਰਿ ਗਣਤੀ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ।
 ਸਿਰ ਚਿਥੈ ਵਿਹੁ ਬਾਣਿ ਨ ਜਾਈ ॥ - ੩੩/੮.੧-੭

ਜਿਉ ਬਹੁ ਮਿਤੀ ਵੇਸੁਆ ਡਭੈ ਖਸਮੁ ਨਿਖਸਮੀ ਹੋਈ ।

ਪੁਤ੍ਰ ਜਣੇ ਜੇ ਵੇਸੁਆ ਨਾਨਕਿ ਦਾਦਕਿ ਨਾਉਂ ਨ ਕੋਈ ।
 ਨਰਕਿ ਸਵਾਰਿ ਸੀਗਾਰਿਆ ਰਾਗ ਰੰਗ ਛਲਿ ਛਲੈ ਛਲੋਈ ।
 ਘੰਡਾਹੇਤੁ ਅਹੋਤੀਆਂ ਮਾਣਸ ਮਿਰਗ ਵਿਣਾਹੁ ਸਥੋਈ ।
 ਏਥੈ ਮਰੈ ਹਰਾਮ ਹੋਇ ਅਗੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਨ ਢੋਈ ।
 ਦੁਖੀਆ ਦੁਸਟੁ ਦੁਬਾਜਰਾ ਜਾਣ ਰੁਪਈਆ ਮੋਖੀ ਸੋਈ ।
 ਵਿਗੜੈ ਆਪਿ ਵਿਗੜੈ ਲੋਈ ॥ - ੩੩/੯.੧-੭

ਵਣਿ ਵਣਿ ਕਾਉਂ ਨ ਸੋਹਈ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ਹੋਇ ਵਿਗੁਤਾ ।
 ਦੁਤਤਿ ਮਿਟੀ ਜਿਸੁ ਲਗੈ ਜਾਣੇ ਖਸਮ ਕੁਮਾਰਾਂ ਕੁਤਾ ।
 ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਘਰਿ ਘਰਿ ਬਹਿ ਬਹਿ ਕਰਨਿ ਕੁਪੁਤਾ ।
 ਆਗੂ ਹੋਇ ਮੁਹਾਇਦਾ ਸਾਬੁ ਛਡਿ ਚਉਰਾਹੇ ਸੁਤਾ ।
 ਜੰਮੀ ਸਾਖ ਉਜਾੜਦਾ ਗਲਿਆਂ ਸੇਤੀ ਮੋਹੁ ਕੁਚੁਤਾ ।
 ਦੁਖੀਆ ਦੁਸਟੁ ਦੁਬਾਜਰਾ ਖਟਰੁ ਬਲਦੁ ਜਿਵੈ ਹਲਿ ਜੁਤਾ ।
 ਡਮਿ ਡਮਿ ਸਾਨੁ ਉਜਾੜੀ ਮੁਤਾ ॥ - ੩੩/੧੦.੧-੭

ਦੁਖੀਆ ਦੁਸਟੁ ਦੁਬਾਜਰਾ ਤਾਮੇ ਰੰਗਹੁ ਕੋਹਾਂ ਹੋਵੈ ।
 ਬਾਹਰੁ ਦਿਸੈ ਉਜਲਾ ਅੰਦਰਿ ਮਸੁ ਨ ਧੋਧੈ ਧੋਵੈ ।
 ਸੰਨੀ ਜਾਣੁ ਲੁਹਾਰ ਦੀ ਹੋਇ ਦੁਮ੍ਹਰੀ ਕੁਸੰਗ ਵਿਗੋਵੈ ।
 ਖਣੁ ਤਤੀ ਆਰਣਿ ਵੜੈ ਖਣੁ ਨੰਢੀ ਜਲੁ ਅੰਦਰਿ ਟੋਵੈ ।
 ਤੁਮਾ ਦਿਸੇ ਸੋਹਣਾ ਚਿਤ੍ਰਮਿਤਾਲਾ ਵਿਸੁ ਵਿਲੋਵੈ ।
 ਸਾਉ ਨ ਕਉਤਾ ਸਹਿ ਸਕੈ ਜੀਤੈ ਛਾਲੈ ਅੰਧੁ ਰੋਵੈ ।
 ਕਲੀ ਕਨੇਰ ਨ ਹਾਰਿ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੩੩/੧੧.੧-੭

ਦੁਖੀ ਦੁਸਟੁ ਦੁਬਾਜਰਾ ਸੁਤਰ ਮੁਰਗੁ ਹੋਇ ਕੰਮ ਨ ਆਵੈ ।
 ਉਡਣਿ ਉਡੈ ਨ ਲਦੀਐ ਪੁਰਜਸ ਹੋਈ ਆਪੁ ਲਖਾਵੈ ।
 ਹਸਤੀ ਦੰਦ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਹੋਰੁ ਦਿਖਾਏ ਹੋਰਤੁ ਖਾਵੈ ।
 ਬਕਰੀਆਂ ਨੇ ਚਾਰ ਬਣੁ ਦੁਇ ਗਲ ਵਿਚਿ ਦੁਇ ਲੇਵੈ ਲਾਵੈ ।
 ਇਕਨੀ ਦੁਹੁ ਸਮਾਵਦਾ ਇਕ ਨਗਾਊ ਨਗਿ ਨਗਾਵੈ ।
 ਮੇਰਾਂ ਅਖੀ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਉਇ ਦੇਖਨਿ ਓਨੀ ਦਿਸਿ ਨ ਆਵੈ ।
 ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਹਰਾਵੈ ॥ - ੩੩/੧੨.੧-੭

ਦੁਖੀਆ ਦੁਸਟੁ ਦੁਬਾਜਰਾ ਬਗੁਲ ਸਮਾਧਿ ਰਹੈ ਇਕ ਟੰਗਾ ।
 ਬਜਰ ਪਾਪ ਨ ਉਤਰਨਿ ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆਂ ਖਾਇ ਵਿਚਿ ਗੰਗਾ ।
 ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ ਤੂੰਬੜੀ ਤਰਿ ਤਰਿ ਤਨੁ ਧੋਵੈ ਕਰਿ ਨੰਗਾ ।
 ਮਨ ਵਿਚਿ ਵਸੈ ਕਾਲਕੂਟੁ ਭਰਮੁ ਨ ਉਤਰੈ ਕਰਮੁ ਕੁਢੰਗਾ ।
 ਵਰਮੀ ਮਾਰੀ ਨਾ ਮਰੈ ਬੈਠਾ ਜਾਇ ਪਤਾਲਿ ਭੁਇਅੰਗਾ ।

ਹਸਤੀ ਨੀਚਿ ਨਵਾਲੀਐ ਨਿਕਲਿ ਖੇਹ ਉਡਾਏ ਅੰਗਾ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਸੁਆਓ ਨ ਚੰਗਾ ॥ - ੩੩/੧੪.੧-੭

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦੁਬਾਜਰਾ ਮਨ ਪਾਟੈ ਖਰਬਾਝੁ ਖੀਰਾ ।
ਅਗਹੁ ਮਿਠਾ ਹੋਇ ਮਿਲੈ ਪਿਛਹੁ ਕਉੜਾ ਦੇਖੁ ਸਰੀਰਾ ।
ਜਿਉ ਬਹੁ ਮਿਤਾ ਕਵਲ ਫੁਲੁ ਬਹੁ ਚੰਗੀ ਬੰਨ੍ਹਿ ਪਿੰਡੁ ਅਹੀਰਾ ।
ਹਰਿਆ ਤਿਲੁ ਖੂਆੜ ਜਿਉ ਕਲੀ ਕਨੇਰ ਦੁਰੰਗ ਨ ਧੀਰਾ ।
ਜੇ ਸਉ ਹਥਾ ਨਤੁ ਵਧੈ ਅੰਦਰੁ ਖਾਲੀ ਵਾਜੁ ਨਫੀਰਾ ।
ਚੰਨਣ ਵਾਸ ਨ ਬੋਹੀਅਨਿ ਖਹਿ ਖਹਿ ਵਾਸ ਜਲਨਿ ਬੇਪੀਰਾ ।
ਜਮ ਦਰ ਚੋਟਾ ਸਹਾ ਵਹੀਰਾ ॥ - ੩੩/੧੫.੧-੭

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦੁਬਾਜਰਾ ਬਧਾ ਕਰੈ ਸਲਾਮੁ ਨ ਭਾਵੈ ।
ਵੀਂਗ ਜੁਹਾਰੀ ਵੀਂਗੁਲੀ ਗਲਿ ਬਧੇ ਓਹੁ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਵੈ ।
ਗਲਿ ਬਧੈ ਜਿਉ ਨਿਕਲੈ ਖੂਹਹੁ ਪਾਣੀ ਉਪਰਿ ਆਵੈ ।
ਬਧਾ ਚਟੀ ਜੇ ਭਰੈ ਨਾ ਗੁਣ ਨਾ ਉਪਕਾਰੁ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ।
ਨਿਵੈ ਕਮਾਣ ਦੁਬਾਜਰੀ ਜਿਹ ਫੜਿਦੇ ਇਕ ਸੀਸ ਸਹਾਵੈ ।
ਨਿਵੈ ਅਹੋੜੀ ਮਿਥਗੁ ਦੇਖਿ ਕਰੈ ਵਿਸਾਹ ਧ੍ਰੋਹੁ ਸਰੁ ਲਾਵੈ ।
ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧੁ ਕਮਾਵੈ ॥ - ੩੩/੧੬.੧-੭

ਨਿਵੈ ਨ ਤੀਰ ਦੁਬਾਜਰਾ ਗਾਡੀ ਖੰਭ ਮੁਖੀ ਮੁਹਿ ਲਾਏ ।
ਨਿਵੈ ਨ ਨੇਜਾ ਦੁਮੁਹਾ ਰਣ ਵਿਚਿ ਉਚਾ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ।
ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਦਾ ਜਬਰ ਜੰਗੁ ਨਿਵੈ ਨ ਫੁਟੈ ਕੋਟ ਵਹਾਏ ।
ਨਿਵੈ ਨ ਖੰਡਾ ਸਾਰ ਦਾ ਹੋਇ ਦੁਧਾਰਾ ਖੂਨ ਕਰਾਏ ।
ਨਿਵੈ ਨ ਸੂਲੀ ਘੋਰਣੀ ਕਰਿ ਅਸਵਾਰ ਫਾਹੇ ਦਿਵਾਏ ।
ਨਿਵਣਿ ਨ ਸੀਖਾਂ ਸਖਰ ਹੋਇ ਮਾਸੁ ਪਰੇਇ ਕਬਾਬੁ ਭੁਨਾਏ ।
ਜਿਉਂ ਕਹਿ ਆਰਾ ਰੁਖੁ ਤਛਾਏ ॥ - ੩੩/੧੭.੧-੭

ਅਰੁ ਧੜੁਰਾ ਝਟੁਲਾ ਨੀਵਾ ਹੋਇ ਨ ਦੁਬਿਧਾ ਖੋਈ ।
ਫੁਲਿ ਫੁਲਿ ਫੁਲੇ ਦੁਬਾਜਰੇ ਬਿਖੁ ਫਲ ਫਲਿ ਫਲਿ ਮੰਦੀ ਸੋਈ ।
ਪੀਐ ਨ ਕੋਈ ਅਰੁ ਦੁਧੁ ਪੀਤੇ ਮਰੀਐ ਦੁਧੁ ਨ ਹੋਈ ।
ਖਖੜੀਆਂ ਵਿਚਿ ਬੁਢੀਆਂ ਫਟਿ ਫਟਿ ਛੁਟਿ ਛੁਟਿ ਉਡਨਿ ਓਈ ।
ਚਿਤਮਿਤਾਲਾ ਅਕ ਤਿਡੁ ਮਿਲੈ ਦੁਬਾਜਰਿਆਂ ਕਿਉ ਢੋਈ ।
ਖਾਇ ਧੜੁਰਾ ਬਰਲੀਐ ਕਖ ਚੁਣਿਦਾ ਵੜੈ ਲੋਈ ।
ਕਉੜੀ ਰਤਕ ਜੇਲ ਪਰੋਈ ॥ - ੩੩/੧੮.੧-੭

ਵਧੈ ਚੀਲ ਉਜਾੜ ਵਿਚਿ ਉਚੈ ਉਪਰਿ ਉਚੀ ਹੋਈ ।
ਗੰਢੀ ਜਲਨਿ ਮੁਸਾਹਰੇ ਪਤ ਅਪਤ ਨ ਫੁਹੁਦਾ ਕੋਈ ।

ਛਾਉਂ ਨ ਬਹਨਿ ਪੰਧਾਨ੍ਹਆਂ ਪਵੈ ਪਛਾਵਾਂ ਟਿਬੀਂ ਟੋਈ ।
 ਫਿੰਡ ਜਿਵੈ ਫਲੁ ਫਾਟੀਅਨਿ ਘੁੰਘਰਿਆਲੇ ਰੁਲਨਿ ਪਲੋਈ ।
 ਕਾਨ੍ਹ ਕੁਕਾਨ੍ਹ ਨ ਸਹਿ ਸਕੈ ਪਾਣੀ ਪਵਨੁ ਨ ਧੁਪ ਨ ਲੋਈ ।
 ਲਗੀ ਮੂਲਿ ਨ ਵਿਝਵੈ ਜਲਦੀ ਹਉਮੈਂ ਅਗਿ ਖੜੋਈ ।
 ਵਡਿਆਈ ਕਰਿ ਦਈ ਵਿਗੋਈ ॥ - ੩੩/੧੯.੧-੭

ਤਿਲੁ ਕਾਲਾ ਫੁਲੁ ਉਂਜਲਾ ਹਰਿਆ ਬੂਟਾ ਕਿਆ ਨੀਸਾਣੀ ।
 ਮੁਢਹੁ ਵਵਿ ਬਣਾਈਐ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਮਝਿ ਬਿਬਾਣੀ ।
 ਕਰਿ ਕਟਿ ਪਾਈ ਝੰਬੀਐ ਤੇਲੁ ਤਿਲੀਧੁੰ ਪੀੜੇ ਘਾਣੀ ।
 ਸਣ ਕਪਾਹ ਦੁਇ ਰਾਹ ਕਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰ ਵਿਕਾਰ ਵਿਡਾਣੀ ।
 ਵੇਲਿ ਕਤਾਇ ਵਣਾਈਐ ਪੜਦਾ ਕਜਣ ਕਪੜੁ ਪ੍ਰਾਣੀ ।
 ਖਲ ਕਵਾਇ ਵਟਾਇ ਸਣ ਰਸੇ ਬੰਨ੍ਹਨਿ ਮਨਿ ਸਰਮਾਣੀ ।
 ਦੁਸਟਾਂ ਦੁਸਟਾਈ ਸਿਹਮਾਣੀ ॥ - ੩੩/੨੦.੧-੭

ਜਿਉ ਮਣਿ ਕਾਲੇ ਸਪ ਸਿਰਿ ਹਸਿ ਹਸਿ ਰਸਿ ਰਸਿ ਦੇਇ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਜਾਣੁ ਕਬੂਚੀ ਮਿਰਗ ਤਨਿ ਜੀਵਦਿਆਂ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਆਣੈ ।
 ਆਰਣਿ ਲੋਹਾ ਤਾਈਐ ਘੜੀਐ ਜਿਉ ਵਗਦੇ ਵਾਦਾਣੈ ।
 ਸੂਰਤੁ ਮਾਰਣਿ ਸਾਧੀਐ ਖਾਹਿ ਸਲਾਹਿ ਪੁਰਖ ਪਰਵਾਣੈ ।
 ਪਾਨ ਸੁਪਾਰੀ ਕਬੂ ਮਿਲਿ ਚੁਨੇ ਰੰਗੁ ਸੁਰੰਗੁ ਸਿਵਾਣੈ ।
 ਅਉਖਸੁ ਹੋਵੈ ਕਾਲਕੁਟੁ ਮਾਰਿ ਜੀਵਲਨਿ ਵੈਦ ਸੁਜਾਣੈ ।
 ਮਨੁ ਪਾਰਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਸਿ ਆਣੈ ॥ - ੩੩/੨੨.੧-੭

ਦੁਬਿਧਾ

ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਦਾ ਮੇਲੁ ਦੁਬਿਧਾ ਹੋਵਈ । - ੨੧/੬.੧

ਦੁਬਿਧਾਧਾਰੀ

ਦੋਇ ਦਰਪਨ ਦੇਖੇ ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਰੂਪ
 ਦੋਇ ਨਾਵ ਪਾਵ ਧਰੇ ਪਹੁਚੈ ਨ ਪਾਰਿ ਹੈ ।
 ਦੋਇ ਦਿਸਾ ਗਹੇ ਗਹਾਏ ਸੈ ਰਾਖ ਪਾਉ ਟੂਟੇ ।
 ਦੁਰਾਹੇ ਦੁਚਿਤ ਹੋਇ ਧੂਲ ਪਗੁ ਧਾਰਿ ਹੈ ।
 ਦੋਇ ਰੂਪ ਤਾਕੇ ਗਾਉ ਪਰਜਾ ਨ ਸੁਖੀ ਹੋਤ ।
 ਦੋਇ ਪੁਰਖਨ ਕੀ ਨ ਕੁਲਾਬਧੁ ਨਾਰਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਸਿਖ ਹੋਇ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਟੇਵ ਗਹੈ ।
 ਸਹੈ ਜਮ ਡੰਡ ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੪੬੭॥

ਦੁਰਮਤਿ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ'

ਦੂਜਾ ਭਾਉ

ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਕੁਥਾਇ ਖਲੋਵੈ ॥ - ੨੬/੩੨.੭

ਹੋਰਤੁ ਰੰਗਿ ਨ ਰਚੀਐ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਦਿਸੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਸਾਦਿ ਨ ਲਗੀਐ ਹੋਇ ਵਿਸੁ ਲਗੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਰਾਗ ਨ ਰੀਝੀਐ ਸੁਣਿ ਸੁਖ ਨ ਲਹੰਦਾ ।
ਹੋਰੁ ਬੁਰੀ ਕਰਤੂਤਿ ਹੈ ਲਗੈ ਫਲੁ ਮੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਪੰਥਿ ਨ ਚਲੀਐ ਨਗੁ ਚੋਰੁ ਮੁਹੰਦਾ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਸਭੁ ਸਚਿ ਮਿਲੰਦਾ ॥ - ੨੭/੧੧.੧-੬

ਦੂਜੀ ਆਸ ਵਿਣਾਸੁ ਹੈ ਪੂਰੀ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਮੋਹੁ ਸੁ ਧ੍ਰੋਹੁ ਸਭੁ ਚਿਹੁ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਕਰਮੁ ਸੁਭਰਮੁ ਹੈ ਕਰਿ ਅਵਗੁਣ ਰੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਸੰਗੁ ਕੁਢੰਗੁ ਹੈ ਕਿਉ ਭਰਿਆ ਧੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਹੈ ਹਾਰਿ ਜਨਮੁ ਖਲੋਵੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਗੁਣ ਗੁਣੀ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੨੭/੧੨.੧-੬

ਦੁਬਿਧਾ ਅਉਗੁਣ ਹਾਰੁ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੩੩/੬.੭

ਜਿਉ ਬੇਸੀਵੈ ਬੇਹੁ ਕਰਿ ਪਛੋਤਾਵੈ ਸੁਖਿ ਨਾ ਵਸੈ ।
ਚੜਿ ਚੜਿ ਲੜਦੇ ਭੂਮੀਏ ਧਾੜਾ ਪੇੜਾ ਖਸਣ ਖਸੈ ।
ਦੁਹ ਨਾਰੀ ਦਾ ਵਲਹਾ ਦੁਹੁ ਮੁਣਸਾ ਦੀ ਨਾਰਿ ਵਿਣਸੈ ।
ਹੁਇ ਉਜਾੜਾ ਖੇਤੀਐ ਦੁਹਿ ਹਾਕਮੁ ਦੁਇ ਹੁਕਮੁ ਖੁਣਸੈ ।
ਦੁਖ ਦੁਇ ਚਿੰਤਾ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਘਰੁ ਛਿਜੈ ਵੈਰਾਇਣੁ ਹਸੈ ।
ਦੁਹੁ ਖੁੰਢਾਂ ਵਿਰਿ ਰਖਿ ਸਿਰੁ ਵਸਦੀ ਵਸੈ ਨ ਨਸਦੀ ਨਸੈ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਭੁਇਅੰਗਮੁ ਡਸੈ ॥ - ੩੩/੭.੧-੭

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਹਰਾਵੈ ॥ - ੩੩/੧੨.੭

ਦੰਮਲੁ ਵਜੈ ਦੁਹੁ ਧਿਰੀ ਖਾਇ ਤਮਾਚੇ ਬੰਧਨਿ ਜੜਿਆ ।
ਵਜਨਿ ਰਾਗ ਚਬਾਬੁ ਵਿਚਿ ਕੰਨ ਮਰੋੜੀ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਫੜਿਆ ।
ਖਨ ਮਜੀਰੇ ਟਕਰਾਂ ਸਿਰਿ ਤਨ ਭੰਨਿ ਮਰਦੇ ਕਰਿ ਧੜਿਆ ।
ਖਾਲੀ ਵਜੈ ਵੰਝੁਲੀ ਦੇ ਸੁਲਾਕ ਨ ਅੰਦਰਿ ਵੜਿਆ ।

ਸੁਇਨੇ ਕਲਸੁ ਸਵਾਰੀਐ ਭੰਨਾ ਘੜਾ ਨ ਜਾਈ ਘੜਿਆ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਸੜਾਣੈ ਸੜਿਆ ॥ - ੩੩/੧੩.੧-੬

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਸੁਆਓ ਨ ਚੰਗਾ ॥ - ੩੩/੧੪.੭

ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦੁਬਾਜਰਾ ਮਨ ਪਾਟੈ ਖਰਬਾੜੁ ਖੀਰਾ । - ੩੩/੧੫.੧

ਕਿਕਰ ਕੰਡੇ ਧਰੇਕ ਫਲ ਫਲੀਂ ਨ ਫਲਿਆ ਨਿਹਫਲ ਦੇਹੀ ।
ਚੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਦੁਹਾਂ ਫੁਲ ਦਾਖ ਨਾ ਗੁਛਾ ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ।
ਚਿਤਮਿਤਾਲਾ ਅਰਿੰਡ ਫਲੁ ਬੋਥੀ ਬੋਹਰਿ ਆਸ ਕਿਨੇਹੀ ।
ਰਤਾ ਫੁਲ ਨ ਮੁਲੁ ਅਵੁ ਨਿਹਫਲ ਸਿਮਲ ਛਾਂਵ ਜਿਵੇਹੀ ।
ਜਿਉ ਨਲੀਏਰ ਕਠੋਰ ਫਲੁ ਮੁਹੁ ਭੰਨੇ ਦੇ ਗਰੀ ਤਿਵੇਹੀ ।
ਸੁਤੁ ਕਪੂਤੁ ਸੁਪੂਤੁ ਦੂਤ ਕਾਲੇ ਧਉਲੇ ਤੁਤ ਇਵੇਹੀ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਧਰੇਹੀ ॥ - ੩੩/੨੧.੧-੭

ਆਪਿ ਨ ਵੰਞੈ ਸਾਹੁਰੈ ਲੋਕਾ ਮਤੀ ਦੇ ਸਮਝਾਏ ।
ਚਾਨਣੁ ਘਰਿ ਵਿਚਿ ਦੀਵਾਹੁ ਹੇਠ ਅੰਨੇਰੁ ਨ ਸਕੈ ਮਿਟਾਏ ।
ਹਥੁ ਦੀਵਾ ਫੜਿ ਆਖੁਤੈ ਹੁਇ ਚਕਚਉਧੀ ਪੈਰੁ ਬਿੜਾਏ ।
ਹਥ ਕੰਛਣੁ ਲੈ ਆਰਾਸੀ ਅਉਖਾ ਹੋਵੈ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਏ ।
ਦੀਵਾ ਇਕਤੁ ਹਥੁ ਲੈ ਆਰਾਸੀ ਦੂਜੈ ਹਥਿ ਫੜਾਏ ।
ਹੁੰਦੇ ਦੀਵੇ ਆਰਾਸੀ ਆਖੁਤਿ ਟੋਏ ਪਾਉਂਦਾ ਜਾਏ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਹਰਾਏ ॥ - ੩੩/੨੨.੧-੭

ਦ੍ਰੋਪਦੀ

ਅੰਦਰਿ ਸਭਾ ਦੁਸਾਸਣੈ ਮਖੋਵਾਲਿ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਆਂਦੀ ।
ਦੂਤਾ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਨੰਗੀ ਕਰਹੁ ਪੰਚਾਲੀ ਬਾਂਦੀ ।
ਪੰਜੇ ਪਾਂਡੇ ਵੇਖਦੇ ਅਉਘਟਿ ਰੁਧੀ ਨਾਰਿ ਜਿਨਾ ਦੀ ।
ਅਖੀ ਮੀਟ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਹਾਰਾ ਕ੍ਰਿਸਨ ਕਰੈ ਬਿਲਲਾਂਦੀ ।
ਕਪੜ ਕੋਟੁ ਉਸਾਰਿਓਨੁ ਥਕੇ ਦੂਤ ਨ ਪਾਰਿ ਵਸਾਂਦੀ ।
ਹਥ ਮਰੋੜਨਿ ਸਿਰੁ ਧੁਣਨਿ ਪਛੋਤਾਨਿ ਕਰਨਿ ਜਾਹਿ ਜਾਂਦੀ ।
ਘਰਿ ਆਈ ਨਾਕੁਰ ਮਿਲੇ ਪੈਜ ਰਹੀ ਬੋਲੇ ਸਰਮਾਂਦੀ ।
ਨਾਥ ਅਨਾਥਾਂ ਬਾਣਿ ਧੁਰਾਂਦੀ ॥ - ੧੦/੮.੧-੮

ਧੰਨਤਾਪੋਗ

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਚਰਣਿ ਸਰਣਿ ਗੁਰਸਿਖ ਜੁਆਇਆ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗੁ ਚਲਾਇਆ ।
 ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਣ ਧੰਨੁ ਮਸਤਕੁ ਗੁਰ ਚਰਣੀ ਲਾਇਆ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰਸਿਖ ਪਰਸਣਿ ਆਇਆ ।
 ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਸਿਖ ਵਿਚਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਗੁਰੁ ਮੁਹਿ ਲਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇਆ ॥ - ੬/੧੬.੧-੭

ਧੰਨੁ ਪਲੁ ਚਸਾ ਘੜੀ ਪਹਰੁ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਬਿਤਿ ਸੁ ਵਾਰ ਸਭਾਗੇ ।
 ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਦਿਹੁ ਰਾਤਿ ਹੈ ਪਖੁ ਮਾਰੁ ਭੁਤਿ ਸੰਮਤਿ ਜਾਗੇ ।
 ਧੰਨੁ ਅਭੀਭੁ ਨਿਛਤੁ ਹੈ ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧ ਅਹੰਕਾਰੁ ਤਿਆਗੇ ।
 ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸੰਜੋਗੁ ਹੈ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਰਾਜ ਪਿਰਾਗੇ ।
 ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੈ ਆਇ ਕੈ ਚਰਣ ਕਵਲ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਗੇ ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਅਵੇਸੁ ਕਰਿ ਅਨਭੈ ਪਿਰਮ ਪਿਰੀ ਅਨੁਰਾਗੇ ।
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ ਅੰਗਿ ਅੰਗਿ ਇਕ ਰੰਗਿ ਸਮਾਗੇ ।
 ਰਤਨੁ ਮਾਲੁ ਕਰਿ ਕਚੇ ਧਾਗੇ ॥ - ੬/੧੭.੧-੮

ਧੰਨਾ, ਭਗਤ

ਬਾਮੁਣੁ ਪੂਜੈ ਦੇਵਤੇ ਧੰਨਾ ਗਊ ਚਰਾਵਣਿ ਆਵੈ ।
 ਧੰਨੈ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤੁ ਏਹੁ ਪੂਛੈ ਬਾਮੁਣੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵੈ ।
 ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਜੇ ਇਛੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਵੈ ।
 ਧੰਨਾ ਕਰਦਾ ਜੋਦੜੀ ਮੈ ਭਿ ਦੇਹ ਇਕ ਜੇ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ।
 ਪਥਰੁ ਇਕੁ ਲਪੇਟਿ ਕਰਿ ਦੇ ਧੰਨੈ ਨੈ ਗੋਲ ਛੁਡਾਵੈ ।
 ਠਾਕੁਰ ਨੈ ਨੁਵਾਲਿ ਕੈ ਛਾਹਿ ਰੋਟੀ ਲੈ ਭੋਗੁ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ।
 ਹਥਿ ਜੋਤਿ ਮਿਨਤਿ ਕਰੇ ਪੈਰੀ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤੁ ਮਨਾਵੈ ।
 ਹਉ ਭੀ ਮੁਹੁ ਨ ਜੁਠਾਲਸਾਂ ਤੂ ਰੁਠਾ ਮੈ ਕਿਹੁ ਨ ਸੁਖਾਵੈ ।
 ਗੋਸਾਈ ਪਰਤਖਿ ਹੋਇ ਰੋਟੀ ਖਾਹਿ ਛਾਹਿ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ ।
 ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੩.੧-੧੦

ਧਰਮਸਾਲ ਦੀ ਪੂਜਾ/ਭਾਕ

ਵੇਖੋ : 'ਭਾਕ, ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਾਨ ਦੀ'

ਧਰਮਰਾਇ

ਧਰਮਰਾਇ ਜਮੁ ਇਕੁ ਹੈ ਧਰਮੁ ਅਧਰਮੁ ਨ ਭਰਮੁ ਪਰਚੈ । - ੩੩/੩.੬

ਧਿਆਨੀ

ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਦਰਸਨ ਕੇ ਹੈ ਨਿਤਨੇਮੁ ਜਾਕੇ
ਸੇਈ ਦਰਸਨੀ ਸਮਦਰਸ ਧਿਆਨੀ ਹੈ ॥੩੨੨.੨॥

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੀ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨੀ ॥੩੨੮.੧॥

ਪ੍ਰਿਥ

ਪ੍ਰਿਥ ਸਿਰੁ ਜੇ ਗੁਰ ਨ ਨਿਵੈ ਗੁਰ ਲਗੈ ਨ ਚਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਥੁ ਲੋਇਣਿ ਗੁਰ ਦਰਸ ਵਿਣੁ ਵੇਖੈ ਪਰ ਤਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਥੁ ਸਰਵਣਿ ਉਪਦੇਸ ਵਿਣੁ ਸੁਣਿ ਸੁਚਤਿ ਨ ਧਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਥੁ ਜਿਹਬਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ ਹੋਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਣੀ ।
ਵਿਣੁ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਿਥੁ ਹਥ ਪੈਰ ਹੋਰ ਨਿਹਫਲ ਕਰਣੀ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਸੁਖ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ॥ - ੨੭/੧੦.੧-੬

ਪ੍ਰ

ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਾ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ।
ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਭੋਟਿਆ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ਆਪਿ ਦਿਵਾਇਆ ।
ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਵਾਸੁ ਅਗਾਸਿ ਚੜਾਇਆ ।
ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਤੇਤਿਸ ਕਰੋਤਿ ਪਰਦਖਣਾ ਚਉਫੇਰਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਵਖਾਣਦੇ ਪਰਗਟੁ ਕਰਿ ਪਰਤਾਪੁ ਜਣਾਇਆ ।
ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਹੈ ਅਕਥ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰੁ ਨ ਆਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੪/੨੧.੧-੭

ਪ੍ਰ ਹਸਦਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ਕਰਿ ਪਿਆਰੁ ਪਿਉ ਕੁਛਤਿ ਲੀਤਾ ।
ਬਾਹਰੁ ਪਕਤਿ ਉਠਾਲਿਆ ਮਨ ਵਿਚਿ ਰੋਸੁ ਮੜੋਈ ਕੀਤਾ ।
ਫੁਡਹੁਲਿਕਾ ਮਾਂ ਪੁਛੈ ਤੂੰ ਸਾਵਾਣੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੀਤਾ ।
ਸਾਵਾਣੀ ਹਾਂ ਜਨਮ ਦੀ ਨਾਮੁ ਨ ਭਗਤੀ ਕਰਮਿ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀਤਾ ।
ਕਿਸੁ ਉਦਮ ਤੇ ਰਾਜੁ ਮਿਲਿ ਸਤ੍ਰੁ ਤੇ ਸਭਿ ਹੋਵਨਿ ਮੀਤਾ ।
ਪਰਮੇਸਰੁ ਆਰਾਧੀਐ ਜਿਦੁ ਹੋਈਐ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤਾ ।
ਬਾਹਰਿ ਚਲਿਆ ਕਰਣਿ ਤਪੁ ਮਨ ਬੈਰਾਗੀ ਹੋਇ ਅਤੀਤਾ ।
ਨਾਚਦ ਮੁਨਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਉ ਨਿਧਾਨੁ ਅਮਿਓ ਰਸੁ ਪੀਤਾ ।
ਪਿਛਹੁ ਰਾਜੇ ਸਦਿਆ ਅਬਿਚਲੁ ਰਾਜੁ ਕਰਹੁ ਨਿਤ ਨੀਤਾ ।
ਹਾਰਿ ਚਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗ ਜੀਤਾ ॥ - ੧੦/੧.੧-੧੦

ਨਾਇਕਾ

ਜੈਸੇ ਤਉ ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਾ ਪਤਿਬ੍ਰਿਤਿ ਮੇ ਸਾਵਧਾਨ ॥
ਤਾਹੀ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹੇਸੁਰ ਹੁਇ ਨਾਇਕਾ ਕਹਾਵਈ ॥੪੮੧.੨॥

ਜੇਈ ਮਿਲੈ ਆਪਾ ਖੋਇ ਸੋਈ ਤਉ ਨਾਇਕਾ ਹੋਇ ॥੬੬੨.੧॥

ਨਾਥਮਤਿ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ

ਨਮਸਕਾਰੁ ਗੁਰਦੇਵ ਕੇ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਜਿਸੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਭਵਜਲ ਵਿਚੋਂ ਕਢਿ ਕੈ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥਿ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ।
ਜਨਮ ਮਰਣ ਭਉ ਕਟਿਆ ਸੰਸਾਰੈਗੁ ਵਿਯੋਗੁ ਮਿਟਾਇਆ ।
ਸੰਸਾਰਿ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਸਵਾਇਆ ।
ਜਮ ਦੰਡੁ ਸਿਰੋਂ ਨ ਉਤਰੈ ਸਾਕਤਿ ਦੁਰਜਨ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ ।
ਚਰਨ ਗਹੇ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ ਸਤਿ ਸਬਦੁ ਦੇ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਇਆ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਗੁਰਪੁਰਖਿ ਕਰਿ ਨਾਮੁ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇਆ ।
ਜੇਹਾ ਬੀਉ ਤੇਹਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥ ੧/੧.੧-੮

ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰਿ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਗ ਮਾਹਿ ਪਠਾਇਆ ।
ਚਰਨ ਧੋਇ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਿ ਚਰਣਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿਖਾਂ ਪੀਲਾਇਆ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਕਲਿਜੁਗਿ ਅੰਦਰਿ ਇਕੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
ਚਾਰੇ ਪੈਰ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਇਕੁ ਵਰਨੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਰਾਣਾ ਰੰਗੁ ਬਰਾਬਰੀ ਪੈਰੀ ਪਾਵਣਾ ਜਗਿ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਢੁਲਟਾ ਖੇਲੁ ਪਿਰੰਮ ਦਾ ਪੈਰਾ ਉਪਰਿ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਕਲਿਜੁਗੁ ਬਾਬੇ ਤਾਰਿਆ ਸਤਿਨਾਮੁ ਪੜ੍ਹਿ ਮੰਤ੍ਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਕਲਿ ਤਾਰਣਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ ॥ - ੧/੨੩.੧-੮

ਪਹਿਲਾ ਬਾਬੇ ਪਾਯਾ ਬਖਸੁ ਦਰਿ ਪਿਛੋਂਦੇ ਫਿਰਿ ਘਾਲਿ ਕਮਾਈ ।
ਰੋਤੁ ਅਕੁ ਆਹਾਰੁ ਕਰਿ ਰੋੜਾ ਕੀ ਗੁਰ ਕੀਅ ਵਿਛਾਈ ।
ਭਾਰੀ ਕਰੀ ਤਪਸਿਆ ਵਡੇ ਭਾਗਿ ਹਰਿ ਸਿਉ ਬਣਿ ਆਈ ।
ਬਾਬਾ ਪੈਧਾ ਸਚਿ ਖੰਡਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਨਾਮੁ ਗਰੀਬੀ ਪਾਈ ।
ਬਾਬਾ ਦੇਖੇ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਜਲਤੀ ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਿਸਿ ਆਈ ।
ਬਾਬੁ ਗੁਰੂ ਗੁਬਾਰੁ ਹੈ ਹੈ ਹੈ ਕਰਦੀ ਸੁਣੀ ਲੁਕਾਈ ।
ਬਾਬੇ ਭੇਖ ਬਣਾਇਆ ਉਦਾਸੀ ਕੀ ਰੀਤਿ ਚਲਾਈ ।

ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੋਧਣਿ ਧਰਤਿ ਲੁਕਾਈ ॥ - ੧/੨੪.੧-੮

ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਤੀਰਥੀ ਤੀਰਥਿ ਪੁਰਬਿ ਸਭੇ ਫਿਰਿ ਦੇਖੇ ।
ਪੁਰਬ ਧਰਮਿ ਬਹੁ ਕਰਮਿ ਕਰਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਕਿਤੇ ਨ ਲੇਖੇ ।
ਭਾਉ ਨ ਬੁਹਮੈ ਲਿਖਿਆ ਚਾਰਿ ਬੇਦ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੜ੍ਹਿ ਪੇਖੇ ।
ਢੂੰਡੀ ਸਗਲੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਤਿਜੁਗਿ ਆਦਿ ਦੁਆਪਰਿ ਤੁੰਡੈ ।
ਕਲਿਜੁਗਿ ਧੁੰਧੁਕਾਰੁ ਹੈ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਈ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੇਖੇ ।
ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਈਐ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨੁ ਅਵਰਨੁ ਹੋਇ ਨਿਵਿ ਚਲਣਾ ਗੁਰਸਿਖਿ ਵਿਸੇਖੇ ।
ਤਾ ਕਿਛੁ ਘਾਲਿ ਪਵੈ ਦਰਿ ਲੇਖੇ ॥ - ੧/੨੫.੧-੮

ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਧੁੰਧੁ ਜਗਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਆ ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਸੂਰਜੁ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਰੇ ਛਿਪੇ ਅੰਧੇਰੁ ਪਲੋਆ ।
ਸਿੰਘੁ ਬੁਕੇ ਮਿਰਗਾਵਲੀ ਭੰਨੀ ਜਾਇ ਨ ਧੀਰਿ ਧਰੋਆ ।
ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਪੈਰੁ ਧਰੇ ਪੂਜਾ ਆਸਣੁ ਥਾਪਣਿ ਸੋਆ ।
ਸਿਧਾਸਣਿ ਸਭਿ ਜਗਤਿ ਦੇ ਨਾਨਕ ਆਦਿ ਮਤੇ ਜੇ ਕੋਆ ।
ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ ਹੋਵੇ ਕੀਰਤਨੁ ਸਦਾ ਵਿਸੋਆ ।
ਬਾਬੇ ਤਾਰੇ ਚਾਰਿ ਚਕਿ ਨਉ ਖੰਡਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਚਾ ਦੋਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਲਿ ਵਿਚਿ ਪਰਗਟੁ ਹੋਆ ॥ - ੧/੨੬.੧-੮

ਬਾਬੇ ਡਿਠੀ ਪਿਰਥਮੀ ਨਵੈ ਖੰਡਿ ਜਿਥੇ ਤਕਿ ਆਹੀ ।
ਫਿਰਿ ਜਾਇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੁਮੇਰ ਪਰਿ ਸਿਧਿ ਮੰਡਲੀ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਈ ।
ਚਉਰਾਸੀਹ ਸਿਧਿ ਗੋਰਖਾਦਿ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਗਣਤੀ ਵਰਤਾਈ ।
ਸਿਧਿ ਪੁਛਣਿ ਸੁਣਿ ਬਾਲਿਆ ਕਉਣੁ ਸਕਤਿ ਤੁਹਿ ਏਥੇ ਲਿਆਈ ।
ਹਉ ਜਪਿਆ ਪਰਮੇਸਰੇ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਸੰਗਿ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ।
ਆਖਨਿ ਸਿਧਿ ਸੁਣਿ ਬਾਲਿਆ ਅਪਨਾ ਨਾਉ ਤੁਮ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ।
ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਨਾਥ ਜੀ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਪੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ।
ਨੀਚੁ ਕਹਾਇ ਉਚ ਘਰਿ ਆਈ ॥ - ੧/੨੭.੧-੮

ਫਿਰਿ ਪੁਛਣਿ ਸਿਧ ਨਾਨਕਾ ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਕਿਆ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਸਭ ਸਿਧੀ ਇਹ ਬੁਝਿਆ ਕਲਿ ਤਾਰਨਿ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰਾ ।
ਬਾਬੇ ਆਖਿਆ ਨਾਥ ਜੀ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੂੜੁ ਅੰਧਾਰਾ ।
ਕੂੜੁ ਅਮਾਵਸਿ ਵਰਤਿਆ ਹਉ ਭਾਲਣਿ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੰਸਾਰਾ ।
ਪਾਪਿ ਗਿਰਾਸੀ ਪਿਰਥਮੀ ਧਉਲੁ ਖੜਾ ਧਰਿ ਹੇਠ ਪੁਕਾਰਾ ।
ਸਿਧ ਛਪਿ ਬੈਠੇ ਪਰਬਤੀ ਕਉਣੁ ਜਗਤਿ ਕਉ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ।
ਜੋਗੀ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣਿਆ ਨਿਸਦਿਨਿ ਅੰਗਿ ਲਗਾਏ ਛਾਰਾ ।
ਬਾਬੁ ਗੁਰੂ ਭੁਭਾ ਜਗੁ ਸਾਰਾ ॥ - ੧/੨੮.੧-੮

ਸਿਧੀ ਮਨੇ ਬੀਚਾਰਿਆ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਨੁ ਏ ਲੇਵੈ ਬਾਲਾ ।
 ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਕਲੀ ਮਹਿ ਹਮਰੇ ਪੰਥੁ ਕਰੇ ਉਜਿਆਲਾ ।
 ਖਪਰੁ ਦਿਤਾ ਨਾਥ ਜੀ ਪਾਣੀ ਭਰਿ ਲੈਵਣਿ ਉਠਿ ਚਾਲਾ ।
 ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਪਾਣੀਐ ਡਿਠੇ ਚਤਨ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਪੁਰਖੁ ਕੇਹੜਾ ਝਲੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਝਾਲਾ ।
 ਫਿਰਿ ਆਇਆ ਗੁਰ ਨਾਥ ਜੀ ਪਾਣੀ ਠਹੁਤ ਨਾਰੀ ਉਜਿ ਤਾਲਾ ।
 ਸਬਦਿ ਜਿਤੀ ਸਿਧਿ ਮੰਡਲੀ ਕੀਤੋਸੁ ਅਪਣਾ ਪੰਥੁ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਸੁਖਾਲਾ ॥ - ੧/੩੧.੧-੮

ਬਾਬਾ ਫਿਰਿ ਮਕੇ ਗਇਆ ਨੀਲ ਬਸਤੁ ਧਾਰੇ ਬਨਵਾਰੀ ।
 ਆਸਾ ਹਥਿ ਕਿਤਾਬ ਕਛਿ ਕੂਜਾ ਬਾਂਗ ਮੁਸਲਾ ਧਾਰੀ ।
 ਬੈਠਾ ਜਾਇ ਮਸੀਤ ਵਿਚਿ ਜਿਥੇ ਹਾਜੀ ਹਜਿ ਗੁਜਾਰੀ ।
 ਜਾ ਬਾਬਾ ਸੁਤਾ ਰਾਤਿ ਨੋ ਵਲਿ ਮਹਰਾਬੇ ਪਾਇ ਪਸਾਰੀ ।
 ਜੀਵਣਿ ਮਾਰੀ ਲਤਿ ਦੀ ਕੇਹੜਾ ਸੁਤਾ ਕੁਫਰ ਕੁਫਾਰੀ ।
 ਲਤਾ ਵਲਿ ਖੁਦਾਇ ਦੇ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਪਇਆ ਹੋਇ ਬਜਿਗਾਰੀ ।
 ਟੰਗੋਂ ਪਕੜਿ ਘਸੀਟਿਆ ਫਿਰਿਆ ਮਕਾ ਕਲਾ ਦਿਖਾਰੀ ।
 ਹੋਇ ਹੈਰਾਨੁ ਕਰੇਨਿ ਜੁਹਾਰੀ ॥ - ੧/੩੨.੧-੮

ਪੁਛਨਿ ਗਲ ਈਮਾਨ ਦੀ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਂ ਇਕਠੇ ਹੋਈ ।
 ਵਡਾ ਸਾਂਗ ਵਰਤਾਇਆ ਲਖਿ ਨ ਸਕੈ ਕੁਦਰਤਿ ਕੋਈ ।
 ਪੁਛਨਿ ਫੋਲਿ ਕਿਤਾਬ ਨੋ ਹਿੰਦੂ ਵਡਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨੋਈ ।
 ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਹਾਜੀਆ ਸੁਭਿ ਅਮਲਾ ਬਾਝਹੁ ਢੇਨੇ ਰੋਈ ।
 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੁਇ ਦਰਗਹ ਅੰਦਰਿ ਲਹਨਿ ਨ ਢੋਈ ।
 ਕਚਾ ਚੰਗੁ ਕੁਸੰਭ ਦਾ ਪਾਣੀ ਧੋਤੇ ਬਿਰੁ ਨ ਰਹੋਈ ।
 ਕਰਨਿ ਬਖੀਲੀ ਆਪਿ ਵਿਚਿ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਕੁਝਾਇ ਖਲੋਈ ।
 ਰਾਹਿ ਸੈਤਾਨੀ ਦੁਨੀਆ ਗੋਈ ॥ - ੧/੩੩.੧-੮

ਧਰੀ ਨੀਸਾਨੀ ਕਉਸਿ ਦੀ ਮਕੇ ਅੰਦਰਿ ਪੂਜ ਕਰਾਈ ।
 ਜਿਥੇ ਜਾਇ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਬਾਬੇ ਬਾਝ ਨ ਖਾਲੀ ਜਾਈ ।
 ਘਰਿ ਘਰਿ ਬਾਬਾ ਪੂਜੀਐ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਗੁਆਈ ।
 ਛਪੇ ਨਾਹਿ ਛਪਾਇਆ ਚਤਿਆ ਸੂਰਜੁ ਜਗੁ ਰੁਸਨਾਈ ।
 ਬੁਕਿਆ ਸਿੰਘ ਉਜਾੜ ਵਿਚਿ ਸਭਿ ਮਿਰਗਾਵਲਿ ਭੰਨੀ ਜਾਈ ।
 ਚਤਿਆ ਚੰਦੁ ਨ ਲੁਕਈ ਕਢਿ ਕੁਨਾਲੀ ਜੋਤਿ ਛਪਾਈ ।
 ਉਗਵਣਹੁ ਤੇ ਆਬਵਣੇ ਨਉ ਖੰਡ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਸਭ ਝੁਕਾਈ ।
 ਜਗਿ ਅੰਦਰਿ ਕੁਦਰਤਿ ਵਰਤਾਈ ॥ - ੧/੩੪.੧-੮

ਫਿਰਿ ਬਾਬਾ ਗਇਆ ਬਗਦਾਦਿ ਨੇ ਬਾਹਰਿ ਜਾਇ ਕੀਆ ਅਸਥਾਨਾ ।
 ਇਕੁ ਬਾਬਾ ਅਕਾਲ ਰੂਪੁ ਦੂਜਾ ਰਬਾਬੀ ਮਰਦਾਨਾ ।
 ਦਿਤੀ ਬਾਂਗਿ ਨਿਵਾਜਿ ਕਰਿ ਸੁੰਨਿ ਸਮਾਨਿ ਹੋਆ ਜਹਾਨਾ ।
 ਸੁੰਨ ਮੁੰਨਿ ਨਗਰੀ ਭਈ ਦੇਖਿ ਪੀਰ ਭਇਆ ਹੈਰਾਨਾ ।
 ਵੇਖੈ ਧਿਆਨੁ ਲਗਾਇ ਕਰਿ ਇਕੁ ਫਕੀਰੁ ਵਡਾ ਮਸਤਾਨਾ ।
 ਪੁਛਿਆ ਫਿਰਿ ਕੈ ਦਸਤਗੀਰ ਕਉਣ ਫਕੀਰੁ ਕਿਸਕਾ ਘਰਿਆਨਾ
 ਨਾਨਕ ਕਲਿ ਵਿਚਿ ਆਇਆ ਰਬੁ ਫਕੀਰੁ ਇਕੋ ਪਹਿਚਾਨਾ ।
 ਧਰਤਿ ਆਕਾਸ ਚਹੂ ਦਿਸਿ ਜਾਨਾ ॥ - ੧/੩੫.੧-੮

ਪੁਛੇ ਪੀਰ ਤਕਰਾਰ ਕਰਿ ਏਹੁ ਫਕੀਰੁ ਵਡਾ ਅਤਾਈ ।
 ਏਥੇ ਵਿਚਿ ਬਗਦਾਦ ਦੇ ਵਡੀ ਕਰਮਾਤਿ ਦਿਖਲਾਈ ।
 ਪਾਤਾਲਾ ਆਕਾਸ ਲਖਿ ਓਡਕਿ ਭਾਲੀ ਖਬਰਿ ਸੁਣਾਈ ।
 ਫੇਰਿ ਦੁਰਾਇਨ ਦਸਤਗੀਰ ਅਸੀ ਭਿ ਵੇਖਾ ਜੇ ਤੁਹਿ ਪਾਈ ।
 ਨਾਲਿ ਲੀਤਾ ਬੇਟਾ ਪੀਰ ਦਾ ਅਖੀ ਮੀਟਿ ਗਇਆ ਹਵਾਈ ।
 ਲਖ ਆਕਾਸ ਪਤਾਲ ਲਖ ਅਖਿ ਫੁਰਕ ਵਿਚਿ ਸਭਿ ਦਿਖਲਾਈ ।
 ਭਰਿ ਕਚਕੋਲ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦਾ ਧੁਰੇ ਪਤਾਲੇ ਲਈ ਕਤਾਰੀ ।
 ਜਾਹਰ ਕਲਾ ਨ ਛਪੈ ਛਪਾਈ ॥ - ੧/੩੬.੧-੮

ਗਤ ਬਗਦਾਦੁ ਨਿਵਾਇ ਕੈ ਮਕਾ ਮਦੀਨਾ ਸਭੇ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਸਿਧ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੰਡਲੀ ਖਟਿ ਦਰਸਨਿ ਪਾਖੰਡਿ ਜਿਣਾਇਆ ।
 ਪਾਤਾਲਾ ਆਕਾਸ ਲਖ ਜੀਤੀ ਧਰਤੀ ਜਗਤ ਸਥਾਇਆ ।
 ਜੀਤੇ ਨਵ ਖੰਡ ਮੇਦਨੀ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਦਾ ਚਕੁ ਫਿਰਾਇਆ ।
 ਦੇਵ ਦਾਨੇ ਰਾਕਸਿ ਦੈਤ ਸਭ ਚਿਤਿ ਗੁਪਤਿ ਸਭਿ ਚਰਨੀ ਲਾਇਆ ।
 ਇੰਦ੍ਰਾਸਣਿ ਅਪਛਰਾ ਰਾਗ ਰਾਗਨੀ ਮੰਗਲੁ ਗਾਇਆ ।
 ਭਇਆ ਅਨੰਦ ਜਗਤੁ ਵਿਚਿ ਕਲਿ ਤਾਰਨ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਆਇਆ ।
 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣਿ ਨਿਵਾਇਆ ॥ - ੧/੩੭.੧-੮

ਫਿਰਿ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਭੇਖੁ ਉਦਾਸੀ ਸਗਲ ਉਤਾਰਾ ।
 ਪਹਿਰਿ ਸੰਸਾਰੀ ਕਪੜੇ ਮੰਜੀ ਬੈਠਿ ਕੀਆ ਅਵਤਾਰਾ ।
 ਉਲਟੀ ਗੰਗ ਵਹਾਈਓਨਿ ਗੁਰ ਅੰਗਦੁ ਸਿਰਿ ਉਪਰਿ ਧਾਰਾ ।
 ਪੁਤਰੀ ਕਉਲੁ ਨ ਪਾਲਿਆ ਮਨਿ ਖੋਟੇ ਆਕੀ ਨਸਿਆਰਾ ।
 ਬਾਣੀ ਮੁਖਹੁ ਉਚਾਰੀਐ ਹੁਇ ਦੁਸਨਾਈ ਮਿਟੈ ਅੰਧਾਰਾ ।
 ਸੇਦਰੁ ਆਰਤੀ ਗਾਵੀਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਪੁ ਉਚਾਰਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਰਿ ਅਬਰਬਾਣਿ ਤਾਰਾ ॥ - ੧/੩੮.੧-੮

ਮੇਲਾ ਸੁਣਿ ਸਿਵਰਾਤਿ ਦਾ ਬਾਬਾ ਅਚਲ ਵਟਾਲੇ ਆਈ ।
 ਦਰਸਨੁ ਵੇਖਣਿ ਕਾਰਨੇ ਸਗਲੀ ਉਲਟਿ ਪਈ ਲੋਕਾਈ ।

ਲਗੀ ਬਰਸਣਿ ਲਛਮੀ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਉ ਨਿਧਿ ਸਵਾਈ ।
ਜੋਗੀ ਦੇਖਿ ਚਲਿਤੁ ਨੋ ਮਨ ਵਿਚਿ ਰਿਸਕਿ ਘਨੇਰੀ ਖਾਈ ।
ਭਗਤੀਆ ਪਾਈ ਭਗਤਿ ਆਣਿ ਲੋਟਾ ਜੋਗੀ ਲਇਆ ਛਪਾਈ ।
ਭਗਤੀਆ ਗਈ ਭਗਤਿ ਭੁਲਿ ਲੋਟੇ ਅੰਦਰਿ ਸੁਰਤਿ ਭੁਲਾਈ ।
ਬਾਬਾ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਪੁਰਖ ਕਵਿਆ ਲੋਟਾ ਜਹਾ ਲੁਕਾਈ ।
ਵੇਖਿ ਚਲਿਤੁ ਜੋਗੀ ਖੁਣਿਸਾਈ ॥ - ੧/੩੯.੧-੮

ਖਾਧੀ ਖੁਣਸਿ ਜੋਗੀਸਰਾਂ ਗੋਸਟਿ ਕਰਨਿ ਸਭੇ ਉਠਿ ਆਈ ।
ਪੁਛੇ ਜੋਗੀ ਭੰਗਰ ਨਾਥੁ ਤੁਹਿ ਦੁਧ ਵਿਚਿ ਕਿਉ ਕਾਂਜੀ ਪਾਈ ।
ਫਿਟਿਆ ਚਾਟਾ ਦੁਧ ਦਾ ਰਿਤਕਿਆ ਮਖਣੁ ਹਥਿ ਨ ਆਈ ।
ਭੋਖ ਉਤਾਰਿ ਉਦਾਸਿ ਦਾ ਵਤਿ ਕਿਉ ਸੰਸਾਰੀ ਰੀਤਿ ਚਲਾਈ
ਨਾਨਕ ਆਖੇ ਭੰਗਰਿਨਾਥ ਤੇਰੀ ਮਾਉ ਕੁਚਜੀ ਆਹੀ ।
ਭਾਂਡਾ ਧੋਇ ਨ ਜਾਤਿਓਨਿ ਭਾਇ ਕੁਚਜੇ ਫੁਲੁ ਸਭਾਈ ।
ਹੋਇ ਅਤੀਤੁ ਗ੍ਰਿਹਸਤਿ ਤਜਿ ਫਿਰਿ ਉਨਹੁ ਕੇ ਘਰਿ ਮੰਗਣਿ ਜਾਈ ।
ਬਿਨੁ ਦਿਤੇ ਕਛੁ ਹਥਿ ਨ ਆਈ ॥ - ੧/੪੦.੧-੮

ਇਹਿ ਸੁਣਿ ਬਚਨਿ ਜੋਗੀਸਰਾਂ ਮਾਰਿ ਕਿਲਕ ਬਹੁ ਰੂਇ ਉਠਾਈ ।
ਖਟਿ ਦਰਸਨ ਕਉ ਖੇਦਿਆ ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਨਕ ਬੇਦੀ ਆਈ ।
ਸਿਧਿ ਬੋਲਨਿ ਸਭਿ ਅਵਖਧੀਆ ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕੀ ਧੁਨੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ।
ਰੂਪ ਵਟਾਏ ਜੋਗੀਆਂ ਸਿੰਘ ਬਾਘ ਬਹੁ ਚਲਿਤਿ ਦਿਖਾਈ ।
ਇਕਿ ਪਰਿ ਕਰਿ ਕੈ ਉਡਰਨਿ ਪੰਖੀ ਜਿਵੈ ਰਹੇ ਲੀਲਾਈ ।
ਇਕ ਨਾਗ ਹੋਇ ਪਉਣ ਛੋਤਿਆ ਇਕਨਾ ਵਰਖਾ ਅਗਨਿ ਵਸਾਈ ।
ਤਾਰੇ ਤੇਰੇ ਭੰਗਰਿਨਾਥ ਇਕ ਚਤਿ ਮਿਰਗਾਨੀ ਜਲੁ ਤਰਿ ਜਾਈ ।
ਸਿਧਾ ਅਗਨਿ ਨ ਬੁਝੈ ਬੁਝਾਈ ॥ - ੧/੪੧.੧-੮

ਸਿਧਿ ਬੋਲਨਿ ਸੁਣਿ ਨਾਨਕਾ ਤੁਹਿ ਜਗ ਨੋ ਕਰਮਾਤਿ ਦਿਖਾਈ ।
ਕੁਝੁ ਵਿਖਾਲੇਂ ਅਸਾਂ ਨੋ ਤੁਹਿ ਕਿਉਂ ਢਿਲ ਅਵੇਹੀ ਲਾਈ ।
ਬਾਬਾ ਬੋਲੇ ਨਾਥ ਜੀ ਅਸਿ ਵੇਖਣਿ ਜੋਗੀ ਵਸਤੁ ਨ ਕਾਈ ।
ਗੁਰੁ ਸੰਗਤਿ ਬਾਣੀ ਬਿਨਾ ਦੂਜੀ ਓਟ ਨਹੀ ਹੈ ਰਾਈ ।
ਸਿਵ ਰੂਪੀ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਚਲੇ ਨਾਹੀ ਧਰਤਿ ਚਲਾਈ ।
ਸਿਧਿ ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਕਰਿ ਝਤਿ ਪਏ ਸਬਾਦਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕਲਾ ਛਪਾਈ ।
ਦਏ ਦਾਤਾ ਗੁਰੂ ਹੈ ਕਕੇ ਕੀਮਤਿ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਈ ।
ਸੋ ਦੀਨ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਰਣਾਈ ॥ - ੧/੪੨.੧-੮

ਬਾਬਾ ਬੋਲੇ ਨਾਥ ਜੀ ਸਬਦੁ ਸੁਨਹੁ ਸਚੁ ਮੁਖਹੁ ਅਲਾਈ ।
ਬਾਝੇ ਸਚੇ ਨਾਮ ਦੇ ਹੋਰੁ ਕਰਮਾਤਿ ਅਸਾਂ ਤੇ ਨਾਹੀ ।
ਬਸਤਰਿ ਪਹਿਰੇ ਅਗਨਿ ਕੈ ਬਰਫ ਹਿਮਾਲੇ ਮੰਦਰੁ ਛਾਈ ।

ਕਰੋ ਰਸੋਈ ਸਾਰਿ ਦੀ ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਨਬਿ ਚਲਾਈ ।
 ਏਵਡੁ ਕਰੀ ਵਿਥਾਰਿ ਕਉ ਸਗਲੀ ਧਰਤੀ ਹਕੀ ਜਾਈ ।
 ਤੇਲੀ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸਿ ਦੁਇ ਪਿਛੇ ਛਾਬੇ ਟੰਕੁ ਚੜਾਈ ।
 ਇਹਿ ਬਲੁ ਰਖਾ ਆਪਿ ਵਿਚਿ ਜਿਸੁ ਆਖਾ ਤਿਸੁ ਪਾਸਿ ਕਰਾਈ ।
 ਸਤਿਨਾਮੁ ਬਿਨੁ ਬਾਦਰਿ ਛਾਈ ॥ - ੧/੪੩.੧-੮

ਬਾਬੇ ਕੀਤੀ ਸਿਧਿ ਗੋਸਟਿ ਸਬਦਿ ਸਾਂਤਿ ਸਿਧਾਂ ਵਿਚਿ ਆਈ ।
 ਜਿਣਿ ਮੇਲਾ ਸਿਵਰਾਤਿ ਦਾ ਖਟ ਦਰਸਨਿ ਆਵੇਸਿ ਕਰਾਈ ।
 ਸਿਧਿ ਬੋਲਨਿ ਸੁਭਿ ਬਚਨਿ ਧਨੁ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਵਡੀ ਕਮਾਈ ।
 ਵਡਾ ਪੁਰਖੁ ਪਰਗਟਿਆ ਕਲਿਜੁਗਿ ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਜਗਾਈ ।
 ਮੇਲਿਓ ਬਾਬਾ ਉਠਿਆ ਮੁਲਤਾਨੇ ਦੀ ਜਾਰਤਿ ਜਾਈ ।
 ਅਗੋਂ ਪੀਰ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਦੁਧਿ ਕਟੋਰਾ ਭਰਿ ਲੈ ਆਈ ।
 ਬਾਬੇ ਕਢਿ ਕਰਿ ਬਗਲ ਤੇ ਚੰਬੋਲੀ ਦੁਧਿ ਵਿਚਿ ਮਿਲਾਈ ।
 ਜਿਉ ਸਾਗਰਿ ਵਿਚਿ ਗੰਗ ਸਮਾਈ ॥ - ੧/੪੪.੧-੮

ਜਾਰਤਿ ਕਰਿ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਫਿਰਿ ਕਰਤਾਰਿ ਪੁਰੇ ਨੇ ਆਇਆ ।
 ਚੜ੍ਹੇ ਸਵਾਈ ਇਹਿ ਦਿਹੀ ਕਲਿਜੁਗਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ।
 ਵਿਨੁ ਨਾਵੈ ਹੋਰੁ ਮੰਗਣਾ ਸਿਰਿ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਸਬਾਇਆ ।
 ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ ।
 ਬਾਪਿਆ ਲਹਿਣਾ ਜੀਵਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਸਿਰਿ ਛੜ੍ਹ ਫਿਰਾਇਆ ।
 ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕਿ ਰੂਪੁ ਵਟਾਇਆ ।
 ਲਖਿ ਨ ਕੋਈ ਸਕਈ ਆਚਰਜੇ ਆਚਰਜੁ ਦਿਖਾਇਆ ।
 ਕਾਇਆ ਪਲਟਿ ਸਰੂਪੁ ਬਣਾਇਆ ॥ - ੧/੪੫.੧-੮

ਨਾਰਾਇਣ ਨਿਜ ਰੂਪਿ ਧਰਿ ਨਾਥਾ ਨਾਥ ਸਨਾਥ ਕਰਾਇਆ ।
 ਨਰਪਤਿ ਨਰਹ ਨਰਿੰਦੁ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
 ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਵਖਾਣੀਐ ਕਾਰਣੁ ਕਰਣੁ ਬਿਰਦੁ ਬਿਰਦਾਇਆ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਦੇਵਾਧਿ ਦੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਵ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਸਤਿ ਰੂਪੁ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ਜਪਾਇਆ ।
 ਧਰਮਸਾਲ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡੁ ਵਸਾਇਆ ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ ॥ - ੨੪/੧.੧-੭

ਨਿਹਚਲ ਨੀਉ ਧਰਾਈਓਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਖੰਡ ਸਮੇਉ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਓਨੁ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਬੇਅੰਤੁ ਅਮੇਉ ।
 ਸਚਿ ਸਬਦਿ ਆਰਾਧੀਐ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖ ਅਭੇਉ ।
 ਚਹੁ ਵਰਨਾਂ ਉਪਦੇਸਦਾ ਛਿਆ ਦਰਸਨ ਸਤਿ ਸੇਵਕ ਸੇਉ ।
 ਮਿਠਾ ਬੋਲਣੁ ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਅਰਬੇਉ ।

ਅੰਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਅਤਿ ਅਫਲ ਅਛੇਉ ।
ਜਗਤੁ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਉ ॥ - ੨੪/੨.੧-੭

ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਸਭ ਗੋਸਟਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੰਨ ਵਝਾਇਆ ।
ਬਾਬਰ ਕੇ ਬਾਬੇ ਮਿਲੇ ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਸਭ ਨਬਾਧੁ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਪਤਿਸਾਹਾ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜੇ ਜੋਗ ਭੋਗ ਛਡਿ ਚਲਿਤੁ ਰਚਾਇਆ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਕੇਮੁਹਤਾਜੁ ਰਾਜੁ ਘਰਿ ਆਇਆ ।
ਕਾਦਰ ਹੋਇ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰੇ ਏਹ ਭਿ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਹੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਇਕਨਾ ਜੋਤਿ ਵਿਛੋੜਿਦਾ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੇ ਆਣਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੨੬/੨੧.੧-੭

ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ

ਤਾਰੂ ਪੋਪਟੂ ਤਾਰਿਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਉਦਾਸੀ ।
ਮੂਲਾ ਕੀੜੁ ਵਖਾਣੀਐ ਚਲਿਤੁ ਅਚਰਜ ਲੁਭਿਤ ਗੁਰਦਾਸੀ ।
ਪਿਰਥਾ ਖੇਡਾ ਸੋਇਰੀ ਚਰਨ ਸਰਣ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਨਿਵਾਸੀ ।
ਭਲਾ ਰਬਾਬ ਵਜਾਇੰਦਾ ਮਜਲਸ ਮਰਦਾਨਾ ਮੀਰਾਸੀ ।
ਪਿਰਥੀ ਮਲੁ ਸਹਗਲੁ ਭਲਾ ਰਾਮਾ ਡਿਭੀ ਭਗਤਿ ਅਭਿਆਸੀ ।
ਦਉਲਤ ਖਾਂ ਲੋਦੀ ਭਲਾ ਹੋਆ ਸਿੰਦ ਪੀਰੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
ਮਾਲੇ ਮਾਂਗਾ ਸਿਖ ਦੁਇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਰਸਿ ਰਸਿਕ ਬਿਲਾਸੀ ।
ਸਨਮੁਖਿ ਕਾਲੂ ਆਸ ਧਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਰਗਹ ਸਾਬਾਸੀ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਪਰਗਾਸੀ ॥ - ੧੧/੧੩.੧-੯

ਭਗਤੁ ਜੋ ਭਗਤਾ ਓਹਰੀ ਜਾਪੁਵੰਸੀ ਸੇਵ ਕਮਾਵੇ ।
ਸੀਹਾਂ ਉਪਲੁ ਜਾਣੀਐ ਗਜਣੁ ਉਪਲੁ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੇ ।
ਮੈਲਸੀਹਾਂ ਵਿਚਿ ਆਖੀਐ ਭਾਗੀਰਥੁ ਕਾਲੀ ਗੁਣ ਗਾਵੇ ।
ਜਿਤਾ ਰੰਧਾਵਾ ਭਲਾ ਹੋ ਬੂਤਾ ਬੁਢਾ ਇਕ ਮਨਿ ਧਿਆਵੇ ।
ਫਿਰਣਾ ਖਹਿਰਾ ਜੇਧੁ ਸਿਖੁ ਜੀਵਾਈ ਗੁਰ ਸੇਵ ਸਮਾਵੇ ।
ਗੁਜਰੁ ਜਾਤਿ ਲੁਹਾਰੁ ਹੈ ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਗੁਰਸਿਖ ਸੁਣਾਵੇ ।
ਨਾਈ ਧਿੰਭੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਿ ਕੁਟੰਬੁ ਤਰਾਵੇ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵੇ ॥ - ੧੧/੧੪.੧-੮

ਨਾਮਦੇਉ, ਭਗਤ

ਕੰਮ ਕਿਤੇ ਪਿਉ ਚਲਿਆ ਨਾਮਦੇਉ ਨੇ ਆਖਿ ਸਿਧਾਇਆ ।
ਠਾਕੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਦੁਧੁ ਪੀਆਵਣੁ ਕਹਿ ਸਮਝਾਇਆ ।
ਨਾਮਦੇਉ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰਿ ਕਪਲ ਗਾਇ ਦੁਹਿ ਕੇ ਲੇ ਆਇਆ ।
ਠਾਕੁਰ ਨੇ ਨੁਵਾਲਿ ਕੈ ਚਰਣੈਦਰੁ ਲੈ ਤਿਲਕੁ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ।

ਹਥਿ ਜੋਤਿ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਦੁਧੁ ਪੀਅਹੁ ਜੀ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਇਆ ।
 ਨਿਹਚਉ ਕਰਿ ਆਰਾਧਿਆ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਦਰਸੁ ਦਿਖਲਾਇਆ ।
 ਭਰੀ ਕਟੋਰੀ ਨਾਮਦੇਵਿ ਲੈ ਠਾਕੁਰ ਨੋ ਦੁਧੁ ਪੀਆਇਆ ।
 ਗਾਇ ਮੁਈ ਜੀਵਾਲਿਓਨੁ ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਛਪਕੁ ਛਾਇਆ ।
 ਫੇਰਿ ਦੇਹੁਰਾ ਰਖਿਓਨੁ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਲੈ ਪੈਰੀ ਪਾਇਆ ।
 ਭਗਤ ਜਨਾ ਦਾ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ ॥ - ੧੦/੧੧.੧-੧੦

ਨਾਮਾ ਛੀਬਾ ਆਖੀਐ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਖੜੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਹੁਰੈ ਉਤਮ ਜਾਤਿ ਕਰਨਿ ਵਡਿਆਈ ।
 ਨਾਮਾ ਪਕੜਿ ਉਠਾਇਆ ਬਹਿ ਪਛਵਾੜੈ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ।
 ਭਗਤ ਵਡਲੁ ਆਖਾਇਦਾ ਫੇਰਿ ਦੇਹੁਰਾ ਪੈਜਿ ਰਖਾਈ ।
 ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਿਆ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ।
 ਉਤਮੁ ਪਦਵੀ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਚਾਰੇ ਵਰਣ ਪਏ ਪਗਿ ਆਈ ।
 ਜਿਉ ਨੀਵਾਨਿ ਨੀਰੁ ਚਲਿ ਜਾਈ ॥ - ੨੫/੪.੧-੨

ਨਾਮਦੇਵ/ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਣ ਨਾਮਦੇਵ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਆਵੈ ।
 ਭਗਤਿ ਕਰਨਿ ਮਿਲਿ ਦੁਇ ਜਣੇ ਨਾਮਦੇਉ ਹਰਿ ਚਲਿਤੁ ਸੁਣਾਵੈ ।
 ਮੇਰੀ ਭੀ ਕਰਿ ਬੇਨਤੀ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਾਂ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ।
 ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੋ ਪੁਛਿਓਸੁ ਦਰਸਨੁ ਕਿਵੈ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨੁ ਪਾਵੈ ।
 ਹਸਿ ਕੈ ਠਾਕੁਰ ਬੋਲਿਆ ਨਾਮਦੇਉ ਨੋ ਕਹਿ ਸਮਝਾਵੈ ।
 ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਭੇਟੁ ਸੇ ਤੁਸਿ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਮੈ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ ।
 ਹਉ ਅਧੀਨੁ ਹਾਂ ਭਗਤ ਦੇ ਪਹੁੰਚਿ ਨ ਹੰਘਾਂ ਭਗਤੀ ਦਾਵੈ ।
 ਹੋਇ ਵਿਚੋਲਾ ਆਣਿ ਮਿਲਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੨.੧-੮

ਨਾਮ (ਮਹਿਮਾ)

ਗਹਿਣੇ ਧਰਿਓਨੁ ਇਕੁ ਨਾਉ ਪਾਪਾ ਨਾਲਿ ਕਰੈ ਨਿਰਜਾਸੀ ।
 ਪਾਸੰਗਿ ਪਾਪੁ ਨ ਪੁਜਨੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉ ਅਤੁਲ ਨ ਤੁਲਾਸੀ । - ੧੦/੫.੬-੭

ਪਤਿਤੁ ਉਧਾਰਣੁ ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰੁ ਧੋਤਾ । - ੧੦/੨੧.੬

ਜੈਸੇ ਪਾਂਚੇ ਤਤ ਬਿਖੈ ਬਸੁਧਾ ਨਵਨ ਮਨ ।
 ਤਾ ਮੈ ਨ ਉਤਪਤ ਹੁਇ ਸਮਾਤ ਸਭ ਭਾਗੀ ਮੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪਾਂਚੇ ਆਗੂਰੀ ਮੈ ਸੂਖਮ ਕਨ੍ਹੰਗੀਆ ਹੈ
 ਕੰਚਨ ਖਚਤ ਨਗ ਸੋਭਤ ਹੈ ਵਾਹੀ ਮੈ ।
 ਜੈਸੇ ਨੀਚ ਜੋਨ ਗਨੀਅਤ ਅਤਿ ਮਾਖੀ ਕ੍ਰਿਮ

ਹੀਰ ਚੀਰ ਮਧੁ ਉਪਜਤ ਸੁਖ ਜਾਹੀ ਮੈ ।
 ਤੇਸੇ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾਮਾ ਬਿਦਰ ਕਬੀਰ ਭਏ
 ਹੀਨ ਜਾਤ ਉਚ ਪਦ ਪਾਏ ਸਭ ਕਾਹੀ ਮੈ ॥੬੩੨॥

ਨਾਰਦਮੁਨੀ

ਨਾਰਦਮੁਨੀ ਅਖਾਇਦਾ ਅਗਮੁ ਜਾਣਿ ਨ ਧੀਰਜੁ ਆਣੈ ।
 ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਸਲਤਿ ਮਜਲਸੈ ਕਰਿ ਕਰਿ ਚੁਗਲੀ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਸਨਕਾਦਿਕਾ ਬਾਲ ਸੁਭਾਉ ਨਵਿਰਤੀ ਹਾਣੈ ।
 ਜਾਇ ਬੈਕੁੰਠਿ ਕਰੋਧੁ ਕਰਿ ਦੇਇ ਸਰਾਪੁ ਜੈਇ ਬਿਜੈ ਪਿਛਾਣੈ ।
 ਅਹੰਮੇਉ ਸੁਕਦੇਉ ਕਰਿ ਗਰਭ ਵਾਸਿ ਹਉਮੈ ਹੋਰਾਣੈ ।
 ਚੰਦੁ ਸੂਰਜ ਅਉਲੰਗ ਭਰੈ ਉਦੈ ਅਸਤ ਵਿਚਿ ਆਵਣ ਜਾਣੈ ।
 ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਵਿਚਿ ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਣੈ ॥ - ੧੨/੧੧.੧-੭

ਨਾਰਦਮੁਨੀ ਅਖਾਇ ਗਲ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਲਾਇਤਬਾਰੀ ਖਾਇ ਚੁਗਲੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਸਨਕਾਦਿਕ ਦਰਿ ਜਾਇ ਤਾਮਸੁ ਆਇਆ ।
 ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਕਰਾਇ ਜਨਮੁ ਗਲਾਇਆ ।
 ਜਿਨਿ ਸੁਕੁ ਬਣਿਆ ਮਾਇ ਦੁਖੁ ਸਹਾਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਖਾਇ ਅਜਰੁ ਜਰਾਇਆ ॥ - ੧੩/੫.੧-੬

ਨਿਹਚਉ ਨਾਰੀ

ਪੇਵਕਤੈ ਘਰਿ ਲਾਡੂਲੀ ਮਾਊ ਪੀਊ ਖਰੀ ਪਿਆਰੀ ।
 ਵਿਚਿ ਭਿਰਾਵਾਂ ਭੈਨੜੀ ਨਾਨਕ ਦਾਦਕ ਸਪਰਵਾਰੀ ।
 ਲਖਾਂ ਖਰਚ ਵਿਆਹੀਐ ਗਹਣੇ ਦਾਜੁ ਸਾਜੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ।
 ਸਾਹੁਰਤੈ ਘਰਿ ਮੰਨੀਐ ਸਣਖਤੀ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰੀ ।
 ਸੁਖ ਮਾਣੈ ਪਿਰੁ ਸੇਜਤੀ ਛਤੀਹ ਭੋਜਨ ਸਦਾ ਸੀਗਾਰੀ ।
 ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਣੁ ਗਿਆਨ ਵਿਚਿ ਅਰਧ ਸਰੀਰੀ ਮੋਖ ਦੁਆਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਨਿਹਚਉ ਨਾਰੀ ॥ - ੫/੧੬.੧-੭

ਨਿਹਫਲ

ਨਿਹਫਲ ਜਿਹਥਾ ਹੈ ਸਬਦ ਸੁਆਦਿ ਹੀਨ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੁਰਤਿ ਨ ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਆਪਾ ਆਪੁ ਦੇਖੀਅਤਿ ।
 ਨਿਹਫਲ ਸੰਸੇ ਨਹੀ ਬਾਸੁ ਪਰਮਾਦੁ ਹੈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਕਰ ਗੁਰ ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਬਿਨੁ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਬਿਹੁਨ ਪਗ ਬਾਦਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੰਗ ਸਰਬੰਗ ਲਿਵ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ॥੧੯੯॥

ਨਿਕਰਮਾ

ਜਉਪੈ ਦੇਖਿ ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਪਛਮ ਨੋ ਤਾਕੈ ।
 ਜੀਵਨ ਜਨਮੁ ਕੁਲ ਲਾਛਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਜਉਪੈ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੁਨਿ ਮ੍ਰਿਗ ਆਨ ਗਿਆਨ ਰਾਚੈ ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਹੁਇ ਸਬਦਬੇਧੀ ਨ ਕਹਾਵਈ ।
 ਜਉਪੈ ਜਲ ਸੈ ਨਿਕਸ ਮੀਨ ਸਰਜੀਵ ਰਹੈ ।
 ਸਹੈ ਦੁਖ ਦੁਖਨਿ ਬਿਰਹੁ ਬਿਲਖਾਵਈ ।
 ਸੇਵਾ ਗੁਰਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ਤਜੈ ਭਜੈ ਦੁਬਿਧਾ ਕਉ ।
 ਸੰਗਤ ਮੈ ਗੁਰਮੁਖ ਪਦਵੀ ਨ ਪਾਵਈ ॥੪੧੨॥

ਨਿਗੁਰਾ

ਮਾਂ ਗਭਣਿ ਜੀਅ ਜਾਣਦੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸਪੁਤ੍ਰ ਹੋਵੈ ਸੁਖਦਾਈ ।
 ਕੁਪੁਤ੍ਰੁ ਧੀ ਚੰਗੇਰਤੀ ਪਰ ਘਰ ਜਾਇ ਵਸਾਇ ਨ ਆਈ ।
 ਧੀਅਹੁ ਸਪ ਸਕਾਰਥਾ ਜਾਉ ਜਣੇਦੀ ਜਣਿ ਜਣਿ ਖਾਈ ।
 ਮਾਂ ਡਾਇਣ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਹੈ ਕਪਟੀ ਪੁਤ੍ਰੇ ਖਾਇ ਅਘਾਈ ।
 ਬਾਮੁਣ ਗਾਈ ਖਾਇ ਸਪੁ ਫਤਿ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪਵਾਇ ਪਿੜਾਈ ।
 ਨਿਗੁਰੇ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਰੁ ਕੋ ਸਿਰਜਣਹਾਰੈ ਸਿਰਨਿ ਉਪਾਈ ।
 ਮਾਚਾ ਪਿਤਾ ਨ ਗੁਰੁ ਸਰਣਾਈ ॥ - ੩੭/੨੪.੧-੭

ਨਿਗੁਰੇ ਲਖ ਨ ਤੁਲ ਤਿਸੁ ਨਿਗੁਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਿਣ ਨ ਆਏ ।
 ਜੋ ਗੁਰ ਗੋਪੈ ਅਪਣਾ ਤਿਸੁ ਡਿਠੇ ਨਿਗੁਰੇ ਸਰਮਾਏ ।
 ਸੀਹਿ ਸਉਹਾਂ ਜਾਣਾ ਭਲਾ ਨਾ ਤਿਸੁ ਬੇਮੁਖ ਸਉਹਾਂ ਜਾਏ ।
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੇ ਜੋ ਮੁਹੁ ਫਿਰੈ ਤਿਸੁ ਮੁਹਿ ਲਗਣੁ ਵਛੀ ਬੁਲਾਏ ।
 ਜੋ ਤਿਸੁ ਮਾਰੈ ਧਰਮ ਹੈ ਮਾਰਿ ਨ ਹੰਘੈ ਆਪੁ ਹਟਾਏ ।
 ਸੁਆਮਿ ਧ੍ਰੋਹੀ ਅਕਿਰਤਘਣੁ ਬਾਮਣ ਗਉ ਵਿਸਾਹਿ ਮਰਾਏ ।
 ਬੇਮੁਖ ਲੁੰਅ ਨ ਤੁਲਿ ਤੁਲਾਇ ॥ - ੩੭/੨੫.੧-੭

ਨਿਜਪਦ

ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਨਿਹਕਾਮ ਅਉ ਨਿਰਾਸ ਭਏ ।
 ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਹਜ ਸੁਖ ਨਿਜਪਦ ਨਾਮ ਕੋ ॥੪੨੮.੪॥

ਕੁਤਾ ਰਾਜਿ ਬਹਾਲੀਐ ਫਿਰਿ ਚਕੀ ਚਟੈ ।
 ਸਪੇ ਦੁਹੁ ਪੀਆਲੀਐ ਵਿਹੁ ਮੁਖਹੁ ਸਟੈ ।
 ਪਥਰੁ ਪਾਣੀ ਰਖੀਐ ਮਨਿ ਹਨੁ ਨ ਘਟੈ ।
 ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਪਰਿਹਰੈ ਕਰੁ ਖੇਹ ਪਲਟੈ ।
 ਤਿਉ ਨਿੰਦਕ ਪਰ ਨਿੰਦਹੁ ਹਥਿ ਮੂਲਿ ਨ ਹਟੈ ।
 ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣੀ ਜਤ ਆਪਿ ਉਪਟੈ ॥ - ੩੫/੧.੧-੬

ਕਾਉਂ ਕਪੂਰ ਨ ਚਖਈ ਦੁਰਗੰਧਿ ਸੁਖਾਵੈ ।
 ਹਾਥੀ ਨੀਰਿ ਨੁਵਾਲੀਐ ਸਿਰਿ ਛਾਹੁ ਉਡਾਵੈ ।
 ਤੁੰਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਜੀਐ ਕਉੜਤੁ ਨ ਜਾਵੈ ।
 ਸਿਮਲੁ ਰੁਖੁ ਸਰੋਵੀਐ ਫਲੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ।
 ਨਿੰਦਲੁ ਨਾਮ ਵਿਹੂਣਿਆ ਸਤਿਸੰਗ ਨ ਭਾਵੈ ।
 ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਸਭੁ ਸਾਧੁ ਮੁਹਾਵੈ ॥ - ੩੫/੨.੧-੬

ਲਸਣੁ ਲੁਕਾਇਆ ਨਾ ਲੁਕੈ ਬਹਿ ਖਾਜੈ ਕੂਣੈ ।
 ਕਾਲਾ ਕੰਬਲੁ ਉਜਲਾ ਕਿਉਂ ਹੋਇ ਸਬੂਣੈ ।
 ਡੋਮੁ ਖਖਰ ਜੇ ਛੂਹੈ ਦਿਸੈ ਮੁਹਿ ਸੂਣੈ ।
 ਕਿਤੈ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਈ ਲਾਵਣੁ ਬਿਨੁ ਲੂਣੈ ।
 ਨਿੰਦਾਕਿ ਨਾਮ ਵਿਸਾਰਿਆ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਵਿਹੂਣੈ ।
 ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਸੁਖੁ ਨਾ ਲਹੈ ਦੁਖੀਆ ਸਿਰੁ ਝੂਣੈ ॥ - ੩੫/੩.੧-੬

ਡਾਇਣੁ ਮਾਣਸ ਖਾਵਣੀ ਪੁਤੁ ਬੁਰਾ ਨ ਮੰਗੈ ।
 ਵਡਾ ਵਿਕਰਮੀ ਆਖੀਐ ਧੀ ਭੈਣਹੁ ਸੰਗੈ ।
 ਰਾਜੇ ਧੁੰਹੁ ਕਮਾਵਦੇ ਰੈਬਾਰ ਸੁਰੰਗੈ ।
 ਬਜਰ ਪਾਪ ਨ ਉਤਰਨਿ ਜਾਇ ਕੀਚਨਿ ਗੰਗੈ ।
 ਬਰਹਰ ਕੰਬੈ ਨਰਕੁ ਜਮੁ ਸੁਣਿ ਨਿੰਦਕ ਨੰਗੈ ।
 ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਨ ਕਿਸੈ ਦੀ ਗੁਰ ਨਿੰਦ ਕੁਢੰਗੈ ॥ - ੩੫/੪.੧-੬

ਨਿੰਦਾ ਕਰਿ ਹਰਖਾਣਸੈ ਵੇਖਹੁ ਫਲੁ ਵਟੈ ।
 ਲੋਕ ਲੁਟਾਈ ਰਾਵਣੈ ਮਸਤਕਿ ਦਸ ਕਟੈ ।
 ਕੰਸੁ ਗਇਆ ਸਣ ਲਸਕਰੈ ਸਭ ਦੈਤ ਸੰਘਟੈ ।
 ਵੰਸੁ ਗਵਾਇਆ ਕੈਰਵਾਂ ਖੂਹਣਿ ਲਖ ਫਟੈ ।
 ਦੰਤ ਬਕਤੁ ਸਿਸਪਾਲ ਦੇ ਦੰਦ ਹੋਏ ਖਟੈ ।
 ਨਿੰਦਾਕੋਇ ਨ ਸਿਝਿਓ ਇਉਂ ਵੇਦ ਉਘਟੈ ।
 ਦੁਰਬਾਸੇ ਨੇ ਸਰਾਪ ਦੇ ਯਾਦਵ ਸਭਿ ਤਟੈ ॥ - ੩੫/੫.੧-੭

ਅਪਤੁ ਕਰੀਰੁ ਨ ਮਉਲੀਐ ਦੇ ਦੋਸੁ ਬਸੰਤੈ ।
 ਸੰਵਿ ਸਪੁਤੀ ਨ ਥੀਐ ਕਣਕਾਵੈ ਕੰਤੈ ।
 ਕਲਰਿ ਖੇਤੁ ਨ ਜੰਮਈ ਘਣਹਰੁ ਵਰਸੰਤੈ ।
 ਪੰਗਾ ਪਿਛੈ ਚੰਗਿਆਂ ਅਵਗੁਣ ਗੁਣਵੰਤੈ ।
 ਸਾਇਰੁ ਵਿਚਿ ਘੰਘੂਟਿਆਂ ਬਹੁ ਰਤਨ ਅਨੰਤੈ ।
 ਜਨਮ ਗਵਾਇ ਅਕਾਰਥਾ ਗੁਰੁ ਗਣਤ ਗਣੰਤੈ ॥ - ੩੫/੭.੧-੬

ਨਿੰਦਾ/ਨਿੰਦਕ

ਵੇਖੋ : 'ਨਿੰਦਕ/ਨਿੰਦਾ'

ਨਿਮਰਤਾ

ਸਭ ਚੂੰ ਨੀਵੀ ਧਰਤਿ ਹੈ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਹੋਈ ਓਡੀਣੀ ।
 ਧੀਰਜੁ ਧਰਮੁ ਸੰਤੋਖੁ ਦ੍ਰਿੜੁ ਪੈਰਾ ਹੇਠਿ ਰਹੈ ਲਿਵ ਲੀਣੀ ।
 ਸਾਧ ਜਨਾਂ ਦੇ ਚਰਣ ਛਹਿ ਆਵੀਣੀ ਹੋਈ ਲਾਖੀਣੀ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ਛਹਬਰ ਫਲਕ ਰੇਣੁ ਹੋਇ ਰੀਣੀ ।
 ਮਿਲਿਆ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੀਐ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪੀਇ ਪਤੀਣੀ । - ੪/੨.੧-੫

ਮਾਣਸ ਦੇਹ ਸੁ ਖੇਹ ਹੈ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੀਭੈ ਲਈ ਨਕੀਬੀ ।
 ਅਖੀ ਦੇਖਨਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕੰਨ ਕਰਨਿ ਰਕੀਬੀ ।
 ਨਕਿ ਸੁਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਬੁਰੀ ਤਰਤੀਬੀ ।
 ਸਭ ਚੂੰ ਨੀਵੇ ਚਰਣ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨਸੀਬੁ ਨਸੀਬੀ ।
 ਹਉਮੈ ਰੇਗੁ ਮਿਟਾਇਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਕਰੈ ਤਬੀਬੀ । - ੪/੩.੧-੫

ਲਹੁਤੀ ਘਨਹਰ ਬੂੰਦ ਹੁਇ ਪਰਗਟੁ ਮੋਤੀ ਸਿਪ ਸਮਾਈ ।
 ਲਹੁਤੀ ਬੂਟੀ ਕੇਸਰੈ ਮਥੇ ਟਿਕਾ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ।
 ਲਹੁਤੀ ਪਾਰਸ ਪਬਰੀ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਕੰਚਨੁ ਕਰਵਾਈ ।
 ਜਿਉ ਮਣਿ ਲਹੁਤੈ ਸਪ ਸਿਰਿ ਦੇਖੈ ਲੁਕਿ ਲੁਕਿ ਲੋਕ ਲੁਕਾਈ ।
 ਜਾਣਿ ਰਸਾਇਣੁ ਪਾਰਿਅਹੁ ਚੀਤ ਮੁਲਿ ਨ ਜਾਇ ਮੁਲਾਈ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਈ ॥ - ੪/੪.੧-੬

ਅਗਿ ਤਤੀ ਜਲੁ ਸੀਅਰਾ ਕਿਤੁ ਅਵਗੁਣਿ ਕਿਤੁ ਗੁਣ ਵੀਚਾਰਾ ।
 ਅਗੀ ਧੂਆ ਧਉਲਹਰੁ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਸੁਚਾਰਾ ।
 ਕੁਲ ਦੀਪਕੁ ਬੈਸੰਤਰਹੁ ਜਲ ਕੁਲ ਕਵਲੁ ਵਡੇ ਪਰਵਾਰਾ ।
 ਦੀਪਕ ਹੇਤੁ ਪਤੰਗ ਦਾ ਕਵਲ ਭਵਰ ਪਰਗਟੁ ਪਾਹਾਰਾ ।
 ਅਗੀ ਲਾਟ ਉਚਾਟ ਹੈ ਸਿਰੁ ਉਚਾ ਕਰਿ ਕਰੈ ਕੁਚਾਰਾ ।

ਸਿਰੁ ਨੀਵਾ ਨੀਵਾਣਿ ਵਾਸੁ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰਾ ।
ਨਿਵ ਚਲੈ ਸੇ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ ॥ ੪/੫.੧-੭

ਰੰਗੁ ਮਜੀਠ ਕਸੁੰਭ ਦਾ ਕਚਾ ਪਕਾ ਕਿਤੁ ਵੀਚਾਰੇ ।
ਧਰਤੀ ਉਖਣਿ ਕਵੀਐ ਮੂਲ ਮਜੀਠ ਜਤੀ ਜੜਤਾਰੇ ।
ਉਖਲ ਮੁਹਲੇ ਕੁਟੀਐ ਪੀਹਣਿ ਪੀਸੈ ਚਕੀ ਭਾਰੇ ।
ਸਹੈ ਅਵਟਣੁ ਅਗਿ ਦਾ ਹੋਇ ਪਿਆਰੀ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ।
ਪੋਹਲੀਅਹੁ ਸਿਰੁ ਕਵਿ ਕੈ ਫੁਲੁ ਕਸੁੰਭ ਚਲੁੰਭ ਖਿਲਾਰੇ ।
ਖਟ ਤੁਰਸੀ ਦੇ ਰੰਗੀਐ ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਰਹੈ ਦਿਹ ਚਾਰੇ ।
ਨੀਵਾ ਜਿਨੈ ਉਚੇਰਾ ਹਾਰੇ ॥ - ੪/੬.੧-੭

ਕੀੜੀ ਨਿਕੜੀ ਚਲਿਤ ਕਰਿ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਨੇ ਮਿਲਿ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਹੋਵੈ ।
ਨਿਕੜੀ ਦਿਸੈ ਮਕੜੀ ਸੂਤੁ ਮੁਹਹੁ ਕਵਿ ਫਿਰਿ ਸੰਗੋਵੈ ।
ਨਿਕੜੀ ਮਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ਮਾਖਿਓ ਮਿਠਾ ਭਾਗੁ ਹੋਵੈ ।
ਨਿਕੜਾ ਕੀੜਾ ਆਖੀਐ ਪਟ ਪਟੋਲੇ ਕਰਿ ਢੰਗ ਢੋਵੈ ।
ਗੁਟਕਾ ਮੁਹ ਵਿਚਿ ਪਾਇ ਕੈ ਦੇਸ ਇਸੰਤਰਿ ਜਾਇ ਖੜੋਵੈ ।
ਮੋਤੀ ਮਾਣਕ ਹੀਰਿਆ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਲੈ ਹਾਰੁ ਪਰੋਵੈ ।
ਪਾਇ ਸਮਾਇਣੁ ਦਹੀ ਬਿਲੋਵੈ ॥ - ੪/੭.੧-੭

ਲਤਾਂ ਹੋਠਿ ਲਤਾੜੀਐ ਘਾਹੁ ਨ ਕਵੈ ਸਾਹੁ ਵਿਚਾਰਾ ।
ਗੋਰਸੁ ਦੇ ਖੜੁ ਖਾਇ ਕੈ ਗਾਇ ਗਰੀਬੀ ਪਰਉਪਕਾਰਾ ।
ਦੁਧਹੁ ਦਹੀ ਜਮਾਈਐ ਦਈਅਹੁ ਮਖਣੁ ਛਾਹਿ ਪਿਆਰਾ ।
ਘਿਅ ਤੇ ਹੋਵਨਿ ਹੋਮ ਜਗ ਢੰਗ ਸੁਆਰਥ ਚਜ ਅਚਾਰਾ ।
ਧਰਮ ਧਉਲੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਇ ਧੀਰਜਿ ਵਹੈ ਸਹੈ ਸਿਰਿ ਭਾਰਾ ।
ਇਕੁ ਇਕੁ ਜਾਉ ਜਣੇਦਿਆ ਚਹੁ ਚਕਾ ਵਿਚਿ ਵਗ ਹਜਾਰਾ ।
ਤ੍ਰਿਣ ਅੰਦਰਿ ਵਡਾ ਪਾਸਾਰਾ ॥ - ੪/੮.੧-੭

ਲਹੁੜਾ ਤਿਲੁ ਹੋਇ ਜੰਮਿਆ ਨੀਰਹੁ ਨੀਰੁ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
ਫੁਲਾ ਸੰਗਤਿ ਵਸਿਆ ਹੋਇ ਨਿਰਗੰਧੁ ਸੁਗੰਧੁ ਸੁਹਾਇਆ ।
ਕੋਲੁ ਪਾਇ ਪੀੜਾਇਆ ਹੋਇ ਫੁਲੇਲੁ ਖੋਲੁ ਵਰਤਾਇਆ ।
ਪਤਿਤੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਚਲਿਤੁ ਕਰਿ ਪਤਿਸਾਹ ਸਿਰਿ ਧਰਿ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ।
ਦੀਵੈ ਪਾਇ ਜਲਾਇਆ ਫੁਲ ਦੀਪਕੁ ਜਗਿ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਕਜਲੁ ਹੋਆ ਦੀਵਾਅਹੁ ਅਖੀ ਅੰਦਰਿ ਜਾਇ ਸਮਾਇਆ ।
ਬਾਲਾ ਹੋਇ ਨ ਵਡਾ ਕਹਾਇਆ ॥ - ੪/੯.੧-੭

ਹੋਇ ਵੜੇਵਾਂ ਜਗ ਵਿਚਿ ਬੀਜੇ ਤਨੁ ਖੇਹ ਨਾਲਿ ਰਲਾਇਆ ।
ਬੂਟੀ ਹੋਇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਟੀਡੇ ਹਸਿ ਹਸਿ ਆਪੁ ਖਿੜਾਇਆ ।

ਦੁਹੁ ਮਿਲਿ ਵੇਲਣੁ ਵੇਲਿਆ ਲੂੰ ਲੂੰ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤੂੰਬੁ ਤੂੰਬਾਇਆ ।
 ਪਿੰਵਣਿ ਪਿੰਵ ਉਡਾਇਆ ਕਰਿ ਕਰਿ ਗੋਤੀ ਸੂਤ ਕਤਾਇਆ ।
 ਤਣਿ ਵੁਣਿ ਖੁੰਬਿ ਚੜਾਇ ਕੈ ਦੇ ਦੇ ਦੁਖੁ ਪੁਆਇ ਰੰਗਾਇਆ ।
 ਕੈਚੀ ਕਟਣਿ ਕਟਿਆ ਸੂਈ ਧਾਗੇ ਜੋੜਿ ਸੀਵਾਇਆ ।
 ਲਜਣੁ ਕਜਣੁ ਹੋਇ ਕਜਾਇਆ ॥ - ੪/੧੦.੧-੭

ਦਾਣਾ ਹੋਇ ਅਨਾਰ ਦਾ ਹੋਇ ਧੂੜਿ ਧੂੜੀ ਵਿਚਿ ਧਸੈ ।
 ਹੋਇ ਬਿਰਖੁ ਹਰੀਆਵਲਾ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲਾ ਫਲ ਵਿਗਸੈ ।
 ਇਕਤੁ ਬਿਰਖ ਸਹਸ ਫਲ ਫਲ ਫਲ ਇਕ ਦੂ ਇਕ ਸਰਸੈ ।
 ਇਕ ਦੂ ਦਾਣੇ ਲਖ ਹੋਇ ਫਲ ਫਲ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਵਸੈ ।
 ਤਿਸੁ ਫਲ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸੈ ।
 ਜਿਉ ਜਿਉ ਲਯਨਿ ਤੋੜਿ ਫਲਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਫਿਰਿ ਫਿਰ ਫਲੀਐ ਹਸੈ ।
 ਨਿਵ ਚਲਣੁ ਗੁਰ ਮਾਰਗੁ ਦਸੈ ॥ - ੪/੧੧.੧-੭

ਰੇਣਿ ਰਸਾਇਣ ਸਿਝੀਐ ਰੇਤੁ ਰੇਤੁ ਕਰਿ ਕੰਚਨੁ ਵਸੈ ।
 ਆਇ ਧੋਇ ਕਣੁ ਕਵੀਐ ਰਤੀ ਮਾਸਾ ਤੋਲਾ ਹਸੈ ।
 ਪਾਇ ਕੁਠਾਲੀ ਗਾਲੀਐ ਰੈਣੀ ਕਰਿ ਸੁਨਿਆਰਿ ਵਿਗਸੈ ।
 ਘੜਿ ਘੜਿ ਪਤ੍ਰ ਪਖਾਲੀਅਨਿ ਲੂਣੀ ਲਾਇ ਜਲਾਇ ਰਹਸੈ ।
 ਬਾਰਹ ਵੰਨੀ ਹੋਇ ਕੈ ਲਗੈ ਲਵੈ ਕਸਉਟੀ ਕਸੈ ।
 ਟਕਸਾਲੀ ਸਿਕਾ ਪਵੈ ਘਣੁ ਅਹਰਣਿ ਵਿਚਿ ਅਚਲੁ ਸਰਸੈ ।
 ਸਾਲੁ ਸੁਨਈਆ ਪੋਤੈ ਪਸੈ ॥ - ੪/੧੨.੧-੭

ਖਸਖਸ ਦਾਣਾ ਹੋਇ ਕੈ ਖਾਕ ਅੰਦਰਿ ਹੋਇ ਖਾਕ ਸਮਾਵੈ ।
 ਦੋਸਤੁ ਪੋਸਤੁ ਥੂਟੁ ਹੋਇ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾਵੈ ।
 ਹੋਡਾ ਹੋਡੀ ਡੋਡੀਆ ਇਕ ਦੂ ਇਕ ਚੜ੍ਹਾਉ ਚੜ੍ਹਾਵੈ ।
 ਸੂਲੀ ਉਪਰਿ ਖੇਲਣਾ ਪਿਛੋਂ ਦੇ ਸਿਰਿ ਛਤ੍ਰ ਧਰਾਵੈ ।
 ਦੁਖੁ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ਮਲਾਇ ਕੈ ਲੋਹੁ ਪਾਣੀ ਰੰਗਿ ਰੰਗਾਵੈ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਮਜਲਸੀ ਜੋਗ ਭੋਗ ਸੰਜੋਗ ਬਣਾਵੈ ।
 ਅਮਲੀ ਹੋਇ ਸੁ ਮਜਲਸ ਆਵੈ ॥ - ੪/੧੩.੧-੭

ਰਸ ਭਰਿਆ ਰਸੁ ਰਖਦਾ ਬੋਲਣ ਅਣੁਬੋਲਣ ਅਭਿਰਿਠਾ ।
 ਸੁਣਿਆ ਅਣਸੁਣਿਆ ਕਰੈ ਕਰੇ ਵੀਚਾਰਿ ਡਿਠਾ ਅਣਡਿਠਾ ।
 ਅਖੀ ਧੂੜਿ ਅਟਾਈਆ ਅਖੀ ਵਿਚਿ ਅੰਗੂਰੁ ਬਹਿਠਾ ।
 ਇਕ ਦੂ ਬਾਹਲੇ ਥੂਟੁ ਹੋਇ ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਇਠਹੁ ਇਠਾ ।
 ਦੁਹੁ ਖੁੰਢਾ ਵਿਚਿ ਪੀੜੀਐ ਟੋਟੇ ਲਾਹੇ ਦਿਤੁ ਗੁਣਿ ਮਿਠਾ ।
 ਵੀਰ ਇਕੀਰ ਵਰਤਦਾ ਅਵਗੁਣਿਆਰੇ ਪਾਪ ਪਣਿਠਾ ।
 ਮੰਨੈ ਗੰਨੈ ਵਾਂਗ ਸੁਧਿਠਾ ॥ - ੪/੧੪.੧-੭

ਘਣਹਰ ਬੁੰਦ ਸੁਹਾਵਣੀ ਨੀਵੀ ਹੋਇ ਅਗਾਸਹੁ ਆਵੈ ।
ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸਮੁੰਦੁ ਵੇਖਿ ਸਿਧੇ ਦੇ ਮੁਹਿ ਵਿਚਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਲੈਦੇ ਹੀ ਮੁਹਿ ਬੁੰਦ ਸਿਪੁ ਚੁੰਭੀ ਮਾਰਿ ਪਤਾਲਿ ਲੁਕਾਵੈ ।
ਫਤਿ ਕਵੈ ਮਰੁਜੀਵੜਾ ਪਰ ਕਾਰਜ ਨੋ ਆਪੁ ਫਤਾਵੈ ।
ਪਰਵਸਿ ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੇ ਪਰ ਹਥਿ ਪਥਰ ਦੰਦ ਭਨਾਵੈ ।
ਭੁਲਿ ਅਭੁਲਿ ਅਮੁਲੁ ਦੇ ਮੋਤੀ ਦਾਨ ਨ ਪਛੋਤਾਵੈ ।
ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਕੋਈ ਵਰੁਸਾਵੈ ॥ - ੪/੧੫.੧-੭

ਹੀਰੇ ਹੀਰਾ ਬੋਧੀਐ ਬਰਮੇ ਕਣੀ ਅਣੀ ਹੋਇ ਹੀਰੈ ।
ਧਾਗਾ ਹੋਇ ਪਰੋਈਐ ਹੀਰੇ ਮਾਲ ਰਸਾਲ ਗਹੀਰੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦ ਲਿਵ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੈ ਮਨੁ ਧੀਰੈ ।
ਮਨ ਜਿਣਿ ਮਨੁ ਦੇ ਲਣੇ ਮਨ ਗੁਣਿ ਵਿਚਿ ਗੁਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਰੀਰੈ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਕਾਮਧੇਨੁ ਸੰਤ ਰੇਣੁ ਨ ਨੀਰੈ ।
ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਲਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਤਰਸਨ ਸੀਰੈ ।
ਵਿਰਲਾ ਸਿਖ ਸੁਣੈ ਗੁਰ ਪੀਰੈ ॥ - ੪/੧੬.੧-੭

ਸਿਰਿ ਵਿਚਿ ਨਿਕੈ ਵਾਲ ਹੋਇ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਚਵਰ ਕਰਿ ਵਾਲੈ ।
ਗੁਰ ਸਰ ਤੀਰਥ ਨਾਇ ਕੈ ਅੰਧੁ ਭਰਿ ਭਰਿ ਪੈਰਿ ਪਖਾਲੈ ।
ਕਾਲੀ ਹੂੰ ਧਉਲੇ ਕਰੇ ਚਲਣਾ ਜਾਣਿ ਨੀਸਾਣੁ ਸਮੁਾਲੈ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਪੁਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੈ ।
ਕਾਗ ਕੁਮੰਤਹੁ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਉਜਲ ਮੋਤੀ ਖਾਇ ਖਵਾਲੈ ।
ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਗੁਰ ਸਿਖੀ ਸੁਣਿ ਗੁਰਸਿਖ ਪਾਲੈ ।
ਗੁਰਸਿਖੁ ਲੰਘੈ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੈ ॥ - ੪/੧੮.੧-੭

ਗੁਲਰ ਅੰਦਰਿ ਭੁਣਹਣਾ ਗੁਲਰ ਨੋ ਬੁਹਮੰਡੁ ਵਖਾਣੈ ।
ਗੁਲਰ ਲਗਾਇ ਲਖ ਫਲ ਇਕ ਦੂ ਲਖ ਅਲਖ ਨ ਜਾਣੈ ।
ਲਖ ਲਖ ਬਿਰਖ ਬਗੀਚਿਅਹੁ ਲਖ ਬਗੀਚੇ ਬਾਗ ਬਖਾਣੈ ।
ਲਖ ਬਾਗ ਬੁਹਮੰਡੁ ਵਿਚਿ ਲਖ ਬੁਹਮੰਡੁ ਲੁਖ ਵਿਚਿ ਆਣੈ ।
ਮਿਹਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚੰਗੁ ਮਾਣੈ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਸਾਹਿਬੁ ਦੇ ਚਲੈ ਚਹੁ ਭਾਣੈ ।
ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਤ ਜਾਇ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੪/੧੯.੧-੭

ਦੁਇ ਦਿਹਿ ਚੰਦੁ ਅਲੋਪੁ ਹੋਇ ਤੀਐ ਦਿਹ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੋਇ ਨਿਕਾ ।
ਉਠਿ ਉਠਿ ਜਗਤੁ ਜੁਹਾਰਦਾ ਗਗਨ ਮਹੇਸੁਰ ਮਸਤਕਿ ਟਿਕਾ ।
ਸੋਲਹ ਕਲਾ ਸੰਘਾਰੀਐ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸੋਹੈ ਕਲਿ ਇਕਾ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਣਿ ਸੁਹਾਵਣੀ ਨਿਤਰੁ ਝਰੈ ਸਿੰਜੈ ਸਹਸਿਕਾ ।

ਸੀਤਲੁ ਸਾਂਤਿ ਸੰਤੋਖੁ ਦੇ ਸਹਜ ਸਜੋਗੀ ਰਤਨ ਅਮਿਕਾ ।
 ਕਰੈ ਅਨੇਰਹੁ ਚਾਨਣਾ ਡੋਰ ਚਕੋਰ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਛਿਕਾ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਅਮੋਲ ਮਣਿਕਾ ॥ - ੪/੨੦.੧-੭

ਹੋਇ ਨਿਮਾਣਾ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧੂ ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ।
 ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੋਇ ਭੋਟਿਆ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੇ ਆਪਿ ਦਿਵਾਇਆ ।
 ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿਚਿ ਮੁਕਤਿ ਕਰਿ ਨਿਹਚਲੁ ਵਾਸੁ ਅਗਸਿ ਚੜਾਇਆ ।
 ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਤੇਤਿਸ ਕਰੋਤਿ ਪਰਦਖਣਾ ਚਉਫੇਰਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
 ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਵਖਾਣਦੇ ਪਰਗਟੁ ਕਰਿ ਪਰਤਾਪੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਅਭਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਹੈ ਅਕਥ ਕਥਾ ਵੀਚਾਰੁ ਨ ਆਇਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੪/੨੧.੧-੭

ਬਾਉ ਨਿਥਾਵੇ ਮਾਣੁ ਮਣੇਤਾ ॥ - ੧੦/੨੧.੯

ਭੂਹ ਭਵਿਖਹੁ ਵਰਤਮਾਨ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸੋਈ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ । - ੧੧/੯.੭

ਮਥੈ ਤਿਵੜੀ ਬਾਮਣੈ ਸਉਹੇ ਆਏ ਮਸਲਤਿ ਫੇਰੀ ।
 ਸਿਰੁ ਉਚਾ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਿ ਵਲ ਦੇ ਪਗ ਵਲਾਏ ਛੇਰੀ ।
 ਅਖੀਂ ਮੂਲਿ ਨ ਪੂਜੀਅਨਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਵੇਖਨਿ ਮੇਰੀ ਤੇਰੀ ।
 ਨਕੁ ਨ ਕੋਈ ਪੂਜਦਾ ਖਾਇ ਮਰੋੜੀ ਮਣੀ ਘਨੇਰੀ ।
 ਉਚੇ ਕੰਨ ਨ ਪੂਜੀਅਨਿ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਭਲੀ ਭਲੇਰੀ ।
 ਬੋਲਹੁ ਜੀਭ ਨ ਪੂਜੀਐ ਰਸ ਕਸ ਬਹੁ ਚਖੀ ਦੰਦਿ ਘੇਰੀ ।
 ਨੀਵੈ ਚਰਣ ਪੂਜ ਹਥ ਕੇਰੀ ॥ - ੨੩/੧੨.੧-੭

ਹਸਤਿ ਅਖਾਜੁ ਗੁਮਾਨ ਕਰਿ ਸੀਹੁ ਸਤਾਣਾ ਕੋਇ ਨ ਖਾਈ ।
 ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੀ ਬਕਰੀ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਵਡਿਆਈ ਪਾਈ ।
 ਮਰਣੈ ਪਰਣੈ ਮੰਨੀਐ ਜਗਿ ਭੋਗਿ ਪਰਵਾਣੁ ਕਰਾਈ ।
 ਮਾਸੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਨੇ ਆਦਹੁ ਤਾਰ ਵੀਚਾਰਿ ਵਜਾਈ ।
 ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਕਰਿ ਜੁਤੀਆ ਸਾਧੂ ਚਰਣ ਸਰਣਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
 ਤੂਰ ਪਖਾਵਜ ਮੰਤ੍ਰੀਏ ਕੀਰਤਨੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੁਖਦਾਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥ - ੨੩/੧੩.੧-੭

ਨੀਚਹੁ ਨੀਚੁ ਸਦਾਵਣਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਕਮਾਵੈ ਕੋਈ ।
 ਤ੍ਰੈ ਵੀਹਾਂ ਦੇ ਦੰਮ ਨੈ ਇਕੁ ਰੁਪਈਆ ਹੋਛਾ ਹੋਈ ।
 ਦਸੀ ਰੁਪਯੀਂ ਲਈਦਾ ਇਕੁ ਸੁਨਈਆ ਹਉਲਾ ਸੋਈ ।
 ਸਹਸ ਸੁਨਈਏ ਮੁਲੁ ਕਰਿ ਲੰਯੋ ਹੀਰਾ ਹਾਰ ਪਰੋਈ । - ੨੩/੨੧.੧-੪

ਭੇਮੁ ਖਖਰਿ ਮਿਸਰੀ ਮਖੀ ਮੇਲੁ ਮਖੀਰੁ ਉਪਾਇਆ ।
 ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਕੀਤਿਆਹੁ ਕੁਟਿ ਕਟਿ ਸਣੁ ਕਿਰਤਾਸੁ ਬਣਾਇਆ ।
 ਮਲਮਲ ਹੋਇ ਵਰੇਵਿਆਹੁ ਚਿਕਤਿ ਕਵਲੁ ਭਵਰੁ ਲੋਭਾਇਆ ।
 ਜਿਉ ਮਣਿ ਕਾਲੇ ਸਪ ਸਿਰਿ ਪਬਰੁ ਹੀਰੇ ਮਾਣਕ ਛਾਇਆ ।
 ਜਾਣੁ ਕਬੂਰੀ ਮਿਰਗ ਤਨਿ ਨਾਉ ਭਗਉਤੀ ਲੋਹੁ ਘੜਾਇਆ ।
 ਮੁਸਕੁ ਬਿਲੀਅਹੁ ਮੇਦੁ ਕਰਿ ਮਜਲਸ ਅੰਦਰਿ ਮਹ ਮਹਕਾਇਆ ।
 ਨੀਚ ਜੋਨਿ ਉਤਮੁ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ॥ - ੨੫/੬.੧-੭

ਬਲਿ ਪੇਤਾ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦਾ ਇੰਦਰ ਪੁਰੀ ਦੀ ਇਛ ਇਛੰਦਾ ।
 ਕਰਿ ਸੰਪੂਰਣੁ ਜਗੁ ਸਉ ਇਕ ਇਕੋਤਰੁ ਜਗੁ ਕਰੰਦਾ ।
 ਬਾਵਨ ਰੂਪੀ ਆਇ ਕੈ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰਿ ਭਗਤ ਉਪਰੰਦਾ ।
 ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਨੇ ਪਰਹਰੈ ਜਾਇ ਪਤਾਲਿ ਸੁ ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ।
 ਬਲਿ ਛਲਿ ਆਪੁ ਛਲਾਇਓਨੁ ਦਰਵਾਜੇ ਦਰਵਾਨ ਹੋਵੰਦਾ ।
 ਸ੍ਰਾਤਿ ਬੁੰਦ ਲੈ ਸਿਪ ਜਿਉ ਮੋਤੀ ਚੁਭੀ ਮਾਰਿ ਸੁਹੰਦਾ ।
 ਹੀਰੋ ਹੀਰਾ ਬੇਧਿ ਮਿਲੰਦਾ ॥ - ੨੫/੭.੧-੭

ਨੀਚਰੁ ਨੀਚ ਸਦਾਵਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਇ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਇਕਤੁ ਖੜੁ ਸਹੈਸ ਸਮਾਏ ।
 ਘਿਆ ਸਕਰ ਦੀ ਵਾਸੁ ਲੈ ਜਿਥੈ ਧਰੀ ਤਿਥੈ ਚਲਿ ਜਾਏ ।
 ਭੁਲੈ ਖੰਡੁ ਜੁ ਰੇਤੁ ਵਿਚਿ ਖੰਡੁ ਦਾਣਾ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਖਾਏ ।
 ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਦੇ ਭੈ ਜਾਇ ਮਰਿ ਹੋਵੈ ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਏ ।
 ਅੰਡਾ ਕਛੂ ਕੁੰਜ ਦਾ ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸੁ ਵਲਾਏ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰਸਿਖੁ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਏ ॥ - ੨੫/੮.੧-੭

ਸੂਰਜ ਪਾਸਿ ਬਿਆਸੁ ਜਾਇ ਹੋਇ ਭੁਣਹਣਾ ਕੰਨਿ ਸਮਾਣਾ ।
 ਪਤ੍ਰਿ ਵਿਦਿਆ ਘਰਿ ਆਇਆ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬਾਲਮੀਕ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ।
 ਆਦਿ ਬਿਆਸ ਵਖਾਣੀਐ ਕਥਿ ਕਥਿ ਸਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣਾ ।
 ਨਾਰਦਿ ਮੁਨਿ ਉਪਦੇਸਿਆ ਭਗਤਿ ਭਾਗਵਤੁ ਪਤ੍ਰਿ ਪਤੀਆਣਾ ।
 ਚਉਦਹ ਵਿਦਿਆ ਸੋਧਿ ਕੈ ਪਰਉਪਕਾਰੁ ਅਗਾਰੁ ਸੁਖਾਣਾ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਤਿਤ ਉਪਾਰਣੁ ਬਿਰਦੁ ਵਖਾਣਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣਾ ॥ - ੨੫/੯.੧-੭

ਰਾਜ ਜੋਗੁ ਹੈ ਜਨਕ ਦੇ ਵਡਾ ਭਗਤੁ ਕਰਿ ਵੇਦੁ ਵਖਾਣੈ ।
 ਸਨਕਾਦਿਕ ਨਾਰਦ ਉਦਾਸ ਬਾਲ ਸੁਭਾਇ ਅਤੀਤੁ ਸੁਹਾਣੈ ।
 ਜੋਗ ਭੋਗ ਲਖ ਲੰਘਿ ਕੈ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਰਬਾਣੈ ।
 ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਵਿਗੁਚਣਾ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਆਪੁ ਸਿਵਾਣੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗੁ ਸਚ ਦਾ ਪੈਰੀ ਪਵਣਾ ਰਾਜੇ ਰਾਣੈ ।

ਗਰਬੁ ਗੁਮਾਨੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਗਰੀਬੀ ਆਣੈ ।
ਸਜੀ ਦਰਗਹ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ॥ - ੨੫/੧੧.੧-੭

ਇਕਤੁ ਥੇਕੈ ਦੁਇ ਖੜਗੁ ਦੁਇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਨ ਮੁਲਕਿ ਸਮਾਣੈ ।
ਵੀਹ ਫਕੀਰ ਮਸੀਤਿ ਵਿਚਿ ਖਿੰਥ ਖਿੰਧੋਲੀ ਹੋਠਿ ਲੁਕਾਣੈ ।
ਜੰਗਲ ਅੰਦਰਿ ਸੀਹ ਦੁਇ ਪੋਸਤ ਡੋਡੇ ਖਸਖਸ ਦਾਣੈ ।
ਸੂਲੀ ਉਪਰਿ ਖੇਲਣਾ ਜਿਚਿ ਧਰਿ ਛਤ੍ਰ ਬਜਾਰ ਵਿਕਾਣੈ ।
ਕੋਲੁ ਅੰਦਰਿ ਪੀੜੀਅਨਿ ਪੋਸਤਿ ਪੀਹਿ ਪਿਆਲੇ ਛਾਣੈ ।
ਲਉਕਾਲੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚਿ ਗਰਬੁ ਗੁਨਾਹੀ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਏ ਤਾਣਿ ਨਿਤਾਣੈ ॥ - ੨੫/੧੬.੧-੭

ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਬਿਰਖੁ ਹੈ ਹੋਇ ਸਹਸ ਫਲ ਸੁਫਲ ਫਲੈਦਾ ।
ਨਿਰਮਲੁ ਨੀਰੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਿਰੁ ਨੀਵਾਂ ਨੀਵਾਣਿ ਚਲੈਦਾ ।
ਸਿਰੁ ਉਚਾ ਨੀਵੇਂ ਚਰਣ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੈਰੀ ਸੀਸੁ ਪਵੈਦਾ ।
ਸਭਦੁ ਨੀਵੀ ਧਰਤਿ ਹੋਇ ਅਨੁ ਧਨੁ ਸਭੁ ਸੈ ਸਾਰੁ ਸਹੈਦਾ । - ੨੬/੧੫.੧-੪

ਨਖ ਸਿਖ ਲਉ ਸਗਲ ਅੰਗ ਰੋਮ ਰੋਮ ਕਰਿ ।
ਕਾਟਿ ਕਾਟਿ ਸਿਖਨ ਕੇ ਚਰਨ ਪਰ ਵਾਰੀਐ ।
ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ, ਫੁਨਿ ਪੀਸਨ ਪੀਸਾਇ ਤਾਂਹਿ
ਲੈ ਉਡੇ ਪਵਨ ਹੁਇ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀਐ ।
ਜਤ ਕਤ ਸਿਖ ਪਗ ਧਰੈ ਗੁਰ ਪੰਥ ਪ੍ਰਾਤ ।
ਤਾਹੂ ਤਾਹੂ ਮਾਰਗ ਮੈ ਭਸਮ ਕੈ ਡਾਰੀਐ ।
ਤਿਹ ਪਦ ਪਾਦਕ ਚਰਨ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਰਹੈ ।
ਦਯਾ ਕੈ ਦਯਾਲ ਮੋਹਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੀਐ ॥੬੭੨॥

ਨਿਰਬਾਨੀ

ਸਹਜ ਸਮਾਪਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਇਕਰੰਗ ਜੋਈ ।
ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬਾਨੀ ਹੈ ॥੩੨੭.੪॥

ਪਰਉਪਕਾਰ/ਰੀ

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਗੁਰੁ ਪਿਆਰੇ ॥ - ੪/੧.੭

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਮਿਲਨਿ ਹਸੰਦੇ ॥ - ੬/੧੪.੭

ਸਹਨਿ ਅਵਟਣੁ ਪਰਉਪਕਾਰੀ॥ - ੧੧/੨.੮

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਮਿਸਟਾਨਿ ਪਾਨ ਸੁਧਾਰਸ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਸਾਧ ਮੁਖ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕਉ ।
ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧ ਚੰਦ ਚੰਦਨ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਸਾਧ ਮਤਿ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਸਚਨ ਕਉ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਅਉ ਕਲਪਤਰ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕੇ ਰਚਨ ਕਉ ।
ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਫਲ ਸਕਲ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੇ ਖਚਨ ਖਉ ॥੧੩੦॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਬਿ
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸੰਦ ਰਸ ਬਿੰਜਨਾਦ ਕੇ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਰਸਿ
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਕੇ ।
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਰਿਪਿ ਸਿਪਿ ਨਿਪਿ ਸੁਧਾ
ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਮਾਦਿ ਕੇ ।
ਸਗਲ ਪਦਾਰਥ ਹੁਇ ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਗੁਨ
ਪੁਜਸਿ ਨ ਧਾਮ ਉਪਕਾਰ ਬਿਸਮਾਦਿ ਕੇ ॥੧੩੧॥

ਦਰਸਨ ਜੋਤਿ ਕੇ ਉਦੇਤ ਅਸਚਰਜਮੇ
ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਕੇ ਬਿਸਮ ਕੋਟਿ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਨਿ ਬਾਨਿ ਪਰਮਦਭੁਤਿ ਗਤਿ
ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੇ ਬਕਤ ਕੋਟਿ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਏਕ ਉਪਕਾਰ ਕੇ ਬਿਬਾਹ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ
ਕੋਟਿ ਉਪਕਾਰ ਸਿਮਰਨ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ।
ਦਇਆਨਿਪਿ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਪਿ ਸੁਖਨਿਪਿ ਸੋਭਾਨਿਪਿ
ਮਿਹਮਾ ਨਿਧਾਨ ਗੰਮਿਤਾ ਨ ਕਾਹੁ ਆਨ ਹੈ ॥੧੩੨॥

ਪਰ ਤਨ/ਧਨ (ਦੁਖ)

ਜੈਸੇ ਬਿਖ ਤਨਕ ਹੀ ਖਾਤ ਮਹਿ ਜਾਤਿ ਤਾਤ
ਗਾਤਿ ਮੁਰਝਾਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੀ ਬਰਖਨ ਕੀ ।
ਮਹਿਖੀ ਦੁਹਾਇ ਦੁਧ ਰਾਖੀਐ ਭਾਜਨ ਭਰਿ
ਪਰਤਿ ਕਾਜੀ ਕੀ ਬੂੰਦ ਬਾਇ ਨ ਰਖਨ ਕੀ ।
ਜੈਸੇ ਕੋਟਿ ਭਾਰਿ ਤੂਲਿ ਰੰਚਕ ਚਿਨਗ ਪਰੇ
ਹੋਤ ਭਸਮਾਤ ਛਿਨ ਮੈ ਅਕਰਖਨ ਕੀ ।
ਤੇਸੇ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਦੁਖਨਾ ਬਿਕਾਰ ਕੀਏ
ਹਰੈ ਨਿਪਿ ਸੁਕ੍ਰਤ ਸਹਜ ਹਰਖਨ ਕੀ ॥੧੦੬॥

ਆਪਦਾ ਅਧੀਨ ਜੈਸੇ ਦੁਖਤ ਦੁਹਾਗਨ ਕਉ
ਸਹਜਿ ਸੁਹਾਗ ਨ ਸੁਹਾਗਨ ਕੋ ਭਾਵਈ ।

ਬਿਚਰਨੀ ਬਿਰਹ ਦਿਓਗ ਮੈ ਸੰਜੋਗਨਿ ਕੋ
 ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਗਾਰਿ ਅਪਿਕਾਰੁ ਨ ਸੁਹਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਨ ਮਾਝਿ ਬਾਝਿ ਰੋਗ ਸੋਗ ਸੰਸੇ ਸੁਮ
 ਸਉਤ ਕੇ ਸੁਤਹਿ ਪੇਖਿ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਦੂਖਨ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਮਮ
 ਸਾਧਨ ਕੋ ਸੁਕ੍ਰਤ ਨ ਹਿਰਦੈ ਹਿਤਾਵਈ ॥੫੧੩॥

ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਬਾਦ
 ਬਲਫਲ ਬੰਚ ਪਰਪੰਚ ਹੀ ਕਮਾਤ ਹੈ ।
 ਮਿਤ੍ਰ ਗੁਰ ਸ੍ਵਾਮ ਦੋਹ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ
 ਗੋਬਧ ਬਧੁ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਬੰਸ ਬਿਖੁ ਘਾਤ ਹੈ ।
 ਰੋਗ ਸੋਗ ਹੁਇ ਬਿਓਗ ਆਪਦਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਛਿਦ੍ਰ
 ਜਨਮੁ ਮਰਨ ਜਮਲੋਕ ਬਿਲਲਾਤ ਹੈ ।
 ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਬਿਸਿਖ ਬਿਖਿਆਈ ਕੋਟਿ ਦੋਖੀ ਦੀਨ
 ਅਧਮ ਅਸੰਖ ਮਮ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਾਤ ਹੈ ॥੫੧੪॥

ਬੇਸ੍ਵਾ ਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਬਿਬਿਚਾਰ ਕੇ ਨ ਪਾਰੁ ਪਾਈਐ
 ਬਿਨੁ ਭਰਤਾਰ ਕਾਕੀ ਨਾਰ ਕੈ ਬੁਲਾਈਐ ।
 ਬਗੁ ਸੇਤੀ ਜੀਵ ਘਾਤ ਕਰਿ ਖਾਤ ਕੇਤੇ ਕੇ
 ਮੇਨਿ ਗਹਿ ਪਿਆਨ ਧਰੇ ਜੁਗਤ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਭਾਂਡ ਕੀ ਭੰਡਾਈ ਬੁਰਵਾਈ ਨ ਕਹਤ ਆਵੈ
 ਅਤਿ ਹੀ ਵਿਠਾਈ ਸੁਕਚਤ ਨ ਲਜਾਈਐ ।
 ਤੈਸੇ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਦੂਖਨ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਮਮ
 ਅਧਮ ਅਨੇਕ ਏਕ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਾਈਐ ॥੫੧੫॥

ਜਉ ਪੈ ਚੇਰੁ ਚੋਰੀ ਕੈ ਬਤਾਵੈ ਹੰਸ ਮਾਨਸਰ
 ਛੂਟਿ ਕੈ ਨ ਜਾਇ ਘਰਿ ਸੂਚੀ ਚਾੜਿ ਮਾਰੀਐ ।
 ਬਾਟ ਮਾਰ ਬਟਵਾਰੋ ਬਗੁ ਮੀਨ ਜਉ ਬਤਾਵੈ
 ਤਤਖਨ ਤਾਤਕਾਲ ਮੂੰਡ ਕਾਟਿ ਡਾਰੀਐ ।
 ਜਉ ਪੈ ਪਰਦਾਰਾ ਭਜਿ ਮ੍ਰਿਗਨ ਬਤਾਵੈ
 ਬਿਟੁਕਾਨ ਨਾਕ ਖੰਡ ਡੰਡ ਨਗਰ ਨਿਕਾਰੀਐ ।
 ਚੋਰੀ ਬਟਵਾਰੀ ਪਰਨਾਰੀ ਕੈ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਮਮ
 ਨਰਕ ਅਰਕਸੁਤ ਡੰਡ ਦੇਤ ਹਾਰੀਐ ॥੫੧੬॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਕਹੈ ਮੰਜਾਰ ਕਰਉ ਨ ਅਹਾਰ ਮਾਸ
 ਮੁਸਾ ਦੇਖਿ ਪਾਛੈ ਦਉਰੇ ਧੀਰ ਨ ਧਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਕਉਆ ਰੀਸ ਕੈ ਮਰਾਲ ਸਭਾ ਜਾਇ ਬੈਠੇ
 ਛਾਡਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਦੁਰਗੰਧ ਸਿਮਰਤ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਮੇਨਿ ਗਹਿ ਸਿਆਰ ਕਰਤ ਅਨੇਕ ਜਤਨ
 ਸੁਨਤ ਸਿਆਰ ਭਾਖਿਆ ਰਹਿਓ ਨ ਪਰਤ ਹੈ ।

ਤੈਸੇ ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਧਨ ਦੂਖ ਨ ਤ੍ਰਿਦੋਖ ਮਨ
ਕਹਤ ਕੈ ਛਾਡਿਓ ਚਾਰੇ ਟੇਵ ਨ ਟਰਤ ਹੈ ॥੫੩੯॥

ਪਰਮ ਸਚਾਈਆਂ

ਵੇਖੋ : 'ਅਖਾਣ'

ਪਰਮਪਦ (ਸਹਿਜ ਪਦ)

ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਫਲ ਦੂਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧ ਗਤਿ ॥
ਆਦਿ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ॥
ਫਲ ਦੂਮ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧ ਗਤਿ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ॥
ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਨ ਜਾਨੀਐ ਆਦਿ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ॥
ਆਦਿ ਪਰਮ ਪਰਮਾਦਿ ਨਾਦ ਮਿਲਿ ਨਾਦ ਸਬਦ ਸੁਨਿ ॥
ਸਲਿਲਹਿ ਸਲਿਲ ਸਮਾਇ ਨਾਦ ਸਰਤਾ ਸਾਗਰ ਸੁਨਿ ॥
ਨਰਪਤਿ ਸੁਤ ਨ੍ਰਿਪ ਹੋਤ ਜੋਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਨ ਗੁਰਜਨ ॥
ਚਾਮ ਨਾਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਭਏ ਗੁਰੁ ਤੇ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ॥੬॥

ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਮਨ ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਗਤਿ
ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਚੇ ਪਰਮਪਦ ਪਾਏ ਹੈ ।
ਸੂਚਸਰ ਜੋਖਿ ਪੋਖਿ ਸੋਮਸਰ ਪੂਰਨ ਕੈ
ਬੰਧਨ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਪੀਆਂ ਪਿਆਏ ਹੈ ।
ਅਜਰਹਿ ਜਾਰਿ ਮਾਰਿ ਅਮਰਹਿ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਛਾਡਿ
ਅਸਥਿਰ ਕੰਧ ਹੰਸ ਅਨਤ ਨ ਧਾਏ ਹੈ ।
ਆਦੇ ਆਦ ਨਾਦੇ ਨਾਦ ਸਲਲੈ ਸਲਿਲ ਮਿਲਿ
ਬ੍ਰਹਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਲਿ ਸਹਜ ਸਮਾਏ ਹੈ ॥੧੬॥

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ
ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਕੈ ਧਿਆਨੁ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ ਕੈ ।
ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੋਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਗੁਰਮਤਿ
ਅਨਹਦ ਗੰਮਿ ਉਨਮਨੀ ਕੈ ਮਤਾਤ ਕੈ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਨੀ ਕੈ ਉਪਜਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦਸੁ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਜ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਕੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਮਧੁਪ ਗਤਿ,
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਮਧ ਪਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੈ ॥੮੩॥

ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਹੁਇ ਇਕਤ੍ਰ
ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸੁਧਿ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਸਾਧਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਕਥਾ
ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ।

ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਗਤਿ
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸੇਹੀ ਲਿਵਲਾਈ ਹੈ ।
 ਦਰਪਨ ਦਰਸ ਅਉ ਜੰਤ੍ਰ ਧਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਬਿਧਿ
 ਓਤਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਏਕੈ ਦੁਬਿਧਾ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ॥੪੭॥

ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਚਲਿ ਜਾਏ ਸਿਖ
 ਤਾ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਜਗਤੁ ਚਲਿ ਆਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਆਗਿਆ ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਸਿਖ
 ਆਗਿਆ ਤਾਹਿ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰਹਿ ਹਿਤਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਭਾਇ ਪ੍ਰਾਨ ਪ੍ਰਜਾ ਕਰੈ ਸਿਖ
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਅਗੁਭਾਗਿ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸੀਖਿਆ ਦੀਖਿਆ ਹਿਰਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਜਾਹਿ
 ਤਾਕੀ ਸੀਖ ਸੁਨਤ ਪਰਮਪਦ ਪਾਵਈ ॥੮੭॥

ਸੇਵਤ ਪੇ ਸੁਪਨ ਚਰਿਤ ਚਿਤ੍ਰ ਦੇਖੀਓ ਚਾਹੇ
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਬਿਖੈ ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਹੈ ।
 ਸੁਰਾਪਾਨ ਸੰਦ ਮਤਵਾਰਾ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਿਉ
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਅਨਭੈ ਉਦੇਤ ਹੈ ।
 ਬਾਲਕ ਪੈ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸਬਦ ਬਿਧਾਨ ਚਾਹੇ
 ਅਨਹਦ ਧੁਨਿ ਰੁਨਝੁਨ ਸੁ ਤਿ ਸੋਤ ਹੈ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਸੋਈ ਜਾਨੈ ਜਾਮੈ ਬੀਤੇ
 ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਜਿਉ ਤਰੋਵਰ ਨ ਗੋਤ ਹੈ ॥੧੭੨॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਬਿਖੈ ਬਦਨੁ ਬਿਲੋਕੀਅਤ
 ਐਸੇ ਸਰਗੁਨ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਗੁਰ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਬਿਖੈ ਬਾਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕੇ ਮਨੁ
 ਤੈਸੇ ਘਟ ਘਟ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਸੈ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੨੬੮॥

ਚਰਨਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
 ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਪਰਮ ਸੁਗੰਧ ਅਤਿ ਕੋਮਲ ਸੀਤਲਤਾ ਕੈ
 ਬਿਮਲ ਸਬਲ ਨਿਹਚਲ ਨ ਛੁਲਾਨੇ ਹੈ ।
 ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਲਿਵ
 ਅਨਹਦ ਰੁਨਝੁਨ ਧੁਨਿ ਉਰ ਗਾਨੇ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਦਾਨ
 ਆਨ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨੁ ਸਿਮਰਨ ਬਿਸਰਾਨੇ ਹੈ ॥੨੭੧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਦੁਤੀਆ ਨਾ ਸਤਿ
 ਸਿਵ ਨ ਸਕਤ ਗਤਿ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ।
 ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤ ਜੀਤ ਨ ਹਾਰ ਨ ਹਰਖ ਸੋਗ
 ਸੰਜੋਗ ਬਿਓਗ ਮੇਟਿ ਸਹਜ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਚਤੁਰਬਰਨ ਇਕ ਬਰਨ ਹੁਇ ਸਾਧਸੰਗ
 ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਤਿਆਗਿ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸੀ ਹੈ ।
 ਖਟਦਰਸਨ ਪਰੈ ਪਾਰ ਹੁਇ ਸਪਤਸਰ
 ਨਵਦੁਆਰ ਉਲੰਘਿ ਦਸਮਈ ਉਦਾਸੀ ਹੈ ॥੩੩੩॥

ਦਿਨਕਰ ਕਿਰਨਿ ਸੁਹਾਤ ਸੁਖਦਾਈ ਅੰਗ
 ਰਚਤ ਸਿੰਗਾਰ ਅਭਰਨ ਸਖੀ ਆਇਕੈ ।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਉਬਟਨਾ ਕੈ ਸੀਸ ਮੈ ਮਲਉਨੀ ਮੇਲਿ
 ਮਜਨ ਉਸਨ ਜਲ ਨਿਰਮਲ ਭਾਏ ਕੈ ।
 ਕੁਸਮ ਅਵੇਸ ਕੇਸ ਬਾਸਤ ਫੁਲੇਲ ਮੇਲ
 ਅੰਗ ਅਰਗਜਾ ਲੇਪ ਹੋਤ ਉਪਜਾਇਕੈ ।
 ਚੀਰ ਚਾਰ ਦਰਪਨ ਮਧਿ ਆਪਾ ਆਪੁ ਚੀਨਿ ॥
 ਬੈਠੀ ਪਰਜੰਕ ਪਰਿ ਧਾਵਰੀ ਨ ਧਾਇਕੈ ॥੩੩੬॥

ਜੈਸੇ ਅਹਿ ਨਿਸ ਅੰਧਿਆਰੀ ਮਣਿ ਕਾਢ ਰਾਖੇ
 ਕ੍ਰੀੜਾ ਕੈ ਦੁਰਾਵੈ ਪੁਨ ਕਾਹੂ ਨ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਬਰ ਨਾਰ ਕਰ ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ
 ਹੋਤ ਪਰਭਾਤ ਤਨ ਛਾਦਨ ਛੁਪਾਵਹੀ ।
 ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਸੰਪਟ ਅਚਵਤ ਮਧ
 ਭੋਰ ਭਏ ਜਾਤ ਉਡ ਨਾਤੇ ਨ ਜਨਾਵਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਉਠ ਬੈਠਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋਗ
 ਸਭ ਸੁਧਾ ਰਸ ਚਾਖ ਸੁਖ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹੀ ॥੫੬੮॥

ਪਰਮਾਤਮਾ

ਵੇਖੋ : ‘ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ’

ਪਵਣ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ...

ਵੇਖੋ : ‘ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ-ਸ਼ਬਦ’

ਪਾਤਿਸਾਹ

ਪਾਤਿਸਾਹਾਂ ਪਤਿਸਾਹੁ ਸੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਤੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੇ ।
 ਸਾਹ ਸੁਹੇਲੇ ਆਦਿ ਚੁਗਾਦੇ ॥ - ੫/੧੧.੬-੭

ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਮਵਾਸਾ ਗੋਈ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਤਾ ਜਾਣੁ ਜਣੋਈ ॥ - ੫/੧੨.੬-੭

ਪਾਪ (ਅਸਰ)

ਜੈਸੇ ਪਾਕਸਾਲਾ ਬਾਲਾ ਬਿੰਜਨ ਅਨੇਕ ਰਚੇ
ਛੁਅਤ ਅਪਾਵਨ ਛਿਨਕ ਛੋਤ ਲਾਗ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਨ ਸਾਜਤ ਸਿੰਗਾਰ ਨਾਰਿ ਆਨੰਦ ਕੈ
ਪੁਰਪਵੰਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰਿਯਾ ਸਿਹਜਾ ਤਿਆਗ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਗੁਭਧਾਰ ਨਾਰਿ ਜਤਨ ਕਰਤ ਨਿਤ
ਮਲ ਮੈ ਗਰਭਛੇਦ ਖੇਦ ਨਿਹਝਾਗ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਸੀਲ ਸੰਜਮ ਜਨਮ ਪਰਜੰਤ ਕੀਜੈ
ਤਨਕ ਹੀ ਪਾਪ ਕੀਏ ਤੂਲ ਮੈ ਬਜਾਗ ਹੈ ॥੬੩੭॥

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ

ਭੇਖੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਪਾਈਐ ਆਪੁ ਗਵਾਏ ਰੂਪ ਨ ਰੇਖੈ । - ੧/੨੫.੬

ਆਪਨੜੈ ਹਥਿ ਆਰਸੀ ਆਪੇ ਹੀ ਦੇਖੈ ।
ਆਪੇ ਦੇਖਿ ਦਿਖਾਇਦਾ ਛਿਅ ਦਰਸਨਿ ਭੇਖੈ ।
ਜੇਹਾ ਮੂਹੁ ਕਰਿ ਭਾਲਿਦਾ ਤੇਵੇਹੈ ਲੇਖੈ ।
ਹਸਦੇ ਹਸਦਾ ਦੇਖੀਐ ਸੇ ਰੂਪ ਸਰੇਖੈ ।
ਰੋਵੈ ਦਿਸੈ ਰੋਵਦਾ ਹੋਏ ਨਿਮਖ ਨਿਮੇਖੈ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਸਤਿਸੰਗਿ ਵਿਸੇਖੈ ॥ - ੨/੧.੧-੬

ਜਿਉ ਜੰਤ੍ਰੀ ਹਥਿ ਜੰਤ੍ਰੂ ਲੈ ਸਭਿ ਰਾਗ ਵਜਾਏ ।
ਆਪੇ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਮਗਨੁ ਹੋਇ ਆਪੇ ਗੁਣ ਗਾਏ ।
ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨੁ ਹੋਇ ਆਪਿ ਰੀਤਿ ਰੀਝਾਏ ।
ਕਥਤਾ ਬਕਤਾ ਆਪਿ ਹੈ ਸੁਰਤਾ ਲਿਵ ਲਾਏ ।
ਆਪੇ ਹੀ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੋਇ ਸਰਬੰਗਿ ਸਮਾਏ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਤੀਆਏ ॥ - ੨/੨.੧-੬

ਆਪੇ ਭੁਖਾ ਹੋਇ ਕੈ ਆਪਿ ਜਾਇ ਰਸੋਈ ।
ਭੋਜਨੁ ਆਪਿ ਬਣਾਇਦਾ ਰਸ ਵਿਚਿ ਰਸ ਗੋਈ ।
ਆਪੇ ਖਾਇ ਸਲਾਹਿ ਕੈ ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸਮੋਈ ।
ਆਪੇ ਰਸੀਆ ਆਪਿ ਰਸੁ ਰਸੁ ਰਸਨਾ ਭੋਈ ।
ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਆਪਿ ਹੈ ਸਰਬੰਗੁ ਸਮੋਈ ।

ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਹੋਈ ॥ - ੨/੩.੧-੬

ਆਪੇ ਪਲੰਘੁ ਵਿਛਾਇ ਕੈ ਆਪਿ ਅੰਦਰਿ ਸਉਂਦਾ ।
ਸੁਹਣੇ ਅੰਦਰਿ ਜਾਇ ਕੈ ਦੇਸੰਤਰਿ ਭਉਂਦਾ ।
ਰੰਝੁ ਰਾਉ ਰਾਉ ਰੰਝੁ ਹੋਇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਵਿਚਿ ਪਉਂਦਾ ।
ਤਤਾ ਸੀਅਰਾ ਹੋਇ ਜਲੁ ਆਵਟਣੁ ਖਉਂਦਾ ।
ਹਰਖ ਸੋਗ ਵਿਚਿ ਧਾਂਵਦਾ ਚਾਵੈ ਚਉਂਦਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਰਉਂਦਾ ॥ - ੨/੪.੧-੬

ਸਮਸਰਿ ਵਰਸੈ ਸੁੰਤ ਬੂੰਦ ਜਿਉ ਸਭਨੀ ਬਾਈ ।
ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਜਲੁ ਹੋਇ ਮਿਲੈ ਧਰਤੀ ਬਹੁ ਭਾਈ ।
ਕਿਰਖ ਬਿਰਖ ਚਸ ਕਸ ਘਣੇ ਫਲੁ ਫੁਲੁ ਸੁਹਾਈ ।
ਕੇਲੇ ਵਿਚਿ ਕਪੂਰੁ ਹੋਇ ਸੀਤਲੁ ਸੁਖਦਾਈ ।
ਮੋਤੀ ਹੋਵੈ ਜਿਪ ਮੁਹਿ ਬਹੁ ਮੇਲ ਮੁਲਾਈ ।
ਬਿਸੀਅਰ ਦੇ ਮੁਹਿ ਕਾਲਕੂਟ ਚਿਤਵੈ ਬੁਰਿਆਈ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਸਤਿਸੰਗਿ ਸੁਭਾਈ ॥ - ੨/੫.੧-੬

ਸੋਈ ਤਾਂਬਾ ਰੰਗ ਸੰਗਿ ਜਿਉ ਕੈਹਾਂ ਹੋਈ ।
ਸੋਈ ਤਾਂਬਾ ਜਿਸਤ ਮਿਲਿ ਪਿਤਲ ਅਵਲੋਈ ।
ਸੋਈ ਸੀਸੇ ਸੰਗਤੀ ਭੰਗਾਰ ਭੁਲੋਈ ।
ਤਾਂਬਾ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸਿਆ ਹੋਇ ਕੰਚਨ ਸੋਈ ।
ਸੋਈ ਤਾਂਬਾ ਭਸਮ ਹੋਇ ਅਉਖਧ ਕਰਿ ਭੋਈ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਣ ਗੋਈ ॥ - ੨/੬.੧-੬

ਪਾਣੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗਿ ਵਿਚਿ ਜਿਉ ਕਾਲਾ ਦਿਸੈ ।
ਚਤਾ ਚਤੇ ਰੰਗਿ ਵਿਚਿ ਮਿਲਿ ਮੇਲਿ ਸਲਿਸੈ ।
ਪੀਲੇ ਪੀਲਾ ਹੋਇ ਮਿਲੈ ਹਿਤੁ ਜੇਹੀ ਵਿਸੈ ।
ਸਾਵਾ ਸਾਵੇ ਰੰਗਿ ਮਿਲਿ ਸਭਿ ਰੰਗ ਸਰਿਸੈ ।
ਤਤਾ ਠੰਢਾ ਹੋਇ ਕੈ ਹਿਤ ਜਿਸੈ ਤਿਸੈ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਜਿਸੈ ॥ - ੨/੭.੧-੬

ਦੀਵਾ ਬਲੈ ਬੈਸੰਤਰਹੁ ਚਾਨਣੁ ਅਨ੍ਹੇਰੇ ।
ਦੀਪਕ ਵਿਚਹੂੰ ਮਸੁ ਹੋਇ ਕੰਮ ਆਇ ਲਿਖੇਰੇ ।
ਕਜਲੁ ਹੋਵੈ ਕਾਮਣੀ ਸੰਗਿ ਭਲੇ ਭਲੇਰੇ ।
ਮਸਵਾਣੀ ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖੈ ਦਫਤਰ ਅਗਲੇਰੇ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਉਫੇਰੇ ॥ - ੨/੮.੧-੬

ਬਿਰਖੁ ਹੋਵੈ ਬੀਉ ਬੀਜੀਐ ਕਰਦਾ ਪਾਸਾਰਾ ।
ਜੜ ਅੰਦਰਿ ਪੇਡ ਬਾਹਰਾ ਬਹੁ ਡਾਲ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
ਪਤ ਫੁਲ ਫਲ ਫਲੀਦਾ ਰਸ ਰੰਗ ਸਵਾਰਾ ।
ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਉਲਾਸੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਵਡ ਪਰਵਾਰਾ ।
ਫਲ ਵਿਚਿ ਬੀਉ ਸੰਜੀਉ ਹੋਇ ਫਲ ਫਲੇ ਹਜਾਰਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ - ੨/੯.੧-੬

ਹੋਵੈ ਸੂਤੁ ਕਪਾਹ ਦਾ ਕਰਿ ਤਾਣਾ ਵਾਣਾ ।
ਸੂਤਹੁ ਕਪੜੁ ਜਾਣੀਐ ਆਖਾਣ ਵਖਾਣਾ ।
ਚਉਸੀ ਤੈ ਚਉਤਾਰ ਹੋਇ ਗੰਗਾ ਜਲੁ ਜਾਣਾ ।
ਖਾਸਾ ਮਲਮਲ ਸਿਰੀਸਾਫੁ ਤਨ ਸੁਖ ਮਨਿ ਭਾਣਾ ।
ਪਗ ਦੁਪਟਾ ਚੋਲਣਾ ਪਟੁਕਾ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗ ਮਾਣਾ ॥ - ੨/੧੦.੧-੬

ਸੁਨਿਆਰਾ ਸੁਣਿਨਾ ਘੋਰੇ ਗਹਣੇ ਸਵਾਰੇ ।
ਪਿਪਲ ਵਤਰੇ ਵਾਲੀਆ ਤਾਨਉੜੇ ਤਾਰੇ ।
ਵੇਸਰਿ ਨਬਿ ਵਖਾਣੀਐ ਕੰਠ ਮਾਲਾ ਧਾਰੇ ।
ਟੀਕਤਿ ਮਣੀਆ ਮੋਤਿਸਰ ਗਜਰੇ ਪਾਸਾਰੇ ।
ਦੂਰ ਬਹੁਟਾ ਗੋਲ ਛਾਪ ਕਰਿ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰੇ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੀਚਾਰੇ ॥ - ੨/੧੧.੧-੬

ਗੰਨਾ ਕੋਲੂ ਪੀੜੀਐ ਰਸੁ ਦੇ ਦਰਹਾਲਾ ।
ਕੋਈ ਕਰੇ ਗੁੜੁ ਭੋਲੀਆ ਕੋ ਸਕਰ ਵਾਲਾ ।
ਕੋਈ ਖੰਡ ਸਵਾਰਦਾ ਮਖਣ ਮਸਾਲਾ ।
ਹੋਵੈ ਮਿਸਰੀ ਕਲੀਕੰਦ ਮਿਠਿਆਈ ਛਾਲਾ ।
ਖਾਵੈ ਰਾਜਾ ਰੰਕੁ ਕਰਿ ਰਸ ਭੋਗ ਸੁਖਾਲਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਾਲਾ ॥ - ੨/੧੨.੧-੬

ਗਾਈ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਬਹੁ ਦੁਧੁ ਉਜਲੁ ਵਰਣਾ ।
ਦੁਧਹੁ ਦਹੀ ਜਮਾਈਐ ਕਰਿ ਨਿਹਰਲੁ ਧਰਣਾ ।
ਦਹੀ ਵਿਲੋਇ ਅਲੋਈਐ ਛਾਹਿ ਮਖਣ ਤਰਣਾ ।
ਮਖਣੁ ਤਾਇ ਅਉਟਾਇ ਕੈ ਘਿਉ ਨਿਰਮਲ ਕਰਣਾ ।
ਹੋਮ ਜਗ ਨਈਵੇਦ ਕਰਿ ਸਭ ਕਾਰਜ ਸਰਣਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਜਰਣਾ ॥ - ੨/੧੩.੧-੬

ਪਲ ਘੜੀਆ ਮੂਰਤਿ ਪਹਰਿ ਬਿਤ ਵਾਰ ਗਣਾਏ ।
ਦੁਇ ਪਖ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਕਰਿ ਸੰਜੋਗ ਬਣਾਏ ।

ਛਿਆ ਰੁਤੀ ਵਰਤਾਈਆਂ ਬਹੁ ਚਲਿਤ ਬਣਾਏ ।
ਸੂਰਜੁ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ ਲੋਕੁ ਵੇਦ ਅਲਾਏ ।
ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਆ ਦਰਸਨਾਂ ਬਹੁ ਪਬਿ ਚਲਾਏ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਮਝਾਏ ॥ - ੨/੧੪.੧-੬

ਇਕੁ ਪਾਣੀ ਇਕ ਧਰਤਿ ਹੈ ਬਹੁ ਬਿਰਖ ਉਪਾਏ ।
ਅਫਲ ਸਫਲ ਪਰਕਾਰ ਬਹੁ ਫਲ ਫੂਲ ਸੁਹਾਏ ।
ਬਹੁ ਰਸ ਰੰਗ ਸੁਵਾਸਨਾ ਪਰਕਿਰਤਿ ਸੁਭਾਏ ।
ਬੈਸੰਤਰੁ ਇਕੁ ਵਰਨ ਹੋਇ ਸਭ ਤਰਵਰ ਛਾਏ ।
ਗੁਪਤਹੁ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ਕੈ ਭਸਮੰਤ ਕਰਾਏ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ - ੨/੧੫.੧-੬

ਚੰਦਨ ਵਾਸ ਵਣਾਸਪਤਿ ਸਭ ਚੰਦਨ ਹੋਵੈ ।
ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਹੋਇ ਸੰਗਿ ਪਾਰਸਿ ਢੋਵੈ ।
ਨਦੀਆ ਨਾਲੇ ਵਾਹੜੇ ਮਿਲਿ ਗੰਗ ਗੰਗੋਵੈ ।
ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਪਾਂ ਮਲੁ ਧੋਵੈ ।
ਨਰਕ ਨਿਵਾਰ ਅਸੰਖ ਹੋਇ ਲਖ ਪਤਿਤ ਸੰਗੋਵੈ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਅਲੋਵੈ ॥ - ੨/੧੬.੧-੬

ਦੀਪਕ ਹੇਤੁ ਪਤੰਗ ਦਾ ਜਲ ਮੀਨ ਤਰੰਦਾ ।
ਮਿਰਗੁ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੈ ਭਵਰ ਕਵਲਿ ਵਸੰਦਾ ।
ਚੰਦ ਚਕੋਰ ਪਰੀਤਿ ਹੈ ਦੇਖਿ ਧਿਆਨੁ ਧਰੰਦਾ ।
ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਹੇਤੁ ਹੈ ਸੰਜੋਗੁ ਬਣੰਦਾ ।
ਨਾਰਿ ਭਤਾਰ ਪਿਆਰੁ ਹੈ ਮਾਂ ਪੁਤੁ ਮਿਲੰਦਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਚੰਦਾ ॥ - ੨/੧੭.੧-੬

ਅਖੀ ਅੰਦਰਿ ਦੇਖਦਾ ਸਭ ਚੋਜ ਵਿਛਾਣਾ ।
ਕੰਨੀ ਸੁਣਦਾ ਸੁਰਤਿ ਕਰਿ ਆਖਣਿ ਵਖਾਣਾ ।
ਜੀਭੈ ਅੰਦਰਿ ਬੋਲਦਾ ਬਹੁ ਸਾਦ ਲੁਭਾਣਾ ।
ਹਥੀਂ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਂਵਦਾ ਪਗਿ ਚਲੈ ਸੁਜਾਣਾ ।
ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਇਕੁ ਮਨੁ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰਵਾਣਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਮਾਣਾ ॥ - ੨/੧੮.੧-੬

ਪਵਣ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਹੈ ਰਾਗ ਨਾਦ ਵੀਚਾਰਾ ।
ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਜਲੁ ਧਰਤਿ ਹੈ ਉਤਪਤਿ ਸੰਸਾਰਾ ।
ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਵਰਤੇ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਦਾ ਖੇਲੁ ਮੇਲੁ ਪਰਕਿਰਤਿ ਪਸਾਰਾ ।

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਘਟਿ ਚੰਦੁ ਅਕਾਰਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਧਾਰਾ ॥ - ੨/੧੯.੧-੬

ਛੁਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਹੈ ਹੋਇ ਭਵਰੁ ਲੁਭਾਣਾ ।
ਅੰਬਾਂ ਅੰਦਰਿ ਰਸ ਧਰੇ ਕੋਇਲ ਰਸੁ ਮਾਣਾ ।
ਮੋਰ ਬਬੀਰਾ ਹੋਇ ਕੈ ਘਣ ਵਰਸ ਸਿਵਾਣਾ ।
ਖੀਰ ਨੀਰ ਸੰਜੋਗ ਹੋਇ ਕਲੀਕੰਦ ਵਖਾਣਾ ।
ਓਅੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਪਿੰਡ ਪਰਾਣਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਰਵਾਣਾ ॥ - ੨/੨੦.੧-੬

ਗੁਲਰ ਅੰਦਰਿ ਭੁਣਹਣਾ ਗੁਲਰ ਨੋਂ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਵਖਾਣੈ ।
ਗੁਲਰ ਲਗਣਿ ਲਖ ਫਲ ਇਕ ਦੂ ਲਖ ਅਲਖ ਨ ਜਾਣੈ ।
ਲਖ ਲਖ ਬਿਰਖ ਬਗੀਚਿਅਹੁ ਲਖ ਬਗੀਚੇ ਬਾਗ ਬਬਾਣੈ ।
ਲਖ ਬਾਗ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਵਿਚਿ ਲਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਲੂਅ ਵਿਚਿ ਆਣੈ ।
ਮਿਹਰਿ ਕਰੇ ਜੇ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਚੰਗੁ ਮਾਣੈ ।
ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਹੋਇ ਸਾਹਿਬੁ ਦੇ ਚਲੈ ਓਹੁ ਭਾਣੈ ।
ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਤ ਜਾਇ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੪/੧੯.੧-੭

ਇਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਪਸਾਰਾ ।
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸੁ ਧਰੇ ਨਿਰਧਾਰਾ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਤੰਡ ਕਰੋਤਿ ਅਕਾਰਾ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰੁ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ ।
ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੈ ਵਸਿ ਹੋਇ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਹੋਇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ।
ਬੀਉ ਬੀਜਿ ਅਤਿ ਸੂਖਮੇ ਤਿਦੂੰ ਹੋਇ ਵਡ ਬਿਰਖ ਵਿਥਾਰਾ ।
ਫਲ ਵਿਚਿ ਬੀਉ ਸਮਾਇ ਕੈ ਇਕ ਦੂ ਬੀਅਹੁ ਲਖ ਹਜਾਰਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚੁਖੰਡ ਵਿਚਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰਾ ।
ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ - ੬/੪.੧-੧੦

ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ । - ੭/੧੦.੨

ਵੇਦ ਕਤੇਬਹੁ ਬਾਹਰਾ ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ।
ਰੂਪੁ ਅਨੂਪੁ ਅਚਰਜੁ ਹੈ ਦਰਸਨੁ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਗੋਚਰ ਭਾਈ ।
ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਤੋਲੁ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰ ਨ ਸਮਾਈ ।
ਕਥਨੀ ਬਦਨੀ ਬਾਹਰਾ ਥਕੈ ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ।
ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਅਗੋਚਰਾ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਸਾਧਿ ਸੋਝੀ ਥਕਿ ਪਾਈ ।
ਵਡਾ ਆਪਿ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੭/੧੬.੧-੭

ਵਣ ਵਣ ਵਿਚਿ ਵਣਾਸਪਤਿ ਰਹੈ ਉਜਾੜਿ ਅੰਦਰਿ ਅਵਸਾਰੀ ।
 ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਆਂਜਨਿ ਬੁਟੀਆ ਪਤਿਸਾਹੀ ਬਾਗੁ ਲਾਇ ਸਵਾਰੀ ।
 ਸਿੰਜਿ ਸਿੰਜਿ ਬਿਰਖ ਵਡੀਰੀਅਨਿ ਸਾਰਿ ਸਮੂਲਿ ਕਰਨ ਵੀਰਾਰੀ ।
 ਹੋਨਿ ਸਫਲ ਰੁਤਿ ਆਈਐ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਭਾਰੀ ।
 ਬਿਰਖਹੁ ਸਾਉ ਨ ਆਵਈ ਫਲ ਵਿਚਿ ਸਾਉ ਸੁਗੰਧਿ ਸੰਜਾਰੀ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਤੁ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਪਰ ਅਪਾਰੀ ॥ - ੨/੧੭.੧-੭

ਅੰਬਰੁ ਨਦਰੀ ਆਵਦਾ ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਕੋਇ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਉਚਾ ਕੇਵਡੁ ਆਖੀਐ ਸੁੰਨ ਸਰੂਪੁ ਨ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਲੈਨਿ ਉਡਾਰੀ ਪੰਖਣੁ ਅਨਲ ਮਨਲ ਉਡਿ ਖਬਰਿ ਨ ਆਣੈ ।
 ਓਤਿਰੁ ਮੂਲਿ ਨ ਲਭਈ ਸਭੇ ਹੋਇ ਫਿਰਨਿ ਹੋਰਾਣੈ ।
 ਲਖ ਅਗਾਸ ਨ ਅਪੜਨਿ ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰੁ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੈ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਾਸਾ ਨਿਰਬਾਣੈ ।
 ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ ਮੁਰੀਦੁ ਸਿਞਾਣੈ ॥ - ੨/੧੮.੧-੭

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਦਰਿ ਸੂਰਜੁ ਸੁਝੈ ।
 ਸੂਰਜ ਕਵਲੁ ਪਰੀਤਿ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਬੁਝੈ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਨਿਬਰ ਧਾਰ ਵਰ੍ਹੈ ਗੁਣ ਗੁਣੈ ।
 ਕਿਰਪਿ ਬਿਰਖੁ ਹੋਇ ਸਫਲੁ ਫਲਿ ਚੰਨਣਿ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਨ ਖੁਝੈ ।
 ਅਫਲ ਸਫਲ ਸਮਦਰਸ ਹੋਇ ਮੋਹੁ ਨ ਧੋਹੁ ਨ ਦੁਬਿਧਾ ਲੁਝੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਦੁਝੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਹਜਿ ਸਮੁਝੈ ॥ - ੨/੧੯.੧-੭

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਅਬਿਗਤੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਹੈ ਸਤਸੰਗਿ ਨਿਵਾਸੀ । - ੯/੧.੧-੨

ਦਰਪਣਿ ਵਾਂਗ ਧਿਆਨੁ ਧਰਿ ਆਪੁ ਆਪ ਨਿਹਾਲੈ ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਚੰਦੁ ਜਲ ਵਿਚਿ ਭਾਲੈ ।
 ਗੋਰਸੁ ਗਾਈ ਵੇਖਦਾ ਘਿਉ ਦੁਧੁ ਵਿਚਾਲੈ ।
 ਫੁਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਲੈ ਫਲੁ ਸਾਉ ਸਮੂਲੈ ।
 ਕਾਸਟਿ ਅਗਨਿ ਚਲਿਤੁ ਵੇਖਿ ਜਲ ਧਰਤਿ ਹਿਆਲੈ ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਖਾਲੈ ॥ - ੯/੬.੧-੬

ਅਖੀ ਅੰਦਰਿ ਦੇਖਦਾ ਦਰਸਨ ਵਿਚਿ ਦਿਸੈ ।
 ਸਬਦੈ ਵਿਚਿ ਵਖਾਣੀਐ ਸੁਰਤੀ ਵਿਚਿ ਰਿਸੈ ।

ਚਰਣ ਕਵਲ ਵਿਚਿ ਵਾਸਨਾ ਮਨੁ ਭਵਰੁ ਸਲਿਸੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੰਜੋਗੁ ਮਿਲਿ ਵਿਜੋਗਿ ਨ ਕਿਸੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਦਰਿ ਚਿਤੁ ਹੈ ਚਿਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਜਿਸੈ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੈ ਤਿਸੈ ॥ - ੯/੧੧.੧-੬

ਅਬਿਗਤ ਗਤਿ ਅਬਿਗਤ ਦੀ ਕਿਉ ਅਲਖੁ ਲਖਾਏ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਹੈ ਅਕਥ ਦੀ ਕਿਉ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ।
 ਅਚਰਜ ਨੇ ਆਚਰਜੁ ਹੈ ਹੋਰਾਣ ਕਰਾਏ ।
 ਵਿਸਮਾਦੇ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੈ ਵਿਸਮਾਦੁ ਸਮਾਏ ।
 ਵੇਦੁ ਨ ਜਾਣੈ ਭੇਦੁ ਕਿਹੁ ਸੇਸਨਾਯੁ ਨ ਪਾਏ ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਲਾਹਣਾ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਅਲਾਏ ॥ - ੯/੧੩.੧-੬

ਬੇਮੁਖ ਪਕੜਿ ਪਛਾੜਿਅਨੁ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ । - ੧੦/੨.੯

ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਦਾ ਭੂਖਾ ॥ - ੧੦/੭.੮

ਭਗਤ ਜਨਾ ਦਾ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ॥ - ੧੦/੧੧.੧੦

ਹਉ ਅਧੀਨੁ ਹਾਂ ਭਗਤ ਦੇ ਪਹੁੰਚਿ ਨ ਹੰਘਾਂ ਭਗਤੀ ਦਾਵੈ । - ੧੦/੧੨.੭

ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੩.੧੦

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਜੈਕਾਬੁ ਕਰਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੪.੯

ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਹਰਿ ਮਾਂ ਪਿਉ ਬੇਟਾ ॥ - ੧੦/੧੭.੯

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸੰਤੋਖਿਆ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਬਿਰਦੁ ਬੀਚਾਰੇ ।
 ਭਲੇ ਭਲੇ ਕਰਿ ਮੰਨੀਅਨਿ ਬੁਰਿਆਂ ਦੇ ਹਰਿ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ।
 ਪਾਪ ਕਰੋਂਦੇ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ॥ - ੧੦/੨੩.੬-੮

ਲਖ ਅਚਰਜ ਅਚਰਜ ਹੋਇ ਅਚਰਜ ਹੋਰਾਣਾ ।
 ਵਿਸਮੁ ਹੋਇ ਵਿਸਮਾਦ ਲਖ ਲਖ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣਾ ।
 ਲਖ ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤੀ ਪਰਮਦਭੁਤ ਭਾਣਾ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ਅਪਰੰਪਰੁ ਬਾਣਾ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਅਜਪਾ ਜਪਣੁ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਵਖਾਣਾ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਕੁਦਰਤਿ ਕੁਰਬਾਣਾ ॥ - ੧੩/੨੪.੧-੬

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਭਗਤਿ ਵਡਲ ਹੁਇ ਅਡਲ ਛਲਾਏ ।
ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਏ ॥ - ੧੬/੧੦.੬-੭

ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
ਤੋਲਿ ਅਤੋਲੁ ਨ ਤੋਲੀਐ ਤੁਲਿ ਨ ਤੁਲਾਧਾਰਿ ਤੋਲਾਇਆ ।
ਲੇਖ ਅਲੇਖੁ ਨ ਲਿਖੀਐ ਅੰਗੁ ਨ ਅਖਰੁ ਲੇਖ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਮੁਲਿ ਅਮੁਲੁ ਨ ਮੋਲੀਐ ਲਖੁ ਪਦਾਰਥ ਲਵੈ ਨ ਲਾਇਆ ।
ਬੋਲਿ ਅਬੋਲੁ ਨ ਬੋਲੀਐ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਅਗਮੁ ਅਬਾਹੁ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਕਾਦਰੁ ਕਿਤੁ ਘਰਿ ਆਇਆ । - ੧੬/੧੧.੧-੭

ਸਾਦਹੁ ਸਬਦਹੁ ਬਾਹਰਾ ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਿਉਂ ਜਿਹਬਾ ਜਾਣੈ ।
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਬਾਹਰਾ ਕਬਨੀ ਬਦਨੀ ਵਿਚਿ ਨ ਆਣੈ ।
ਗੰਧ ਸਪਰਸੁ ਅਗੋਚਰਾ ਨਾਸ ਸਾਸ ਹੋਰਤਿ ਹੋਰਾਣੈ ।
ਵਰਨਹੁ ਚਿਹਨਹੁ ਬਾਹਰਾ ਦਿਸਟਿ ਅਦਿਸਟਿ ਨ ਧਿਆਨੁ ਧਿਛਾਣੈ ।
ਨਿਰਾਲੰਬੁ ਅਵਲੰਬੁ ਵਿਣੁ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਵਿਛਾਣੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚਖੰਡਿ ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸਿਵਾਣੈ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੈ ॥ - ੧੬/੧੨.੧-੭

ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਵੇਦਾਂ ਸਣੈ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਕਰਿ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
ਮਹਾਦੇਵ ਅਵਧੂਤੁ ਹੋਇ ਨਮੋ ਨਮੋ ਕਰਿ ਧਿਆਨਿ ਨ ਆਇਆ ।
ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
ਰਿਪਿ ਸਿਪਿ ਨਿਪਿ ਨਾਥ ਨਉ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
ਸਹਸ ਨਾਂਵ ਲੈ ਸਹਸ ਮੁਖ ਜਿਮਰਣਿ ਸੰਖ ਨ ਨਾਉਂ ਧਿਆਇਆ ।
ਲੋਮਸ ਤਪੁ ਕਰਿ ਸਾਧਨਾ ਹਉਮੈ ਸਾਧਿ ਨ ਸਾਧੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਚਿਹੁ ਜੀਵਣੁ ਬਹੁ ਹੰਦਣਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਫਲੁ ਪਲੁ ਨ ਚਖਾਇਆ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ॥ - ੧੬/੧੩.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਭਗਤਿ ਵਡਲ ਹੋਇ ਵਸਿਗਤਿ ਆਇਆ ।
ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਕਰੇ ਕਰਾਇਆ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋੜਿ ਸਮਾਇਆ ।
ਬੀਅਹੁ ਕਰਿ ਬਿਸਥਾਰੁ ਵਡੁ ਫਲੁ ਅੰਦਰਿ ਫਿਰਿ ਬੀਉ ਵਸਾਇਆ । - ੧੬/੧੪.੧-੪

ਮਹਿਮਾ ਮਹਿ ਮਹਿਕਾਰਿ ਵਿਚਿ ਮਹਿਮਾ ਲਖ ਨ ਮਹਿਮਾ ਜਾਣੈ ।
ਲਖ ਮਹਾਤਮ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਲ ਨ ਮਹਾਤਮੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
ਉਸਤਤਿ ਵਿਚਿ ਲਖ ਉਸਤਤੀ ਪਲ ਉਸਤਤਿ ਅੰਦਰਿ ਹੋਰਾਣੈ ।

ਅਚਰਜ ਵਿਚਿ ਲਖ ਅਚਰਜਾ ਅਚਰਜ ਅਚਰਜ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੈ ।
 ਵਿਸਮਾਦੀ ਵਿਸਮਾਦ ਲਖ ਵਿਸਮਾਦਹੁ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਹਾਣੈ ।
 ਅਬਗਤਿ ਗਤਿ ਅਤਿ ਅਗਮ ਹੈ ਅਕਥ ਕਥਾ ਆਖਾਣ ਵਖਾਣੈ ।
 ਲਖ ਪਰਵਾਣ ਪਰੈ ਪਰਵਾਣੈ ॥ - ੧੬/੧੬.੧-੭

ਅਗਮਹੁ ਅਗਮੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਅਗਮੁ ਅਗਮੁ ਅਤਿ ਅਗਮੁ ਸੁਣਾਏ ।
 ਅਲਖਹੁ ਅਲਖੁ ਅਲਖੁ ਹੈ ਅਲਖੁ ਅਲਖੁ ਲਖ ਅਲਖੁ ਧਿਆਏ ।
 ਅਪਰੰਪਰੁ ਅਪਰੰਪਰਹੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਅਪਰੰਪਰੁ ਭਾਏ ।
 ਆਗੋਚਰੁ ਆਗੋਚਰਹੁ ਆਗੋਚਰੁ ਆਗੋਚਰਿ ਜਾਏ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਗਾਧਿ ਅਲਾਏ । - ੧੬/੧੭.੧-੫

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਬਿਰਦੁ ਜੁਆਮੀ ॥ - ੧੭/੨੧.੮

ਇਕ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਿ ਓਅੰਕਾਰ ਅਨੇਕ ਅਕਾਰਾ ।
 ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੈ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਵਿਬਾਰਾ ।
 ਜਲ ਥਲ ਤਰਵਰ ਪਰਬਤਾਂ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅਗਣਤ ਅਪਾਰਾ ।
 ਇਕੁ ਵਰਭੰਡੁ ਅਖੰਡੁ ਹੈ ਲਖ ਵਰਭੰਡੁ ਪਲਕ ਪਰਕਾਰਾ ।
 ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕੇਵਡੁ ਕਾਦਰੁ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ।
 ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਨ ਪਾਚਾਵਾਰਾ ॥ - ੧੮/੧.੧-੬

ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਵਡੇ ਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ।
 ਵਡੀ ਹੂੰ ਵਡਾ ਵਖਾਣੀਐ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖ ਸੁਣਾਈ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਭੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਈ ।
 ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਜਿਸੁ ਤੋਲਿ ਅਤੇਲੁ ਨ ਤੁਲਿ ਤੁਲਾਈ ।
 ਵੇਦ ਕਤੇਬਹੁ ਬਾਹਰਾ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ਕਥੀ ਨ ਜਾਈ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਕਿਵ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ॥ - ੧੮/੨.੧-੬

ਲੇਖੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੇ ਸਭਨਾ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ।
 ਲੇਖੈ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ਦੇ ਲੇਖ ਲਿਖਾਰੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਆਪਿ ਅਲੇਖੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੧੮/੪.੪-੬

ਭੈ ਵਿਚਿ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸੁ ਹੈ ਨਿਰਾਧਾਰ ਭੈ ਭਾਰਿ ਧਰਾਇਆ ।
 ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੈ ਭੈ ਵਿਚਿ ਰਖੈ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਧਰਤਿ ਧਰਿ ਵਿਣੁ ਧੰਮਾ ਆਗਾਸੁ ਰਹਾਇਆ ।
 ਕਾਨੈ ਅੰਦਰਿ ਅਗਨਿ ਧਰਿ ਕਰਿ ਪਰਫੁਲਿਤ ਸੁਫਲੁ ਫਲਾਇਆ ।
 ਨਵੀ ਦੁਆਰੀ ਪਵਣੁ ਧਰਿ ਭੈ ਵਿਚਿ ਸੂਰਜੁ ਚੰਦ ਚਲਾਇਆ ।
 ਨਿਰਭਉ ਆਪਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਰਾਇਆ ॥ - ੧੮/੫.੧-੬

ਲਖ ਅਸਮਾਨ ਉਚਾਣਿ ਚੜਿ ਉਚਾ ਹੋਇ ਨ ਅੰਬਤਿ ਸਕੈ ।
 ਉਚੀ ਹੂੰ ਉਚਾ ਘਣਾ ਬਾਉ ਗਿਰਾਉ ਨ ਨਾਉ ਅਥਕੈ ।
 ਲਖ ਪਤਾਲ ਨੀਵਾਣਿ ਜਾਇ ਨੀਵਾ ਹੋਇ ਨ ਨੀਵੈ ਤਕੈ ।
 ਪੁਰਬਿ ਪਛਮਿ ਉਤਰਾਧਿ ਦਖਣਿ ਫੇਰਿ ਚਉਫੇਰਿ ਨ ਢਕੈ ।
 ਓਤਕ ਮੁਲੁ ਨ ਲਭਈ ਓਪਤਿ ਪਰਲਉ ਅਖਿ ਫਰਕੈ ।
 ਫੁਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਵਾਸੁ ਮਹਕੈ ॥ - ੧੮/੬.੧-੬

ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਬਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨ ਮਾਰੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਵਿਣੁ ਏਕੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਕੈ ਆਪੇ ਅਪਣਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਹੋਂਦਾ ਆਇਆ ।
 ਆਦਿ ਨ ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
 ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥ - ੧੮/੭.੧-੬

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਵਰਭੰਡ ਕਰੋੜਿ ਸਮਾਈ ।
 ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਆਖੀਐ ਕਿਤੁ ਘਰਿ ਵਸੈ ਕੇਵਡੁ ਜਾਈ ।
 ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਅਮਾਉ ਹੈ ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਨ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ।
 ਪਰਵਦਗਾਰੁ ਅਪਾਰੁ ਹੈ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ।
 ਏਵਡੁ ਵਡਾ ਹੋਇ ਕੈ ਕਿਥੈ ਰਹਿਆ ਆਪੁ ਲੁਕਾਈ ।
 ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਥ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਈ ॥ - ੧੮/੮.੧-੭

ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਕਵਾਉ ਵਿਚਿ ਅਤਿ ਅਸਗਾਹ ਅਥਾਹ ਵਹੰਦੇ ।
 ਆਦਿ ਨ ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਹੈ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਫੇਰ ਫਿਰੰਦੇ ।
 ਅਲਖੁ ਅਪਾਰੁ ਵਖਾਣੀਐ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਪਾਰ ਲਹੰਦੇ ।
 ਲਹਰਿ ਤਰੰਗ ਨਿਸੰਗ ਲਖ ਸਾਗਰ ਸੰਗਮ ਰੰਗ ਰਵੰਦੇ ।
 ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਲਖ ਲਖ ਮੁਲਿ ਅਮੁਲਿ ਨ ਤੁਲਿ ਤੁਲੰਦੇ ।
 ਸਦਕੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਿ ਸਿਰੰਦੇ ॥ - ੧੮/੯.੧-੬

ਪਰਵਦਗਾਰੁ ਸਲਾਹੀਐ ਸਿਰਠਿ ਉਪਾਈ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ।
 ਰਾਜਿਕੁ ਰਿਜਕੁ ਸਬਾਹਿਦਾ ਸਭਨਾ ਦਾਤਿ ਕਰੇ ਅਣਮੰਗੀ ।
 ਕਿਸੈ ਜਿਵੇਹਾ ਨਾਹਿ ਕੇ ਦੁਬਿਧਾ ਅੰਦਰਿ ਮੰਦੀ ਚੰਗੀ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰਲੇਪੁ ਹੈ ਪੂਰਨੁ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਦਾ ਸਹਲੰਗੀ ।
 ਵਰਨਾਂ ਚਿਹਨਾਂ ਬਾਹਰਾਂ ਸਭਨਾ ਅੰਦਰਿ ਹੈ ਸਰਬੰਗੀ ।
 ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਸੰਗੀ ॥ - ੧੮/੧੦.੧-੬

ਓਅੰਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਕਰਿ ਮਖੀ ਇਕ ਉਪਾਈ ਮਾਇਆ ।

ਤਿਨਿ ਲੋਅ ਚਉਦਹ ਭਵਣੁ ਜਲ ਥਲੁ ਮਹੀਅਲੁ ਫਲੁ ਕਰਿ ਛਾਇਆ ।
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸੁ ਤ੍ਵੈ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਬਜਾਰਿ ਨਚਾਇਆ ।
 ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਸਿਧ ਨਾਥ ਬਹੁ ਪੰਥ ਭਵਾਇਆ ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚਿ ਲੋਭ ਮੋਹੁ ਕਰਿ ਧ੍ਰੋਹੁ ਲੜਾਇਆ ।
 ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਸਭੁ ਕੋ ਸੇਰਹੁ ਘਟਿ ਨ ਕਿਨੈ ਅਖਾਇਆ ।
 ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਆਪੁ ਲੁਕਾਇਆ ॥ - ੧੮/੧੧.੧-੭

ਪਾਤਿਸਾਹਾ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਸਤਿ ਸੁਹਾਣੀਐ ।
 ਵਡਾ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਜਾਣੀਐ ।
 ਲਉਬਾਲੀ ਦਰਗਾਹੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ।
 ਕੁਦਰਤ ਅਗਮੁ ਅਥਾਹੁ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੀਐ ।
 ਸਚੀ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੇ ਵਾਹੁ ਸਦ ਕੁਰਬਾਣੀਐ ॥ - ੨੧/੧.੧-੬

ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਿਸਨ ਮਹੇਸ ਲਖ ਧਿਆਇਏ ।
 ਨਾਰਦ ਸਾਰਦ ਸੇਸ ਕੀਰਤਿ ਗਾਇਏ ।
 ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਗਣੇਸ ਨਾਦ ਵਜਾਇਏ ।
 ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਵੇਸ ਸਾਂਗ ਬਣਾਇਏ ।
 ਗੁਰ ਚੇਲੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਮ ਕਮਾਇਏ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਪਾਹੁ ਨ ਪਾਇਏ ॥ - ੨੧/੨.੧-੬

ਕੁਦਰਤਿ ਅਗਮੁ ਅਥਾਹੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ।
 ਕਾਦਰੁ ਬੇਪਰਵਾਹੁ ਕਿਨ ਪਰਚਾਈਐ ।
 ਕੇਵਡੁ ਹੈ ਦਰਗਾਹੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਈਐ ।
 ਕੋਇ ਨ ਦਸੈ ਰਾਹੁ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਜਾਈਐ ।
 ਕੇਵਡੁ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹੁ ਕਿਉ ਕਰਿ ਧਿਆਈਐ ।
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਸਗਾਹੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈਐ ॥ - ੨੧/੧੯.੧-੬

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਪਰਮਾਦਿ ਅਚਰਜੁ ਆਖੀਐ ।
 ਆਦਿ ਅਨੀਲੁ ਅਨਾਦਿ ਸਬਦੁ ਨ ਸਾਖੀਐ ।
 ਵਰਤੈ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਨ ਗਲੀ ਗਾਖੀਐ ।
 ਭਗਤਿ ਵਡਲੁ ਅਫਲਾਦਿ ਸਹਜਿ ਸੁਭਾਖੀਐ ।
 ਉਨਮਨਿ ਅਨਹਦਿ ਨਾਦਿ ਲਿਵ ਅਭਿਲਾਖੀਐ ।
 ਵਿਸਮਾਦੈ ਵਿਸਮਾਦ ਪੂਰਨ ਪਾਖੀਐ ।
 ਪੂਰੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਕੇਵਲ ਕਾਖੀਐ ॥ - ੨੧/੨੦.੧-੭

ਨਿਰਘਾਰ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਹੋਆ ਏਕੰਕਾਰੁ ਆਪੁ ਉਪਾਇਆ ।
 ਓਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਚਲਿਤੁ ਰਚਾਇਆ ।
 ਸਚੁ ਨਾਉ ਕਰਤਾਰੁ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾਇਆ ।
 ਸਚਾ ਪਰਵਦਗਾਰੁ ਤੈ ਗੁਣ ਮਾਇਆ ।
 ਸਿਰਨੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ।
 ਸਭਸੈ ਦੇ ਆਧਾਰੁ ਨ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।
 ਲਖਿਆ ਬਿਤਿ ਨ ਵਾਰੁ ਨ ਮਾਹੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਵੀਚਾਰੁ ਨ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥ - ੨੨/੧.੧-੬

ਨਿਰਾਲੰਬੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਬਾਣੁ ਚਲਾਇਆ ।
 ਉਡੈ ਹੰਸ ਉਚਾਣੁ ਕਿਨਿ ਪਹੁਚਾਇਆ ।
 ਖੰਭੀ ਚੋਜ ਵਿਡਾਣੁ ਆਣਿ ਮਿਲਾਇਆ ।
 ਧੂ ਚੜਿਆ ਅਸਮਾਣਿ ਨ ਟਲੈ ਟਲਾਇਆ ।
 ਮਿਲੈ ਨਿਮਾਣੈ ਮਾਣੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇਆ ।
 ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਿਆਇਆ ॥ - ੨੨/੨.੧-੬

ਓੜਕੁ ਓੜਕੁ ਭਾਲਿ ਨ ਓੜਕੁ ਪਾਇਆ ।
 ਓੜਕੁ ਭਾਲਣਿ ਗਏ ਸਿ ਫੇਰ ਨ ਆਇਆ ।
 ਓੜਕੁ ਲਖ ਕਰੋੜਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਇਆ ।
 ਆਦੁ ਵਡਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਨ ਅੰਤੁ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਹਾਥਿ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਲਹਰੀ ਛਾਇਆ ।
 ਕਾਦਰੁ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੁਦਰਤਿ ਮਾਇਆ ।
 ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਆਪੁ ਗੁਰਿ ਸਮਝਾਇਆ ॥ - ੨੨/੩.੧-੮

ਕੇਵਡੁ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਕਰਾਇਆ ।
 ਕੇਵਡੁ ਕੰਡਾ ਤੋਲੁ ਤੋਲਿ ਤੁਲਾਇਆ ।
 ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਰੋੜਿ ਕਵਾਉ ਵਧਾਇਆ ।
 ਲਖ ਲਖ ਧਰਤਿ ਅਗਾਸਿ ਅਧਰ ਧਰਾਇਆ ।
 ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੁ ਲਖ ਉਪਾਇਆ ।
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ।
 ਜੋਨਿ ਜੋਨਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ ।
 ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇ ਅਲੇਖੁ ਧਿਆਇਆ ॥ - ੨੨/੯.੧-੮

ਕਾਦਰੁ ਨੋ ਕੁਰਬਾਣੁ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ।
 ਕੇਵਡੁ ਵਡਾ ਹਾਣੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ।

ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਤਾਣੁ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣੀਐ ।
 ਲਖ ਜਿਮੀ ਅਸਮਾਣੁ ਤਿਲੁ ਨ ਤੁਲਾਣੀਐ ।
 ਕੁਦਰਤਿ ਲਖ ਜਹਾਨੁ ਹੋਇ ਹੈਰਾਣੀਐ ।
 ਸੁਲਤਾਨਾ ਸੁਲਤਾਨ ਹੁਕਮੁ ਨੀਜਾਣੀਐ ।
 ਲਖ ਸਾਇਰ ਨੈਸਾਣ ਬੁੰਦ ਸਮਾਣੀਐ ।
 ਕੂੜ ਅਖਾਣ ਵਖਾਣ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ॥ - ੨੨/੧੫.੧-੮

ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਸਗਾਹ ਆਖਿ ਵਖਾਣੀਐ ।
 ਗਹਰਿ ਗੰਭੀਰ ਅਬਾਹ ਹਾਥਿ ਨ ਆਣੀਐ ।
 ਬੁੰਦ ਲਖ ਪਰਵਾਹ ਹੁਲਤ ਵਾਣੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀਐ ।
 ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨ ਰਾਹੁ ਬਿਅੰਤੁ ਸੁਹਾਣੀਐ ।
 ਲਹਿਭਾਲੀ ਦਰਗਾਹੁ ਨ ਆਵਣ ਜਾਣੀਐ ।
 ਵਡਾ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੇ ਵਾਹੁ ਹੋਇ ਹੈਰਾਣੀਐ ॥ - ੨੨/੧੭.੧-੮

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਿ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਇਆ ।
 ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਗੋਵਿੰਦੁ ਨਾਉ ਸਦਵਾਇਆ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਆਰਾਧਿਆ ਭਗਤਿ ਵਡਲੁ ਹੋਇ ਅਛਲੁ ਛਲਾਇਆ ।
 ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਕਰਿ ਇਕੁ ਕਵਾਉ ਪਸਾਉ ਪਸਾਇਆ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਇਆ ।
 ਸਾਧ ਜਨਾ ਗੁਰ ਚਰਨ ਧਿਆਇਆ ॥ - ੨੫/੧.੧-੭

ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚਿ ਰਖਿਓਨੁ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡੁ ਕਰੋਤਿ ਸਮਾਈ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿ ਪੁਰਖ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਖਦਾਈ । - ੨੫/੧੪.੧-੨

ਅੰਬਰੁ ਧਰਤਿ ਵਿਛੋੜਿਅਨੁ ਕੁਦਰਤਿ ਕਰਿ ਕਰਤਾਰ ਕਹਾਇਆ ।
 ਧਰਤੀ ਅੰਦਰਿ ਪਾਣੀਐ ਵਿਣੁ ਬੰਸਾਂ ਆਗਾਸੁ ਰਹਾਇਆ ।
 ਇੰਨ੍ਹਣ ਅੰਦਰਿ ਅਗਿ ਧਰਿ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸੂਰਜੁ ਚੰਦੁ ਉਪਾਇਆ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਕਰਿ ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਚਲਤੁ ਰਚਾਇਆ । - ੨੬/੩.੧-੪

ਖਸਮੇ ਸੋਈ ਭਾਂਵਦਾ ਖਸਮੇ ਦਾ ਜਿਸੁ ਭਾਣਾ ਭਾਵੈ । - ੨੯/੧੩.੪

ਸਚੁ ਹੁਕਮੁ ਸਚੁ ਲੇਖੁ ਹੈ ਸਚੁ ਕਾਰਣੁ ਕਰਿ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ।
 ਕਾਰਣੁ ਕਰਤੇ ਵਸਿ ਹੈ ਵਿਰਲੇ ਦਾ ਓਹੁ ਕਰੈ ਕਰਾਇਆ ।
 ਸੇ ਕਿਹੁ ਹੋਚੁ ਨ ਮੰਗਈ ਖਸਮੇ ਦਾ ਭਾਣਾ ਤਿਸੁ ਭਾਇਆ ।

ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਵਦਾ ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਹੁਇ ਬਿਰਦੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਲਿਵ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰਦਾ ਆਇਆ । - ੨੬/੧੦.੧-੫

ਭਗਤਿ ਵਛਲੁ ਭੀ ਆਖੀਐ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣਿ ਪਤਿਤ ਉਧਰਿਆ । - ੩੧/੮.੬

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣੁ ਆਖੀਐ ਵਿਰਤੀਹਣੁ ਜਾਣੁ ਜਾਣੇਈ । - ੩੧/੧੦.੫

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਸੈ । - ੩੮/੧੨.੧

ਇਕ ਕਵਾਉ ਅਮਾਉ ਜਿਸੁ ਕੇਵਡੁ ਵਡੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ।
ਓਅੰਕਾਰ ਅਕਾਰ ਜਿਸੁ ਤਿਸੁ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਕੋਊ ਪਾਈ ।
ਅਧਾ ਸਾਹੁ ਅਥਾਹੁ ਜਿਸੁ ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਗਣਤ ਨ ਆਈ ।
ਕੁਦਰਤਿ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੀਐ ਕਾਦਰੁ ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਈ ।
ਦਾਤਿ ਨ ਕੀਮ ਨ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਬੇਸੁਮਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਖੁਦਾਈ ।
ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਅਨਾਥ ਨਾਥ ਅਕਥ ਕਥਾ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਅਲਾਈ ।
ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਕਰਾਈ ॥ - ੪੦/੧੬.੧-੭

ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸ ਓਨਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ॥
ਘਟ ਘਟ ਕਾ ਪਰਵੇਸ ਏਕ ਅਨੇਕ ਬਿਬੇਕ ਸਸਿ ॥
ਓਨਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸੁ ॥
ਏਕ ਅਨੇਕ ਬਿਬੇਕ ਸਸਿ ਘਟ ਘਟ ਕਾ ਪਰਵੇਸ ॥
ਘਟ ਘਟ ਕਾ ਪਰਵੇਸ ਸੇਸ ਪਹਿ ਕਹਤ ਨ ਆਵੈ ॥
ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਹਿ ਨੇਤ ਬੇਦੁ ਬੰਦੀਜਨੁ ਗਾਵੈ ॥
ਆਦਿ ਮਧਿ ਅਰੁ ਅਤੁ ਹੁਤੇ ਹੁਤ ਹੈ ਪੁਨਿ ਹੇਨਮ ॥
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਆਦੇਸ ਚਰਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਓਨਮ ॥੧॥

ਬਿਸਮਾਦਹਿ ਬਿਸਮਾਦ ਅਸਚਰਜਹਿ ਅਸਚਰਜ ਗਤਿ ॥
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਦਿ ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਭਏ ॥
ਅਸਚਰਜਹਿ ਅਸਚਰਜ ਗਤਿ ਬਿਸਮਾਦਹਿ ਬਿਸਮਾਦ ॥
ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਭਏ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਦਿ ॥
ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਦਿ ਸ੍ਵਾਦਰਸ ਗੰਧ ਅਗੋਚਰ ॥
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਸਪਰਸ ਸੁਰਤਿ ਮਤਿ ਸਬਦ ਮਨੋਚਰ ॥
ਲੋਕ ਬੇਦ ਗਤਿ ਗਿਆਨ ਲਖੇ ਨਹੀਂ ਅਲਖ ਅਭੇਦਾ ॥
ਨੇਤ ਨੇਤ ਕਹਿ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮ ਸਸਿ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥੮॥

ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਰਖ ਬਲੀ ਫਲ ਫੂਲ ਸਾਖਾ
ਰਚਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
ਬਰਨ ਬਰਨ ਫਲ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਸ੍ਵਾਦਰਸ
ਬਰਨ ਬਰਨ ਫੂਲ ਬਾਸਨਾ ਬਿਥਾਰ ਹੈ ।

ਬਰਨ ਬਰਨ ਮੂਲ ਬਰਨ ਬਰਨ ਸਾਖਾ
 ਬਰਨ ਬਰਨ ਪੜ੍ਹ ਸੁਗਨ ਅਚਾਰ ਹੈ।
 ਬਿਬਿਧਿ ਬਨਾਸਪਤਿ ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਜੈਸੇ
 ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ ਏਕੇ ਏਕੰਕਾਰ ਹੈ ॥੪੯॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਲਿਵ
 ਏਕੰਕਾਰ ਕੇ ਆਕਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਲਿਵ
 ਨਿਰੰਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਥਾਰ ਹੈ।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਸ੍ਵਾਮੀ ਸੇਵ ਸੇਵਕ ਹੁਇ
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਅਚਾਰ ਹੈ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਧਿ ਮਿਲੇ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੫੧॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਆਪਨ ਹੀ ਆਪਿ ਸਾਜਿ
 ਆਪਨ ਰਚਿਓ ਹੈ ਨਉ ਆਪਿ ਹੈ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ।
 ਆਇ ਗੁਰ ਦੁਤੀਆ ਗੋਬਿੰਦ ਕਹਾਇਉ
 ਗੁਰਮੁਖ ਰਚਨਾ ਅਕਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਬੇਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਭੇਦ
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੀਲਾਧਾਰੀ ਅਨਿਕ ਅਉਤਾਰ ਕੈ।
 ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਅਓ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰ ਏਕਮੇਕ
 ਓਤਿਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਗਤਿ ਅੰਬਰ ਉਚਾਰ ਕੈ ॥੫੪॥

ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਾੰਡ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੀ ਅਪਾਰ ਕਥਾ
 ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾੰਡ ਕੇ ਨਾਇਓ ਕੈਸੇ ਜਾਨੀਐ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਅੰਤਰਿ ਅਉ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰਿ ਹੈ
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਕੈਸੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਮੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ
 ਅਲਖ ਲਖਿਓ ਨ ਜਾਇ ਕੈਸੇ ਉਚਿ ਆਨੀਐ।
 ਸਤਿਰੂਪ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬਾਤਮ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ॥੬੮॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ
 ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਪਰਪੂਰਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਏਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਮੇਕ
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਏਕ ਏਕੇ ਉਚਿ ਆਨੀਐ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਅਰੁ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਮਿਲਿ
 ਪੇਖਤਾ ਬਕਤਾ ਸ੍ਰੋਤਾ ਏਕੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਠਟ
 ਨਟਵਟ ਸਿਮਰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਮਨੁ ਮਾਨੀਐ ॥੬੯॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਅਕੁਲੀਨ ਭਏ
 ਚਤਰ ਬਰਨ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਗਤਿ
 ਗੁਹਜ ਗਵਨ ਜਲ ਪਾਨ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਰਬੀਨ ਭਏ
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕੈ ਏਕ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਪਗ ਰੀਨ ਭਏ
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਉਰ ਆਨੀਐ ॥੧੪੭॥

ਦਰਸ ਅਦਰਸ ਦਰਸ ਅਸਚਰਜਮੇ
 ਹੋਰਤ ਹਿਰਾਨੇ ਦ੍ਰਿਗ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਅਗਮ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਅਗੋਚਰ ਸਬਦ ਪਰਮਦਭੁਤ
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਕੈ ਸ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਸਮ ਹੈ ।
 ਸ੍ਰਾਦ ਰਸ ਰਹਿਤ ਅਪੀਅ ਪਿਆ ਪ੍ਰੇਮਰਸ
 ਰਸਨਾ ਥਕਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮ ਹੈ ।
 ਨਿਰਗੁਨ ਸਰਗੁਨ ਅਬਿਗਤਿ ਨ ਗਹਨ ਗਤਿ
 ਸੁਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ॥੧੪੮॥

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕਮੇਕ ਰੋਮ ਕੀ ਅਕਥ ਕਥਾ
 ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਪਾਵਈ ।
 ਏਕ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਮਾਵਈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮੈ ਨਿਵਾਸ
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਨ ਮਤਿ ਆਪਾ ਨ ਜਤਾਵਈ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ
 ਓਤਿਪੋਤਿ ਜੋਤਿ ਵਾਕੀ ਵਾਹੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੧੪੯॥

ਰਚਨਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਬਿਸਮ ਬਚਿਤ੍ਰਪਨ
 ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਲੋਚਨ ਮੈ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸ੍ਰਵਨ ਮੈ ਸੁਰਤਿ ਰਾਖੀ
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਬਾਸ ਰਸ ਰਸਨਾ ਉਚਾਰ ਹੈ ।
 ਅੰਤਰ ਹੀ ਅੰਤਰ ਨਿਰੰਤਰੀਨ ਸੋਤ੍ਰਨ ਮੈ
 ਕਾਹੂ ਕੀ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ਬਿਖਮ ਬੀਚਾਰ ਹੈ ।
 ਅਗਮ ਚਰਿਤ੍ਰ ਚਿਤ੍ਰ ਜਾਨੀਐ ਚਿਤੇਰੇ ਕੇਸੇ
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੋ ਨਮੋ ਨਮਸਕਾਰਿ ਹੈ ॥੧੫੦॥

ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਅਸਚਰਜ ਅਸਚਰਜਮੇ
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ।
 ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਹੁਇ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ

ਗਦਗਦ ਹੋਤ ਕੋਟਿ ਅਨਹਦਨਾਦ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਉਨਮਨੀ ਗਨੀ ਜਾਤ ਨਹੀ
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਸੁੰਨ ਮੰਡਲਾਦਿ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ
 ਅੰਤ ਕੇ ਅਨੰਤ ਪ੍ਰਭੁ ਆਦਿ ਪਰਮਾਦਿ ਹੈ ॥੨੫੦॥

ਵਿਸਟਿ ਦਰਸ ਸਮਦਰਸ ਧਿਆਨ ਦਾਰਿ
 ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਏਕ ਟੇਕ ਗਹਿ ਲੀਜੀਐ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਅਸਤੁਤਿ ਨਿੰਦਾ ਛਾਡਿ
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰਿ ਮੇਨਿ ਬੂਤ ਕੀਜੀਐ ।
 ਜਗਜੀਵਨ ਮੈ ਜਗ ਜਗ ਜਗਜੀਵਨ ਕੇ
 ਜਾਨੀਐ ਜੀਵਨ ਮੂਲ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਜੀਜੀਐ ।
 ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਅਉ ਅਨੇਕ ਏਕ ਸਰਬ ਮੈ
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪੀਜੀਐ ॥੨੫੨॥

ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਹਮਾਡ ਜਾਕੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਅਗੁਭਾਗਿ
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਤਾਸ ਕਹਾ ਧੈ ਸਮਾਵਈ ।
 ਜਾਕੇ ਏਕ ਤਿਲਕੇ ਮਹਾਤਮੁ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧ
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਕੇਸੇ ਕਹਿ ਆਵਈ ।
 ਜਾਕੇ ਓਅੰਕਾਰ ਕੇ ਬਿਬਾਰ ਕੀ ਅਪਾਰ ਗਤਿ
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਏਕ ਜੀਹ ਕੇਸੇ ਗਾਵਈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਕਥ ਕਥਾ
 ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮੇ ਨਮੇ ਕੈ ਆਵਈ ॥੨੫੦॥

ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਤਿਲ ਬੇਏ ਧੂਰਿ ਮਿਲਿ ਸੁਟੁ ਬਾਧੈ
 ਏਕ ਸੈ ਅਨੇਕ ਹੋਤ ਪ੍ਰਗਟ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ।
 ਕੋਊ ਲੈ ਚਬਾਇ ਕੋਊ ਖਾਲ ਕਾਢੇ ਰੇਵਰੀ ਕੇ
 ਕੋਊ ਕਰੇ ਤਿਲਵਾ ਮਿਲਾਇ ਗੁਰ ਬਾਰਿ ਮੈ ।
 ਕੋਊ ਉਖਲੀ ਡਾਰਿ ਕੂਟਿ ਤਿਲਕੁਟ ਕਰੇ ਕੋਊ
 ਕੋਲੂ ਪੀਰਿ ਦੀਪ ਦਿਪਤ ਅੰਧਾਰ ਮੈ ।
 ਜਾਕੇ ਏਕ ਤਿਲ ਕੇ ਬੀਚਾਰੁ ਨ ਕਹਤ ਆਵੈ
 ਅਬਿਗਤਿ ਗਤਿ ਕਤ ਆਵਤ ਬੀਚਾਰ ਮੈ ॥੨੫੩॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਦੀਨੈ
 ਸਾਚੁ ਉਪਦੇਸੁ ਰਿਦੈ ਨਿਹਚਲ ਮਤਿ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਲੀਨ ਜਲ ਮੀਨ ਭਏ
 ਪੂਰਨ ਸਰਬਮਈ ਪੈ ਘ੍ਰਿਤ ਜੁਗਤਿ ਹੈ ।
 ਸਾਚੁ ਰਿਦੈ ਸਾਚੁ ਦੇਖੈ ਸੁਨੈ ਬੋਲੈ ਗੰਧ ਰਸ
 ਸਪੂਰਨ ਪਰਸਪਰ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰੁਮੁ ਸਾਖਾ ਪਤ੍ਰ ਫੁਲ ਫਲ

ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਹੈ ॥੨੭੬॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮਜੋਤਿ
ਓਤਿਪੋਤਿ ਸੂਤ੍ਰ ਗਤਿ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
ਲੋਚਨ ਸ੍ਵਨ ਸ੍ਰੋਤ ਏਕ ਹੀ ਦਰਸ ਸਬਦ
ਵਾਰ ਪਾਰ ਕੁਲ ਗਤਿ ਸਚਿਤਾ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ
ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਜਾਨੀਅਤ ਜਾਵਦੈਕ ਹੈ ।
ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਜਨ ਬਿਖੇ
ਦੁਬਿਧਾ ਨਿਵਾਰਿ ਗੁਰਮਤਿ ਏਕ ਟੇਕ ਹੈ ॥੨੭੭॥

ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਦੇਖੇ ਅਉ ਦਿਖਾਵੇ ਸੋਈ
ਸਰਬ ਦਰਸ ਏਕ ਦਰਸ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਕਹਤ ਸੁਨਤ ਸੋਈ
ਸਰਬ ਸਬਦ ਏਕ ਸਬਦ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ।
ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਤਗਿ ਸਰਬਗਿ ਸੋਈ
ਕਰਮ ਕ੍ਰਤੁਤਿ ਕਰਤਾਰੁ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨੁ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕੈ ਉਰਿ ਆਨੀਐ ॥੩੦੧॥

ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਨਿਰਬਿਕਾਰ
ਅਜੋਨੀ ਅਕਾਲ ਅਪਰੰਪਰ ਅਭੇਦ ਹੈ ।
ਨਿਰਮੋਹ ਨਿਰਬੈਰ ਨਿਰਲੋਪ ਨਿਰਦੋਖ
ਨਿਰਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਅਤਹ ਪਰ ਅਤੇਵ ਹੈ ।
ਅਬਿਗਤਿ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ
ਅਚੁਤ ਅਲਖ ਅਤਿ ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਹੈ ।
ਬਿਸਮੈ ਬਿਸਮ ਅਸਚਰਜੈ ਅਸਚਰਜਮੈ
ਅਦਭੁਤ ਪਰਮਦਭੁਤ ਗੁਰਦੇਵ ਹੈ ॥੩੪੪॥

ਜਉ ਜਾਨੈ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਗਨ ਕੈ ਦੇਖੀਅਤ
ਲੋਚਨ ਅਛਤ ਅੰਧ ਕਾਹੇ ਤੇ ਨ ਪੇਖਹੀ ।
ਜਉ ਜਾਨੈ ਸਬਦੁਰਸ ਰਸਨਾ ਬਖਾਨੀਅਤ
ਜਿਹਬਾ ਅਛਤ ਕਤ ਗੂੰਗ ਨ ਸਰੇਖ ਹੀ ।
ਜਉਪੈ ਜਾਨੈ ਰਾਗ ਨਾਦ ਸੁਨੀਅਤ ਸ੍ਵਨ ਕੈ
ਸ੍ਵਨ ਸਹਤ ਕਿਉ ਬਹਰੇ ਬਿਸੇਖ ਹੀ ।
ਨੈਨ ਜਿਹਬਾ ਸ੍ਵਨ ਕੇ ਨ ਕਛੁਐ ਬਸਾਇ
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੇ ਅਲਖ ਅਲੇਖ ਹੀ ॥੩੫੨॥

ਦ੍ਰਿਗਨ ਕਉ ਜਿਹਬਾ ਸ੍ਵਨ ਜਉ ਮਿਲਹਿ
ਜੈਸੇ ਦੇਖੇ ਤੈਸੇ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਗਾਵਹੀ ।

ਸ੍ਵਨ ਜਿਹਬਾ ਅਉ ਲੋਚਨ ਮਿਲੇ ਦਿਆਲ
ਜੈਸੇ ਸੁਨੇ ਤੈਸੇ ਦੇਖਿ ਕਹਿ ਸਮਝਾਵਹੀ ।
ਜਿਹਬਾ ਕਉ ਲੋਚਨ ਸ੍ਵਨ ਜਉ ਮਿਲਹਿ ਦੇਵ
ਜੈਸੇ ਕਹੈ ਤੈਸੇ ਸੁਨਿ ਦੇਖਿ ਅਉ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
ਨੈਨ ਜੀਹ ਸ੍ਵਨ ਸ੍ਵਨ ਲੋਚਨ ਜੀਹ
ਜਿਹਬਾ ਨ ਸ੍ਵਨ ਲੋਚਨ ਲਲਚਾਵਹੀ ॥੩੯੭॥

ਜੈਸੇ ਹੰਸ ਬੋਲਤ ਹੀ ਡਾਕਨ ਹਰੇ ਕਰੇਜੋ
ਬਾਲਕ ਤਾਹੀ ਲੋ ਧਾਵੈ ਜਾਨੈ ਗੋਇ ਲੇਤ ਹੈ ।
ਚੋਵਤ ਸੁਤਹਿ ਜੈਸੇ ਅਉਖਦ ਪੀਆਵੈ ਮਾਤਾ ॥
ਬਾਲਕੁ ਜਾਨਤ ਮੋਹਿ ਕਾਲਕੂਟ ਦੇਤ ਹੈ ।
ਹਰਨ ਭਰਨ ਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੀਐ ਨ
ਬਾਲਕ ਜੁਗਤਿ ਮਤਿ ਜਗਤ ਅਚੇਤ ਹੈ ।
ਅਕਲ ਕਲਾ ਅਲਖ ਅਤਿ ਹੀ ਅਗਾਧ ਬੋਧ
ਆਪ ਹੀ ਜਾਨਤ ਆਪ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨੇਤ ਹੈ ॥੪੦੬॥

ਆਵਤ ਹੈ ਜਾਕੈ ਭੀਖ ਮਾਗਨਿ ਭਿਖਾਰੀ ਦੀਨ
ਦੇਖਤ ਅਧੀਨਹਿ ਨਿਰਾਸੇ ਨ ਬਿਛਾਰ ਹੈ ।
ਬੈਠਤ ਹੈ ਜਾਕੈ ਦੁਆਰ ਆਸਾ ਕੇ ਬਿਛਾਰ ਸੁਮਾਨੁ
ਅੰਤ ਕਰੁਨਾ ਕੇ ਤੋਰਿ ਟੁਕਿ ਤਾਹਿ ਡਾਰਿ ਹੈ ।
ਪਾਇਨ ਕੀ ਪਨਹੀ ਰਹਤ ਪਰਹਰੀ ਪਰੀ
ਤਾਹੁ ਕਾਹੁ ਕਾਜਿ ਉਠਿ ਚਲਤ ਸਮਾਰਿ ਹੈ ।
ਛਾਡਿ ਅਹੰਕਾਰ ਛਾਰ ਹੋਇ ਗੁਰਮਾਰਗ ਮੇ
ਕਬਹੂ ਕੈ ਦਇਆ ਕੈ ਦਇਆਲ ਪਗਿ ਧਾਰਿ ਹੈ ॥੪੩੪॥

ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਕੁਪੀਨ ਮਾਤ੍ਰੁ ਦਈ ਜਉ ਮੁਨੀਸਰਹਿ
ਤਾਤੇ ਸਭਾ ਮਧਿ ਬਹਿਓ ਬਸਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜੀ ।
ਤਨਕ ਤੰਦੁਲ ਜਗਦੀਸਹਿ ਦਏ ਸੁਦਾਮਾ
ਤਾਤੇ ਪਾਏ ਚਤਰ ਪਦਾਰਥ ਅਥਾਹ ਜੀ ।
ਦੁਖਤ ਗਜਿੰਦ ਅਰਬਿੰਦ ਗਹਿ ਭੇਟ ਰਾਖੈ
ਤਾਕੈ ਕਾਜੈ ਚਕ੍ਰਪਾਨਿ ਆਨਿ ਗ੍ਰੇਸੇ ਗ੍ਰਾਹ ਜੀ ।
ਕਹਾ ਕੋਊ ਕਰੇ ਕਛੁ ਹੋਤ ਨ ਕਾਹੁ ਕੈ ਕੀਏ ॥
ਜਾਕੀ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਿ ਲੇਹਿ ਸਬੈ ਸੁਖ ਤਹਿ ਜੀ ॥੪੩੫॥

ਆਦਿਤ ਅਉ ਸੋਮ ਭੋਮ ਬੁਧ ਹੂੰ ਬ੍ਰਹਸਪਤ
ਸੁਕਰ ਸਨੀਚਰ ਸਾਤੇ ਬਾਰ ਬਾਟ ਲੀਨੇ ਹੈ ।
ਥਿਤਿ ਪਛ ਮਾਸ ਚੁਤਿ ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਚਾਰ
ਏਕ ਏਕੰਕਾਰ ਕਉ ਨ ਕੋਊ ਦਿਨ ਦੀਨੇ ਹੈ ।
ਜਨਮ ਅਸਟਮੀ ਰਾਮਨਉਮੀ ਏਕਾਦਸੀ ਭਈ
ਦੁਆਦਸੀ ਚਤੁਰਦਸੀ ਜਨਮੁ ਏ ਕੀਨੇ ਹੈ ।

ਪਰਜਾ ਉਪਾਰਜਨ ਕੇ ਨ ਕੋਊ ਪਾਵੈ ਇਨ
ਅਜੋਨੀ ਜਨਮੁ ਦਿਨੁ ਕਹੈ ਕੈਸੇ ਚੀਨੇ ਹੈ ॥੪੮੩॥

ਜਾਕੇ ਨਾਮੁ ਹੈ ਅਜੋਨੀ ਕੈਸੇ ਕੈ ਜਨਮੁ ਲੈ
ਕਹਾ ਜਾਨ ਬੂਝ ਜਨਮਾਸਟਮੀ ਕੇ ਕੀਨੇ ਹੈ ।
ਜਾਕੇ ਜਗਜੀਵਨ ਅਕਾਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾਮੁ
ਕੈਸੇ ਕੈ ਬਧਿਕ ਮਾਰਿਓ ਅਪਜਸੁ ਲੀਨੇ ਹੈ ।
ਨਿਰਮਲ ਨਿਰੋਖ ਮੋਖਪਦੁ ਜਾਕੇ ਨਾਮਿ
ਗੋਪੀਨਾਥ ਕੈਸੇ ਹੁਇ ਬਿਰਹ ਦੁਖ ਦੀਨੇ ਹੈ ।
ਪਾਹਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਕੇ ਅੰਧ ਕੰਧ ਹੈ ਪੁਜਾਰੀ
ਅੰਤਰਿ ਅਗਿਆਨ ਮਤ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਹੀਨੇ ਹੈ ॥੪੮੪॥

ਜਉ ਹਮ ਅਧਮ ਕਰਮ ਕੈ ਪਤਿਤ ਭਏ
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟਾਇਓ ਹੈ ।
ਜਉ ਭਏ ਦੁਖਿਤ ਅਰੁ ਦੀਨ ਪਰਦੀਨ ਲਗਿ
ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਬਿਰਦੁ ਬਿਰਦਾਇਓ ਹੈ ।
ਜਉ ਗ੍ਰਸੇ ਅਰਕ ਸੁਤ ਨਰਕ ਨਿਵਾਸੀ ਭਏ
ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਨ ਜਗਤ ਜਸੁ ਗਾਇਓ ਹੈ ।
ਗੁਨ ਕੀਏ ਗੁਨ ਸਬ ਕੋਊ ਕਰੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ
ਅਵਗੁਨ ਕੀਏ ਗੁਨ ਤੋਹੀ ਬਨਿ ਆਇਓ ਹੈ ॥੪੮੫॥

ਸਵੈਯਾ ਜਉ ਗਰਬੇ ਬਹੁ ਬੁੰਦ ਚਿਤੰਤਰਿ
ਸਨਮੁਖ ਸਿੰਧ ਸੋਭ ਨਹੀ ਪਾਵੈ ।
ਜਉ ਬਹੁ ਉਡੈ ਬਗਧਾਰ ਮਹਾਬਲ
ਪੇਖ ਅਕਾਸ ਰਿਦੈ ਸੁਕਚਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪ੍ਰਚੰਡ ਬਿਲੋਕਤ
ਗੂਲਰ ਜੰਤ ਉਡੰਤ ਲਜਾਵੈ ।
ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਹਮ ਕੀਏ ਤਿਹਾਰੇ ਜੀ
ਤੋ ਪਹਿ ਬੋਲਨ ਕਿਉ ਬਨਿ ਆਵੈ ॥੪੮੬॥

ਤੋਸੇ ਨ ਨਾਥੁ ਅਨਾਥ ਨ ਮੋਸਰਿ
ਤੋਸੇ ਨ ਦਾਨੀ ਨ ਮੇ ਸੇ ਭਿਖਾਰੀ ।
ਮੋਸੇ ਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲੁ ਨ ਤੋਸਰਿ
ਮੋਸੇ ਅਗਿਆਨੁ ਨ ਤੋਸੇ ਬਿਚਾਰੀ ।
ਮੋਸੇ ਨ ਪਤਤਿ ਨ ਪਾਵਨ ਤੋਸਰਿ
ਮੋਸੇ ਬਿਕਾਰੀ ਨ ਤੋਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ।
ਮੇਰੇ ਹੈ ਅਵਗੁਨ ਤੂ ਗੁਨ ਸਾਗਰ
ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਓਟ ਤਿਹਾਰੀ ॥੪੮੭॥

ਸੁਤਨ ਕੇ ਪਿਤਾ ਅਰ ਭਾਤਨ ਕੇ ਭਾਤਾ ਭਏ
 ਭਾਮਨ ਭਤਾਰ ਹੇਤ ਜਨਨੀ ਕੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ।
 ਬਾਲਕ ਕੇ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਤਰੁਨ ਸੇ ਤਰੁਨਾਈ
 ਬ੍ਰਿਧ ਸੇ ਬ੍ਰਿਧ ਬਿਵਸਥਾ ਬਿਸਥਾਰੇ ਹੈ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟ ਕੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਸੁਰਤ ਕੇ ਨਾਦ ਬਾਦ
 ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧਿ ਰਸ ਰਸਨਾ ਉਚਾਰੇ ਹੈ ।
 ਘਟਿ ਅਵਘਟਿ ਨਟ ਵਟ ਅਦਭੁਤ ਗਤਿ
 ਪੂਰਨ ਸਕਲ ਭੂਤ ਸਭ ਹੀ ਤੇ ਨਜਾਰੇ ਹੈ ॥੫੭੯॥

ਜੇਸੇ ਤਉ ਚੰਪਕ ਬੇਲ ਬਿਬਧ ਬਿਬਾਰ ਚਾਰੁ
 ਬਾਸਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤ ਫੁਲ ਹੀ ਮੈ ਜਾਇਕੈ ।
 ਜੇਸੇ ਦੁ ਮ ਦੀਰਘ ਸੂਰੁਪ ਦੇਖੀਐ ਪ੍ਰਸਿਧ
 ਸ੍ਰਾਦ ਰਸ ਹੋਤ ਫਲ ਹੀ ਮੈ ਪੁਨ ਆਇਕੈ ।
 ਜੇਸੇ ਗੁਰ ਗਗਨ ਰਾਗ ਨਾਦ ਹਿਰਦੈ ਬਸਤ
 ਕਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤਾਸ ਰਸਨਾ ਰਸਾਇਕੈ ।
 ਤੇਸੇ ਘਟ ਘਟ ਬਿਖੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ
 ਜਾਨੀਐ ਪ੍ਰਭਯਛ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਮਨਾਇਕੈ ॥੫੮੦॥

ਅਨਭੈ ਭਵਨ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਦੁਾਰ
 ਚਾਰੇ ਬਸੁ ਚਾਰੇ ਫੁੰਟ ਰਾਜਤ ਰਾਜਾਨ ਹੈ ।
 ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਦਿਨ ਰੈਨ ਉਨ ਬੈਠ ਚਲਿ
 ਸਿਮਰਨ ਸ੍ਰਵਨ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ।
 ਜੋਈ ਜੋਈ ਆਵੈ ਸੋਈ ਭਾਵੈ ਪਾਵੈ ਨਾਮੁ ਨਿਧ
 ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਮਾਨੈ ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨ ਹੈ ।
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਮ ਰਾਜ ਸੁਖ ਭੋਗਵਤ
 ਅਦਭੁਤ ਛਬਿ ਅਤਿ ਹੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ॥੬੧੯॥

ਪੰਚਤਤ ਮੇਲ ਪਿੰਡ ਲੋਕ ਬੇਦ ਕਹੈ ਪਾਂਚੇ
 ਤਤ ਕਹੈ ਕਾਹੇ ਭਾਤਿ ਰਚਤ ਭੇ ਆਇ ਹੀ ।
 ਕਾਹੇ ਸੇ ਧਰਨਧਾਰੀ ਧੀਰਜ ਕੈਸੇ ਬਿਬਾਰੀ
 ਕਾਹੇ ਸਯੋ ਗਤਯੋ ਅਕਾਸ ਠਾਵੇ ਬਿਨ ਪਾਦ ਹੀ ।
 ਕਾਹੇ ਸੋ ਸਲਲ ਸਾਜੇ ਸੀਤਲ ਪਵਨ ਬਾਜੇ
 ਅਗਨ ਤਪਤ ਕਾਹੇ ਅਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੀ ।
 ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇਵ ਅਲਖ ਅਭੇਦ ਨਾਥ
 ਉਨ ਕੀ ਭੀ ਓਹੀ ਜਾਨੈ ਬਕਨੇ ਹੈ ਬਾਦ ਜੀ ॥੬੨੪॥

ਅਛਲ ਅਛੇਦ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਕੇ ਬਸ ਬਿਸੁ ਬਲ
 ਤੈ ਜੁ ਰਸ ਬਸ ਕੀਏ ਕਵਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੈ ।
 ਸਿਵ ਸਨਕਾਦਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਨ ਧ੍ਰਾਨ ਪਾਵੈ
 ਤੇਰੇ ਧ੍ਰਾਨ ਧਾਰੈ ਆਲੀ ਕਵਨ ਸਿੰਗਾਰ ਕੈ ।

ਨਿਗਮ ਅਸੰਖ ਸੇਖ ਜੰਪਤ ਹੈ ਜਾਕੋ ਜਸੁ
 ਤੇਰੈ ਜਸ ਗਾਵਤ ਕਵਨ ਊਪਕਾਰ ਕੈ ।
 ਸੁਰ ਨਰ ਨਾਥ ਜਾਹਿ ਖੋਜਤ ਨ ਖੋਜ ਪਾਵੈ
 ਖੋਜਤ ਫਿਰਹ ਤੋਹਿ ਕਵਨ ਪਿਆਰ ਕੈ ॥੬੪੭॥

ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਗਹ ਗਹਿਓ ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਛਲ ਛਲਿਓ ।
 ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਭੇਦ ਬੇਦਯੋ ਅਲਖ ਲਖਾਯੋ ਹੈ ।
 ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਪੇਖ ਪੇਖਯੋ ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਗੜ ਗੜਿਯੋ ।
 ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਪਯੋ ਪੀਓ ਅਜਰ ਜਰਾਯੋ ਹੈ ।
 ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਜਾਪ ਜਪਯੋ ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਥਾਪ ਥਪਯੋ
 ਪਰਸਿਓ ਅਪਰਸ ਅਗਮ ਸੁਗਮਾਯੋ ਹੈ ।
 ਅਦਭੁਤ ਗਤ ਅਸਚਰਜ ਬਿਸਮ ਅਤਿ ।
 ਕੈਸੇ ਕੈ ਅਪਾਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਠਹਿਰਾਇਓ ਹੈ ॥੬੪੮॥

ਪਿਰਮ ਰਸ/ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ (ਆਤਮਿਕ ਆਨੰਦ)

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਕਿਉ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਣਾ ਓਹੁ ਸਾਊ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਬ੍ਰਿਸਨੁ ਮਹੇਸੁ ਮਿਲਿ ਕਥਿ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੈ ।
 ਚਾਰਿ ਕਤੇਬਾਂ ਆਖੀਅਨਿ ਦੀਨ ਮੁਸਲਮਾਣੈ ।
 ਸੇਖਨਾਗੁ ਸਿਮਰਣੁ ਕਰੈ ਸਾਂਗੀਤ ਸੁਹਾਣੈ ।
 ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਅਸੰਖ ਸੁਣਿ ਹੋਏ ਹੈਰਾਣੈ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਕਰਿ ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਪੀਲਾਏ ਭਾਣੈ ॥ - ੧੩/੪.੧-੭

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਛਿਅ ਰਸ ਹੈਰਾਣਾ ।
 ਛਤੀਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਰਸਦੇ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਡਾਣਾ ।
 ਨਿਝਰ ਧਾਰ ਹਜਾਰ ਹੋਇ ਭੈ ਚਕਿਤ ਭੁਲਾਣਾ ।
 ਇਤਾ ਪਿੰਗੁਲਾ ਸੁਖਮਨਾ ਸੋਹੰ ਨ ਸਮਾਣਾ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚਤਾਉ ਚਤਿ ਪਰਚਾ ਪਰਵਾਣਾ ।
 ਪੀਤੈ ਬੋਲਿ ਨ ਹੰਘਈ ਆਖਣ ਵਖਾਣਾ ॥ - ੧੩/੫.੧-੬

ਲਖ ਲਖ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨਾ ਲਖ ਅਗਰ ਸਿਲੈਦੇ ।
 ਲਖ ਕਪੂਰ ਕਥੂਰੀਆ ਅੰਬਰ ਮਹਿਕੰਦੇ ।
 ਲਖ ਲਖ ਗਉੜੇ ਮੇਦ ਮਿਲਿ ਕੇਸਰ ਚਮਕੰਦੇ ।
 ਸਭ ਸੁਗੰਧ ਰਲਾਇ ਕੈ ਅਰਗਜਾ ਕਰੰਦੇ ।
 ਲਖ ਅਰਗਜੇ ਫੁਲੇਲ ਫੁਲ ਫੁਲਵਾੜੀ ਸੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਵਾਸੁ ਨ ਲਹੰਦੇ ॥ - ੧੩/੭.੧-੬

ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਅਨੂਪ ਲਖ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀ ਵਸੰਦੇ ।
 ਰੰਗ ਬਿਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਲਖ ਬੈਰੁੰਠ ਰਹੰਦੇ ।
 ਲਖ ਜੋਬਨ ਸੀਗਾਰ ਲਖ ਲਖ ਵੇਸ ਕਰੰਦੇ ।
 ਲਖ ਦੀਵੇ ਲਖ ਤਾਰਿਆਂ ਜੋਤਿ ਸੂਰਜ ਚੰਦੇ ।
 ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਲਖ ਮਣੀ ਜਗਮਗ ਟਹਕੰਦੇ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸ ਜੋਤੀ ਨ ਪੁਜੰਦੇ ॥ - ੧੩/੮.੧-੬

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਰਿਪਿ ਸਿਧਿ ਨਿਸਿ ਲਖ ਕਰੋੜੀ ।
 ਲਖ ਪਾਰਸ ਲਖ ਪਾਰਿਜਾਤ ਲਖ ਲਖਮੀ ਜੋੜੀ ।
 ਲਖ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਕਾਮਧੇਨੁ ਚਤੁਰੰਗ ਚਮੋੜੀ ।
 ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਹੀਰਿਆ ਨਿਰਮੋਲ ਮਰੋੜੀ ।
 ਲਖ ਕਵਿਲਾਸ ਸੁਮੇਰੁ ਲਖ ਲਖ ਰਾਜ ਬਹੋੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਮੁਲੁ ਅਮੁਲੁ ਸੁਬੋੜੀ ॥ - ੧੩/੯.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਲਖ ਲਖ ਲਖ ਲਹਿਰ ਤਰੰਗਾ ।
 ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮਾਉ ਕਰਿ ਲਖ ਲਹਰੀ ਅੰਗਾ ।
 ਲਖ ਦਰੀਆਉ ਸਮੁੰਦ ਵਿਚਿ ਲਖ ਤੀਰਥ ਗੰਗਾ ।
 ਲਖ ਸਮੁੰਦ ਗੜਾੜ ਵਿਚਿ ਬਹੁ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗਾ ।
 ਲਖ ਗੜਾੜ ਤਰੰਗ ਵਿਚਿ ਲਖ ਅਬੁ ਕਿਣੰਗਾ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪੀਵਣਾ ਕੇ ਬੁਰਾ ਨ ਚੰਗਾ ॥ - ੧੩/੧੦.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਤਿਲੁ ਅਲਖੁ ਅਲੇਖੇ ।
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੰਤ ਵਿਸੇਖੇ ।
 ਸਭਨਾ ਦੀ ਰੋਮਾਵਲੀ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਬਹੁ ਭੇਖੇ ।
 ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਲਖ ਲਖ ਸਿਰ ਮੁਹੁ ਲਖ ਸਰੇਖੇ ।
 ਲਖ ਲਖ ਮੁਹਿ ਮੁਹਿ ਜੀਭੁ ਕਰਿ ਸੁਣਿ ਬੋਲੇ ਦੇਖੇ ।
 ਸੰਖ ਅਸੰਖ ਇਕੀਹ ਵੀਹ ਸਮਸਰਿ ਨ ਨਿਮੇਖੇ ॥ - ੧੩/੧੩.੧-੬

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਹੁਇ ਗੁਰੁ ਸਿਖ ਮੇਲਾ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਪਰਚਾਇ ਕੈ ਨਿਤ ਨੇਹੁ ਨਵੇਲਾ ।
 ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜਾਉ ਚਤਿ ਸਿਖ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ।
 ਅਪਿਉ ਪੀਐ ਅਜਰੁ ਜਰੈ ਗੁਰ ਸੇਵ ਸੁਹੇਲਾ ।
 ਜੀਵਿਦਿਆ ਮਰਿ ਚਲਣਾ ਹਾਰਿ ਜਿਣੈ ਵਹੇਲਾ ।
 ਸਿਲ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਲਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੇਲਾ ॥ - ੧੩/੧੪.੧-੬

ਜਉ ਲਉ ਅਨਰਸ ਬਸ ਤਉ ਲਉ ਨਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ
 ਜਉ ਲਉ ਅਨਰਸ ਆਪਾ ਆਪੁ ਨਹੀ ਦੇਖੀਐ ।
 ਜਉ ਲਉ ਆਨ ਗਿਆਨ ਤਉ ਲਉ ਨਹੀ ਅਧਿਆਤਮ ਗਿਆਨ

ਜਉ ਲਉ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨ ਅਨਾਹਦ ਬਿਸੇਖੀਐ ।
 ਜਉ ਲਉ ਅਹੰਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਹੋਇ ਨ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ
 ਜਉ ਲਉ ਨ ਲਖਾਵੈ ਤਉ ਲਉ ਅਲਖ ਨ ਲੇਖੀਐ ।
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ
 ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕਮੇਕ ਏਕ ਏਕ ਭੇਖੀਐ ॥੧੨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਦਇਆ ਕੈ ਦਿਖਾਵੈ ਜਾਹਿ
 ਤਾਹਿ ਆਨ ਰੂਪ ਚੰਗ ਦੇਖੇ ਨਾਰੀ ਭਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਇਆ ਕੈ ਚਖਾਵੈ ਜਾਹਿ
 ਤਾਹਿ ਅਨਰਸ ਨਹੀਂ ਰਸਨਾ ਹਿਤਾਵਹੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਗਹੁ ਗਹਾਵੈ ਜਾਹਿ
 ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਪਰਸਨ ਕਉ ਨ ਧਾਵਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਅਲਖ ਲਖਾਵੈ ਜਾਹਿ
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਵਾਹੀ ਬਨਿ ਆਵਈ ॥੨੦॥

ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਧ ਮਿਲੇ
 ਪੰਚ ਪਰਪੰਚ ਮਿਟੇ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨੇ ਹੈ ।
 ਭਾਗੈ ਭੈ ਭਰਮ ਭੇਦ ਕਾਲ ਅਉ ਕਰਮ ਖੇਦ
 ਲੋਗ ਬੇਦ ਉਲੰਘਿ ਉਦੇਤ ਗੁਰ ਗਿਆਨੇ ਹੈ ।
 ਮਾਇਆ ਅਉ ਬੁਹਮ ਸਮ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਪਾਰਿ
 ਅਨਹਦ ਰੁਨਬੁਨ ਬਾਜਤ ਨੀਸਾਨੇ ਹੈ ।
 ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ
 ਨਿਝਰ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨੇ ਹੈ ॥੨੯॥

ਚਰਨ ਕਮਲ ਭਜਿ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਏ
 ਦਰਸ ਦਰਸ ਸਮਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵਲੀਨ ਭਏ
 ਓਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਪੁਰ ਛਾਏ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਹੁਇ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਭਏ
 ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਮੇ ਹੇਚਤ ਹਿਰਾਏ ਹੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਕਹਤ ਨ ਆਏ ਹੈ ॥੩੩॥

ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਛ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਹੁਇ
 ਦਿਬਿ ਜੋਤਿ ਕੇ ਧਿਆਨੁ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਾਤ ਕੈ ।
 ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਇ ਗੁਰਮਤਿ
 ਅਨਹਦ ਗੰਮਿ ਉਨਮਨੀ ਕੇ ਮਤਾਤ ਕੈ ।
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਨੀ ਕੈ ਉਪਜਤ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੁ
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਨਿਜ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਕੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਸੰਪਟ ਮਧੁਪ ਗਤਿ,

ਸਰਜ ਸਮਾਧਿ ਮਧ ਪਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੈ ॥੪੩॥

ਬਿਨੁ ਰਸ ਰਸਨਾ ਬਕਤ ਜੀ ਬਹੁਤ ਬਾਤੇ
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਛਏ ਮੋਨਿਬੁਤ ਲੀਨ ਹੈ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਕੈ ਮਦੋਨ
ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਦ੍ਰਿਗ ਦੁਤੀਆ ਨ ਚੀਨ ਹੈ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਸਰਜ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵ
ਦੁਤੀਆ ਸਬਦ ਸ੍ਵਨੰਤਰਿ ਨ ਕੀਨ ਹੈ ।
ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਜਗ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਛਏ
ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਅਉ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਗੰਮਿਤਾ ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ॥੬੫॥

ਚੀਟੀ ਕੈ ਉਦਰ ਬਿਖੇ ਹਸਤੀ ਸਮਾਇ ਕੈਸੇ
ਅਤੁਲ ਪਹਾਰ ਭਾਰ ਭ੍ਰਿੰਗੀਨ ਉਠਾਵਈ ।
ਮਾਛਰ ਕੇ ਡੰਗ ਨ ਮਰਤ ਹੇ ਬਸਿਤ ਨਾਗੁ
ਮਕਰੀ ਨ ਚੀਤੇ ਜੀਤੇ ਸਰਿ ਨ ਪੁਜਾਵਈ ।
ਤਮਚਰ ਉਡਤ ਨ ਪਹੁਚੈ ਆਕਾਸ ਬਾਸ
ਮੂਸਾ ਤਉ ਨ ਪੈਰਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਪਾਰ ਪਾਵਈ ।
ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਾਗਰ ਜਿਉ ਬੂੰਦ ਹੁਇ ਸਮਾਵਈ ॥੭੫॥

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਹੋਇ
ਪਰਮਦਭੁਤ ਗਤਿ ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਹੈ ।
ਇਤ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਬਿਸਰਜਤ
ਉਤ ਤੇ ਬਿਸਮ ਅਸੁਚਰਜ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ।
ਦੇਖੇ ਸੁ ਦਿਖਾਵੈ ਕੈਸੇ ਸੁਨੇ ਸੁ ਸੁਨਾਵੈ ਕੈਸੇ
ਚਾਖੇ ਸੇ ਬਤਾਵੈ ਕੈਸੇ ਰਾਗ ਰਸ ਰੰਗ ਹੈ ।
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਕਤ ਹੁਇ
ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਨੀ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਸ੍ਰਬੰਗ ਹੈ ॥੮੬॥

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਹੁਇ
ਉਨਮਤ ਉਨਮਤ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਹੈ ।
ਆਤਮ ਤਰੰਗ ਬਹੁ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਬਿ
ਅਨਿਕ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਉਪ ਕੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
ਸ੍ਵਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਬਹੁ ਬਿਬਿਧਿ ਸੁਰਸ ਸਰਬ
ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਬਹੁ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਹੈ ।
ਪਰਮਦਭੁਤ ਬ੍ਰਹਮਾਸਨ ਸਿੰਘਾਸਨ ਮੈ
ਸੇਭਾ ਸਭਾ ਮੰਡਲ ਅਖੰਡਲ ਬਿਲਾਸ ਹੈ ॥੧੧੨॥

ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਸਮਸਰਿ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਕੋਉ ਰੰਗ
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਅਨਰਸ ਸਮਾਨਿ ਕੈ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਗੰਧ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਆਨ ਕੋਊਐ ਸੁਗੰਧ
 ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਪੁਜਿਸਿ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨ ਆਨ ਕੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਲੁ ਤੁਲਿ ਨ ਪੁਜਿਸਿ ਨਹੀ ਬੋਲ ਕਤੁਲਾਧਾਰ
 ਸੋਲ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕੈ ।
 ਏਕ ਬੋਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਪੁਜਿਸਿ ਨਹੀ ਬੋਲ ਕੋਊਐ
 ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਅਸ ਥਕਤ ਕੋਟਾਨਿ ਕੈ ॥੧੭੦॥

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਸੋਈ ਜਾਨੈ ਜਾਮੈ ਬੀਤੇ
 ਮਦਨ ਮਦੋਨ ਮਤਿਵਾਰੋ ਜਗ ਜਾਨੀਐ ।
 ਘੁਰਮ ਹੋਇ ਘਾਇਲ ਸੋ ਘੁਮਤ ਅਰੁਨ ਦ੍ਰਿਗ
 ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰਤਾ ਨਿਲਜ ਲਜਾ ਹੂ ਲਜਾਨੀਐ ।
 ਰਸਨਾ ਰਸੀਲੀ ਕਥਾ ਅਕਥ ਕੈ ਮੋਨਬ੍ਰਤ
 ਅਨਰਸ ਰਹਿਤ ਉਤਰ ਬਖਾਨੀਐ ।
 ਸੁਰਤਿ ਸੰਕੋਚ ਸਮਸਰਿ ਅਸਤੁਤਿ ਨਿੰਦਾ
 ਪਗ ਡਗਮਗ ਜਤ ਕਤ ਬਿਸਮਾਨੀਐ ॥੧੭੧॥

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਦੇਖਿ ਅਉ ਦਿਖਾਵੈ ਆਪ
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਮਿਲਿ ਸੋਭਾ ਦੇ ਸੁਹਾਵਈ
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਮੁਖ ਬਚਨ ਸੁਨਾਵੈ ਤਾਹਿ
 ਸਬਦਿ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਉਪਜਾਵਈ
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਦਹਦਿਸਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈ ਤਾਹਿ
 ਸੋਈ ਬਹੁਨਾਇਕ ਕੀ ਨਾਇਕਾ ਕਹਾਵਈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਸਿਹਜਾਸਨਿ ਮਿਲਾਵ ਤਾਹਿ
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸ ਕਰਿ ਅਪੀਉ ਪੀਆਵਈ ॥੨੦੮॥

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਸੁੰਦਰਤਾ ਕੈ ਸੁਹਾਵੈ
 ਸੋਈ ਸੁੰਦਰੀ ਕਹਾਵੈ ਛਬਿ ਕੈ ਛਬੀਲੀ ਹੈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਬਾਨਕ ਬਸੁ ਬਨਾਵੈ
 ਸੋਈ ਬਨਤਾ ਕਹਾਵੈ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੀਲੀ ਹੈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਕੀ ਸਬੈ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵੈ
 ਸੋਈ ਕਾਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਸੀਲ ਕੈ ਸੁਸੀਲੀ ਹੈ ।
 ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਲੈ ਪੀਆਵੈ
 ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਰਸਕ ਰਸੀਲੀ ਹੈ ॥੨੦੯॥

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਸਲਿਲ ਮੀਨ ॥
 ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਾਦ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਨਹੀ ਸੰਗੀ ਕੋਊ ॥
 ਸਬੈ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਅੰਤਿ ਆਦਿ ਹੈ ।
 ਜੀਵਤ ਨ ਸਾਧਸੰਗ ਮੂਏ ਨ ਪਰਮਗਤਿ ॥
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ।

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਇਆ ਨਿਧਾਨ॥
ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਸੁਖਫਲ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ॥੩੨੧॥

ਸੇਭਿਤ ਸਰਦ ਨਿਸਿ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਸਿ॥
ਪ੍ਰਥਮ ਸਹੇਲੀ ਕਹੈ ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ ਚਾਖੀਐ ।
ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੈ ਤੇਰੇ ਆਇ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਾਨ ॥
ਮਿਲੀਐ ਨਿਰੰਤਰ ਕੈ ਹੁਇ ਅੰਤਰੁ ਨ ਰਾਖੀਐ ।
ਚਰਨਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ॥
ਮਨ ਮਧੁਕਰ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਡਿਲਾਖੀਐ ।
ਜੋਈ ਲਜਾਇ ਪਾਈਐ ਨ ਪੁਨਿ ਪਦਮ ਦੇ॥
ਪਲਕ ਅਮੋਲ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗ ਸੁਖ ਸਾਖੀਐ ॥੩੨੮॥

ਕਵਿਤੁਚਾਹਿ ਚਾਹਿ ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖ ਚਾਇਕੈ ਚਕੋਰ ਚਖਿ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਨ ਅਚਵਤ ਨ ਅਘਾਨੇ ਹੈ ।
ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਸ੍ਰਵਨ ਮ੍ਰਿਗ
ਅਨੰਦ ਉਦੇਤ ਕਹਿ ਸਾਂਤਿ ਨ ਸਮਾਨੇ ਹੈ ।
ਰਸਕ ਰਸਾਲ ਜਸੁ ਜੰਪਤ ਬਾਸੁਰ ਨਿਸ
ਚਾੜਕ ਜੁਗਤ ਜਿਹਬਾ ਨ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ ਹੈ ।
ਦੇਖਤ ਸੁਨਤ ਅਰੁ ਗਾਵਤ ਪਾਵਤ ਸੁਖ
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸ ਮਨ ਮਗਨ ਹਿਰਾਨੇ ਹੈ ॥੪੨੩॥

ਸਲਿਲ ਨਿਵਾਸ ਜੈਸੇ ਮੀਨ ਕੀ ਨ ਘਟੈ ਰੁਚ
ਦੀਪਕ ਪ੍ਰਗਾਸ ਘਟੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਪਤੰਗ ਕੀ ।
ਕੁਸਮ ਸੁਬਾਸ ਜੈਸੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਮਧੁਪ ਕਉ
ਉਡਤ ਅਕਾਸ ਆਸ ਘਟੈ ਨ ਬਿਰੰਗ ਕੀ ।
ਘਟਾ ਘਨਘੋਰ ਮੋਰ ਚਾੜਕ ਹਿਦੈ ਉਲਾਸ॥
ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੁਨਿ ਰਤਿ ਘਟੈ ਨ ਕੁਰੰਗ ਕੀ ।
ਤੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਕ ਰਸਾਲ ਸੰਤ
ਘਟਤ ਨ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਪ੍ਰਬਲ ਅੰਗ ਅੰਗ ਕੀ ॥੪੨੪॥

ਉਲਟਿ ਪਵਨ ਮਨ ਮੀਨ ਕੀ ਚਪਲ ਗਤਿ
ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਪਾਰ ਅਗਮ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
ਤਹ ਨ ਪਾਵਕ ਪਵਨ ਜਲ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਅਕਾਸ
ਨਾਹਿ ਸਸਿ ਸੂਰ ਉਤਪਤਿ ਨ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
ਨਾਹਿ ਪਰਕਿਰਤਿ ਬਿਰਤਿ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਨ ਗਿਆਨ
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਨਹਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
ਛਧਾਮੀ ਨਾ ਸੇਵਕ ਉਨਮਾਨ ਅਨਹਦ ਪਰੈ
ਨਿਰਾਲੰਬ ਸੁੰਨ ਮੈ ਨ ਬਿਸਮ ਬਿਸ੍ਰਾਸ ਹੈ ॥੪੨੯॥

ਜੈਸੇ ਅਹਿਨਿਸਿ ਮਦਿ ਰਹਤ ਭਾਂਜਨ ਬਿਖੇ
ਜਾਨਤ ਨ ਮਰਮੁ ਕਿਧਉ ਕਵਨ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਬੇਲੀ ਭਰਿ ਭਰਿ ਬਾਂਟਿ ਦੀਜੀਅਤ ਸਭਾ
ਪਾਵਤ ਨ ਭੇਦੁ ਕਛੁ ਬਿਧਿ ਨ ਬੀਚਾਰੀ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਮਦੁ ਬੇਚਤ ਕਲਾਲ ਬੈਠੇ
ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨਈ ਦਰਬ ਹਿਤਕਾਰੀ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਬਦ ਕੇ ਲਿਖਿ ਪੜਿ ਗਾਵਤ ਹੈ
ਬਿਰਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਰਸੁ ਪਦੁ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ॥੫੩੦॥

ਅਗਨਿ ਜਰਤ, ਜਲ ਬੁਭਤ, ਸਰਪ ਗੁਸਹਿ
ਸਸਤ੍ਰ ਅਨੇਕ ਰੋਮ ਰੋਮ ਕਰਿ ਘਾਤ ਹੈ ।
ਬਿਰਥਾ ਅਨੇਕ ਅਪਦਾ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਗਤਿ ।
ਗੁੰਖਮ ਐ ਸੀਤ ਬਰਖ ਮਾਹਿ ਨਿਸ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ।
ਗੇ ਦ੍ਰਿਜ ਬਧੁ ਬਿਸ੍ਵਾਸ ਬੰਸ ਕੋਟਿ ਹਤਯਾ
ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਨੇਕ ਦੁਖ ਦੇਖ ਬਸ ਗਾਤ ਹੈ ।
ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋਰ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਸੋਧ
ਪੀਯ ਕੇ ਬਿਛੋਰ ਪਲ ਏਕ ਨ ਪੁਜਾਤ ਹੈ ॥੫੩੧॥

ਪੂਰਨਿ ਸਰਦ ਸਸਿ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕਰੇ
ਮੇਰੇ ਜਾਨੇ ਬਰ ਬੈਸੰਤਰ ਕੀ ਊਕ ਹੈ ।
ਅਗਨ ਅਗਨ ਤਨ ਮਧਯ ਚਿਨਗਾਰੀ ਛਾਡੇ
ਬਿਰਹ ਉਸਾਸ ਮਾਨੇ ਫੰਨਗ ਕੀ ਫੁਕ ਹੈ ।
ਪਰਸਤ ਪਾਵਕ ਪਖਾਨ ਫੂਟ ਟੁਟ ਜਾਤ ।
ਛਾਤੀ ਅਤਿ ਬਰਜਨ ਹੋਇ ਦੋਇ ਟੁਕ ਹੈ ।
ਪੀਯ ਕੇ ਸਿਧਾਰੇ ਭਾਰੀ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਭਏ
ਜਨਮ ਲਜਾਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਚਿਤ ਚੁਕ ਹੈ ॥੫੩੨॥

ਬਿਨ ਪ੍ਰਿਯ ਸਿਹਜਾ ਭਵਨ ਆਨ ਰੂਪ ਰੰਗ
ਦੇਖੀਐ ਸਕਲ ਜਮਦੂਤ ਭੈ ਭਯਾਨ ਹੈ ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਿਯ ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਗੰਗਾਨ ਆਨ ਕਥਾ
ਲਾਗੈ ਤਨ ਤੀਛਨ ਦੁਸਹ ਉਰ ਬਾਨ ਹੈ ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਿਯ ਅਸਨ ਬਸਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ਸੁਖ
ਬਿਖਯਾ ਬਿਖਮੁ ਐ ਬੈਸੰਤਰ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
ਬਿਨ ਪ੍ਰਿਯ ਮਾਨੇ ਮੀਨ ਸਲਲ ਅੰਤਰਗਤ ।
ਜੀਵਨ ਜਤਨ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨ ਆਨ ਹੈ ॥੫੩੩॥

ਜੈਸੇ ਅਲ ਕਮਲ ਕਮਲ ਬਾਸ ਲੇਤ ਫਿਰੇ
ਕਾਹੂੰ ਏਕ ਪਦਮ ਕੇ ਸੰਪਟ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਬਿਰਖ ਬਿਰਖ ਫਲ ਖਾਤ ਫਿਰੇ
ਬਰਹਨੇ ਬਿਰਖ ਬੈਠੇ ਰਜਨੀ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।

ਜੈਸੇ ਤੋ ਬਯਾਪਾਰੀ ਹਾਟਿ ਹਾਟਿ ਕੈ ਦੇਖਤ ਫਿਰੈ
ਬਿਰਲੈ ਕੀ ਹਾਟਿ ਬੈਠ ਬਨਜ ਲੇ ਜਾਤ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰਸਬਦ ਰਤਨ ਖੋਜਤ ਖੋਜੀ
ਕੋਟਿ ਮਧੇ ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਰੰਗ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ॥੫੮੯॥

ਲੋਚਨ ਬਿਲੋਕ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅੰਗ ਅੰਗ ਛਾਬਿ
ਸਹਜ ਬਿਨੋਦ ਮੋਦ ਕਉਤਕ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
ਸ੍ਵਨ ਸੁਜਸ ਰਸ ਰਸਿਕ ਰਸਾਲ ਗੁਨ
ਸੁਨ ਸੁਨ ਸੁਰਤਿ ਸੰਦੇਸ ਪਹੁਚਾਵਹੀ ।
ਰਸਨਾ ਸਬਦੁ ਰਾਗ ਨਾਦ ਸ੍ਵਾਦੁ ਬਿਨਤੀ ਕੈ
ਨਾਸਕਾ ਸੁਗੰਧਿ ਸਨਬੰਧ ਸਮਝਾਵਹੀ ।
ਸਰਿਤਾ ਅਨੇਕ ਮਾਨੇ ਸੰਗਮ ਸਮੁੰਦੁ ਗਤਿ
ਰਿਦੈ ਪ੍ਰਿਯ ਪ੍ਰੇਮ, ਨੇਮੁ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਪਾਵਹੀ ॥੬੨੦॥

ਲੋਚਨ ਕ੍ਰਿਪਨ ਅਵਲੋਕਤ ਅਨੂਪ ਰੂਪ
ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਜਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਆਈ ਹੈ ।
ਸ੍ਵਨ ਦਾਰਿਦ੍ਰੀ ਮੁਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਪ੍ਰਿਯ
ਅਚਵਤਿ ਸੁਰਤ ਪਿਆਸ ਨ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
ਰਸਨਾ ਚਟਤ ਗੁਨ ਗੁਰੂ ਅਨਗ੍ਰੀਵ ਗੂੜ
ਚਾੜ੍ਹਕ ਜੁਗਤਿ ਗਤਿ ਮਤਿ ਨ ਅਘਾਈ ਹੈ ।
ਪੇਖਤ ਸੁਨਤਿ ਸਿਮਰਤਿ ਬਿਸਮਾਦ ਰਸਿ
ਰਸਿਕ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਢਾਈ ਹੈ ॥੬੨੧॥

ਕਵਨ ਅੰਜਨ ਕਰਿ ਲੋਚਨ ਬਿਲੋਕੀਅਤ ।
ਕਵਨ ਕੁੰਡਲ ਕਰਿ ਸ੍ਵਨ ਸੁਨੀਜੀਐ ।
ਕਵਨ ਤੰਮੋਲ ਕਰਿ ਰਸਨਾ ਸੁਜਸੁ ਰਸੈ ।
ਕੋਨ ਕਰਿ ਕੰਕਨ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਜੀਐ ।
ਕਵਨ ਕੁਸਮਹਾਰ ਕਰਿ ਉਰ ਧਾਰੀਅਤ ।
ਕੋਨ ਅੰਗੀਆ ਸੁ ਕਰਿ ਅੰਕਮਾਲ ਦੀਜੀਐ ।
ਕਉਨ ਹੀਰ ਚੀਰ ਲਪਟਾਇਕੈ ਲਪੇਟ ਲੀਜੈ ।
ਕਵਨ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ ਪੀਜੀਐ ॥੬੨੨॥

ਅਨਿਕ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਰੂਪ ਸਮਸਰ ਨਾਰਿ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਸਰ ।
ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਪਟਿ ਕਾਮਨਾ ਕਟਾਛ ਪਰ
ਵਾਰ ਡਾਰਉ ਬਿਬਿਧ ਮੁਕਤ ਮੰਦਗਾਸੁ ਪਰ ।
ਸੂਰਗ ਅਨੰਤ ਕੋਟ ਕਿੰਚਤ ਸਮਾਗਮ ਕੈ
ਸੰਗਮ ਸਮੂਹ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਨ ਭੁਲ ਪਰ ।
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਕੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਰ ਕਛੁ ਪੂਜੈ ਨਾਰਿ
ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਰਬਸ ਬਲਿਹਾਰ ਕਰ ॥੬੨੩॥

ਸਫਲ ਜਨਮ, ਧੰਨ ਆਜ ਕੇ ਦਿਵਸ ਰੈਨਿ ।
 ਪਹਰ, ਮਹੂਰਤ, ਘਰੀ ਅਉ ਪਲ ਪਾਏ ਹੈਂ ।
 ਸਫਲ ਸਿੰਗਾਰ ਚਾਰ ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ।
 ਆਗਨ ਮੰਦਰ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਸੁਹਾਏ ਹੈਂ ।
 ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸੋਭਾ ਕੀਰਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਛਾਇ
 ਆਨਦ ਸਹਜਿ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਬਢਾਏ ਹੈਂ ।
 ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ ਨਿਰਕਾਮ ਨਾਮੁ
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਰਸਿਕ ਹੈ ਲਾਲ ਮੇਰੇ ਆਏ ਹੈਂ ॥੬੫੨॥

ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਨਿਸ ਨਿਸ ਪਰਮਾਨ ਰੋਇ
 ਪਲ ਪਲ ਮਾਸ ਪਰਯੰਤ ਹੂੰ ਬਿਥਾਰੀ ਹੈ ।
 ਬਰਖ ਬਰਖ ਪਰਯੰਤ ਘਟਿਕਾ ਬਿਹਾਇ ।
 ਜੁਗ ਜੁਗ ਸਮ ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਪਿਆਰੀ ਹੈ ।
 ਕਲਾ ਕਲਾ ਕੋਟਿ ਗੁਨ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਸਸਿ
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ।
 ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਪ੍ਰਿਯਾ ਸੇਵਾ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇਂ ।
 ਆਰਸੁ ਨ ਆਵੈ ਨਿੰਦਾ ਆਜ ਮੇਰੀ ਬਾਰੀ ਹੈ ॥੬੫੩॥

ਜਾ ਦਿਨ ਜਗਤ ਮਨ ਟਹਿਲ ਕਹੀ ਹਿਸਾਇ
 ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਕੋਟ ਜੋਗ ਜਗ ਨ ਸਮਾਨ ਹੈ ।
 ਜਾ ਦਿਨ ਭਈ ਪਨਿਹਾਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ ਜੀ ਕੀ
 ਤਾ ਸਮ ਨ ਛਤ੍ਰਧਾਰੀ ਕੋਟਨ ਕੋਟਾਨ ਹੈ ।
 ਜਾ ਦਿਨ ਪਿਸਨਹਾਰੀ ਭਈ ਜਗਜੀਵਨ ਕੀ
 ਅਰਥ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮੋਖ ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਹੈ ।
 ਛਿਰਕਾਰੀ ਪਨਿਹਾਰੀ ਪੀਸਨਕਾਰੀ ਕੇ ਜੋ ਸੁਖ
 ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਪਿਆਰੀ ਕੇ ਅਕਥ ਉਨਮਾਨ ਹੈ ॥੬੫੪॥

ਮਜਨ ਕੈ ਚੀਰ ਚਾਰ, ਅੰਜਨ, ਤਮੇਲ ਰਸ
 ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਸਾਜ ਸਿਹਜਾ ਬਿਛਾਈ ਹੈ ।
 ਕੁਸਮ ਸੁਗੰਧਿ ਅਰ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਮਾਂਝ
 ਦੀਪਕ ਦਿਪਤ ਜਗਮਗ ਜੋਤ ਛਾਈ ਹੈ ।
 ਸੋਧਤ ਸੋਧਤ ਸਉਨ ਲਗਨ ਮਨਾਇ ਮਨ
 ਬਾਂਝਤ ਬਿਧਾਨ ਚਿਰਕਾਰ ਬਾਰੀ ਆਈ ਹੈ ।
 ਅਉਸਰ ਅਭੀਚ ਨੀਚ ਨਿੰਦਾ ਮੈ ਸੋਧਤ ਖੋਏ
 ਨੈਨ ਉਘਰਤ ਅੰਤ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਈ ਹੈ ॥੬੫੫॥

ਕਰ ਅੰਜੁਲ ਜਲ ਜੋਬਨ ਪ੍ਰਵੇਸੁ ਆਲੀ
 ਮਾਨ ਤਜਿ ਪ੍ਰਾਨਪਤਿ ਪਤਿ ਰਤਿ ਮਾਨੀਐ ।

ਗੰਧਰਬ ਨਗਰ ਗਤ ਰਜਨੀ ਬਿਹਾਤ ਜਾਤ
 ਐਸੁਰ ਅਭੀਚ ਅਤਿ ਦੁਲਭ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸਿਹਜਾ ਕੁਸਮ ਕੁਮਲਾਤ ਮੁਰਝਾਤ ਪੁਨ
 ਪੁਨ ਪਛੁਤਾਤ ਸਮੇ ਆਵਤ ਨ ਆਨੀਐ ।
 ਜੋਈ ਬਰ ਨਾਰਿ ਪ੍ਰਿਯ ਪਯਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਯਾਰੀ
 ਸਮਤ ਸਿਆਨੀ ਤੇਸੇ ਬੇਨਤੀ ਬਖਾਨੀਐ ॥੬੫੯॥

ਜੋਈ ਮਿਲੈ ਆਪਾ ਖੋਇ ਸੋਈ ਤਉ ਨਾਯਕਾ ਹੋਇ
 ਮਾਨ ਕੀਏ ਮਾਨਮਤੀ ਪਾਈਐ ਨ ਮਾਨ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਘਨਹਰ ਬਰਸੈ ਸਰਬਤਰ ਸਮ
 ਉਚੇ ਨ ਚੜਤ ਜਲ ਬਸਤ ਨੀਚਾਨ ਜੀ ।
 ਚੰਦਨ ਸਾਧਿਪ ਜੈਸੇ ਬੂਡਯੋ ਹੈ ਬਢਾਈ ਬਾਸ ।
 ਆਸ ਪਾਸ ਬਿਰਖ ਸੁਬਾਸ ਪਰਵਾਨ ਜੀ ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਿੰਧ ਪ੍ਰਿਯ ਤੀਯ ਹੋਇ ਮਰਜੀਵਾ ਗਤਿ ।
 ਪਾਵਤ ਪਰਮਗਤਿ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਜੀ ॥੬੬੦॥

ਸਿਹਜਾ ਸਮੇ ਅਗਯਾਨ ਮਾਨ ਕੈ ਰਸਾਏ ਨਾਰਿ ।
 ਤਨਕ ਹੀ ਮੈ ਰਿਸਾਇ ਉਤ ਕੋ ਸਿਧਾਰ ਹੈ ।
 ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰ ਕਰ ਮੀਜ
 ਮੁੰਡ ਪੁਨ ਪੁਨ ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਪਿਕਾਰੇ ਹੈ ।
 ਐਸਰ ਨ ਪਾਵੈ, ਬਿਲਲਾਉ ਦੀਨ ਦੁਖਤ ਹੈ
 ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਸੋਗ ਆਤਮ ਸੰਘਾਰੇ ਹੈ ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੀਜੈ, ਲਾਲਨ ਮਨਾਇ ਦੀਜੈ ।
 ਤੋ ਪਰ ਅਨੰਤ ਸਰਬੰਸ ਬਲਿਹਾਰੇ ਹੈ ॥੬੬੧॥

ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ ਅਉਸੁਰ ਅਗਯਾਨ ਮੈ ਨ ਆਗਯਾ ਮਾਨੀ ।
 ਮਾਨ ਕੈ ਮਾਨਨ ਅਪਨੋਈ ਮਾਨ ਖੋਯੋ ਹੈ ।
 ਤਾਤੇ ਰਿਸ ਮਾਨ ਪ੍ਰਾਨਨਾਥ ਹੂੰ ਚੁ ਮਾਨੀ ਭਏ
 ਮਾਨਤ ਨ ਮੇਰੇ ਮਾਨ ਆਨਿ ਦੁਖ ਰੋਇਓ ਹੈ ।
 ਲੋਕ ਬੇਦ ਗਯਾਨ ਦਤ ਭਗਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਾਤੇ ।
 ਲੁਨਤ ਸਹਸ ਗੁਨੇ ਜੈਸੇ ਬੀਜ ਬੋਯੋ ਹੈ ।
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਗਤਿ ਬੇਨਤੀ ਕੈ ਪਾਇ ਲਾਗਉ ।
 ਹੈ ਕੋਉ ਮਨਾਇ ਦੇ ਸਗਲ ਜਗ ਜੋਯੋ ਹੈ ॥੬੬੨॥

ਫਰਕਤ ਲੋਚਨ ਅਧਰ ਪੁਜਾ, ਤਾਪੈ ਤਨ ।
 ਮਨ ਮੈ ਅਉਸੇਰ ਕਬ ਲਾਲ ਗ੍ਰਿਹ ਆਵਈ ।
 ਨੈਨਨ ਸੇ ਨੈਨ ਅਰ ਬੈਨਨ ਸੇ ਬੈਨ ਮਿਲੈ ।
 ਰੇਨ ਸਮੇ ਚੈਨ ਕੋ ਸਿਹਜਾਸਨ ਬੁਲਾਵਹੀ ।
 ਕਰ ਗਹਿ ਕਰ ਉਰ ਉਰ ਸੈ ਲਗਾਇ ਪੁਨ
 ਅੰਕ ਅੰਕਮਾਲ ਕਰਿ ਸਹਿਜ ਸਮਾਵਹੀ ।

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਆਇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ ਆਲੀ ।
ਦਯਾ ਕੈ ਦਯਾਲ ਦੇਵ ਕਾਮਨਾ ਪੁਜਾਵਹੀ ॥੬੬੫॥

ਲੋਚਨ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਦੇਖਿ ਮੁਹਛਾਤ ਭਏ
ਸੇਈ ਮੁਖ ਬਹਿਰਿਓ ਬਿਲੋਕ ਧਰਾਨ ਧਾਰਿ ਹੈ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਦਨ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਸੇਰੇ ਆਲੀ
ਤਾਹੀ ਮੁਖ ਬੈਨ ਸੁਨ ਸੁਚਤ ਸਮਾਰਿ ਹੈ ।
ਜਾਪੈ ਬੇਨਤੀ ਬਖਾਨਿ ਜਿਹਥਾ ਥਕਤ ਭਈ
ਤਾਹੀ ਕੇ ਬੁਲਾਏ ਪੁਨ ਬੇਨਤੀ ਉਚਾਰਿ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਮਦ ਪੀਏ ਗਯਾਨ ਧਰਾਨ ਬਿਸਰਨ ਹੋਇ
ਤਾਹੀ ਮਦ ਅਚਵਤ ਚੇਤਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ॥੬੬੬॥

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਿਯ ਗਵਨ ਸ੍ਰਵਨ ਬਹਰੇ ਨ ਭਏ
ਕਾਰੇ ਕੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਪਤਿ ਬ੍ਰਤ ਪਾਯੋ ਹੈ ।
ਦ੍ਰਿਸਟ ਪ੍ਰਿਯ ਅਗੋਚਰ ਹੁਇ ਅੰਧਰੇ ਨ ਭਏ ਨੈਨ
ਕਾਰੇ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਹੂੰ ਲਜਾਯੋ ਹੈ ।
ਅਵਧਿ ਬਿਹਾਏ, ਧਾਇ ਧਾਇ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੈ
ਕਾਰੇ ਕੀ ਬਿਰਹਨੀ ਬਿਰਹ ਬਿਲਖਾਯੋ ਹੈ ।
ਸੁਨਤ ਬਿਦੇਸ ਕੇ ਸੰਦੇਸ ਨਾਹਿ ਛੂਟਯੋ ਰਿਦਾ
ਕਉਨ ਕਉਨ ਗਨਉ ਚੂਕ ਉਤਰ ਨ ਆਯੋ ਹੈ ॥੬੬੭॥

ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ

ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਵਣਜਾਰੇ ਸਾਹੈ ।
ਸਉਦਾ ਇਕਤੁ ਹਟਿ ਹੈ ਸੰਸਾਰੁ ਵਿਸਾਰੈ ।
ਕੋਈ ਵੇਚੈ ਕਉਡੀਆ ਕੇ ਦਮ ਉਗਾਰੈ ।
ਕੋਈ ਰੁਪਯੇ ਵਿਕਣੈ ਸੁਨਈਏ ਕੇ ਡਾਰੈ ।
ਕੋਈ ਰਤਨ ਵਣਜਦਾ ਕਰਿ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਰੈ ।
ਵਣਜਿ ਸੁਪਤਾ ਸਾਹ ਨਾਲਿ ਵੇਸਾਰੁ ਨਿਬਾਰੈ ॥ - ੧੩/੨੦.੧-੬

ਲੈਲੇ ਮਜਨੂੰ ਆਸਕੀ ਚਹੁ ਚਕੀ ਜਾਤੀ ।
ਸੋਰਠਿ ਬੀਜਾ ਗਾਵੀਐ ਜਸੁ ਸੁਖਤਾ ਵਾਤੀ ।
ਸਸੀ ਪੁੰਨੂੰ ਦੋਸਤੀ ਹੁਇ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤੀ ।
ਮੇਹੀਵਾਲ ਨੋ ਸੋਹਣੀ ਨੈ ਤਰਦੀ ਰਾਤੀ ।
ਰਾਂਝਾ ਹੀਰ ਵਖਾਣੀਐ ਓਹੁ ਪਿਰਮ ਪਰਾਤੀ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਗਾਵਨਿ ਪਰਭਾਤੀ ॥ - ੨੭/੧.੧-੬

ਅਮਲੀ ਅਮਲੁ ਨ ਛਡਨੀ ਹੁਇ ਬਹਨਿ ਇਕਨੇ ।
ਜਿਉ ਜੂਏ ਜੁਆਰੀਆ ਲਗਿ ਦਾਵ ਉਪਨੇ ।

ਚੋਰੀ ਚੋਰੁ ਨ ਪਲਰਹਿ ਦੁਖ ਸਹਨਿ ਗਚਨੇ ।
 ਰਹਨਿ ਨ ਗਣਿਕਾ ਵਾੜਿਅਹੁ ਵੇਕਰਮੀ ਲਠੇ ।
 ਪਾਪੀ ਪਾਪੁ ਕਮਾਵਦੇ ਹੋਇ ਫਿਰਦੇ ਨਠੇ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸਭ ਪਾਪ ਪਠਨੇ ॥ - ੨੨/੨.੧-੬

ਭਵਰੈ ਵਾਸੁ ਵਿਣਾਸੁ ਹੈ ਫਿਰਦਾ ਫੁਲਵਾੜੀ ।
 ਜਲੈ ਪਤੰਗੁ ਨਿਸੰਗੁ ਹੋਇ ਕਰਿ ਅਖਿ ਉਘਾੜੀ ।
 ਮਿਰਗ ਨਾਦਿ ਬਿਸਮਾਦੁ ਹੋਇ ਫਿਰਦਾ ਉਜਾੜੀ ।
 ਕੁੰਡੀ ਫਾਬੇ ਮਛ ਜਿਉ ਰਸਿ ਜੀਭ ਵਿਗਾੜੀ ।
 ਹਾਥਣਿ ਹਾਥੀ ਫਾਹਿਆ ਦੁਖ ਸਹੈ ਦਿਹਾੜੀ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਲਾਇ ਨਿਜ ਘਰਿ ਭਾੜੀ ॥ - ੨੨/੩.੧-੬

ਚੰਦ ਚਕੋਰ ਪਰੀਤ ਹੈ ਲਾਇ ਤਾਰ ਨਿਹਾਲੇ ।
 ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਹੇਤ ਹੈ ਮਿਲਿ ਹੋਨਿ ਸੁਖਾਲੇ ।
 ਨੇਹੁ ਕਵਲ ਜਲ ਜਾਣੀਐ ਖਿਤਿ ਮੁਹ ਵੇਖਾਲੇ ।
 ਮੋਰ ਬਬੀਹੇ ਬੋਲਦੇ ਵੇਖਿ ਬਦਲ ਕਾਲੇ ।
 ਨਾਰਿ ਭਤਾਰ ਪਿਆਰੁ ਹੈ ਮਾਂ ਪੁਤ ਸਮੁਲੇ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਓਹੁ ਨਿਬਹੈ ਨਾਲੇ ॥ - ੨੨/੪.੧-੬

ਰੂਪੇ ਕਾਮੇ ਚੋਸਤੀ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਜਾਣੀ ।
 ਭੁਖੇ ਸਾਏ ਗੰਢੁ ਹੈ ਓਹੁ ਵਿਰਤੀ ਹਾਣੀ ।
 ਘੁਲਿ ਮਿਲਿ ਮਿਰਲਿ ਲਬਿ ਮਾਲਿ ਇਤੁ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀ ।
 ਉਘੈ ਸਉਤਿ ਪਲੰਘ ਜਿਉ ਸਭਿ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ।
 ਸੁਹਣੇ ਸਭ ਚੰਗ ਮਾਣੀਅਨਿ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵਿਛਾਣੀ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਓਹੁ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥ - ੨੨/੫.੧-੬

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਹੰਸਲਾ ਖਾਇ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ।
 ਕੋਇਲ ਅੰਬ ਪਰੀਤਿ ਹੈ ਮਿਲ ਬੋਲ ਸਰੋਤੀ ।
 ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਵਣਾਸੁਪਤਿ ਹੋਇ ਪਾਸ ਖਲੋਤੀ ।
 ਲੋਹਾ ਪਾਰਸਿ ਭੇਟਿਐ ਹੋਇ ਕੰਚਨ ਜੋਤੀ ।
 ਨਦੀਆ ਨਾਲੇ ਗੰਗ ਮਿਲਿ ਹੋਨਿ ਛੋਤ ਅਛੋਤੀ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਇਹ ਖੋਪ ਸਓਤੀ ॥ - ੨੨/੬.੧-੬

ਸਾਹੁਰੁ ਪੀਹਰੁ ਪਖ ਤ੍ਰੈ ਘਰੁ ਨਾਨੇਹਾਲਾ ।
 ਸਹੁਰਾ ਸਸੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਾਲੀ ਤੇ ਸਾਲਾ ।
 ਮਾ ਪਿਉ ਭੈਣਾ ਭਾਇਰਾ ਪਰਵਾਹੁ ਦੁਹਾਲਾ ।
 ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ ਮਾਸੀਆ ਮਾਮੇ ਜੰਜਾਲਾ ।

ਸੁਇਨਾ ਰੂਪਾ ਸੰਜੀਐ ਹੀਰਾ ਪਰਵਾਲਾ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਏਹੁ ਸਾਕੁ ਸੁਖਾਲਾ ॥ - ੨੨/੨.੧-੨

ਵਣਜੁ ਕਰੈ ਵਾਪਾਰੀਆ ਤਿਤੁ ਲਾਹਾ ਰੋਟਾ ।
ਕਿਰਸਾਣੀ ਕਿਰਸਾਣੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਦੁਬਲਾ ਮੋਟਾ ।
ਚਾਕਰੁ ਲਗੈ ਚਾਕਰੀ ਰਣਿ ਖਾਂਦਾ ਚੋਟਾ ।
ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਸੰਸਾਰੁ ਵਿਚਿ ਵਣ ਖੰਡ ਗੜ ਕੋਟਾ ।
ਅੰਤਿ ਕਾਲਿ ਜਮ ਜਾਲੁ ਪੈ ਪਾਏ ਫਲ ਫੋਟਾ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਹੁਇ ਕਦੇ ਨ ਤੋਟਾ ॥ - ੨੨/੮.੧-੬

ਅਖੀ ਵੇਖਿ ਨ ਰਜੀਆ ਬਹੁ ਚੰਗ ਤਮਾਸੈ ।
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕੰਨਿ ਸੁਣਿ ਰੋਵਣਿ ਤੈ ਹਾਸੈ ।
ਸਾਦੀਂ ਜੀਭ ਨ ਰਜੀਆ ਕਰਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸੈ ।
ਨਕ ਨ ਰਜਾ ਵਾਸੁ ਨੈ ਦੁਰਗੰਧ ਸੁਵਾਸੈ ।
ਰਜਿ ਨ ਕੋਈ ਜੀਵਿਆ ਕੂੜੇ ਭਰਵਾਸੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸਚੀ ਰਹਰਾਸੈ ॥ - ੨੨/੯.੧-੬

ਪ੍ਰਿਗੁ ਸਿਰੁ ਜੇ ਗੁਰ ਨ ਨਿਵੈ ਗੁਰ ਲਗੈ ਨ ਚਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਗੁ ਲੋਇਣਿ ਗੁਰ ਦਰਸ ਵਿਣੁ ਵੇਖੈ ਪਰ ਤਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਗੁ ਸਰਵਣਿ ਉਪਦੇਸ ਵਿਣੁ ਸੁਣਿ ਸੁਰਤਿ ਨ ਧਰਣੀ ।
ਪ੍ਰਿਗੁ ਜਿਹਥਾ ਗੁਰ ਸਬਦ ਵਿਣੁ ਹੋਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਣੀ ।
ਵਿਣੁ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਿਗੁ ਹਥ ਪੈਰ ਹੋਰ ਨਿਰਫਲ ਕਰਣੀ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸੁਖ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣੀ ॥ - ੨੨/੧੦.੧-੬

ਹੋਰਤੁ ਚੰਗਿ ਨ ਰਜੀਐ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਦਿਸੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਸਾਦਿ ਨ ਲਗੀਐ ਹੋਇ ਵਿਸੁ ਲਗੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਰਾਗ ਨ ਰੀਝੀਐ ਸੁਣਿ ਸੁਖ ਨ ਲਹੰਦਾ ।
ਹੋਰੁ ਬੁਰੀ ਕਰਤੂਤਿ ਹੈ ਲਗੈ ਫਲੁ ਮੰਦਾ ।
ਹੋਰਤੁ ਪੰਥਿ ਨ ਚਲੀਐ ਠਗੁ ਚੋਰੁ ਮੁਹੰਦਾ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਸਚੁ ਸਚਿ ਮਿਲੰਦਾ ॥ - ੨੨/੧੧.੧-੬

ਦੂਜੀ ਆਸ ਵਿਣਾਸੁ ਹੈ ਪੂਰੀ ਕਿਉ ਹੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਮੋਹ ਸੁ ਧ੍ਰੋਹ ਸਭੁ ਓਹੁ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਕਰਮੁ ਸੁਭਰਮੁ ਹੈ ਕਰਿ ਅਵਗੁਣ ਰੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਸੰਗੁ ਕੁਢੰਗੁ ਹੈ ਕਿਉ ਭਰਿਆ ਧੋਵੈ ।
ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਕੁਦਾਉ ਹੈ ਹਾਰਿ ਜਨਮੁ ਖਲੋਵੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾ ਪਿਰਹੜੀ ਗੁਣ ਗੁਣੀ ਪਰੋਵੈ ॥ - ੨੨/੧੨.੧-੬

ਅਮਿਓਂ ਦਿਸਟਿ ਕਰਿ ਕਛੁ ਵਾਂਗਿ ਭਵਜਲ ਵਿਚਿ ਰਖੈ ।
ਗਿਆਨ ਅੰਸ ਦੇ ਹੰਸ ਵਾਂਗਿ ਬੁਝਿ ਭਖ ਅਭਖੈ ।
ਸਿਮਰਣ ਕਰਦੇ ਕੁੰਜ ਵਾਂਗਿ ਉਡਿ ਲਖੈ ਅਲਖੈ ।
ਮਾਤਾ ਬਾਲਕ ਹੇਤੁ ਕਰਿ ਓਹੁ ਸਾਉ ਨ ਰਖੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਦਇਆਲੁ ਹੈ ਗੁਰਸਿਖ ਪਰਖੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਲਖ ਮੁਲੀਅਨਿ ਕਖੈ ॥ - ੨੭/੧੩.੧-੬

ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਿ ਪਤੰਗ ਜਿਉ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਅਨਹਦ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਮੀਨੁ ਹੋਇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਵਿਚਿ ਭਵਰੁ ਹੋਇ ਸੁਖ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਵੈ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਨ ਵਿਸਰੈ ਬਾਬੀਹਾ ਪਿਆਵੈ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਦੁਬਿਧਾ ਨਾ ਸੁਖਾਵੈ ॥ - ੨੭/੧੪.੧-੬

ਦਾਤਾ ਓਹੁ ਨ ਮੰਗੀਐ ਫਿਰਿ ਮੰਗਣਿ ਜਾਈਐ ।
ਹੋਛਾ ਸਾਹੁ ਨ ਕੀਚਈ ਫਿਰਿ ਪਛੋਤਾਈਐ ।
ਸਾਹਿਬੁ ਓਹੁ ਨ ਸੇਵੀਐ ਜਮ ਭੰਡੁ ਸਹਾਈਐ ।
ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਨ ਕਟਈ ਓਹੁ ਵੈਦੁ ਨ ਲਾਈਐ ।
ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਕਿਉ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈਐ ॥ - ੨੭/੧੫.੧-੬

ਮਾਲੁ ਮੁਲਕੁ ਚਤੁਰੰਗ ਦਲ ਦੁਨੀਆ ਪਤਿਸਾਹੀ ।
ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧਿ ਬਹੁ ਕਰਮਾਤਿ ਸਭ ਖਲਕ ਉਮਾਹੀ ।
ਚਿਹੁ ਜੀਵਣੁ ਬਹੁ ਹੰਢਣਾ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਉਗਾਹੀ ।
ਹੋਰਸੁ ਕਿਸੈ ਨ ਜਾਣਈ ਚਿਤਿ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ।
ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਨ ਲਹੈ ਦੁਬਿਧਾ ਬਦਰਾਹੀ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਪਰਵਾਣੁ ਸੁ ਘਾਹੀ ॥ - ੨੭/੧੬.੧-੬

ਵਿਣੁ ਗੁਰੁ ਹੋਰੁ ਧਿਆਨੁ ਹੈ ਸਭ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ।
ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨੁ ਹੈ ਫਿਕਾ ਆਲਾਉ ।
ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਚਰਣਾਂ ਪੂਜਣਾ ਸਭ ਕੂੜਾ ਸੁਆਉ ।
ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਬਚਨੁ ਜੁ ਮੰਨਣਾ ਊਰਾ ਪਰਥਾਉ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਣੁ ਸੰਗੁ ਹੈ ਸਭੁ ਕਚਾ ਚਾਉ ।
ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਜਿਣਿ ਜਾਣਨਿ ਦਾਉ ॥ - ੨੭/੧੭.੧-੬

ਲਖ ਸਿਆਣਪ ਸੁਰਤਿ ਲਖ ਲਖ ਗੁਣ ਚਤੁਰਾਈ ।
 ਲਖ ਮਤਿ ਬੁਧਿ ਸੁਧਿ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਲਖ ਪਤਿ ਵਡਿਆਈ ।
 ਲਖ ਜਪ ਤਪ ਲਖ ਸੰਜਮਾਂ ਲਖ ਤੀਰਥ ਨੁਾਈ ।
 ਕਰਮ ਧਰਮ ਲਖ ਜੋਗ ਭੋਗ ਲਖ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਈ ।
 ਆਪੁ ਗਣਾਇ ਵਿਗੁਚਣਾ ਓਹੁ ਬਾਇ ਨ ਪਾਈ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਵਾਈ ॥ - ੨੭/੧੮.੧-੬

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਛਡਿ ਮਣੀ ਮਨੂਰੀ ।
 ਪਾਣੀ ਪਖਾ ਪੀਹਣਾ ਨਿਤ ਕਰੈ ਮਜੂਰੀ ।
 ਕੁਪੜ ਝਾੜਿ ਵਿਛਾਇੰਦਾ ਦੁਲਿ ਝੋਕਿ ਨ ਝੂਰੀ ।
 ਮੁਰਦੇ ਵਾਂਗਿ ਮੁਰੀਦੁ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ ।
 ਚੰਦਨੁ ਹੋਵੈ ਸਿੰਮਲਹੁ ਫਲੁ ਵਾਸੁ ਹਜੂਰੀ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਤਿ ਪੂਰੀ ॥ - ੨੭/੧੯.੧-੬

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲੁ ਘਣਾ ਕਿਨਿ ਕੀਮਤਿ ਹੋਈ ।
 ਰੰਗੁ ਸੁਰੰਗੁ ਅਚਰਜੁ ਹੈ ਵੇਖਾਲੇ ਸੋਈ ।
 ਸਾਦੁ ਵਡਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੈ ਰਸੁ ਗੁੰਗੇ ਗੋਈ ।
 ਉਤਭੁਜ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਕਰਿ ਚਲਤੁ ਸਮੋਈ ।
 ਤੋਲੁ ਅਤੋਲੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ਜਰੈ ਅਜਰੁ ਕੋਈ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਜਾਣੈ ਜਾਣੋਈ ॥ - ੨੭/੨੦.੧-੬

ਚੰਨਣੁ ਹੋਵੈ ਚੰਨਣਹੁ ਕੇ ਚਲਿਤੁ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਦੀਵਾ ਬਲਦਾ ਦੀਵਿਅਹੁੰ ਸਮਸਰਿ ਪਰਵਾਣੈ ।
 ਪਾਣੀ ਚਲਦਾ ਪਾਣੀਐ ਤਿਸੁ ਕੇ ਨ ਸਿਵਾਣੈ ।
 ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਹੋਵੈ ਕੀੜਿਅਹੁ ਕਿਵ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਸਪੁ ਛੁਡੰਦਾ ਕੁੰਜ ਨੇ ਕਰਿ ਚੋਜ ਵਿਛਾਣੈ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਹੈਰਾਣੁ ਹੈਰਾਣੈ ॥ - ੨੭/੨੧.੧-੬

ਫੁਲੀ ਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਕਿਤੁ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਣੀ ।
 ਫੁਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਜਿਉ ਸਾਦੁ ਬਹੁ ਸਿੱਜੇ ਇਕ ਪਾਣੀ ।
 ਘਿਉ ਦੁਧੁ ਵਿਚਿ ਵਖਾਣੀਐ ਕੇ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਬੈਸੰਤਰੁ ਕਠ ਵਿਚਿ ਓਹੁ ਅਲਖ ਵਿਛਾਣੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਜਮਿ ਨਿਕਲੈ ਪਰਗਟੁ ਪਰਵਾਣੀ ।
 ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਪਿਰਹੜੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ॥ - ੨੭/੨੨.੧-੬

ਪੀਰ ਮੁਰੀਦਾਂ ਗਾਖਤੀ ਇਕਸ ਅੰਗਿ ਨ ਅੰਗਣਿ ਅੰਗੀ । - ੨੮/੨.੬

ਪੂਜਾ-ਧਾਨ

ਵੇਖੋ : 'ਝਾਕ, ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਾਨ ਦੀ'

ਪੂਤਨਾ/ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ

ਆਈ ਪਾਪਣਿ ਪੂਤਨਾ ਦੁਹੀ ਬਣੀ ਵਿਹੁ ਲਾਇ ਵਹੇਲੀ ।
ਆਇ ਬੈਠੀ ਪਰਵਾਰ ਵਿਚਿ ਨੇਹੁ ਲਾਇ ਨਵਹਾਣਿ ਨਵੇਲੀ ।
ਰੁਛੜਿ ਲਏ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਇ ਕਰਿ ਚੇਟਕੁ ਚਤੁਰੰਗ ਮਹੇਲੀ ।
ਮੋਹਣੁ ਮੰਮੇ ਪਾਇਓਨੁ ਬਾਹਰਿ ਆਈ ਗਰਬ ਗਹੇਲੀ ।
ਦੇਹ ਵਧਾਇ ਉਚਾਇਅਨੁ ਤਿਹ ਚਰਿਆਰਿ ਨਾਰਿ ਅਠਿਖੇਲੀ ।
ਤਿਹੁ ਲੋਆਂ ਦਾ ਭਾਰੁ ਦੇ ਚੰਬੜਿਆ ਗਲਿ ਹੋਇ ਦੁਹੇਲੀ ।
ਖਾਇ ਪਛਾੜ ਪਗੜ ਵਾਂਗਿ ਜਾਇ ਪਈ ਉਜਾੜਿ ਧਕੇਲੀ ।
ਕੀਤੀ ਮਾਊ ਤੁਲਿ ਸਹੇਲੀ ॥ - ੧੦/੨੨.੧-੮

ਪੂਰਨਤਾ

ਪੂਰਨ ਪਰਮਜੋਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਗੁਪ
ਪੂਰਨ ਗਿਆਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿਨਾਮ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਜੁਗਤਿ ਸਤਿ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ
ਪੂਰਨ ਸੇਵ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਬਿਸ੍ਵਾਮ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਪੂਜਾ ਪਦਾਰਥਿੰਦ ਮਧਕਰ ਮਨ
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪੂਰਨ ਹੁਇ ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਨਿਧਿ
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਬਿਸਮ ਸਥਲ ਧਾਮ ਹੈ ॥੧੩੯॥

ਪ੍ਰਹਲਾਦ

ਘਰਿ ਹਰਣਾਖਸ ਦੈਤ ਦੇ ਕਲਰਿ ਕਵਲੁ ਭਗਤੁ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ।
ਪੜ੍ਹਨੁ ਪਠਾਇਆ ਚਾਟਸਾਲ ਪਾਧੇ ਚਿਤਿ ਹੋਆ ਅਹਿਲਾਦੁ ।
ਸਿਮਰੈ ਮਨ ਵਿਚਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗਾਵੈ ਸਬਦੁ ਅਨਾਹਦੁ ਨਾਦੁ ।
ਭਗਤਿ ਕਰਨਿ ਸਭ ਚਾਟੈ ਪਾਧੇ ਹੋਇ ਰਹੇ ਵਿਸਮਾਦੁ ।
ਰਾਜੇ ਪਾਸਿ ਰੁਆਇਆ ਦੇਖੀ ਦੈਤਿ ਵਧਾਇਆ ਵਾਦੁ ।
ਜਲ ਅਗਨੀ ਵਿਚਿ ਘਤਿਆ ਜਲੈ ਨ ਡੁਬੈ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ।
ਕਤਿ ਖੜਗੁ ਸਦਿ ਪੁਛਿਆ ਕਉਣੁ ਸੁ ਤੇਰਾ ਹੈ ਉਸਤਾਦੁ ।
ਥੰਮ੍ਹ ਪਾਤਿ ਪਰਗਟਿਆ ਨਰਸਿੰਘ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਨਾਦਿ ।
ਬੋਮਖ ਪਕੜਿ ਪਛਾੜਿਅਨੁ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ।
ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਕਰਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾਦਿ ॥ - ੧੦/੨.੧-੧੦

ਪ੍ਰੇਮ

ਦੀਪਕ ਹੇਤੁ ਪਤੰਗ ਦਾ ਜਲ ਮੀਨ ਤਰੰਦਾ ।
ਮਿਰਗੁ ਨਾਦ ਵਿਸਮਾਦੁ ਹੈ ਭਵਰ ਕਵਲਿ ਵਸੰਦਾ ।
ਚੰਦ ਚਕੋਰ ਪਰੀਤਿ ਹੈ ਦੇਖਿ ਪਿਆਨੁ ਧਰੰਦਾ ।
ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਹੇਤੁ ਹੈ ਸੰਜੋਗੁ ਬਣੰਦਾ ।
ਨਾਹਿ ਭਤਾਰ ਪਿਆਰੁ ਹੈ ਮਾਂ ਪੁਤੁ ਮਿਲੰਦਾ । - ੨/੧੭.੧-੫

ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਸਮਸਰਿ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਕੋਊ ਰੰਗ
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਅਨਰਸ ਸਮਾਨਿ ਕੈ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਗੰਧ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਆਨ ਕੋਊਐ ਸੁਗੰਧ
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਪੁਜਿਸਿ ਪ੍ਰਭੁਤਾ ਨ ਆਨ ਕੈ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਲੁ ਤੁਲਿ ਨ ਪੁਜਿਸਿ ਨਹੀ ਬੋਲ ਕਤੁਲਾਧਾਰ
ਸੋਲ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਿਸਿ ਨ ਸਰਬ ਨਿਧਾਨ ਕੈ ।
ਏਕ ਬੋਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ ਪੁਜਿਸਿ ਨਹੀ ਬੋਲ ਕੋਊਐ
ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਅਸ ਬਕਤ ਕੋਟਾਨਿ ਕੈ ੧੭੦॥

ਜੈਸੇ ਦਰਪਨ ਬਿਖੈ ਬਦਨੁ ਬਿਲੋਕੀਅਤ
ਐਸੇ ਸਰਗੁਨ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਗੁਰ ਪਿਆਨ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਜੰਤ੍ਰੁ ਦੁਨਿ ਬਿਖੈ ਬਾਜਤ ਬਜੰਤ੍ਰੀ ਕੈ ਮਨੁ
ਤੈਸੇ ਘਟ ਘਟ ਗੁਰ ਸਬਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਜਤ੍ਰ ਕਤ੍ਰ ਸੇ ਇਕਤ੍ਰ ਭਏ
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਮ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਅਨਹਦਧੁਨਿ
ਸਹਜ ਸਮਾਪਿ ਨਿਰਾਲੰਬ ਨਿਰਬਾਨ ਹੈ ॥੨੬੮॥

ਪ੍ਰੇਮਨੀ

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਲੈ ਪੀਆਵੈ
ਸੋਈ ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਕਹਾਵੈ ਰਸਕ ਰਸੀਲੀ ਹੈ ॥੨੦੯.੪॥

ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ/ਪਿਰਮ ਰਸ

ਵੇਖੋ : 'ਪਿਰਮ ਰਸ/ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ'

ਫੋਕਟ ਕਰਮ (ਨਿਖੇਧੀ)

ਸਿਰੁ ਕਲਵਤੁ ਲੈ ਲਖ ਵਾਰ ਹੋਮੇ ਕਟਿ ਕਟਿ ਤਿਲੁ ਤਿਲੁ ਦੇਹੀ ।
ਗਲੈ ਹਿਮਾਚਲ ਲਖ ਵਾਰਿ ਕਰੈ ਉਰਧ ਤਪ ਜੁਗਤਿ ਸਨੇਹੀ ।

ਜਲ ਤਪੁ ਸਾਧੇ ਅਗਨਿ ਤਪੁ ਪ੍ਰਾਨਰ ਤਪੁ ਕਰਿ ਹੋਇ ਵਿਦੇਹੀ ।
 ਵਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਘਣੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਅਸਥਾਨ ਭਵੇਹੀ ।
 ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਸਿਧਾਸਣ ਸਿੰਘਾਸਣ ਬੇ ਏਹੀ ।
 ਨਿਵਲੀ ਕਰਮ ਭੁਇਅੰਗਮਾਂ ਪੂਰਕ ਕੁੰਭਕ ਰੋਚ ਕਰੇਹੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਸਚਨਿ ਸਭੇਹੀ ॥ - ੪੦/੧੭.੧-੭

ਬਚਨ (ਮਿਠੇ/ ਕੌੜੇ : ਤੁਲਨਾ)

ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਸਮਸਰਿ ਨ ਪੁਜਸ ਮਧ
 ਕਰਕ ਸਬਦਿ ਸਚਿ ਬਿਖ ਨ ਬਿਖਮ ਹੈ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਸੀਤਲਤਾ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ
 ਕਰਕ ਸਬਦ ਸਤਪਤ ਕਟ ਕਮ ਹੈ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਅਉ ਸੰਤੋਖ ਸਾਂਤਿ
 ਕਰਕ ਸਬਦ ਅਸੰਤੋਖ ਦੋਖ ਸ੍ਰਮ ਹੈ ।
 ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਲਗਿ ਅਗਮ ਸੁਗਮ ਹੋਇ
 ਕਰਕ ਸਬਦ ਲਗਿ ਸੁਗਮ ਅਗਮ ਹੈ ॥੨੫੬

ਬਨਤਾ

ਜੋਈ ਪ੍ਰਿਅ ਭਾਵੈ ਤਾਹਿ ਬਾਨਕ ਬਧੂ ਬਨਾਵੈ
 ਜੋਈ ਬਨਤਾ ਕਹਾਵੈ ਰੰਗ ਮੈ ਰੰਗੀਲੀ ਹੈ ॥੨੦੯.੨॥

ਬਲਿ, ਰਾਜਾ

ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਘਰਿ ਆਪਣੈ ਅੰਦਰਿ ਬੈਠਾ ਜਗਿ ਕਰਾਵੈ ।
 ਬਾਵਨ ਰੂਪੀ ਆਇਆ ਚਾਰਿ ਵੇਦ ਮੁਖਿ ਪਾਠ ਸੁਣਾਵੈ ।
 ਰਾਜੇ ਅੰਦਰਿ ਸਦਿਆ ਮੰਗੁ ਸੁਆਮੀ ਜੋ ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ।
 ਅਛਲ ਛਲਣਿ ਤੁਧੁ ਆਇਆ ਸੁਕ੍ ਪੁਰੋਹਿਤੁ ਕਹਿ ਸਮਝਾਵੈ ।
 ਕਰੈ ਅਢਾਈ ਧਰਤਿ ਮੰਗਿ ਪਿਛਹੁ ਦੇ ਤ੍ਰਿਹੁ ਲੋਅ ਨ ਮਾਵੈ ।
 ਦੁਇ ਕਰਵਾਂ ਕਰਿ ਤਿੰਨ ਲੋਅ ਬਲਿ ਰਾਜਾ ਲੈ ਮਗਰੁ ਮਿਣਾਵੈ ।
 ਬਲਿ ਛਲਿ ਆਪੁ ਛਲਾਇਅਨੁ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਮਿਲੈ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ।
 ਦਿਤਾ ਰਾਜੁ ਪਤਾਲ ਦਾ ਹੋਇ ਅਧੀਨੁ ਭਗਤਿ ਜਸੁ ਗਾਵੈ ।
 ਹੋਇ ਦਰਵਾਨ ਮਹਾਂ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ - ੧੦/੩.੧-੯

ਬਾਣੀ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਬਾਣੀ'

ਬਾਲਕ ਬੁਧਿ/ਅਵਸਥਾ

ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ ਅਚੇਤ ਇਵ ਅਖੀਂ ਹੋਂਦੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਆ ।
ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਜਾਣਦਾ ਡਾਇਣੁ ਮਾਉ ਸੁਭਾਉ ਸਮੇਆ ।
ਬੋਲਾ ਕੰਨੀਂ ਹੋਂਦੀ ਜਸੁ ਅਪਜਸੁ ਮੇਹੁ ਧੋਹੁ ਨ ਸੋਆ ।
ਗੁੰਗਾ ਜੀਭੈ ਹੁੰਦੀਐ ਦੁਧੁ ਵਿਚਿ ਵਿਸੁ ਘੋਲਿ ਮੁਹਿ ਚੋਆ ।
ਵਿਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਸਰ ਪੀਐ ਮਰਨ ਜੀਵਨ ਆਸ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਢੋਆ ।
ਸਰਪੁ ਅਗਨਿ ਵਲਿ ਹਥੁ ਪਾਇ ਕਰੈ ਮਨੋਰਥ ਪਕੜਿ ਖਲੋਆ ।
ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਟਿਬਾ ਟੋਆ ॥ - ੩੭/੮.੧-੭

ਲੂਲਾ ਪੈਰੀ ਹੋਂਦੀ ਟੰਗਾਂ ਮਾਰਿ ਨ ਉਠਿ ਖਲੋਆ ।
ਹਥੋਂ ਹਥੁ ਨਚਾਈਐ ਆਸਾ ਝੰਧੀ ਹਾਰੁ ਪਰੋਆ ।
ਉਦਮ ਉਕਤਿ ਨ ਆਵਈ ਦੇਹਿ ਬਿਦੇਹਿ ਨ ਨਵਾਂ ਨਿਰੋਆ ।
ਹਗਣ ਮੁਤਣ ਛਡਣਾ ਰੋਗੁ ਸੋਗੁ ਵਿਚਿ ਦੁਖੀਆ ਹੋਆ ।
ਘੁਟੀ ਪੀਐ ਨ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਸਪਹੁ ਰਖਿਆੜਾ ਅਣਖੋਆ ।
ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣੁ ਨ ਵਿਚਾਰਦਾ ਨ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਕਾਰੁ ਅਲੋਆ ।
ਸਮਸਰਿ ਤਿਸੁ ਹਥੀਆਰੁ ਸੰਜੋਆ ॥ - ੩੭/੯.੧-੭

ਬਾਲਮੀਕ

ਵਾਟੈ ਮਾਣਸ ਮਾਰਦਾ ਬੈਠਾ ਬਾਲਮੀਕ ਵਟਵਾੜਾ ।
ਪੂਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟਿਆ ਮਨ ਵਿਚਿ ਹੋਆ ਖਿੱਜੇ ਤਾੜਾ ।
ਮਾਰਨ ਨੋ ਲੰਚੇ ਘਣਾ ਕਢਿ ਨ ਹੰਘੇ ਹਥੁ ਉਘਾੜਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਮਨੁਆ ਰਾਖਿਆ ਹੋਇ ਨ ਆਵੈ ਉਛੇਹਾੜਾ ।
ਅਉਗੁਣੁ ਸਭ ਪਰਗਾਸਿਅਨੁ ਰੋਜਗਾਰੁ ਹੈ ਏਹੁ ਅਸਾੜਾ ।
ਘਰ ਵਿਚਿ ਪੁਛਣ ਘਲਿਆ ਅੰਤਿਕਾਲੁ ਹੈ ਕੋਇ ਅਸਾੜਾ ।
ਕੋੜਮੜਾ ਚਉਖੰਨੀਐ ਕੋਇ ਨ ਬੋਲੀ ਕਰਦੇ ਝਾੜਾ ।
ਸਚੁ ਦ੍ਰਿੜਾਇ ਉਧਾਰਿਅਨੁ ਟਪਿ ਨਿਕਥਾ ਉਪਰ ਵਾੜਾ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਲੰਘੇ ਪਾਪ ਪਹਾੜਾ ॥ - ੧੦/੧੯.੧-੯

ਬਾਵਰਾ

ਅਉਰ ਕਹੇ ਅਉਰ ਕਛੁ ਹਿਰਦੈ ਮੈ ਆਨੀਐ ।
ਸੁਰਤਿ ਬਿਹੁਨ ਜੈਸੇ ਬਾਵਰੇ ਬਖਾਨੀਅਤ ॥੨੬੩.੨॥

ਜੈਸੇ ਕਨੀ ਕੰਚਨ ਸੁਮੇਰ ਸਨਮੁਖ ਰਾਖਿ
ਮਨ ਮੈ ਗਰਬੁ ਕਰੈ ਬਾਵਰੇ ਕਹਾਵੈ ਜੀ ॥੫੧੦.੩॥

ਜੈਸੇ ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਅਉ ਧਾਨ ਪਾਨ ਬੇਚਨ ਕਉ
ਪੂਰਬਿ ਦਿਸਾ ਲੈ ਜਾਇ ਕੈਸੇ ਬਨਿ ਆਵੈ ਜੀ ।
ਪਛਮ ਦਿਸਾ ਦਾਖ ਦਾਰਮ ਲੈ ਜਾਇ ਜੈਸੇ
ਮ੍ਰਿਗ ਮਦ ਕੇਸੁਰ ਲੈ ਉਤਰਹਿ ਧਾਵੈ ਜੀ ।
ਦਖਨ ਦਿਸਾ ਲੈ ਜਾਇ ਲਾਇਚੀ ਲਵੰਗ ਲਾਇ
ਬਾਇ ਆਸਾ ਉਦਮ ਹੈ ਬਿੜਤੈ ਨ ਪਾਵੈ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਗੁਨ ਨਿਧਿ ਗੁਰ ਸਾਗਰ ਕੈ ਬਿਦਿਮਾਨ
ਗਿਆਨ ਗੁਨ ਪ੍ਰਗਟਿ ਕੈ ਬਾਵਰੇ ਕਹਾਵੈ ਜੀ ॥੫੧੧॥

ਬਿਸਨ

ਵੇਖੋ : 'ਵਿਸ਼ਨੂੰ'

ਬਿਦਰ

ਆਇਆ ਸੁਣਿਆ ਬਿਦਰ ਦੇ ਬੋਲੈ ਦੁਰਜੋਧਨੁ ਹੋਇ ਰੁਖਾ ।
ਘਰਿ ਅਸਾਡੇ ਛਡਿ ਕੈ ਗੋਲੇ ਦੇ ਘਰਿ ਜਾਹਿ ਕਿ ਸੁਖਾ ।
ਭੀਖਮੁ ਦੁੱਖਾ ਕਰਣ ਤਜਿ ਸਭਾ ਸੀਗਾਰ ਵਡੇ ਮਾਨੁਖਾ ।
ਝੁੰਗੀ ਜਾਇ ਵਲਾਇਓਨੁ ਸਭਨਾ ਦੇ ਜੀਅ ਅੰਦਰਿ ਧੁਖਾ ।
ਹਸਿ ਬੋਲੈ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਸੁਣਿਹੋ ਰਾਜਾ ਹੋਇ ਸਨਮੁਖਾ ।
ਤੇਰੇ ਭਾਉ ਨ ਦਿਸਈ ਮੇਰੇ ਨਾਹੀ ਅਪਦਾ ਦੁਖਾ ।
ਭਾਉ ਜਿਵੇਹਾ ਬਿਦਰ ਦੇ ਹੋਰੀ ਦੇ ਚਿਤਿ ਚਾਉ ਨ ਚੁਖਾ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਦਾ ਭੁਖਾ ॥ - ੧੦/੨.੧-੮

ਬਿਬੇਕੀ

ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤੈ ਜੰਤੈ ਜੈਸੇ ਬੈਦ ਉਪਚਾਰੁ ਕਰੈ
ਬ੍ਰਿਥਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤੁ ਸੁਨਿ ਹਰੈ ਦੁਖ ਰੋਗ ਕਉ ।
ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਹਿਤ ਚਿਤ ਕੈ ਮਿਲਤ ਸੁਤੈ
ਖਾਨ ਪਾਨ ਪੋਖਿ ਤੋਖਿ ਹਰਤ ਹੈ ਸੋਗ ਕਉ ।
ਬਿਰਹਨੀ ਬਨਿਤਾ ਕਉ ਜੈਸੇ ਭਰਤਾਰੁ ਮਿਲੈ
ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਕੈ ਹਰਤ ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਕਉ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤ
ਮਿਲਤ ਸਲਿਲ ਗਤਿ ਸਹਜ ਸੰਜੋਗ ਕਉ ॥੧੧੩॥

ਬ੍ਰਿਥਾਵੰਤੈ ਬੈਦ ਰੂਪ ਜਾਚਿਕ ਦਾਤਾਰ ਗਤਿ
ਗਾਹਕੇ ਬਿਆਪਾਰੀ ਹੋਇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪੁਤ ਕਉ ।
ਨਾਰ ਭਿਰਤਾਰ ਬਿਧਿ ਮਿਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰਤਾਈ ਰੂਪ
ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਸਖਾ ਭਾਇ ਚਾਇ ਸੁਤ ਕਉ ।

ਲੋਗਨ ਮੈ ਲੋਗਾਚਾਰ ਬੇਦ ਕੇ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ
ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਏਕੰਕਾਰ ਅਵਧੂਤ ਅਵਧੂਤ ਕਉ ।
ਬਿਰਲੇ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੋਤਿ
ਮਿਲਤ ਸਲਿਲ ਗਤਿ ਰੰਗ ਸ੍ਵਯੰਗ ਭੂਤ ਕਉ ॥੧੧੪॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ
ਪੂਰਨ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ।
ਜੈਸੇ ਜਲ ਆਪਾ ਖੇਇ ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲੈ
ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਿਬੇਕੀ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੈ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਜੈਸੇ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ
ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਸਨਾ ਅਵੇਸ ਹੈ ।
ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਓਤਿਪੋਤਿ
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਆਇ ਕਉ ਅਦੇਸ ਹੈ ॥੧੧੫॥

ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਧਾਰਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਭਾਵ ਗਤਿ
ਗੁਰ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਾਨੀ ਹੈ ।
ਸਾਧੁਸੰਗਿ ਪਦਵੀ ਭਗਤਿ ਅਉ ਬਿਬੇਕੀ ਜਨ
ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ।
ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਸੰਗ ਚੋਰ ਜਾਰ ਅਉ ਚੁਆਰੀ
ਠਗ ਬਟਵਾਰਾ ਮਤਵਾਰਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ।
ਅਪੁਨੇ ਅਪੁਨੇ ਰੰਗ ਸੰਗ ਸੁਖੁ ਮਾਨੇ ਬਿਸੁ
ਗੁਰਮਤਿ ਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਹਿਚਾਨੀ ਹੈ ॥੧੧੬॥

ਜੈਸੇ ਕਰਪੂਰ ਲੋਨ ਏਕਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਤ ।
ਕੇਸਰ ਕਸ਼ੁੰਤ ਸਮਸਰ ਅਰੁਨਾਈ ਕੈ ।
ਰੂਪੇ ਕਾਸੀ ਦੇਨੋ ਜੈਸੇ ਉਜਲ ਬਰਨ ਹੋਤ
ਕਾਜਰ ਔ ਚੋਆ ਹੈ ਸਮਾਨ ਸਮਾਮਤਾਈ ਕੈ ।
ਇੰਦ੍ਰਾਇਨ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਪੀਤ ਸਮ
ਹੀਰਾ ਔ ਫਟਕ ਸਮਰੂਪ ਹੈ ਦਿਖਾਈ ਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਖਲ ਦਿਸ ਮੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ ਸਮ ਦੇਹ
ਬੂਝਤ ਬਿਬੇਕੀ ਜਲ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਈ ਕੈ ॥੧੧੭॥

ਰਾਗ ਜਾਤ ਰਾਗੀ ਜਾਨੈ, ਬੇਰਾਗੈ ਬੇਰਾਗੀ ਜਾਨੈ
ਤਿਆਗਹਿ ਤਿਆਗੀ ਜਾਨੈ, ਦੀਨ ਦਇਆ ਦਾਨ ਹੈ ।
ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਜੋਗੀ ਜਾਨੈ, ਭੋਗਰਸ ਭੋਗੀ ਜਾਨੈ
ਰੋਗ ਦੇਖ ਰੋਗੀ ਜਾਨੈ ਪ੍ਰਗਟ ਬਖਾਨ ਹੈ ।
ਫੂਲ ਰਾਖ ਮਾਲੀ ਜਾਨੈ, ਪਾਨਹਿ ਤੰਬੋਲੀ ਜਾਨੈ
ਸਕਲ ਸੁਗੰਧਿਗਤਿ ਗਾਧੀ ਜਾਨਉ ਜਾਨ ਹੈ ।
ਚਤਨੈ ਜਉਹਾਰੀ ਜਾਨੈ, ਬਿਹਾਰੈ ਬਿਉਹਾਰੀ ਜਾਨੈ
ਆਤਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੇਉ ਬਿਬੇਕੀ ਪਹਿਚਾਨ ਹੈ ॥੧੧੮॥

ਬਿਰਹੋ

ਯਾਹੀ ਮਸਤਕ ਪੇਖ ਰੀਝਤ ਕੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥ
ਹਾਥ ਆਪਨੇ ਬਨਾਇ ਤਿਲਕ ਦਿਖਾਵਤੇ ।
ਯਾਹੀ ਮਸਤਕ ਧਾਰਿ ਹਸਤ ਕਮਲ ਪ੍ਰਿਯ
ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਿ ਕਥਿ ਕਹਿ ਮਾਨਨ ਮਨਾਵਤੇ ।
ਯਾਹੀ ਮਸਤਕ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ ਕਰਿ ਭਾਗਤੀ ਹੀ
ਧਾਇ ਧਾਇ ਹੇਤ ਕਰਿ ਉਰਹਿ ਲਗਾਵਤੇ ।
ਸੋਈ ਮਸਤਕ ਧੁਨਿ ਧੁਨਿ ਪੁਨ ਰੋਇ ਉਠੈ
ਸੁਪਨੇ ਹੂ ਨਾਥ ਨਾਹਿ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵਤੇ ॥੫੭੬॥

ਇਕ ਟਕ ਧਯਾਨ ਹੁਤੇ ਚੰਦ੍ਰਮੇ ਚਕੋਰ ਗਤਿ
ਪਲ ਨ ਲਗਤ ਸੁਪਨੇ ਰੂ ਨ ਦਿਖਾਈਐ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਧੁਨਿ ਸੁਨਤਿ ਹੀ ਬਿਦਯਮਾਨ
ਤਾ ਮੁਖ ਸੰਦੇਸੇ ਪਥਕਨ ਪੇ ਨ ਪਾਈਐ ।
ਸਿਹਜਾ ਸਮੇ ਨ ਉਰ ਅੰਤਰ ਸਮਾਤੇ ਹਾਰ
ਅਨਿਕ ਪਹਾਰ ਓਟ ਭਏ, ਕੇਸੇ ਜਾਈਐ ।
ਸਹਜ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਰਸ ਪਰਤਾਪ ਹੁਤੇ
ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਸੋਗ ਰੋਗ ਬਿਲਲਾਈਐ ॥੬੭੦॥

ਬਿਰਦ (ਸੋਭਾਵਾਲੀ)

ਨੈਹਰ ਕੁਟੰਬ ਤਜਿ ਬਿਆਹੇ ਸਸੁਰਹਿ ਜਾਇ
ਗੁਨਨੁ ਕੈ ਕੁਲਾਬਧੁ ਬਿਰਦ ਕਹਾਵਈ । ੧੧੯.੧

ਕਵਨ ਭਕਤਿ ਕਰਿ ਭਕਤਵਛਲ ਭਏ
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਭਏ ਕੌਨ ਪਤਿਤਾਈ ।
ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਭਏ ਸੁ ਕੌਨ ਦੀਨਤਾ ਕੈ
ਗਰਬ ਪ੍ਰਹਾਰੀ ਭਏ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ਕੈ ।
ਕਵਨ ਸੇਵਾ ਕੈ ਨਾਥ ਸੇਵਕ ਸਹਾਈ ਭਏ
ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰਣ ਹੈ ਕੌਨ ਅਸੁਰਾਈ ਕੈ ।
ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਅਘ ਦੀਨਤਾ ਗਰਬ ਸੇਵਾ
ਜਾਨੈ ਨ ਬਿਰਦ ਮਿਲੈ ਕਵਨ ਕਨਾਈ ਕੈ ॥੬੦੧॥

ਬੁਧਮਤਿ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਬੁਰਾ ਤੇ ਭਲਾ (ਤੁਲਨਾ)

ਕਾਉ ਨ ਭਾਵੈ ਬੋਲਿਆ ਕੋਇਲ ਬੋਲੀ ਸਭਨਾਂ ਭਾਣੀ ।
ਬੁਰਬੋਲਾ ਨ ਸੁਖਾਵਈ ਮਿਠ ਬੋਲਾ ਜਗਿ ਮਿਤੁ ਵਿਡਾਣੀ । - ੩੧/੧.੪-੫

ਵੇਰੀ ਦੇਖਨਿ ਵੈਰ ਭਾਇ ਮਿਤੁ ਭਾਇ ਕਰਿ ਦੇਖਨਿ ਇਠਾ । - ੩੧/੫.੫

ਨਿੰਦਾ ਹੋਵੈ ਬੁਰੇ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਭਲੇ ਧੰਨੁ ਧੰਨਾ । - ੩੧/੧੧.੫

ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਜਸੁ ਅਪਜਸੁ ਹੋਆ ॥ - ੩੧/੧੨.੭

ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਦੁਇ ਸੰਗ ਸੁਭਾਏ ॥ - ੩੧/੧੪.੭

ਬੇਣੀ, ਭਗਤ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੇਣੀ ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਜਾਇ ਇਕਾਂਤੁ ਬਹੈ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ।
ਕਰਮ ਕਰੈ ਅਧਿਆਤਮੀ ਹੋਰਸੁ ਕਿਸੈ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਵੈ ।
ਘਰਿ ਆਇਆ ਜਾ ਪੁਛੀਐ ਰਾਜ ਦੁਆਰਿ ਗਇਆ ਆਲਾਵੈ ।
ਘਰਿ ਸਭ ਵਸੁ ਮੰਗੀਅਨਿ ਵਲੁ ਛਲੁ ਕਰਿ ਕੈ ਝਤ ਲੰਘਾਵੈ ।
ਵਡਾ ਸਾਂਗੁ ਵਰਤਦਾ ਓਹ ਇਕ ਮਨਿ ਪਰਮੇਸਰੁ ਧਿਆਵੈ ।
ਪੈਜ ਸਵਾਰੈ ਭਗਤ ਦੀ ਰਾਜਾ ਹੋਇ ਕੈ ਘਰਿ ਚਲਿ ਆਵੈ ।
ਦੇਇ ਦਿਲਾਸਾ ਤੁਸਿ ਕੈ ਅਣਗਣਤੀ ਖਬਰੀ ਪਹੁੰਚਾਵੈ ।
ਓਬਹੁ ਆਇਆ ਭਗਤਿ ਪਾਸਿ ਹੋਇ ਦਇਆਲੁ ਹੇਤੁ ਉਪਜਾਵੈ ।
ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਜੈਕਾਰੁ ਕਰਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੪.੧-੯

ਬੇਮੁਖ

ਆਪਿ ਨ ਵੰਞੇ ਸਾਹੁਰੇ ਸਿਖ ਲੋਕ ਸੁਣਾਵੈ ।
ਕੰਤ ਨ ਪੁਛੈ ਵਾਤਤੀ ਸੁਹਾਗੁ ਗਣਾਵੈ ।
ਚੂਹਾ ਖੜ ਨ ਮਾਵਈ ਲਕਿ ਛਸੁ ਵਲਾਵੈ ।
ਮੰਤੁ ਨ ਹੋਇ ਅਠੂਹਿਆਂ ਹਥੁ ਸਪੀਂ ਪਾਵੈ ।
ਸਬੁ ਸੰਨ੍ਹੇ ਆਗਾਸ ਨੋ ਫਿਰਿ ਮਥੈ ਆਵੈ ।
ਦੁਹੀ ਸਰਾਈਂ ਜਰਦ ਰੂ ਬੇਮੁਖ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥ - ੩੪/੩.੧-੬

ਰਤਨ ਮਣੀ ਗਲਿ ਬਾਂਦਰੈ ਕਿਹੁ ਕੀਮ ਨ ਜਾਣੈ ।
ਕੜਕੀ ਸਾਉ ਨ ਸੰਮੁਲੈ ਭੋਜਨ ਰਸੁ ਖਾਣੈ ।
ਭਛੂ ਚਿਕਤਿ ਵਾਸੁ ਹੈ ਕਵਲੇ ਨ ਜਿਵਾਣੈ ।
ਨਾਭਿ ਕਬੂਟੀ ਮਿਚਗ ਦੇ ਫਿਰਦਾ ਹੋਰਾਣੈ ।

ਗੁਜਰੁ ਗੋਰਸੁ ਵੇਚਿ ਕੈ ਖਲਿ ਸੂਤੀ ਆਣੈ ।
ਬੇਮੁਖ ਮੁਲਹੁ ਘੁਥਿਆ ਦੁਖ ਸਹੈ ਜਮਾਣੈ ॥ - ੩੪/੪.੧-੬

ਸਾਵਣਿ ਵਣਿ ਹਰੀਆਵਲੇ ਸੁਕੇ ਜਾਵਾਹਾ ।
ਸਭ ਕੇ ਸਰਸਾ ਵਰਸਦੈ ਝੂਰੇ ਜੋਲਾਹਾ ।
ਸਭਨਾ ਰਾਤਿ ਮਿਲਾਵੜਾ ਚਕਵੀ ਦੋਰਾਹਾ ।
ਸੰਖੁ ਸਮੁੰਦਹੁ ਸਖਣਾ ਰੇਵੈ ਦੇ ਧਾਹਾ ।
ਰਾਹਹੁ ਉਝੜਿ ਜੋ ਪਵੈ ਮੁਸੈ ਦੇ ਫਾਹਾ ।
ਤਿਉਂ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਬੇਮੁਖਾਂ ਨਿਤ ਉਭੇ ਸਾਹਾ ॥ - ੩੪/੫.੧-੬

ਭੇਭੈ ਪੂਛਲਿ ਲਗਿਆਂ ਕਿਉ ਪਾਰਿ ਲੰਘੀਐ ।
ਝੂਠੈ ਕੇਰੀ ਦੋਸਤੀ ਨਿਤ ਸਹਸਾ ਜੀਐ ।
ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੈ ਰੁਖੜਾ ਵੇਸਾਹੁ ਨ ਕੀਐ ।
ਮਿਰਤਕ ਨਾਲਿ ਵੀਆਹੀਐ ਸੋਹਾਹੁ ਨ ਥੀਐ ।
ਵਿਸੁ ਹਲਾਹਲ ਬੀਜਿ ਕੈ ਕਿਉ ਅਮਿਉ ਲਹੀਐ ।
ਬੇਮੁਖ ਸੇਤੀ ਪਿਰਹੜੀ ਜਮ ਡੰਢੁ ਸਹੀਐ ॥ - ੩੪/੭.੧-੬

ਕੋਰਤੁ ਮੋਹੁ ਨ ਰਿਝਈ ਕਰਿ ਅਗਨੀ ਜੋਸੁ ।
ਸਹਸ ਫਲਹੁ ਇਕੁ ਵਿਗੜੈ ਤਰਵਰ ਕੀ ਦੋਸੁ ।
ਟਿਥੈ ਨੀਰੁ ਨ ਠਾਹਰੈ ਘਣਿ ਵਰਸਿ ਗਇਓਸੁ ।
ਵਿਣੁ ਸੰਜਮਿ ਰੋਗੀ ਮਰੈ ਚਿਤਿ ਵੈਦ ਨ ਰੋਸੁ ।
ਅਵਿਆਵਰ ਨ ਵਿਆਪਈ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਓਸੁ ।
ਬੇਮੁਖ ਪੜੈ ਨ ਇਲਮ ਜਿਉਂ ਅਵਗੁਣ ਸਭਿਓਸੁ ॥ - ੩੪/੮.੧-੬

ਅੰਨ੍ਹੈ ਚੰਦੁ ਨ ਦਿਸਈ ਜਗਿ ਜੋਤਿ ਸਬਾਈ ।
ਬੋਲਾ ਰਾਗੁ ਨ ਸਮਝਈ ਕਿਹੁ ਘਟਿ ਨ ਜਾਈ ।
ਵਾਸੁ ਨ ਆਵੈ ਗੁਣਗੁਣੈ ਪਰਮਲੁ ਮਹਿਕਾਈ ।
ਗੁੰਗੈ ਜੀਵ ਨ ਉਘੜੈ ਸਭਿ ਸਬਦਿ ਸੁਹਾਈ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਗਰੁ ਸੇਵਿ ਕੈ ਨਿਧਿ ਸਭਨਾਂ ਪਾਈ ।
ਬੇਮੁਖ ਹਥਿ ਘਘੂਟਿਆਂ ਤਿਸੁ ਦੇਸੁ ਕਮਾਈ ॥ - ੩੪/੯.੧-੫

ਚਤਨ ਉਪੰਨੇ ਸਾਇਰਹੁ ਭੀ ਪਾਈ ਖਾਰਾ ।
ਸੁਝਹੁ ਸੁਝਨਿ ਤਿਨਿ ਲੋਅ ਅਉਲੰਗੁ ਵਿਚਿਕਾਰਾ ।
ਧਰਤੀ ਉਪਜੈ ਅੰਨੁ ਧਨੁ ਵਿਚਿ ਕਲਹੁ ਭਾਰਾ ।
ਈਸਰੁ ਝੂਸੈ ਹੋਰਨਾ ਘਰਿ ਖਪਹੁ ਛਾਰਾ ।
ਜਿਉਂ ਹਣਵੰਤਿ ਕਛੋਟੜਾ ਕਿਆ ਕਰੈ ਵਿਚਾਰਾ ।
ਬੇਮੁਖ ਮਸਤਕਿ ਲਿਖਿਆ ਕਉਣੁ ਮੋਟਣਹਾਰਾ ॥ - ੩੪/੧੦.੧-੬

ਗਾਂਈ ਘਰਿ ਗੋਸਾਂਈਆਂ ਮਾਧਾਣੁ ਘੜਾਏ ।
 ਘੋੜੇ ਸੁਣਿ ਸਉਦਾਗਰਾਂ ਚਾਬਕ ਮੁਲਿ ਆਏ ।
 ਦੇਖਿ ਪਰਾਏ ਭਾਜਵਾਤ ਘਰਿ ਗਾਹੁ ਘੜਾਏ ।
 ਸੁਇਨਾ ਹਟਿ ਸਰਾਫ ਦੇ ਸੁਨਿਆਰ ਸਦਾਏ ।
 ਅੰਦਰਿ ਵੋਈ ਨਾ ਲਹੈ ਬਾਹਰਿ ਬਾਫਾਏ ।
 ਬੇਮੁਖ ਬਦਲ ਚਾਲ ਹੈ ਕੂੜੇ ਆਲਾਏ ॥ - ੩੪/੧੧.੧-੬

ਮਖਣੁ ਲਇਆ ਵਿਰੋਲਿ ਕੈ ਛਾਹਿ ਛੁਟਜਿ ਹੋਈ ।
 ਪੀੜ ਲਈ ਰਸੁ ਗੰਨਿਆਹੁ ਛਿਲੁ ਛੂਹੈ ਨ ਕੋਈ ।
 ਰੰਗੁ ਮਜੀਠਹੁ ਨਿਕਲੈ ਅਢੁ ਲਹੈ ਨ ਸੋਈ ।
 ਵਾਸੁ ਲਈ ਫੁਲਵਾੜੀਅਹੁ ਫਿਰਿ ਮਿਲੈ ਨ ਵੋਈ ।
 ਕਾਇਆ ਹੰਸੁ ਵਿਛੁੰਨਿਆ ਤਿਸੁ ਕੈ ਨ ਸਬੋਈ ।
 ਬੇਮੁਖ ਸੁਕੇ ਰੁਖ ਜਿਉਂ ਵੇਖੇ ਸਭ ਲੋਈ ॥ - ੩੪/੧੨.੧-੬

ਜਿਉ ਕਰਿ ਖੂਹਹੁ ਨਿਕਲੈ ਗਲਿ ਬਧੇ ਪਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਮਣਿ ਕਾਲੇ ਸਪ ਸਿਰਿ ਹਸਿ ਦੇਇ ਨ ਜਾਣੀ ।
 ਜਾਣ ਕਬੂਰੀ ਮਿਰਗ ਤਨਿ ਮਰਿ ਮੁਕੈ ਆਣੀ ।
 ਤੇਲ ਤਿਲਹੁ ਕਿਉ ਨਿਕਲੈ ਵਿਣੁ ਪੀੜੇ ਘਾਣੀ ।
 ਜਿਉ ਮੁਹੁ ਭੰਨੇ ਗਰੀ ਦੇ ਨਲੀਏਰੁ ਨਿਸਾਣੀ ।
 ਬੇਮੁਖ ਲੋਹਾ ਸਾਧੀਐ ਵਗਦੀ ਵਾਦਾਣੀ ॥ - ੩੪/੧੩.੧-੬

ਮਹੁਰਾ ਮਿਠਾ ਆਖੀਐ ਰੁਠੀ ਨੇ ਰੁਠੀ ।
 ਬੁਝਿਆ ਵਡਾ ਵਖਾਣੀਐ ਸਵਾਰੀ ਕੁਠੀ ।
 ਜਲਿਆ ਠੰਢਾ ਗਈ ਨੇ ਆਈ ਤੇ ਉਠੀ ।
 ਅਹਮਕੁ ਭੋਲਾ ਆਖੀਐ ਸਭ ਗਲਿ ਅਪੁਠੀ ।
 ਉਜੜੁ ਰੁਟੀ ਬੇਮੁਖਾ ਤਿਸੁ ਆਖਨਿ ਵੁਠੀ ।
 ਚੋਰੈ ਸੰਦੀ ਮਾਉਂ ਜਿਉਂ ਲੁਕਿ ਰੋਵੈ ਮੁਠੀ ॥ - ੩੪/੧੪.੧-੬

ਵੜੀਐ ਕਜਲ ਕੋਠਤੀ ਮੁਹੁ ਕਾਲਖ ਭਰੀਐ ।
 ਕਲਰਿ ਖੇਤੀ ਬੀਜੀਐ ਕਿਹੁ ਕਾਜੁ ਨ ਸਰੀਐ ।
 ਟੁਟੀ ਪੀਘੈ ਪੀਘੀਐ ਪੈ ਟੋਏ ਮਰੀਐ ।
 ਕੰਨਾਂ ਫੜਿ ਮਨਤਾਰੂਆਂ ਕਿਉ ਦੁਤਰੁ ਤਰੀਐ ।
 ਅਗਿ ਲਾਇ ਮੰਦਰਿ ਸਵੈ ਤਿਸੁ ਨਾਲਿ ਨ ਫਰੀਐ ।
 ਤਿਉਂ ਠਗ ਸੰਗਤਿ ਬੇਮੁਖਾ ਜੀਅ ਜੋਖਹੁ ਭਰੀਐ ॥ - ੩੪/੧੫.੧-੬

ਬਾਮੁਣ ਗਾਂਈ ਵੰਸ ਘਾਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਾਰੇ ।
 ਮਦੁ ਪੀ ਚੂਏ ਖੇਲਦੇ ਜੋਹਨਿ ਪਰ ਨਾਰੇ ।
 ਮੁਹਨਿ ਪਰਾਈ ਲਖਿਮੀ ਠਗ ਚੋਰ ਚਗਾਰੇ ।
 ਵਿਸਾਸ ਧੁੰਹੀ ਅਕਿਰਤਘਣ ਪਾਪੀ ਹਤਿਆਰੇ ।
 ਲਖ ਕਰੋੜੀ ਜੋੜੀਅਨਿ ਅਣਗਣਤ ਅਪਾਰੇ ।
 ਇਕਤੁ ਲੂਣਿ ਨ ਪੁਜਨੀ ਬੇਮੁਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ॥ - ੩੪/੧੬.੧-੬

ਗੰਗ ਜਮਨ ਗੋਦਾਵਰੀ ਕੁਲਖੇਤ ਸਿਧਾਰੇ ।
 ਮਥੁਰਾ ਮਾਇਆ ਅਭੁਧਿਆ ਕਾਸੀ ਕੇਦਾਰੇ ।
 ਗਇਆ ਪਿਰਾਗ ਸਰਸੁਤੀ ਗੋਮਤੀ ਦੁਆਰੇ ।
 ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਹੋਮ ਜਗਿ ਸਭ ਦੇਵ ਸੁਹਾਰੇ ।
 ਅਖੀ ਪਰਣੈ ਜੇ ਭਵੈ ਤਿਹੁ ਲੋਅ ਮਝਾਰੇ ।
 ਮੂਲਿ ਨ ਉਤਰੈ ਹਤਿਆ ਬੇਮੁਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ॥ - ੩੪/੧੭.੧-੬

ਬਹੁਤੀ ਘਰੀਂ ਪਰਾਹੁਣਾ ਜਿਉ ਰਹੰਦਾ ਭੁਖਾ ।
 ਸਾਂਝ ਬਝੁ ਨ ਰੋਈਐ ਚਿਤਿ ਚਿੰਤ ਨ ਚੁਖਾ ।
 ਬਹਲੀ ਭੂਮੀ ਢਵਿ ਜਿਉ ਓਹੁ ਕਿਸੇ ਨ ਧੁਖਾ ।
 ਵਣਿ ਵਣਿ ਕਾਉਂ ਨ ਜੋਹਈ ਕਿਉਂ ਮਾਣੈ ਸੁਖਾ ।
 ਜਿਉ ਬਹੁ ਮਿਤੀ ਵੇਸੁਆ ਤਨਿ ਵੇਦਨਿ ਦੁਖਾ ।
 ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਪੂਜਨਿ ਹੋਰਨਾ ਬਰਨੇ ਬੇਮੁਖਾ ॥ - ੩੪/੧੮.੧-੬

ਵਾਇ ਸੁਣਾਏ ਛਾਣਨੀ ਤਿਸੁ ਉਠ ਉਠਾਲੇ ।
 ਤਾੜੀ ਮਾਰਿ ਡਰਾਇੰਦਾ ਮੈਂਗਲ ਮਤਵਾਲੇ ।
 ਬਾਸਕਿ ਨਾਗੈ ਸਾਮੁਣਾ ਜਿਉਂ ਦੀਵਾ ਬਾਲੇ ।
 ਸੀਹੁੰ ਸਰਜੈ ਸਹਾ ਜਿਉਂ ਅਖੀਂ ਵੇਖਾਲੇ ।
 ਸਾਇਰ ਲਹਰਿ ਨ ਪੁਜਨੀ ਪਾਣੀ ਪਰਨਾਲੇ ।
 ਅਣਹੋਂਦਾ ਆਪੁ ਗਣਾਇੰਦੇ ਬੇਮੁਖ ਬੇਤਾਲੇ ॥ - ੩੪/੨੦.੧-੬

ਬੇਮੁਖ ਤੇ ਸੇਵਕ (ਤੁਲਨਾ)

ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖੁ ਅਗੰਮੁ ਹੈ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰਾਲਾ ।
 ਜਾਣਹੁ ਧਰਤੀ ਧਰਮ ਕੀ ਸਚੀ ਧਰਮਸਾਲਾ ।
 ਜੇਹਾ ਬੀਜੈ ਸੇ ਲੁਣੈ ਫਲੁ ਕਰਮ ਸਮੂਲਾ ।
 ਜਿਉ ਕਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਆਰਸੀ ਜਗੁ ਵੇਖਣਿ ਵਾਲਾ ।
 ਜੇਹਾ ਮੁਹੁ ਕਰਿ ਭਾਲੀਐ ਤੇਹੋ ਵੇਖਾਲਾ ।
 ਸੇਵਲੁ ਦਰਗਹ ਸੁਰਖਰੂ ਵੇਮੁਖੁ ਮੁਹੁ ਕਾਲਾ ॥ - ੩੪/੧.੧-੬

ਬੈਰਾਗੀ

ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਨਿਜ ਘਰ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਗੁਰਮਤਿ ਰਿਦੈ ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਜਾਗੀ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਦੁਰਮਤਿ ਭਾਗੀ ਹੈ ।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਰਸ ਲੁਭਿਤ ਹੁਇ
ਮਾਇਆ ਮੇ ਉਦਾਸ ਬਾਸ ਬਿਰਲੇ ਬੈਰਾਗੀ ਹੈ ॥੬੮॥

ਹਉਮੈ ਤਿਆਗਿ ਤਿਆਗੀ ਬਿਸਮਾਦ ਕੈ ਬੈਰਾਗੀ ਭਏ
ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਅਤੀਤਿ ਚੀਤ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸੀ ਹੈ ॥੩੨੮.੨॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ

ਪਿੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਓਤਪੋਤਿ
ਜੋਤੀ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਗੋਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੮੦.੪॥

ਸਬਦ ਬਿਬੇਕ ਏਕ ਟੇਕ ਜਾਕੈ ਮਨਿ ਬਸੈ
ਮਾਨਿ ਗੁਰਗਿਆਨ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੈ ॥੩੨੨.੨॥

ਜੈਸੇ ਤਉ ਨਰਿੰਦ ਚੜ੍ਹਿ ਬੈਠਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਪਰ
ਚਾਰੇ ਖੁਟ ਸੈ ਦਰਬ ਦੇਤ ਆਨਿ ਆਨਿ ਕੈ ।
ਕਾਹੂ ਕਉ ਹਿਸਾਇ ਆਗਯਾ ਕਰਤ ਜਉ ਮਾਰਬੇ ਕੀ
ਤਾਤਕਾਲ ਮਾਰਿ ਡਾਰੀਅਤ ਪ੍ਰਾਨ ਹਾਨ ਕੈ ।
ਕਾਹੂ ਕਉ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੈ ਦਿਖਾਵਤ ਹੈ ਲਾਖ ਕੋਟਿ
ਤੁਰਤ ਭੰਡਾਰੀ ਗਨ ਦੇਤਿ ਆਨ ਮਾਨਿਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਦੇਤ ਲੇਤ ਹੇਤ ਨੇਤ ਕੈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ
ਲੇਪ ਨਲਿਪਤ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਸਯਾਨ ਕੈ ॥੬੧੮॥

ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ

ਸੁਖਮ ਸਬੂਲ ਓਅੰਕਾਰ ਕੈ ਅਕਾਰ ਹੁਇ
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧ ਭਏ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਹੈ ॥੪੫੮.੪॥

ਬ੍ਰਹਮਾ

ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਡਾ ਅਖਾਇਦਾ ਨਾਭਿ ਕਵਲ ਦੀ ਨਾਲਿ ਸਮਾਣਾ ।
ਆਵਾ ਗਵਣੁ ਅਨੇਕ ਜਗ ਓੜਕ ਵਿਚਿ ਹੋਆ ਹੋਰਾਣਾ ।

ਓੜਕੁ ਕੀਤੋਸੁ ਆਪਣਾ ਆਪ ਗਣਾਇਐ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣਾ ।
 ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਵਖਾਣਦਾ ਚਤੁਰਮੁਖੀ ਹੋਇ ਖਰਾ ਸਿਆਣਾ ।
 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਦਾ ਵੇਖਿ ਸੁਰਸਤੀ ਰੂਪ ਲੋਭਾਣਾ ।
 ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਗਵਾਇ ਕੈ ਗਰਬੁ ਗਰੂਰੀ ਕਰਿ ਪਛੁਤਾਣਾ ।
 ਅਕਥ ਕਥਾ ਨੇਤ ਨੇਤ ਵਖਾਣਾ ॥ - ੧੨/੭.੧-੭

ਬ੍ਰਹਮੇ ਵੇਦ ਵੀਚਾਰਿ ਆਖਿ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਮਨ ਅੰਦਰਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ਜਗਤੁ ਉਪਾਇਆ । - ੧੪/੪.੩-੪

ਬ੍ਰਹਮੇ ਦਿਤੇ ਵੇਦ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਆਸਰਮ ਉਪਜਾਏ ।
 ਛਿਅ ਦਰਸਨ ਛਿਅ ਸਾਸਤਾ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ ਭੋਲ ਵਰਤਾਏ ।
 ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾਂ ਦੀਪ ਸਤ ਨਉ ਖੰਡ ਦਹ ਦਿਸਿ ਵੰਡ ਵੰਡਾਏ ।
 ਜਲ ਬਲ ਵਣ ਖੰਡ ਪਰਬਤਾਂ ਤੀਰਥ ਦੇਵ ਸਥਾਨ ਬਣਾਏ ।
 ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਹੋਮ ਜਗ ਕਰਮ ਧਰਮ ਕਰਿ ਦਾਨ ਕਰਾਏ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨ ਪਛਾਣਿਆ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦਸੈ ਨ ਦਸਾਏ ।
 ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਆਖਣੁ ਆਖਿ ਸੁਣਾਏ ॥ - ੩੯/੧੪.੧-੭

ਭਗਤ (ਇਤਿਹਾਸਕ)

ਕਲਜੁਗਿ ਨਾਮਾ ਭਗਤੁ ਹੋਇ ਫੇਰਿ ਦੇਹੁਰਾ ਗਾਇ ਜਿਵਾਈ ।
 ਭਗਤੁ ਕਬੀਰੁ ਵਖਾਣੀਐ ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਤੇ ਉਠਿ ਜਾਈ ।
 ਧੰਨਾ ਜਟੁ ਉਧਾਰਿਆ ਸਧਨਾ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਕਸਾਈ ।
 ਜਨੁ ਰਵਿਦਾਸੁ ਚਮਾਰੁ ਹੋਇ ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਵਿਚਿ ਕਰਿ ਵਡਿਆਈ ।
 ਬੇਣਿ ਹੋਆ ਅਧਿਆਤਮੀ ਸੈਫੁ ਨੀਚੁ ਕੁਲੁ ਅੰਦਰਿ ਨਾਈ ।
 ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕ ਹੋਇ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਵਿਚਿ ਵਡੀ ਸਮਾਈ ।
 ਅਲਖੁ ਲਖਾਇ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈ ॥ - ੧੨/੧੫.੧-੭

ਭਗਤ (ਮਿਥਿਹਾਸਕ)

ਧੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਭਭੀਖਣੇ ਅੰਬਰੀਕੁ ਬਲਿ ਜਨਕੁ ਵਖਾਣਾ ।
 ਰਾਜ ਕੁਆਰ ਹੋਇ ਰਾਜਸੀ ਆਸਾ ਬੰਧੀ ਚੋਜ ਵਿਛਾਣਾ ।
 ਧੂ ਮਤਰੇਈ ਚੰਡਿਆ ਪੀਉ ਫਤਿ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦੁ ਰਵਾਣਾ ।
 ਭੋਦੁ ਭਭੀਖਣੁ ਲੋਕ ਲੈ ਅੰਬਰੀਕੁ ਲੈ ਚਕ੍ਰੁ ਲੁਭਾਣਾ ।
 ਪੈਰ ਕੜਾ ਹੈ ਜਨਕ ਦਾ ਕਰਿ ਪਾਖੰਡੁ ਧਰਮ ਧਿਕਤਾਣਾ ।
 ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਵਿਗ੍ਰਹਣਾ ਦਰਗਹ ਪਾਏ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਾ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣਾ ॥ - ੧੨/੧੪.੧-੭

ਭਗਤ-ਵੈਸ਼ (ਜਿਨ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ)

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਾਇਆ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਰਣੀ ਆਏ ।
ਪੂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਅੰਬਰੀਕੁ ਬਲਿ ਭਗਤਿ ਸਬਾਏ ।
ਜਨਕਾਦਿਕ ਜੈਦੇਉ ਜਗਿ ਬਾਲਮੀਕੁ ਸਤਿਸੰਗਿ ਤਰਾਏ ।
ਬੇਣੁ ਤਿਲੋਚਨੁ ਨਾਮਦੇਉ ਧੰਨਾ ਸਧਨਾ ਭਗਤ ਸਦਾਏ ।
ਭਗਤੁ ਕਬੀਰੁ ਵਖਾਣੀਐ ਜਨ ਰਵਿਦਾਸੁ ਬਿਦਰ ਗੁਰੁ ਭਾਏ ।
ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਸਨਾਤਿ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਚਰਣ ਕਵਲ ਚਿਤੁ ਲਾਏ ।
ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਏ ॥ - ੨੩/੧੫.੧-੭

ਅਸੁਰ ਭਭੀਖਣੁ ਭਗਤੁ ਹੈ ਬਿਦਰੁ ਸੁ ਵਿਖਲੀ ਪਤ ਸਰਣਾਈ ।
ਧੰਨਾ ਜਟੁ ਵਖਾਣੀਐ ਸਧਨਾ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਕਸਾਈ ।
ਭਗਤੁ ਕਬੀਰੁ ਜੁਲਾਹੜਾ ਨਾਮਾ ਛੀਬਾ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਈ ।
ਕੁਲਿ ਰਵਿਦਾਸੁ ਚਮਾਰੁ ਹੈ ਸੈਣੁ ਸਨਾਤੀ ਅੰਦਰਿ ਨਾਈ ।
ਕੋਇਲ ਪਾਲੈ ਕਾਵਣੀ ਅੰਤਿ ਮਿਲੈ ਅਪਣੇ ਕੁਲ ਜਾਈ ।
ਕਿਸਨੁ ਜਸੋਧਾ ਪਾਲਿਆ ਵਾਸਦੇਵ ਕੁਲ ਕਵਲ ਸਦਾਈ ।
ਪਿਆ ਭਾਂਡਾ ਨ ਵਿਚਾਰੀਐ ਭਗਤਾ ਜਾਤਿ ਸਨਾਤਿ ਨ ਕਾਈ ।
ਚਰਣ ਕਵਲ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ॥ - ੨੪/੫.੧-੮

ਭਗਤ/ਤੀ

ਹਥੇ ਹਥੀ ਪਾਈਐ ਭਗਤਿ ਜੋਗ ਕੀ ਪੂਰ ਕਮਾਈ ।
ਨਾਮ ਦਾਨੁ ਇਸਨਾਨੁ ਸੁਭਾਈ ॥ - ੧/੧੪.੭-੮

ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਰਚਿ ਭਗਤਿ ਨੀਸਾਣੀਐ ॥ - ੧੪/੭.੬

ਸਹਜ ਸਿਆਣਪ ਲਖ ਕੰਮਿ ਨ ਆਵਹੀ ।
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਉਨਮਾਨੁ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਵਹੀ ।
ਲਖ ਸਸੀਅਰ ਲਖ ਭਾਨੁ ਅਹਿਨਿਸਿ ਧਯਾਵਹੀ ।
ਲਖ ਪਰਕਿਰਤੀ ਪਰਾਣ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹੀ ।
ਲਖ ਲਖ ਗਰਬ ਗੁਮਾਨ ਲੱਜ ਲਜਾਵਹੀ ।
ਲਖ ਲਖ ਦੀਨ ਈਮਾਨ ਤਾੜੀ ਲਾਵਹੀ ।
ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ਸਚਿ ਸਮਾਵਹੀ ॥ - ੨੧/੭.੧-੭

ਲਖ ਪੀਰ ਪਤਿਸਾਹ ਪਰਚੇ ਲਾਵਹੀ ।
ਜੋਗ ਭੋਗ ਲਖ ਰਾਹ ਸੰਗਿ ਚਲਾਵਹੀ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਅਸਗਾਹ ਹਾਥਿ ਨ ਪਾਵਹੀ ।
ਕਟਕ ਮੁਰੀਦ ਪਨਾਹ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹੀ ।

ਅੰਤੁ ਨ ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵਹੀ ।
ਲਉਬਾਲੀ ਦਰਗਾਹ ਖੜੇ ਧਿਆਵਹੀ ॥ - ੨੧/੮.੧-੮

ਲਖ ਸਾਹਿਬਿ ਸਿਰਦਾਰ ਆਵਣ ਜਾਵਣੇ ।
ਲਖ ਵਡੇ ਦਰਬਾਰ ਬਣਤ ਬਣਾਵਣੇ ।
ਦਰਬਾਰੇ ਭੰਡਾਰ ਗਣਤ ਗਣਾਵਣੇ ।
ਪਰਵਾਰੈ ਸਾਧਾਰ ਬਿਰਦ ਸਦਾਵਣੇ ।
ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਕਾਰ ਧੋਹ ਕਮਾਵਣੇ ।
ਕਰਦੇ ਚਾਰੁ ਵੀਚਾਰਿ ਦਹ ਦਿਸਿ ਧਾਵਣੇ ।
ਲਖ ਲਖ ਬੁਜਰਕਵਾਰ ਮਨ ਪਰਚਾਵਣੇ ॥ - ੨੧/੯.੧-੭

ਲਖ ਦਾਤੇ ਦਾਤਾਰ ਮੰਗਿ ਮੰਗਿ ਦੇਵਹੀ ।
ਅਉਤਰਿ ਲਖ ਅਵਤਾਰ ਕਾਰ ਕਰੇਵਹੀ ।
ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਖੇਵਟ ਖੇਵਹੀ ।
ਵੀਚਾਰੀ ਵੀਚਾਰਿ ਭੇਤੁ ਨ ਦੇਵਹੀ ।
ਕਰਤੂਤੀ ਆਚਾਰਿ ਕਰਿ ਜਸੁ ਲੇਵਹੀ ।
ਲਖ ਲਖ ਜੇਵਣਹਾਰ ਜੇਵਣ ਜੇਵਹੀ ।
ਲਖ ਦਰਗਹ ਦਰਬਾਰ ਸੇਵਕ ਸੇਵਹੀ ॥ - ੨੧/੧੦.੧-੭

ਸੂਰ ਵੀਰ ਵਰੀਆਮ ਜੇਰੁ ਜਣਾਵਹੀ ।
ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸੁਰਤੇ ਲਖ ਆਖਿ ਸੁਣਾਵਹੀ ।
ਖੋਜੀ ਖੋਜਨਿ ਖੋਜਿ ਦਹਿ ਦਿਸਿ ਧਾਵਹੀ ।
ਚਿਰ ਜੀਵੈ ਲਖ ਹੋਇ ਨ ਚਿੜਕੁ ਪਾਵਹੀ ।
ਖਰੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋਇ ਨ ਮਨੁ ਸਮਝਾਵਹੀ ।
ਲਉਬਾਲੀ ਦਰਗਾਹ ਚੋਟਾਂ ਖਾਵਹੀ ॥ - ੨੧/੧੧.੧-੬

ਸਹਿਤਾ ਸਰੋਵਰ ਸਲਿਲ ਮਿਲ ਏਕ ਭਏ
ਏਕ ਮੈ ਅਨੇਕ ਹੋਤ ਕੈਸੇ ਨਿਰਵਾਰੇ ਜੀ ।
ਪਾਨ ਚੂਨਾ ਕਾਥਾ ਸੁਪਾਰੀ ਖਾਏ ਸੁਰੰਗ ਭਏ
ਬਹੁਰਿ ਨ ਚਤੁਰ ਬਰਨ ਬਿਸਥਾਰੇ ਜੀ ।
ਪਾਰਸ ਪਰਤਿ ਹੋਤ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤ
ਕਨਿਕ ਮੈ ਅਨਿਕ ਨ ਹੋਤ ਗੋਤਾਰਾਰੇ ਜੀ ।
ਚੰਦਨ ਸੁਬਾਸੁ ਕੈ ਸੁਬਾਸਨਾ ਬਨਾਸਪਤੀ
ਭਗਤ ਜਗਤ ਪਤਿ ਬਿਸਮ ਬੀਚਾਰੇ ਜੀ ॥੯੩॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ
ਪੂਰਨ ਭਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਜਲ ਆਪਾ ਖੇਇ ਬਰਨ ਬਰਨ ਮਿਲੈ

ਤੇਸੇ ਹੀ ਬਿਬੇਕੀ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰਵੇਸ ਹੈ ।
 ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਜੇਸੇ ਕਨਿਕ ਅਨਿਕ ਧਾਤੁ
 ਚੰਦਨ ਬਨਾਸਪਤੀ ਬਾਸਨਾ ਅਵੇਸ ਹੈ ।
 ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤਿ ਓਤਿਪੋਤਿ
 ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਆਇ ਕਉ ਅਦੇਸ ਹੈ ॥੧੩੩॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੁਰ ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਉ ਕਰੈ
 ਹਰੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਰਿਦੈ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਨ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ
 ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਦੁਬਿਧਾ ਬਿਨਾਸ ਹੈ ।
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਪਾਨ ਪੂਰਨ ਹੋਇ
 ਬਿਸਮ ਬਿਸਵਾਸ ਬਿਖੈ ਅਨਭੈ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ।
 ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ ਚਾਇ ਚਿੰਤਾ ਮੈ ਅਤੀਤ ਚੀਤ
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਦਾਸ ਹੈ ॥੧੮੮॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਮਿਲਿ
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
 ਰੂਪ ਕੈ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਅਤਿ ਅਸਚਰਜਮੈ
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਲਿਵ ਟਰਤ ਨ ਏਕ ਹੈ ।
 ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਕੀਰਤਨ ਸਮੈ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨ ਗੋਸਟਿ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
 ਭਾਵਨੀ ਭੈ ਭਾਇ ਚਾਇ ਚਾਹ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਕੀ
 ਆਸ ਪ੍ਰਿਆ ਸਦੀਵ ਅੰਗ ਸੰਗ ਜਾਵਏਕ ਹੈ ॥੨੫੪॥

ਹਾਰਿ ਮਾਨੀ ਝਗਰੇ ਮਿਟਤ, ਰੇਸ ਮਾਰੇ ਸੈ ਰਸਾਇਨ ਹੁਇ
 ਪੇਟ ਡਾਰੇ ਲਾਗਤ ਨ ਡੰਡੁ ਜਗ ਜਾਨੀਐ ।
 ਹਉਮੈ ਅਭਿਮਾਨ ਅਸਥਾਨ ਉਚੈ ਨਾਹਿ ਜਲੁ
 ਨਿਮਤ ਨਵਨ ਥਲ ਜਲੁ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਅੰਗ ਸਰਬੰਗ ਤਰ ਹਰ ਹੋਤ ਹੈ ਚਰਨ
 ਤਾਤੇ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਚਰਨ ਰੇਨ ਮਾਨੀਐ ।
 ਤੇਸੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਗਤ ਮੈ ਨਿੰਮਰੀਭੂਤ
 ਜਗ ਪਗ ਲਗਿ ਮਸਤਕਿ ਪਰਵਾਨੀਐ ॥੨੮੮॥

ਨਵਨ ਗਵਨ ਜਲ ਨਿਰਮਲ ਸੀਤਲ ਹੈ
 ਨਵਨ ਬਸੁੰਧਰ ਸਰਬ ਰਸ ਰਾਸਿ ਹੈ ।
 ਉਰਧ ਤਪਸਿਆ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਖੰਡ ਬਾਸੁ ਬੋਰੈ ਬਨ
 ਨਵਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਹੋਤ ਰਤਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਹੈ ।
 ਨਵਨ ਗਵਨ ਪਗ ਪ੍ਰਜੀਅਤ ਜਗਤ ਮੈ
 ਚਾਹੈ ਚਰਨਾਮ੍ਰਤ ਚਰਨ ਰਜ ਤਾਸ ਹੈ ।
 ਤੇਸੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਜਗਤ ਮੈ ਨਿੰਮਰੀਭੂਤ

ਕਾਮ ਨਿਰਕਾਮ ਧਾਮ ਬਿਸਮ ਬਿਸਾਸ ਹੈ ॥੨੯੦॥

ਓਲਾ ਬਰਖਨ ਕਰਖਨ ਦਾਮਨੀ ਬਜਾਗਿ
ਸਾਗਰ ਲਹਰਿ ਬਨ ਜਰਤ ਅਗਨਿ ਹੈ ।
ਰਾਜੀ ਬਿਰਾਜੀ ਭੂਕੰਪਕਾ ਅੰਤਰ ਬਿਥਾ ਬਲ ॥
ਬੰਦਸਾਲ ਸਾਸਨਾ ਸੰਕਟ ਮੇ ਮਗਨੁ ਹੈ ।
ਆਪਦਾ ਅਧੀਨ ਦੀਨ ਦੁਖਨਾ ਦਰਿਦ੍ਰ ਛਿਦ੍ਰਿ
ਕ੍ਰਮਤਿ ਉਦਾਸਚਿਨ ਦਾਸਨਿ ਨਗਨ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕੇ ਅਦ੍ਰਿਸਟੁ ਜਉ ਆਇ ਲਾਗੇ
ਜਗ ਮੇ ਭਗਤਨ ਕੇ ਰੋਮ ਨ ਭਘਨ ਹੈ ॥੪੦੩॥

ਬਾਣੈ ਨ ਸੁਵਰਗ ਬਾਸ ਮਾਨੈ ਨ ਨਰਕ ਤ੍ਰਾਸ
ਆਸਾ ਨ ਕਰਤ ਚਿਤ ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਇ ਹੈ ।
ਸੰਪਤ ਨ ਹਰਖ ਬਿਪਤ ਮੇ ਨ ਸੋਗ ਤਾਹਿ
ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮਸਾਰਿ ਬਿਹਸ ਨ ਰੋਇ ਹੈ ।
ਜਨਮ ਜੀਵਨ ਮ੍ਰਿਤ ਮੁਕਤਿ ਨ ਭੇਦ ਖੇਦ
ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਅਵਲੋਇ ਹੈ ।
ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਕੇ ਚੀਨਤ ਨਿਰੰਜਨਹਿ
ਬਿਚਲੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਮੇ ਕੋਇ ਹੈ ॥੪੦੯॥

ਜੈਸੇ ਤਿਲਿ ਬਾਸੁ ਬਾਸੁ ਲੀਜੀਅਤਿ ਕੁਸਮ ਜੈ
ਤਾਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਫੁਲੇਲਿ ਜਤਨ ਕੇ ਜਾਨੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਅਉਟਾਇ ਦੂਧ ਜਾਵਨ ਜਮਾਇ ਮਥਿ
ਸੰਜਮ ਸਹਤਿ ਘ੍ਰਿਤਿ ਪ੍ਰਗਟਿ ਕੇ ਮਾਨੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਕੁਆ ਖੇਦ ਕੇ ਬਸੁਧਾ ਧਸਾਇ ਕੌਰੀ
ਲਾਜੁ ਕੇ ਬਹਾਇ ਡੋਲਿ ਕਾਢਿ ਜਲੁ ਆਨੀਐ ।
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਤੈਸੇ ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ
ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥੪੩੫॥

ਜੈਸੇ ਅਸੁਨੀ ਸੁਤਹ ਛਾਡਿ ਅੰਧਕਾਰਿ ਮਧ ।
ਜਾਤਿ, ਪੁਨ ਆਵਤ ਹੈ ਸੁਨਤ ਸਨੇਹ ਕੈ ।
ਜੈਸੇ ਨਿੰਦਾਵੰਤ ਸੁਪਨੰਤਰ ਦਿਸੰਤਰ ਮੇ ।
ਬੋਲਤ ਘਟੰਤਰ ਚੇਤੰਨ ਗਤਿ ਗੋਹ ਕੈ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਪਰੇਵਾ ਤ੍ਰਿਯਾ ਤਯਾਗ ਹੁਇ ਅਕਾਸਚਾਰੀ ।
ਦੇਖਿ ਪਰਕਰ ਤਨ ਬ੍ਰੁਮਦ ਮੇਹ ਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਭਗਤ ਜਗਤ ਬਿਖੈ ।
ਦੇਖ ਕੈ ਸਨੇਹੀ ਹੋਤ ਬਿਸਨ ਬਿਦੇਹ ਕੈ ॥੬੧੬॥

ਜੈਸੇ ਜੋਧਾ ਰੁਧ ਸਮੇ ਸਸਤ੍ਰੁ ਸਨਾਹਿ ਸਾਜਿ
ਲੋਭ ਮੋਹ ਤਯਾਗਿ ਬੀਰ ਖੇਤ ਬਿਖੈ ਜਾਤ ਹੈ ।

ਸੁਨਤ ਜੁਝਾਊ ਘੋਰ ਮੋਰ ਗਤਿ ਬਿਗਸਾਤ ।
 ਪੇਖਤ ਸੁਭਟ ਘਟ ਅੰਗ ਨ ਸਮਾਤ ਹੈ ।
 ਕਰਤ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸ੍ਰਾਮ ਕਾਮ ਲਾਗਿ ਜੂਝ ਮਰੇ ।
 ਕੈ ਤਉ ਰਨਜੀਤ ਬੀਤੀ ਕਹਤ ਜੁ ਗਾਤ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਭਗਤ ਮਤ ਭੇਟਤ ਜਗਤ ਪਤਿ
 ਮੋਨਿ ਐ ਸਬਦ ਗਦ ਗਦ ਮੁਸਕਾਤ ਹੈ ॥੬੧੭॥

ਭਟ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ ਗਰਦੀ'

ਭਲਾ/ਬੁਰਾ

ਵੇਖੋ : 'ਬੁਰਾ/ਭਲਾ'

ਭਾਉ ਭਗਤਿ

ਭੋਲਾ ਭਾਉ ਗੋਵਿੰਦੁ ਮਿਲਾਵੈ ॥ - ੧੦/੧੩.੧੦

ਭਿਖਿਆ ਖਾਣ ਵਾਲਾ (ਸਿਖਾਂ ਦੀ)

ਜੇਸੇ ਕਾਚੇ ਪਾਰੇ ਖਾਤ ਉਪਜੈ ਬਿਕਾਰ ਗਾਤਿ
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੈ ਪਿਰਾਤਿ ਮਹਾ ਦੁਖ ਪਾਈਐ ।
 ਜੇਸੇ ਤਉ ਲਸਨ ਖਾਏ ਮੋਨਿ ਕੈ ਸਭਾ ਮੇ ਬੈਠੇ
 ਪ੍ਰਗਟੈ ਦੁਰਗੰਧ ਨਾਹਿ ਦੁਰਤ ਦੁਰਾਈਐ ।
 ਜੇਸੇ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨਿ ਸੰਗਮ ਕੈ ਮਾਖੀ ਲੀਲੇ
 ਹੋਤ ਉਕਲੇਦ ਖੇਦੁ ਸੰਕਟ ਸਹਾਈਐ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਅਪਰਚੇ ਪਿੰਡ ਸਿਖਨ ਕੀ ਭਿਖਿਆ ਖਾਏ
 ਅੰਤਕਾਲ ਭਾਰੀ ਹੋਇ ਜਮਲੋਕ ਜਾਈਐ ॥੫੧੮॥

ਭੇਖ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ-ਗਰਦੀ'

ਮਹਾਦੇਉ

ਮਹਾਦੇਉ ਅਊਧੂਤੁ ਹੋਇ ਤਾਮਸ ਅੰਦਰਿ ਜੋਗੁ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਭੈਰੋ ਭੂਤ ਕੁਸੂਤ ਵਿਚਿ ਖੇੜ੍ਹਾਲ ਬੇਤਾਲ ਧਿਛਾਣੈ ।
 ਅਕੁ ਧਤੁਰਾ ਖਾਵਣਾ ਰਾਤੀ ਵਾਸਾ ਮੜੀ ਮਸਾਣੈ ।

ਪੈਨੇ ਹਾਈ ਸੀਹ ਖਲ ਡਉਰੂ ਵਾਇ ਕਰੈ ਹੋਰਾਣੈ ।
 ਨਾਥਾ ਨਾਥੁ ਸਦਾਇਦਾ ਹੋਇ ਅਨਾਥੁ ਨ ਹਰਿ ਚੰਗੁ ਮਾਣੈ ।
 ਸਿਰਠਿ ਸੰਘਾਰੈ ਤਾਮਸੀ ਜੋਗੁ ਨ ਭੋਗੁ ਨ ਜੁਗਤਿ ਪਛਾਣੈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗਣੈ ॥ - ੧੨/੯.੧-੭

ਮਨ

ਦੇਹੀ ਅੰਦਰਿ ਇਕੁ ਮਨੁ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਰਵਾਣਾ । - ੨/੧੮.੫

ਗੁਰਬਾਣੀ ਮਨ ਪ੍ਰਾਪਿ ਨਿਜ ਘਰਿ ਆਵਈ ॥ - ੩/੭.੯

ਮਨ ਮ੍ਰਿਗ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਅਛਤ ਅੰਤਰਗਤਿ
 ਭੁਲਿਓ ਕ੍ਰਮ ਖੋਜਤ ਫਿਰਤ ਬਨ ਮਾਹੀ ਜੀ ।
 ਦਾਦਰ ਸਰੋਜ ਗਤਿ ਏਕੈ ਸਰਵਰ ਬਿਖੈ
 ਅੰਤਰਿ ਦਿਸੰਤਰ ਹੁਇ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਬਿਖਿਆਧਰ ਤਜੈ ਨ ਬਿਖਿ ਬਿਖਮ ਕਉ
 ਅਹਿਨਿਸਿ ਬਾਵਨ ਬਿਰਖ ਲਪਟਾਹੀ ਜੀ ।
 ਜੈਸੇ ਨਰਪਤਿ ਸੁਪਨੰਤਰ ਭੋਖਾਰੀ ਹੋਇ
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗਤ ਮੈ ਭਰਮ ਮਿਟਾਹੀ ਜੀ ॥੨੨੩॥

ਆਤਮਾ ਤ੍ਰਿਬਿਧੀ ਜੜ੍ਹ ਕੜ੍ਹ ਸੇ ਇਕੜ੍ਹ ਭਏ
 ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਿ ਨਿਰਚਲ ਮਨ ਮਾਨੇ ਹੈ ।
 ਜਗਜੀਵਨ ਜਗ ਜਗ ਜਗਜੀਵਨ ਮੈ
 ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਉਚ ਆਨੇ ਹੈ ।
 ਸੂਖਮ ਸਬੂਲ ਮੂਲ ਏਕ ਹੀ ਅਨੇਕ ਮੇਕ
 ਗੋਰਸ ਗੋਬੰਸ ਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਹਿਚਾਨੇ ਹੈ ।
 ਕਾਰਨ ਮੈ ਕਾਰਨ ਚਿਤ੍ਰਿ ਮੈ ਚਿਤੇਰੇ
 ਜੰਤ੍ਰ ਧੁਨਿ ਜੰਤ੍ਰੀ ਜਨ ਕੈ ਜਨਕ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥੨੨੪॥

ਨਾਇਕੁ ਹੈ ਏਕੁ ਅਰੁ ਨਾਇਕਾ ਅਸਟ ਤਾਕੈ
 ਏਕ ਏਕ ਨਾਇਕਾ ਕੇ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ ਪੂਤ ਹੈ ।
 ਏਕ ਏਕ ਪੂਤ ਗ੍ਰਿਹ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਨਾਤੀ
 ਏਕੈ ਏਕੈ ਨਾਤੀ ਦੇਇ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੈ ।
 ਤਾਹੁ ਤੇ ਅਨੇਕ ਪੁਨਿ ਏਕੈ ਏਕੈ ਪਾਂਚ ਪਾਂਚ
 ਤਾਤੇ ਚਾਰਿ ਚਾਰਿ ਸੁਤਿ ਸੰਤਤਿ ਸੰਭੂਤ ਹੈ ।
 ਤਾਤੇ ਆਠ ਆਠ ਸੁਤਾ ਸੁਤਾ ਸੁਤਾ ਆਠ ਸੁਤ
 ਐਸੇ ਪਰਵਾਰੁ ਕੈਸੇ ਹੋਇ ਏਕ ਸੂਤ ਹੈ ॥੨੨੫॥

ਏਕ ਮਨੁ ਆਠ ਖੰਡ ਖੰਡ ਪਾਂਚ ਟੁਕ

ਟੂਕ ਟੂਕ ਚਾਰਿ ਫਾਰ ਫਾਰ ਦੇਇ ਫਾਰ ਹੈ ।
 ਤਾਹੁ ਤੇ ਪਈਸੇ ਅਉ ਪਈਸਾ ਏਕ ਪਾਂਚ ਟਾਂਕ
 ਟਾਂਕ ਟਾਂਕ ਮਾਸੇ ਚਾਰਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਮਾਸਾ ਏਕ ਆਠ ਰਤੀ ਰਤੀ ਆਠ ਚਾਵਰ ਕੀ
 ਹਾਟ ਹਾਟ ਕਨੁ ਕਨੁ ਤੋਲ ਤੁਲਾਧਾਰ ਹੈ ।
 ਪੁਰ ਪੁਰ ਪੂਰਿ ਰਹੇ ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੇ
 ਬਸਿ ਆਵੇ ਕੈਸੇ ਜਾਕੇ ਏਤੇ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ॥੨੨੯॥

ਖਗਪਤਿ ਪ੍ਰਬਲ ਪਰਾਕ੍ਰਮੀ ਪਰਮਹੰਸ
 ਚਾਤੁਰ ਚਤੁਰ ਮੁਖ ਚੰਚਲ ਚਪਲ ਹੈ ।
 ਭੁਜਬਲੀ ਅਸਟ ਭੁਜਾ ਤਾਕੇ ਚਾਲੀਸ ਕਰ
 ਏਕ ਸਉ ਅਰ ਸਾਠਿ ਪਾਉ ਚਾਲ ਚਲਾ ਚਲ ਹੈ ।
 ਜਾਗ੍ਰਤ ਸੁਪਨ ਅਹਿਨਿਸਿ ਦਹਿਦਿਸ ਧਾਵੇ
 ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਇ ਆਵੇ ਏਕ ਪਲ ਹੈ ।
 ਪਿੰਜਰੀ ਮੇ ਅਛਤ ਉਡਤ ਪਹੁਚੈ ਨ ਕੋਉ
 ਪੁਰ ਪੁਰ ਪੂਰ ਗਿਰ ਤਰ ਥਲ ਜਲ ਹੈ ॥੨੩੦॥

ਜੈਸੇ ਪੰਛੀ ਉਡਤ ਫਿਰਤ ਹੈ ਅਕਾਸਚਾਰੀ
 ਜਾਰਿ ਛਾਰਿ ਪਿੰਜਰੀ ਮੇ ਰਾਖੀਅਤਿ ਆਨਿ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਗਜਰਾਜ ਗਹਬਰ ਬਨ ਮੇ ਮਦੋਨ
 ਬਸਿ ਹੁਇ ਮਹਾਵਤ ਕੈ ਆਕਸਹਿ ਮਾਨਿ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਬੀਖਆਧਰ ਬਿਖਮ ਬਿਲ ਮੇ ਪਤਾਲ
 ਗਹੇ ਸਾਪਹੇਰਾ ਤਾਰਿ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕੀ ਕਾਨਿ ਕੈ ।
 ਤੈਸੇ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਪ੍ਰਤਿ ਭ੍ਰਮਤ ਚੰਚਲ ਚਿਤ
 ਨਿਹਚਲ ਹੋਤ ਮਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗਿਆਨ ਕੈ ॥੨੩੧॥

ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਲਾਗਤ ਹੈ ਲੇਖਕ ਕੇ ਲੇਖੇ ਬਿਖੇ
 ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਤ ਨ ਤੈਸੇ ਨਹਿਰਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨ ਬਨਜੁ ਬਿਉਹਾਰ ਕੇ ਬਿਥਾਰ ਬਿਖੇ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨੁ ਨ ਭਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਕਨਿਕ ਅਉ ਕਾਮਨੀ ਸਨੇਹ ਬਿਖੇ
 ਸਾਧਸੰਗ ਤੈਸੇ ਨੇਹੁ ਪਲ ਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਮਾਇਆ ਬੰਧ ਧੰਧ ਬਿਖੇ ਆਵਧ ਬਿਹਾਇ ਜਾਇ
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਹੀਨ ਪਾਛੈ ਪਛੁਤਾਵਈ ॥੨੩੨॥

ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਧਾਵੇ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਦੁਖਨਾ ਲਉ
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਰਨਿ ਸਾਧਸੰਗ ਲਉ ਨ ਆਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਪਰਾਪੀਨ ਹੀਨ ਚੀਨਤਾ ਮੇ
 ਸਾਧਸੰਗ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਕਿਰਤਿ ਬਿਰਤਿ ਮੇ ਮਗਨੁ ਹੋਇ

ਸਾਧਸੰਗ ਕੀਰਤਨ ਮੈ ਨ ਠਹਿਰਾਵਈ ।
 ਕੁਕਰ ਜਿਉ ਚਉਵ ਕਾਢਿ ਚਾਕੀ ਚਾਟਿਏ ਕਉ ਜਾਇ
 ਜਾਕੇ ਮੀਠੀ ਲਾਗੀ ਦੇਖੇ ਤਾਹੀ ਪਾਛੇ ਧਾਵਈ ॥੨੩੫॥

ਲੋਚਨ ਸੂਵਨ ਮੁਖ ਨਾਸਕਾ ਹਸਤ ਪਗ
 ਚਿਹਨ ਅਨੇਕ ਮਨ ਮੇਕ ਜੈਸੇ ਜਾਨੀਐ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਪੁਸਟ ਤੁਸਟਮਾਨ ਹੋਤ ਜੈਸੇ
 ਦੇਕ ਮੁਖ ਸ੍ਰਾਦ ਰਸ ਅਰਪਤ ਮਾਨੀਐ ।
 ਮੂਲ ਐਕ ਸਾਖਾ ਪਰਮਾਖਾ ਜਲ ਜਿਉ ਅਨੇਕ
 ਬ੍ਰਹਮਬਿਬੇਕ ਜਾਵਦੇਕਿ ਉਰ ਆਨੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਪਨ ਦੇਖੀਆਤ ਆਖਾ ਆਪੁ
 ਆਤਮ ਅਵੇਸ ਪਰਮਾਤਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੩੬॥

ਜੈਸੇ ਕਾਰੇ ਪਾਰੇ ਮਹਾ ਬਿਖਮ ਖਾਇਓ ਨ ਜਾਇ
 ਮਾਰੇ ਨਿਹਕਲੰਕ ਹੁਇ ਕਲੰਕਨ ਮਿਟਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਮਨ ਸਬਦ ਬੀਚਾਰਿ ਮਾਰਿ ਹਉਮੈ ਮੋਟਿ
 ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੁਇ ਬਿਕਾਰਨ ਘਟਾਵਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਅਧਮੁ ਅਸਾਧੁ ਹੁਇ ਮਿਲਤ
 ਚੂਨਾ ਜਿਉ ਤੰਬੋਲ ਰਸੁ ਰੰਗੁ ਪ੍ਰਗਟਾਵਈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਚੰਚਲ ਚਿਤ ਕ੍ਰਮਤ ਚਤੁਰਕੁੰਟ
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੁਖ ਸੰਪਟ ਸਮਾਵਈ ॥੨੩੭॥

ਕੋਊ ਬੇਚੇ ਗੜਿ ਗੜਿ ਸਸਤ੍ਰ ਧਨਖ ਬਾਨ
 ਕੋਊ ਬੇਚੇ ਗੜਿ ਗੜਿ ਬਿਬਿਧਿ ਸਨਾਹ ਜੀ ।
 ਕੋਊ ਬੇਚੇ ਗੋਰਸ ਦੁਗਧ ਦਧ ਘ੍ਰਿਤ ਨਿਤ
 ਕੋਊ ਬੇਚੇ ਬਾਰੂਨੀ ਬਿਖਮ ਸਮ ਚਾਹ ਜੀ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਬਿਕਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ਅਸਾਧ ਸਾਧ
 ਬਿਬਿਧਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਨ ਦੇਖੇ ਅਵਗਾਹ ਜੀ ।
 ਆਤਮਾ ਅਚੇਤ ਪੰਛੀ ਧਾਵਤ ਚਤੁਰਕੁੰਟ
 ਜੈਸੇ ਈ ਬਿਰਖ ਬੈਠੇ ਚਾਖੇ ਫਲ ਤਾਹ ਜੀ ॥੨੩੮॥

ਮਨਮੁਖਿ

ਜਿਉ ਬਹੁ ਮਿਤੀ ਵੇਸੁਆ ਸਭਿ ਕੁਲਖਣ ਪਾਪ ਕਮਾਵੈ
 ਲੋਕਹੁ ਦੇਸਹੁ ਬਾਹਰੀ ਤਿਹੁ ਪਖਾ ਨੋ ਅਉਲੰਗੁ ਲਾਵੈ ।
 ਡੁਬੀ ਡੋਬੀ ਹੋਰਨਾ ਮਹੁਰਾ ਮਿਠਾ ਹੋਇ ਪਚਾਵੈ ।
 ਘੰਡਾ ਹੇਤਾ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਦੀਪਕ ਹੋਇ ਪਤੰਗ ਜਲਾਵੈ ।
 ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਜਰਦਹੁ ਪਬਰ ਬੇੜੀ ਪੂਰ ਭੁਬਾਵੈ ।
 ਮਨਮੁਖ ਮਨੁ ਅਠ ਖੰਡ ਹੋਇ ਦੁਸਟਾ ਸੰਗਤਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ।

ਵੇਸੁਆ ਪੁਤੁ ਨਿਨਾਉ ਸਦਾਵੈ ॥ - ੫/੧੭.੧-੭

ਗਜ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਇਕਤੁ ਇਕਤੁ ਰੋਗਿ ਪਚੰਦੇ ।
ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ਪੰਜਿ ਰੋਗ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਕੁਸੂਤ ਕਰੰਦੇ ।
ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਭਾਇਣੀ ਹਰਖ ਸੋਗ ਬਹੁ ਰੋਗ ਵਧੰਦੇ ।
ਮਨਮੁਖ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਲਗਿ ਭੰਡਲਭੂਸੇ ਖਾਇ ਭਵੰਦੇ । - ੫/੨੦.੧-੪

ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਏ ਫੀਂਗੁਲੀ ਗਲਿ ਬੰਧੇ ਜਲੁ ਉਚਾ ਆਵੈ ।
ਘੁਘੁ ਸੁਤੁ ਨ ਸੁਤਈ ਚਕਈ ਚੰਦੁ ਨ ਡਿਠਾ ਭਾਵੈ ।
ਸਿੰਮਲ ਬਿਰਖੁ ਨ ਸਫਲੁ ਹੋਇ ਚੰਦਨ ਵਾਸੁ ਨ ਵਾਂਸਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਸਪੈ ਦੁਸੁ ਪੀਆਲੀਐ ਤੁਮੇ ਦਾ ਕਉਤਤੁ ਨ ਜਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਬਣਿ ਚੰਬੜਿ ਚਿਰੁਤੀ ਲੋਹੁ ਪੀਐ ਦੁਸੁ ਨ ਖਾਵੈ ।
ਸਭ ਅਵਗੁਣ ਮੈ ਤਨਿ ਵਸਨਿ ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਅਵਗੁਣ ਨੋ ਧਾਵੈ ।
ਥੋਮ ਨ ਵਾਸੁ ਕਬੂਰੀ ਆਵੈ ॥ - ੬/੨੦.੧-੭

ਬਗੁਲਾ ਹੰਸੁ ਨ ਹੋਵਈ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰਿ ਜਾਇ ਖਲੋਈ ।
ਵੀਹਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੈ ਓਈ ॥ - ੧੧/੧੦.੭-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਮਨਮੁਖ ਮੂਰਤਿ ਮਤਿ ਕਿਨੇਹੀ ।
ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਮਾਣਸ ਦੀ ਮਨਿ ਆਸ ਧਰੇਹੀ ।
ਪਸੁ ਪਰੇਤਹੁ ਬੁਰੀ ਹੁਰੇਹੀ ॥ - ੧੫/੩.੫-੭

ਸਤਿਗੁਰ ਸਾਹਿਬੁ ਛਡਿ ਕੈ ਮਨਮੁਖੁ ਹੋਇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਬੰਦਾ ।
ਹੁਕਮੀ ਬੰਦਾ ਹੋਇ ਕੈ ਨਿਤ ਉਠਿ ਜਾਇ ਸਲਾਮ ਕਰੰਦਾ ।
ਆਨ ਪਹਰ ਹਥ ਜੋੜਿ ਕੈ ਹੋਇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਖੜਾ ਰਹੰਦਾ ।
ਨੀਦ ਨ ਭੁਖ ਨ ਸੁਖ ਤਿਸੁ ਸੁਲੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਹੈ ਡਰੰਦਾ ।
ਪਾਣੀ ਪਾਲਾ ਧੁਪ ਛਾਉ ਸਿਰ ਉਤੈ ਝਲਿ ਦੁਖ ਸਹੰਦਾ ।
ਆਤਸਬਾਜੀ ਜਾਰੁ ਵੇਖਿ ਰਣ ਵਿਚਿ ਘਾਇਲੁ ਹੋਇ ਮਰੰਦਾ ।
ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਜੂਨਿ ਭਵੰਦਾ ॥ - ੧੫/੪.੧-੭

ਬਗੁਲ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ ਕੈ ਜਿਉ ਜਲ ਜੰਤਾਂ ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਖਾਹੀ ।
ਹਸਤੀ ਨੀਹਿ ਨਵਾਲੀਅਨਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲਿ ਖੋਹ ਉਡਾਹੀ ।
ਨਦੀ ਨ ਝੁਝੈ ਤੂੰਬੜੀ ਤੀਰਬੁ ਵਿਸੁ ਨਿਵਾਰੈ ਨਾਹੀ ।
ਪਥਰੁ ਨੀਰ ਪਖਾਲੀਐ ਚਿਤਿ ਕਠੋਰੁ ਨ ਭਿਜੈ ਗਾਹੀ ।
ਮਨਮੁਖ ਭਰਮ ਨ ਉਤਰੈ ਭੰਡਲਭੂਸੇ ਖਾਇ ਭਵਾਹੀ ।
ਗੁਰੁ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਪਾਰ ਨ ਪਾਹੀ ॥ - ੧੫/੧੦.੧-੬

ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਰਸੁ ਪਰਹਰੇ ਪਥਰੁ ਪਾਰਸੁ ਢੂੰਢਣ ਜਾਏ ।
 ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਕਰਿ ਲੁਕਦਾ ਫਿਰੈ ਨ ਪ੍ਰਗਟੀ ਆਏ ।
 ਲੈ ਵਣਵਾਸੁ ਉਦਾਸੁ ਹੋਇ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ।
 ਹਥੀ ਕਾਲਖ ਛੁਬਿਆ ਅੰਦਰਿ ਕਾਲਖ ਲੋਭ ਲੁਭਾਏ ।
 ਰਾਜ ਭੰਡੁ ਤਿਸੁ ਪਕੜਿਆ ਜਮ ਪੁਰਿ ਭੀ ਜਮ ਭੰਡੁ ਸਹਾਏ ।
 ਮਨਮੁਖ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਥਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਕੁਦਾਇ ਹਰਾਏ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਭਰਮੁ ਨ ਜਾਏ ॥ - ੧੫/੧੧.੧-੭

ਮਨਮੁਖ ਮਾਣਸ ਦੇਹ ਤੇ ਪਸੁ ਪਰੇਤ ਅਚੇਤ ਚੰਗੇਰੇ ।
 ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ ਅਚੇਤ ਹੋਇ ਮਾਣਸੁ ਮਾਣਸ ਦੇ ਵਲਿ ਹੋਰੇ ।
 ਪਸੁ ਨ ਮੰਗੈ ਪਸੁ ਤੇ ਪੰਖੇਰੁ ਪੰਖੇਰੁ ਘੋਰੇ ।
 ਚਉਰਾਸੀਹ ਲਖ ਜੂਨਿ ਵਿਚਿ ਉਤਮ-ਮਾਣਸ ਜੂਨਿ ਭਲੇਰੇ ।
 ਉਤਮ ਮਨ ਬਰ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜਨਮੁ ਮਰਣ ਭਵਜਲੁ ਲਖ ਫੇਰੇ ।
 ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਹੋਇ ਕੈ ਸੁਖ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਹੋਇ ਭਲੇ ਭਲੇਰੇ ।
 ਕੁਤਾ ਰਾਜ ਬਹਾਲੀਐ ਚਕੀ ਚਟਣ ਜਾਇ ਅਨ੍ਹੇਰੇ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਗਰਭ ਵਸੇਰੇ ॥ - ੧੫/੨੯.੧-੮

ਨਿਰਮਲੁ ਨੀਰੁ ਸੁਹਾਵਣਾ ਸੁਭਰ ਸਰਵਰਿ ਕਵਲ ਫੁਲੰਦੇ ।
 ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਅਤਿ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਹੋਇ ਮਹਕੰਦੇ ।
 ਭਵਰਾਂ ਵਾਸਾ ਵੰਝ ਵਣਿ ਖੋਜਹਿ ਏਕੋ ਖੋਜਿ ਲਹੰਦੇ ।
 ਲੋਭ ਲੁਭਤਿ ਮਕਰੰਦ ਰਸਿ ਦੂਰਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਆਇ ਮਿਲੰਦੇ ।
 ਸੂਰਜੁ ਗਗਨਿ ਉਦੈਤ ਹੋਇ ਸਰਵਰ ਕਵਲ ਧਿਆਨੁ ਧਰੰਦੇ ।
 ਭਛੁ ਚਿਕਤਿ ਵਾਸੁ ਹੈ ਕਵਸ ਸਿਵਾਣਿ ਨ ਮਾਣਿ ਸਕੰਦੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਨ ਰਹਤ ਰਹੰਦੇ ।
 ਮਸਤਕਿ ਭਾਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਦੇ ॥ - ੧੭/੨.੧-੮

ਸੂਰਜੁ ਜੋਤਿ ਉਦੈਤਿ ਕਰਿ ਚਾਨਣੁ ਕਰੈ ਅਨੇਰੁ ਗਵਾਏ ।
 ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਜਗ ਵਰਤਮਾਨ ਸਭਨਾਂ ਬੰਧਨ ਮੁਕਤਿ ਕਰਾਏ ।
 ਪਸੁ ਪੰਖੀ ਮਿਰਗਾਵਲੀ ਭਾਖਿਆ ਭਾਉ ਅਲਾਉ ਸੁਣਾਏ ।
 ਬਾਂਗਾਂ ਬੁਰਗੂ ਸਿੰਝੀਆਂ ਨਾਦ ਬਾਦ ਨੀਸਾਣ ਵਜਾਏ ।
 ਘੁਘੁ ਸੁਝੁ ਨ ਸੁਝਈ ਜਾਇ ਉਜਾੜੀ ਭਥਿ ਵਲਾਏ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਮਨਿ ਭਉ ਨ ਵਸਾਏ ।
 ਮਨਮੁਖ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੧੭/੬.੧-੭

ਨਦੀਆ ਨਾਲੇ ਵਾਹਤੇ ਗੰਗ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਗੰਗ ਹੁਵੰਦੇ ।
 ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸੇਵਦੇ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ ਸੇਵ ਕਰੰਦੇ ।
 ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਵਿਚਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਨਾਉ ਸੁਣੰਦੇ ।

ਹਸਤੀ ਨੀਰਿ ਨੁਵਾਲੀਅਨਿ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲਿ ਫਾਰੁ ਛੁਣਦੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਚਿਤਿ ਧਰੰਦੇ ।
 ਤੰਮੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਿੰਜੀਐ ਬੀਜੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਫਲ ਨ ਫਲੰਦੇ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਨ ਸੇਹ ਪੁਜੰਦੇ ॥ - ੧੭/੯.੧-੭

ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਉ ਰਾਣੀਆ ਸੇਜੇ ਆਵੇ ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ।
 ਸਭੇ ਹੀ ਪਟਰਾਣੀਆ ਰਾਜੇ ਇਕ ਦੂ ਇਕ ਪਿਆਰੀ ।
 ਸਭਨਾ ਰਾਜਾ ਰਾਵਣਾ ਸੁੰਦਰਿ ਮੰਦਰਿ ਸੇਜ ਸਵਾਰੀ ।
 ਸੰਤਤਿ ਸਭਨਾ ਰਾਣੀਆਂ ਇਕ ਅਧਕਾ ਸੰਢਿ ਵਿਚਾਰੀ ।
 ਦੇਸੁ ਨ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਐ ਪੂਰਬ ਲਿਖਤੁ ਨ ਮਿਟੈ ਲਿਖਾਰੀ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਮਨਿ ਉਰਧਾਰੀ ।
 ਕਰਮ ਹੀਨੁ ਦੁਰਮਤਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ - ੧੭/੧੦.੧-੭

ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਇਕ ਧਾਤੁ ਹੋਇ ਸਭ ਕੇ ਕੰਚਨੁ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪ ਹੋਇ ਮੂਲਿ ਅਮੂਲੁ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣੈ ।
 ਪਥਰੁ ਪਾਰਸਿ ਪਰਸੀਐ ਪਾਰਸੁ ਹੋਇ ਨ ਕੂਲ ਅਭਿਮਾਣੈ ।
 ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਿ ਸਟੀਐ ਤਤ ਭਭ ਡੁਬੈ ਭਾਰ ਭੁਲਾਣੈ ।
 ਚਿਤ ਕਠੋਰ ਨ ਭਿਜਈ ਰਹੈ ਨਿਕੋਰੁ ਘੜੈ ਭੰਨਿ ਜਾਣੈ ।
 ਅਗੀ ਅੰਦਰਿ ਫੁਟਿ ਜਾਇ ਅਹਰਣਿ ਘਣ ਅੰਦਰਿ ਹੋਰਾਣੈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰੁ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਅੰਦਰਿ ਆਣੈ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਨ ਹੋਇ ਪਿਛਾਣੈ ॥ - ੧੭/੧੧.੧-੮

ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਮਾਨਸਰਿ ਨਿਰਮਲੁ ਨੀਰੁ ਸਥਾਉ ਸੁਹੰਦਾ ।
 ਹੰਸੁ ਵੰਸੁ ਨਿਹਚਲ ਮਤੀ ਸੰਗਤਿ ਪੰਗਤਿ ਸਾਥੁ ਬਣੰਦਾ ।
 ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਚੁਗਿ ਮਾਣੁ ਮਹਿਤੁ ਆਨੰਦੁ ਵਧੰਦਾ ।
 ਕਾਉ ਨਿਥਾਉ ਨਿਨਾਉ ਹੈ ਹੰਸਾ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸੁ ਹੋਵੰਦਾ ।
 ਭਖੁ ਅਭਖੁ ਅਭਖੁ ਭਖੁ ਵਣ ਵਣ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭਵੰਦਾ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਤਨ ਅੰਦਰਿ ਮਨੁ ਬਿਰੁ ਨ ਰਹੰਦਾ ।
 ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਨ ਖੁਲ੍ਹੈ ਜੰਦਾ ॥ - ੧੭/੧੨.੧-੭

ਰੋਗੀ ਮਾਣਸੁ ਹੋਇ ਕੈ ਫਿਰਦਾ ਬਾਹਲੇ ਵੈਦ ਪੁਛੰਦਾ ।
 ਕਰੈ ਵੈਦ ਨ ਜਾਣਨੀ ਵੇਦਨ ਦਾਰੂ ਰੋਗੀ ਸੰਦਾ ।
 ਹੋਰੇ ਦਾਰੂ ਰੋਗੁ ਹੋਰ ਹੋਇ ਪਚਾਇਤ ਦੁਖ ਸਹੰਦਾ ।
 ਆਵੇ ਵੈਦੁ ਸੁਵੈਦੁ ਘਰਿ ਦਾਰੂ ਦਸੈ ਰੋਗੁ ਲਹੰਦਾ ।
 ਸੰਜਮਿ ਰਹੈ ਨ ਖਾਇ ਪਥੁ ਖਟਾ ਮਿਠਾ ਸਾਉ ਚਖੰਦਾ ।
 ਦੇਸੁ ਨ ਦਾਰੂ ਵੈਦ ਨੋ ਵਿਣੁ ਸੰਜਮਿ ਨਿਤ ਰੋਗੁ ਵਧੰਦਾ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਹੋਇ ਕੈ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਆਇ ਬਹੰਦਾ ।

ਦੁਰਮਤਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਪਚੰਦਾ ॥ - ੧੭/੧੩.੧-੮

ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਮੇਦੁ ਨੈ ਮੇਲੁ ਕਪੂਰ ਕਬੂਰੀ ਸੰਦਾ ।
ਸਭ ਸੁਗੰਧ ਰਲਾਇ ਕੈ ਗੁਰੁ ਗਾਂਧੀ ਅਰਗਜਾ ਕਰੰਦਾ ।
ਮਜਲਸ ਆਵੈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਗੁਣ ਅੰਦਰਿ ਹੋਇ ਗੁਣ ਮਹਕੰਦਾ ।
ਗਦਗਾ ਦੇਹੀ ਖਉਲੀਐ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਨਰਕ ਭਵੰਦਾ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਹਿਰਦੈ ਨ ਧਰੰਦਾ ।
ਅੰਨ੍ਹਾ ਓਖੀ ਹੋਂਦਈ ਬੋਲਾ ਕੰਨਾਂ ਸੁਣ ਨ ਸੁਣੰਦਾ ।
ਬਧਾ ਚਟੀ ਜਾਇ ਭਰੰਦਾ ॥ - ੧੭/੧੪.੧-੭

ਧੋਤੇ ਹੋਵਨਿ ਉਜਲੇ ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਖਰੈ ਅਮੋਲੇ ।
ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਰੰਗੀਅਨ ਸਭੇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗੁ ਅਡੋਲੇ ।
ਜਾਹਿਬ ਲੈ ਲੈ ਪੈਨੁਦੈ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਸ ਵਸਨਿ ਕੋਲੇ ।
ਸੋਭਾਵੰਤੁ ਸੁਹਾਵਣੇ ਚਜ ਅਚਾਰ ਸੀਗਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ।
ਕਾਲਾ ਕੰਬਲੁ ਉਜਲਾ ਹੋਇ ਨ ਧੋਤੇ ਰੰਗਿ ਨਿਚੋਲੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਝਾਕੈ ਅੰਦਰਿ ਨੀਰੁ ਵਿਚੋਲੇ ।
ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਉਜੜ ਖੋਲੇ ॥ - ੧੭/੧੫.੧-੭

ਖੇਤੈ ਅੰਦਰਿ ਜੰਮਿ ਕੈ ਸਭ ਦੂ ਉਚਾ ਹੋਇ ਵਿਖਾਲੇ ।
ਬੂਟ ਵਡਾ ਕਰਿ ਫੈਲਦਾ ਹੋਇ ਚੁਹਚੁਹਾ ਆਪੁ ਸਮਾਲੇ ।
ਖੇਤਿ ਸਫਲ ਹੋਇ ਲਾਵਣੀ ਫੁਟਨਿ ਤਿਲੁ ਬੁਆੜ ਨਿਰਾਲੇ ।
ਨਿਹਫਲ ਸਾਰੇ ਖੇਤ ਵਿਚਿ ਜਿਉ ਸਰਵਾੜ ਕਮਾਦ ਵਿਚਾਲੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਕਰਨਿ ਬੇਤਾਲੇ ।
ਨਿਹਫਲ ਜਨਮੁ ਅਕਾਰਬਾ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਹੋਵਨਿ ਮੁਹ ਕਾਲੇ ।
ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਮ ਜੰਦਾਰਿ ਹਵਾਲੇ ॥ - ੧੭/੧੬.੧-੭

ਉਜਲ ਕੈਹਾਂ ਚਿਲਕਣਾ ਥਾਲੀ ਜੇਵਣਿ ਜੁਠੀ ਹੋਵੇ ।
ਜੁਠਿ ਸੁਆਹੁ ਮਾਂਜੀਐ ਗੰਗਾ ਜਲ ਅੰਦਰਿ ਲੈ ਧੋਵੇ ।
ਬਾਹਰੁ ਸੁਚਾ ਧੋਤਿਆਂ ਅੰਦਰਿ ਕਾਲਖ ਅੰਤਿ ਵਿਗੋਵੇ ।
ਮਨਿ ਜੁਠੇ ਤਨਿ ਜੁਠਿ ਹੈ ਬੁਕਿ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਵਜੈ ਰੋਵੇ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਕਪਟ ਸਨੇਹੀ ਗਲਾਂ ਗੋਵੇ ।
ਗਲੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਹੋਵਈ ਖੰਡੁ ਖੰਡੁ ਕਰਿ ਸਾਉ ਨ ਭੋਵੇ ।
ਮਖਨੁ ਖਾਇ ਨ ਨੀਰੁ ਵਿਲੋਵੇ ॥ - ੧੭/੧੭.੧-੭

ਰੁਖਾਂ ਵਿਚਿ ਕੁਰੁਖ ਹਨਿ ਦੇਵੈ ਅਰੰਭ ਕਨੇਰ ਦੁਆਲੇ ।
ਅਰੰਭੁ ਫਲੈ ਅਰਭੋਲੀਆਂ ਫਲ ਅੰਦਰਿ ਬੀਅ ਚਿਤਮਿਤਾਲੇ ।
ਨਿਬਹੈ ਨਾਹੀਂ ਨਿਜੜਾ ਹਰਵਰਿ ਆਈ ਹੋਇ ਉਚਾਲੇ ।

ਕਲੀਆਂ ਪਵਨਿ ਕਨੇਰ ਨੋਂ ਦੁਰਮਤਿ ਵਿਚਿ ਦੁਰੰਗ ਦਿਖਾਲੇ ।
 ਬਾਹਰੁ ਲਾਲੁ ਗੁਲਾਲੁ ਹੋਇ ਅੰਦਰਿ ਚਿਟਾ ਦੁਖਿਧਾ ਨਾਲੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗਣਤੀ ਵਿਚਿ ਭਵੈ ਭਰਨਾਲੇ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹੁ ਖੋਹੁ ਮੁਹਿ ਕਾਲੇ ॥ - ੧੭/੧੮.੧-੭

ਵਣ ਵਿਚਿ ਫਲੈ ਵਣਾਸਪਤਿ ਬਹੁ ਚਸੁ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੁਹੰਦੇ ।
 ਅੰਬ ਸਦਾ ਫਲ ਸੋਹਣੈ ਆਰੂ ਸੇਵ ਅਨਾਰ ਫਲੈਂਦੇ ।
 ਦਾਖ ਬਿਜਊਰੀ ਜਾਮਣੂ ਖਿਰਣੀ ਭੂਤ ਖਰੂਰਿ ਅਨੰਦੇ ।
 ਪੀਲੁ ਪੇਝੁ ਬੇਰ ਬਹੁ ਕੇਲੇ ਤੇ ਅਖਨੋਟ ਬਣੰਦੇ ।
 ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਵਨੀ ਅਕਟਿਫਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਤਜਿ ਅਕਿ ਵਸੰਦੇ ।
 ਜੇ ਬਣ ਜੋਕ ਲਵਾਈਐ ਦੁਧੁ ਨ ਪੀਐ ਲੋਹੁ ਗੰਦੇ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗਣਤੀ ਅੰਦਰਿ ਝਾਕ ਝਖੰਦੇ ।
 ਕਪਟ ਸਨੇਹਿ ਨ ਬੋਹਿ ਜੁੜੰਦੇ ॥ - ੧੭/੧੮.੧-੭

ਘੁਘੁ ਚਾਮਚਿਤਕ ਨੇ ਦੇਹੁੰ ਨ ਸੁਝੈ ਚਾਨਣ ਹੋਂਦੇ ।
 ਰਾਤਿ ਅਨੂਰੀ ਦੇਖਦੇ ਬੋਲੁ ਕੁਬੋਲ ਅਬੋਲ ਖਲੋਂਦੇ ।
 ਮਨਮੁਖ ਅੰਨ੍ਹੇ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁੰ ਸੁਚਤਿ ਵਿਹੂਣੇ ਚਕੀ ਝੋਂਦੇ ।
 ਅਉਗੁਣ ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਛਡਿ ਗੁਣ ਪਰਹਾਰਿ ਹੀਰੇ ਫਟਕ ਪਲੋਂਦੇ ।
 ਨਾਉ ਸੁਜਾਖੇ ਅੰਨ੍ਹਿਆਂ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਵਾਲੇ ਰੋਂਦੇ ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚਿ ਚਾਰੇ ਪਲੇ ਭਰਿ ਭਰਿ ਧੋਂਦੇ ।
 ਪਥਰ ਪਾਪ ਨ ਛੁਟਹਿ ਵੋਂਦੇ ॥ - ੩੭/੧੮.੧-੭

ਬਲਾਂ ਅੰਦਰਿ ਅਕੁ ਉਗਵਨਿ ਵੂਠੇ ਮੀਂਹ ਪਵੈ ਮੁਹਿ ਮੋਆ ।
 ਪਤਿ ਟੁਟੈ ਦੁਧੁ ਵਹਿ ਚਲੈ ਪੀੜੈ ਕਾਲਕੂਟ ਚਿਹੁ ਹੋਆ ।
 ਅਕਹੁੰ ਫਲ ਹੋਇ ਖਖੜੀ ਨਿਹਫਲੁ ਸੇ ਫਲੁ ਅਕਤਿਛੁ ਭੋਆ ।
 ਵਿਹੁੰ ਨਸੈ ਅਕ ਦੁਧ ਤੇ ਸਪੁ ਖਾਧਾ ਖਾਇ ਅਕ ਨਰੋਆ ।
 ਸੋ ਅਕ ਚਰਿ ਕੈ ਬਕਰੀ ਦੇਇ ਦੁਧੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੋਹਿ ਚੋਆ ।
 ਸਪੈ ਦੁਧੁ ਪੀਅਲੀਐ ਵਿਸੁ ਉਗਲੈ ਪਾਸਿ ਖੜੋਆ ।
 ਗੁਣ ਕੀਤੇ ਅਵਗੁਣੁ ਕਰਿ ਢੋਆ ॥ - ੩੭/੨੦.੧-੭

ਕੁਹੈ ਕਸਾਈ ਬਕਰੀ ਲਾਇ ਲੂਣ ਸੀਖ ਮਾਸੁ ਪਰੋਆ ।
 ਹਸਿ ਹਸਿ ਬੋਲੇ ਕੁਹੀਂਦੀ ਖਾਧੇ ਅਕਿ ਹਾਲੁ ਇਹੁ ਹੋਆ ।
 ਮਾਸ ਖਾਨਿ ਗਲਿ ਛੁਰੀ ਦੇ ਹਾਲੁ ਤਿਨਾੜਾ ਕਉਣੁ ਅਲੋਆ ।
 ਜੀਭੈ ਹੰਦਾ ਫੋੜਿਆ ਖਉ ਦੰਦਾ ਮੁਹੁ ਭੰਨਿ ਵਿਗੋਆ ।
 ਪਰ ਤਨ ਪਰ ਧਨ ਨਿੰਦ ਕਰਿ ਹੋਇ ਦੁਜੀਭਾ ਬਿਸੀਅਰੁ ਭੋਆ ।
 ਵਸਿ ਆਵੈ ਗੁਰੁਮੰਤ ਸਪੁ ਨਿਗੁਰਾ ਮਨਮੁਖੁ ਸੁਣੈ ਨ ਸੋਆ ।
 ਵੇਖਿ ਨ ਚਲੈ ਅਗੈ ਟੋਆ ॥ - ੩੭/੨੧.੧-੭

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਨ ਪਥਰਹੁ ਕੰਚਨੁ ਹੋਇ ਨ ਅਘੜੁ ਘੜਾਈ ।
 ਬਿਸੀਅਰੁ ਵਿਸੁ ਨ ਪਰਹਰੈ ਅਠ ਪਹਰ ਚੰਨਣਿ ਲਪਟਾਈ ।
 ਸੰਖ ਸਮੁੰਦਰੁ ਸਖਣਾ ਰੋਵੈ ਧਾਰਾ ਮਾਰਿ ਸੁਣਾਇ ।
 ਘੁਘੁ ਸੁਝੁ ਨ ਸੁਝਈ ਸੂਰਜੁ ਜੋਤਿ ਨ ਲੁਕੈ ਲੁਕਾਈ ।
 ਮਨਮੁਖ ਵਡਾ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣੁ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਸੁਆਇ ਲੁਭਾਈ ।
 ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਨ ਚਿਤਿ ਵਸਾਈ ॥ - ੩੭/੨੩.੧-੬

ਬਰਖਾ ਚਤੁਰਮਾਸ ਭਿਏ ਨ ਪਖਾਨ ਸਿਲਾ
 ਨਿਪਜੇ ਨ ਧਾਨ ਪਾਨ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕੈ ।
 ਉਦਿਤ ਬਸੰਤ ਪਰਫੁਲਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ
 ਮਊਲੇ ਨ ਕਰੀਰੁ ਆਇ ਬੰਸ ਕੇ ਸੁਭਾਵ ਕੈ ।
 ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਨਿਹਫਲ ਬਾਝ ਬਧੂ
 ਹੁਇ ਨ ਆਧਾਨ ਦੁਖੇ ਦੁਖਿਧਾ ਦੁਰਾਵ ਕੈ ।
 ਤੇਸੇ ਮਮ ਕਾਗ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਚਾਲ ਸਭਾ
 ਰਹਿਓ ਨਿਰਾਹਾਰ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਪਿਆਵ ਕੈ ॥੨੩੭॥

ਜੈਸੇ ਲਗ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀਨ ਪੜਤ ਅਉਰ ਕਉ ਅਉਰ
 ਪਿਤਾ ਪੁਤ ਪੂਤ ਪਿਤਾ ਸਮਸਰਿ ਜਾਨੀਐ ।
 ਸੁਰਤਿ ਬਿਹੁਨ ਜੈਸੇ ਬਾਵਰੇ ਬਖਾਨੀਅਤ
 ਅਉਰ ਕਹੇ ਅਉਰ ਕਛੇ ਹਿਰਦੇ ਮੇ ਆਨੀਐ ।
 ਜੈਸੇ ਗੁੰਗ ਸਭਾ ਮਧਿ ਕਹਿ ਨ ਸਕਤ ਬਾਤ
 ਬੋਲਤ ਹਸਾਇ ਹੋਇਬਚਨ ਬਿਧਾਨੀਐ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗ ਮੇ ਮਨਮੁਖ ਬਕਤ ਹੁਇ
 ਲਗਨ ਸਗਨ ਮਾਨੇ ਕੈਸੇ ਮਾਨੀਐ ॥੨੬੪॥

ਜੈਸੇ ਪਰਦਾਰਾ ਕੇ ਦਰਸੁ ਦ੍ਰਿਗ ਦੇਖਿਓ ਚਾਹੇ
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖਤ ਹੈ ਨ ਚਾਹ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪਰਨਿੰਦਾ ਸੁਨੇ ਸਾਵਧਾਨ ਸੁਰਤਿ ਕੈ
 ਤੈਸੇ ਗੁਰ ਸਬਦੁਸੁਨੈ ਨ ਉਤਸਾਹ ਕੈ ।
 ਜੈਸੇ ਪਰ ਦਰਬ ਹਰਨ ਕਉ ਚਰਨ ਧਾਵੇ
 ਤੈਸੇ ਕੀਰਤਨ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਨ ਉਮਾਹ ਕੈ ।
 ਉਲੂ ਕਾਗ ਨਾਗਿ ਧਿਆਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਉ ਨ ਜਾਨੈ
 ਉਚ ਪਦੁ ਪਾਵੇ ਨਹੀ ਨੀਚ ਪਦੁ ਗਾਹ ਕੈ ॥੪੦੮॥

ਮਨਮੁਖਿ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਿ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੇ ਮਨਮੁਖਿ'

ਮਨੁਖ (ਜੀਵ)

ਰਕਤਿ ਬਿੰਦ ਕੀ ਦੇਹਿ ਰਚਿ ਪੰਚਿ ਤਤ ਕੀ ਜਤਿਤ ਜਤਾਈ ।
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਚਉਥੀ ਧਰਤੀ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਈ ।
ਪੰਚਮਿ ਵਿਚਿ ਆਕਾਸੁ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਛਟਮੁ ਅਦਿਸਟੁ ਸਮਾਈ ।
ਪੰਚ ਤਤ ਪੰਚੀਸਿ ਗੁਨਿ ਸਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਮਿਲਿ ਦੇਹਿ ਬਣਾਈ ।
ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਚਲਿਤੁ ਕਰਿ ਆਵਾ ਗਉਣੁ ਚਰਿਤ ਦਿਖਾਈ ।
ਚਉਰਾਸੀਹ ਲਖ ਜੋਨਿ ਉਪਾਈ ॥ - ੨/੨.੭

ਖਾਣੀ ਚਾਰਿ ਬੰਧਾਨ ਕਰਿ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੁਨਿ ਦੁਆਰੇ ।
ਇਕਸ ਇਕਸ ਜੁਨਿ ਵਿਚਿ ਜੀਅ ਜੰਤੁ ਅਣਗਣਤ ਅਪਾਰੇ ।
ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਗੁਰ ਸਰਣਿ ਉਪਾਰੇ । - ੪/੩.੧-੫

ਮਾਣਸ ਦੇਹ ਸੁ ਖੇਹ ਹੈ ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਜੀਭੇ ਲਈ ਨਕੀਬੀ ।
ਅਖੀ ਦੇਖਨਿ ਰੂਪ ਰੰਗ ਰਾਗ ਨਾਦ ਕੰਨ ਕਹਨਿ ਰਕੀਬੀ ।
ਨਕਿ ਸੁਵਾਸੁ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਬੁਚੀ ਤਰਤੀਬੀ ।
ਸਭ ਦੂੰ ਨੀਵੇ ਚਰਣ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਨਸੀਬੁ ਨਸੀਬੀ ।
ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਮਿਟਾਇਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਾ ਕਰੈ ਤਬੀਬੀ । - ੪/੩.੧-੫

ਸੁਪਿ ਨ ਹੋਵੈ ਬਾਲ ਬੁਧਿ ਬਾਲਕ ਲੀਲਾ ਵਿਚਿ ਵਿਹਾਵੈ ।
ਭਰ ਜੋਬਨਿ ਭਰਮਾਈਐ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਪਰ ਨਿੰਦ ਲੁਭਾਵੈ ।
ਬਿਰਧਿ ਹੋਆ ਜੰਜਾਲ ਵਿਚਿ ਮਹਾ ਜਾਲੁ ਪਰਵਾਰੁ ਫਹਾਵੈ ।
ਬਲ ਹੀਣਾ ਮਤਿ ਹੀਣੁ ਹੋਇ ਨਾਉ ਬਹਤਰਿਆ ਬਰਤਾਵੈ ।
ਅੰਨ੍ਹਾ ਬੋਲਾ ਪਿੰਗਲਾ ਤਨੁ ਬਕਾ ਮਨੁ ਦਹ ਦਿਸੁ ਧਾਵੈ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰਸਬਦ ਵਿਣੁ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੁਨਿ ਭਵਾਵੈ ।
ਅਉਸਰੁ ਚੁਕਾ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੫/੧੮.੧-੭

ਗਜ ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਇਕਤੁ ਇਕਤੁ ਰੋਗਿ ਪਚੰਦੇ ।
ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ਪੰਜਿ ਰੋਗ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਕ੍ਰਮੁਤ ਕਰੰਦੇ ।
ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਭਾਇਣੀ ਹਰਖ ਸੋਗ ਬਹੁ ਰੋਗ ਵਧੰਦੇ ।
ਮਨਮੁਖ ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਲਗਿ ਭੰਡਲਭੂਸੇ ਖਾਇ ਭਵੰਦੇ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗਾਢੀ ਰਾਹੁ ਚਲੰਦੇ ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਚਲਣਾ ਭਜਿ ਗਏ ਠਗ ਚੋਰ ਭਰੰਦੇ ।
ਲੈ ਲਾਹਾ ਨਿਜਿ ਘਰਿ ਨਿਬਹੰਦੇ ॥ - ੫/੨੦.੧-੭

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੁਨਿ ਵਿਚਿ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਉਪਾਇਆ । - ੮/੬.੧

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਵਿਚਿ ਉਤਮੁ ਜੂਨਿ ਸੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ।
 ਅਖੀ ਦੇਖੇ ਨਦਰਿ ਕਰਿ ਜਿਹਬਾ ਬੋਲੇ ਬਚਨ ਬਿਦੇਹੀ ।
 ਕੰਨੀ ਸੁਣਦਾ ਸੁਰਤਿ ਕਰਿ ਵਾਸ ਲਏ ਨਕਿ ਸਾਸ ਸਨੇਹੀ ।
 ਹਥੀ ਕਿਰਤਿ ਕਮਾਵਣੀ ਧੈਰੀ ਚਲਣੁ ਜੋਤਿ ਇਵੇਹੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਕਾਰਥਾ ਮਨਮੁਖ ਮੂਰਤਿ ਮਤਿ ਕਿਨੇਹੀ ।
 ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਮਾਣਸ ਦੀ ਮਨਿ ਆਸ ਧਰੇਹੀ ।
 ਪਸੁ ਪਰੇਤਹੁ ਬੁਰੀ ਹੁਰੇਹੀ ॥ - ੧੫/੩.੧-੭

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ਹੋਇ ਅਮੋਲੁ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਏ ।
 ਅਖੀ ਦੁਇ ਨਿਰਮੋਲਕਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਲਿਵ ਲਾਏ ।
 ਮਸਤਕੁ ਸੀਸੁ ਅਮੋਲੁ ਹੈ ਚਰਣ ਸਰਣਿ ਗੁਰੁ ਧੂੜਿ ਸੁਹਾਏ ।
 ਜਿਹਬਾ ਸੁਵਣ ਅਮੋਲਕਾ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਣਿ ਸਮਝਿ ਸੁਣਾਏ ।
 ਹਸਤ ਚਰਣ ਨਿਰਮੋਲਕਾ ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਰਗਿ ਸੇਵ ਕਮਾਏ । - ੧੫/੧੭.੧-੫

ਰਕਤੁ ਬਿੰਦੁ ਕਰਿ ਨਿਮਿਆ ਚਿਤ੍ਰੁ ਚਲਿਤ੍ਰੁ ਬਚਿਤ੍ਰੁ ਬਣਾਇਆ ।
 ਗਰਭ ਕੁੰਡ ਵਿਚਿ ਰਖਿਆ ਜੀਉ ਪਾਇ ਤਨੁ ਸਾਜਿ ਸੁਹਾਇਆ ।
 ਮੁਹੁ ਅਖੀ ਦੇ ਨਕੁ ਕੰਨ ਹਥ ਪੈਰ ਦੰਦ ਵਾਲ ਗਣਾਇਆ ।
 ਦਿਸਟਿ ਸਬਦ ਗਤਿ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵੈ ਰਾਗ ਰੰਗ ਰਸ ਪਰਸ ਲੁਭਾਇਆ ।
 ਉਤਮੁ ਕੁਲੁ ਉਤਮੁ ਜਨਮੁ ਰੋਮ ਰੋਮ ਗਣਿ ਅੰਗ ਸਬਾਇਆ ।
 ਬਾਲਬੁਧਿ ਮੁਹਿ ਦੁਇ ਦੇ ਕਰਿ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰ ਵਿਚਿ ਆਇਆ ।
 ਹੋਇ ਜਿਆਣਾ ਸਮਝਿਆ ਕਰਤਾ ਛਡਿ ਕੀਤੇ ਲਪਟਾਇਆ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਮੋਹਿਆ ਮਾਇਆ ॥ - ੧੫/੧੮.੧-੮

ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸੁ ਨ ਰਿਦੈ ਵਜਾਏ ।
 ਨਿਹਫਲੁ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੧੭/੧.੭-੮

ਜੀਉ ਪਾਇ ਤਨੁ ਸਾਜਿਆ ਮੁਹੁ ਅਖੀ ਨਕੁ ਕੰਨ ਸਵਾਰੇ ।
 ਹਥ ਪੈਰ ਦੇ ਦਾਤਿ ਕਰਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਭ ਦਿਸਟਿ ਦੁਆਰੇ ।
 ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਪਰ ਕਿਰਤਿ ਬਹੁ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਨਿਵਾਸੁ ਸੰਜਾਰੇ ।
 ਰਾਗ ਰੰਗ ਰਸ ਪਰਸਦੇ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਸੰਧਿ ਪਰਕਾਰੇ ।
 ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਬੁਧਿ ਬਲੁ ਟੇਕ ਬਿਬੇਕ ਵੀਚਾਰ ਵੀਚਾਰੇ ।
 ਦਾਨੇ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਬੇਸੁਮਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪਿਆਰੇ ।
 ਲੇਖ ਅਲੇਖ ਅਸੰਖ ਅਪਾਰੇ ॥ - ੧੮/੩.੧-੭

ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਫੇਰਿ ਫਿਰਾਇਆ ।
 ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੇਭੁ ਕਰਮੀ ਪਾਇਆ । - ੧੯/੨.੧-੨

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਜਗਿ ਵਿਚਿ ਆਇਆ । - ੧੯/੧੦.੧

ਸਭ ਸਰੀਰ ਸਕਾਰਥੇ ਅਤਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰੁ ਸੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ।
ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਮਿਸਟਾਨ ਪਾਨ ਹੁਇ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਕੁਸੁਤ੍ਰੁ ਇਵੇਹੀ ।
ਪਾਟ ਪਟੰਬਰ ਵਿਗੜਦੇ ਪਾਨ ਕਪੂਰ ਕੁਸੰਗ ਸਨੇਹੀ ।
ਚੋਆ ਚੰਦਨੁ ਅਰਗਜਾ ਹੁਇ ਦੁਰਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਹੁਰੇਹੀ ।
ਰਾਜੇ ਰਾਜ ਕਮਾਂਵਦੇ ਪਾਤਿਸਾਹ ਖਹਿ ਮੁਟੇ ਸਭੇ ਹੀ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਰਣਿ ਵਿਣੁ ਨਿਹਫਲੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹ ਇਵੇਹੀ ।
ਚਰਨ ਸਰਣਿ ਮਸਕੀਨੀ ਜੇਹੀ ॥ - ੨੩/੧੪.੧-੭

ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ।
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਇਆ ॥ - ੨੬/੩.੫-੬

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚੁ ਦਾਤਾਰੁ ਹੈ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਅਮੋਲੁ ਦਿਵਾਇਆ ।
ਮੂਹੁ ਅਖੀ ਨਕੁ ਕੰਨੁ ਕਰਿ ਹਥ ਪੈਰ ਦੇ ਚਲੈ ਚਲਾਇਆ । - ੨੬/੪.੧-੨

ਕੂੜ ਅਹੀਰਾਂ ਪਿੰਡੁ ਹੈ ਪੰਜ ਦੂਤ ਵਸਨਿ ਬੁਰਿਆਰਾ ।
ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਵਿਰੋਧੁ ਨਿਤ ਲੋਭ ਮੋਹ ਧ੍ਰੋਹ ਅਹੰਕਾਰਾ ।
ਖਿਜੋਤਾਣੁ ਅਸਾਧੁ ਸੰਗੁ ਵਰਤੈ ਪਾਪੈ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਪਰ ਧਨ ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਪਿਆਰੁ ਪਰ ਨਾਰੀ ਸਿਉ ਵਡੇ ਵਿਕਾਰਾ ।
ਖਲੁਹਲੁ ਮੂਲਿ ਨ ਚੁਕਈ ਰਾਜ ਭੰਡੁ ਜਮ ਭੰਡੁ ਕਰਾਰਾ ।
ਦੁਹੀ ਸਰਾਈ ਜਰਦਰੂ ਜੰਮਣ ਮਰਣ ਨਰਕਿ ਅਵਤਾਰਾ ।
ਅਗੀ ਫਲ ਹੋਵਨਿ ਅੰਗਿਆਰਾ ॥ - ੩੦/੧੬.੧-੭

ਸਤ ਸਮੁੰਦ ਅਬਾਹੁ ਕਰਿ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰਾ ।
ਮਹੀਅਲ ਖੇਤੀ ਅਉਖਈ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਬਹੁ ਬਿਸਥਾਰਾ ।
ਤਰੁਵਰ ਛਾਇਆ ਫੁਲ ਫਲ ਸਾਖਾ ਪਤ ਮੂਲ ਬਹੁ ਭਾਰਾ ।
ਪਰਬਤ ਅੰਦਰਿ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਲਾਲੁ ਜਵਾਹਰੁ ਪਾਰਸਿ ਪਾਰਾ ।
ਚਉਰਾਸੀਹ ਲਖ ਜੋਨਿ ਵਿਚਿ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜੇ ਵਡ ਪਰਵਾਰਾ ।
ਜੰਮਣੁ ਜੀਵਣੁ ਮਰਣੁ ਵਿਚਿ ਭਵਜਲ ਪੂਰ ਭਰਾਇ ਹਜਾਰਾ ।
ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ॥ - ੩੭/੫.੧-੭

ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਛਿਣ ਭੰਗਰੁ ਛਲ ਦੇਹੀ ਛਾਰਾ ।
ਪਾਣੀ ਦਾ ਕਰਿ ਪੁਤਲਾ ਉਡੈ ਨ ਪਉਣੁ ਖੁਲੇ ਨਉਂ ਦੁਆਰਾ ।
ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਵਿਚਿ ਰਖੀਅਨਿ ਨਰਕ ਘੋਰ ਮਹਿੰ ਉਦਰੁ ਮਝਾਰਾ ।
ਕਰੈ ਉਰਧ ਤਪੁ ਗਰਭ ਵਿਚਿ ਚਸਾ ਨ ਵਿਸਰੈ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾ ।
ਦਸੀ ਮਹੀਨੀਂ ਜੰਮਿਆਂ ਸਿਮਰਣ ਕਰੀ ਕਰੇ ਨਿਸਤਾਰਾ ।

ਜੀਮਦੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ਰਖਣਹਾਰਾ ।
ਸਾਹੋ ਵਿਛੜਿਆ ਵਣਜਾਰਾ ॥ - ੩੭/੬.੧-੭

ਰੋਵੈ ਰਤਨੁ ਗਵਾਇ ਕੈ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਅਨੇਹੁ ਗੁਬਾਰਾ ।
ਓਹੁ ਰੋਵੈ ਦੁਖੁ ਆਪਣਾ ਹਸਿ ਹਸਿ ਗਵੈ ਸਭ ਪਰਵਾਰਾ ।
ਸਭਨਾਂ ਮਨਿ ਵਾਧਾਈਆਂ ਰੁਣ ਝੁਝਨਤਾ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰਾ ।
ਨਾਨਕੁ ਦਾਦਕੁ ਸੋਹਲੇ ਦੇਨਿ ਅਸੀਸਾਂ ਬਾਲੁ ਪਿਆਰਾ ।
ਚੁਖਹੁ ਬਿੰਦਕ ਬਿੰਦੁ ਕਰਿ ਬਿੰਦਹੁ ਕੀਤਾ ਪਰਬਤ ਭਾਰਾ ।
ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਦਇਆ ਧਰਮੁ ਅਰਥੁ ਸੁਗਰਬ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਸਾਰਾ ।
ਕਾਮ ਕਰੇਧੁ ਵਿਰੇਧੁ ਵਿਚਿ ਲੇਭੁ ਮੋਹੁ ਧਰੇਹੁ ਅਹੰਕਾਰਾ ।
ਮਹਾਂ ਜਾਲ ਫਾਸਾ ਵੇਚਾਰਾ ॥ - ੩੭/੭.੧-੮

ਹੋਇ ਸੁਚੇਤ ਅਚੇਤ ਇਵ ਅਖੀਂ ਹੋਂਦੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਆ ।
ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਜਾਣਦਾ ਛਾਇਣੁ ਮਾਉ ਸੁਭਾਉ ਸਮੇਆ ।
ਬੋਲਾ ਕੰਨੀਂ ਹੋਂਦੀ ਜਸੁ ਅਪਜਸੁ ਮੋਹੁ ਧੋਹੁ ਨ ਸੋਆ ।
ਗੁੰਗਾ ਜੀਭੈ ਹੁੰਦੀਐ ਦੁਧੁ ਵਿਚਿ ਵਿਸੁ ਘੋਲਿ ਮੁਹਿ ਚੋਆ ।
ਵਿਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਸਰ ਪੀਐ ਮਰਨ ਜੀਵਨ ਆਸ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਵੋਆ ।
ਸਰਪੁ ਅਗਨਿ ਵਲਿ ਹਥੁ ਪਾਇ ਕਰੈ ਮਨੋਰਥ ਪਕੜਿ ਖਲੋਆ ।
ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਟਿਥਾ ਟੋਆ ॥ - ੩੭/੮.੧-੭

ਲੂਲਾ ਪੈਰੀ ਹੋਂਦੀ ਟੰਗਾਂ ਮਾਰਿ ਨ ਉਠਿ ਖਲੋਆ ।
ਹਥੈ ਹਥੁ ਨਚਾਈਐ ਆਸਾ ਬੰਧੀ ਹਾਰੁ ਪਰੋਆ ।
ਉਦਮ ਉਕਤਿ ਨ ਆਵਈ ਦੇਹਿ ਬਿਦੇਹਿ ਨ ਨਵਾਂ ਨਿਰੋਆ ।
ਹਗਣ ਮੁਤਣ ਛਡਣਾ ਰੋਗੁ ਸੋਗੁ ਵਿਚਿ ਦੁਖੀਆ ਰੋਆ ।
ਘੁਟੀ ਪੀਐ ਨ ਖੁਸੀ ਹੋਇ ਸਪਹੁ ਰਖਿਆਤਾ ਅਣਖੋਆ ।
ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣ ਨ ਵਿਚਾਰਦਾ ਨ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਕਾਰੁ ਅਲੋਆ ।
ਸਮਸਰਿ ਤਿਸੁ ਹਥੀਆਰੁ ਸੰਜੋਆ ॥ - ੩੭/੯.੧-੭

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਮਿਲਿ ਨਿੰਮਿਆ ਆਸਾਵੰਤੀ ਉਦਰੁ ਮਝਾਰੇ ।
ਦਸ ਕਸ ਖਾਇ ਨਿਲਜ ਹੋਇ ਛੁਹ ਛੁਹ ਧਰਣਿ ਧਰੈ ਪਗ ਧਾਰੇ ।
ਪੇਟ ਵਿਚਿ ਦਸ ਮਾਹ ਰਖਿ ਪੀਤਾ ਖਾਇ ਜਣੈ ਪੁਤੁ ਪਿਆਰੇ ।
ਜਣ ਕੈ ਪਾਲੈ ਕਸਟ ਕਰਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ਵਿਚਿ ਸੰਜਮ ਸਾਰੇ ।
ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਦੇਇ ਪਿਆਲਿ ਦੁਧੁ ਘੁਟੀ ਵਟੀ ਦੇਇ ਨਿਹਾਰੇ ।
ਛਾਦਨੁ ਭੋਜਨੁ ਪੋਖਿਆ ਭਦਣਿ ਮੰਗਣਿ ਪੜ੍ਹਨਿ ਚਿਤਾਰੇ ।
ਪਾਂਧੇ ਪਾਸਿ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਖਟਿ ਲੁਟਾਇ ਹੋਇ ਸੁਚਿਆਰੇ ।
ਉਚਿਣਤ ਹੋਇ ਭਾਰੁ ਉਤਾਰੇ ॥ - ੩੭/੧੦.੧-੮

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਨੰਦ ਵਿਚਿ ਪੁਤੈ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਹੋਈ ।
 ਰਹਸੀ ਅੰਗ ਨ ਮਾਵਈ ਗਾਵੈ ਸੋਹਿਲੜੇ ਸੁਖ ਸੋਈ ।
 ਵਿਗਸੀ ਪੁਤ ਵਿਆਹਿਐ ਘੋੜੀ ਲਾਵਾਂ ਗਾਵ ਭਲੋਈ ।
 ਸੁਖਾਂ ਸੁਖੇ ਮਾਵੜੀ ਪੁਤੁ ਨੂੰਹ ਦਾ ਮੇਲ ਅਲੋਈ ।
 ਨੂਹੁ ਨਿਤ ਕੰਤ ਕੁਮੰਤੁ ਦੇਇ ਵਿਹਰੇ ਹੋਵਹੁ ਸਸੁ ਵਿਗੋਈ ।
 ਲਖ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਪੁਤ ਕੁਪੁਤਿ ਚਕੀ ਉਠਿ ਝੋਈ ।
 ਹੋਵੈ ਸਰਵਣ ਵਿਰਲਾ ਕੋਈ ॥ - ੩੭/੧੧.੧-੭

ਕਾਮਣਿ ਕਾਮਣਿਆਰੀਐ ਕੀਤੇ ਕਾਮਣੁ ਕੰਤ ਪਿਆਰੇ ।
 ਜੰਮੇ ਸਾਈਂ ਵਿਸਾਯਆ ਵੀਵਾਹਿਆਂ ਮਾਂ ਪਿਆ ਵਿਸਾਰੇ ।
 ਸੁਖਾਂ ਸੁਖਿ ਵਿਵਾਹਿਆ ਸਉਣੁ ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਚਾਰਿ ਵਿਚਾਰੇ ।
 ਪੁਤ ਨੂੰਹੋਂ ਦਾ ਮੇਲੁ ਵੇਖਿ ਅੰਗ ਨਾ ਮਾਵਨਿ ਮਾਂ ਪਿਉ ਵਾਰੇ ।
 ਨੂੰਹ ਨਿਤ ਮੰਤ ਕੁਮੰਤੁ ਦੇਇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਛਡਿ ਵਡੇ ਗਤਿਆਰੇ ।
 ਵਖ ਹੋਵੈ ਪੁਤੁ ਚੰਨਿ ਲੈ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਉਪਕਾਰੁ ਵਿਸਾਰੇ ।
 ਲੋਕਾਚਾਰਿ ਹੋਇ ਵਡੇ ਕੁਚਾਰੇ ॥ - ੩੭/੧੨.੧-੭

ਦੇਹੀ ਵਿਚਿ ਨ ਜਾਪਈ ਨੀਂਦ ਭੁਖੁ ਤੇਹ ਕਿਥੈ ਵਸੈ ।
 ਹਸਣੁ ਰੋਵਣੁ ਗਾਵਣਾ ਛਿਕ ਡਿਕਾਰੁ ਖੰਗੂਰਣੁ ਦਸੈ ।
 ਆਲਕੁ ਤੇ ਅੰਗਵਾੜੀਆਂ ਹਿਛਕੀ ਖੁਚਕਣੁ ਪਰਸ ਪਰਸੈ ।
 ਉਭੇ ਸਾਹ ਉਬਾਸੀਆਂ ਚੁਟਕਾਰੀ ਤਾੜੀ ਸੁਣਿ ਕਿਸੈ ।
 ਆਸਾ ਮਨਸਾ ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਜੋਗੁ ਭੋਗੁ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਨ ਵਿਣਸੈ ।
 ਜਾਗਦਿਆਂ ਲਖੁ ਚਿਤਵਣੀ ਸੁਤਾ ਸੁਹਣੇ ਅੰਦਰਿ ਧਸੈ ।
 ਸੁਤਾ ਹੀ ਬਰਝਾਵਦਾ ਕਿਰਤਿ ਵਿਰਤਿ ਵਿਚਿ ਜਸ ਅਪਜਸੈ ।
 ਤਿਸਨਾ ਅੰਦਰਿ ਘਣਾ ਤਰਸੈ ॥ - ੩੭/੧੫.੧-੮

ਮਾਣਸ ਦੇਹਿ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਆਵੈ ਵਾਰੀ ।
 ਉਤਮੁ ਜਨਮੁ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਇਕ ਵਾਕੀ ਕੋਝਮਾ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਦੇਹਿ ਅਰੋਗ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਭਾਗਨੁ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ।
 ਸਾਧੁ ਸੰਗਿ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਭਗਤਿ ਪਿਆਰੀ ।
 ਫਾਥਾ ਮਾਇਆ ਮਹਾਂ ਜਾਲਿ ਪੰਜਿ ਦੂਤ ਜਮਕਾਲੁ ਸੁ ਭਾਰੀ ।
 ਜਿਉ ਕਰਿ ਸਹਾ ਵਹੀਰ ਵਿਚਿ ਪਰ ਹਥਿ ਪਾਸਾ ਪਉਛਕਿ ਸਾਰੀ ।
 ਦੂਜੇ ਭਾਇ ਕੁਦਾਇਅੰਜਿ ਜਮ ਜੰਦਾਰੁ ਸਾਰ ਸਿਰਿ ਮਾਰੀ ।
 ਆਵੈ ਜਾਇ ਭਵਾਈਐ ਭਵਜਲੁ ਅੰਦਰਿ ਹੋਇ ਖੁਆਰੀ ।
 ਹਰੈ ਜਨਮੁ ਅਮੇਲੁ ਜੁਆਰੀ ॥ - ੩੭/੨੬.੧-੯

ਖਾਣੀ ਬਾਣੀ ਜੁਗਿ ਚਾਰਿ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੁਨਿ ਉਪਾਈ ।
 ਉਤਮ ਜੁਨਿ ਵਖਾਣੀਐ ਮਾਣਸਿ ਜੁਨਿ ਦੁਲੰਭ ਦਿਖਾਈ ।

ਸਭਿ ਜੂਨਿ ਕਰਿ ਵਸਿ ਤਿਸੁ ਮਾਣਸਿ ਨੋ ਦਿਤੀ ਵਡਿਆਈ ।
 ਬਹੁਤੇ ਮਾਣਸ ਜਗਤ ਵਿਚਿ ਪਰਾਧੀਨ ਕਿਛੁ ਸਮਝਿ ਨ ਪਾਈ ।
 ਤਿਨ ਮੈ ਸੋ ਆਧੀਨ ਕੇ ਮੰਦੀ ਕੰਮੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਈ ।
 ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਦੇ ਵੁਠਿਆਂ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਫੇਰਿ ਮਿਟਾਈ ।
 ਗੁਰੁ ਸਬਦੀ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ ॥ - ੪੦/੧੦.੧-੨

ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਸਿ ਹੁਇ ਪਤੰਗ ਸੰਗਮ ਨ ਜਾਨੈ
 ਬਿਰਹ ਬਿਛੋਰ ਮੀਨ ਹੁਇ ਨ ਮਰਿ ਜਾਨੈ ਹੈ ।
 ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਜੋਤਿ ਮੈ ਨ ਹੁਇ ਜੋਤੀ ਸਰੂਪ
 ਚਰਨ ਬਿਮੁਖ ਹੋਇ ਪ੍ਰਾਨ ਠਰਹਾਨੈ ਹੈ ।
 ਮਿਲਿ ਬਿਛਰਤ ਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਨ ਬਿਰਹ ਜਾਨੀ
 ਮੀਨ ਅਉ ਪਤੰਗ ਮੋਹਿ ਦੇਖਤ ਲਜਾਨੈ ਹੈ ।
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਪ੍ਰਿਯੁ ਧੰਨਿ ਹੈ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਦੇਹ ਨਰਕ ਨ ਮਾਨੈ ਹੈ ॥੧੪॥

ਚਿਰੰਕਾਲ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਨਿਰਮਲ ਪਾਏ
 ਸਫਲ ਜਨਮ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨ ਕੈ ।
 ਲੋਚਨ ਅਮੋਲ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਮੋਲ ਦੇਖੇ
 ਸ੍ਰਵਨ ਅਮੋਲ ਗੁਰ ਬਚਨ ਧਰਨ ਕੈ ।
 ਨਾਸਕਾ ਅਮੋਲ ਚਰਨਾਰਬਿੰਦ ਬਾਸਨਾ ਕੈ
 ਰਸਨਾ ਅਮੋਲ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਨ ਕੈ ॥
 ਹਸਨ ਅਮੋਲ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਕੈ ਸਫਲ
 ਚਰਨ ਅਮੋਲ ਪਰਦਛਨਾ ਕਰਨ ਕੈ ॥੧੫॥

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਦਿਬਿ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਈ
 ਕਰੁਨਾ ਕਟਾਛ ਦਿਬਿ ਦੇਹ ਪਰਵਾਨ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲੇ
 ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਰਸਨਾ ਕੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਿਧਾਨ ਹੈ ।
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਬਾਸਨਾ ਸੁਬਾਸ ਰਸਤ
 ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਨਾਮ ਸਫਲ ਸੁ ਗਿਆਨ ਹੈ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਬਿਸਮ ਸੂਬੰਗ ਮੈ ਸਮਾਇ ਭਏ
 ਮਨ ਮਨਸਾ ਬਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥੧੬॥

ਸਫਲ ਜਨਮ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੁਇ ਜਨਮ ਜੀਤਿਓ
 ਚਰਨ ਸਫਲ ਗੁਰ ਮਾਰਗ ਰਵਨ ਕੈ ।
 ਲੋਚਨ ਸਫਲ ਗੁਰ ਦਰਸਾ ਵਲੋਕਨ ਕੈ
 ਮਸਤਕ ਸਫਲ ਰਜ ਪਦ ਗਵਨ ਕੈ ।
 ਹਸਤ ਸਫਲ ਨਮ ਸਤਗੁਰ ਬਾਣੀ ਲਿਖੇ
 ਸੁਰਤਿ ਸਫਲ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸ੍ਰਵਨ ਕੈ ।
 ਸੰਗਤਿ ਸਫਲ ਗੁਰਸਿਖ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਕੈ

ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਕੈ ॥੯੧॥

ਨੇਹਰ ਕੁਆਰਿ ਕੰਨਿਆ ਲਾਡਿਲੀ ਕੈ ਮਾਨੀਅਤਿ
ਬਿਆਹੇ ਸਸੁਰਾਰ ਜਾਇ ਗੁਨਹੁ ਕੈ ਮਾਨੀਐ ।
ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਲਗਿ ਜਾਤ ਹੈ ਬਿਦੇਸਿ ਪ੍ਰਾਨੀ
ਕਹੀਏ ਸਪੁਤ ਲਾਭ ਲਭਤ ਕੈ ਆਨੀਐ ।
ਜੈਸੇ ਤਉ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸਮੇ ਪਰਦਲ ਮੈ ਅਕੋਲੇ ਜਾਇ
ਜੀਤਿ ਆਵੈ ਸੋਈ ਸੂਰੇ ਸੁਭਟੁ ਬਖਾਨੀਐ ।
ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਚਰਨਿ ਸਰਨਿ ਗੁਰ
ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਗੁਰਦੁਆਰਿ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥੧੧੮॥

ਖੁਲੇ ਸੇ ਬੰਧਨ ਬਿਖੇ ਭਲੇ ਹੀ ਸੀਚਾਨੋ ਜਾਤੇ
ਜੀਵ ਘਾਤ ਕਰੇ ਨ ਬਿਕਾਰੁ ਹੋਇ ਆਵਈ ।
ਖੁਲੇ ਸੇ ਬੰਧਨ ਬਿਖੇ ਚਕਈ ਭਲੀ ਜਾਤੇ
ਰਾਮ ਰੇਖ ਮੇਟਿ ਨਿਸਿ ਪ੍ਰਿਅ ਸੰਗੁ ਪਾਵਈ ।
ਖੁਲੇ ਸੇ ਬੰਧਨ ਬਿਖੇ ਭਲੇ ਹੈ ਸੁਆ ਪ੍ਰਸਿਧ
ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਵਈ ।
ਮੇਖ ਪਦਵੀ ਸੈ ਤੈਸੇ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਭਲੇ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਇ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵਈ ॥੧੫੪॥

ਖੜ ਖਾਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੇ ਸੁਆਉ ਹੈ ।
ਗੋਬਰ ਗੋਮੂਤ੍ਰ ਸੂਤ੍ਰ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਭਏ
ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਨਿਖਿਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਧਿਆਉ ਹੈ ।
ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਸਾਧਨ ਕੈ ਸਾਧ ਭਏ
ਅਧਮ ਅਸਾਧ ਖਲ ਬਚਨ ਦੁਰਾਉ ਹੈ ।
ਰਸਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰਸਿਕ ਰਸਾਇਨ ਹੁਇ
ਮਾਨਸ ਬਿਖੇ ਧਰ ਬਿਖਮ ਬਿਖੁ ਤਾਉ ਹੈ ॥੨੦੧॥

ਪਸੂ ਖੜਿ ਖਾਤ ਖਲ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੀਨ
ਮੇਨਿ ਕੇ ਮਹਾਤਮੁ ਪੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜੀ ।
ਨਾਨਾ ਮਿਸਟਾਨ ਖਾਨ ਪਾਨ ਮਾਨਸ ਮੁਖ
ਰਸਨਾ ਰਸੀਲੀ ਹੋਇ ਸੋਈ ਭਲੀ ਤਾਹਿ ਜੀ ।
ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਫਲ
ਬਚਨ ਬਿਹੂਨ ਪਸੂ ਪਰਮਿਤਿ ਆਹਿ ਜੀ ।
ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਗਤਿ ਬਚਨ ਬਿਬੇਕ ਹੀਨ
ਬਿਖਧਰ ਬਿਖਮ ਚਕਤ ਚਿਤੁ ਚਾਹਿ ਜੀ ॥੨੦੨॥

ਦਰਸ ਧਿਆਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੇ ਦ੍ਰਿਗਨ ਹੁਇ
ਸ੍ਰਵਨ ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੇ ਮਧੁਰ ਬਚਨ ਕੈ ।
ਸੰਗਮ ਸਮਾਗਮ ਬਿਰਹੁ ਬਿਆਪੇ ਜਿਹਬਾ ਕੈ

ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਅੰਕਮਾਲ ਕੀ ਰਚਨ ਕੇ ।
 ਸਿਹਜਾ ਗਵਨ ਬਿਰਹਾ ਬਿਆਪੇ ਚਰਨ ਹੁਇ
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਬਿਰਹ ਸ੍ਰਬੰਗ ਹੁਇ ਸਚਨ ਕੇ ।
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਬਿਰਹ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕੇ ਬਿਰਬਲ ਭਈ
 ਸਸਾ ਜਿਉ ਬਹੀਰ ਪੀਰ ਪ੍ਰਬਲ ਤਚਨ ਕੇ ॥੨੦੩॥

ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਲਾਗਤ ਹੈ ਲੇਖਕ ਕੋ ਲੇਖੇ ਬਿਖੇ
 ਹਰਿ ਜਸੁ ਲਿਖਤ ਨ ਤੈਸੇ ਠਹਿਰਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨ ਬਨਜੁ ਬਿਉਰਾਰ ਕੇ ਬਿਬਾਰ ਬਿਖੇ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਵਗਾਹਨੁ ਨ ਭਾਵਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮਨੁ ਕਨਿਕ ਅਉ ਕਾਮਨੀ ਸਨੇਹ ਬਿਖੇ
 ਸਾਧਸੰਗ ਤੈਸੇ ਨੇਹੁ ਪਲ ਨ ਲਗਾਵਈ ।
 ਮਾਇਆ ਬੰਧ ਧੰਧ ਬਿਖੇ ਆਵਧ ਬਿਹਾਇ ਜਾਇ
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਗੀਨ ਪਾਛੇ ਪਛੁਤਾਵਈ ॥੨੦੪॥

ਆਇ ਹੀ ਅਧਾਨ ਬਿਖੇ ਹੋਇ ਨਿਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਨੀ
 ਮਾਸ ਦਸ ਗਨਤ ਹੀ ਗਨਤ ਬਿਹਾਤ ਹੈ ।
 ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਸੂਬ ਕੁਟੰਬ ਅਨੰਦਮਈ
 ਬਾਲਬੁਧਿ ਗਨਤ ਬਿਤੀਤ ਨਿਸਿ ਪ੍ਰਾਤ ਹੈ ।
 ਪਵਤ ਬਿਹਾਵੀਅਤ ਜੋਬਨ ਮੈ ਭੋਗ ਬਿਖੇ
 ਬਨਜ ਬਿਉਰਾਰ ਕੇ ਬਿਬਾਰ ਲਪਟਾਤ ਹੈ ।
 ਬਢਤਾ ਬਿਆਜ ਕਾਜ ਗਨਤ ਅਵਧ ਬੀਤੀ
 ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਬਿਨੁ ਜਮਪੁਰ ਜਾਤ ਹੈ ॥੨੦੫॥

ਪੁਨਿ ਕਤ ਪੰਚਤਤ ਮੇਲੁ ਖੇਲੁ ਹੋਇ ਕੈਸੇ
 ਭ੍ਰਮਤ ਅਨੇਕ ਜੋਨਿ ਕੁਟੰਬ ਸੰਜੋਗ ਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਕਤ ਮਾਨਸ ਜਨੰਮ ਨਿਰਮੇਲਕ ਹੁਇ
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਰਸਕਸ ਭੋਗ ਹੈ ।
 ਪੁਨਿ ਕਤ ਸਾਧਸੰਗ ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਗੁਰ
 ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਿਮਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮਧੁ ਪ੍ਰਜੋਗ ਹੈ ।
 ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸੁਖਫਲ ਚਾਖ
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਲੋਗ ਮੈ ਅਲੋਗ ਹੈ ॥੨੦੬॥

ਸੰਗਮ ਸੰਜੋਗ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮ ਕਉ ਪਤੰਗੁ ਜਾਨੈ
 ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਸੋਗ ਮੀਨ ਭਲ ਜਾਨਈ ।
 ਇਕ ਟਕ ਦੀਪਕ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਾਨ ਪਰਹਰੇ
 ਸਲਿਲ ਬਿਓਗ ਮੀਨ ਜੀਵਨ ਨ ਮਾਨਈ ।
 ਚਰਨਕਮਲ ਮਿਲਿ ਬਿਛੁਰੇ ਮਧੁਪ ਮਨੁ
 ਕਪਟ ਸਨੇਹ ਪ੍ਰਿਥੁ ਜਨਮੁ ਅਗਿਆਨਈ ।
 ਨਿਹਫਲ ਜੀਵਨ ਮਰਨ ਗੁਰ ਬਿਮੁਖ ਹੁਇ

ਪ੍ਰੇਮ ਅਰੁ ਬਿਰਹ ਨ ਦੇਉ ਉਰ ਆਨਈ ॥੩੦੦॥

ਦੀਪਕ ਪਤੰਗ ਅਲਿ ਕਮਲ ਸਲਿਲ ਮੀਨ
ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਮ੍ਰਿਗ ਰਵਿ ਸਸਿ ਨਾਦ ਹੈ ।
ਪ੍ਰੀਤਿ ਇਕਅੰਗੀ ਬਹੁਰੰਗੀ ਨਹੀ ਸੰਗੀ ਕੋਉ
ਸਬੈ ਦੁਖਦਾਈ ਨ ਸਹਾਈ ਅੰਤਿ ਆਇ ਹੈ ।
ਜੀਵਤ ਨ ਸਾਧਸੰਗ ਮੁਏ ਨ ਪਰਮਗਤਿ
ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹੈ ।
ਮਾਨਸ ਜਨਮੁ ਪਾਇ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਦਇਆ ਨਿਧਾਨ
ਚਰਨ ਸਚਨਿ ਸੁਖਫਲ ਬਿਸਮਾਦ ਹੈ ॥੩੨੧॥

ਦ੍ਰਿਗਨ ਕਉ ਜਿਹਬਾ ਸ੍ਰਵਨ ਜਉ ਮਿਲਹਿ
ਜੇਸੇ ਦੇਖੇ ਤੇਸੇ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਗਾਵਹੀ ।
ਸ੍ਰਵਨ ਜਿਹਬਾ ਅਉ ਲੋਚਨ ਮਿਲੈ ਦਿਆਲ
ਜੇਸੇ ਸੁਨੇ ਤੇਸੇ ਦੇਖਿ ਕਹਿ ਸਮਝਾਵਹੀ ।
ਜਿਹਬਾ ਕਉ ਲੋਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਜਉ ਮਿਲਹਿ ਦੇਵ
ਜੇਸੇ ਕਹੈ ਤੇਸੇ ਸੁਨਿ ਦੇਖਿ ਅਉ ਦਿਖਾਵਹੀ ।
ਨੈਨ ਜੀਹ ਸ੍ਰਵਨ ਸ੍ਰਵਨ ਲੋਚਨ ਜੀਹ
ਜਿਹਬਾ ਨ ਸ੍ਰਵਨ ਲੋਚਨ ਲਲਚਾਵਹੀ ॥੩੮੭॥

ਜੇਸੇ ਏਕ ਚੀਟੀ ਪਾਛੈ ਕੋਟ ਚੀਟੀ ਚਲੀ ਜਾਤਿ
ਇਕ ਟਗ ਪਗ ਡਗ ਮਗਿ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਕੁੰਜ ਪਾਤਿ ਭਲੀਭਾਤਿ ਸਾਤਿ ਸਹਜ ਮੈ
ਉਡਤ ਆਕਾਸਚਾਰੀ ਆਗੈ ਅਗਵਾਨ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਮ੍ਰਿਗਮਾਲ ਚਾਲ ਚਲਤ ਟਲਤ ਨਾਹਿ
ਜੜਤੜ ਅਗੁਭਾਗੀ ਰਮਤ ਤਤ ਧਿਆਨ ਹੈ ।
ਕੀਟੀ ਖਗ ਮ੍ਰਿਗ ਸਨਮੁਖ ਪਾਛੈ ਲਾਗੇ ਜਾਹਿ
ਪ੍ਰਾਨੀ ਗੁਰ ਪੰਥ ਛਾਡ ਚਲਤ ਅਗਿਆਨ ਹੈ ॥੪੧੩॥

ਜੇਸੇ ਕਾਛੀ ਫਲ ਹੇਤ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਰਖ ਰੋਧੇ
ਨਿਹਫਲ ਚਹੈ ਬਿਰਖੇ ਨ ਕਾਹੂ ਕਾਜ ਹੈ ।
ਸੰਤਤਿ ਨਮਿਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਅਨਿਕ ਬਿਵਾਰ ਕਰੈ
ਸੰਤਤਿ ਬਿਹੂਨ ਬਨਿਤਾ ਨ ਗ੍ਰਿਹ ਛਾਜਿ ਹੈ ।
ਬਿਦਿਆ ਦਾਨ ਜਾਨ ਜੇਸੇ ਪਾਧਾ ਚਟਸਾਰ ਜੇਰੈ
ਬਿਦਿਆ ਹੀਨ ਦੀਨ ਖਲ ਨਾਮ ਉਪਰਾਜਿ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਸੰਗੁਹੈ ਸੁਗਿਆਨ ਨਮਿਤਿ
ਬਿਨ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਿਗ ਜਨਮ ਕਉ ਲਾਜਿ ਹੈ ॥੪੧੫॥

ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਦ੍ਰਿਗਨ ਦਰਸ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੀ
ਸੁਨ ਸੁਨ ਸਬਦੁ ਮਹਾਤਮ ਨ ਜਾਨਿਓ ਹੈ ।

ਗਾਇ ਗਾਇ ਗੰਮਿਤਾ ਗੁਨ ਗਨ ਗੁਨ ਨਿਧਾਨ
ਹਸਿ ਹਸਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਨ ਪਛਾਨਿਓ ਹੈ ।
ਰੋਇ ਰੋਇ ਬਿਰਹਾ ਬਿਓਗ ਕੇ ਨ ਸੋਗ ਜਾਨਿਓ
ਮਨ ਗਹਿ ਗਹਿ ਮਨੁ ਮੁਘਦੁ ਨ ਮਾਨਿਓ ਹੈ ।
ਲੋਗ ਬੇਦ ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਕੇ ਨ ਜਾਨਿ ਸਕਿਓ
ਜਨਮ ਜੀਵਨੇ ਪ੍ਰਿਗੁ ਬਿਮੁਖ ਬਿਹਾਨਿਓ ਹੈ ॥੪੨੦॥

ਬਨਜ ਬਿਉਹਾਰ ਬਿਖੇ ਰਤਨ ਪਾਰਖ ਹੋਇ
ਰਤਨ ਜਨਮ ਕੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨਹੀ ਪਾਈ ਹੈ ।
ਲੇਖੇ ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਸੇ ਲੇਖਕਿ ਲਿਖਾਰੀ ਭਏ
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਅਸੰਕਾ ਨ ਮਿਟਾਈ ਹੈ ।
ਬੀਰ ਬਿਦਿਆ ਮਹਾਬਲੀ ਭਏ ਹੇ ਧਨਖਧਾਰੀ
ਹਉਮੇ ਮਾਰਿ ਸਕੀ ਨ ਸਹਜਿ ਲਿਵ ਲਾਈ ਹੈ ।
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸੇਵ ਕਲੀ ਕਾਲ
ਮਾਇਆ ਮੇ ਉਦਾਸੀ ਗੁਰਸਿਖਨ ਜਤਾਈ ਹੈ ॥੪੫੫॥

ਜੈਸੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾਕਉ ਪਵਿਤ੍ਰ ਘਰਿ ਵਾਤ ਨਾਤ
ਅਸਨ ਬਸਨ ਧਨ ਧਾਮ ਲੋਗਚਾਰ ਹੈ ।
ਤਾਤ ਮਾਤ ਭ੍ਰਾਤ ਸੁਤ ਸੁਜਨ ਕੁਟੰਬ ਸਖਾ
ਸੇਵਾ ਗੁਰਜਨ ਸੁਖ ਅਭਰਨ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ ।
ਕਿਰਤ ਬਿਰਤ ਪਰਸੁਤ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰਧਾਰੀ
ਸਕਲ ਪਵਿਤ੍ਰ ਜੇਈ ਬਿਬਿਧਿ ਅਚਾਰ ਹੈ ।
ਭੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ਲੇਪੁ ਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮੇ
ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵ ਪ੍ਰਿਗੁ ਜਨਮੁ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ॥੪੮੩॥

ਜਉ ਕੇਉ ਬੁਲਾਵੇ ਕਹਿ ਸੁਾਨ ਮ੍ਰਿਗ ਸਰਪ ਕੇ
ਸੁਨਤ ਚਿਜਾਇ ਧਾਇ ਗਾਰਿ ਮਾਰਿ ਦੀਜੀਐ ।
ਸੁਾਨ ਸੁਾਮ ਕਾਮ ਲਾਗਿ ਜਾਮਨੀ ਜਾਗੁਤ ਰਹੈ
ਨਾਦਹਿ ਸੁਨਾਇ ਮ੍ਰਿਗ ਪ੍ਰਾਨ ਹਾਨਿ ਕੀਜੀਐ ।
ਧੁੰਨ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜੈ ਸਰਪ ਅਰਪ ਦੇਤ ਤਨ ਮਨ
ਦੰਤ ਰੰਤ ਹੋਤ ਗੋਤ ਲਾਜਿ ਗਹਿ ਲੀਜੀਐ ।
ਮੇਹ ਨ ਭਗਤ ਭਾਵ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੀਨਿ
ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਬਿਨੁ ਪ੍ਰਿਗੁ ਜਗੁ ਜੀਜੀਐ ॥੪੯੪॥

ਜੈਸੇ ਏਕ ਸਮੇ ਦ੍ਰੁਮ ਸਫਲ ਸਪਤ੍ਰ ਪੁਨ
ਏਕ ਸਮੇ ਫੁਲ ਫਲ ਪਤ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹਜਾਤ ਹੈ ।
ਸਰਿਤਾ ਸਲਿਲਿ ਜੈਸੇ ਕਬਹੂੰ ਸਮਾਨ ਬਹੈ
ਕਬਹੂੰ ਅਬਾਹੁ ਅਤ ਪ੍ਰਬਲਿ ਦਿਖਾਤ ਹੈ ।
ਏਕ ਸਮੇ ਜੈਸੇ ਹੀਰਾ ਹੋਤ ਜੀਰਨਾਬਰ ਮੇ
ਏਕ ਸਮੇ ਕੰਚਨ ਜੜੇ ਜਗਮਗਾਤ ਹੈ ।

ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਿਖ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਜੋਗੀਸੁਰ ਹੈ
ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਜੁਗਤ ਹੈ ॥੪੯੭॥

ਅਸਨ ਬਸਨ ਸੰਗ ਲੀਨੇ ਅਉ ਬਚਨ ਕੀਨੇ
ਜਨਮ ਲੈ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਅਰਾਧਿ ਹੈ ।
ਈਹਾਂ ਆਏ ਦਾਤਾ ਬਿਸਰਾਏ ਦਾਸੀ ਲਪਟਾਏ
ਪੰਚ ਦੂਤ ਭੂਤ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮਤ ਅਸਾਧਿ ਹੈ ।
ਸਾਚੁ ਮਰਨੇ ਬਿਸਾਰ ਜੀਵਨ ਮਿਥਿਆ ਸੰਸਾਰ
ਸਮਝੈ ਨ ਜੀਤੁ ਹਾਰੁ ਸੁਪਨ ਸਮਾਧਿ ਹੈ ।
ਅਉਸਰ ਹੁਇ ਹੈ ਬਿਤੀਤਿ ਲੀਜੀਐ ਜਨਮੁ ਜੀਤਿ
ਕੀਜੀਏ ਸਾਧਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਅਗਮ ਅਗਾਧਿ ਹੈ ॥੪੯੮॥

ਸਫਲ ਜਨੰਮੁ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਹਨਿ ਲਿਵ
ਸਫਲ ਦ੍ਰਿਸਟ ਗੁਰ ਦਰਸ ਅਲੋਈਐ ।
ਸਫਲ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਸਬਦ ਸੁਨਤ ਨਿਤ
ਜਿਹਬਾ ਸਫਲ ਗੁਨਨਿਧਿ ਗੁਨ ਗੋਈਐ ।
ਸਫਲ ਹਸਤ ਗੁਰ ਚਰਨ ਪੂਜਾ ਪੁਨਾਮ
ਸਫਲ ਚਰਨ ਪਰਦਛਨਾ ਕੈ ਪੋਈਐ ।
ਸੰਗਮ ਸਫਲ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਹਜ ਘਰ
ਹਿਰਦਾ ਸਫਲ ਗੁਰਮਤਿ ਕੈ ਸਮੋਈਐ ॥੪੯੯॥

ਕਤ ਪੁਨ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਤ ਸਾਧਸੰਗੁ
ਨਿਸ ਦਿਨ ਕੀਰਤਨ ਸਮੇ ਚਲਿ ਜਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਹੁਇ ਪਰਸਪਰ
ਭਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਭਾਇ ਸੇਵਾ ਲਿਵਲਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨ ਰਾਗ ਨਾਦ ਬਾਦ ਸੰਗੀਤ ਰੀਤ
ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਸਬਦ ਲਿਖਿ ਨਿਜਪਦੁ ਪਾਈਐ ।
ਕਤ ਪੁਨਿ ਕਰਿ ਕਿਰਤਾਸ ਲੇਖ ਪਸਵਾਨੀ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਬਦ ਲਿਖਿ ਨਿਜਪਦੁ ਪਾਵੀਐ ॥੫੦੦॥

ਜੇਸੇ ਬੈਲ ਤੇਲੀ ਕੇ ਜਾਨਤ ਕਈ ਕੇਸ ਚਲਯੋ
ਨੈਨ ਉਘਰਤ ਵਾਹੀ ਠੇਰ ਹੀ ਠਿਕਾਨੇ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਜੇਵਰੀ ਬਟਤ ਆਂਧਰੇ ਅਚਿੰਤ ਚਿੰਤ
ਖਾਤ ਜਾਤ ਬਛਰੇ ਟਟੇਰੇ ਪਛੁਤਾਨੇ ਹੈ ।
ਜੇਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਲੋ ਧਾਵੇ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ।
ਆਵਤ ਨ ਸਾਂਤਿ ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮਤ ਹਿਰਾਨੇ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਸੁਪਨੰਤਰੁ ਦਿਸੰਤਰ ਬਿਹਾਯ ਗਈ
ਪਰੁੰਚ ਨ ਸਕਯੋ ਤਹਾ ਜਹਾ ਮੋਹਿ ਜਾਨੇ ਹੈ ॥੫੦੧॥

ਤਰੁਵਰੁ ਗਿਰੇ ਪਾਤ ਬਹੁਰੇ ਨ ਜੋਰੇ ਜਾਤ
 ਐਸੇ ਤਾਤ ਮਾਤ ਸੁਤ ਭ੍ਰਾਤ ਮੋਹ ਮਾਯਾ ਕੇ ।
 ਜੈਸੇ ਬੁਦਬੁਦਾ ਓਰਾ ਪੇਖਤ ਬਿਲਾਇ ਜਾਇ
 ਐਸੇ ਜਾਨ ਤਯਾਗਹੁ ਭਰੇਸੇ ਭ੍ਰਮ ਕਾਯਾ ਕੇ ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਕੀ ਅਗਨਿ ਜਰਿ ਬੁਝਤ ਨਬਾਰ ਲਾਗੈ ।
 ਐਸੀ ਆਵਾ ਐਧਿ ਜੈਸੇ ਨੇਹੁ ਦ੍ਰਮ ਛਾਯਾ ਕੇ ।
 ਜਨਮ ਜੀਵਨ ਅੰਤਕਾਲ ਕੇ ਸੰਗਾਤੀ ਰਾਚਹੁ ।
 ਸਫਲ ਐਸਰ ਜਗ ਤਥ ਹੀ ਤੇ ਆਯਾ ਕੇ ॥੫੯੨॥

ਸੀਸ ਗੁਰ, ਚਰਨ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ ਦੀਖਸ਼ਾ
 ਲੋਚਨ ਦਰਸ ਅਵਲੋਕ ਸੁਖ ਪਾਈਐ ।
 ਰਸਨਾ ਸਬਦ ਗੁਰ ਹਸਤ ਸੇਵਾ ਡੰਡੋਤ ।
 ਹਿਦੈ ਗੁਰ ਗਾਨ ਉਨਮਨ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
 ਚਰਨ ਗਵਨ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਪਰਕ੍ਰਮਾ ਲਉ ।
 ਦਾਸਨ ਦਾਸਾਨ ਮਤਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਸਮਾਈਐ ।
 ਸੰਤ ਰੇਨ ਮਜਨ, ਭਗਤਿ ਭਾਉ ਭੋਜਨ ਦੈ
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੈਜ ਪ੍ਰਗਟਾਈਐ ॥੬੨੮॥

ਮਾਨਨ ਨ ਕੀਜੇ ਮਾਨ, ਬਦੇ ਨ ਤੋਰੇ ਸਿਆਨ
 ਮੇਰੇ ਕਹਯੋ ਮਾਨ ਜਾਨ ਐਸੁਰ ਅਭੀਚ ਕੇ ।
 ਪ੍ਰਿਯਾ ਕੀ ਅਨੇਕ ਪਯਾਰੀ ਚਿਰੰਕਾਲ ਆਈ ਬਾਰੀ
 ਲੇਹੁ ਨ ਸੁਹਾਗ, ਸੰਗ ਛਾਡਿ ਹਨ ਨੀਚ ਕੇ ।
 ਰਜਨੀ ਬਿਹਾਤ ਜਾਤ ਜੋਬਨ ਸਿੰਗਾਰ ਗਾਤ
 ਖੇਲਹੁ ਨ ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਮੋਹ ਸੁਖ ਬੀਚ ਕੇ ।
 ਅਬਕੇ ਨ ਭੇਟੇ ਨਾਥ, ਬਹੁਰਿਯੋ ਨ ਆਵੇ ਹਾਥ
 ਬਿਰਹਾ ਬਿਹਾਵੇ ਬਲਿ ਬਡੇ ਭਾਈ ਮੀਚ ਕੇ ॥੬੬੦॥

ਮਨੁਖ ਤੇ ਪਸ਼ੁ (ਤੁਲਨਾ)

ਪਸ਼ੁਆ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹ ਅੰਤਰਿ ਅੰਤਰੁ ਇਹੈ
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੇ ਬਿਬੇਕ ਅਬਿਬੇਕ ਹੈ ।
 ਪਸ਼ੁ ਹਰਿਹਾਉ ਕਹਿਓ ਸੁਨਿਓ ਅਨਸੁਨਿਓ ਕਰੈ
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੈ ਟੇਕ ਹੈ ।
 ਪਸ਼ੁਆ ਸਬਦ ਹੀਨ ਜਿਹਬਾ ਨ ਬੋਲਿ ਸਕੈ
 ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਬੋਲੈ ਬਚਨ ਅਨੇਕ ਹੈ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੁਨਿ ਸਮਝਿ ਬੋਲੈ ਬਿਬੇਕੀ
 ਨਾਤੁਰ ਅਚੇਤ ਪਸ਼ੁ ਪ੍ਰੇਤ ਹੁ ਮੈ ਏਕ ਹੈ ॥੨੦੦॥

ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਛਿਅ ਦਰਸਨਾਂ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਰੋਵਰੇ ਦੇਵ ਸਥਲ ਤੀਰਥ ਭਰਮਾਇਆ ।
 ਗਣ ਗੰਧਰਬ ਅਪਛਰਾਂ ਸੁਰਪਤਿ ਇੰਦ੍ਰ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਛਾਇਆ ।
 ਜਤੀ ਜਤੀ ਸੰਤਖੀਆਂ ਸਿਧ ਨਾਥ ਅਵਤਾਰ ਗਣਾਇਆ ।
 ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਹੋਮ ਜਗ ਵਰਤ ਨੇਮ ਨਈਵੇਦ ਪੁਜਾਇਆ ।
 ਸਿਖਾ ਸੂਤ੍ਰ ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਪਿਤਰ ਕਰਮ ਦੇਵ ਕਰਮ ਕਮਾਇਆ ॥
 ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਉਪਦੇਸੁ ਦਿਝਾਇਆ ॥ - ੮/੭.੧-੭

ਪੀਰ ਪਿਕੰਬਰ ਅਉਲੀਏ ਗਉਸ ਕੁਤਬ ਵਲੀਉਲਹ ਜਾਣੇ ।
 ਸੇਖ ਮਸਾਇਕ ਆਖੀਅਨਿ ਲਖ ਲਖ ਦਰਿ ਦਰਿਵੇਸ ਵਖਾਣੇ ।
 ਸੁਹਦੇ ਲਖ ਸਹੀਦ ਹੋਇ ਲਖ ਅਬਦਾਲ ਮਲੰਗ ਮਿਲਾਣੇ ।
 ਸਿੰਧੀ ਕੁਕਨ ਕਲੰਦਰਾਂ ਲਖ ਉਲਮਾਉ ਮੁਲਾ ਮਉਲਾਣੇ ।
 ਸਰੈ ਸਰੀਅਤਿ ਆਖੀਐ ਤਰਕ ਤਰੀਕਤਿ ਰਾਹ ਸਿਵਾਣੇ ।
 ਮਾਰਫਤੀ ਮਾਰੂਫ ਲਖ ਹਕ ਹਕੀਕਤਿ ਹੁਕਮਿ ਸਮਾਣੇ ।
 ਬੁਜਰਕਵਾਰ ਹਜਾਰ ਮੁਹਾਣੇ ॥ - ੮/੮.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਬਾਹਮਣ ਸਾਰਸੁਤ ਵਿਰਤੀਸਰ ਲਾਗਾਇਤ ਲੋਏ ।
 ਕਿਤੜੇ ਗਉੜ ਕਨਉਜੀਏ ਤੀਰਥ ਵਾਸੀ ਕਰਦੇ ਢੋਏ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਸਨਉਚੀਏ ਪਾਂਧੇ ਪੰਡਿਤ ਵੈਦ ਖਲੋਏ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਜੋਤਕੀ ਵੇਦ ਵੇਦੁਏ ਲੱਖ ਪਲੋਏ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਕਵੀਸਰਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਭਾਣ ਬ੍ਰਹਮਾਉ ਬਖੋਏ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਅਭਿਆਸਤਾਂ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੰਗਦੇ ਲੈ ਕਨਸੋਏ ।
 ਕਿਤੜੇ ਸਉਣ ਸਵਾਣੀ ਹੋਏ ॥ - ੮/੯.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਖੜੀ ਬਾਰਹੀ ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਬਾਵੰਜਾਰੀ ।
 ਪਾਵਾਧੇ ਪਾਚਾਧਿਆ ਫਲੀਆਂ ਖੋਖਰਾਇਣੁ ਅਵਗਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਚਉੜੋਤਰੀ ਕੇਤੜਿਆਂ ਸੇਰੀਣ ਵਿਲਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇ ਚਕ੍ਰਵਰਤਿ ਰਾਜੇ ਦਰਗਾਰੀ ।
 ਸੂਰਜਵੰਸੀ ਆਖੀਅਨਿ ਸੋਮਵੰਸ ਸੂਰਵੀਰ ਸਿਪਾਹੀ ।
 ਧਰਮ ਰਾਇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਧਰਮੁ ਵੀਰਾਨੁ ਨ ਬੋਪਰਵਾਰੀ ।
 ਦਾਨੁ ਖੜਗੁ ਮੰਤ੍ਰੁ ਭਗਤਿ ਸਲਾਹੀ ॥ - ੮/੧੦.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਵੈਸ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਵਤ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਤੂਅਰ ਗਉੜ ਪਵਾਰ ਲਖ ਮਲਣ ਰਾਜ ਚਉਹਾਣ ਚਿਤਾਰੀ ।
 ਕਛਵਾਹੇ ਰਾਠਉੜ ਲਖ ਰਾਣੇ ਰਾਣੇ ਭੂਮੀਏ ਭਾਰੀ ।

ਬਾਘ ਬਖੇਲੇ ਕੇਤੜੇ ਬਲਵੰਡ ਲਖ ਬੁੰਦੇਲੇ ਕਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਭੁਰਟੀਏ ਦਰਬਾਰਾਂ ਅੰਦਰਿ ਦਰਬਾਰੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਗਣੀ ਭਦਉੜੀਏ ਦੇਸਿ ਦੇਸਿ ਵਡੇ ਇਤਬਾਰੀ ।
 ਹਉਮੈ ਮੁਏ ਨ ਹਉਮੈ ਮਾਰੀ ॥ - ੮/੧੧.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਸੂਦ ਸਦਾਇਏ ਕਿਤੜੇ ਕਾਇਬ ਲਿਖਣਹਾਰੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਬਾਣੀਏ ਕਿਤੜੇ ਭਾਭੜਿਆਂ ਸੁਨਿਆਰੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਜਟ ਹੋਇ ਕੇਤੜਿਆਂ ਛੀੜੇ ਸੈਸਾਰੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਾਠੇਰਿਆ ਕੇਤੜਿਆਂ ਲੋਹਾਰ ਵਿਚਾਰੇ ।
 ਕਿਤੜੇ ਤੇਲੀ ਆਖੀਅਨਿ ਕਿਤੜੇ ਹਲਵਾਈ ਬਾਜਾਰੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਪੰਖੀਏ ਕਿਤੜੇ ਨਾਈ ਤੈ ਵਣਜਾਰੇ ।
 ਚਹੁ ਵਰਨਾਂ ਦੇ ਗੋਤ ਅਪਾਰੇ ॥ - ੮/੧੨.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਗਿਰਹੀ ਆਖੀਅਨਿ ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਫਿਰਹਿ ਉਦਾਸੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਜੇਗੀਸੁਰਾਂ ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੋਏ ਸੰਨਿਆਸੀ ।
 ਸੰਨਿਆਸੀ ਦਸ ਨਾਮ ਧਰਿ ਜੋਗੀ ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਨਿਵਾਸੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਪਰਮ ਹੰਸ ਕਿਤੜੇ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਬਨਵਾਸੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਝੰਡ ਧਾਰ ਕਿਤੜੇ ਜੈਨੀ ਜੀਅ ਦੈਆਸੀ ।
 ਛਿਅ ਘਰਿ ਛਿਅ ਗੁਰਿ ਆਖੀਅਨਿ ਛਿਅ ਉਪਦੇਸ ਭੋਸ ਅਭਿਆਸੀ ।
 ਛਿਅ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਰ ਕਰਿ ਸੂਰਜੁ ਇਕੋ ਬਾਰਹ ਰਾਸੀ ।
 ਗੁਰਾ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਅਭਿਨਾਸੀ ॥ - ੮/੧੩.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਸਾਧ ਵਖਾਣੀਅਨਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਵਿਚਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਲਖ ਸੰਤ ਜਨ ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਿਜ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬ੍ਰਹਮ ਵੀਚਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਸਮਦਰਸੀਆਂ ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਬਿਬੇਕੀਆਂ ਕਿਤੜੇ ਦੇਹ ਬਿਦੇਹ ਅਕਾਰੀ ।
 ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਧਿ ਬੈਰਾਗ ਸਵਾਰੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਗਰਬੁ ਨਿਵਾਰੀ ॥ - ੮/੧੪.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਅਸਾਧ ਜਗ ਵਿਚਿ ਕਿਤੜੇ ਚੋਰ ਜਾਰ ਜੁਆਰੀ ।
 ਵਟਵਾੜੇ ਠਗਿ ਕੇਤੜੇ ਕੇਤੜਿਆਂ ਨਿੰਦਕ ਅਵਿਚਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਅਕਿਰਤਘਣ ਕਿਤੜੇ ਬੇਮੁਖ ਤੇ ਅਣਚਾਰੀ ।
 ਸ੍ਰਾਮਿ ਧੌਂਹੀ ਵਿਸਵਾਸਿ ਘਾਤ ਲੂਣ ਹਰਾਮੀ ਮੂਰਖ ਭਾਰੀ ।
 ਬਿਖਲੀਪਤਿ ਵੇਸੁਆ ਹਵਤ ਮਦ ਮਤਵਾਲੇ ਵਡੇ ਵਿਕਾਰੀ ।
 ਵਿਸਟ ਵਿਚੇਧੀ ਕੇਤੜੇ ਕੇਤੜਿਆਂ ਕੂੜੇ ਕੂੜਿਆਰੀ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਬਿਨੁ ਅੰਤਿ ਖੁਆਰੀ ॥ - ੮/੧੫.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਸੁੰਨੀ ਆਖੀਅਨਿ ਕਿਤੜੇ ਈਸਾਈ ਮੂਸਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਹੀ ਰਾਵਜੀ ਕਿਤੜੇ ਮੁਲਹਿਦ ਗਣਤ ਨ ਆਈ ।
 ਲਖ ਫਿਰੰਗੀ ਇਰਮਨੀ ਚੂਮੀ ਜੰਗੀ ਦੁਸਮਨ ਦਾਈ ।
 ਕਿਤੜੇ ਸਈਯਦ ਆਖੀਅਨਿ ਕਿਤੜੇ ਤੁਰਕਮਾਨ ਦੁਨਿਆਈ ।
 ਕਿਤੜੇ ਮੁਗਲ ਪਠਾਣ ਹਨਿ ਹਬਸੀ ਤੇ ਕਿਲਮਾਕ ਅਵਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਈਮਾਨ ਵਿਚਿ ਕਿਤੜੇ ਬੇਈਮਾਨ ਬਲਾਈ ।
 ਨੇਕੀ ਬਦੀ ਨ ਲੁਕੈ ਲੁਕਾਈ ॥ - ੮/੧੬.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਦਾਤੇ ਮੰਗਤੇ ਕਿਤੜੇ ਵੈਦ ਕੇਤੜੇ ਰੋਗੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਸਹਜਿ ਸੰਜੋਗ ਵਿਚਿ ਕਿਤੜੇ ਵਿਛੜਿ ਹੋਇ ਵਿਜੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਭੁਖੇ ਮਰਨਿ ਕੇਤੜਿਆ ਚਾਜੇ ਰਸ ਭੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਦੇ ਸੋਹਿਲੇ ਕੇਤੜਿਆ ਦੁਖੁ ਚੌਵਨਿ ਸੋਗੀ ।
 ਦੁਨੀਆ ਆਵਣ ਜਾਵਣੀ ਕਿਤੜੀ ਹੋਈ ਕਿਤੜੀ ਹੋਗੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਹੀ ਸਚਿਆਰ ਕੇਤੜਿਆ ਦਗਾਬਾਜ ਦਰੋਗੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੇ ਜੋਗੀਸੁਰ ਜੋਗੀ ॥ - ੮/੧੭.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਆਖੀਅਨਿ ਕੇਤੜਿਆ ਹੀ ਦਿਸਨਿ ਕਾਣੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਚੁੰਨ੍ਹੇ ਫਿਰਨਿ ਕਿਤੜੇ ਚਤੀਆਨੇ ਉਕਤਾਣੇ ।
 ਕਿਤੜੇ ਨਕਟੇ ਗੁਣਗੁਣੇ ਕਿਤੜੇ ਬੋਲੇ ਬੁਝੇ ਲਾਣੇ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਗਿਲੂੜ ਗਲੀ ਅੰਗਿ ਰਸਉਲੀ ਵੇਣਿ ਵਿਹਾਣੇ ।
 ਟੁੰਡੇ ਬਾਂਡੇ ਕੇਤੜੇ ਗੰਜੇ ਲੁੰਜੇ ਕੋੜੀ ਜਾਣੇ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲੂਲੇ ਪਿੰਗੁਲੇ ਕਿਤੜੇ ਕੁੰਬੇ ਹੋਇ ਕੁੜਾਣੇ ।
 ਕਿਤੜੇ ਖੁਸਰੇ ਹੀਜਰੇ ਕੇਤੜਿਆ ਗੁੰਗੇ ਤੁਤਲਾਣੇ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਨੁ ਆਵਣ ਜਾਣੇ ॥ - ੮/੧੮.੧-੮

ਕੇਤੜਿਆ ਪਤਿਸਾਹ ਜਗਿ ਕਿਤੜੇ ਮਸਲਤਿ ਕਰਨਿ ਵਜੀਰਾ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਉਮਰਾਉ ਲਖ ਮਨਸਬਦਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਵਡੀਰਾ ।
 ਹਿਕਮਤਿ ਵਿਚਿ ਹਕੀਮ ਲਖ ਕਿਤੜੇ ਤਰਕਸ ਬੰਦ ਅਮੀਰਾ ।
 ਕਿਤੜੇ ਚਾਕਰ ਚਾਕਰੀ ਭੋਈ ਮੇਠ ਮਹਾਵਤ ਮੀਰਾ ।
 ਲਖ ਫਰਾਸ ਲਖ ਸਾਰਵਾਨ ਮੀਰਾਖੋਰ ਸਈਸ ਵਹੀਰਾ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਜਲੇਬਦਾਰ ਗਾਡੀਵਾਨ ਚਲਾਇ ਗਡੀਰਾ ।
 ਛਤੀਦਾਰ ਦਰਵਾਨ ਖਲੀਰਾ ॥ - ੮/੧੯.੧-੭

ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਨਗਾਰਚੀ ਕੇਤੜਿਆ ਢੋਲੀ ਸਹਨਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਹੀ ਤਾਇਫੇ ਢਾਢੀ ਬਚੇ ਕਲਾਵਤ ਗਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਹੀ ਬਹੁਰੂਪੀਏ ਬਾਜੀਗਰ ਲਖ ਭੰਡ ਅਤਾਈ ।
 ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਮਸਾਲਚੀ ਸਮਾ ਚਰਾਗ ਕਰਨਿ ਰੁਸਨਾਈ ।

ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਕੋਚਰੀ ਆਮਲੁ ਪੋਸ ਸਿਲਹ ਸੁਖਦਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਆਬਦਾਰ ਕਿਤੜੇ ਬਾਵਰਚੀ ਨਾਨਵਾਈ ।
 ਤੰਬੋਲੀ ਤੋਸਕਰੀ ਸੁਹਾਈ ॥ - ੮/੨੦.੧-੨

ਕੇਤੜਿਆ ਖੁਸਬੋਇਦਾਰ ਕੇਤੜਿਆ ਰੰਗਰੇਜ ਰੰਗੋਲੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਮੇਵੇਦਾਰ ਹਨਿ ਹੁਡਕ ਹੁਡਕੀਏ ਲੋਲਣਿ ਲੋਲੀ ।
 ਖਿਜਮਤਿਗਾਰ ਖਵਾਸ ਲਖ ਗੋਲੰਦਾਜ ਤੋਪਕੀ ਤੋਲੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਤਹਵੀਲਦਾਰ ਮੁਸਰਫਦਾਰ ਦਰੋਗੇ ਓਲੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਕਿਰਸਾਣ ਹੋਇ ਕਰਿ ਕਿਰਸਾਣੀ ਅਤੁਲੁ ਅਤੋਲੀ ।
 ਮੁਸਰੋਫੀ ਬੂਤਾਤ ਲਖ ਮੀਰਸਾਮੇ ਬਖਸੀ ਲੈ ਕੋਲੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਦੀਵਾਨ ਹੋਇ ਕਰਨਿ ਕਰੋਤੀ ਮੁਲਕ ਵੰਢੋਲੀ ।
 ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਮੇਲ ਅਮੋਲੀ ॥ - ੮/੨੧.੧-੨

ਕੇਤੜਿਆਂ ਹੀ ਜਉਹਰੀ ਲਖ ਸਰਾਫ ਬਜਾਜ ਵਖਾਰੀ ।
 ਸਉਦਾਗਰ ਸਉਦਾਗਰੀ ਗਾਂਧੀ ਕਾਸੇਰੇ ਪਾਸਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਪਰਚੂਨੀਏ ਕੇਤੜਿਆਂ ਦਲਾਲ ਬਜਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਕਿਤੜੇ ਲਖ ਕਮਗਰ ਕਾਰੀ ।
 ਕੇਤੜਿਆਂ ਕੁਮ੍ਹਿਆਰ ਲਖ ਕਾਗਦ ਕੁਟ ਘਣੇ ਲੂਣਾਰੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਦਰਜੀ ਧੋਈਆਂ ਕਿਤੜੇ ਜਰ ਲੋਹੇ ਸਿਰ ਹਾਰੀ ।
 ਕਿਤੜੇ ਭਤਭੂਜੇ ਭਠਿਆਰੀ ॥ - ੮/੨੨.੧-੨

ਕੇਤੜਿਆ ਕਾਬੂਜੜੇ ਕੇਤੜਿਆ ਦਬਗਰ ਕਾਸਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਮੁਨਿਆਰ ਲਖ ਕੇਤੜਿਆ ਚਮਿਆਰੁ ਅਥਾਈ ।
 ਭੰਗਰੇਰੇ ਹੋਇ ਕੇਤੜੇ ਬਗਨੀਗਰਾਂ ਕਲਾਲ ਹਵਾਈ ।
 ਕਿਤੜੇ ਭੰਗੀ ਪੋਸਤੀ ਅਮਲੀ ਸੋਫੀ ਘਣੀ ਲੁਕਾਈ ।
 ਕੇਤੜਿਆ ਕਹਾਰ ਲਖ ਗੁਜਰ ਲਖ ਅਹੀਰ ਗਣਾਈ ।
 ਕਿਤੜੇ ਹੀ ਲਖ ਚੂਹੜੇ ਜਾਤਿ ਅਜਾਤਿ ਸਨਾਤਿ ਅਲਾਈ ।
 ਨਾਵ ਬਾਵ ਲਖ ਕੀਮ ਨ ਪਾਈ ॥ - ੮/੨੩.੧-੨

ਮਮ-ਹਾਲ (ਸ੍ਰੋ-ਸੰਬੋਧਨ)

ਦੇਖਬੇ ਕਉ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇਬੇ ਕਉ
 ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਿਅ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖੀਐ ਦਿਖਾਈਐ ।
 ਕਹਿਬੇ ਕਉ ਸੁਰਤਿ ਹੈ ਨ ਸ੍ਵਨ ਸੁਨਬੇ ਕਉ
 ਕੈਸੇ ਗੁਨਨਿਧਿ ਗੁਨ ਸੁਨੀਐ ਸੁਨਾਈਐ ।
 ਮਨ ਮੈ ਨ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰਮਤਿ ਮੈ ਨ ਮਨ
 ਨਿਹਚਲ ਹੁਇ ਨ ਉਨਮਨ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗ ਭੰਗ ਰੰਗ ਰੂਪ ਕੁਲਹੀਨ ਦੀਨ

ਕੇਸੇ ਬਹਨਾਇਕ ਕੀ ਨਾਇਕਾ ਕਹਾਈਐ ॥੨੦੬॥

ਸਰਵਰ ਮੈ ਨ ਜਾਨੀ ਦਾਦਰ ਕਮਲ ਗਤਿ
ਮ੍ਰਿਗ ਮ੍ਰਿਗਮਦ ਗਤਿ ਅੰਤਰ ਨ ਜਾਨੀ ਹੈ ।
ਮਨਿ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੀ ਅਹਿ ਬਿਖੁ ਬਿਖਮ ਕੈ
ਸਾਗਰ ਮੈ ਸੰਖ ਨਿਧਿ ਹੀਨ ਬਕ ਬਾਨੀ ਹੈ ।
ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਜੈਸੇ ਬਾਸ ਨਿਰਗੰਧ ਕੰਧ
ਉਲੂਐ ਅਲਖ ਦਿਨ ਦਿਨਕਰ ਪਿਆਨੀ ਹੈ ।
ਤੈਸੇ ਬਾਝ ਬਧੁ ਮਮ ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਪੁਰਖ ਭੇਟ
ਨਿਹਚਲ ਸੇਬਲ ਜਿਉ ਹਉਮੈ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੈ ॥੨੦੬॥

ਬਰਖਾ ਚਤੁਰਮਾਸ ਭਿਦੋ ਨ ਪਖਾਨ ਸਿਲਾ
ਨਿਪਜੈ ਨ ਧਾਨ ਪਾਨ ਅਨਿਕ ਉਪਾਵ ਕੈ ।
ਉਦਿਤ ਬਸੰਤ ਪਰਫੁਲਿਤ ਬਨਾਸਪਤੀ
ਮਉਲੈ ਨ ਕਰੀਦੁ ਆਦਿ ਬੀਸ ਕੇ ਸੁਭਾਵ ਕੈ ।
ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਭੋਗ ਨਿਹਫਲ ਬਾਝ ਬਧੁ
ਹੁਇ ਨ ਆਧਾਨ ਦੁਖੇ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਰਾਵ ਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਮਮ ਕਾਗ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮਰਾਲ ਸਭਾ
ਰਹਿਓ ਨਿਰਾਹਾਰ ਮੁਕਤਾਹਲ ਅਪਿਆਵ ਕੈ ॥੨੦੭॥

ਭਗਤਵਛਲ ਸੁਨਿ ਹੋਤ ਹੋ ਨਿਰਾਸ ਰਿਦੈ
ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਸੁਨਿ ਆਸਾ ਉਰਧਾਰਿ ਹੋਂ ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੁਨਿ ਕੰਪਤ ਹੋਂ ਅੰਤਰਗਤਿ
ਦੀਨ ਕੇ ਦਇਆਲ ਸੁਨਿ ਭੇ ਕ੍ਰਮ ਟਾਰ ਹੋਂ
ਜਲਧਰ ਸੰਗਮ ਕੈ ਅਫਲ ਸੇਬਲ ਦ੍ਰੁਮ
ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਸਨਬੰਧ ਮੇਲਗਾਰ ਹੋਂ ।
ਅਪਨੀ ਕਰਨੀ ਕਹਿ ਨਰਕ ਹੂੰ ਨ ਪਾਵਉ ਠਉਰ
ਤੁਮਰੇ ਬਿਰਦੁ ਕਹਿ ਆਸਰੇ ਸਮਾਰ ਹੋਂ ॥੨੦੮॥

ਚਲਨੀ ਮੈ ਜੈਸੇ ਦੇਖੀਅਤ ਹੈ ਅਨੇਕ ਛਿਦ੍ਰ
ਕਰੇ ਕਰਵਾ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੈਸੇ ਬਨਿ ਆਵੈ ਜੀ ।
ਬਿਰਖ ਬਿਬੂਰ ਭਰਪੂਰ ਬਹੁ ਸੂਰਨ ਸੈ
ਕਮਲੈ ਕਟੀਲੈ ਕਹੈ ਕਹੂ ਨ ਸੁਹਾਵੈ ਜੀ ।
ਜੈਸੇ ਉਪਰਾਸੁ ਕਰੈ ਬਾਇਸੁ ਮਰਾਲ ਪ੍ਰਤਿ
ਛਾਡਿ ਮੁਕਤਾਹਲ ਦ੍ਰੁਗੰਧ ਲਿਵ ਲਾਵੈ ਜੀ ।
ਤੈਸੇ ਹਉ ਮਹਾ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧਿ ਭਰਿਓ
ਸਕਲ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਬਿਕਾਰ ਸੇਹਿ ਛਾਵੈ ਜੀ ॥੨੦੯॥

ਜੈਸੇ ਚੋਰ ਚਾਹੀਐ ਚੜਾਇਓ ਸੂਰੀ ਚਉਬਟਾ ਮੈ
ਚੁਹਟੀ ਲਗਾਇ ਛਾਡੀਐ ਤਉ ਕਹਾ ਮਾਰ ਹੈ ।

ਬੇਟਸਾਰੀਓ ਨਿਕਾਰਿਓ ਚਾਹੀਐ ਨਗਰ ਹੂੰ ਸੈ
 ਤਾਕੀ ਓਰ ਮੋਰ ਮੁਖ ਬੈਠੇ ਕਹਾ ਆਰ ਹੈ ।
 ਮਹਾਂ ਬਜ਼ ਭਾਰੁ ਭਾਰਿਓ ਚਾਹੀਐ ਜਉ ਰਾਬੀ ਪਰ
 ਤਾਹਿ ਸਿਰ ਛਾਰ ਕੇ ਉਡਾਏ ਕਹਾ ਭਾਰ ਹੈ ।
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਤਤਿ ਪਤਿ ਕੋਟ ਨ ਪਾਸੰਗ ਭਰਿ
 ਮੋਹਿ ਜਮਛੰਡ ਅਉ ਨਰਕ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ॥੫੨੩॥

ਜਾਤ ਹੈ ਜਗਤੁ ਜੈਸੇ ਤੀਰਥ ਜਾਤਾ ਨਮਿਤ
 ਮਾਝ ਹੀ ਬਸਤ ਬਗ ਮਹਿਮਾ ਨ ਜਾਨੀ ਹੈ ।
 ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਾਸਕਰਿ ਜਗਮਗ ਜੋਤ
 ਉਲੂ ਅੰਧ ਕੰਧ ਭੁਰੀ ਕਰਨੀ ਕਮਾਨੀ ਹੈ ।
 ਜੈਸੇ ਤਉ ਬਸੰਤ ਸਮੇ ਸਫਲ ਬਨਾਸਪਤੀ
 ਨਿਰਫਲ ਸੇਬਲ ਬਡਾਈ ਉਰ ਆਨੀ ਹੈ ।
 ਮੋਹ ਗੁਰ ਸਾਗਰ ਮੈ ਚਾਖਿਓ ਨਹੀ ਪ੍ਰੇਮਰਸੁ
 ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਚਾਤ੍ਰਕਿਜੁਗਤ ਬਕਬਾਨੀ ਹੈ ॥੫੨੪॥

ਜੈਸੇ ਖਰ ਬੋਲ ਸੁਨ ਸਗੁਨੀਆ ਮਾਨ ਲੇਤ
 ਗੁਨ ਅਵਗੁਨ ਤਾਕੇ ਕਛੁ ਨ ਬਿਚਾਰਈ ।
 ਜੈਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਨਾਦ ਸੁਨਿ ਸਹੇ ਸਨਮੁਖ ਬਾਨ
 ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਤ ਬਧਿਕ ਬਿਰਦੁ ਨ ਸਮਾਰਹੀ ।
 ਸੁਨਤ ਜੁਝਾਊ ਜੈਸੇ ਜੁਝੈ ਜੋਧਾ ਜੁਧ ਸਮੇ
 ਢਾਡੀ ਕੇ ਨ ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਉਚ ਧਾਰਹੀ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਸਬਦ ਸੁਨਾਇ ਗਾਇ ਦਿਖ ਠਗੇ
 ਭੇਖਧਾਰੀ ਜਾਨਿ ਮੋਹਿ ਮਾਰਿ ਨ ਬਿਡਾਰਹੀ ॥੬੧੧॥

ਦ੍ਰਿਗਨ ਮੈ ਦੇਖਤ ਹੋ ਦ੍ਰਿਗ ਹੂ ਜੋ ਦੇਖਯੋ ਚਾਹੈ
 ਪਰਮ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖਾਈਐ ।
 ਸ੍ਰਵਨ ਮੈ ਸੁਨਤ ਜੁ ਸ੍ਰਵਨ ਹੂੰ ਸੁਨਯੋ ਚਾਹੈ
 ਅਨਹਦਸਬਦ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਸੁਨਾਈਐ ।
 ਰਸਨਾ ਮੈ ਰਟਤ ਜੁ ਰਸਨਾ ਹੂੰ ਰਸੇ ਚਾਹੈ
 ਪ੍ਰੇਮਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੁਆਇਕੇ ਚਖਾਈਐ ।
 ਮਨ ਮਹਿ ਬਸਹੁ ਮਲਿ ਮਯਾ ਕੀਜੈ ਮਹਾਰਾਜ
 ਧਾਵਤ ਬਰਜ ਉਨਮਨ ਲਿਵ ਲਾਈਐ ॥੬੨੨॥

ਨਿੰਦਾ ਮੈ ਕਹਾਧਉ ਜਾਇ ਖੁਧਯਾ ਮੈ ਕਹਾਧਉ ਖਾਇ
 ਤ੍ਰਿਖਾ ਮੈ ਕਹਾ ਜਰਾਇ ਕਹਾ ਜਲ ਪਾਨ ਹੈ ।
 ਹਸਨ ਰੋਵਨ ਕਹਾ ਕਹਾ ਪੁਨ ਚਿੰਤਾ ਚਾਉ
 ਕਹਾ ਭਯ ਭਾਉ ਭੀਰ ਕਹਾਧਉ ਭਯਾਨ ਹੈ ।
 ਹਿਚਕੀ ਡਕਾਰ ਐ ਖੰਘਾਰ ਜੰਮਹਾਈ ਛੀਕ
 ਅਪਸਰ ਗਾਤ ਖੁਜਲਾਤ ਕਹਾ ਆਨ ਹੈ ।

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਹੰਮੇਵ ਟੇਵ ਕਹਾਂ
ਸਤ ਐ ਸੰਤੋਖ ਦਯਾ ਧਰਮ ਨ ਜਾਨ ਹੈ ॥੬੨੩॥

ਗਵਰਿ ਮਹੇਸ ਐ ਗਨੇਸ ਸੈ ਸਹਸਰਸੁ ।
ਪੂਜਾ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਬਖਾਨੜੇ ਹਿਤ ਚੀਤ ਹੈ ।
ਪੰਡਿਤ ਜੋਤਿਕ ਸੋਪਿ ਸਗੁਨ ਲਗਨ ਗ੍ਰਹ ।
ਸੁਭਾ ਦਿਨ ਸਾਹਾ ਲਿਖ ਦੇਹੁ ਬੇਦ ਨੀਤ ਹੈ ।
ਸਗਲ ਕੁਟੰਬ ਸਖੀ ਮੰਗਲ ਗਾਵਹੁ ਮਿਲ
ਚਾਤਹੁ ਤਿਲਕ ਤੇਲ ਮਾਥੇ ਰਸ ਚੀਤਿ ਹੈ ।
ਬੇਦੀ ਰਚਿ ਗਾਠ ਜੋਰ ਦੀਜੀਐ ਅਸੀਸ ਮੋਹਿ
ਸਿਹਜਾ ਸੰਜੋਗ ਮੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਰੀਤ ਹੈ ॥੬੨੪॥

ਚੰਦਨ ਸਮੀਪ ਬਸਿ ਬਾਂਸ ਮਹਿਮਾਂ ਨ ਜਾਨੀ
ਆਨ ਦ੍ਰੁਮ ਦੂਰ ਭਏ ਬਾਸਨਾ ਕੈ ਬੋਹੇ ਹੈ ।
ਦਾਦਰ ਸਰੋਵਰ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ਨ ਕਮਲ ਗਤਿ
ਮਕਰੰਦ ਕਰਿ ਮਧਕਰ ਹੀ ਬਿਮੋਹੇ ਹੈ ।
ਸੁਰਸਰੀ ਬਿਖੇ ਬਗ ਜਾਨੜੇ ਨ ਮਰਮ ਕਛੂ
ਆਵਤ ਹੈ ਜਾਤ੍ਰੀ ਜੰਤ੍ਰ ਜਾਤ੍ਰਾ ਹੇਤ ਸੋਹੇ ਹੈ ।
ਨਿਕਟ ਬਸਤ ਮਮ ਗੁਰਉਪਦੇਸ ਹੀਨ
ਦੂਰ ਹੀ ਦਿਸੰਤਰ ਉਰ ਅੰਤਰ ਲੈ ਪੋਹੇ ਹੈ ॥੬੨੫॥

ਨਾਹਿਨ ਅਨੂਪ ਰੂਪ ਚਿਤਵੈ ਕਿਉ ਚਿੰਤਾਮਣਿ
ਲੋਨੇ ਹੈ ਨ ਲੇਣਿਨ ਜੋ ਲਾਲਨ ਬਿਲੋਕੀਐ ।
ਰਸਨਾ ਰਸੀਲੀ ਨਾਹਿ ਬੇਨਤੀ ਬਖਾਨਉ ਕੈਸੇ ।
ਸੁਰਤਿ ਨ ਸ੍ਵਨਨ ਬਚਨ ਮਧੋਕੀਐ ।
ਅੰਗ ਅੰਗਹੀਨ ਦੀਨ ਕੈਸੇ ਬਰ ਮਾਲ ਕਰਉ
ਮਸਤਕ ਨਾਹਿ ਭਾਗ ਪ੍ਰਿਯ ਪਗ ਧੋਕੀਐ ।
ਸੇਵਕ ਸ੍ਰਭਾਵ ਨਾਹਿ , ਪਹੁਚ ਨ ਸਕਉ ਸੇਵ
ਨਾਹਿਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਭਤਾ ਸਮੋਕੀਐ ॥੬੨੬॥

ਬੇਸ੍ਰਾ ਕੇ ਸਿੰਗਾਰ ਬਿਭਚਾਰ ਕੇ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ।
ਬਿਨ ਭਰਤਾਰ ਨਾਹਿ ਕਾਕੀ ਕੈ ਬੁਲਾਈਐ ।
ਬਗ ਸੇਤ ਗਾਤ ਜੀਵ ਘਾਤ ਕਰਿ ਖਾਤ ਕੇਤੇ ।
ਮੋਨ ਗਹੇ ਪਯਾਨਾ ਧਰੇ ਜੁਗਤ ਨ ਪਾਈਐ ।
ਭਾਂਡ ਕੀ ਡੰਡਾਈ ਬੁਰਵਾਈ ਨ ਕਹਿਤ ਆਵੈ ।
ਅਤਿ ਹੀ ਵਿਠਾਈ ਸੁਕੁਚਤ ਨ ਲਜਾਈਐ ।
ਤੋਸੇ ਪਰ ਤਨ ਧਨ ਦੁਖਨਾ ਤ੍ਰਿਦੇਖ ਮਮ ।
ਪਤਿਤ ਅਨੇਕ ਏਕ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਾਈਐ ॥੬੨੭॥

ਜਾਕੇ ਨਾਇਕਾ ਅਨੇਕ ਏਕ ਸੇ ਅਧਿਕ ਏਕ ।
 ਪੂਰਨ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗ ਸਉਤੇ ਸਮ ਧਾਮ ਹੈ ।
 ਮਾਨਨ ਹੁਇ ਮਾਨ ਭੰਗ ਬਿਛੁਰ ਬਿਦੇਸ ਰਹੀ ।
 ਬਿਰਹ ਬਿਯੋਗ ਲਗ ਬਿਰਹਨੀ ਭਾਮ ਹੈ ।
 ਸਿਬਲ ਸਮਾਨ ਤ੍ਰੀਯਾ ਸਕੇ ਨ ਰਿਤਾਇ ਪ੍ਰਿਯ
 ਦਯੋ ਹੈ ਦੁਹਾਗ ਵੈ ਦੁਹਾਗਨ ਸਕਾਮ ਹੈ ।
 ਲੋਚਨ ਸੂਵਨ ਜੀਹ ਕਰ ਅੰਗ ਅੰਗਹੀਨ ।
 ਪਰਿਸਯੋ ਨ ਪੇਖਤੇ ਸੁਨਤੇ ਮੇਰੇ ਕਹਾ ਨਾਮ ਹੈ ॥੬੪੨॥

ਮਾਇਆ

ਚੰਨਕਾਰਿ ਆਕਾਰੁ ਕਰਿ ਮਖੀ ਇਕ ਉਪਾਈ ਮਾਇਆ । - ੧੮/੧੧.੧

ਗੁਰਸਿਖ ਏਕ ਮੇਕ ਰੋਮ ਨ ਪੁਜਸਿ ਕੋਟਿ
 ਹੋਮ ਜਗਿ ਭੋਗ ਨਈਬੇਦ ਪੂਜਾਚਾਰ ਹੈ ।
 ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਗਿਆਨ ਅਧਿਆਤਮ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਨਿਧ
 ਜਲ ਤਲ ਸੰਜਮਾਇ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ।
 ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਅਉ ਸਾਅੰਗੀਤ
 ਸੁਰਸਰ ਦੇਵ ਸਬਲ ਮਾਇਆ ਬਿਸਥਾਰ ਹੈ ।
 ਕੋਟਨਿ ਕੋਟਾਨਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਅਸੰਖ ਜਾਕੇ
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਚਰਨ ਨੇਤ ਨੇਤ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ ॥੧੮੨॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਮਰੇ
 ਜੀਵਨਮੁਕਤਿ ਜਗਜੀਵਨ ਕੈ ਜਾਨੀਐ ।
 ਅੰਤਰਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਅੰਤਰ ਪਟ ਘਟਿ ਗਏ
 ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਅੰਤਰਿ ਗਤਿ ਉਨਮਾਨੀਐ ।
 ਬ੍ਰਹਮਮਈ ਹੈ ਮਾਇਆ ਮਾਇਆਮਈ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ
 ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਬੇਕ ਟੇਕ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ।
 ਪਿੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਪਿੰਡ ਓਤਪੋਤਿ
 ਜੋਤੀ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਗੋਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਐ ॥੨੮੦॥

ਜੇਸੇ ਕੁਲਾਬਧੁ ਅੰਗ ਰਚਤਿ ਸੀਗਾਰ ਬੇੜਿ
 ਤਈ ਗਨਿਕਾ ਰਚਤ ਸਕਲ ਸਿੰਗਾਰ ਜੀ ।
 ਕੁਲਾਬਧੁ ਸਿਹਜਾ ਸਮੇ ਰਮੈ ਭਤਾਰ ਏਕ
 ਬੇਸ੍ਰਾ ਤਉ ਅਨੇਕ ਸੈ ਕਰਤ ਬਿਬਚਾਰ ਜੀ ।
 ਕੁਲਾਬਧੁ ਸੰਗਮੁ ਮੁਜਮ ਨਿਰਦੋਖ ਮੋਖ
 ਬੇਸ੍ਰਾ ਪਰਸਤ ਅਪਜਦਸ ਹੁਇ ਬਿਕਾਰ ਜੀ ।
 ਤੇਸੇ ਗੁਰਸਿਖਨ ਕਉ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ਮਾਇਆ
 ਸੋਈ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੁਇ ਦਰਤਿ ਸੰਸਾਰ ਜੀ ॥੩੮੪॥

ਕਹਿਯੋ ਕਹਾਕੂ ਰਮਾ ਰੰਮ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਬਿਖੇ ।
 ਐਸੀ ਕੌਨ ਤਪਸਿਆ ਕਠਨ ਤੋਹਿ ਕੀਨੀ ਹੈ ।
 ਜਾਤੇ ਗੁਨ ਰੂਪ ਐ ਕਰਮ ਕੈ ਸਕਲ ਕਲਾ ।
 ਸ੍ਰੇਸਟ ਹੈ ਸਰਬ ਨਾਇਕਾ ਕੀ ਛਬਿ ਛੀਨੀ ਹੈ ।
 ਜਗਤ ਕੀ ਜੀਵਨ ਜਗਤ ਪਤ ਚਿੰਤਾਮਨ ।
 ਮੁਖ ਮੁਸਕਾਇ ਚਿਤਵਤ ਹਿਰ ਲੀਨੀ ਹੈ ।
 ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੇ ਨਾਯਕ ਕੀ ਨਾਯਕਾ ਭਈ ।
 ਸਕਲ ਭਵਨ ਕੀ ਸ੍ਰਿਯਾ ਤੁਮਹਿ ਦੀਨੀ ਹੈ ॥੬੪੯॥

ਮਾਇਆਧਾਰੀ

ਲੈ ਵਣਵਾਸੁ ਉਦਾਸੁ ਹੋਇ ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ । - ੧੫/੧੧.੩

ਉਚੇ ਮਹਲ ਉਸਾਰਿ ਵਿਛਾਇ ਵਿਛਾਵਣੇ ।
 ਵਡੇ ਦੁਨੀਆਦਾਰ ਨਾਉ ਗਣਾਵਣੇ ।
 ਕਚਿ ਗਤ ਕੋਟ ਹਜਾਰ ਰਾਜ ਕਮਾਵਣੇ ।
 ਲਖ ਲਖ ਮਨਸਬਦਾਰ ਵਜਰ ਵਧਾਵਣੇ ।
 ਪੂਰ ਭਰੇ ਅਹੰਕਾਰ ਆਵਨ ਜਾਵਣੇ ।
 ਤਿਤੁ ਸਚੇ ਦਰਬਾਰ ਖਰੇ ਡਰਾਵਣੇ ॥ - ੨੧/੧੪.੧-੬

ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਭਾਰੀ ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਜੁਗਤ ਹੈ ॥੪੯੭.੪॥

ਮਾਨਸਰ ਤੇ ਆਨਸਰ (ਤੁਲਨਾ)

ਚਕਈ ਚਕੋਰ ਅਹਿਨਿਸਿ ਸਸਿ ਭਾਨ ਧਿਆਨ
 ਜਾਹੀ ਜਾਹੀ ਰੰਗ ਰਚਿਓ ਤਾਹੀ ਤਾਹੀ ਚਾਹੈ ਜੀ ।
 ਮੀਨ ਅਉ ਪਤੰਗ ਜਲ ਪਾਵਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿ ਹੋਤ
 ਟਾਹੀ ਨ ਟਰਤ ਟੇਵ ਓਰ ਨਿਰਬਾਹੈ ਜੀ ।
 ਮਾਨਸਰ ਆਨਸਰ ਹੰਸੁ ਬਗੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਰੀਤਿ
 ਉਤਮ ਅਉ ਨੀਚ ਨ ਸਮਾਨ ਸਮਤਾ ਹੈ ਜੀ ।
 ਤੈਸੇ ਗੁਰਦੇਵ ਆਨ ਦੇਵ ਸੇਵਕ ਨ ਭੇਦ
 ਸਮਸਰ ਹੋਤ ਨ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਸਰਤਾ ਹੈ ਜੀ ॥੪੯੮॥

ਮੀਣਾ

ਤੀਰਥ ਮੰਝਿ ਨਿਵਾਸੁ ਹੈ ਬਗੁਲਾ ਅਪਤੀਣਾ ।
 ਲਵੈ ਬਬੀਹਾ ਵਰਸਦੈ ਜਲ ਜਾਇ ਨ ਪੀਣਾ ।
 ਵਾਸੁ ਸੁਗੰਧਿ ਨ ਹੋਵਈ ਪਰਮਲ ਸੰਗਿ ਲੀਣਾ ।
 ਘੁਘੁ ਸੁਭੁ ਨ ਸੁਝਈ ਕਰਮਾ ਦਾ ਹੀਣਾ ।

ਨਾਭਿ ਕਬੂਰੀ ਮਿਰਗ ਦੇ ਵਡੇ ਓਡੀਣਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੁ ਮੁਹੁ ਕਾਲੈ ਮੀਣਾ ॥ - ੩੬/੧.੧-੬

ਨੀਲਾਰੀ ਦੇ ਮਟ ਵਿਚਿ ਪੈ ਗਿਦੜੁ ਰਤਾ ।
ਜੰਗਲ ਅੰਦਰਿ ਜਾਇ ਕੈ ਪਾਖੰਡੁ ਕਮਤਾ ।
ਦਰਿ ਸੇਵੈ ਮਿਰਗਵਲੀ ਹੋਇ ਬਹੈ ਅਵਤਾ ।
ਕਰੈ ਹਕੂਮਤਿ ਅਗਲੀ ਕੂੜੈ ਮਦਿ ਮਤਾ ।
ਬੋਲਣਿ ਪਾਸ ਉਘਾੜਿਆ ਜਿਉ ਮੂਲੀ ਪਤਾ ।
ਤਿਉ ਦਰਗਹਿ ਮੀਣਾ ਮਾਰੀਐ ਕਰਿ ਕੂੜੁ ਕੁਪਤਾ ॥ - ੩੬/੨.੧-੬

ਚੋਰੁ ਕਰੈ ਨਿਤ ਚੋਰੀਆਂ ਓੜਕਿ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ।
ਨਕੁ ਕੰਨੁ ਫੜਿ ਵਢੀਐ ਰਾਵੈ ਪਰ ਨਾਰੀ ।
ਅਉਘਟ ਰੁਧੇ ਮਿਰਗ ਜਿਉ ਵਿਤੁ ਹਾਰਿ ਚੁਆਰੀ ।
ਲੰਕੀ ਕੁਹਲਿ ਨ ਆਵਈ ਪਰ ਵੇਲਿ ਪਿਆਰੀ ।
ਵਗ ਨ ਹੋਵਨਿ ਕੂੜੀਆ ਮੀਣੈ ਮੁਰਦਾਰੀ ।
ਪਾਪਹੁ ਮੂਲਿ ਨ ਤਰੀਐ ਹੋਇ ਅੰਤਿ ਖੁਆਰੀ ॥ - ੩੬/੩.੧-੬

ਚਾਨਣਿ ਚੰਦ ਨ ਪੁਜਈ ਚਮਕੈ ਟਾਨਾਣਾ ।
ਸਾਇਰ ਬੁੰਦ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਉ ਆਖਿ ਵਖਾਣਾ ।
ਕੀੜੀ ਇਭ ਨ ਅਪੜੈ ਕੂੜਾ ਤਿਸੁ ਮਾਣਾ ।
ਨਾਨੇਹਾਲੁ ਵਖਾਣਦਾ ਮਾ ਪਾਸਿ ਇਆਣਾ ।
ਜਿਨਿ ਤੂੰ ਸਾਜਿ ਨਿਵਾਜਿਆ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੁਰਾਣਾ ।
ਮੁਢਹੁ ਘੁਬਹੁ ਮੀਣਿਆ ਤੁਧੁ ਜਮ ਪੁਰਿ ਜਾਣਾ ॥ - ੩੬/੪.੧-੬

ਕੈਹਾ ਦਿਸੈ ਉਜਲਾ ਮਸੁ ਅੰਦਰਿ ਚਿਤੇ ।
ਹਰਿਆ ਤਿਲੁ ਬੂਆੜ ਜਿਉ ਫਲੁ ਕੰਮ ਨ ਕਿਤੇ ।
ਜੇਹੀ ਕਲੀ ਕਨੇਹ ਦੀ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦੁਹੁ ਭਿਤੇ ।
ਪੇਂਡੂ ਦਿਸਨਿ ਚੰਗੁਲੇ ਮਰੀਐ ਅਗਲਿਤੇ ।
ਖਰੀ ਸੁਆਲਿਓ ਵੇਸੁਆ ਜੀਅ ਬਝਾ ਇਤੈ ।
ਖੇਟੀ ਸੰਗਤਿ ਮੀਣਿਆ ਦੁਖ ਦੋਦੀ ਮਿਤੈ ॥ - ੩੬/੫.੧-੬

ਬਧਿਕੁ ਨਾਦੁ ਸੁਣਾਇ ਕੈ ਜਿਉ ਮਿਰਗੁ ਵਿਣਾਹੈ ।
ਭੀਵਰੁ ਕੁੰਡੀ ਮਾਸੁ ਲਾਇ ਜਿਉ ਮਛੀ ਫਾਹੈ ।
ਕਵਲੁ ਦਿਖਾਲੈ ਮੁਹੁ ਖਿੜਾਇ ਭਵੈ ਵੇਸਾਹੈ ।
ਦੀਪਕੁ ਜੋਤਿ ਪਤੰਗੁ ਨੇ ਦੁਰਜਨ ਜਿਉ ਦਾਹੈ ।
ਕਲਾ ਰੂਪੁ ਹੋਇ ਹਸਤਨੀ ਮੈਗਲੁ ਓਮਾਹੈ ।
ਤਿਉ ਨਕਟ ਪੰਥੁ ਹੈ ਮੀਣਿਆਮਿਲਿ ਨਰਕਿ ਨਿਬਾਹੈ ॥ - ੩੬/੬.੧-੬

ਹਰਿ ਚੰਦਉਰੀ ਦੇਖਿ ਕੈ ਕਰਦੇ ਭਰਵਾਸਾ ।
 ਬਲ ਵਿਚ ਤਪਨਿ ਭਠੀਆ ਕਿਉ ਲਹੈ ਪਿਆਸਾ ।
 ਸੁਹਣੇ ਰਾਜੁ ਕਮਾਈਐ ਕਰਿ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸਾ ।
 ਛਾਇਆ ਬਿਰਖੁ ਨ ਰਹੈ ਬਿਰੁ ਪੂਜੈ ਕਿਉ ਆਸਾ ।
 ਬਾਜੀਗਰ ਦੀ ਖੇਡ ਜਿਉ ਸਭੁ ਕੂੜੁ ਤਮਾਸਾ ।
 ਰਲੈ ਜੁ ਸੰਗਤਿ ਮੀਣਿਆ ਉਠਿ ਚਲੈ ਨਿਰਾਸਾ ॥ - ੩੬/੨.੧-੬

ਕੋਇਲ ਕਾਉ ਰਲਾਈਅਨਿ ਕਿਉ ਹੋਵਨਿ ਇਕੈ ।
 ਤਿਉ ਨਿੰਦਕ ਜਗ ਜਾਣੀਅਨਿ ਬੋਲਿ ਬੋਲਣਿ ਫਿਕੈ ।
 ਬਗੁਲੇ ਹੰਸੁ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਉ ਮਿਕਨਿ ਮਿਕੈ ।
 ਤਿਉ ਬੇਮੁਖ ਚੁਣਿ ਕਢੀਅਨਿ ਮੁਹਿ ਕਾਲੇ ਟਿਕੈ ।
 ਕਿਆ ਨੀਸਾਣੀ ਮੀਣਿਆ ਖੋਟੁ ਸਾਲੀ ਸਿਕੈ ।
 ਸਿਰਿ ਸਿਰਿ ਪਾਹਣੀ ਮਾਰੀਅਨਿ ਓਇ ਪੀਰ ਫਿਟਿਕੈ ॥ - ੩੬/੮.੧-੬

ਮੁਸਲਮਾਨ/ਹਿੰਦੂ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ-ਗਰਦੀ'

ਮੁਸਲਮਾਨ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਸਮੇਂ)

ਵੇਖੋ : 'ਯੁਗ-ਗਰਦੀ'

ਮੁਰੀਦ

ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ ਮੁਰੀਦੁ ਨ ਗਲੀ ਹੋਵਣਾ ।
 ਸਾਬਰੁ ਸਿਦਕਿ ਸਹੀਦੁ ਭਰਮ ਭਉ ਖੋਵਣਾ ।
 ਗੋਲਾ ਮੁਲ ਖਰੀਦੁ ਕਾਰੇ ਜੋਵਣਾ ।
 ਨਾ ਤਿਸੁ ਭੁਖ ਨ ਨੀਦ ਨ ਖਾਣਾ ਸੋਵਣਾ ।
 ਪੀਹਣਿ ਹੋਇ ਜਦੀਦ ਪਾਣੀ ਢੋਵਣਾ ।
 ਪਖੇ ਦੀ ਤਾਰੀਦ ਪਗ ਮਲਿ ਧੋਵਣਾ ।
 ਜੇਵਕ ਹੋਇ ਸੰਜੀਦੁ ਨ ਹਸਣੁ ਰੋਵਣਾ ।
 ਦਰ ਦਰਵੇਸ ਰਸੀਦੁ ਪਿਰਮ ਰਸੁ ਭੋਵਣਾ ।
 ਚੰਦ ਮੁਮਾਦਖਿ ਈਦ ਪੁਗਿ ਖਲੋਵਣਾ ॥ - ੩/੧੮.੧-੯

ਪੈਰੀ ਪੈ ਪਾ ਖਾਕੁ ਮੁਰੀਦੇ ਬੀਵਣਾ ।
 ਗੁਰ ਮੁਰਤਿ ਮੁਸਤਾਫੁ ਮਹਿ ਮਹਿ ਜੀਵਣਾ ।
 ਪਰਹਰਿ ਸਭੇ ਸਾਕ ਸੁਰੰਗ ਰੰਗੀਵਣਾ ।

ਹੋਰ ਨ ਝਖਣੁ ਝਾਕ ਸਰਣਿ ਮਨੁ ਸੀਵਣਾ ।
 ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਾ ਪਾਕ ਅਮਿਅ ਰਸੁ ਪੀਵਣਾ ।
 ਮਸਕੀਨੀ ਅਉਤਾਕ ਅਸਥਿਰੁ ਬੀਵਣਾ ।
 ਦਸ ਅਉਰਾਤਿ ਤਲਾਕ ਸਹਜਿ ਅਲੀਵਣਾ ।
 ਸਾਵਧਾਨ ਗੁਰ ਵਾਕ ਨ ਮਨ ਭਰਮੀਵਣਾ ।
 ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੁਸਨਾਕ ਪਾਰਿ ਪਰੀਵਣਾ ॥ - ੩/੧੯.੧-੯

ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਹਰਾਸਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੁਣਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਮਨੀਬੀ ।
 ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ ਮੁਰੀਦ ਗਰੀਬੀ ॥ - ੪/੩.੬-੭

ਮੁਰਦੇ ਵਾਂਗਿ ਮੁਰੀਦੁ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀ । - ੨੭/੧੯.੪

ਮੁਰਦੇ ਵਾਂਗ ਮੁਰੀਦ ਹੋਇ ਗੁਰ ਗੋਰੀ ਵੜਿ ਅਲਖ ਅਲੋਖੇ । - ੨੮/੬.੬

ਮੁਰਖ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗੁ ਨ ਦਿਸਈ ਹੋਈ ਅਖੀਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਸੋਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਮਝਿ ਨ ਸਕਈ ਹੋਈ ਕੰਨੀਂ ਬੋਲਾ ਹੋਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਬਦੁ ਨ ਗਾਵਈ ਹੋਈ ਜੀਭੈ ਗੁੰਗਾ ਗੋਈ ।
 ਚਰਣ ਕਵਲ ਦੀ ਵਾਸ ਵਿਣੁ ਨਕਟਾ ਹੋਏ ਨਕਿ ਅਲੋਈ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਾਰ ਵਿਗੂਣਿਆਂ ਹੋਈ ਕਰੀਂ ਲੁੰਜਾ ਦੁਖ ਰੋਈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਚਿਤਿ ਨ ਵਸਈ ਸੋ ਮਤਿ ਹੀਣੁ ਲਹਦਾ ਵੋਈ ।
 ਮੁਰਖ ਨਾਲਿ ਨ ਕੋਇ ਸਬੋਈ ॥ - ੩੨/੩.੧-੭

ਘੁਘੁ ਸੁਝੁ ਨ ਸੁਝਈ ਵਸਈ ਛਡਿ ਰਹੈ ਓਜਾਈ ।
 ਇਲਿ ਪੜਾਈ ਨ ਪੜ੍ਹੈ ਚੂਹੇ ਖਾਇ ਉਡੇ ਦੇਹਾਈ ।
 ਵਾਸੁ ਨ ਆਵੈ ਵਾਸੁ ਨੋ ਹਉਮੈ ਅੰਗਿ ਨ ਚੰਨਣ ਵਾਈ ।
 ਸੰਖੁ ਸਮੁੰਦਹੁ ਸਖਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਹੀਣਾ ਦੇਹ ਵਿਗਾਈ ।
 ਸਿੰਮਲੁ ਬਿਰਖੁ ਨ ਸਫਲੁ ਹੋਇ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ਵਡਾ ਅਨਾਈ ।
 ਮੁਰਖੁ ਫਕਤਿ ਪਵੈ ਰਿਹਾਈ ॥ - ੩੨/੪.੧-੬

ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਗੈ ਆਰਸੀ ਨਾਈ ਧਰਿ ਨ ਵਧਾਈ ਪਾਵੈ ।
 ਬੋਲੈ ਅਗੈ ਗਾਵੀਐ ਸੁਮੁ ਨ ਡੁਮੁ ਕਵਾਇ ਪੈਨੂਵੈ ।
 ਪੁਛੈ ਮਸਲਤਿ ਗੁੰਗਿਅਹੁ ਵਿਗੜੈ ਕੰਮੁ ਜਵਾਬੁ ਨ ਆਵੈ ।
 ਫੁਲਵਾੜੀ ਵੜਿ ਗੁਣਗੁਣਾ ਮਾਲੀ ਨੋ ਨ ਇਨਾਮੁ ਦਿਵਾਵੈ ।
 ਲੂਲੇ ਨਾਲਿ ਵਿਆਹੀਐ ਕਿਵ ਗਲਿ ਮਿਲਿ ਕਾਮਣਿ ਗਲਿ ਲਾਵੈ ।
 ਸਭਨਾ ਚਾਲ ਸੁਹਾਵਣੀ ਲੰਗੜਾ ਕਰੇ ਲਖਾਉ ਲੰਗਾਵੈ ।

ਲੁਕੈ ਨ ਮੂਰਖੁ ਆਪੁ ਲਖਾਵੈ ॥ - ੩੨/੫.੧-੭

ਪਥਰੁ ਮੁਲਿ ਨ ਭਿਜਈ ਸਉ ਵਰ੍ਹਿਆ ਜਲਿ ਅੰਦਰਿ ਵਸੈ ।
ਪਥਰ ਖੇਤੁ ਨ ਜੰਮਈ ਚਾਰਿ ਮਹੀਨੇ ਇੰਦਰੁ ਵਰਸੈ ।
ਪਥਰਿ ਚੰਨਣੁ ਚਗੜੀਏ ਚੰਨਣ ਵਾਂਗਿ ਨ ਪਥਰੁ ਘਸੈ ।
ਸਿਲ ਵਟੇ ਨਿਤ ਪੀਸਦੇ ਰਸ ਕਸ ਜਾਣੇ ਵਾਸੁ ਨ ਰਸੈ ।
ਚਕੀ ਫਿਰੈ ਸਹੰਸ ਵਾਰ ਖਾਇ ਨ ਪੀਐ ਭੁਖ ਨ ਤਸੈ ।
ਪਥਰ ਘੜੈ ਵਰਤਣਾ ਹੋਨਿ ਉਤੇ ਹੋਇ ਘੜਾ ਵਿਣਸੈ ।
ਮੂਰਖ ਸੁਰਤਿ ਨ ਜਸ ਅਪਜਸੈ ॥ - ੩੨/੬.੧-੭

ਪਾਰਸ ਪਥਰ ਸੰਗੁ ਹੈ ਪਾਰਸ ਪਰਸਿ ਨ ਕੰਚਨੁ ਹੋਵੈ ।
ਹੀਰੇ ਮਾਣਕ ਪਥਰਹੁ ਪਥਰ ਕੋਇ ਨ ਹਾਰਿ ਪਰੇਵੈ ।
ਵਟਿ ਜਵਾਹਰੁ ਤੋਲੀਐ ਮੁਲਿ ਨ ਤੁਲਿ ਵਿਕਾਇ ਸਮੇਵੈ ।
ਪਥਰ ਅੰਦਰਿ ਅਸਟ ਧਾਤੁ ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਸੁਵੰਨੁ ਅਲੋਵੈ ।
ਪਥਰੁ ਫਟਕ ਝਲਕਣਾ ਬਹੁ ਚੰਗੀ ਹੋਇ ਚੰਗੁ ਨ ਗੋਵੈ ।
ਪਥਰ ਵਾਸੁ ਨ ਸਾਉ ਹੈ ਮਨ ਕਠੋਰੁ ਹੋਇ ਆਪੁ ਵਿਗੋਵੈ ।
ਕਰਿ ਮੂਰਖਾਈ ਮੂਰਖੁ ਰੋਵੈ ॥ - ੩੨/੭.੧-੭

ਜਿਉਂ ਮਣਿ ਕਾਲੇ ਸਪ ਸਿਰਿ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੈ ਵਿਸੁ ਭਰਿਆ ।
ਜਾਣੁ ਕਬੂਚੀ ਮਿਰਗ ਤਨਿ ਝਾੜਾਂ ਸਿੱਛਦਾ ਫਿਰੈ ਅਫਰਿਆ ।
ਜਿਉਂ ਕਰਿ ਮੋਤੀ ਸਿਪ ਵਿਚਿ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਦਰਿ ਧਰਿਆ ।
ਜਿਉਂ ਗਾਈਂ ਬਣਿ ਚਿਚੜੀ ਦੁਧੁ ਨ ਪੀਐ ਲੋਹੁ ਜਰਿਆ ।
ਬਗਲਾ ਤਰਣਿ ਨ ਸਿਖਿਓ ਤੀਰਥਿ ਨੁਹਾਇ ਨ ਪਥਰੁ ਤਰਿਆ ।
ਨਾਲਿ ਸਿਆਣੇ ਭਲੀ ਭਿਖ ਮੂਰਖ ਰਾਜਹੁ ਕਾਜੁ ਨ ਸਰਿਆ ।
ਮੇਖੀ ਹੋਇ ਵਿਗਾੜੈ ਖਰਿਆ ॥ - ੩੨/੮.੧-੭

ਕਟਣੁ ਚਟਣੁ ਕੁਤਿਆਂ ਕੁਤੇ ਹਲਕ ਤੈ ਮਨੁ ਸੁਗਾਵੈ ।
ਠੰਢਾ ਤਤਾ ਕੋਇਲਾ ਕਾਲਾ ਕਰਿ ਕੈ ਹਥੁ ਜਲਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਚਕਚੁੱਧਰ ਸਪ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕੋੜੀ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
ਜਾਣੁ ਰਸਉਲੀ ਦੇਹ ਵਿਚਿ ਵਈ ਪੀੜ ਰਖੀ ਸਰਮਾਵੈ ।
ਵੰਸਿ ਕਪੂਤੁ ਕੁਲਛਣਾ ਛਡੈ ਬਣੈ ਨ ਵਿਚਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਮੂਰਖ ਹੇਤੁ ਨ ਲਾਈਐ ਪਰਹਰਿ ਵੈਰੁ ਅਲਿਪਤੁ ਵਲਾਵੈ ।
ਦੁਹੀਂ ਪਵਾੜੀਂ ਦੁਖਿ ਵਿਹਾਵੈ ॥ - ੩੨/੯.੧-੭

ਜਿਉ ਹਾਥੀ ਦਾ ਨੁਵਣਾ ਬਾਹਰਿ ਨਿਕਲਿ ਖੋਹ ਉਡਾਵੈ ।
ਜਿਉ ਉਠੈ ਦਾ ਖਾਵਣਾ ਪਰਹਰਿ ਕਣਕ ਜਵਾਹਾਂ ਖਾਵੈ ।
ਕਮਲੇ ਦਾ ਕਛੋਟੜਾ ਕਦੇ ਲਕ ਕਦੇ ਸੀਸਿ ਵਲਾਵੈ ।

ਜਿਉਂ ਕਰਿ ਟੁੰਡੇ ਹਥੜਾ ਸੇ ਚੁਤੀ ਸੇ ਵਾਤਿ ਵਤਾਵੈ ।
 ਸੰਨ੍ਹੀ ਜਾਣੁ ਲੁਹਾਰ ਦੀ ਖਿਣੁ ਜਲਿ ਵਿਚਿ ਖਿਨ ਅਗਨਿ ਸਮਾਵੈ ।
 ਮਖੀ ਬਾਣੁ ਕੁਬਾਣੁ ਹੈ ਲੈ ਦੁਰਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਨ ਭਾਵੈ ।
 ਮੂਰਖ ਦਾ ਕਿਹੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ॥ - ੩੨/੧੦.੧-੨

ਤੋਤਾ ਨਲੀ ਨ ਛਡਈ ਆਪਣ ਹਥੀਂ ਫਾਥਾ ਚੀਕੈ ।
 ਬਾਂਦਰੁ ਮੁਠਿ ਨ ਛਡਈ ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਚੈ ਝੀਕਣੁ ਝੀਕੈ ।
 ਗਦਹੁ ਅੜੀ ਨ ਛਡਈ ਰੀਘੀ ਪਉਦੀ ਹੀਕਣਿ ਹੀਕੈ ।
 ਕੂਤੇ ਚਕੀ ਨ ਚਟਈ ਪੂਛੁ ਨ ਸਿਧੀ ਧੀਕਣਿ ਧੀਕੈ ।
 ਕਰਨਿ ਕੁਫਕਤ ਮੂਰਖਾਂ ਸਪ ਗਏ ਫਤਿ ਫਾਟਨਿ ਲੀਕੈ ।
 ਪਗ ਲਹਾਇ ਗਣਾਇ ਸਰੀਕੈ ॥ - ੩੨/੧੧.੧-੨

ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਖੇ ਲੜਿ ਮਰੈ ਖੁਸੀ ਹੋਵੈ ਸੁਣਿ ਨਾਉ ਸੁਜਾਖਾ ।
 ਭੋਲਾ ਆਖੇ ਭਲਾ ਮੰਨਿ ਅਹਮਕੁ ਜਾਣਿ ਅਜਾਣਿ ਨ ਭਾਖਾ ।
 ਧੌਰੀ ਆਖੇ ਹਸਿ ਦੇ ਬਲਦ ਵਖਾਣਿ ਕਰੈ ਮਨਿ ਮਾਖਾ ।
 ਕਾਉਂ ਸਿਆਣਪ ਜਾਣਦਾ ਵਿਸਟਾ ਖਾਇ ਨ ਭਾਖ ਸੁਭਾਖਾ ।
 ਨਾਉ ਸੁਰੀਤ ਕੁਰੀਤ ਦਾ ਮੁਸਕ ਬਿਲਾਈ ਗਾਂਡੀ ਸਾਖਾ ।
 ਹੇਠਿ ਖੜਾ ਥੂ ਥੂ ਕਰੈ ਗਿਦਤ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ਦਾਖਾ ।
 ਬੋਲਵਿਗਾਝੁ ਮੂਰਖੁ ਭੇਡਾਖਾ ॥ - ੩੨/੧੨.੧-੨

ਚੁਖਾਂ ਵਿਚਿ ਕੁਰੁਖੁ ਹੈ ਅਰੰਭੁ ਅਵਾਈ ਆਪੁ ਗਣਾਏ ।
 ਪਿਦਾ ਜਿਉ ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਬਹਿ ਬਹਿ ਡਾਲੀ ਬਹੁਤੁ ਬਫਾਏ ।
 ਭੇਡ ਭਿਵੰਗਾ ਮੁਹੁ ਕਰੈ ਤਰਣਾਪੈ ਦਿਹਿ ਚਾਰਿ ਵਲਾਏ ।
 ਮੁਹੁ ਅਖੀ ਨਕੁ ਕਨ ਜਿਉਂ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚਿ ਗਾਂਡਿ ਸਦਾਏ ।
 ਮੀਆ ਘਰਹੁ ਨਿਕਾਲੀਐ ਤਰਕਸੁ ਦਰਵਾਜੇ ਟੰਗਵਾਏ ।
 ਮੂਰਖ ਅੰਦਰਿ ਮਾਣਸਾਂ ਵਿਣੁ ਗੁਣ ਗਰਬੁ ਕਰੈ ਆਖਾਏ ।
 ਮਜਲਸ ਬੈਠਾ ਆਪੁ ਲਖਾਏ ॥ - ੩੨/੧੩.੧-੨

ਮੂਰਖ ਤਿਸ ਨੇ ਆਖੀਐ ਬੋਲੁ ਨ ਸਮਝੈ ਬੋਲਿ ਨ ਜਾਣੈ ।
 ਹੋਰੇ ਕਿਹੁ ਕਰਿ ਪੁਛੀਐ ਹੋਰੇ ਕਿਹੁ ਕਰਿ ਆਖਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਸਿਖ ਦੇਇ ਸਮਝਾਈਐ ਅਰਥੁ ਅਨਰਥੁ ਮਨੈ ਵਿਚਿ ਆਣੈ ।
 ਵਡਾ ਅਸਮਝੁ ਨ ਸਮਝਈ ਸੁਰਤਿ ਵਿਹੁਣਾ ਹੋਇ ਹੈਰਾਣੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਚਿਤਿ ਨ ਆਣਈ ਦੁਰਮਤਿ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਤ੍ਰੁ ਪਰਵਾਣੈ ।
 ਅਗਨੀ ਸਪਹੁੰ ਵਰਜੀਐ ਗੁਣ ਵਿਚਿ ਅਵਗੁਣ ਕਰੈ ਪਿਛਾਣੈ ।
 ਮੂੜੇ ਰੋਵੈ ਮਾ ਨ ਸਿਵਾਣੈ ॥ - ੩੨/੧੪.੧-੨

ਰਾਹੁ ਛਡਿ ਉਤਰਿ ਪਵੈ ਆਗੂ ਨੇ ਭੁਲਾ ਕਰਿ ਜਾਣੈ ।
 ਬੇੜੇ ਵਿਚਿ ਬਹਾਲੀਐ ਕੁਦਿ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਵਹਣੁ ਪਿਛਾਣੈ ।
 ਸੁਘੜਾਂ ਵਿਚਿ ਬਹਿਨਿਆਂ ਬੋਲਿਵਿਗਾਤਿ ਉਘਾਤਿ ਵਖਾਣੈ ।
 ਸੁਘੜਾਂ ਮੂਰਖ ਜਾਣਦਾ ਆਪਿ ਸੁਘੜੁ ਹੋਇ ਵਿਰਤੀਹਾਣੈ ।
 ਦਿਹੁ ਨੇ ਰਾਤਿ ਵਖਾਣਦਾ ਚਾਮਚਤਿਕ ਜਿਵੇਂ ਟਾਨਣੈ ।
 ਗੁਰਮਤਿ ਮੂਰਖੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਣੈ ॥ - ੩੨/੧੫.੧-੭

ਵੈਦਿ ਚੰਗੇਰੀ ਊਠਣੀ ਲੈ ਸਿਲ ਵਟਾ ਕਚਰਾ ਭੰਨਾ ।
 ਸੇਵਕਿ ਸਿਖੀ ਵੈਦਗੀ ਮਾਰੀ ਬੁਢੀ ਰੋਵਨਿ ਰੰਨਾ ।
 ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਆ ਰਾਵਲੈ ਪਉਦੀ ਉਘਾਤਿ ਗਏ ਸੁ ਕੰਨਾ ।
 ਪੁਛੈ ਆਖਿ ਵਖਾਣਿਉਨੁ ਉਘਾਤਿ ਗਇਆ ਪਾਜੁ ਪਰਛੰਨਾ ।
 ਪਾਥਖੁਆ ਦੁਣਿ ਕਢਿਆ ਜਿਉ ਕਚਕੜਾ ਨ ਰਲੈ ਰਤੰਨਾ ।
 ਮੂਰਖੁ ਅਕਲੀ ਬਾਹਰਾ ਵਾਂਸਹੁ ਮੂਲਿ ਨ ਹੋਵੀ ਗੰਨਾ ।
 ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ ਪਸੂ ਉਪੰਨਾ ॥ - ੩੨/੧੬.੧-੭

ਮਹਾਦੇਵ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਸਾਹੈ ਦੇ ਪੁਤੈ ।
 ਦਰਬੁ ਸਰੂਪੁ ਸਰੇਵੜੇ ਆਏ ਵੜੇ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਉਤੈ ।
 ਜਿਉ ਹਥਿਆਰੀ ਮਾਰੀਅਨਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਦਰਬ ਹੋਇ ਧੜਧੁਤੈ ।
 ਬੁਝੀ ਕਰਦੇ ਡਿਠਿਓਨੁ ਨਾਈ ਚੈਨੁ ਨ ਬੈਠੇ ਸੁਤੈ ।
 ਮਾਰੇ ਆਣਿ ਸਰੇਵੜੇ ਸੁਣਿ ਦੀਬਾਣਿ ਮਸਾਣਿ ਅਛੁਤੈ ।
 ਮਥੈ ਵਾਲਿ ਪਛਾਤਿਆ ਵਾਲ ਛਡਾਇਅਨਿ ਕਿਸ ਦੇ ਬੁਤੈ ।
 ਮੂਰਖੁ ਬੀਜੈ ਬੀਉ ਕੁਰੁਤੈ ॥ - ੩੨/੧੭.੧-੭

ਗੋਸਟਿ ਗਾਂਗੇ ਤੇਲੀਐ ਪੰਡਿਤ ਨਾਲਿ ਹੋਵੈ ਜਗੁ ਦੇਖੈ ।
 ਖੜੀ ਕਰੈ ਇਕ ਅੰਗੁਲੀ ਗਾਂਗਾ ਦੁਇ ਵੇਖਲੈ ਰੇਖੈ ।
 ਫੇਰਿ ਉਚਾਇ ਪੰਜਾਂਗੁਲਾ ਗਾਂਗਾ ਮੁਠਿ ਹਲਾਇ ਅਲੇਖੈ ।
 ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਉਠਿ ਚਲਿਆ ਪੰਡਿਤੁ ਹਾਰਿ ਭੁਲਾਵੈ ਭੇਖੈ ।
 ਨਿਰਗੁਣੁ ਸਰਗੁਣੁ ਅੰਗ ਦੁਇ ਪਰਮੇਸਰੁ ਪੰਜਿ ਮਿਲਨਿ ਸਰੇਖੈ ।
 ਅਖੀਂ ਦੇਵੈ ਭੰਨਸਾਂ ਮੁਕੀ ਲਾਇ ਹਲਾਇ ਨਿਮੇਖੈ ।
 ਮੂਰਖ ਪੰਡਿਤੁ ਸੁਰਤਿ ਵਿਸੇਖੈ ॥ - ੩੨/੧੮.੧-੭

ਠੰਢੇ ਖੂਹਰੁ ਨ੍ਹਾਇ ਕੈ ਪਗ ਵਿਸਾਰਿ ਆਇਆ ਜਿਰਿ ਨੰਗੈ ।
 ਘਰ ਵਿਚਿ ਰੰਨਾਂ ਕਮਲੀਆਂ ਧੁਸੀ ਲੀਤੀ ਦੇਖਿ ਕੁਢੰਗੈ ।
 ਰੰਨਾਂ ਦੇਖਿ ਪਿਟੰਦੀਆਂ ਢਾਹਾਂ ਮਾਠੈ ਹੋਇ ਨਿਸੰਗੈ ।
 ਲੋਕ ਸਿਆਪੇ ਆਇਆ ਰੰਨਾਂ ਪੁਰਸ ਜੁੜੇ ਲੈ ਪੰਗੈ ।
 ਨਾਇਣ ਪੁਛਦੀ ਪਿਟੰਦੀਆਂ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਇ ਅਲਾਣੀ ਅੰਗੈ ।
 ਸਹੁਰੇ ਪੁਛਹੁ ਜਾਇ ਕੈ ਕਉਣ ਮੁਆ ਨੂਹ ਉਤਰੁ ਮੰਗੈ ।

ਕਾਵਾਂ ਰੋਲਾ ਮੂਰਖੁ ਸੰਗੈ ॥ - ੩੨/੧੯.੧-੭

ਜੇ ਮੂਰਖੁ ਸਮਝਾਈਐ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ਛਾਵ ਨ ਧੁਪਾ ।
ਅਖੀਂ ਪਰਖਿ ਨ ਜਾਣਈ ਪਿਤਲ ਸੁਣਿਨਾ ਕੈਹਾਂ ਰੁਪਾ ।
ਸਾਉ ਨ ਜਾਣੈ ਤੇਲ ਘਿਅ ਧਰਿਆ ਕੋਲਿ ਘੜੋਲਾ ਕੁਪਾ ।
ਸੁਰਤਿ ਵਿਹੂਣਾ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਚਾਨਣੁ ਤੁਲਿ ਅਨੂਰਾ ਘੁਪਾ ।
ਵਾਸੁ ਕਬੂਰੀ ਬੋਮ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕੁਲੀ ਅਧਉਤੀ ਤੁਪਾ ।
ਵੈਰੀ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਸਮਝਈ ਰੰਗੁ ਸੁਰੰਗੁ ਕੁਰੰਗੁ ਅਛੁਪਾ ।
ਮੂਰਖ ਨਾਲਿ ਚੰਗੇਰੀ ਚੁਪਾ ॥ - ੩੨/੨੦.੧-੭

ਮੂੜ ਹਾਲਤ (ਅੰਤਿਕਾਲ)

ਜੈਸੇ ਮਧੁਮਾਖੀ ਸੀਚਿ ਸੀਚਿ ਕੈ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰੈ
ਹਰੈ ਮਧੁ ਆਇ ਤਾਕੇ ਮੁਖਿ ਛਾਰੇ ਡਾਰਿ ਕੈ ।
ਜੈਸੇ ਬਛ ਹੇਤ ਗਊ ਸੰਚਤ ਹੈ ਖੀਰੁ ਤਾਹਿ ।
ਲੇਤ ਹੈ ਅਹੀਰੁ ਦੁਹਿ ਬਛਰੇ ਖਲਾਰੇ ਬਿਛਾਰ ਕੈ ।
ਜੈਸੇ ਧਰ ਖੋਦਿ ਖੋਦਿ ਕਰਿ ਬਿਲ ਸਾਜੈ ਮੂਸਾ
ਪੈਸਤ ਸਰਪੁ ਧਾਇ ਖਾਇ ਤਾਹਿ ਮਾਰਿ ਕੈ ।
ਤੈਸੇ ਕੋਟ ਪਾਪ ਕਰਿ ਮਾਇਆ ਜੋਰਿ ਜੋਰਿ ਮੂੜ
ਅੰਤਕਾਲਿ ਛਾਡਿ ਚਲੈ ਦੋਨੋ ਕਰਿ ਝਾਰਿ ਕੈ ॥੫੫੫॥

ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ, ਵਿਆਖਿਆ

ਏਕਾ ਏਕੰਕਾਰੁ ਲਿਖਿ ਦੇਖਾਲਿਆ ।
ਊੜਾ ਓਅੰਕਾਰੁ ਪਾਸਿ ਬਹਾਲਿਆ ।
ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾਰੁ ਨਿਰਭਉ ਭਾਲਿਆ ।
ਨਿਰਵੈਰੁ ਜੈਕਾਰੁ ਅਜੂਨਿ ਅਕਾਲਿਆ ।
ਸਚੁ ਨੀਸਾਣੁ ਅਪਾਰੁ ਜੋਤਿ ਉਜਾਲਿਆ ।
ਪੰਜ ਅਖਰ ਉਪਕਾਰ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿਆ ।
ਪਰਮੇਸੁਰ ਸੁਖੁ ਸਾਰੁ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ।
ਨਉ ਅੰਗਿ ਸੁੰਨ ਸੁਮਾਰੁ ਸੰਗਿ ਨਿਹਾਲਿਆ ।
ਨੀਲ ਅਨੀਲ ਵੀਚਾਰਿ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲਿਆ ॥ - ੩/੧੫.੧-੯

ਏਕੰਕਾਰੁ ਇਕਾਂਗ ਲਿਖਿ ਊੜਾ ਓਅੰਕਾਰੁ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਨਿਰਵੈਰੁ ਸਦਾਇਆ ।
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਪਰਤਪਿ ਹੋਇ ਨਾਉ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਭਾਇਆ ।
ਗੁਰਪਰਸਾਦਿ ਸੁ ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਹ ਜੁਗੰਤਰਿ ਹੋਂਦਾ ਆਇਆ ।
ਹੈਭੀ ਹੋਸੀ ਸਚੁ ਨਾਉ ਸਚੁ ਦਰਸਣੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਿਖਾਇਆ ।

ਸਬਦੁ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਲੀਣੁ ਹੋਇ ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਪਰਚਾ ਪਰਚਾਇਆ ।
ਗੁਰੁ ਚੇਲਾ ਚਹਰਾਸਿ ਕਰਿ ਵੀਹ ਇਕੀਹ ਚੜ੍ਹਾਉ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ॥ - ੩੯/੧.੧-੮

ਧਿਆਨ ਮੂਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੁ ਪੂਜਾ ਮੂਲ ਗੁਰੁ ਚਰਣ ਪੂਜਾਏ ।
ਮੰਤ੍ਰ ਮੂਲੁ ਗੁਰੁ ਵਾਕ ਹੈ ਸਚੁ ਸਬਦੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣਾਏ । - ੪੦/੨੨.੧-੨

ਮੈਂ-ਤੂੰ (ਜੀਵ-ਪ੍ਰਭੂ/ ਸਿਖ-ਗੁਰੂ ਤੁਲਨਾ)

ਤੋਸੇ ਨ ਨਾਥੁ ਅਨਾਥ ਨ ਮੋਸਰਿ
ਤੋਸੇ ਨ ਦਾਨੀ ਨ ਮੋ ਸੇ ਭਿਖਾਰੀ ।
ਮੋਸੇ ਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲੁ ਨ ਤੋਸਰਿ
ਮੋਸੇ ਅਗਿਆਨੁ ਨ ਤੋਸੇ ਬਿਚਾਰੀ ।
ਮੋਸੇ ਨ ਪਤਤਿ ਨ ਪਾਵਨ ਤੋਸਰਿ
ਮੋਸੇ ਬਿਕਾਰੀ ਨ ਤੋਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ।
ਮੇਰੇ ਹੈ ਅਵਗੁਨ ਤੂ ਗੁਨ ਸਾਗਰ
ਜਾਤ ਰਸਾਤਲ ਓਟ ਭਿਗਾਰੀ ॥੫੨੮॥

ਮੋਨਿਧਾਰੀ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮ ਦੇਖਿ ਸਮਦਰਸੀ ਹੁਇ
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬੀਚਾਰ ਹਾਰਿ ਮੋਨਿਧਾਰੀ ਹੈ ॥੪੫੮.੧॥

ਮੋਤ ਅਟਲਤਾ

ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਸੈਸਾਰ ਵਿਚਿ ਜੇ ਆਇਆ ਤਿਸੁ ਸਰਪਰ ਮਰਾ । - ੩੧/੧੮.੧

ਯੁਗ-ਸਰੂਪ (ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਖਿਆਲ)

ਚਾਰਿ ਜੁਗਿ ਕਰਿ ਬਾਪਨਾ ਸਤਿਜੁਗੁ ਤੇਤਾ ਦੁਆਪਰ ਸਾਜੇ ।
ਚਉਥਾ ਕਲਿਜੁਗੁ ਬਾਪਿਆ ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਚਾਰੇਂ ਕੇ ਰਾਜੇ ।
ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਛਤ੍ਰੀ ਵੈਸਿ ਸੂਦ੍ਰਿ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਏਕੇ ਵਰਨ ਬਿਰਾਜੇ ।
ਸਤਿਜੁਗਿ ਹੰਸੁ ਅਉਤਾਰੁ ਧਰਿ ਸੋਹੰ ਬ੍ਰਹਮੁ ਨ ਦੂਜਾ ਪਾਜੇ ।
ਏਕੇ ਬ੍ਰਹਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਤੇ ਬੇਮੁਹਤਾਜੇ ।
ਕਰਨਿ ਤਪਸਿਆ ਬਨਿ ਵਿਖੇ ਵਖਤੁ ਗੁਜਾਰਨਿ ਪਿੰਨੀ ਸਾਜੇ ।
ਲਖਿ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਆਰਜਾ ਕੋਠੇ ਕੋਟਿ ਨ ਮੰਦਰਿ ਸਾਜੇ ।
ਇਕ ਬਿਨਸੈ ਇਕ ਅਸਥਿਰੁ ਗਾਜੇ ॥ - ੧/੫.੧-੮

ਤ੍ਰੇਤੇ ਛਤ੍ਰੀ ਰੂਪ ਧਰਿ ਸੂਰਜ ਬੰਸੀ ਵਡਿ ਅਵਤਾਰਾ ।
 ਨਉ ਹਿਸੇ ਗਈ ਆਰਜਾ ਮਾਇਆ ਮੇਹੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਪਸਾਰਾ ।
 ਦੁਆਪੁਰਿ ਜਾਦਵ ਵੰਸ ਕਰਿ ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਅਉਧ ਘਟੈ ਆਚਾਰਾ ।
 ਰਿਗ ਬੇਦ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕ੍ਰਿਤਿ ਪੂਰਬ ਮੁਖਿ ਸੁਭ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰਾ ।
 ਖੜੀ ਥਾਪੇ ਜੁਜਰੁ ਵੇਦਿ ਦੇਖਣ ਮੁਖਿ ਬਹੁ ਦਾਨ ਦਾਤਾਰਾ ।
 ਵੈਸੇਂ ਬਾਪਿਆ ਸਿਆਮ ਵੇਦੁ ਪਛਮੁ ਮੁਖਿ ਕਰਿ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਰਾ ।
 ਰਿਗਿ ਨੀਲੰਬਰਿ ਜੁਜਰ ਪੀਤ ਸ੍ਰੇਤੰਬਰਿ ਕਰਿ ਸਿਆਮ ਸੁਧਾਰਾ ।
 ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗੀ ਤ੍ਰੇ ਧਰਮ ਉਚਾਰਾ ॥ - ੧/੬.੧-੭

ਜੁਗ ਜੁਗ ਏਕੇ ਵਰਨ ਹੈ ਕਲਿਜੁਗਿ ਕਿਉ ਬਹੁਤੇ ਦਿਖਲਾਵੈ ।
 ਨਿੰਦੇ ਵਜੇ ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗੀ ਕਥਿ ਪੜ੍ਹਿ ਰਹੈ ਭਰਮੁ ਨਹਿ ਜਾਵੈ । - ੧/੮.੫-੬

ਸਤਿਜੁਗਿ ਕਾ ਅਨਿਆਇ ਸੁਣਿ ਇਕ ਫੇੜੇ ਸਭੁ ਜਗਤ ਮਰਾਵੈ ।
 ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਵੰਸੁ ਕੁਵੰਸ ਕੁਹਾਵੈ । - ੧/੧੩.੬-੭

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਮੇਰੁ ਸਰੀਰ ਕਾ ਬਾਸਨਾ ਬਧਾ ਆਵੈ ਜਾਵੈ ।
 ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਫੇਰਿ ਵਟਾਈਐ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ਮਰਮੁ ਕਉ ਪਾਵੈ ।
 ਸਤਿਜੁਗਿ ਦੂਜਾ ਭਰਮੁ ਕਰਿ ਤ੍ਰੇਤੇ ਵਿਚਿ ਜੋਨੀ ਫਿਰਿ ਆਵੈ ।
 ਤ੍ਰੇਤੇ ਕਰਮਾਂ ਬਾਂਧਤੇ ਦੁਆਪਰਿ ਫਿਰਿ ਅਵਤਾਰ ਕਰਾਵੈ ।
 ਦੁਆਪਰਿ ਮਮਤਾ ਅਹੰ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਅੰਦਰਿ ਗਰਬਿ ਗਲਾਵੈ ।
 ਤ੍ਰਿਹੁ ਜੁਗਾਂ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਸੰਸਾਰੁ ਚੁਕਾਵੈ । - ੧/੧੫.੧-੬

ਸਤਿਜੁਗੁ ਉਤਮੁ ਆਖੀਐ ਇਕੁ ਫੇੜੈ ਸਭ ਦੇਸੁ ਦੁਹੇਲਾ ।
 ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪੁਰਿ ਵੰਸੁ ਵਿਹੁੰਸੁ ਕੁਵੇਲਾ । - ੧੨/੧੬.੧-੩

ਸਤਿਜੁਗਿ ਇਕੁ ਵਿਗਾੜਦਾ ਤਿਸੁ ਪਿਛੈ ਫੜਿ ਦੇਸੁ ਪੀੜਾਏ ।
 ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਵਗਲੀਐ ਦੁਆਪਰਿ ਵੰਸੁ ਨਰਕਿ ਸਹਮਾਏ ।

....
 ਸਤਿਜੁਗ ਸਤੁ ਤ੍ਰੇਤੈ ਜੁਗਾ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾ ਚਾਰਿ ਦਿੜਾਏ । - ੨੩/੧੭.੧-੨-੪

ਸਤਿਜੁਗ ਪਾਪ ਕਮਾਣਿਆ ਇਕਸ ਪਿਛੈ ਦੇਸੁ ਦੁਖਾਲਾ ।
 ਤ੍ਰੇਤੇ ਨਗਰੀ ਪੀੜੀਐ ਦੁਆਪੁਰਿ ਪਾਪੁ ਵੰਸੁ ਕੇ ਦਾਲਾ । - ੨੬/੭.੧-੨

ਸਤਿਜੁਗਿ ਸਤਿ ਤ੍ਰੇਤੈ ਜੁਗਾ ਦੁਆਪਰਿ ਪੂਜਾ ਬਹਲੀ ਘਾਲਾ । - ੨੬/੮.੧

ਯੁਗ-ਗਰਦੀ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਾਲਤ)

ਜੁਗਿ ਗਰਦੀ ਜਬ ਹੋਵਹੇ ਉਲਟੇ ਜੁਗੁ ਕਿਆ ਹੋਇ ਵਰਤਾਰਾ ।

ਉਠੇ ਗਿਲਾਨਿ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਵਰਤੇ ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਸਟਿ ਸੰਸਾਰਾ ।
 ਵਰਨਾਵਰਨ ਨ ਭਾਵਨੀ ਖਹਿ ਖਹਿ ਜਲਨ ਬਾਂਸ ਅੰਗਿਆਰਾ ।
 ਨਿੰਦਿਆ ਚਲੇ ਵੇਦ ਕੀ ਸਮਝਨਿ ਨਹਿ ਅਗਿਆਨਿ ਗੁਬਾਰਾ ।
 ਬੇਦ ਗਿਰੰਥ ਗੁਰ ਹਟਿ ਹੈ ਜਿਸੁ ਲਗਿ ਭਵਜਲ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝੁ ਨ ਬੁਝੀਐ ਜਿਚਰੁ ਧਰੇ ਨ ਪ੍ਰਭੁ ਅਵਤਾਰਾ ।
 ਗੁਰ ਪਰਮੇਸਰੁ ਇਕੁ ਹੈ ਸਚਾ ਸਾਹੁ ਜਗਤੁ ਬਣਜਾਰਾ ।
 ਚੜੈ ਸੂਰ ਮਿਟਿ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰਾ ॥ - ੧/੧੭.੧-੮

ਕਲਿਜੁਗਿ ਬੋਧੁ ਅਉਤਾਰੁ ਹੈ ਬੋਧੁ ਅਬੋਧੁ ਨ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵੈ ।
 ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੈ ਵਰਜਈ ਸੋਈ ਕਰੇ ਜੋਈ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ।
 ਕਿਸੇ ਪੁਜਾਈ ਸਿਲਾ ਸੁੰਨਿ ਕੋਈ ਗੋਰੀ ਮੜੀ ਪੁਜਾਵੈ ।
 ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪਾਖੰਡ ਕਰਿ ਕਲਹਿ ਕ੍ਰੋਧੁ ਬਹੁ ਵਾਦਿ ਵਧਾਵੈ ।
 ਆਪੇ ਧਾਪੀ ਹੋਇ ਕੈ ਨਿਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਧਰਮ ਚਲਾਵੈ ।
 ਕੋਈ ਪੂਜੇ ਚੰਦੁ ਸੂਰੁ ਕੋਈ ਧਰਤਿ ਅਕਾਸੁ ਮਨਾਵੈ ।
 ਪਉਣੁ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰੇ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈ ।
 ਫੋਕਟਿ ਧਰਮੀ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ॥ - ੧/੧੮.੧-੮

ਭਈ ਗਿਲਾਨਿ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਆਸ੍ਰਮ ਉਪਾਏ ।
 ਦਸਿ ਨਾਮਿ ਸੰਨਿਆਸੀਆ ਜੋਗੀ ਬਾਰਹ ਪੰਥਿ ਚਲਾਏ ।
 ਜੰਗਮ ਅਤੇ ਸਰੋਵੜੇ ਦਗੇ ਦਿਗੰਬਰਿ ਵਾਦਿ ਕਰਾਏ ।
 ਬ੍ਰਹਮਣਿ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਿ ਕਰਿ ਸਾਸਤ੍ਰਿ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣਿ ਲੜਾਏ ।
 ਖੜੁ ਦਰਸਨ ਬਹੁ ਵੈਰਿ ਕਰਿ ਨਾਲਿ ਛਤੀਸਿ ਪਖੰਡ ਰਲਾਏ ।
 ਤੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਰਾਸਾਇਣਾ ਕਰਮਾਭਿ ਕਾਲਖਿ ਲਪਟਾਏ ।
 ਇਕਸਿ ਤੇ ਬਹੁ ਰੂਪਿ ਕਰਿ ਰੂਪਿ ਕੁਰੂਪੀ ਘਣੇ ਦਿਖਾਏ ।
 ਕਲਿਜੁਗਿ ਅੰਦਰਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਏ ॥ - ੧/੧੯.੧-੮

ਬਹੁ ਵਾਟੀ ਜਗਿ ਚਲੀਆ ਤਬ ਹੀ ਭਏ ਮੁਹੰਮਦਿ ਯਾਰਾ ।
 ਕਉਮਿ ਬਹਤਰਿ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਵੈਰੁ ਵਿਰੋਧ ਪਸਾਰਾ ।
 ਚੋਜੇ ਈਦ ਨਿਮਾਜਿ ਕਰਿ ਕਰਮੀ ਬੰਦਿ ਕੀਆ ਸੰਸਾਰਾ ।
 ਪੀਰ ਪੈਕੰਬਰਿ ਅਉਲੀਏ ਗਉਸਿ ਕੁਤਬ ਬਹੁ ਭੋਖ ਸਵਾਰਾ ।
 ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰੇ ਢਾਹਿ ਕੈ ਤਿਹਿ ਠਉੜੀ ਮਾਸੀਤਿ ਉਸਾਰਾ ।
 ਮਾਰਨਿ ਗਊ ਗਰੀਬ ਨੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰਿ ਪਾਪੁ ਬਿਥਾਰਾ ।
 ਕਾਫਰਿ ਮੁਲਹਦਿ ਇਰਮਨੀ ਰੂਮੀ ਜੰਗੀ ਦੁਸਮਣਿ ਦਾਰਾ ।
 ਪਾਪੇ ਦਾ ਵਰਤਿਆ ਵਰਤਾਰਾ ॥ - ੧/੨੦.੧-੮

ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਚਾਰਿ ਮਜਹਬਾਂ ਜਗਿ ਵਿਚਿ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਣੇ ।
 ਖੁਦੀ ਬਖੀਲਿ ਤਕਬਰੀ ਖਿੰਚੋਤਾਣਿ ਕਰੇਨਿ ਧਿਛਾਣੇ ।

ਗੰਗ ਬਨਾਰਸਿ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮਕਾ ਕਾਬਾ ਮੁਸਲਮਾਣੇ ।
 ਸੁੰਨਤਿ ਮੁਸਲਮਾਣ ਦੀ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਹਿੰਦੂ ਲੋਭਾਣੇ ।
 ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਕਹਾਇਦੇ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਦੁਇ ਰਾਹ ਭੁਲਾਣੇ ।
 ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਭੁਲਾਇ ਕੈ ਮੋਹੇ ਲਾਲਚ ਦੁਨੀ ਸੈਤਾਣੇ ।
 ਸਚੁ ਕਿਨਾਰੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਖਹਿ ਮਰਦੇ ਬਾਮੁਨਿ ਮਊਲਾਣੇ ।
 ਸਿਰੇ ਨ ਮਿਟੇ ਆਵਣਿ ਜਾਣੇ ॥ - ੧/੨੧.੧-੮

ਜਤੀ ਸਤੀ ਸੰਤੋਖੀਆ ਜਤ ਸਤ ਜੁਗਤਿ ਸੰਤੋਖ ਨ ਜਾਤੀ ।
 ਸਿਧ ਨਾਥੁ ਬਹੁ ਪੰਥ ਕਰਿ ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਕਰਨਿ ਕਰਮਾਤੀ ।
 ਚਾਰਿ ਵਰਨ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚਿ ਖਹਿ ਖਹਿ ਮਰਦੇ ਭਰਮਿ ਭਰਾਤੀ ।
 ਛਿਆ ਦਰਸਨ ਹੋਇ ਵਰਤਿਆ ਬਾਰਹ ਵਾਟ ਊਚਾਟ ਜਮਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਹੋਇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਤੰਬੋਲ ਸੁਵਾਤੀ ।
 ਛਿਆ ਰੁਤਿ ਬਾਰਹ ਮਾਹ ਵਿਚਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਰਸਨੁ ਸੁਝ ਸੁਝਾਤੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲੁ ਪਿਰਮ ਪਿਰਾਤੀ ॥ - ੧੨/੧੨.੧-੭

ਨਾਥਾਂ ਨਾਥੁ ਨ ਸੇਵਨੀ ਹੋਇ ਅਨਾਥੁ ਗੁਰੂ ਬਹੁ ਚੇਲੇ ।
 ਕੰਨ ਪੜਾਇ ਬਿਭੂਤਿ ਲਾਇ ਖਿੰਝਾ ਖਪਰੁ ਡੰਡਾ ਹੇਲੇ ।
 ਘਰਿ ਘਰਿ ਟੁਕਰ ਮੰਗਦੇ ਸਿੰਝੀ ਨਾਦੁ ਵਾਜਾਇਨਿ ਭੇਲੇ ।
 ਭੁਗਤਿ ਪਿਆਲਾ ਵੰਡੀਐ ਸਿਧਿ ਸਾਧਿਕ ਸਿਵਰਾਤੀ ਮੇਲੇ ।
 ਬਾਰਹ ਪੰਥ ਚਲਾਇਦੇ ਬਾਰਹ ਵਾਟੀ ਖਰੇ ਦੁਹੇਲੇ ।
 ਵਿਣੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਸਿਝਨੀ ਬਾਜੀਗਰ ਕਰਿ ਬਾਜੀ ਖੇਲੇ ।
 ਅੰਨ੍ਹੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਖੂਹੀ ਠੇਲੇ ॥ - ੧੫/੫.੧-੭

ਸਚੁ ਦਾਤਾਰੁ ਵਿਸਾਰ ਕੈ ਮੰਗਤਿਆਂ ਨੇ ਮੰਗਣ ਜਾਹੀ ।
 ਢਾਢੀ ਵਾਰਾਂ ਗਾਂਵਦੇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਜੋਧ ਸਾਲਾਹੀ ।
 ਨਾਈ ਗਾਵਨਿ ਸੱਦਤੇ ਕਰਿ ਕਰਤੂਤਿ ਮੂਏ ਬਦਰਾਹੀ ।
 ਪਤਦੇ ਭਟ ਕਵਿਤ ਕਰਿ ਕੂੜ ਕੁਸਤੁ ਮੁਖਹਿ ਆਲਾਹੀ ।
 ਹੋਇ ਅਸਿਰਿਤ ਪੁਰੋਹਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰੀਤੈ ਵਿਰਤਿ ਮੰਗਾਹੀ ।
 ਛੁਰੀਆ ਮਾਰਨਿ ਪੰਖੀਏ ਹਟਿ ਹਟਿ ਮੰਗਦੇ ਭਿਖ ਭਵਾਹੀ ।
 ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਿਣੁ ਰੋਵਨਿ ਧਾਹੀ ॥ - ੧੫/੬.੧-੭

ਰਚਨਾ/ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ

ਵੇਖੋ : 'ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ/ਰਚਨਾ'

ਰਵਿਦਾਸ, ਭਗਤ

ਭਗਤੁ ਭਗਤੁ ਜਗਿ ਵਜਿਆ ਚਹੁ ਚਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਿ ਚਮਿਰੇਟਾ ।

ਪਾਠਾ ਗੰਢੇ ਰਾਹ ਵਿਚਿ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਚੋਇ ਫੇਰ ਸਮੇਟਾ ।
ਜਿਉ ਕਰਿ ਮੈਲੇ ਚੀਥੜੇ ਹੀਰਾ ਲਾਲੁ ਅਮੋਲੁ ਪਲੇਟਾ ।
ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਉਪਦੇਸਦਾ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨੁ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਸਰੇਟਾ ।
ਨ੍ਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਸੰਗੁ ਮਿਲਿ ਬਾਨਾਰਸ ਕਰਿ ਗੰਗਾ ਥੇਟਾ ।
ਕਵਿ ਕਸੀਰਾ ਸਉਪਿਆ ਰਵਿਦਾਸੈ ਗੰਗਾ ਦੀ ਭੇਟਾ ।
ਲਗਾ ਪੁਰਬੁ ਅਭੀਚ ਦਾ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤੁ ਅਚਰਜੁ ਅਮੇਟਾ ।
ਲਇਆ ਕਸੀਰਾ ਰਬੁ ਕਵਿ ਸੂਤੁ ਇਕੁ ਜਿਉ ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ।
ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਹਰਿ ਮਾਂ ਪਿਉ ਬੇਟਾ ॥ - ੧੦/੧੭.੧-੯

ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ

ਦਿਓ ਪੂਰਬਿ ਦੇਵਣਾ ਜਿਸ ਦੀ ਵਸਤੁ ਤਿਸੈ ਘਰਿ ਆਵੈ ।
ਬੈਠਾ ਸੋਢੀ ਪਾਤਿਸਾਹੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ।
ਪੂਰਨੁ ਤਾਲੁ ਖਟਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਿ ਵਿਚਿ ਜੋਤਿ ਜਗਾਵੈ ।
ਉਲਟਾ ਖੇਲੁ ਖਸੰਮ ਦਾ ਉਲਟੀ ਗੰਗ ਸਮੁੰਦ੍ਰਿ ਸਮਾਵੈ ।
ਦਿਤਾ ਲਈਯੋ ਅਪਣਾ ਅਣਿਦਿਤਾ ਕਛੁ ਹਥਿ ਨ ਆਵੈ ।
ਫਿਰਿ ਆਈ ਘਰਿ ਅਰਜਣੇ ਪੁਤ੍ਰੁ ਸੰਸਾਰੀ ਗੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ।
ਜਾਣਿ ਨ ਦੇਸਾਂ ਸੋਢੀਓ ਹੋਰਸਿ ਅਜਰੁ ਨ ਜਰਿਆ ਜਾਵੈ ।
ਘਰ ਹੀ ਕੀ ਵਬੁ ਘਰੇ ਰਹਾਵੈ ॥ - ੧/੪੭.੧-੮

ਰਾਗ ਦੇਖ ਨਿਰਦੋਖੁ ਹੈ ਰਾਜੁ ਜੋਗ ਵਰਤੈ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਮਨਸਾ ਵਾਚਾ ਕਰਮਣਾ ਮਰਮੁ ਨ ਜਾਪੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ।
ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਦੈਆ ਦਾਨਿ ਦੇਵਸਥਲੁ ਸਤਿਸੰਗੁ ਉਪਾਰਾ ।
ਸਹਜ ਸਮਾਪਿ ਅਗਾਧਿ ਬੋਧਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਚਾ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ।
ਗੁਰੁ ਅਮਰਹੁ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਜੁਹਾਰਾ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਗੁਰ ਸਿਖੁ ਹੋਇ ਅਨਰਦ ਬਾਣੀ ਨਿਭਰ ਧਾਰਾ ।
ਤਖਤੁ ਬਖਤੁ ਪਰਗਟੁ ਪਾਹਾਰਾ ॥ - ੨੪/੧੪.੧-੭

ਪੀਉ ਦਾਦੇ ਜੇਵੇਹਾ ਪੜਦਾਦੇ ਪਰਵਾਣੁ ਪੜੇਤਾ ।
ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਗਿ ਜਗਾਇਦਾ ਕਲਿਜੁਗ ਅੰਦਰਿ ਕੋੜਾ ਸੇਤਾ ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦਾ ਬੰਮੁ ਹੁਇ ਭਾਰੁ ਅਬਰਬਣ ਬੰਮੁ ਖਲੇਤਾ ।
ਭਉਜਲੁ ਭਉ ਨ ਵਿਆਪਈ ਗੁਰ ਬੋਹਿਥ ਚਤਿ ਖਾਇ ਨ ਗੋਤਾ ।
ਅਵਗੁਣ ਲੈ ਗੁਣ ਵਿਕਣੈ ਗੁਰ ਹਟ ਨਾਲੈ ਵਣਜ ਸਓਤਾ ।
ਮਿਲਿਆ ਮੂਲਿ ਨ ਵਿਛੁੜੈ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥ ਹਾਰੁ ਪਰੇਤਾ ।
ਮੈਲਾ ਕਦੇ ਨ ਹੋਵਈ ਗੁਰ ਸਰਵਰਿ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਧੋਤਾ ।
ਬਾਬਣੈ ਕੁਲਿ ਕਵਲੁ ਅਛੋਤਾ ॥ - ੨੪/੧੫.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਾ ਸਚ ਦਾ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚਿਆਰ ਸੰਜੋਗੀ ।

ਘਰਬਾਰੀ ਪਰਵਾਰ ਵਿਚਿ ਭੋਗ ਭੁਗਤਿ ਰਾਜੇ ਰਸੁ ਭੋਗੀ ।
ਆਸਾ ਵਿਚਿ ਨਿਰਾਸ ਹੁਇ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਜੋਗੀਸਰੁ ਜੋਗੀ ।
ਦੇਂਦਾ ਰਹੈ ਨ ਮੰਗੀਐ ਮਰੈ ਨ ਹੋਇ ਵਿਜੋਗ ਵਿਜੋਗੀ ।
ਆਪਿ ਬਿਆਪਿ ਉਪਾਪਿ ਹੈ ਵਾਇ ਪਿਤ ਕਛੁ ਰੋਗ ਅਰੋਗੀ ।
ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਸਮਸਰਿ ਗੁਰਮਤੀ ਸੰਪੈ ਹਰਖ ਨ ਅਪਦਾ ਸੋਗੀ ।
ਦੇਹ ਬਿਦੇਹੀ ਲੋਗ ਅਲੋਗੀ ॥ - ੨੪/੧੬.੧-੭

ਸਭਨਾ ਸਾਹਿਬੁ ਇਕੁ ਹੈ ਦੂਜੀ ਜਾਇ ਨ ਹੋਇ ਨ ਹੋਗੀ ।
ਸਹਜ ਸਰੋਵਰਿ ਪਰਮਹੰਸੁ ਗੁਰਮਤਿ ਮੇਤੀ ਮਾਣਕ ਚੋਗੀ ।
ਖੀਰ ਨੀਰ ਜਿਉ ਕੂੜੁ ਸਚੁ ਤਜਣੁ ਭਜਣੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅਧੋਗੀ ।
ਇਕ ਮਨਿ ਇਕੁ ਅਰਧਨਾ ਪਰਿਹਰਿ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਦਰੋਗੀ ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲਿਵ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਪੀ ਅਗਾਪਿ ਘਰੋਗੀ ।
ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਹੁ ਬਾਹਰੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਪਰਮਪਰ ਜੋਗੀ ।
ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਅਮਰ ਸਮੋਗੀ ॥ - ੨੪/੧੭.੧-੭

ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਖ

ਸਨਮੁਖ ਭਾਈ ਤੀਰਥਾ ਸਭਰਵਾਲ ਸਭੇ ਸਿਰਦਾਰਾ ।
ਪੂਰੇ ਮਾਣਕ ਚੰਦੁ ਹੈ ਬਿਸਨਦਾਸੁ ਪਰਵਾਰ ਸਧਾਰਾ ।
ਪੁਰਖੁ ਪਦਾਰਥ ਜਾਣੀਐ ਤਾਰੂ ਭਾਰੂ ਦਾਸੁ ਦੁਆਰਾ ।
ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੁ ਹੈ ਮਹਾਨੰਦੁ ਬਿਧੀਚੰਦ ਬੁਧਿ ਬਿਮਲ ਵੀਚਾਰਾ ।
ਬਚੁਮ ਦਾਸ ਹੈ ਖੇਟਤਾ ਭੂੰਗੁਰੁ ਦਾਸੁ ਭਲੇ ਤਕਿਆਰਾ ।
ਦੀਪਾ ਜੇਠਾ ਤੀਰਥਾ ਸੈਸਾਰੂ ਬੂਲਾ ਸਚਿਆਰਾ ।
ਮਾਣੀਆ ਜਾਪਾ ਜਾਣੀਅਨਿ ਨਈਆ ਖੁਲਰ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ ।
ਤੁਲਸਾ ਵਹੁਰਾ ਜਾਣੀਐ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਅਵੇਸ ਅਚਾਰਾ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਚੁ ਸਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥ - ੧੧/੧੭.੧-੯

ਰਾਮਾਨੰਦ/ਕਬੀਰ

ਵੇਖੋ : 'ਕਬੀਰ/ਰਾਮਾਨੰਦ'

ਬੁਢ

ਵੇਖੋ : 'ਸ਼ਿਵ'

ਲੂਣਹਰਾਮੀ/ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ

ਵੇਖੋ : 'ਅਕ੍ਰਿਤਅਣ/ਲੂਣਹਰਾਮੀ'

ਲੇਖਾ

ਲੇਖੇ ਅੰਦਰਿ ਸਭ ਕੇ ਸਭਨਾ ਮਸਤਕਿ ਲੇਖੁ ਲਿਖਾਇਆ ।
ਲੇਖੇ ਸਾਸ ਗਿਰਾਸ ਦੇ ਲੇਖ ਲਿਖਾਰੀ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਇਆ । - ੧੮/੪.੫

ਲੋਗਾਚਾਰ

ਲੋਗਨ ਮੇ ਲੋਗਾਚਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਿਆਰ
ਮਿਥਨ ਬਿਉਹਾਰ ਦੁਖਦਾਈ ਪਹਚਾਨੀਐ ।
ਬੇਦ ਮਿਰਜਾਦਾ ਮੇ ਕਹਤ ਹੈ ਕਥਾ ਅਨੇਕ
ਸੁਨੀਐ ਨ ਤੈਸੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨ ਮੇ ਨ ਮਾਨੀਐ ।
ਗਿਆਨ ਉਨਮਾਨ ਮੇ ਨ ਜਗਤ ਭਗਤ ਬਿਖੇ
ਚਾਗਨਾਦ ਬਾਦਿ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਹੂ ਨ ਜਾਨੀਐ ।
ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਾਪ ਕੇ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਜੈਸੇ
ਤੈਸੇ ਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਬਿਖੇ ਅਉਰ ਆਨੀਐ ॥੧੮੮॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ (ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ)

ਵੇਦ ਕਤੋਬ ਅਗੋਚਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਇਆ । - ੧੨/੧੭.੨

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜਪਿ ਹਉਮੈ ਖੋਈ । - ੧੩/੨.੫

ਵਾਦੀ ਤੇ ਬੇਜੀ (ਤੁਲਨਾ)

ਵੇਖੋ : 'ਬੇਜੀ ਤੇ ਵਾਦੀ

ਵਿਆਖਿਆ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ

ਪਵਣ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਬਦੁ ਹੈ ਰਾਗ ਨਾਦ ਵੀਚਾਰਾ ।
ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਜਲੁ ਧਰਤਿ ਹੈ ਉਤਪਤਿ ਸੰਸਾਰਾ ।
ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਰਾਤਿ ਦਿਹੁ ਵਰਤੋਸ ਵਰਤਾਰਾ ।
ਸਿਵ ਸਕਤੀ ਦਾ ਖੇਲੁ ਮੇਲੁ ਪਰਕਿਰਤਿ ਪਸਾਰਾ ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਘਟਿ ਚੰਦੁ ਅਕਾਰਾ ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਰਤਦਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਰਧਾਰਾ । ੧੯।

ਗੁਰਸਿਖੀ ਬਾਹੀਕ ਹੈ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਗਲੀ ਅਤਿ ਭੀੜੀ ।
ਚੰਬੇ ਟਿਕੈ ਨ ਭੁਣਹਣਾ ਚਲਿ ਨ ਸਕੈ ਉਪਰਿ ਕੀੜੀ ।
ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਆਖੀਐ ਤੇਲੁ ਤਿਲਹੁ ਲੇ ਕੋਲੁ ਪੀੜੀ ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੈਸੀ ਪਰਮ ਹੰਸ ਖੀਰ ਨੀਰ ਨਿਰਨਉ ਚੁੰਜਿ ਵੀੜੀ ।
 ਸਿਲਾ ਅਲੂਣੀ ਚਟਣੀ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ ਚੋਗ ਨਿਵੀੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਣਾ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਝੀੜ ਉਝੀੜੀ ।
 ਸਹਜਿ ਸਰੋਵਰਿ ਸਚ ਖੰਡਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸਚ ਤਖਤਿ ਹਰੀੜੀ ।
 ਚੜ੍ਹਿ ਇਕੀਹ ਪਤਿ ਪਉੜੀਆ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਸਹੀੜੀ ।
 ਗੁੰਗੇ ਦੀ ਮਿਠਿਆਈਐ ਅਕਥ ਕਥਾ ਵਿਸਮਾਦੁ ਬਚੀੜੀ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖੁ ਫਲੁ ਸਹਜਿ ਅਲੀੜੀ ॥ - ੧੧/੫.੧-੧੦

ਉਅੰਕਾਰਿ ਅਕਾਰੁ ਕਰਿ ਬਿਤਿ ਵਾਰੁ ਨ ਮਾਰੁ ਜਣਾਇਆ ।
 ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਆਕਾਰੁ ਵਿਣੁ ਏਕੰਕਾਰ ਨ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਆ ।
 ਆਪੇ ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਕੈ ਆਪੇ ਅਪਣਾ ਨਾਉ ਧਰਾਇਆ ।
 ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਆਦੇਸੁ ਹੈ ਹੈ ਭੀ ਹੋਸੀ ਹੋਂਦਾ ਆਇਆ ।
 ਆਦਿ ਨ ਅੰਤੁ ਬਿਅੰਤੁ ਹੈ ਆਪੇ ਆਪਿ ਨ ਆਪੁ ਗਣਾਇਆ ।
 ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇ ਸਮਾਇਆ ॥ - ੧੮/੨.੧-੬

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮ ਲਖ ਲਖ ਹੋਮ ਜਗ ਨਈਵੇਦ ਕਰੇਤੀ ।
 ਵਰਤ ਨੇਮ ਸੰਜਮ ਘਣੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਲਖ ਤੰਦੁ ਮਰੇਤੀ ।
 ਤੀਰਥ ਪੁਰਬ ਸੰਜੋਗ ਲਖ ਪੁੰਨ ਦਾਨੁ ਉਪਕਾਰ ਨ ਓਤੀ ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਸਰੋਵਣੇ ਵਰ ਸਰਾਪ ਲਖ ਜੋੜ ਵਿਛੋੜੀ ।
 ਦਰਸਨ ਵਰਨ ਅਵਰਨ ਲਖ ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਧਨ ਤੋੜੀ ।
 ਲੋਕ ਵੇਦ ਗੁਣ ਗਿਆਨ ਲਖ ਜੋਗ ਭੋਗ ਲਖ ਤਾੜਿ ਪਛੋੜੀ ।
 ਸਚਹੁ ਓਰੇ ਸਭ ਕਿਹੁ ਲਖ ਸਿਆਣਪ ਸੋਭਾ ਬੋੜੀ ।
 ਉਪਰਿ ਸਦੁ ਅਚਾਰੁ ਚਮੇੜੀ ॥ - ੧੮/੧੯.੧-੮

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਦਰਗਹ ਚਲਿਆ ।
 ਸਚੀ ਦਰਗਹ ਜਾਇ ਸਚਾ ਪਿਤੁ ਮਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੋਜਨੁ ਭਾਉ ਚਾਉ ਅਲਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਿਹਚਲੁ ਚਿਤੁ ਨ ਹਲੈ ਹਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦੁ ਅਲਾਉ ਭਲੀ ਹੂੰ ਭਲਿਆ ।
 ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਦੇ ਜਾਨਿ ਆਵਨਿ ਘਲਿਆ ॥ - ੧੯/੧੪.੧-੬

ਵਿਆਖਿਆ, ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ

ਵੇਖੋ : 'ਮੂਲ ਮੰਤ੍ਰ, ਵਿਆਖਿਆ'

ਵਿਸ਼ਨੂੰ

ਬਿਸਨੈ ਦਸ ਅਵਤਾਰ ਨਾਵ ਗਣਾਇਆ ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਸੁਰ ਸੰਘਾਰ ਵਾਦੁ ਵਧਾਇਆ ! - ੧੪/੪.੧-੨

ਦਸ ਅਵਤਾਰੀ ਬਿਸਨੁ ਹੋਇ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਜੋਧ ਲੜਵਾਏ ।
 ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਕਰਿ ਦੁਇ ਧੜੇ ਦੈਤ ਹਰਾਏ ਦੇਵ ਜਿਠਾਏ ।
 ਮਛ ਕਛ ਵੈਰਾਹ ਰੂਪ ਨਰ ਸਿੰਘ ਬਾਵਨ ਬੋਧ ਉਪਾਏ ।
 ਪਰਸਰਾਮੁ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਹੋਇ ਕਿਲਕ ਕਲੰਕੀ ਨਾਉ ਗਣਾਏ ।
 ਚੰਚਲ ਚਲਿਤ ਪਖੰਡ ਬਹੁ ਵਲ ਛਲ ਕਰਿ ਪਰਪੰਚ ਵਧਾਏ ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਨ ਦਿਖਾਏ ।
 ਖੜੀ ਮਾਰਿ ਸੰਘਾਰੁ ਕਰਿ ਰਾਮਾਯਣ ਮਹਾਭਾਰਤ ਭਾਏ ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧੁ ਨ ਮਾਰਿਓ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਅਹੰਕਾਰੁ ਨ ਜਾਏ ।
 ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਿਨੁ ਜਨਮੁ ਗਵਾਏ ॥ - ੩੯/੧੫.੧-੭

ਵਿਣ ਗੁਣ ਗੁਰੂ

ਵੇਖੋ : 'ਗੁਰੂ (ਵਿਣ ਗੁਣ)'

ਵਿਦਿਆ (ਮਹਿਮਾ, ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ)

ਵੇਖੋ : 'ਸਬਦ-ਮਹਿਮਾ (ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ)'

ਵਿਯੋਗਣ (ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ)

ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਸੋਗ ਸੋਤ ਰੂਪ ਹੁਇ ਕ੍ਰਿਤਾਸ
 ਸਭ ਟੁਕ ਟੁਕ ਭਏ ਪਾਤੀ ਲਿਖੀਐ ਬਿਦੇਸ ਤੇ ।
 ਬਿਰਹ ਅਗਨਿ ਸੇ ਸਵਾਨੀ ਮਾਸੁ ਕ੍ਰਿਸਨ ਹੁਇ
 ਬਿਰਹਨੀ ਭੇਖ ਲੇਖ ਬਿਖਮ ਸੰਦੇਸ ਤੇ ।
 ਬਿਰਹ ਬਿਓਗ ਰੋਗ ਲੇਖਨਿ ਕੀ ਛਾਤੀ ਛਾਟੀ
 ਰੁਦਨ ਕਰਤ ਲਿਖੈ ਆਤਮ ਅਵੇਸ ਤੇ ।
 ਬਿਰਹ ਉਸਾਸਨ ਪ੍ਰਗਾਸਨ ਦੁਖਿਤ ਗਤਿ
 ਬਿਰਹਨ ਕੈਸੇ ਜੀਐ ਬਿਰਹ ਪ੍ਰਵੇਸ ਤੇ ॥੨੧੦॥

ਬਾਰੀ ਬਹੁਨਾਇਕ ਕੀ ਨਾਇਕਾ ਪਿਆਰੀ ਕੇਰੀ
 ਘੋਰੀ ਆਨਿ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁਇ ਨਿੰਦਾ ਨੈਨ ਛਾਇਕੇ ।
 ਪ੍ਰੇਮਨੀ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਚਇਲੀ ਪ੍ਰਿਆ ਅਗਮ ਕੀ
 ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕੇ ਸੋਈ ਨ ਭੈ ਭਾਇ ਕੇ ।
 ਸਖੀ ਹੁਤੀ ਸੋਤ ਥੀ ਭਈ ਗਈ ਸੁਕਦਾਇਕ ਪੈ
 ਜਹਾ ਕੇ ਤਹੀ ਲੈ ਰਾਖੇ ਸੰਗਮ ਸੁਲਾਇ ਕੇ ।
 ਸੁਪਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਮੈ ਨ ਮਿਤ੍ਰਹਿ ਮਿਲਨ ਦੀਨੀ
 ਜਮ ਰੂਪ ਜਾਮਨੀ ਨ ਨਿਬਰੈ ਬਿਰਾਇ ਕੇ ॥੨੧੯॥

ਰੂਪ ਹੀਨ ਕੁਲ ਹੀਨ ਗੁਨ ਹੀਨ ਗਿਆਨ ਹੀਨ
 ਸੋਭਾ ਹੀਨ ਭਾਗ ਹੀਨ ਤਪ ਹੀਨ ਬਾਵਰੀ ।
 ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਦਰਸ ਹੀਨ ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਹੀਨ
 ਬੁਧਿ ਬਲ ਹੀਨ ਸੂਧੇ ਹਸਤ ਨ ਪਾਵਰੀ ।
 ਪ੍ਰੀਤ ਹੀਨ ਰੀਤਿ ਹੀਨ ਭਾਇ ਭੈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੀਨ
 ਚਿਤ ਹੀਨ ਬਿਤ ਹੀਨ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵਰੀ ।
 ਅੰਗ ਅੰਗਹੀਨ ਦੀਨਾਧੀਨ ਪਰਾਚੀਨ ਲਗਿ
 ਚਰਨ ਸਰਨਿ ਕੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਇ ਰਾਵਰੀ ॥੨੨੦॥

ਵੀਚਾਰ (ਮਹਿਮਾ)

ਜੇਸੇ ਤੋ ਪ੍ਰਸੂਤ ਸਮੇ ਸਤ੍ਰੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰਿਐ
 ਜਨਮਤ ਸੁਤ ਪੁਨ ਰਚਤ ਸਿੰਗਾਰੈ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਬੰਦਸਾਲਾ ਬਿਖੈ ਭੂਪਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰੈ
 ਛੂਟਤ ਹੀ ਵਾਹੀ ਸ੍ਵਾਮਿ ਕਾਮਹਿ ਸਮੁਾਰੈ ਜੀ ।
 ਜੇਸੇ ਹਰ ਹਾਇ ਗਾਇ ਸਾਸਨਾ ਸਹਤ ਨਿਤ
 ਕਬਹੂੰ ਨ ਸਮਝੈ ਕੁਟੇਵਹਿ ਨ ਡਾਰੈ ਜੀ ।
 ਤੇਸੇ ਦੁਖ ਦੋਖ ਪਾਪੀ ਪਾਪਹਿ ਤਗਗਿਯੋ ਚਾਰੈ
 ਸੰਕਟ ਮਿਟਤ ਪੁਨ ਪਾਪਹਿ ਬੀਚਾਰੈ ਜੀ ॥੫੭੭॥

ਵੇਦ

ਬੇਦ ਗਿਰੰਥ ਗੁਰ ਹਟਿ ਹੈ ਜਿਸੁ ਲਗਿ ਭਵਜਲ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਾ । - ੧/੧੭.੫

ਦਰਗਹ ਪਤਿ ਪਰਵਾਣੁ ਮਾਣੁ ਨਿਮਾਣਿਆ ।

ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਕੁਰਾਣੁ ਨ ਅਖਰ ਜਾਣਿਆ । - ੨੧/੪.੩.੪

ਵੇਦ ਨ ਜਾਣਨ ਭੇਦ ਕਿਹੁ ਲਿਖਿ ਪਤਿ ਸੁਣਿ ਸਣੁ ਦੇਵੀ ਦੇਵਾ । - ੨੮/੪.੩

ਵੇਦ ਨ ਪਾਇਨਿ ਭੇਦੁ ਕਿਹੁ ਪਤਿ ਪਤਿ ਪੰਡਿਤ ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਸੁੱਤੇ । - ੨੯/੫.੩

ਜਪ ਤਪ ਹਠਿ ਨਿਗ੍ਰਹ ਘਣੇ ਚਉਦਹ ਫਿਦਿਆ ਵੇਦ ਵਖਾਣੇ । - ੪੦/੧੩.੧

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

I

(ਭੂਮਿਕਾ)

1.1 ਸਿੱਖ-ਵਿਦਵਤਾ ਧਾਰਾ, ਸੰਸਾਰ-ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਬਹੁਬਿਧ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੌਲਿਕ, ਸੁਤੰਤਰ, ਮਹਤਾਪੂਰਨ ਤੇ ਸਦੀਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਰੰਭ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਾਲ-ਵੰਡ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਧ-ਕਾਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਸੰਸਾਰ-ਧਰਮ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਦਵਤਾ ਅਥਵਾ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਆਰੰਭ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ (ਉਦਾਸੀਆਂ) ਦੌਰਾਨ ਬਾਣੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।¹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਟਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕ ਥਾਂ 'ਮਰਯਾਦਾ' ਵਿਚ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।² ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਬਾਣੀ-ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਅਦੁਤੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਵਲ ਆਪ ਹੀ ਬਾਣੀ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਬਲਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਸੰਤ ਰੋਣਿ ਕਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ-ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਗਿਆਰਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ 'ਨੀਂਹ' (ਪਰੰਪਰਾ) ਵੀ ਰਖ ਦਿਤੀ :

ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਨਮ ਜੁ ਸਾਖੀ॥

ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੀਵ ਇਨ ਰਾਖੀ॥³

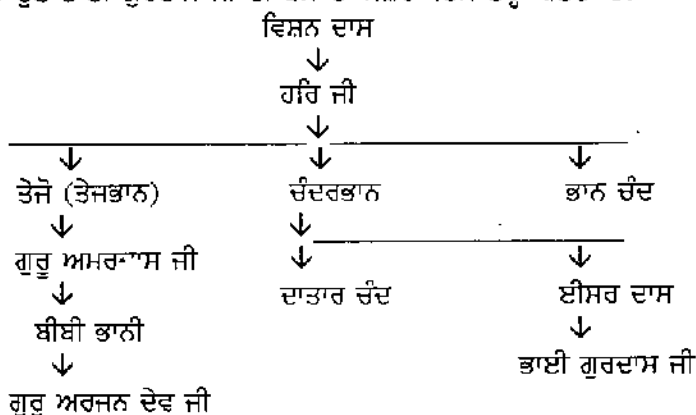
1.2 ਇਸੇ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਤੀਜੇ, ਚੌਥੇ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੇਅੰਤ ਮਹਤਾਯੋਗ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ। ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੈਵੀ ਗੁਰਮਤਿ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੀਲ ਪਥਰ 1604 ਈ. ਵਿਚ 'ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ' ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਕੇ ਰਖਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਤੇ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ-ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਧਰਾਤਲ ਉੱਤੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਹਿਤ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਤ-ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰੋਰਨਾ-ਸੋਮਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਪਵਿਤਰ ਤੇ ਆਲੌਕਿਕ ਜੀਵਨ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ—ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰੀ (ਟੀਕੇ, ਕੋਸ਼, ਪ੍ਰਯਾਜ, ਭਾਸ਼ ਆਦਿ) ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਰਚਨਾਵਾਂ (ਜਨਮਸਾਖੀਆਂ, ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਆਦਿ)—ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਤਾ ਜਗਤ ਵਿਚ (ਦਸ) ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਿੱਖ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਸਤੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਡੇਰੇ, ਟਕਸਾਲਾਂ...ਆਦਿ ਆਉਂਦੇ

ਹਨ। ਇਸ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿਚੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਇਕ ਗਹਿਰੇ ਸਾਗਰ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹਨ।

॥

(ਜੀਵਨ, ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਤੇ ਰਚਨਾ)

2.1 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ-ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਖਾਨਦਾਨ, ਰਚਨਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ, ਮਧਕਾਲ ਦੀਆਂ ਯੁਗ-ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਸੰਬੰਧ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਭੱਲੇ ਖਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰੀਸਰਚ ਸਕਾਲਰ) ਭੱਲੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਪਿਛਲੇਰਾ ਸੰਬੰਧ ਸੂਰਜਬੰਸੀ ਖਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦਸਰਥ ਦੇ ਪੁਤਰ ਭਰਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ।⁴ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਭਾ ਅਨੁਸਾਰ “ਭੱਲੇ ਸ਼ਰੀਣ ਖੜੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤ ਹਨ।”⁵ ਐਚ. ਏ. ਰੋਜ਼ ਵੀ ਭੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੜੀ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ।⁶ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿਬਰ ਅਨੁਸਾਰ “ਵਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਭੱਲਾ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਸਰਕੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ 1520 ਬਿ. (1463 ਈ.) ਨੂੰ ਹਰਿ ਜੀ ਨਾਂ ਦਾ ਪੁਤਰ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹ 18 ਕੁ ਸਾਲ (1538 ਬਿ./1481 ਈ.) ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਮਰਵਾਹੇ ਖੜੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਆਹਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਗਿਲਵਾਲੀ ਪਿੰਡ ਆ ਵਸਿਆ, ਹਰਿ ਜੀ ਦੇ ਘਰ 1545 ਬਿ. (1488 ਈ.) ਨੂੰ ਤੇਜੋ ਪੁਤਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ 1568 ਬਿ. (1511 ਈ.)⁷ ਨੂੰ (ਗੁਰੂ) ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ।”⁸ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ “ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇਜੋ ਜਾਂ ਤੇਜ ਭਾਨ ਦੇ ਦੋ ਭਰਾ ਹੋਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਚੰਦ੍ਰਭਾਨ ਤੇ ਭਾਨ ਚੰਦ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੰਦਰ ਭਾਨ ਦੇ ਦੋ ਪੁਤਰ ਹੋਏ, ਇਕ ਦਾਤਾਰ ਚੰਦ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਈਸਰ ਚੰਦ, ਇਸੇ ਈਸਰ ਦਾਸ ਦੇ ਪੁਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਸਨ।”⁹ ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿਬਰ ਤੇ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬੰਸ ਦਾ ਸਜਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਦਾ ਹੈ:

ਉਪਰੋਕਤ ਸਜ਼ਰੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਸਨ ਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਾਮਾ ਸਨ, ਸੋ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਕਟੀ (ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ) ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

2.1.1 ਭਾਈ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ-ਤਿਥਿ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ (ਹਾਲੇ ਤਕ) ਪੁਰਾਤਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤਹਿਤ ਹੀ ਜਨਮ-ਤਿਥਿ ਅਨੁਮਾਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪੰਚਮ ਗੁਰਦੇਵ ਗੁਰਗਦੀ ਉੱਤੇ (ਅਗਸਤ, 1581 ਈ. ਨੂੰ) ਬਿਰਾਜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ, ਜੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਭੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦੇ ਹਨ ¹⁰ ਤੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱਥਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਹੀ ਟੇਕਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦੀ ਜਨਮ-ਤਿਥਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ 1533 ਈ. ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ¹¹, ਜਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ।¹² ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਜਨਮ 1590 ਬਿ. (1533 ਈ.) ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ¹³ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ-ਸਥਾਨ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ। ¹⁴ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ-ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ 1630 ਬਿ. (1573 ਈ.) ਵਿਚ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਸਾਇਆ। ¹⁵ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਸ ਗਏ ਤੇ ਗੁਰਗਦੀ (18 ਮਾਰਚ, 1553 ਈ.) ਤਕ ਇਥੇ ਰਹੇ, ¹⁶ ਸੋ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ 1546-53 ਈ. ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਤੇ ਹੋਇਆ। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ 'ਗੁਰਦਾਸ' ਨਾਂ ਵੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੁਰੂ (ਅਮਰਦਾਸ) ਘਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਕਰਕੇ ਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ¹⁷ ਕੁਝ-ਇਕ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛਡਾ¹⁸ ਬਾਕੀ ਲਗਪਗ ਸਭ¹⁹ ਆਪ ਦੀ ਜਨਮ-ਤਿਥਿ 1551 ਈ. ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ।

2.1.2 ਜਨਮ-ਤਿਥਿ ਵਾਂਗ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰਨ ਦੀ ਤਿਥਿ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਥੋੜਾ ਮਤਭੇਦ ਹੈ। ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ 1686 ਬਿ./1629 ਈ. ਨੂੰ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰੇ।²⁰ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਥੋੜਾ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਇਹੋ ਤਿਥਿ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ²¹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ੍ਰੋਤ, ਭਟ-ਵਹੀਆਂ ਇਹ ਤਿਥਿ 1693 ਬਿ. (1636 ਈ.) ਸਵੀਕਾਰਦੀਆਂ ਹਨ। ²² ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ²³ ਤੇ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ²⁴ ਥੋੜਾ ਫਰਕ ਨਾਲ 1637 ਈ. ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਜੰਤਰੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਹੀ ਤਿਥਿ 24 ਭਾਦਰੋ 1693 ਬਿ. (25 ਅਗਸਤ, 1636 ਈ.) ਬਣਦੀ ਹੈ। ²⁵ ਸੋ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਕੁਲ ਜੀਵਨ-ਅਵਧੀ 1551-1636 ਈ. ਬਣਦੀ ਹੈ।

2.2 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਇਕ ਸੱਚੇ, ਆਸਾਧਾਰਨ ਤੇ ਪੂਰਨ ਗੁਰਸਿਖ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਸੰਕੇਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਪ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਨਾਲ ਨਾ

ਕੇਵਲ ਖਾਨਦਾਨੀ ਸੰਬੰਧ²⁶ ਹੀ ਰਖਦੇ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਇਕ ਸਿੱਖ-ਗੁਰੂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਤਾ-ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮੁਢਲੇ ਤਥਾ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂਮਤਿ ਵਿਚ ਵੇਦ ਵਿਆਸ, ਬੁਧਮਤਿ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਜੀ, ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਇਮਾਮ ਗਜ਼ਾਲੀ ਤੇ ਇਸਾਈ ਮਤਿ ਵਿਚ ਸੰਤ ਪਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਹੋਣ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤਥਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ, ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਤਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ।

2.3 ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ²⁷ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਤਥਾ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਪਰੰਪਰਾ ਨੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਕੀਰਤਨ/ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ-ਸੰਗਠ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।²⁸ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਆਪ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ²⁹ ਤੇ ਮਧ-ਕਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਉਸਰਿਆ ਹੈ।³⁰

2.3.1 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣਾ ਅਊਥਾ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਯੁਗ-ਗਰਦੀਆਂ ਅਬਵਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸੰਪੂਰਨ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।³¹ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਭਾਝਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ:

(ੳ) 40 ਵਾਰਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ,³²

(ਅ) 675 ਕਬਿਤ ਸਵਈਏ, ਬੁਜੀ ਵਿਚ ਅਤੇ

(ੲ) 6 ਸਲੋਕ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ³³

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਦੋਂ ਰਚੀਆਂ? ਇਹ ਨਿਰਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਕਠਿਨ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਚਨਾਕਾਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਉਂਝ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏ ਵੀ ਹਨ³⁴। ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ “ਇਹ ਅੱਡ ਅੱਡ ਸਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਵਾਕਯਾਤ ਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਤੇ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਪਰ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ’ਤੇ ਲਿਖੀਏ ਰਹੇ।”³⁵ ਡਾਕਟਰ ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫ ਉਮਰ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ।³⁶

3.1 ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਲਛਣ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ; ਇਹ ਲਛਣ ਐਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਈ ਪਾਉਂਝੀਆਂ ਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲਗਪਗ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਉਤਾਰਾ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ।³⁷ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਦੀ ਆਧਾਰ-ਵਸਤੂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਅਥਵਾ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਪੰਥ'³⁸ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਰਮਲ ਤਥਾ ਉਤਮ ਪੰਥ ਹੈ। ਇਹ 'ਕਲਿਯੁਗ' ਲਈ 'ਮੁਕਤੀ' ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ 'ਰਾਹ' ਹੈ, ਇਸ ਤਥ ਨੂੰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅਨਮਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਤਿ ਗੰਭੀਰਤਾ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰਖ ਕੇ ਤਿੰਨ ਵਡੇ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ-

ਪਹਿਲਾ-ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਸਚ (ਰੱਬ) ਨੂੰ ਇਕ ਕੀਤਾ:

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਲਿਜੁਗਿ ਅੰਦਰਿ ਇਕ ਦਿਖਾਇਆ।³⁹

ਦੂਜਾ-ਇਕ 'ਸਚ' ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਜਾਤਾਂ, ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਮਨੁਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ 'ਇਕ' ਕੀਤਾ:

ਚਾਰੇ ਪੈਰ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰਿ ਵਰਨਿ ਇਕੁ ਵਰਨੁ ਕਰਾਇਆ।⁴⁰

ਤੀਜਾ-ਇਸ 'ਮਹਾਨ ਸਚ' (ਇਕ ਰੱਬ, ਇਕੋ ਮਨੁਖਤਾ) ਨੂੰ ਸਦੀਵਤਾ ਦੇਣ ਲਈ 'ਪੰਥ' ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ:

ਮਾਰਿਆ ਸਿਕਾ ਜਗਤਿ ਵਿਚਿ ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥੁ ਚਲਾਇਆ।⁴¹

3.2 ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਸੰਸਥਾ, ਇਕ-ਜੋਤਿ, ਸਤਿਸੰਗਤ, ਗੁਰਸਿਖੀ, ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਨਾਮ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਲਗਪਗ 20 ਫੀਸਦੀ ਭਾਗ ਤਥਾ ਹਿਸਾ 'ਗੁਰਮੁਖਿ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਸਾਜਿਆ ਆਦਰਸ਼ਿਕ ਮਨੁਖ 'ਗੁਰਮੁਖਿ' ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ, ਯੋਧੇ, ਮਹਾਂਪੁਰਖ, ਸਿਧ, ਜਤੀ ਆਦਿਕ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਉਤਮ ਹੈ।⁴² ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।⁴³

3.3 ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕਬਿਤ ਸਵਈਏ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਆਤਮਿਕ-ਜਗਿਆਸੂ ਦੀ ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਇਕ-ਮਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਲਈ ਪਿਰਮ ਰਸ, ਅਨਹਦ ਨਾਦ, ਉਨਮਨੀ ਅਵਸਥਾ, ਦਸਮ ਦਵਾਰ, ਲਿਵ, ਪ੍ਰਿਅ ਰਸ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ/ਸਮਾਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।⁴⁴ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇਤਿਹਾਸਕਤਾ ਦਾ ਵਡਾ ਹਿਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਕਾਲੀਨ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸ੍ਰੋਤ

ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

IV (ਸਿਲਪ)

4.1 ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤਥਾ ਕਾਵਿ-ਖੂਬੀਆਂ ਪਖੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮਹਾਨ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚਾਰ, ਕਲਾ ਤੇ ਰੂਪ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਸੁਭੋਲ ਰੂਪ ਹਨ। ਆਪ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਸਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦੀਆਂ ਝੜੀਆਂ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੀ ਜੀਵਨ ਤਜ਼ਰਬੇ ਵਿਚ ਆਏ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ 'ਵਾਰ-ਰੂਪ' ਤੇ 'ਸਵਈਏ' ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ, ਵਾਰ-ਵਰਗਵੰਡ ਵਿਚ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਦਾਚਾਰਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਹਨ। ਵਾਰ ਵਿਚਲੇ ਛੰਦ-ਰੂਪ ਪਉੜੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਿਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਰ ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਇਛਾਨਕੂਲ ਵਰਤੀਆਂ ਹਨ।

4.2 ਭਾਸ਼ਾ ਪਖੋਂ ਵਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਕਬਿਤ ਸਵਈਏ ਖਿਜ ਤੇ ਸਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਉਤੇ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਖਾਸਕਰ ਫ਼ਾਰਸੀ, ਜੋ ਸਮਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ/ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ, ਦਾ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਅਸਰ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਗਿਆਨ ਐਨਾ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ, ਵਖ-ਵਖ ਉਪਮਾਵਾਂ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਲ, ਸਵਾਂਤ-ਬੂੰਦ, ਦੀਵਾ, ਸੂਤਰ, ਕਪਾਹ, ਗੰਨਾ, ਅੱਗ, ਫੁਲ, ਖਿਤਲ, ਸੋਨਾ... ਗੱਲ ਕੀ ਅਨੇਕਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਤਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿਤੀ ਹੈ।⁴⁵ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ, ਨਵ-ਸਮਾਸ, ਮੁਹਾਵਰੇ, ਅਖੌਤਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਸਾਮੀ ਪੌਰਾਣ-ਪਰੰਪਰਾ ਦੀਆਂ ਮਿਥਾਂ, ਰੂਪਕ, ਉਪਮਾਵਾਂ, ਅਲੰਕਾਰ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

V (ਸ਼੍ਰੋਤ)

5.1 ਮਧ-ਕਾਲ ਦੇ ਹੋਰਾਂ ਸੰਤਾਂ, ਭਗਤਾਂ ਤਥਾ ਮਹਾਨ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪੂਰੇ ਤਥਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਰਵਾਇਤੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਿਲਦੇ ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਲ-ਕ੍ਰਮ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸ਼੍ਰੋਤ *ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬* ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 1718 ਈ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਬਚਨਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਲਿਖੀ।⁴⁶ ਇਸ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ, ਸਫ਼ਰ, ਕਾਰਜ, ਬਾਣੀ-ਲਿਖਣ, ਪਰਲੋਕ ਗਵਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਮਹਤਪੂਰਨ ਵੇਰਵੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।⁴⁷

ਦੂਸਰਾ ਮਹਤਪੂਰਨ ਸ਼੍ਰੋਤ ਭਾਈ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿਬਰ ਰਚਿਤ *ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ* ਕਾ ਹੈ, ਜੋ 1769 ਈ. ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।⁴⁸ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ

ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ, ਬਾਣੀ-ਲਿਖਣ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਤਵਾਰੀਖੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਲਵਾਨ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।⁴⁹ *ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਵਿਤਾ*⁵⁰ (1776 ਈ.) ਤੋਂ *ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਰਤਕ*⁵¹ (1773 ਈ.) ਨੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਲਵਾਨ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ, ਕਾਰਜਾਂ, ਸਫ਼ਰ, ਪ੍ਰਚਾਰ-ਸੇਵਾ, ਬਾਣੀ-ਲਿਖਣ ਸੇਵਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਚੁੜਾਮਣਿ ਜੀ ਰਚਿਤ *ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ* (1843 ਈ.) ਹੈ⁵²। ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।⁵³

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ *ਭਟ ਵਹੀ ਤਲੋਂਡਾ*,⁵⁴ *ਸ਼ਹੀਦ ਬਿਲਾਸ*,⁵⁵ *ਗੁਰਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ*⁵⁶, *ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼*⁵⁷ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਲਵਾਨ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਤਥਾ ਵਿਅਕਤਿਤ੍ਵ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਗਵਾਹੀ ਹੈ। ਨਵ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼੍ਰੋਤ *ਭਟ ਵਹੀਆਂ* ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਆਪ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਅਰਥ ਪੂਰਨ ਸਮਗਰੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

VI (ਸੰਦਰਭ)

6.1 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾਵਾਂ ਤਥਾ ਕਾਰਜਾਂ ਆਦਿ ਬਾਬਤ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਜ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ, ਟੀਕੇ, ਤਤਕਰੇ, ਕੋਸ਼, ਭਾਸ਼ ਤਥਾ ਅਨੁਵਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਪਖਾਂ ਤੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਤਥਾ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਈ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਉਪਾਧੀ-ਸਾਧੇਖ ਕਾਰਜ (ਪੀਐਚ. ਡੀ., ਐਮ. ਫਿਲ. ਆਦਿ) ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਵਖੋ-ਵਖ ਮਾਸਿਕ/ਤਿਮਾਹੀ/ਛਿਮਾਹੀ ਪਰਚਿਆਂ (ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖੋਜ ਪਰਚਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਂ/ਪਰਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕਾਰਜ ਦਾ ਵਿਵਰਣਾਤਮਕ-ਅਧਿਐਨ (discriptive-study) ਵੀ ਸਾਡੀ ਸਮਾਂ-ਸਮਰਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਸੋ ਇਥੇ ਕੁਝ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਅਖਰ-ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਲੋੜ ਸਮਝੀ ਹੈ ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟਿਪਣੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6.1.1 ਸੰਪਾਦਨਾ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਤਥਾ ਸ਼ੁਧ ਸੰਪਾਦਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ :

(1) ਭਾਰਤ:

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਾਕਰ (ਸੰਪਾ.), ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ (ਸੰਸ਼ੋਧਕ),

ਭਾਰਤ ਗਿਆਨਰਤਨਾਵਲੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2001 (ਅਠਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ-1951)

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਜਗੀ, ਡਾ., ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਸੰਪਾਦਨਾ ਅਤੇ

ਪਾਠ- ਨਿਰਧਾਰਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1999 (ਦੂਜੀ ਵਾਰ)।

(2) ਕਬਿਤ ਸਵਈਏ

ਚੰਮਕਾਰ ਸਿੰਘ, (ਸੰਪਾ.), ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1993.

ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਇਹ ਐਮ. ਫਿਲ. ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਰਜ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮੂਲ-ਪਾਠ ਨਿਰਧਾਰਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ, ਸ਼ਬਦ-ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ, ਕੋਸ਼ ਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਹੈ।

6.1.2. ਖੋਜ-ਸੰਦ ਤਥਾ ਹਵਾਲਾ-ਗ੍ਰੰਥ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ, ਡਾ., ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ ਤੇ ਕੋਸ਼ : ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1996.

ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਬੋਧਿਨੀ ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ (4-ਭਾਗ), ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦਯ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ-1928.

ਇਹ ਟੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ 1928 ਈ. 'ਚ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ 1984 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਸਟੀਕ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 557 ਕਬਿਤਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾ, ਉਥਾਨਕਾਵਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦੀ-ਸਵਾਲਾਂ ਸਹਿਤ ਹੈ।

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ., (ਸੰਪਾ.) ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਿਚਾਰ ਕੋਸ਼, ਅਮਰਜੀਤ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ-2003

ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਬਿਤਾਂ ਆਧਾਰਿਤ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਕਾਈ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਟੀਕ, ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜੁਲਾਈ-1996.

ਟੀਕੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ ਵੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਭਾਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨੀ ਟੀਕਾ, (ਸੰਪਾ.)

ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅਗਸਤ-1962 (7ਵੀਂ ਵਾਰ)।

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਅਗਸਤ-1911 ਈ. ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਜਕਲ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਦਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਛਾਪਦੇ ਹਨ। ਟੀਕਾਕਾਰੀ ਅਥਵਾ ਵਾਰਾਂ-ਵਿਆਖਿਆਕਾਰੀ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੀਕਾਕਾਰ, ਟੀਕਾ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕੁਮਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਈ ਸੇਵਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1944.

1969 ਈ. ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਬੁਦਰਜ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਹ ਕੁਲ 10 ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਟੀਕਾ ਹੈ ਤੇ ਤੁਕ-ਵਾਰ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਹਨ। ਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਵਖਰੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਪਾਠ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਚਨ, ਰੂਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2007.

ਮੂਲ-ਪਾਠ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਖੋਂ ਕਾਫੀ ਵਿਸ਼ਿੱਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਪ੍ਰਯਾਇਕਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੁੰਜੀ 41 ਵਾਰਾਂ ਪ੍ਰਯਾਜਾਂ ਸਮੇਤ, ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਮਿਤੀ ਹੀਨ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ, ਜਲੰਧਰ-1963.

ਪਹਿਲਾ ਸੰਪੂਰਨ ਤਤਕਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਉੜੀ-ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਤਤਕਰਾ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਕਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਤੇ ਕਈ ਘਾਪੇ ਹਨ।

ਕੌਰ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲੀ (ਨਿਹੰਗ), ਤਤਕਰਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕਬਿਤ ਸ੍ਰੋਯੇ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਦਾ, ਖਾਲਸਾ ਮਾਲਵਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1929. ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ SGPC ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਅਧੂਰਾ, ਪਰ ਹਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਹੈ।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸੰਦਰਭ ਕੋਸ਼, ਅਮਰਜੀਤ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ-2003.

ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਨਾਵਾਂ-ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ (ਵਿਵਰਣ) ਕੋਸ਼ ਹੈ।

ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਟੀਕਾਕਾਰ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ [ਟੀਕਾ], ਭਾਈ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਮਿਤੀ ਹੀਨ।

ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ, ਤੁਕ-ਤਤਕਰਾ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-2005.

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਇੰਜਨੀਅਰ (ਵੇਖੋ) ਦੇ ਤਤਕਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਵਖਰਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਧੂਰਾ ਹੈ।

ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਹੈ?, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ-1990.

ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ/ਧਰਮ ਦਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚਾਰ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ।

ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਮੇਗਨ, ਗੁਰਦਾਸ ਸਿਦਕਸਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1904.

ਵਾਰਾਂ/ਕਬਿਤਾਂ ਦੇ ਪਦ-ਅਰਥ ਹਨ, ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ।

ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਟੀਕ, ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1949.

--- ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਸਟੀਕ, ਭਾਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1955.

ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਜ ਕਈ ਵਾਰ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ।

ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਕਬਿਤ ਸਵਯੇ ਸਟੀਕ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1911.

1917 ਵਿਚ ਇਹੀ ਕਾਰਜ ਉਕਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ 'ਸਿੱਖ ਜੀਵਨ ਕਸੌਟੀ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

--- ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਟੀਕ, ਭਾਈ ਸੁਖਾ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1949.

ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ, ਪ੍ਰੋ., ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੁੰਜੀ 41 ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ

ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ -2007.

ਮੂਲ-ਪਾਠ, ਪਦ-ਅਰਥ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਾਰਨ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ।

ਬੁਢਾ ਜੀ, ਭਾਈ (ਵੈਦਯ), ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਟੀਕ (2 ਭਾਗ), ਭਾਈ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਮਿਤੀਹੀਣ।

ਮਖਨ ਸਿੰਘ, ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ਸਵਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਸੁਖਮਨੀ ਪ੍ਰੈਸ, ਨਹਰਬਾਗ, ਫੌਜਾਬਾਦ-ਮਿਤੀ ਹੀਨ।

571 ਸਵਈਆਂ ਦਾ ਤੁਕ-ਵਾਰ ਟੀਕਾ ਹੈ।

ਮਨੀ ਸਿੰਘ, ਗਿ. (ਜਥੇਦਾਰ), ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਸਥਾਰ (2 ਭਾਗ), ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟ੍ਰਸਟ, ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸਤੰਬਰ-2001 (ਦੂਜੀ ਵਾਰ)।

—ਕਥਿਤ ਸਵਯੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਸਥਾਰ (2 ਭਾਗ), ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟ੍ਰਸਟ, ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸਤੰਬਰ-2001 (ਦੂਜੀ ਵਾਰ)।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਚਚਨਾ ਦੀ ਟੀਕਾਕਾਰੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਜ ਇਸ ਸਮੇਂ (ਜਨਵਰੀ-2008) ਤਕ ਅਖੀਰਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵੀਂ ਵਿਧੀ ਤਥਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਅਤਿਅੰਤ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿਸਤਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਮੁਖ ਉਕਾਈ 'ਪਾਠ' ਨੂੰ ਚੁੱਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਵੀ ਹੈ।

ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਡਾ. (ਸੰਪਾ.), ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਸ਼ਬਦ ਅਨੁਕ੍ਰਮਟਿਕਾ ਤੇ ਕੌਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1966.

ਇਸ ਮਹਤਾਪੂਰਨ ਹਵਾਲਾ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਸ਼ ਤੇ ਤਤਕਰਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਉਤੇ ਵਾਰਾਂ (40), ਪਉੜੀਆਂ (913), ਪੰਕਤੀਆਂ (6444) ਤੇ ਸ਼ਬਦ (46166) ਸੰਖਿਆ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, ਵੇਖੋ : 'ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ'

6.1.3 ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਕਾਰਜ (ਪੁਸਤਕਾਂ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਪਾਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ, ਬਲਵੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ-1992.

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ (ਇਕ ਅਧਿਐਨ), ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ-1975.

ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਤ, ਜੀਵਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1930.

ਜੀਵਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲਾਹੌਰ, ਜੁਲਾਈ-1930, ਮਾਰਚ-1931 (ਟ੍ਰੈਕਟ ਨੰ. 57-60, 62, 64, 65)

ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ, ਮਾਰਚ-1961.

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਜੀਵਨ, ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਕਲਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟ੍ਰਜ਼, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ-1986.

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ, ਗਿ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਹਿੰਦ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1952.

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਸਿੱਖ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1982
 ਖਜ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਜੀਵਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਬੰਬੇ ਮਸ਼ੀਨ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ-1943.
 ਗੁਰਤੇਜ ਕੌਰ ਪਾਰਸਾ, ਵਾਰ ਸਿਰਜਕ : ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਸੁਖਨ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ,
 ਪਟਿਆਲਾ, ਜਨਵਰੀ-2004
 ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਗੁਰਮਤਿ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1991.
 ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਤ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ
 ਅਧਿਐਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ-1984.
 ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਮਰ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਬੋਲੀ (ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ,
 ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ-1988.
 ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਗੋਵਾਲ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ
 ਸਮੀਖਿਆ, ਸੁੰਦਰ ਬੁਕ ਡਿਪੂ, ਜਲੰਧਰ-2006.
 ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ
 ਅਧਿਐਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜਨਵਰੀ-1974.
 ਜਗਤ ਸਿੰਘ, ਜੀਵਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਖਾਲਸਾ ਹਿਤਕਾਰੀ ਜਥਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1972.
 ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,
 ਪਟਿਆਲਾ-1988 (ਦੂਜੀ ਵਾਰ) ।
 ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਵਿਆਖਿਆਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਖ ਲਛਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹ ਕਰਨ ਦਾ
 ਪਹਿਲਾ ਸਫਲ ਯਤਨ ਹੈ।
 ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਗਿ., ਜੀਵਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ,
 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1962.
 ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ
 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1986.
 ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, (29, 32 ਅਤੇ 35 ਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ
 ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ), ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ-1971.
 —ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ (ਇਕ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ
 ਅਧਿਐਨ), ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ-1974.
 —ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ-1981.
 ਬ੍ਰਹਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਪਾਠ,
 ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2005.
 ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ ਇਕ
 ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਪੈਪਸੂ ਬੁਕ ਡਿਪੂ, ਪਟਿਆਲਾ-1983.
 ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ
 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ-1974.
 ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਕਮਲ ਮੰਦਰ, ਲੋਅਰ ਮਾਲ,
 ਪਟਿਆਲਾ, ਜਨਵਰੀ-1992.
 ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ : ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਅਧਿਐਨ, ਨਿਊ ਬੁਕ
 ਕੰਪਨੀ, ਜਲੰਧਰ-1973.

ਰਾਮਦਿਤਾ ਜੀ, ਭਗਤ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਿਚ ਭਗਤਾਵਾਲੀ ਸਟੀਕ, ਜਵਾਹਰ
ਸਿੰਘ ਕੁਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1949.
ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਿ. (ਸੰਗਰੂਰ ਵਾਲੇ), ਗੁਰਦਾਸ ਦਰਸਨ, ਜਨਕ ਪੁਸਤਕ ਭੰਡਾਰ,
ਸੰਗਰੂਰ -1950.

6.1.4 ਬੀਸਿਸ (ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ)

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖਿ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1979 (ਪੀਐਚ. ਡੀ.)।
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਰੂਪਾਕਾਰਕ ਅਧਿਐਨ, ਜੰਮੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ
ਜੰਮੂ-ਮਿਤੀ ਹੀਣ (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ,
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1981 (ਪੀਐਚ. ਡੀ.)।
ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1978 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1991 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਕੁਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕਯਾਨਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਜੰਮੂ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੰਮੂ-1983 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਰਚਿਤ ਕਬਿਤ ਸਵਈਆਂ ਵਿਚ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -2007 (ਐਮ.ਫਿਲ.)।
ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਦਰਸ਼ ਸਿਖ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1992 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਅਨੰਦ, ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਲੋਕਧਾਰਾ ਮੂਲਕ ਅਧਿਐਨ,
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਦਿੱਲੀ, ਦਿੱਲੀ-1989 (ਪੀਐਚ. ਡੀ.)।
ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਅਧਿਐਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1986 (ਪੀਐਚ. ਡੀ.)।
ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ 'ਕਿਰਤ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -2007 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1977 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਦਲਬੀਰ ਚੰਦ, ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ : ਇਕ ਅਧਿਐਨ, ਪੰਜਾਬ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-1985 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ
ਵਿਵੇਚਨ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ -1990 (ਪੀਐਚ. ਡੀ.)।
ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਲੋਕ ਤਤ, ਪੰਜਾਬੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1980 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਧਿਐਨ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1987 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਪੰਜਾਬੀ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1978 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
 ਰਸੀਲ ਕੌਰ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ*, ਪੰਜਾਬ
 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ -1980 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।
 ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ*, ਪੰਜਾਬੀ
 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ -1986 (ਐਮ. ਫਿਲ.)।

6.2 ਹਿੰਦੀ

ਕਬਿਤ- ਸਵੈਯੇ : ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, (SGPC), ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ-1986.
 ਨਾਗਰੀ ਅਨੁਵਾਦ
 ਜੋਧ ਸਿੰਘ, *ਵਾਰਾਂ ਗਿਆਨਰਤਨਾਵਲੀ : ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ*, ਭੁਵਨਗਾਥੀ ਟ੍ਰਸਟ, ਲਖਨਊ-1986.
 ਜੀਵਨ ਔਰ ਅਨੁਵਾਦ
 ਫ਼ਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਕੇ ਕਬਿਤ ਸਵੈਯੇ- ਏਕ ਅਧਯਯਨ*, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ-
 ਮਿੱਤੀਹੀਨ। (ਪੈਪਰ)
 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਬਧਾਸ-1994. (ਦੂਸਰੀ ਬਾਰ)।
 ਨਿਰਮਲ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਿਕ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਕਵਿਤਾਤ੍ਵ ਔਰ ਕ੍ਰਿਤਿਵਿਧ*, ਸੂਰ੍ਧ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ-1984.
 ਰਾਮਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਡਾ., *ਗੁਰਮੁਖੀ ਕਬਿਤ-ਸਵੈਯੇ*, ਭੁਵਨਗਾਥੀ ਟ੍ਰਸਟ, ਲਖਨਊ-1991.
 ਸਾਨੁਵਾਦ ਨਾਗਰੀ ਲਿਪ੍ਧ-ਅਨੁਵਾਦ।
 ਹਰਮਹੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਨਿਰਮਲ ਕੁਮਾਰ ਕੌਸ਼ਿਕ, *ਕਬਿਤ ਸਵੈਯੇ*, ਨਿਊ ਏਜ਼ ਬੁਕ ਸੇਂਟਰ,
 ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ-1985.
 ਜੀਵਨ ਔਰ ਅਨੁਵਾਦ

6.3 English

Gobind Singh Mansukhani, *Hymns from Bhai Gurdas' Compositions*,
 Singh Brothers, Amritsar-1989.
 Tr. in eng. of some *Varan* and *Kabits*.
 Jodh Singh, Dr., *Varan Bhai Gurdas* (2 Vols.), Vision and Venture,
 Patiala-1998.
 Tr. in eng. and original Gurmukhi.
 M. L. Peace, *Bhai Gurdas's Vars*, Jullundur-1966.
 Pritam Singh, Prof. *Bhai Gurdas*, Sahitya Academy, Delhi-1992.
 Biography of Bhai Sahib.
 Shamsheer Singh Puri, *Kabit Swayye Bhai Gurdas Ji*, Singh Brothers,
 Amritsar, May-2007.
 Original Gurmukhi, transliteration & translation.
 Ujagar Singh, Dr. *Bhai Gurdas Ji-Jeevan te Rachana*. (2 Vols.), The
 Weshington Sikh Center, USA-2005.
 Tr. in eng. with original Gurmukhi.

6.4 ਪੜ੍ਹਿਕਾਵਾਂ (ਪੰਜਾਬੀ)

6.4.1 ਆਲੋਚਨਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਰੂਪ*, ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ, 1978.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ*, ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 1978.

ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ*, ਅਕਤੂਬਰ-1958; ਜਨਵਰੀ-1959; ਜੁਲਾਈ-ਅਗਸਤ, 1959.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸਰੂਪ*, ਦਸੰਬਰ-1969.

6.4.2 ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਚਾਰ (ਲਾਹੌਰ ਬੁਕ ਸ਼ਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ*, 1970.

— *ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੁੰਜੀ*, 1970.

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋ, ਪ੍ਰਿ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ*, 1970.

6.4.3 ਖੋਜ-ਪੜ੍ਹਿਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ)

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ 10ਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ ਲੋਕ-ਤਾਤਵਿਕ ਅਧਿਐਨ* ਅੰਕ-18, ਸਤੰਬਰ-1981.

6.4.4 ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)

ਉਅੰਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਦਸੰਬਰ-1991.

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ... ਰਹਿੰਦੇ ਗੁਰ ਦਰਯਾਉ ਵਿਚ*, ਮਈ-1957.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਭੱਲਾ*, ਅਕਤੂਬਰ-1959.

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਜੀਵਨ* (2 ਭਾਗ), ਮਾਰਚ-1977; ਅਪਰੈਲ-1977.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ*, ਨਵੰਬਰ-1976.

ਗੁਰਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ*, ਨਵੰਬਰ-1990.

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ*, ਅਗਸਤ-1966.

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਯੁਗ-ਚਿਤ੍ਰਣ*, ਮਾਰਚ-1985.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਫਲਸਫਾ*, ਜੂਨ-1985.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ ਚਿਤਰਣ*, ਨਵੰਬਰ-1985.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ*, ਅਕਤੂਬਰ-1986.

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਰ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ*, ਸਤੰਬਰ-1972.

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ*, ਅਗਸਤ-1988.

ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ*, ਜੂਨ-1958.

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ*, ਅਪਰੈਲ-1990.

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿਧਾਂਤ*,
ਨਵੰਬਰ-1970.

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ*, ਜੁਲਾਈ-1991.

6.4.5 ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਤ੍ਰਿਕਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ)

ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਸਾਖ ਦਰਸ਼ਨ*, ਜੂਨ-1974.

— *ਯੋਗ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਦਸੰਬਰ-1974.

— *ਵੇਸ਼ੇਖ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਜੂਨ-ਦਸੰਬਰ, 1975.

ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਸਤ੍ਰ*, ਦਸੰਬਰ-1973.

— *ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਜੂਨ-1978.

ਵੈਜਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ*, ਅਗਸਤ-1969.

6.4.6 ਪੰਜਾਬ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪਰੋਜੈਕਟਿੰਗਜ਼ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀ. ਪਟਿਆਲਾ)

ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ*, XXIII - II, ਮਾਰਚ-1989.

ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਾਰ : ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ*, 35ਵਾਂ ਸੈਸ਼ਨ, ਮਾਰਚ 6-8, 2003.

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਤਾ ਸਿੰਘ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ*, XXXI - II, ਮਾਰਚ-2000.

ਰਾਏ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, *ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ*, XVIII, ਦਸੰਬਰ-1983.

6.4.7 ਪੰਜਾਬ ਪਾਸਟ ਐਂਡ ਪਰੈਜ਼ੰਟ (ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ)

ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ, *ਗੁਰਦਾਸ ਭਾਈ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂ*, III, ਅਪਰੈਲ-1975; 1969.

6.4.8 ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ (ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ)

ਐਮ. ਐਮ. ਸਿੰਘ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ*, ਜੂਨ-1960.

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਪ੍ਰਿ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ*, ਜਨਵਰੀ-1955.

ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿ., *ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਰਤਵ*, ਨਵੰਬਰ-1965.

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਹਾਸ ਰਸ*, ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ, 1952.

ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਾਹਰੀ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਕਵਿਤਾ ਸਵਣੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀ*, ਮਈ-1952.

— *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਅਖਾਣ*, ਨਵੰਬਰ-1952.

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਛੰਦ*, ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ, 1952.

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਡਾ., *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਬਿਬੰਗਤ ਸਰੂਪ*, ਅਗਸਤ-1990.

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਪ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਮੁਖੀ ਗਿਆਨ*, ਸਤੰਬਰ-1951.

ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬਣਤਰ, ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ, 1952.
 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਅਗਸਤ - 1974.
 ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ
 ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ, ਜੂਨ-1990.
 ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿਚਾਰ, ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 1963.
 ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ 32 ਵੀਂ ਵਾਰ: ਇਕ ਅਧਿਐਨ,
 ਜਨਵਰੀ-1971.
 — ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਇਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਿਐਨ,
 ਅਕਤੂਬਰ-1974.
 ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ, ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ, 1952.
 ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਦੁਭਾਸ਼ੀ ਰਚਨਾ, ਜੁਲਾਈ-1986.
 — ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭਗਤੀ, ਨਵੰਬਰ-1965.
 ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ, ਮਾਰਚ-ਅਪਰੈਲ, 1952.

6.4.8.1 ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ, ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 1968

(ੳ) ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ

- (1) ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਭੱਲੇ ਦਾ ਜੀਵਨ
- (2) ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ
- (3) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਦਸਵਾਂ ਵਾਰ
- (4) ਕੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਦਸਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ ਮਿਥਿਹਾਸਿਕ ਪਖ
- (5) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਮੌਤ
- (6) ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ
- (7) ਲੇਖ ਰਾਜ ਪ੍ਰਵਾਨਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ-ਕਾਵਿ ਸਿੰਗਾਰ
- (8) ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਮਹਾਂਕਵੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ
- (9) ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਵਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਚ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ

(ਅ) ਭਾਵ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ

- (1) ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬਣਤਰ
- (2) ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿਚਾਰ
- (3) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ
- (4) ਸਮਸੇਰ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ੋਕ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰ-ਇਤਿਹਾਸ

(ੲ) ਬੋਲੀ

- (1) ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਬੋਲੀ
- (2) ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਬਾਹਰੀ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸ਼ੈਲੀ
- (3) ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਚਿਤਰ
- (4) ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਡਾ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਫੰਦ
- (5) ਐਸ. ਐਸ. ਅਮੋਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਅਲੰਕਾਰ

(ਸ) ਫੁਟਕਲ

- (1) ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ, ਪ੍ਰੋ., ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਰਚਨਾ
- (2) ਰਜਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਵੰਨਗੀਆਂ (ਪਾਠਸ਼ੀ)

6.5 ਪੜ੍ਹਿਕਾਵਾਂ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ)

6.5.1 Journal of Sikh Studies (Guru Nanak Dev Uni., Amritsar)

Paramvir singh, *Guru Granth sahib's Exposition by Bhai Gurdas*,
Vol. XXX, No. 1, 2006.

Vasu Dev Sharma, *Bhai Gurdas on Guru Nanak and His Mission*,
Vol. XVII, 1990-92.

6.5.2 Oriental College Quarterly (Lahour)

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, *ਸਹਿਜ*, ਨਵੰਬਰ-1939

— *ਵਾਹਿਗੁਰੂ*, ਫਰਵਰੀ-1943.

6.5.3 Punjab History Conference Proceedings (Punjabi Uni. Patiala)

Dalbir Singh Dhillon, *Transformation Of Sikhism in the words of Bhai Gurdas*, XX, Feb-Mar., 1986.

Fauja Singh, Dr., *The image of Guru Nanak in the Vars of Bhai Gurdas*, IV, 1969.

Gurbachan Singh Nayyar and Daljit Kaur, *Macauliffe on Bhai Gurdas*, XXVIII, Mar., 1996.

Kamaljit Kaur, *Society as depicted in the Vars of Bhai Gurdas*, 21st Session, Mar., 1987.

Shashi Bala, *Socio-Religious Portrayal of Punjab in Varan Bhai Gurdas*, 37 Session, Mar. 18-20, 2005.

S.S Hans, *Bhai Gurdas*, XII, Mar., 1978.

6.5.4 The Khalsa (Lahore)

Ganda Singh, Dr., *Life of Bhai Gurdas*, 25 May, 1930.

6.5.5 The Khalsa Advocate (Amritsar)

Lakshman Singh Bhagat, *The Psalms of Bhai Gurdas Bhalla*,
Sep. 28, 1909.

— *Bhai Gurdas Bhalla : A Study*, July 31, 1909.

— *Light of World Bhai Gurdas*, Nov. 27, 1932.

6.5.6 The Sikh Review (Calcutta)

Balbir Singh Walia, *Bhai Gurdas : The Legendary Poet-Savant*,
June, 1997.

Gurmail Singh, *Bhai Gurdas: As a Historian*, Dec., 2006.

Gurtej Singh, Prof., *Bhai Gurdas on Guru Nanak and His Mission*,
Sep., 1972.

7 ਫੁਟਕਲ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

21ਵਾਂ-ਸਲਾਨਾ ਸੈਮੀਨਾਰ, 22-23 ਨਵੰਬਰ, 2006.

- (1) ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਮਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਇਕ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ*
- (2) ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀਆਂ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ*
- (3) ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ, *ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿਖਿਆਵਾਂ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ)*
- (4) Dr. G. S. Nayyar, *Guru Nanak as Conventionalized by Bhairu Gurdas.*

ਪਗ ਟਿਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ

1. ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਸਾਖੀ/ਪੰਨਾ : ੪੨/ ੧੪੯, ੪੪/ ੧੫੪, ੪੬ / ੧੬੦, ੪੮/ ੧੬੯.
2. ਫਿਰਿ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਕਰਤਾਰਪੁਰਿ ਭੋਖ ਉਦਾਸੀ ਸਗਲ ਉਤਾਰਾ।।...
ਭਾਈ ਮੁਖਰੁ ਉਦਾਰੀਐ ਹੁਇ ਰੁਸਨਾਈ ਸਿਟੈ ਅੰਧਾਰਾ।।
3. ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਵਾਰ/ਪਉੜੀ- ੧/ ੩੮.
4. ਹੋਰ ਵੇਖੋ : ਸੋਚੀ ਹਰਿ ਜੀ, ਜਨਮਸਾਖੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, (ਭਾਗ-2), ਸਾਖੀ/ਪੰਨਾ ੨੦੮/੨੪੯; ਸਰੂਪਦਾਸ ਭਲਾ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਕਵਿਤਾ) (ਭਾਗ-1), ੬੨/੧੮-੯/੪੨੧; ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਵਾਰਤਕ), ਸਾਖੀ/ਪੰਨਾ 22/47; ਪੁਰਾਤਨ ਜਨਮਸਾਖੀ, ਸਾਖੀ/ਪੰਨਾ ੫੨/੨੦੨; ਖੁਸ਼ਕਰ ਰਾਇ, ਤਾਰੀਖ-ਹਾਲਾਤੇ-ਸਿਖਾਂ (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁ.), ਪੰਨਾ-11.
5. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਭਾਗ-1), ਮੰਦਰ (ਅਧਿ.)/ ਬੰਦ/ਪੰਨਾ-੧੬/ ੪੪/੪੦੪.
6. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 1968, ਪੰਨਾ-1.
7. ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼, 903.
8. A glossary of the Tribes and Castes of the Punjab and North West Frontier province (vol. 1), p-53.
9. ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਰੀਖ 1479 ਈ. ਹੈ, 1511 ਈ. ਨਹੀਂ, ਵੇਖੋ : ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਜੀਵਨ ਕ੍ਰਿਤਾਂਤ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ, 4 .
10. ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ, ਚਰਣ/ਬੰਦ/ਪੰਨਾ-3/9/24.
11. ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਪੂਰਵ-ਅੰਕਤ, ਪੰਨੇ-2,4.
12. ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਰਾਸ-2, ਅੰਸੂ-27, ਬੰਦ 17,24, ਜਿ.-5 ਪੰਨੇ, 1754-55. |
13. (ਸੰਪਾ.) ਕਵਿਤਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ : ਦੂਸਰਾ ਸਕੰਧ, 26 (ਫੁ.ਨੋ.)।
14. ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ, ਗੁਰਦਾਸ ਚਰਜਨ, 7-10 (ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ 1504 ਈ. ਦਸਵਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਸਦਾ)।
15. ਬੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ, 3/12/24.
16. ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ (ਗੁਰਦਾਸ ਚਰਜਨ, 7) ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ (ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, 1) ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਬਾਸਰਕੇ ਤੇ ਗਿਲਵਾਲੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।
17. ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ (ਹਿਸਾ ਪਹਿਲਾ), 315.
18. ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, (ਸੰਪਾ.), ਗੁਰੂ-ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, 281.
19. ਪੂਰਵ ਅੰਕਤ, 26 (ਫੁ.ਨੋ.)।

18. ਵੇਖੋ : ਪਗ ਟਿਪਣੀ 12 ਅਤੇ ਹੋਰ : ਗਿਆਨੀ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ (ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, 5) ਜਨਮ-ਤਿਥਿ 1558 ਈ. ਤੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ (*A History of the Sikhs*, vol. 1, p-310) 1560 ਈ. ਮੰਨਦੇ ਹਨ।
19. Dr. Ganda singh, *The Khalsa*, Lahore, May 25, 1930; ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ, *ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰਚਨਾ*, 10; ਮੋਲਾ ਬਖਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ, *ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੀਰੋ*, 23; ਪ੍ਰੋ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ, *ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼*, ਜਨਵਰੀ-1966, ਪੰਨਾ-40 ਆਦਿ।
20. *ਅਧਿ/ਬੰਦਾ/ਪੰਨਾ* : 18/449-50/ 632.
21. *ਪੁਰਵ ਅੰਕਤ*, 493.
22. "ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਬੇਟਾ ਈਸ਼ਰ ਦਾਸ ਭਲੇ ਕਾ ਬਾਸੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਲ 1693 ਭਾਦ੍ਰੇ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਵੀਰਵਾਰ ਕੇ ਦਿਹੂ ਏਕ ਘੜੀ ਦਿਵਸ ਚਤੇ ਸੁਆਸ ਪੂਰੇ ਹੋਏ।" *ਭਟਵਰੀ ਤਲੇਡਾ*
23. *ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼*, 416.
24. *ਪੁਰਵ ਅੰਕਤ*, 84 (ਫੂ.ਨੋ.)।
25. *ਗੁਰ-ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ*, 230 (ਫੂ.ਨੋ.)।
26. ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਭਤੀਜੇ (ਚੰਦਰਭਾਨ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਰੋਜ਼ ਭਾਨ ਦੇ ਭਰਾ ਸਨ) ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਸਨ।
27. ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ 2.3.1 ਅਤੇ ਪਗ-ਟਿਪਣੀ 31 ਵੇਖੋ।
28. "ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕੇਵਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਰੂਪ ਰਚਨਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ... ਬਾਣੀ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।" *ਸਿੱਖ ਰਚਿਤ ਮਰਯਾਦਾ*, 15.
29. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਿਰਤਾਂ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਰ ਨੂੰ ਵਡਿਆਈ ਵਜੋਂ ਜਨਮਸਾਖੀ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਕ ਗੁਰ-ਜੀਤਿ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖ, ਸਮਕਾਲੀ ਹਾਲਤ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਬਣਤਰ ਆਦਿ ਦੇ ਵਡਮੁਲੇ ਹਵਾਲੇ/ਸੰਕੇਤ ਆਪ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
30. ਜਿਵੇਂ *ਗਿਆਨਰਤਨਾਵਲੀ* (1734-60 ਈ.) ਆਪ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਟੀਕਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ *ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸਾਹੀ* ੬ (1718 ਈ.) ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ 39ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਤੋਂ ਕਥਾਨਕ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ *ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਗਤਮਾਲਾ* (1734 ਈ.) ਵੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਚਿਤ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਾਰ ਦਾ ਵਾਰਤਕ ਅਨੁਵਾਦ ਹੀ ਹੈ।
31. ਅਣ-ਗਿਣਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ/ਸੁਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰਾਂ-ਮੂੰਹੀ ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਬ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿੰਨਾਂ ਸਾਹਿਤ ਅੰਗ, ਹੜ੍ਹ, ਸਿਉਂਕਿ ਤੇ ਅਣ-ਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ 'ਸਰਸਾ ਦੇ ਕੰਢੇ' ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਰੁਤਿਆ ਸਾਹਿਤ (ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌਂ ਮਣ ਭਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥ) ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਕ ਅਮਿਟ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ (*ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼*, ਸਾਖੀ-115, ਬੰਦ-6, ਪੰਨਾ-303) ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੀਵਾਨ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਟੋਲ-ਟੋਲ ਗੁਰਮੁਖੀ-ਗ੍ਰੰਥ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੇ। ਸੰਨ 1947 ਤੋਂ 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖ-ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਦਸਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਕਈ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੰਚੀਆਂ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ (*ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼*, ਰਾਸ-7, ਅੰਸੂ-4, ਬੰਦ-62, ਜਿ.-8, ਪੰਨਾ-3070) ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ (*ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ*, ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 1968, ਪੰਨਾ-218) ਆਪ ਦੇ 700 ਹਿੰਦੀ ਛੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਬਾਹਰੀ ਵੀ (*ਉਹੀ*, 157)। ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਜੀ (*ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ*, ਪਟਿਆਲਾ-1961, ਪੰਨਾ-83) ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਆਪ [ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ] ਨੇ ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਨਿਆਏ ਸਾਸ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਛੰਦਾ-ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਹੋਏ [1950-51] ਰਿਖੀਕੋਸ ਵਿਚ ਨਿਰਮਲ ਮਹਾਂ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਨਿਰਮਲੇ ਮਹੰਤ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੁਧੇਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਟੀਕਾ, ਟਿਪਣੀਆਂ ਸਹਿਤ ਸਾਸ਼ਤਰਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ [1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ] ਮੌਜੂਦ ਸੀ।"
32. ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 39, 41 ਵੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ 41ਵੀਂ ਵਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੂਜੇ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਕਵੀ ਸੀ। 40ਵੀਂ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਤੇ ਲੈਲੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਕੀ 39 ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹੀ ਹੈ।
33. ਵੇਖੋ : *ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼*, ਰਾਸ-7, ਅੰਸੂ-3 ਬੰਦ-45 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿ.-8, ਪੰਨੇ, 3047-61.
34. ਡਾ. ਹਰਦੇਵ ਬਾਹਰੀ, *ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ*, ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ, 1968, ਪੰਨਾ-157.
35. *ਕਥਿਤ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ* : ਦੂਸਰਾ ਸੰਕ੍ਰਿਸ਼ਟ, 13.

36. ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ, (ਸੰਪਾ.) ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, 340.
37. ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਵੇਖੋ : ੨/ ੧੯, ੩/੧੫, ੧੧/੫, ੧੮/੭, ੧੮/੧੯, ੩੯/੧, ੪੦/੨੨ ਆਦਿ।
38. ਵੇਖੋ : ੩/ ੫, ੫/੧, ੬/੧੯, ੧੯/੯, ੩੯/੧੭ ਆਦਿ।
39. ੧/੨੩.੩.
40. ੧/੨੩.੪.
41. ੧/੪੫.੪.
42. ਵੇਖੋ : ਵਾਰ ੩, ੧੯ ਆਦਿ।
43. ਵੇਖੋ : ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੀ ੨੯ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਸਿਧਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ (ਗੋਸ਼ਟੀ)।
44. ਕਥਿਤ ੧੭੨, ੨੭੧, ੨੪੭ ਆਦਿ।
45. ਮਿਸਾਲ ਲਈ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲਗਪਗ ਸਾਰੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
46. ਭਾਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੬, (ਸੰਪਾ.) ਗਿ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ (SGPC), ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜੂਨ-1998.
47. ਉਹੀ, ਪੰਨੇ-24, 86, 406, 430, 613, 796 ਆਦਿ।
48. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਛਿਬਰ, ਸੰਸਾਵਲੀਨਾਮਾ ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕਾ, (ਸੰਪਾ.) ਰਾਏਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2001.
49. ਉਹੀ, 'ਚਰਣ ਪੰਜਵਾਂ', 35.
50. ਬਾਵਾ ਸਰੂਪ ਦਾਸ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (3-ਭਾਗ), (ਸੰਪਾ.) ਡਾ. ਉਤਮ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ-1999, ਪੰਨੇ (ਭਾਗ-2, ਖੰਡ-1), 308-80.
51. ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਰਤਕ, (ਸੰਪਾ.) ਡਾ. ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-2004, ਪੰਨੇ, 115-23.
52. ਭਾਈ ਜੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ (14 ਜਿਲਦਾਂ), (ਸੰਪਾ.) ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 1954, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰ ਚਮਿ 2.
53. ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, (5 ਭਾਗ), ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-1977, ਜਿਲਦ-3 ਵਿਸ਼ੇਸ਼: ਤਾਵਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ, (ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ), ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪਟਿਆਲਾ-1999 (ਚੌਥੀ ਵਾਰ), ਪੰਨੇ, 384-515
54. ਪੰਜਾਬ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਰਿਕਾਰਡਜ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ।
55. ਕਵੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਸਹੀਦ ਓਲਾਸ, (ਸੰਪਾ.) ਗਿ. ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਦਸੰਬਰ-1961, ਪੰਨੇ-11, 28, 46-49 ਆਦਿ।
56. ਗੁਰੂ-ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, (ਸੰਪਾ.) ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੀਸਰਚ ਬੋਰਡ, SGPC, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅਪ੍ਰੈਲ-1977, ਪੰਨੇ-125, 180, 230 ਆਦਿ।
57. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ, ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ-1999, ਪੰਨਾ-416.